ANDRZEJ

SAPKOWSKI

TRILOGIA HUSITĂ · CARTEA I

TURNUL NEBUNILOR

ARMADA

„Reynevan era vesel și fericit. Era plin de bucurie și se simțea încântat de frumusețea tuturor lucrurilor care îl înconjurau. Frumoasă era și valea Oławei superioare, șerpuind printre dealurile verzi. Frumos pășea pe drumul de pe malul râului armăsarul murg îndesat, primit în dar de la canonicul Otto Beess. Încântător cânta sturzul printre ramurile copacilor, încă și mai încântător, ciocârlia prin lunci. Albinele zumzăiau vesele, bondarii și mușteleș bâzâiau cu voioșie. Zefirul care adia dinspre dealuri aducea o mireasmă îmbătătoare – când de iasomie, când de lemn-câinesc. Se zăreau și ceva balegi, ce-i drept, semn că în apropiere erau așezări omenești. Reynevan era vesel și fericit. Avea și motive. [...] Pe lângă armăsarul murg cu stea albă în frunte, canonicul Otto îi mai dăruise și o pungă pentru drum, mult mai grea decât săculețul primit cu o săptămână în urmă de la Konrad Kantner. Reynevan a luat punga în mână și și-a dat seama după greutatea ei că înăuntru erau nu mai puțin de treizeci de groși praghezi, ceea ce l-a convins încă o dată de superioritatea stării clericale față de cea cavalerească. Punga aceea i-a schimbat soarta."

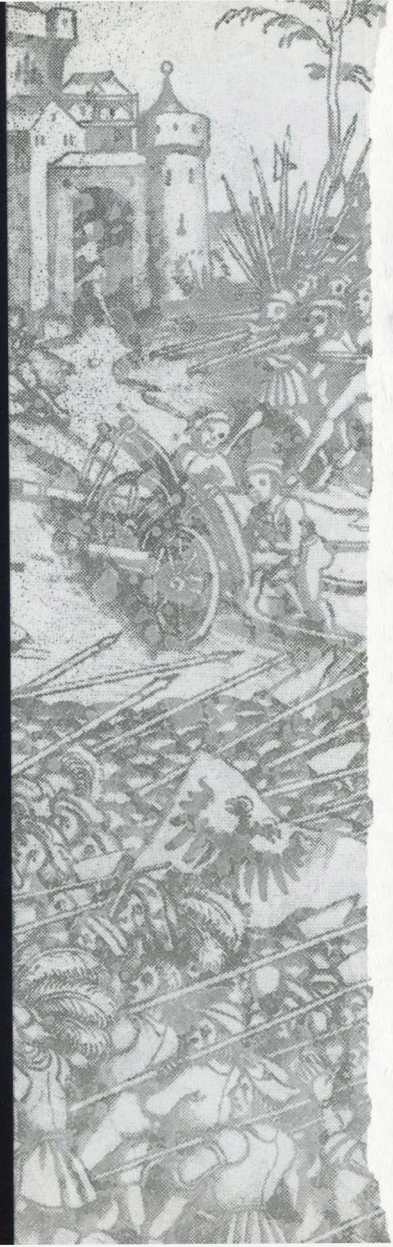

ARMADA

ANDRZEJ

SAPKOWSKI

TRILOGIA HUSITĂ · CARTEA I

TURNUL NEBUNILOR

Traducere din limba poloneză și note de

ANCA IRINA IONESCU

ARMADA

Coperta: Adnan VASILE
Prelucrare copertă: Alexandru CSUKOR
Redactor-şef: Marian COMAN
Redactor: Roxana POPESCU
Tehnoredactor: Magda BITAY
Lector: Marilena VASILE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SAPKOWSKI, ANDRZEJ
Turnul Nebunilor / Andrzej Sapkowski ; trad. din lb. poloneză: Anca Irina Ionescu. - Bucureşti: Nemira Publishing House, 2022
ISBN 978-606-43-1275-4

I. Ionescu, Anca Irina (trad.)

821.162.1

Andrzej Sapkowski
NARRENTURM
Copyright © by Andrzej Sapkowski, 2002
Published by arrangement with Patricia Pasqualini Literary Agency.

© ARMADA, 2022

ARMADA este un imprint al Grupului editorial **NEMIRA**

Tiparul executat de ARTPRINT SRL.
Tel: 0723.13.05.02, e-mail: office@artprint.ro

Orice reproducere, totală sau parţială,
a acestei lucrări şi închirierea acestei cărţi
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
şi se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-1275-4

Notă asupra ediției

În versiunea românească am redat numele personajelor, altele decât cele poloneze, cu ortografia din limbile respective; la fel și în cazul denumirilor de localități, pentru care am preferat denumirea actuală, pentru a fi mai ușor de recunoscut de către cititor.

Reguli de pronunție

Pentru a ușura pronunțarea numelor proprii poloneze din text, dăm în continuare echivalentele simplificate ale literelor poloneze specifice. Cele care nu figurează în lista de mai jos se pronunță la fel ca în limba română:

ą = o^{n} (nazal)
ę = e^{n} (nazal)
c = ț
j = i nesilabic
ł, ó = u
ń = n^{i} (înmuiat)
cz, ci, ć = ci/ce
rz, zi, ź, ż = j
sz, si, ś = ș
y = î

ch = h

dź, dż = ge, gi

Iată câteva exemple: Wrocław se va pronunța Vroțuav, Strzegom – Stjegom, Ziębica – Jienbița, Dzierżka – Gierjka, Wojciech – Voicieh, Szarlej – Șarlei.

Ținem să ne exprimăm recunoștință pentru ajutorul inestimabil acordat de către Ovidiu Achim pentru rezolvarea tuturor problemelor spinoase puse de traducerea fragmentelor scrise în limba latină în original.

ANCA IRINA IONESCU

Prolog

În Anul Domnului 1420 nu a venit sfârșitul lumii. Deși multe semne prevesteau că va veni. Nu s-au adeverit prevestirile sumbre ale chiliaștilor care preziceau venirea sfârșitului lumii destul de precis – exact în anul 1420, luna februarie, luni, după Sfânta Scolastica. Dar ce să-i faci – a trecut luni, a venit marți, după ea miercuri – și nimic. Nu au venit Zilele Pedepsirii și ale Răzbunării, care premerg venirii Împărăției lui Dumnezeu. Deși s-au împlinit o mie de ani, Satana nu a fost eliberat din închisoarea lui și nu a ieșit ca să ademenească popoarele din cele patru colțuri ale pământului. Nu au pierit toți păcătoșii și potrivnicii lui Dumnezeu de sabie, de foc, de foame, de grindină, de colții bestiilor, de acele scorpionilor și de veninul șerpilor. În zadar au așteptat credincioșii venirea lui Mesia pe Tabor, pe Muntele Mielului, Horeb, Sion și Muntele Măslinilor, în zadar au așteptat a doua venire a lui Hristos *quinque civitates*, cele „cinci orașe" alese prevestite în profeția lui Isaia, considerate a fi Pilzno, Klatovy, Louny, Slany și Žatec. Sfârșitul lumii nu a venit. Lumea nu a pierit și nu a ars până în temelii. Cel puțin, nu toată.

Dar nu a fost deloc plictisitor.

Iată, această supă este excelentă. Groasă, condimentată și dreasă din belșug. De mult nu am mai mâncat una ca asta. Vă mulțumesc, preacinstiți domni, pentru tratație, îți mulțumesc și ție,

cârciumăreaso. Întrebați dacă nu refuz o bere? Nu. Nu prea cred. Dacă permiteți, cu plăcere. *Comedamus tandem, et bibamus, cras enim moriemur.*[1]

Nu a venit sfârșitul lumii în 1420, nici un an mai târziu, nici peste doi, nici peste trei și nici chiar peste patru ani. Lucrurile și-au urmat, ca să mă exprim așa, cursul lor firesc. S-au înmulțit molimele, a bântuit *mors nigra*[2], s-a răspândit foametea. Aproapele îl omora și îl jefuia pe aproapele său, râvnea la femeia lui și, în general, îi era ca un lup. Mereu se punea la cale câte un mic pogrom împotriva evreilor și se înălța un rug pentru eretici. Și din nou, scheletele țopăiau în salturi încântătoare prin cimitire, moartea cu coasa hoinărea prin lume, demonul se strecura noaptea printre mădularele tremurânde ale fecioarelor, strigoaica se așeza pe grumazul călărețului singuratic în pustietate. Diavolul se amesteca evident în treburile zilnice și se foia printre oameni *tamquam leo rugiens*, „ca un leu care răcnește", căutându-și prada.

Au murit atunci mulți oameni slăviți. Ha, desigur, s-au și născut mulți, dar așa se întâmplă în mod ciudat că data nașterii nu se consemnează în cronici și, din cauza holerei, nimeni nu-și mai amintește de ea, poate cu excepția mamelor și a acelor cazuri în care nou-născutul a avut două capete sau cel puțin două scule. Dar când moare, ha, asta e o dată sigură, parcă cioplită în piatră.

Așadar, în anul 1421, în lunea de după Duminica Floriilor, ajungând la venerabila vârstă de șaizeci de ani, a murit la Opole Jan *apellatus*[3] Kropidło, prinț din sângele Piaștilor și *episcopus wloclaviensis*, „episcopul celor din Włocławek". Înainte de moarte, a făcut o donație pentru orașul Opole în valoare de șase sute de grivne. Se spune că o parte din această sumă a mers ca ultimă voință a răposatului la vestitul bordel din Opole „La Kundzia cea Roșie". De serviciile acestui stabiliment, situat chiar în spatele

[1] „Să mâncăm și să bem așadar, căci mâine vom muri.", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Moartea neagră", adică ciuma (n. red.).

[3] „Cel poreclit", în lb. latină, în original (n. red.).

mănăstirii fraților minoriți, episcopul petrecăreț a beneficiat până la moarte – chiar dacă la sfârșitul vieții numai în calitate de observator.

În timpul verii – nu-mi amintesc data exactă –, în anul 1422, a murit la Vincennes regele englez Henric al V-lea, învingătorul de la Azincourt. După numai două luni, a murit și regele Franței, Carol al VI-lea, care de cinci ani nu mai era în toate mințile. Coroana a fost revendicată de fiul nebunului, delfinul Carol. Dar englezii nu i-au recunoscut dreptul. Căci însăși mama delfinului, regina Isabeau de Bavaria, declarase de mult că este bastard, conceput la o oarecare depărtare de patul matrimonial și cu un bărbat întreg la minte. Dar întrucât bastarzii nu moștenesc tronul, monarh și stăpân de drept al Franței a devenit un englez, fiul lui Henric al V-lea, micuțul Henric, care nu avea decât nouă luni. Iar regent în Franța a devenit unchiul său, John Lancaster, duce de Bedford. Împreună cu burgunzii, acesta stăpânea nordul Franței, inclusiv Parisul, iar partea de sud o dețineau delfinul Carol și familia Armagnac. Iar câinii urlau printre cadavrele de pe câmpurile de luptă pe care se confruntau cele două tabere.

Apoi în 1423, de Rusalii, a murit în castelul Peniscola, nu departe de Valencia, Pedro de Luna, antipapa din Avignon, excomunicat pentru schismă, care se intitulase până la moarte Benedict al XIII-lea, în pofida hotărârilor celor două concilii.

Printre alții care au murit tot în acei ani și de care îmi amintesc au fost Ernest, supranumit Cel de Fier, duce de Stiria, Carintia, Carniola, Istria și Triest. A murit Jan Raciborski, duce din sângele Piaștilor și al Premislizilor totodată. A murit tânărul Venceslav, *dux Lubiniensis*, a murit ducele Henric, împreună cu fratele Jan, domn de Ziębice. A murit în străinătate Henric *dictus* Rumpoldus, duce de Glogow și guvernator al Luzaciei Superioare. A murit Mikołaj Trąba, arhiepiscop de Gniezno, bărbat venerabil și înțelept. La Malbork a murit Michal Küchmeister, mare maestru al Ordinului Preasfintei Fecioare Maria. A murit și Jakub Pęczak, numit Ryba, morar de lângă Bytom. Ha, trebuie să recunoaștem că acesta este mai puțin slăvit și renumit decât cei mai

sus-menționați, dar față de ei are avantajul că l-am cunoscut personal, ba chiar am și băut cu el. Iar cu cei menționați mai sus cumva nu s-a nimerit.

S-au întâmplat pe atunci și evenimente importante în cultură. Bernardino din Sienna ținea predici inspirate, predicau Jan Kanty și Ioan de Capistrano, predau învățături Jan Gerson și Paweł Włodkowicz, își scriau învățăturile Christine de Pisan și Tomas Hemerken à Kempis. Își scria preafrumoasa cronică Wawrzyniec din Brzezowa. Pictau icoane Andrei Rubliov, pictau Tommaso Masaccio și Robert Campin. Jan van Eyck, pictorul regelui Ioan de Bavaria, crea pentru Catedrala Sfântul Bavo din Gent *Adorația Mielului mistic*, un poliptic foarte frumos care împodobește acum capela lui Jodocus Vyd. La Florența, maestrul Pippo Brunelleschi termina construcția minunatei cupole de deasupra celor patru nave ale Domului Santa Maria del Fiore. Și nici noi, în Silezia, nu eram mai prejos; la noi, în orașul Nysa, Piotr din Frankenstein termina construcția foarte impunătoare a Bisericii Sfântul Iacob. Nu este departe de aici, de la Milicz, cine nu a fost și nu a văzut-o are ocazia să meargă și să o vadă.

În același an 1422, chiar de Lăsata Secului, în Lida, și-a sărbătorit cu mare pompă nunta bătrânul lituanian, regele polonez Jogajła, care s-a însurat cu Sofia de Halshany, o fecioară înfloritoare și tinerică de șaptesprezece ani, pe atunci mai tânără decât el cu jumătate din vârsta lui. Și după cum se spunea, fecioara aceea era mai vestită prin farmec decât prin obiceiuri. Ei, păi și necazuri au fost multe după aceea din această cauză. Iar Jogajła, ca și când ar fi uitat cu desăvârșire cum trebuie să te bucuri de o soție tânără, a pornit curând împotriva domnilor prusaci, adică a teutonilor. Iar în felul acesta, noul domn Paul din Russdorf, mare maestru al ordinului după Küchmeister, a fost nevoit să facă cunoștință în mod dur cu armata poloneză imediat după ce a preluat funcția. Cum a fost acolo, în dormitorul Sofiei, nu are rost să cercetăm, dar ca să le vină de hac teutonilor, Jogajła era încă destul de sprinten.

Și în regatul Cehiei se petreceau pe atunci lucruri însemnate. Era agitație mare, multă vărsare de sânge și război neîncetat. De

altfel, nu e cazul să vorbesc despre asta. Mai degrabă să-l iertăm pe bunic, cinstiți domni, dar frica este un lucru omenesc, și s-a mai întâmplat să o încasez peste ceafă pentru un cuvânt neglijent. Pe hainele voastre, domnilor, văd orașul Nałęcze și văd și Habadanki, iar pe ale voastre, nobili cehi, cocoșii domnilor din Dobrá Voda și săgețile cavalerilor din Strakonice... Iar la Domnia Voastră, bărbatul lui Marte, Zettritz, observ un cap de zimbru pe blazon. Iar tablele voastre de șah înclinate și grifonii, domnule cavaler, nici măcar nu pot să-i localizez. Nu se poate exclude faptul că dumneata, frate din Ordinul Sfântului Francisc, ne vei pârî la Sfântul Oficiu, iar că voi, frați ai Sfântului Dominic, ne veți pârî e lucru sigur. Așadar să fiți chiar voi atenți că într-o asemenea companie internațională și diversă nu vorbesc despre chestiunile cehe, pentru că nu știu cine de aici este de partea lui Albrecht și cine de partea regelui și a prințului polonez. Cine ține cu Hynek Ptáček din Pirkstein și cu Jan Kolda din Żampach. Cine este susținător al comisului Spytek din Melsztyn și cine este partizan al episcopului din Oleśnica. Nu mi-e deloc dor de o bătaie, totuși știu că am s-o încasez, pentru că am mai încasat-o de câteva ori. Cum așa, mă întrebați? Păi uite așa: dacă spun că în vremurile despre care povestesc vitejii husiți cehi i-au bătut zdravăn pe nemți și au făcut praf și pulbere trei cruciade ale papei una după alta, o să vedeți cum am s-o încasez în cap de la unii. Iar dacă spun că atunci, în bătăliile de la Vitkov, Vyšehrad, Žatec și Německý Brod, ereticii i-au învins pe cruciați cu ajutorul diavolului, o să mă snopească ceilalți. De aceea prefer să tac, iar, dacă spun ceva, o voi face cu imparțialitatea povestitorului – voi relata așa cum se spune, *sine ira et studio*[1], pe scurt, rece, la obiect și fără să adaug niciun comentariu de la mine.

Și atunci voi spune pe scurt: în toamna anului 1420, regele polonez Jogajła a refuzat coroana cehă, pe care i-au oferit-o husiții. Cei din Cracovia s-au gândit că va vrea să primească această coroană lituanianul *dux* Witold, care întotdeauna dorise să se

[1] „Fără ură și părtinire", în lb. latină, în original (n. red.).

încoroneze. Dar ca să nu-i irite prea mult pe regele roman Sigismund și nici pe papă, l-au trimis în Cehia pe vărul lui Witold, Zygmunt Korybutowicz, fiul lui Korybut. Korybutowicz, în fruntea unei armate de cinci mii de cavaleri polonezi, a ajuns la Praga, Orașul de Aur, în 1422, de Sfântul Stanislav. Dar deja de Bobotează în anul următor, prințișorul a trebuit să se întoarcă în Lituania - așa se războiau pentru succesiunea cehă Luxemburghezul[1] și Odo Colonna, pe atunci Papa Martin al V-lea. Și ce spuneți? În 1424, în ajunul Vizitei Fecioarei Maria, Korybutowicz era din nou în Praga. De astă dată, împotriva voinței lui Jogajła și Witold, a papei, a regelui roman. Adică, așa, ca exilat și proscris. În fruntea altor exilați și proscriși la fel ca el. Dar nu mai erau cu miile, așa ca mai înainte, ci se numărau numai cu sutele.

La Praga, răscoala își mânca propriii copii precum Saturn, partidele se luptau între ele. Pe Jan din Želivo, căruia îi tăiaseră capul în lunea de după duminica *Reminiscere* din anul 1422, îl plângeau deja din mai același an în toate bisericile ca pe un martir. Orașul de Aur a înfruntat mândră Táborul, dar aici și-au găsit nașul. Adică pe Jan Žižka[2], marele conducător de oști. În Anul Domnului 1424, a doua zi după nonele din iulie, lângă Maleszów, pe râul Bohynka, Žižka le-a dat o lecție cumplită praghezilor. Multe, ah, multe văduve și orfani au fost în Praga după acea luptă!

Cine știe, poate că tocmai lacrimile orfanilor au făcut ca, la puțin timp după aceea, în miercurea de dinainte de Sfântul Gallus, Jan Žižka din Trocnov - și mai târziu din Kalich - să se stingă din viață la Przybysław, în apropiere de granița moravă. Și a fost înmormântat la Hradec Kralové și acolo odihnește și acum. Și așa

[1] Sigismund de Luxemburg (1368-1437), rege al Ungariei din 1387, al Cehiei din 1419 și împărat romano-german (1433-1437).

[2] Jan Žižka din Trocnov (1360-1424), husit ceh și comandantul armatei husite în cruciadele organizate de papalitate împotriva lor, în care nu a suferit nicio înfrângere; inventatorul tehnicii de apărare a husiților cu carele de luptă.

cum mai înainte unii plângeau din cauza lui, acum alții plângeau după el. Că i-a lăsat orfani. Și de aceea își spuneau Orfani...

Dar de asta vă amintiți cu toții. Căci a fost până nu demult. Dar par întâmplări așa de... istorice.

Știți după ce se cunosc, cinstiți domni, vremurile istorice? După aceea că s-au întâmplat multe lucruri și foarte repede.

Sfârșitul lumii, așa cum s-a spus, nu a venit. Deși multe semne arătau că va veni. Au izbucnit – așa cum spuneau profețiile – războaie mari și mari înfrângeri pentru neamul creștinesc și mulți bărbați au pierit. Parcă însuși Dumnezeu voia ca apariția noii rânduiri să fie precedată de nimicirea celei vechi. Parcă se apropia Apocalipsa. Bestia cu zece coarne iese din abis. Cei patru călăreți înfricoșători se văd prin fumul incendiilor și al câmpurilor însângerate. Mai e puțin și vor răsuna trâmbițele și vor fi rupte pecețile. Va ploua cu foc din cer. Și va cădea steaua Absintos pe a treia parte din râuri și pe izvoarele apelor. Și omul va înnebuni când va vedea urma altuia pe locul ars, va săruta acea urmă cu lacrimi.

Era dintr-odată atât de cumplit, încât – să mă ierte preacinstiții domni – curul suferea.

Cumplită vreme a fost aceea. Rea. Iar dacă este voia domnilor, voi povesti despre ea. Așa, ca să ucidem plictisul, până când va înceta ploaia care ne ține aici în cârciumă.

O să povestesc, dacă este voia voastră, despre acea vreme. Despre oamenii care trăiau atunci și despre cei care trăiau atunci, dar nu erau deloc oameni. Voi povesti despre felul în care și unii, și alții se luptau cu ceea ce le adusese timpul. Cu soarta. Și cu ei înșiși.

Povestea aceasta începe frumos și plăcut, tulbure și înduioșător – cu o iubire dulce, tandră. Dar să nu vă lăsați amăgiți, dragii mei domni.

Să nu vă lăsați amăgiți.

Capitolul 1

În care cititorul are ocazia a face cunoștință cu Reinmar din Bielawa, numit Reynevan, și cu câteva dintre cele mai bune laturi ale sale, printre care cunoașterea fluentă a *ars amandi*[1], a tainelor călăriei și a Vechiului Testament, nu neapărat în această ordine. Capitolul vorbește chiar și despre Burgundia – tratată atât pe scurt, cât și pe larg.

Pe fereastra deschisă a cămăruței, pe fundalul cerului încă întunecat după furtuna recentă, se vedeau trei turnuri – al primăriei, cel mai apropiat, apoi turla zveltă, sclipind în soare pe acoperișul nou roșu al Bisericii Sfântul Ioan Evanghelistul, iar, în spatele ei, donjonul rotund al castelului prințului. În jurul turlei bisericii forfoteau rândunelele, speriate de bubuiturile recente ale clopotelor. Acestea nu mai băteau de mult, dar aerul îmbibat cu ozon continua parcă să vibreze din cauza dangătului lor.

Clopotele bătuseră de curând și din turnurile bisericilor Preasfânta Fecioară Maria și Trupul Domnului. Dar acele turle nu se vedeau de la fereastra cămăruței din mansarda clădirii de

[1] „Arta iubirii", în lb. latină, în original (n. red.).

lemn, ca un cuib de rândunică lipit de complexul ospiciului și al mănăstirii augustine.

Era ora sextei. Călugării au început *Deus in auditorium*. Iar Reinmar din Bielawa, căruia prietenii îi spuneau Reynevan, a sărutat clavicula transpirată a Adelei von Stercza, s-a eliberat din îmbrățișarea ei și s-a întins alături, gâfâind pe așternutul înfierbântat de iubire.

Dincolo de ziduri, dinspre Strada Mănăstirii, se auzeau strigăte, huruitul trăsurilor, zgomotul înfundat al butoaielor goale, zăngănitul melodios al vaselor de cositor și de aramă. Era miercuri, zi de târg, și ca de obicei târgul atrăgea la Oleśnica o mulțime de vânzători și cumpărători.

Memento, salutis Auctor
quod nostri quondam corporis,
ex illibata virgine
nascendo, formam sumpseris.
Maria mater gratiae,
mater misericordiae,
tu nos ab hoste protege,
et hora mortis suscipe...

„Amintește-ți, o, Creatorule al întregii lumii,
Că ai luat cândva forma trupului
Nostru, când pe lume te-a adus
Preasfânta Fecioară.
Sfântă Marie, Maica lui Dumnezeu,
Maică preamilostivă,
Apără-ne pe noi de vrăjmașii noștri
Și ne primește în ceasul morții noastre..."

Cântă deja imnul, și-a spus Reynevan, cuprinzând-o cu o mișcare leneșă pe Adela, soția cavalerului Gelfrad von Stercza, provenită din îndepărtata Burgundie. *Deja imnul! De necrezut, cât de*

repede trec clipele de fericire. Ai vrea să dureze veşnic, iar ele zboară ca un vis trecător.

— Reynevan... *Mon amour*[1]... Băiatul meu divin...

Adela i-a întrerupt prădătoare şi lacomă reveria visătoare. Şi ea era conştientă de scurgerea timpului, dar nu avea câtuşi de puţin de gând să-l irosească cu reflecţii filosofice.

Adela era în întregime, cu totul, cu desăvârşire goală.

Câte bordeie, atâtea obiceie, îşi spunea Reynevan, *iar eu sunt curios să cunosc lumea şi oamenii. Silezienele şi nemţoaicele, de pildă, când e vorba de asta, niciodată nu-ţi dau voie să le ridici cămaşa mai sus de buric. Polonezele şi cehoaicele o ridică singure şi cu plăcere peste sâni, dar pentru nimic în lume nu o scot de tot. Iar burgundele, o, acestea aruncă imediat totul de pe ele, sângele lor înfierbântat de exaltarea iubirii nu suportă să vadă nicio cârpă pe trup. Ah, ce bucurie să cunoşti lumea! Frumoasă ţară trebuie să fie Burgundia! Frumos trebuie să fie peisajul de acolo. Munţi înalţi... Dealuri abrupte... Văi...*

— Ah, aah, *mon amour* – gemea Adela von Stercza, lipindu-se de palma lui Reynevan cu tot peisajul său burgund.

Reynevan, în treacăt fie spus, avea douăzeci şi trei de ani şi cunoştea foarte puţin lumea. Ştia foarte puţine cehoaice, încă şi mai puţine sileziene şi nemţoaice, o poloneză, o ţigancă, iar, dacă este vorba de alte naţionalităţi, o singură dată îi dăduse plasă o unguroaică. Aşadar, experienţele lui erotice, considerate printre cele impunătoare, nu puteau fi socotite cine ştie ce, ba, ca să fim sinceri, fuseseră destul de amărâte, atât cantitativ, cât şi calitativ. Dar chiar şi aşa îl umpluseră de mândrie şi de aroganţă. Reynevan, ca orice tânăr care clocoteşte de testosteron, se considera un mare seducător şi expert în amor, în faţa căruia neamul femeiesc nu avea nicio taină. Adevărul era însă că toate cele unsprezece întâlniri de până acum cu Adela von Stercza îl învăţaseră mai mult pe Reynevan despre *ars amandi* decât toţi cei trei ani de studii la

[1] „Iubirea mea", în lb. franceză, în original (n. red.).

Praga. Reynevan nu-şi dădea seama însă că Adela îl învaţă pe el – era sigur că are un talent înnăscut pentru acest joc.

Ad te levavi oculos meos
qui habitas in coelis
Ecce sicut oculi servorum
ad manum dominorum suorum.
Sicut oculi ancillae in manibus dominae suae
ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum
Donec misereatur nostri
Miserere nostri Domine...[1]

„La Tine îmi ridic ochii,
la Tine care locuieşti în ceruri.
Cum se uită ochii robilor la mâna
stăpânilor lor,
şi ochii roabei, la mâna stăpânei ei,
aşa se uită ochii noştri la Domnul
Dumnezeul nostru
până va avea milă de noi.
Ai milă de noi, Doamne..."

Adela l-a apucat pe Reynevan de gât şi l-a tras spre ea. Reynevan, apucând ce trebuie, a iubit-o. A iubit-o tare şi apăsat, să ţină minte – şi, ca şi cum aceasta nu ar fi fost de ajuns, îi şoptea la ureche asigurări că o iubeşte. Era fericit. Era foarte fericit.

[1] Călugării cântă unul după altul Psalmii 122, 123 şi 124. Numerotarea psalmilor în toată cartea este adoptată după cea din *Vulgata* în traducerea latină a Sfântului Ieronim. *Biblia Tysiąclecia (Biblia Mileniului)*, de unde provin citatele biblice din carte, a fost tradusă după limbile originale, astfel încât există o diferenţă (de unu) în numerotarea psalmilor. Psalmul *Ad te levavi...* poartă în *Biblia Tysiąclecia* numărul 123, nu 122 (n. a.).

Reynevan datora fericirea cu care se îmbăta – trebuie să înțelegem într-o oarecare măsură – sfinților Domnului. Căci fusese așa:

Simțind un regret pentru anumite păcate, cunoscute numai lui și confesorului lui, cavalerul silezian Gelfrad von Stercza a pornit în pelerinaj la mormântul Sfântului Iacob. Dar pe drum și-a schimbat planurile. Și-a dat seama că până la Compostela este, hotărât lucru, drum lung și nici Sfântul Egidiu nu este cu nimic mai prejos, un mic pelerinaj până la Saint-Gilles va fi absolut suficient. Dar nu i-a fost dat să ajungă nici până la Saint-Gilles. A ajuns numai până la Dijon, unde a cunoscut-o întâmplător pe o burgundă de șaisprezece ani, încântătoarea Adela de Beauvoisin. Adela, care l-a fermecat definitiv pe Gelfrad, era orfană, avea doi frați derbedei și petrecăreți, care au dat-o fără să clipească din ochi pe sora lor după cavalerul silezian. Deși, după părerea celor doi frați, Silezia era undeva între Tigru și Eufrat, Stercza era în ochii lor cumnatul ideal, căci nu se târguise prea mult în legătură cu zestrea. Și, în felul acesta, burgunda a ajuns la Heinrichsdorf, un sat de lângă Ziębice, pe care îl deținea Gelfrad ca învestitură. La Ziębice, Adela von Stercza, așa cum se numea acum, a atras atenția lui Reynevan din Bielawa. Atracția a fost reciprocă.

— Aaah! a strigat Adela von Stercza, împletindu-și picioarele pe umerii lui Reynevan. Aaaah!

Niciodată în viața ei nu ar fi ajuns la acel aaaah!, totul s-ar fi terminat cu priviri aruncate și gesturi pe furiș, dacă nu ar fi existat și al treilea sfânt, și anume Gheorghe. Căci pe Sfântul Gheorghe, la fel ca și restul teutonilor, s-a jurat și s-a legat Gelfrad von Stercza, alăturându-se în luna septembrie 1422 altei cruciade din seria celor antihusite, organizate de prințul elector de Brandenburg și de margrafii de Meissen. Cruciații nu și-au înscris atunci în cont mari succese – au intrat în Cehia și au ieșit foarte repede de acolo, fără să mai riște deloc să lupte cu cehii. Dar, deși nu au fost lupte, victime au fost – iar una din acestea chiar Gelfrad, care își rupsese groaznic piciorul căzând de pe

cal și, în momentul de față, așa cum reieșea din scrisorile trimise familiei, continua să se trateze undeva în Pleissenland. Iar Adela, văduva de paie, care locuia pe atunci la familia soțului în Bierutów, putea să se întâlnească nestingherită cu Reynevan în cămăruța din complexul mănăstirii călugărilor augustini din Oleśnica, nu departe de spitalul unde lucra Reynevan.

Călugării din Biserica Corpus Cristi începuseră să cânte al doilea din cei trei psalmi prevăzuți pentru sextă. *Trebuie să ne grăbim*, și-a spus Reynevan. *Înainte de* capitulum *și cel mai târziu în timpul* Kyrie, *nicio clipă mai târziu, Adela trebuie să dispară din spital. Nu trebuie s-o zărească nimeni aici.*

Bendictus Dominus
qui non dedit nos
in captionem dentibus eorum.
Anima nostra sicut passer erepta este
de laqueo venantium...

„Binecuvântat să fie Domnul,
care nu ne-a dat pradă dinților lor!
Sufletul ne-a scăpat ca pasărea din lațul
păsărarului..."[1]

Reynevan a sărutat-o pe Adela pe șold, apoi, inspirat de cântarea călugărilor, a tras aer adânc în piept și s-a afundat în florile de henna și nard, șofran, în bambus parfumat și scorțișoară, în mirt și aloe, în toți arborii cu rășină. Adela, relaxată, a întins brațele și și-a înfipt degetele în părul lui, sprijinind cu mișcări lejere din șolduri inițiativele lui biblice.

[1] Psalmul 124, 6-7; citatele sunt redate apud Biblia tradusă în limba română de Dumitru Cornilescu, ediția revizuită în 2014, ce poate fi consultată on-line la http://biblia.crestini.com/citeste-biblia (link accesat cel mai recent la 29 noiembrie 2021).

— Oh, ooooh... *Mon Amour... Mon Magicien*[1]... Băiat divin... Vrăjitorule...

Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion
non commovebitur in aeternum
qui habitat in Hierusalem...

„Cei ce se încred în Domnul sunt
ca muntele Sionului care nu se clatină,
ci stă întărit pe veci.
Cum este înconjurat Ierusalimul de munți..."[2]

Al treilea psalm, și-a spus Reynevan. *Cât de repede trec clipele de fericire...*

— *Revertere*, a mormăit el îngenunchind. Întoarce-te, întoarce-te, Sulamitka.

Adela s-a întors, a îngenunchiat și s-a aplecat în față, apucându-se zdravăn de scândurile de tei de la căpătâiul patului și prezentându-i lui Reynevan întreaga frumusețe lucioasă a reversului său. *Afrodita Kallipygos*, și-a spus el, apropiindu-se de ea. Asocierea cu Antichitatea și imaginea erotică l-au făcut să se apropie aidoma Sfântului Gheorghe, recent amintit, de balaurul din Silene, atacându-l cu sulița ridicată. Îngenunchind în spatele Adelei, precum regele Solomon pe tronul de lemn libanez, a apucat cu ambele mâini strugurii din via Engaddi.

— Te compar cu iapa de la carul faraonului, prietena mea, a șoptit Reynevan aplecat deasupra gâtului ei, zvelt ca turnul lui David.

Și a comparat-o. Adela a strigat printre dinții încleștați. Reynevan și-a plimbat încet palmele pe șoldurile ei ude de transpirație, s-a rezemat în palmier și a apucat ramurile grele de fructe. Burgunda a scuturat din cap ca iapa când se pregătește să sară pentru un obstacol.

---

[1] „Vrăjitorul meu", în lb. franceză, în original (n. red.).

[2] Psalmul 125, 1-2.

Quia non relinquet Domius virgam peccatorum,
super sortem iustorum
ut non extendant iusti
ad iniquitatem manus suas...

„Căci toiagul de cârmuire al răutății nu va
rămâne pe moștenirea celor neprihăniți,
pentru ca cei neprihăniți să nu întindă
mâinile spre nelegiuire."[1]

Sânii Adelei săltau sub palma lui Reynevan ca doi iezi, ca două gazele gemene. Și-a pus cealaltă palmă sub crângul ei de granate.

— *Duo... ubera tua* – a gemut el – *sicut dup... hinuli capreae gemelli... qui pascuntur... in liliis... Umbilicus tuus crater... tornatilis numquam... indigens poculis... Venter tuus... sicut acervus... tritici vallatus liliis...*, a recitat el din Cântarea Cântărilor.

— Ah... aaaah... ah..., contrapuncta Burgunda care nu știa latină.

Gloria Patri, et Filio et Spiritui sancto.
Sicut erat in principio, et nunc, et semper
et in saecula saeculorum, Amen.
Alleluia!

„Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.
Precum era la început, și acum și pururi și în vecii vecilor.
Amin.
Aleluia!"

Călugării cântau. Iar Reynevan, sărutând gâtul Adelei von Stercza, pierdut, înnebunit, „alergând peste munți, sărind peste

[1] Psalmul 125, 3.

coline", *saliens in montibus, transiliens colles*, era pentru iubită ca un cerb tânăr în „munții îmbălsămați". *Super montes aromatum.*

Ușile izbite s-au deschis cu zgomot și cu o asemenea putere, încât scoaba smulsă din balama a zburat pe fereastră ca un meteorit. Adela a țipat subțire înspăimântată. În cămăruță au năvălit frații von Stercza. Se vedea imediat că nu era o vizită prietenească.

Reynevan s-a rostogolit jos din pat, protejat astfel de intruși, și-a înșfăcat hainele și s-a apucat să se îmbrace repede. A reușit în mare măsură, dar asta numai pentru că atacul frontal al fraților Stercza s-a îndreptat spre cumnată.

— Târfă! a urlat Morold von Stercza, târând-o pe Adela în pielea goală jos din pat. Târfă scârboasă ce ești!

— Târâtură destrăbălată! i-a ținut isonul Wittich, fratele mai mare.

Iar Wolfher, cel mai mare după Gelfrad, nici nu a deschis gura, căci furia oarbă îi luase graiul. A lovit-o cu putere pe Adela în față. Burgunda a urlat. Wolfher i-a mai ars una, de astă dată cu toată puterea.

— Să nu îndrăznești să o bați, Stercza! a strigat Reynevan, dar vocea i s-a frânt și îi tremura din cauza sentimentului de neputință paralizantă, provocat de pantalonii trași numai pe jumătate. Să nu îndrăznești, auzi?

Strigătul a avut efect, deși nu tocmai cel scontat. Wolfher și Wittich, uitând preț de o clipă de cumnata necredincioasă, s-au repezit la Reynevan. Peste tânăr s-a revărsat un potop de pumni și de picioare. S-a făcut mic sub lovituri, în loc să se apere sau să se ferească, trăgea încăpățânat de pantaloni – ca și când nu ar fi fost niște simpli pantaloni, ci o armură magică, în stare să-l apere și să-l ferească de lovituri, precum armura lui Astolf sau a lui Amadis din Țara Galilor. A văzut cu coada ochiului că Wittich scoate un cuțit. Adela a scos un țipăt.

— Lasă-l, s-a răstit Wolfher la el. Nu aici!

Reynevan reușise să se ridice în genunchi. Wittich, înfierbântat, cu fața albă de furie, s-a repezit la el și l-a luat din nou la pumni, doborându-l la podea. Adela a scos un țipăt strident,

sfâșietor, dar strigătul s-a întrerupt când Morold a izbit-o peste față și a smucit-o de păr.

— Să nu îndrăzni..., a gemut Reynevan, să o bateți! Nemernicilor!

— Tu, fecior de căței! a urlat Wittich. Așteaptă numai!

A făcut un salt spre el, l-a lovit cu pumnii, cu picioarele o dată, de două ori. La a treia lovitură Wolfher l-a oprit.

— Nu aici, a repetat calm, dar era un calm rău-prevestitor. La curte cu el. Îl ducem la Bierutow. Și târfa la fel.

— Sunt nevinovată! a strigat Adela von Stercza. M-a descântat! Mi-a făcut farmece! E vrăjitor! *Le sorcier! Le diab...*[1]

Morold i-a retezat cuvântul, înăbușindu-l cu o lovitură.

— Taci, proasto, a mârâit el. O să-ți dăm motive să urli. Așteaptă numai puțin.

— Să nu îndrăzniți s-o bateți! a răcnit Reynevan.

— Și ție la fel, a adăugat cu calmul lui înspăimântător Wolfher, o să-ți dăm motive să urli, cocoșelule! Haide, la curte cu ei.

Din mansardă se cobora pe o scară destul de abruptă. Frații von Stercza l-au aruncat de acolo pe Reynevan, băiatul a căzut pe palier, zdrobind cu trupul o bucată din balustrada de lemn. Până să apuce să se ridice, l-au înhățat din nou și l-au aruncat direct în curte, pe nisipul decorat cu grămezi de bălegar de cal aburind.

— Ia te uită, ia te uită, s-a mirat Niklas Stercza, cel mai tânăr dintre frați, de abia adolescent. Cine a căzut aici? Să fie Reinmar Bielau?

— Înțeleptul cărturar Bielau! a exclamat Jencz von Knobelsdorf, cunoscut ca Huhurezul, cumătru și prieten cu familia Stercza, aplecându-se deasupra lui Reynevan, care se zbătea în nisip. Înțeleptul Bielau cu gura mare!

— Poetul de rahat, a adăugat Dieter Haxt, alt prieten al familiei. Un adevărat Abélard!

---

[1] „Vrăjitorul! Diavo...", în lb. franceză, în original (n. red.).

— Şi ca să-i dovedim că şi noi suntem citiţi, a spus Wolfher coborând pe scări, o să păţească ce a păţit şi Abélard, când a fost prins la Héloïse. Exact la fel! Ei, Bielawa? Cum îţi surâde ideea de a deveni clapon?

— Du-te dracului, Stercza!

— Ce? Ce?

Deşi părea imposibil, Wolfher Stercza a pălit şi mai tare.

— Cocoşelul îndrăzneşte să deschidă pliscul? Îndrăzneşte să piuie? Ia dă-mi biciul, Jencz!

— Să nu îndrăzneşti să-l baţi! a strigat pe neaşteptate Adela, condusă pe scări, acum îmbrăcată, deşi nu complet. Să nu îndrăzneşti! Pentru că am să le spun tuturor ce fel de om eşti tu! Că te-ai dat chiar tu la mine, m-ai pipăit şi m-ai ademenit la destrăbălare! Pe la spatele fratelui tău! Că ai promis că o să te răzbuni, pentru că te-am alungat! De aceea eşti acum aşa de... Aşa de...

Nu-şi amintea cuvântul nemţesc, aşa că toată tirada s-a dus la naiba. Wolfher s-a mulţumit să zâmbească.

— Gata! s-a răstit el. Chiar că o să stea cineva s-o asculte pe franţuzoaică, pe curva neruşinată. Biciul, Huhurezule!

Curtea s-a înnegrit brusc din cauza veşmintelor călugărilor augustini.

— Ce se întâmplă aici? a strigat priorul cărunt, Erazm Steinkeller, un bătrân slab şi foarte gălbejit. Ce faceţi, creştinilor?

— Plecaţi de aici! a răcnit Wolfher, pocnind din bici. Plecaţi, căpăţâni tunse, plecaţi, mergeţi la breviar, la rugăciune! Nu vă amestecaţi în treburile cavalerilor, că o să fie vai de voi, sutane negre!

— Doamne – a pus priorul împreunându-şi mâinile acoperite de pete cafenii –, iartă-i că nu ştiu ce fac! *In nomine Patris, et Filii...*

— Morold, Wittich! a răcnit Wolfher. Daţi-l încoace pe ticălos! Jencz, Dieter, să-i dăm bătaie!

— Dar am putea să-l legăm ca să-l târască un pic calul, s-a strâmbat Stefan Rotkirch, alt prieten al familiei care tăcuse până atunci.

— Se poate. Dar mai întâi să-l frăgezesc puţin!

A îndreptat biciul spre Reynevan care zăcea tot pe jos, dar nu l-a lovit, căci fratele Innocenty îl apucase de braţ. Fratele Innocenty avea o statură şi o postură impunătoare, care se vedea chiar şi în pofida poziţiei umile a călugărului adus de spate. Strânsoarea lui a oprit braţul lui Wolfher ca un cleşte de fier.

Stercza a înjurat vulgar, s-a smuls şi l-a împins cu putere pe călugăr. Dar cu acelaşi rezultat ar fi putut să împingă un stâlp din castelul de la Oleśnica. Fratele Innocenty, poreclit de confraţi „fratele Insolenty", nici nu s-a clintit. În schimb, s-a revanşat cu un ghiont care l-a aruncat pe Wolfher peste o jumătate de curte şi l-a trântit pe o grămadă de bălegar.

O clipă a domnit tăcerea. După aceea s-au aruncat cu toţii pe uriaşul călugăr. Huhurezul, primul care sărise, a primit o lovitură în dinţi şi s-a rostogolit pe nisip. Morold Stercza, lovit în ureche, s-a răsturnat pe o parte, privind în gol. Ceilalţi l-au împresurat pe călugărul augustin ca nişte furnici. Silueta înaltă în sutană neagră a dispărut complet sub loviturile de pumni şi picioare. Fratele Insolenty, deşi bătut zdravăn, s-a revanşat totuşi cumplit şi absolut necreştineşte, dar şi absolut împotriva regulii smereniei a Sfântului Augustin.

Văzând aceasta, bătrânul prior s-a enervat. S-a înroşit ca o vişină, a răcnit ca un leu şi s-a aruncat în grămada de luptători, aplicând lovituri puternice în dreapta şi în stânga cu crucifixul de palisandru.

— *Pax!* urla el lovind. *Pax! Vobiscum!* Iubeşte-ţi aproapele! Aproapele tău! *Proximum tuum! Sicut te ipsum!*[1] Fiu de curvă!

Dieter Haxt l-a izbit cu pumnul. Bătrânul s-a apărat cu picioarele, sandalele i-au zburat în sus, descriind traiectorii pitoreşti în aer. Călugării augustini au început să ţipe, câţiva dintre ei nu s-au putut abţine şi s-au repezit în luptă. În curte treaba se încinsese, nu era de glumă.

---

[1] „Pace!... Pace vouă!... Aproapele tău! Ca pe tine însuţi!", în lb. latină, în original (n. red.).

Wolfher Stercza, împins afară din grămadă, a scos sabia și o flutura – era pericol să se lase cu vărsare de sânge. Dar Reynevan, care reușise să se ridice în picioare, l-a altoit la ceafă cu mânerul biciului luat de pe jos. Stercza s-a apucat cu mâinile de cap și s-a întors, iar atunci Reynevan l-a lovit cu avânt peste față. Wolfher a căzut. Reynevan s-a năpustit spre cal.

— Adela! Aici, la mine!

Adela nici nu s-a clintit, iar indiferența care se desena pe chipul ei trezea uimirea. Reynevan a sărit în șa. Calul a început să freamăte și să danseze.

— Adeeeelaaa!

Morold, Wittich, Haxt și Huhurezul alergau deja spre el. Reynevan a întors calul, a fluierat strident și a pornit la galop, direct pe poartă.

— După el! a strigat Wolfher Stercza. Pe cai și după el!

Primul gând al lui Reynevan fusese să fugă spre Poarta Mariacka și mai departe, dincolo de oraș, în pădurile Spalickie. Dar în direcția porții, strada Krow era complet blocată de căruțe, în plus, calul îmboldit și speriat de strigăte dădea dovadă de multă inițiativă, iar drept rezultat, până să se orienteze bine cum stă treaba, Reynevan mergea deja la trap în direcția pieței, împroșcând noroi și împrăștiind trecătorii. Nu era nevoie să se uite înapoi, ca să vadă că dușmanii sunt în urma lui. Auzea duduitul copitelor, nechezatul cailor, strigătele sălbatice ale fraților Stercza și exclamațiile furioase ale oamenilor izbiți.

A împuns calul cu călcâiele în burtă, alergând la trap a izbit și a răsturnat un brutar care ducea un coș, pâinile, chiflele și colacii au zburat ca grindina în noroi, unde peste o clipă le-au afundat și mai tare copitele cailor fraților Stercza. Reynevan nici nu a întors capul, îl interesa mai mult ceea ce era în fața lui decât ce se petrecea în spate, iar în fața ochilor lui se afla o căruță cu tufe înalte îngrămădite. Căruța bloca aproape toată strada, iar în locul pe care nu-l bloca, un pâlc de copii pe jumătate goi se zgâiau, ocupați să dezgroape din gunoi ceva nemaipomenit de interesant.

— Te-am prins, Bielau! a răcnit din spate Wolfher Stercza, care vedea şi el ce se întâmplă pe drum.

Calul alerga aşa de tare, că nici nu putea fi vorba să-l oprească. Reynevan s-a apucat strâns de coama lui şi a închis ochii. Din acest motiv, nu a văzut cum s-au împrăştiat copilaşii pe jumătate goi cu iuţeala şi graţia unor şobolani. Nu s-a uitat în jur şi nu a văzut că ţăranul cu căciulă de oaie care trăgea căruţa s-a întors, a rămas o clipă ca prostit, apoi a întors dintr-odată oiştea şi căruţa. Şi nu a văzut cum au căzut peste căruţa întoarsă. Nu a văzut nici că Jenz Knobelsdorf a zburat din şa şi s-a încurcat în jumătate din tufa transportată cu căruţa.

Reynevan a trecut în galop pe strada Świętojańska, între primărie şi casa starostelui[1], şi a năvălit în mare viteză în piaţa din Oleśnica. Problema era că piaţa, deşi uriaşă, mişuna de oameni. Şi s-a dezlănţuit iadul. Îndreptându-se spre faţada dinspre sud şi turnul pătrat masiv de deasupra Porţii Oławska, Reynevan galopa printre oameni, cai, boi, porci, căruţe şi tarabe, lăsând în urma lui un câmp de luptă. Oamenii strigau, urlau şi înjurau, vitele răgeau, animalele fără coarne ţipau, tarabele şi dughenele se răsturnau, şi din ele zburau de jur împrejur cele mai felurite obiecte – oale, farfurii, găleţi, sape, fiare de călcat, capcane pentru peşti, blăni de oaie, pălării de pâslă, linguri din lemn de tei, lumânări de seu, opinci din coajă de copac, fluiere sub formă de cocoş de lut. Şi cădea şi o ploaie de produse alimentare – ouă, brânză, plăcinte, mazăre, caşă, morcovi, sfeclă, ceapă, ba chiar şi raci vii. Zburau nori de fulgi şi răsunau ţipetele celor mai felurite păsări. Fraţii Stercza, care continuau să-l urmărească pe Reynevan, desăvârşeau opera de distrugere.

Speriat de o gâsculiţă care îi zburase chiar prin faţa botului, calul lui Reynevan s-a împiedicat şi a căzut peste o tarabă cu peşte, sfărâmând lăzile şi rostogolind butoaiele. Pescarul furios şi-a luat avânt să lovească tare cu volocul, ratându-l pe Reynevan,

[1] Demnitar numit şi revocat de monarh în fruntea unei unităţi administrative ca reprezentant al său.

dar nimerind în crupa calului. Calul a nechezat și s-a aruncat într-o parte, răsturnând o tarabă cu ață și panglici, câteva secunde a dansat în loc, plescăind în masa argintie și urât mirositoare de gândaci, plătică și caras, amestecați cu feeria papiotelor de ață. Numai printr-o minune Reynevan nu a căzut. A văzut cu coada ochiului că negustoreasa de ațe aleargă spre el cu un topor mare, care numai Dumnezeu putea ști la ce servea în comerțul cu ață. A scuipat penele de gâscă lipite de buze, a strunit calul și a pornit în galop pe străduța Rzeźnicza, de unde, după cum știa, mai era numai foarte puțin până la Poarta Oławska.

— Îți smulg ouăle, Bielawa! a răcnit din spate Wolfher Stercza. Ți le smulg și ți le înțes pe gât!

— Pupă-mă în cur!

Urmăritorii mai rămăseseră doar patru, pe Rotkirch îl dăduseră jos de pe cal și îl scuturau vânzătorii furioși din piață.

Reynevan a trecut ca săgeata printre șirurile de carcase atârnate în cârlige. Măcelarii au sărit înspăimântați la o parte, dar și așa a reușit să-l răstoarne pe unul care căra în spate o pulpă mare de vită. Cel răsturnat a căzut cu tot cu pulpă sub copitele calului lui Wittich, calul s-a speriat și s-a ridicat în două picioare, iar calul lui Wolfher, care venea din spate, s-a împiedicat de el. Wittich a zburat din șa direct pe tejgheaua măcelarului, cu nasul în fițați, plămâni și creieri, iar deasupra lui a căzut Wolfher. Un picior i-a rămas atârnat în scărițe și până să se elibereze a strivit o mare parte din tarabe și s-a tăvălit până la urechi în noroi și sânge închegat.

Reynevan s-a aplecat repede în ultima clipă pe gâtul calului, reușind astfel să treacă pe sub panoul de lemn pe care era pictat un cap de porc. Dieter Haxt, care venea în urma lui, nu a reușit să se aplece. Scândura cu imaginea porcului zâmbind vesel l-a lovit în frunte și s-a spart. Dieter a zburat din șa și s-a prăbușit pe o grămadă de gunoaie, speriind pisicile. Reynevan s-a uitat în urmă. Îl mai urmărea numai Niklas.

A ieșit în galop din ulicioara măcelarilor într-o piațetă unde lucrau tăbăcarii. Iar când i-a crescut chiar în fața nasului un

stelaj plin cu piei ude, a strâns calul și l-a obligat să sară. Calul a sărit. Iar Reynevan nu a căzut. Din nou, un miracol.

Niklas nu a avut la fel de mult noroc. Calul lui s-a poticnit în fața stelajului și l-a răsturnat, a alunecat pe noroi, pe bucățelele de carne și resturile de grăsime. Cel mai tânăr dintre frații Stercza a zburat peste capul calului. Și a avut ghinion, dar foarte mare. A căzut cu subțioara și burta chiar pe cuțitul de răzuit piei, lăsat de tăbăcari.

La început, Niklas nici nu și-a dat seama ce se întâmplase. S-a ridicat de jos, a apucat calul de frâu și abia când animalul a nechezat și s-a dat înapoi i s-au înmuiat și lui picioarele. Neștiind în continuare ce se întâmplă, cel mai tânăr dintre frații Stercza a fost târât prin noroi după calul care se dădea înapoi și necheza cuprins de panică. În cele din urmă, a dat drumul frâului și a încercat să se ridice. A înțeles că totuși ceva nu e în regulă și s-a uitat la burta lui. A scos un urlet.

A căzut în genunchi în mijlocul bălții de sânge care creștea rapid. Dieter Haxt s-a apropiat, a oprit calul, a sărit din șa. La fel au făcut o clipă mai târziu Wolfher și Wittich Stercza.

Niklas s-a așezat greoi. S-a uitat din nou la burta sa. A țipat, apoi a izbucnit în plâns. Ochii începeau să i se încețoșeze. Sângele care se scurgea din el se amesteca iute cu sângele boilor și porcilor tăiați acolo de dimineață.

— Niklaaas!

Niklas Sercza a tușit, s-a înecat. Și a murit.

— Ești un om mort, Reynevan Bielau! a răcnit în direcția porții Wolfher Stercza, palid de mânie. Am să te prind, am să te ucid, te voi nimici, te voi distruge împreună cu tot neamul tău de vipere. Împreună cu tot neamul tău de vipere, auzi?

Reynevan nu auzea. În zgomotul potcoavelor care izbeau podul tocmai ieșea din Oleśnica și pornea spre sud, drept pe drumul către Wrocław.

Capitolul 2

În care cititorul află mai multe despre Reynevan, și asta din conversațiile purtate despre el de diferiți oameni, atât binevoitori, cât și de-a dreptul opusul lor. În acest timp, Reynevan rătăcește prin pădurile din Podoleśnica. Autorul îl scutește pe cititor de descrierea acestor păduri, așa că cititorul volens nolens trebuie să și le imagineze singur.

— Luați loc, luați loc la masă, domnilor, i-a invitat pe consilieri Bartłomiej Sachs, starostele din Oleśnica. Ce porunciți să vă servească? În privința vinului, ca să fiu sincer, nu am nimic care să vă impresioneze. Dar berea, oho, astăzi mi-au adus direct de la Świdnica bere calitatea întâi, din prima fermentare, în pivniță rece adâncă.

— Atunci bere, bere, domnule Bartłomiej, și-a frecat mâinile Jan Hofrichter, unul dintre cei mai bogați negustori din oraș. Băutura noastră e berea, cu vinul n-au decât să-și clătească mațele nobilii și domnișorii de tot felul... să-mi fie cu iertare, Sfinția Voastră...

— Nu face nimic, a zâmbit preotul Jakub von Gall, paroh la Sfântul Ioan Evanghelistul. Eu nu sunt nobil, sunt plebeu. Și plebeu, așa cum îți dai seama după nume, din popor, adică nici

mie nu-mi şade bine să dispreţuiesc berea. Şi pot să beau, căci necazul s-a îndreptat.

S-au aşezat la masă în sala mare, scundă, zugrăvită sobru în alb, locul obişnuit al dezbaterilor magistraţilor oraşului. Starostele, în jilţul lui obişnuit, cu spatele spre şemineu, preotul Gall, alături, cu faţa spre fereastră. Vizavi şedea Hofrichter, alături de el, Łukasz Frydman, bijutier elegant şi înstărit care, cu jiletca lui vătuită, la modă, şi bereta de catifea pe părul ondulat, arăta chiar ca un nobil. Starostele a mormăit şi a început fără să mai aştepte să se servească berea.

— Ce avem aici? a spus el, împletindu-şi degetele pe burta voluminoasă. Ce au binevoit să ne ofere în oraşul nostru nobilii noştri domni cavaleri? O încăierare în curtea mănăstirii augustinilor. O fugărire cu caii pe străzile oraşului. Zarvă în piaţă, câţiva răniţi, printre care şi un copil lovit grav. Animale ucise, mărfuri distruse. Pierderi importante, adică daune materiale, până ieri mai că m-au îmbrâncit aici *mercatores et institores*[1] cu cereri de despăgubire. De fapt, ar trebui să-i trimit cu cererile la domnii Stercza, la Bierutow, Lednej şi Sterzendorf.

— Mai bine nu, a rostit sec Jan Hofrichter. Deşi sunt şi eu de părere că domnii cavaleri în ultima vreme îşi cam fac de cap, dar nu putem să uităm nici de cauzele întâmplării şi nici de urmările ei. Şi există o urmare, o urmare tragică: moartea tânărului Niklas Stercza. Iar cauza: depravarea şi destrăbălarea. Fraţii Stercza au apărat onoarea fratelui lor, au fugărit un nemernic care a sedus-o pe cumnata lor, a întinat patul matrimonial. E drept că în înflăcărarea lor au cam sărit peste cal oleacă...

Negustorul a tăcut sub privirea plină de înţelesuri a preotului Jakub. Căci atunci când preotul Jakub arăta din priviri că doreşte să vorbească, până şi starostele amuţea.

Jakub Gall nu era numai parohul bisericii locale, ci şi secretarul prinţului din Oleśnica, Konrad, şi canonic al capitulului catedralei din Wrocław.

---

[1] „Negustori şi vânzători la tarabă", în lb. latină, în original (n. red.).

— Adulterul este un păcat, a rostit preotul, îndreptându-şi silueta slabă din spatele mesei. Adulterul este şi o infracţiune. Pentru păcate pedepseşte Dumnezeu, pentru infracţiuni – legea. Pe cei care iau legea în mâna lor şi pe ucigaşi nu-i justifică nimic.

— Da, da, tocmai, a intervenit în *credo* starostele, dar a tăcut imediat şi s-a dedicat berii care tocmai fusese servită.

— Niklas Stercza, iar asta ne doare foarte tare, a adăugat părintele Gall, a pierit tragic, dar ca urmare a unui accident nefericit. Iar dacă Wolfher şi tovarăşii lui l-ar fi prins pe Reinmar de Bielau, am fi avut de-a face cu o omucidere în jurisdicţia noastră. Şi încă nu se ştie dacă nu vom mai avea. Vă amintesc că priorul Steinkeller, un bătrân sfânt, zace fără cunoştinţă la călugării augustini. Dacă va muri în urma acestei bătăi, va fi o problemă. Pentru fraţii Stercza, desigur.

— În legătură cu delictul de adulter, bijutierul Łukasz Frydman şi-a privit inelele de pe degetele sale îngrijite, reţineţi, stimaţi domni, că nu ţine deloc de jurisdicţia noastră. Deşi în Oleśnica a avut loc un act de depravare, delincvenţii nu ne sunt subordonaţi nouă. Gelfrad Stercza, soţul înşelat, este vasalul prinţului din Ziębica. La fel, tânărul student la medicină Reinmar de Bielau...

— Actul de depravare s-a săvârşit la noi şi tot la noi a fost şi delictul, a spus ferm Hofrichter. Şi nu este lipsit de importanţă, dacă credem ce a mărturisit soţia lui Stercza călugărilor augustini. Că medicinistul a ispitit-o cu descântece şi cu magie neagră ca s-o conducă în păcat. A silit o femeie care nu voia.

— Aşa spun toate, a mormăit din halbă starostele.

— Mai ales, a adăugat fără emoţii bijutierul, mai ales când îi pune cuţitul la gât cineva de teapa lui Wolfher de Stercza. Bine a spus onorabilul părinte Jakub, că adulterul este o infracţiune, *crimen*, şi ca atare trebuie să fie anchetată şi judecată. Nu vrem să fie aici vrajbă între neamuri şi nici bătăi pe stradă, nu vom permite ca nişte domnişori înfierbântaţi să ridice mâna împotriva preoţilor, să se taie cu pumnalele şi să rănească oamenii din pieţe. Pentru că l-a lovit pe un armurier şi l-a ameninţat cu sabia, un membru din familia Pannewitz a mers la închisoare. Şi aşa trebuie

să fie. Nu se pot întoarce vremurile samavolniciei cavalerilor. Chestiunea trebuie să ajungă în fața prințului.

— Cu atât mai mult, a confirmat dând din cap starostele, că Reinmar din Bielawa este nobil, iar Adela Sterczowa este nobilă. Nu putem să-l biciuim și nici pe ea nu putem s-o pedepsim ca pe oricare altă fată din oraș. Chestiunea trebuie să ajungă în fața prințului.

— Nu trebuie să ne grăbim cu asta, a apreciat privind în tavan preotul paroh Jakub Gall. Prințul Konrad pleacă la Wrocław, iar înainte de plecare cu siguranță că are o mulțime de probleme pe cap. Zvonurile sunt zvonuri, cu siguranță că au ajuns deja la el, dar nu este momentul să le facem cunoscute. Va fi suficient să-i prezentăm problema prințului când se întoarce. Până atunci multe lucruri se mai pot rezolva.

— Și eu cred tot așa, a încuviințat din cap Bartłomiej Sachs.

— Și eu, a adăugat bijutierul.

Jan Hofrichter și-a aranjat gluga și a suflat spuma de pe cană.

— Pe prinț nu e cazul să-l informăm acum, așteptăm până se întoarce, în această privință sunt de acord cu Domniile Voastre, stimați domni. Dar Sfântul Oficiu trebuie informat. Și repede. În legătură cu ce am găsit în camera medicinistului. Nu dați din cap, domnule Bartłomiej, nu vă strâmbați, preacinstite domnule Łukasz. Iar dumneata, preastimabile, nu mai ofta și nu mai număra mușchii de pe tavan. Mă grăbesc la fel de mult ca Domniile Voastre, îmi doresc la fel ca voi să vină Inchiziția aici. Dar când am deschis biroul lui erau de față mulți oameni. Iar când sunt de față mulți oameni – poate că nu vă dezvălui cine știe ce mare lucru – se va găsi cel puțin unul care va povesti totul Inchiziției. Iar când va veni trimisul Inchiziției la Oleśnica, pe noi ne va întreba primii de ce am tergiversat lucrurile.

— Iar eu, a spus parohul Gall, dezlipindu-și privirile din tavan, voi explica întârzierea. Eu personal. Pentru că este parohia mea și mie îmi revine obligația să-i informez pe episcop și pe inchizitorul papal.

— Vrăjitoria despre care le-a vorbit călugărilor augustini Adela Sterczowa nu este un motiv? Camera de lucru nu este? Alambicul de alchimist și pentagrama de pe podea nu sunt? Mandragora? Craniile, mâinile de cadavru? Cristalele și oglinzile? Sticluțele și flacoanele cu naiba știe ce mizerie sau otravă? Broaștele și șopârlele din borcane? Acestea nu sunt motive?

— Nu sunt. Inchizitorii sunt oameni serioși. Misiunea lor este *inquisitio de articulis fidei*[1]. Nu povestirile bășești, descântecele și broaștele. Cu aceasta nici nu-mi trece prin minte să-i bat la cap.

— Dar cărțile? Cele care sunt aici?

— Cărțile – l-a întrerupt calm Jakub Gall – trebuie într-adevăr să le studiem. Temeinic și fără grabă. Sfântul Oficiu nu interzice cititul cărților. Nici să ai cărți.

— La Wrocław, a spus posomorât Hofrichter, tocmai au fost arși pe rug doi oameni. Se spune că tocmai pentru posesie de cărți.

— Nu pentru cărți, l-a contrazis rece parohul, ci pentru contumacie, pentru refuzul arogant de a se dezice de conținutul predicilor, cuprins în acele cărți. Printre care erau scrierile lui Wycliffe și Hus, Floretus al lollarzilor[2], articolele pragheze și numeroase alte cărticele și manifeste husite. Nu văd nimic de felul acesta aici, printre cărțile confiscate din biroul lui Reinmar din Bielawa. Văd aproape exclusiv lucrări de medicină. Care sunt, de altfel, în cea mai mare parte sau în totalitate, proprietatea *scriptorium*-ului mănăstirii augustinilor.

— Repet – Jan Hofrichter s-a ridicat în picioare și s-a apropiat de teancul de cărți de pe masă. Repet, nu ard de nerăbdare să vină aici Inchiziția episcopală sau papală, nu vreau să denunț pe nimeni și nu vreau să văd pe nimeni sfârâind pe rug. Dar aici e vorba și de fundurile noastre. Să nu fim și noi pedepsiți pentru aceste cărți. Și ce avem aici? În afară de Galen, Plinius și Strabo? Saladinus de Asculo, *Compendium aromatorium*. Scribonius Largus,

---

[1] „Cercetarea actelor de credință", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Membri ai unei mișcări religioase reformiste inițiate în Anglia la sfârșitul secolului al XIV-lea de John Wycliffe.

Compositiones mediocamentorum. Bartolomeus Anglicus[1], *De proprietatibus rerum*, Albertus Magnus, *De vegetalibus et plantis*... Magnus, ha, un nume demn de un vrăjitor. Şi aici, vă rog frumos, Sabur ben Sahl... Abu Bekr al-Râzi... Păgâni! Sarazini!

— Aceşti sarazini, a explicat calm Łukasz Frydman examinându-şi inelele, se predau la universităţile creştine. Ca autorităţi în domeniul medicinei. Iar „vrăjitorul" dumitale este Albert cel Mare, episcopul de Regensburg, un savant teolog.

— Aşa ziceţi? Hmm... să vedem mai departe... O! *Causae et curae*, scrisă de Hildegarda din Bingen. Cu siguranţă că este vrăjitoare Hildegarda asta!

— Nu tocmai, a zâmbit preotul Gall. Hildegarde din Bingen, prorociţa, numită şi Sibila de pe Rin, a murit cu aură de sfântă.

— Ha. Dacă aşa spuneţi... Şi asta ce mai este? John Gerard, *Generall... Historie... of Plantes*... Interesant, în ce limbă e asta, probabil pe evreieşte. Dar şi acesta este cu siguranţă vreun sfânt. Şi aici avem *Herbarius*, de Thomas de Bohemia...

— Cum aţi spus? a ridicat capul părintele Jakub. Tomas Cehul?

— Aşa scrie aici.

— Să văd. Hmm... Interesant, interesant... După cum se vede, totul rămâne în familie. Sau se învârte în jurul familiei.

— Care familie?

— Aşadar este o chestiune de familie – Łukasz Frydman părea să fie în continuare interesat numai de inelele lui –, altfel nici nu se putea. Tomáš Cehul, adică Boemul, autorul acestui *Herbarius*, este străbunicul lui Reinmar al nostru, amatorul de femei străine, care ne-a produs atâta tulburare şi atâtea necazuri.

— Tomáš Boemul, Tomáš Boemul – s-a încruntat starostele. Numit şi Tomáš medicul. Am auzit de el. A fost prietenul unui prinţ... nu-mi amintesc...

— Al prinţului Henric al VI-lea din Wrocław, s-a grăbit să explice încântat bijutierul Frydman. Într-adevăr, acel Tomáš a

[1] „Englezul", în lb. latină, în original (n. red.).

fost prietenul lui. Un savant excepțional, un medic talentat. A studiat la Padova, la Salerno și la Montpellier...

— Se spune că a fost și vrăjitor, și eretic, s-a băgat în vorbă Hofrichter, care de mai mult timp încuviința din cap, arătând că și el își amintea.

— Te-ai agățat de vrăjitoria asta ca o lipitoare, domnule Jan. Mai încetează!

— Tomáš Boemul – a rostit cu o voce puțin aspră parohul – a fost preot. Canonic în Wrocław, apoi episcop sufragan[1] al diocezei. Și episcop titular de Sarepta. L-a cunoscut personal pe papa Benedict al XII-lea.

— Și despre acel papă s-au spus fel de fel de lucruri, a zis Hofrichter, nevrând să cedeze. Și s-au văzut cazuri de vrăjitorie și printre preoți. La vremea lui, inchizitorul Schwenckfeld...

— Încetați odată cu chestia asta, i-a retezat-o preotul Jakub. Aici trebuie să ne intereseze altceva.

— Chiar așa, a confirmat și bijutierul. Și știu exact ce anume. Prințul Henric nu a avut urmași de parte bărbătească, a avut numai trei fiice. Cu cea mai tânără, Margareta, preotul nostru și-a permis să aibă o aventură romantică.

— Și prințul a permis una ca asta? Chiar așa prieteni erau?

— Pe atunci prințul nu mai era în viață, a explicat din nou bijutierul. Prințesa Anna fie nu a știut ce se întâmplă, fie nu a vrut să știe. Tomáš Boemul încă nu era pe atunci episcop, dar se înțelegea foarte bine cu ceilalți din Silezia: cu Henric cel Credincios din Głogów, cu Frederick Casimir din Cieszyn sau Fryštát, cu Bolek cel Mic din Świdnica, cu Vladislav din Bytom și Koźle și cu Ludovic din Brzeg. Dar imaginați-vă, domnilor, pe cineva care nu numai că stă la Avignon în preajma Sfântului Părinte, dar știe să scoată pietrele de la rinichi cu atâta îndemânare, încât după operație încă mai are poftă și chestia i se mai scoală. Chiar dacă nu în fiecare zi, totuși! Chiar dacă poate părea

[1] Episcopul sufragan este un episcop subordonat unui episcop metropolitan sau diocezan.

amuzant, eu nu glumesc. Există convingerea generală că datorită lui Tomáš astăzi îi mai avem încă pe Piaşti în Silezia. Căci i-a ajutat cu egală dibăcie atât pe bărbaţi, cât şi pe femei. Şi chiar şi cuplurile, dacă înţelegeţi la ce mă refer, domnii mei.

— Mă tem că nu, a spus starostele.

— A reuşit să ajute turmele cărora nu le mergea bine în dormitor. Acum înţelegeţi?

— Acum da, a încuviinţat din cap Jan Hofrichter. Înseamnă că şi pe prinţesa din Wrocław a tratat-o tot după arta medicală. Şi fireşte că de aici a apărut un copil.

— Fireşte – a confirmat preotul Jakub. Chestiunea s-a rezolvat după moda obişnuită. Margareta a fost închisă în Mănăstirea Clariselor, copilul a ajuns la Oleśnica, la prinţul Konrad, care l-a crescut ca pe propriul fiu. Tomáš Boemul devenea o figură din ce în ce mai importantă peste tot, în Silezia, la Praga, la împăratul Carol al IV-lea, la Avignon, de aceea el a avut cariera asigurată încă din copilărie. Cariera duhovnicească, se înţelege. În funcţie de cum se va arăta la minte. Dacă ar fi fost prost, ar fi primit o parohie sătească. Dacă ar fi fost pe jumătate prost, ar fi fost făcut stareţ la vreo mănăstire a cistercienilor. Iar dacă ar fi fost înţelept, îl aştepta capitulul cine ştie cărui colegiu.

— Şi cum s-a dovedit a fi?

— Deloc prost. Chipeş ca tatăl. Şi viteaz. Până să apuce altcineva să facă ceva, viitorul preot deja se lupta cu locuitorii din Wielkopolska alături de tânărul prinţ, viitorul Konrad cel Bătrân. Şi s-a bătut atât de vitejeşte, că nu au avut încotro, l-au ridicat la rangul de cavaler. Şi cu învestitură. Şi astfel a murit preotul Tymo şi a apărut apoi cavalerul Tymo Boemul din Bielawa, von Bielau. Cavalerul Tymo, care s-a aranjat curând binişor, căci a luat-o de nevastă pe fata cea mai mică a lui Heidenreich Nostitz.

— Nostitz şi-a dat fiica după un preot bastard?

— Preotul, părintele bastardului, a devenit între timp sufragan de Wrocław şi episcop de Sarepta, îl cunoştea pe Sfântul Părinte, era consilier al lui Venceslav al IV-lea şi prieten cu toţi prinţii din Silezia. Bătrânul Heidenreich i-a dat fiica fără îndoială cu mare bucurie.

— Se poate.

— Din legătura fetei lui Nostitz cu Tymo de Bielau s-au născut Henric și Tomas. La Henric se vedea sângele bunicului, căci s-a făcut preot, a făcut studii la Praga și a fost până la moartea lui, adică nu demult, scolastic[1] la Biserica Sfintei Cruci din Wrocław. Iar Tomas a luat-o pe Boguszka, fiica lui Miksza din Prochowice, și a făcut cu ea doi copii. Pe Piotr, numit și Peterlin, și pe Reinmar, numit și Reynevan. Peterlin, adică Pietruszka, și Reynevan, adică Wrotycz. Niște nume așa leguminoase și ierboase, nu am idee dacă le-au inventat chiar ei sau a fost fantezia tatălui. Iar acela, că tot vorbim despre el, a căzut la Tannenberg.

— De partea cui?

— A noastră, a creștinilor.

Jan Hofrichter a dat din cap, a sorbit din cană.

— Și acel Reinmar-Reynevan, care obișnuiește să viziteze nevestele altora... Ce este la augustini? Oblat[2]? Konvers[3]? Novice?

— Reinmar Bielau – a zâmbit preotul Jakub – este medic, școlit la Praga, la Universitatea Carolină. Chiar înainte să înceapă studiile, băiatul a învățat la școala Catedralei din Wrocław, apoi a cunoscut tainele ierburilor la spițerii din Świdnica și la frații din Ordinul Sfântului Duh de la spitalul din Brest. De fapt, frații din Ordinul Sfântului Duh și unchiul Henryk, scolastic din Wrocław, l-au plasat la augustinii noștri, specializați în tămăduirea cu ierburi. Băiatul a lucrat cinstit și inimos, a confirmat că știe meserie, la spital și la leprozerie. După aceea, cum am spus, a studiat medicina la Praga, de altfel sub protecția unchiului și cu banii pe care îi avea acesta de la canon. A fost sârguincios în studii, după cum se vede, căci după doi ani a devenit bacalaureat în arte, *artium baccalaureus*. Și a plecat din Praga imediat după... hm...

---

[1] În secolele al XII-lea și al XIII-lea, preot supraveghetor al școlilor dintr-o dioceză.

[2] Laic admis să trăiască într-o mănăstire.

[3] Frate al unui ordin nehirotonit ca preot.

— Imediat după defenestrare, nu s-a temut să încheie starostele. Ceea ce dovedește că nu îl leagă nimic de husitismul de acolo, de această erezie.

— Nu îl leagă nimic de ea, a confirmat calm bijutierul Frydman. Știu foarte bine asta de la fiul meu, care pe atunci studia tot la Praga.

— A fost foarte bine că Reynevan s-a întors în Silezia, a adăugat starostele Sachs, și foarte bine că a venit la noi, în Oleśnica, nu în principatul Ziębicki, unde fratele lui este cavaler, în slujba prințului Jan. E un băiat bun și chibzuit, deși e tânăr și atât de priceput în lecuirea cu ierburi cum rar mai găsești. Pe nevasta mea a lecuit-o de bube care îi apăruseră pe corp, pe fiica mea iarăși a tămăduit-o de o tuse neîntreruptă. Și mie îmi lăcrimau ochii și mi-a dat o fiertură, mi-a trecut de parcă mi-ar fi luat cu mâna...

Starostele a tăcut, a mormăit și a băgat mâinile în mânecile hainei căptușite cu blană. Jan Hofrichter i-a aruncat repede o privire.

— În felul acesta, a declarat, lucrurile îmi sunt limpezi acum. Cu acest Reynevan. Acum știu totul. Deși este bastard, are sânge de Piast. E fiu de episcop. Favoritul prinților. Rudă cu Nostitz. Nepotul unui scolastic de la Colegiul din Wrocław. Coleg de studii cu fii de oameni bogați. Și de parcă asta nu ar fi de ajuns, mai este și medic priceput, aproape făcător de minuni, știind să-și câștige recunoștința celor puternici. Și pe Domnia Voastră de ce anume v-a vindecat, preacinstite părinte Jakub? Așa, de curiozitate, de ce boală v-a vindecat?

— Bolile nu sunt temă de discuție, a spus rece preotul paroh. Să spunem – fără alte amănunte – că m-a vindecat.

— Pe unul ca el nu merită să-l pierdem, a adăugat starostele. Păcat să-l lăsăm să piară într-o vrajbă dintre neamuri, numai pentru că s-a pierdut cu firea din cauza unor ochi frumoși. Să slujească societății. Să vindece oamenii, din moment ce se pricepe...

— Chiar și cu pentagrama pe pardoseală? a pufnit Hofrichter.

— Dacă vindecă oamenii, dacă ajută, dacă alină suferința, chiar și așa, a spus grav părintele Gall. Aceste calități sunt un dar de la Dumnezeu, iar Domnul dăruiește acest har după voința Sa și după

intenția știută numai de El. *Spiritus fiat, ubi vult*[1], nu punem noi la îndoială căile Sale.

— Amin, a însumat starostele.

— Pe scurt, nu s-a lăsat Hofrichter, unul ca Reynevan nu poate fi vinovat? Despre asta e vorba? Ha?

— Cine este fără de vină – l-a întrerupt cu o expresie împietrită Jakub Gall –, acela să arunce primul cu piatra. Iar Dumnezeu ne va osândi pe toți.

O clipă a domnit tăcerea, o tăcere atât de adâncă, încât parcă se auzea foșnetul aripilor fluturilor de noapte, care se loveau de geamuri. De pe strada Sfântul Ioan se auzea strigătul lung și tărăgănat al paznicului de noapte al orașului.

— Așadar, reluând discuția – starostele și-a îndreptat spatele, ajungând astfel să se proptească bine cu burta în masă –, de scandalul din orașul nostru se fac vinovați frații Stercza. De pagubele materiale și de vătămările corporale provocate în piață se fac vinovați frații Stercza. De pierderea sănătății și, Doamne ferește, de moartea Sfinției Sale priorul Steinkeller sunt vinovați frații Stercza. Ei și numai ei. Iar ceea ce i s-a întâmplat lui Niklas von Stercza a fost, firește, un accident nefericit. Așa am să-i prezint problema prințului când se întoarce. De acord?

— De acord.

— *Consensus omnium.*[2]

— *Concordi voce.*[3]

— Iar dacă apare cumva Reynevan, a adăugat după o clipă de tăcere parohul Gall, sunt de părere să-l prindem discret și să-l închidem. Aici, în carcera noastră de la primărie. Pentru siguranța lui. Până se liniștesc lucrurile.

— Ar fi bine să facem asta cât mai repede, a adăugat Łukasz Frydman, examinându-și din priviri inelele. Înainte să afle Tammo Stercza de toată tărășenia.

---

[1] „Spiritul să fie acolo unde vrea", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „În totalitate de acord", în lb. latină, în original (n. red.).

[3] „La unison", în lb. latină, în original (n. red.).

Ieşind de la primărie direct în întunericul din strada Sfântul Ioan, negustorul Hofrichter a prins cu coada ochiului o mişcare pe zidul turnului luminat de lună; o formă neclară se mişca puţin mai jos de ferestrele trâmbiţaşului oraşului şi mai sus de ferestrele încăperii în care tocmai se încheiase sfatul. A privit ferindu-şi cu mâna ochii de lumina supărătoare ce venea de la băiatul care ducea felinarul. *Ce naiba*, şi-a spus el şi şi-a făcut cruce. *Ce se târăşte acolo pe zid? O bufniţă? O buhă? Un liliac? Dar poate...*

Jan Hofrichter a tresărit când fluturaşul-de-stâncă şi-a întins aripile, a zburat în jos de pe pervaz şi a plutit fără zgomot, ca un duh, ca un coşmar nocturn peste acoperişurile oraşului.

Lui Apeczko Stercza, domnul din Ledna, nu-i plăcea să stea la castelul Sterzendorf. Motivul lui era unul singur şi foarte simplu – Sterzendorf era sediul lui Tammo von Stercza, capul, seniorul şi patriarhul neamului. Sau, aşa cum spunea unii – tiranul, despotul şi torţionarul.

În încăpere era zăpuşeală. Şi întuneric. Tammo von Stercza nu permitea să se deschidă ferestrele, de teamă să nu-l tragă curentul, obloanele trebuiau să fie, de asemenea, închise tot timpul, pentru că lumina vătăma ochii infirmului.

Lui Apeczko îi era foame. Şi era plin de praf după drum. Dar nu era timp nici pentru mâncare, nici pentru împrospătare. Bătrânului Stercza nu-i plăcea să aştepte. Şi nici nu obişnuia să-şi trateze oaspeţii cu nimic. Mai ales rudele.

Apeczko şi-a înghiţit aşadar saliva, ca să-şi înmoaie gâtlejul, căci, firește, nu i se dăduse nimic de băut, şi i-a povestit lui Tammo cele petrecute. Nu o făcea cu plăcere, dar ce să-i faci – trebuia. Infirm sau nu, paralitic sau nu, Tammo era capul familiei. Un cap care nu tolera neascultarea.

Bătrânul a ascultat relatarea, sprijinit în fotoliul său într-o poziţie incredibilă, răsucit într-o parte. *Ca o bucată de turtă dulce învechită*, şi-a spus Apeczko. *Un babalâc îngrozitor de schilod.*

Cauzele stării în care se afla patriarhul neamului Stercza nu erau cunoscute complet şi nu tuturor. Consensul domnea în legătură cu

un lucru – Tammo fusese lovit de dambla, pentru că se înfuriase. Unii susțineau că bătrânul se înfuriase când aflase că dușmanul lui personal, detestatul duce de Wrocław, primise funcția de episcop și devenise persoana cea mai puternică din Silezia. Alții afirmau că izbucnirea de furie îi fusese provocată de soacra lui, Anna din Pogorzelo, pentru că îi arsese mâncarea preferată, budinca de hrișcă cu jumări. Care era adevărul nu putem ști, dar rezultatul se vedea și nu putea fi ignorat. După atac, Stercza nu a mai putut mișca – de altfel foarte greu – decât mâna și talpa stângă. Pleoapa dreaptă îi stătea mereu căzută; de sub pleoapa stângă, pe care reușea să o ridice din când în când, se scurgeau lacrimi dense ca un mucus, iar din colțurile gurii schimonosite într-o grimasă de coșmar se prelingea saliva. Accidentul îi provocase și pierderea aproape totală a capacității de a vorbi, de unde îi venea bătrânului și porecla Balbulus. Bâlbâitul-gângăvitul.

Dar pierderea capacității de a vorbi nu adusese după sine ceea ce spera toată familia – pierderea contactului cu lumea. O, nu! Domnul din Sterzendorf ținea în continuare neamul în mână și era spaima tuturor, și ceea ce avea de spus spunea. Căci avea întotdeauna în apropiere pe cineva care reușea să înțeleagă și să transpună gângăvelile, hârâielile și țipetele lui într-un limbaj omenesc. Acest cineva era de regulă un copil – unul din numeroșii nepoți sau strănepoți ai lui Balbulus.

Acum, interpreta era Ofka von Baruth, în vârstă de zece ani, care ședea la picioarele bătrânului și își îmbrăca păpușa în bucăți de cârpe colorate.

— Așa deci, și-a încheiat relatarea Apeczko Stercza și, tușind, a trecut la concluzii, Wolfher a rugat printr-un emisar să informeze că treaba se va rezolva repede. Că Reinmar Bielau va fi prins pe drumul spre Wrocław și își va primi pedeapsa. Dar acum Wolfher are mâinile legate, deoarece pe acest drum călătorește prințul din Oleśnica cu toată curtea și diverse fețe bisericești de vază, așadar nu are cum... Nu are cum să-l urmărească. Dar Wolfher jură că îl va prinde pe Reynevan. Că i se poate încredința onoarea familiei.

Pleoapa lui Balbulus a tresărit, din gură a pornit o dâră de salivă.

— Bhhh-bhh-bhh-bhubhu-bhhu-aharra-ahhha-aa-rrh! a răsunat în încăpere. Bb... hrrr-urrrh-bhuuh! Guggu-ggu...

— Wolfher este un cretin idiot, a tradus cu o voce subțirică și melodioasă Ofka von Baruth. Un tâmpit căruia nu i-aș încredința nici o găleată cu vomă. Și tot ce poate prinde este propria sculă.

— Tată...

— Bhh... brrh! Bhhrhuu-phr-rrrhhh!

— Taci, a tradus Ofka fără să ridice capul, ocupată cu păpușa. Ascultă ce spun. Ce poruncesc.

Apeczko a suportat răbdător hârâielile și scrâșnelile, a ascultat până la capăt traducerea.

— Mai întâi, Apecz, va trebui să stabilești – a poruncit Tammo Stercza prin gura fetiței – care dintre femeile din Bierut trebuia să stea cu ochii pe burgundă. Cea care nu și-a dat seama de adevăratul scop al acelor excursii de binefacere la Oleśnica. Probabil că era înțeleasă cu derbedeul. Muierea să primească treizeci și cinci de nuiele. Pe curul gol. Aici, la mine, în fața ochilor mei. Măcar să am și eu puțină bucurie.

Apeczko Stercza a încuviințat din cap. Balbulus a tușit, a horcăit și s-a umplut tot de bale. Apoi s-a schimonosit îngrozitor și a gângăvit.

— Iar pe burgundă, a tradus Ofka, în timp ce pieptăna cu un pieptene micuț părul de câlți al păpușii, despre care știu deja că s-a ascuns la surorile cisterciene din Ligota, poruncesc să o luați de acolo, chiar dacă va trebui să luați mănăstirea cu asalt. Apoi să o închideți pe necredincioasă la niște călugări care sunt de partea noastră, de exemplu...

Tammo a încetat brusc să se mai bâlbâie și să horcăie, cârâitul i-a murit în gâtlej. După ochiul injectat, Apeczko a înțeles că bătrânul remarcase expresia stânjenită de pe chipul lui. Înțelesese. Nu mai putea ascunde adevărul.

— Burgunda, a rostit icnind, a reușit să fugă din Ligota. Pe ascuns... Nu se știe unde. Eram ocupați cu urmărirea... Nu am... nu am păzit-o...

— Interesant – a tradus Ofka după o clipă lungă de tăcere grea –, interesant de ce nu mă mir deloc. Dar dacă așa este, așa să fie. N-o să-mi bat eu capul cu o curvă. N-are decât Gelfrad să rezolve treaba asta, când se va întoarce. Să rezolve treaba cu mâna lui. Pe mine, coarnele lui nu mă interesează. Și, de altfel, în familia aceea nu este nimic nou. Cu siguranță că și pe mine m-au încornorat zdravăn. Pentru că nu se poate ca din sămânța mea să se nască asemenea idioți.

Balbus a tușit, a horcăit și s-a înecat câteva clipe. Dar Ofka nu traducea, căci nu avea ceva de spus, ci era o tuse obișnuită. În cele din urmă, bătrânul și-a revenit, și-a recăpătat suflul, s-a schimonosit ca un demon, a izbit cu bastonul în podea, după care a bolborosit ceva sălbatic. Ofka a ascultat, băgându-și în gură capătul codiței.

— Dar Niklas, a tradus ea, era nădejdea acestei familii. Sângele meu adevărat, sângele neamului Stercza, nu niște lepădături după naiba știe ce legături cu corciturile. Nu se poate ca ucigașul să nu plătească pentru sângele pe care l-a vărsat. Cu vârf și îndesat.

Tammo a izbit din nou cu bastonul în podea. Bățul i-a căzut din mâna care-i tremura. Domnul din Sterzendorf tușea și străduta, umplându-se de bale și de muci. Hrozwita von Baruth, fiica lui Balbulus, mama Ofkăi, care stătea în picioare alături de el, i-a șters bărbia, a ridicat bastonul și i l-a îndesat în mână.

— Hrrrhhh! Grhhh... Bbb... Bhrr... Bhrrrllg...

— Reinmar Bielau o să-mi plătească pentru Niklas, traducea indiferentă Ofka. O să plătească, martori îmi sunt Dumnezeu și toți sfinții. Am să-l bag la închisoare într-o cușcă, într-o ladă, așa cum l-au băgat oamenii din Głogów pe Henric cel Gras, cu o gaură pentru mâncare și alta pentru invers, ca să nu poată să meargă nici în patru labe. Și am să-l țin așa o jumătate de an. Și abia după aceea mă răfuiesc cu el. Și am să trimit după călău tocmai la Magdeburg, pentru că acolo au torționari excelenți, nu

precum cei de aici, din Silezia, unde delincventul moare în a doua zi de tortură. O, nu, am să-i aduc un maestru care se va dedica ucigașului lui Niklas o săptămână. Sau două.

Apeczko Stercza și-a înghițit saliva.

— Dar ca să putem face aceasta, trebuie să-l prindem pe nemernic. Iar pentru asta trebuie cap. Minte. Pentru că nemernicul nu este prost. Dacă ar fi fost prost, nu devenea bacalaureat la Praga, nu s-ar fi băgat pe sub pielea călugărilor din Oleśnica. Și nu ar fi reușit să ajungă așa de ușor la franțuzoaica lui Gelfrad. După un bărbat așa de isteț, nu este suficient să alergi ca un bezmetic pe drumul spre Wrocław și să te faci de râs. Nu am intenția să fac zarvă în jurul chestiunii, căci aceasta l-ar ajuta pe nemernic.

Apeczko a încuviințat din cap. Ofka s-a uitat la el și a mișcat din năsucul cârn.

— Nemernicul, a continuat ea să traducă, are un frate care stă la moșia lui, undeva lângă Henryków. Probabil că acolo va căuta adăpost. Poate chiar l-a și găsit. Alt Bielau a fost toată viața preot la Colegiul din Wrocław, așadar nu este exclus să vrea să se ascundă la acest ticălos. Vreau să spun, la Sfinția Sa episcopul Konrad. Bețivul și tâlharul bătrân!

Hrozwita von Baruth i-a șters din nou bărbia bătrânului, împroșcată de supărare.

— Nemernicul are cunoscuți și acoliți la Brzeg. La spital. Acolo ar putea să se ducă istețul nostru, ca să-l uimească și să-l încurce pe Wolfher. Ceea ce, de altfel, nu este o sarcină grea. Și, în sfârșit, lucrul cel mai important. Ciulește urechile, Apecz. Sunt convins că nemernicul nostru va vrea să facă pe trubadurul, să fie un nenorocit de Lohengrin sau Lancelot[1]... Va dori să se apropie de franțuzoaică. Iar acolo, la Ligota, cu siguranță punem mâna pe el, ca pe un câine care vine la cățeaua în călduri.

— Cum așa, în Ligota? a îndrăznit să întrebe Apeczko. Păi ea...

---

[1] Aici și în continuare, am păstrat numele personajelor din legendele arturiene în ortografie franceză, așa cum apar ele în textele lui Chrétien de Troyes, în conformitate cu preferințele traducătoarei (n. red.).

— A fugit, știu. Dar el nu știe asta.

Bătrân viclean, și-a spus Apeczko, *are sufletul și mai schimonosit decât trupul. Dar e viclean ca un vulpoi. Și, trebuie să recunoaștem, știe multe. Totul.*

— Dar pentru ceea ce tocmai am spus, traducea în vorbirea omenească Ofka, nu-mi sunteți buni voi, nepoți și strănepoți, se pare, sânge din sângele meu și oase din oasele mele. De aceea du-te degrabă mai întâi la Niemodliny, și după aceea la Ziębice. Acolo... Ascultă bine, Apecz. O să-l cauți pe Kunz Aulock, numit și Kirieleison. Și pe alții: Walter de Barby, Sybko din Kobylejgłowqa, Storek din Gorgowice. Și le spui că Tammo Stercza plătește o mie de guldeni pentru Reinmar von Bielau adus viu. O mie, ține minte.

Apeczko își înghițea saliva la fiecare nume rostit. Pentru că erau numele celor mai cumpliți bandiți și ucigași din toată Silezia, tâlhari fără onoare și fără credință. Gata s-o ucidă și pe propria bunică pentru trei zloți, darămite pentru suma fabuloasă de o mie de guldeni. *Guldenii mei*, și-a spus furios Apeczko. *Pentru că aceștia ar fi trebuit să fie ai mei după ce schilodul acesta blestemat își va da în sfârșit duhul.*

— Ai înțeles, Apecz?

— Da, tată.

— Atunci du-te, pleacă de aici. La drum, la drum, să împlinești ce am poruncit.

Mai întâi la drum spre bucătărie, și-a spus Apeczko, *unde o să mănânc ceva și am să beau cât doi. Babalâc cărpănos! Iar după aceea mai vedem.*

— Apecz!

Apeczko Stercza s-a întors. Și a privit. Dar nu la chipul schimonosit și înroșit al lui Balbulus, care nu i se părea ceva nefiresc, inutil, nelalocul lui aici, la Sterzendorf. Apeczko a privit în ochii mari, căprui ai micuței Ofka. La Hrozovita, care stătea în picioare lângă fotoliu.

— Da, tată?

— Să nu ne dezamăgești.

Dar poate că nici nu este el? i-a trecut dintr-odată prin minte. *Poate că nici nu mai este aici, poate că în fotoliul acela sunt niște moaște, un trup pe jumătate fără viață, căruia paralizia i-a mistuit deja creierul? Poate că ele...? Poate că femeile – tinere, mature și bătrâne –, ele domnesc la Sterzendorf?*

A alungat repede de la sine acest gând absurd.

— Nu vă voi dezamăgi, tată.

Apeczko Stercza nici nu se gândea să se grăbească să aducă la îndeplinire poruncile. S-a dus repede la bucătăria castelului, unde a poruncit să i se dea tot ce avea numita bucătărie la dispoziție. Aceasta avea niște resturi de pulpă de cerb, coaste grase de porc, o grămadă mare de mațe sângerânde, o bucată de șuncă de Praga uscată și câțiva porumbei fierți. La aceastea se adăuga și o pâine întreagă, mare cât scutul unui sarazin. Și se înțelege, vin din cel mai bun, unguresc și moldovenesc, pe care Balbulus îl păstra numai pentru consumul propriu. Dar paraliticul putea fi stăpân la el în cameră, sus, căci dincolo de acea cameră altcineva deținea puterea executivă. Dincolo de acea cameră stăpân era Apeczko Stercza.

Apeczko se simțea stăpân și a demonstrat că este imediat ce a intrat în bucătărie. Câinele a primit un șut și a fugit schelălăind. A fugit și motanul, evitând grațios traiectoria oalei azvârlite după el. Slujnicele stăteau jos, când un ceaun de fontă s-a izbit cu o bufnitură înfundată de pardoseala de piatră. Cea mai lentă slujnică a încasat o lovitură după ceafă și a aflat că este o târfă. Și argații au aflat felurite lucruri despre ei și despre mamele lor, iar câțiva dintre ei au făcut cunoștință și cu pumnul stăpânului, tare și greu ca turnat din fier. Cel căruia a trebuit să i se repete porunca să aducă vin din pivnița stăpânului a primit o asemenea lovitură cu piciorul, că a pornit la drum în patru labe.

Curând după aceea, instalat la masă, Apeczko – domnul Apeczko – înfuleca lacom cu înghițituri mari, bea când vin unguresc, când moldovenesc, întocmai ca un stăpân arunca oasele pe jos, scuipa, râgâia și privea pe sub sprâncene la menajera grasă, așteptând ca aceasta să-i ofere un pretext.

Bătrânul slăbănog, paraliticul, zice să-i spui tată, dar nu mi-e decât unchi, e frate cu tata. Dar trebuie să rabd. Pentru că atunci când în sfârșit o să rămână cu picioarele în sus, eu, cel mai în vârstă din neamul Stercza, am să devin capul familiei. Toată lumea știe asta. Nimic nu-mi stă în cale, nimic nu poate să...

Să-mi stea în cale, a rostit pe jumătate tare Apeczko. *Să-i ia naiba pe Reynevan și pe nevasta lui Gelfrad! Dar poate să-mi dăuneze o vendetă în familie – ar însemna o încălcare a teritoriului. Poate să-mi dăuneze și angajarea unor ucigași și bandiți. Urmărirea zgomotoasă, aruncarea în închisoare, maltratarea și torturarea unui tânăr înrudit cu familia Nostitz și cu Piaștii. Și vasal al lui Jan Ziębicki. Iar Konrad, episcopul de Wrocław, care îl iubește pe Balbulus tot atât cât și Balbulus pe el, abia așteaptă o ocazie ca să se răfuiască cu neamul Stercza.*

Nu e bine, nu e bine, nu e bine.

Și de toate este vinovat numai Reynevan, Reinmar din Bielau, a decis brusc Apeczko, scrâșnind din dinți. *Și va plăti pentru asta. Dar nu așa, să răscolească toată Silezia. Va plăti în mod obișnuit, pe tăcute, în întuneric, cu un cuțit între coaste. Atunci când – așa cum a ghicit foarte corect Balbulus – își va face apariția în taină la Ligota, în mănăstirea călugărițelor cisterciene, sub fereastra ibovnicei lui, Adela lui Gelfrad. O lovitură de pumnal și bâldâbâc în iazul cu crapi al cistercienelor. Și gata. Așa cum tai un crap.*

Pe de altă parte, să disprețuiesc total poruncile lui Balbus nu se poate. Fie și numai pentru motivul că Schilodul are obiceiul să verifice dacă poruncile lui sunt executate. Și poruncește executarea lor nu unui singur om, ci câtorva persoane.

Și atunci ce să fac, la naiba?

Apeczko a înfipt cu zgomot cuțitul în blatul mesei și a golit cana dintr-o înghițitură. A ridicat capul și a întâlnit privirile menajerei grase.

— Ce te zgâiești? a strigat.

— Domnul bătrân, a spus calmă menajera, a adus în ultima vreme și vinuri italienești excelente. Porunciți să scoatem?

— Da, a spus Apeczko zâmbind fără să vrea, căci simțea cum calmul femeii i se transmite și lui. Da, te rog, mergi și spune să scoată, să gustăm ce s-a copt acolo, în Italia. Și pune și un băiat în camera de santinelă, să vină imediat unul care știe să călărească bine și are și capul bine înfipt pe umeri. Cineva care e în stare să transmită un mesaj.

— Cum poruncițiți, Luminăția Voastră.

Potcoavele tropăiau pe pod, mesagerul care pleca din Sterzendorf s-a uitat înapoi, a făcut semn cu mâna nevestei care flutura spre el de pe marginea drumului o cârpă albă. Și dintr-odată mesagerul a zărit o mișcare pe zidul luminat de lună al camerei de pază, pe care se târa o formă nedeslușită. *Ce naiba*, și-a spus, *ce se cațără acolo? O bufniță? O buhă? Un liliac? Sau poate...*

Mesagerul a murmurat un descântec împotriva farmecelor, a scuipat în șanț și a dat pinteni calului. Mesajul pe care îl ducea era urgent. Iar domnul care i-l încredințase era aprig. Și de aceea nu a mai văzut cum fluturașul-de-stâncă și-a întins aripile și a plutit fără zgomot, ca un coșmar nocturn, peste pădurile din vest, spre valea Widavei.

Castelul Sensenberg, așa cum știa toată lumea, fusese construit de cavalerii templieri, care aleseseră cu un motiv acest loc, și nu altul. Se înălța deasupra vârfurilor ascuțite ale munților și fusese în vremurile de demult un loc de cult al zeilor păgâni, aici era și un altar pe care, așa cum spun legendele, străvechii locuitori ai acestor ținuturi, trebuanii și bobreanii, aduceau jertfe umane. În vremurile când din altar nu mai rămăseseră decât cercuri de pietre lunguiețe, acoperite de mușchi și ascunse printre buruieni, cultul păgân continua să se răspândească, pe culmi continuau să ardă focurile de Rusalii. Încă în 1189, episcopul de Wrocław Żyrosław amenința cu pedepse aspre pe toți cei care îndrăzneau să serbeze în Sensenberg *festum diabolicum et maledictum*[1]. Aproape o sută

[1] „Ospăț diabolic și blestemat", în lb. latină, în original (n. red.).

de ani mai târziu, episcopul Wawrzyniec îi lăsa să putrezească în închisoare pe cei care o sărbătoreau.

Între timp, așa cum am spus, sosiseră templierii. Și-au ridicat castele în Silezia, miniaturi înfricoșătoare și crenelate ale castelelor din Siria, construite sub supravegherea unor oameni cu capul înfășurat în basmale și cu fețele întunecate ca pielea de taur tăbăcită. Și nu poate fi întâmplător faptul că pentru localizarea fortărețelor s-au ales întotdeauna locurile sfinte ale cultelor străvechi, dispărute în uitare - precum Mała Oleśnica, Otmęt, Rogów, Habendorf, Fischbach, Peterwitz, Owiesno, Lipa, Braciszowa Góra, Srebrna Góra, Kaltenstein. Și, firește, Sensenberg.

Iar după aceea a urmat sfârșitul. Dacă a fost sau nu pe drept, nu are rost să discutăm, dar a venit sfârșitul lor, și toată lumea știe cum a fost. Castelele lor au fost preluate de ioaniți, au fost repede împărțite între ele de mănăstirile care se îmbogățeau rapid și de magnații silezieni care se afirmau rapid. Unele dintre ele, cu toată puterea latentă care zăcea la poalele lor, s-au transformat repede în ruine. Ruine care erau ocolite, care erau evitate. Care trezeau teamă.

Și nu fără temei.

Cu toată colonizarea care înainta rapid, cu toate valurile de colonișți flămânzi care năvăleau din Saxonia, din Turingia, din Regiunea Renană și din Franconia, muntele și castelul Sensenberg rămâneseră înconjurate în continuare de o bandă lată de pământ aparținând nimănui, de o pustietate în care se aventurau numai braconierii sau fugarii. Și tocmai de la ei, de la braconieri și de la fugari, s-a auzit prima dată povestea despre păsările nemaipomenite, despre călăreții de coșmar, despre luminițele care licăreau la ferestrele castelului, despre strigătele și cântecele sălbatice și crude, despre muzica fantomatică venită parcă de la o orgă subpământeană.

Erau și unii care nu credeau. Erau și unii pe care îi obseda comoara templierilor, care se pare că zăcea ascunsă undeva în subsolurile din Sensenberg. Dar erau și curioși obișnuiți, și spirite neliniștite.

Aceștia nu se mai întorceau.

În noaptea aceea, dacă în împrejurimile Sensenbergului s-ar fi aflat un braconier, un fugar sau un căutător de aventuri, muntele și castelul ar fi dat naștere altor legende. De dincolo de orizont se apropia furtuna, pe cer scăpăra lumina unor fulgere atât de îndepărtate, încât nu se auzea nici bubuitul tunetelor. Iar în trupul negru al castelului, pe fundalul cerului brăzdat de fulgere, ferestrele oarbe s-au aprins brusc.

În interiorul ruinei aparente se afla marea sală cu boltă înaltă a cavalerilor. Lumina sfeșnicelor, a candelabrelor și a făcliilor care ardeau în suporturi de fier scotea din întuneric frescele de pe pereții aspri. Așadar, spre masa uriașă rotundă din mijlocul sălii priveau Perceval, îngenuncheat în fața Sfântului Graal, și Moise, ducând Tablele Legii de pe muntele Sinai; Roland în lupta de la Roncevaux și Sfântul Bonifaciu, murind vitejește, răpus de spadele frizonilor; Godefroy de Bouillon, intrând călare în Ierusalimul cucerit. Și Isus, care cade pentru a doua oară în fața crucii. Toți aceștia priveau cu ochii lor oarecum bizantini spre masă și la cavalerii care ședeau în jurul ei în armură completă, înveșmântați în mantale cu glugă.

Pe fereastra deschisă a intrat, odată cu pala de vânt, un fluturaș-de-stâncă.

Pasărea a descris un cerc, aruncând o umbră fantomatică asupra frescelor, și s-a așezat aranjându-și penele pe spătarul unui jilț. A deschis ciocul și a croncănit, iar, când a terminat de croncănit, în jilț ședea nu o pasăre, ci un cavaler. Cu mantie și glugă, semănând ca o picătură de apă cu ceilalți.

— *Adsumus!* a rostit înfundat fluturașul-de-stâncă. „Suntem aici", stăpâne, adunați în numele tău. Vino la noi și rămâi cu noi.

— *Adsumus!* au rostit într-un glas cavalerii adunați în jurul mesei. *Adsumus! Adsumus!*

Ecoul a răsunat prin castel ca bubuitul unui tunet, ca răsunetul unei lupte îndepărtate, ca izbitura berbecului în poarta castelului. Și străbătea încet coridoarele întunecate.

— Slavă Domnului, a rostit Fluturaşul-de-stâncă după ce s-a făcut liniște. Este aproape ziua când vor zăcea în praf toți dușmanii lui. Vai de ei! De aceea suntem aici!

— *Adsumus!*

— Providența ne trimite încă un prilej, frații mei – a rostit Fluturaşul-de-stâncă, ridicând capul, iar ochii i-au scăpărat reflectând lumina flăcărilor –, ca să-i înfrângem din nou pe dușmanii Domnului și să-i nimicim pe prigonitorii credinței. A venit timpul să le mai dăm încă o lovitură. Țineți minte, frații mei, țineți minte acest nume: Reinmar din Bielawa! Reinmar din Bielawa, numit și Reynevan. Ascultați...

Cavalerii cu glugi s-au aplecat în față ascultând. Hristos căzut în fața crucii privea la ei din frescă, iar în ochii lui bizantini era o nesfârșită suferință foarte omenească.

Capitolul 3

În care se vorbește despre lucruri care aparent au foarte puțină legătură între ele, cum ar fi vânătoarea cu șoimi, dinastia Piaștilor, varza cu mazăre și erezia cehă. Și despre disputa în legătură cu cine și când trebuie să se țină de cuvânt.

Pe râul Oleśniczka, șerpuind prin mijlocul pădurilor negre de arini, lângă un pâlc de mesteceni albi și printre pajiști verzi, pe o ridicătură de unde se vedeau acoperișurile vechi și fumul din satul Borowa, suita prințului a făcut un popas mai lung. Dar nu ca să lase caii să pască. Dimpotrivă. Ca să obosească, adică să se amuze în stil mare, ca domnii.

Când s-au apropiat, din mlaștini s-au ridicat stoluri de păsări, rațe sălbatice, rațe cârâitoare, rațe cu cap castaniu, rațe sulițar, ba chiar și stârci. În fața acestei priveliști, prințul Konrad Kantner, domnul din Oleśnica, Trzebiny, Milicz, Ścinawa, Wołow și Smogorzew, împreună cu fratele său Konrad Biały, tot din Koziel, a poruncit de îndată suitei să se oprească și să i se aducă șoimii preferați. Prințul adora ca un maniac vânătoarea cu șoimi. Oleśnica și finanțele ei puteau să mai aștepte, episcopul de Wrocław putea să mai aștepte, politica putea să mai aștepte, toată Silezia și întreaga lume puteau să mai aștepte ca prințul să poată

vedea cum preferatul lui, Raby, smulge penele raței mari și cât de viteaz va fi Srebrny în lupta aeriană cu stârcul.

Prințul galopa așadar ca ieșit din minți printre trestii și păpuriș, iar alături de el – la fel de vitejește, deși oarecum din obligație – erau fiica lui cea mai mare, Agnieszka, seneșalul Rudiger Haugwitz și câțiva paji de carieră.

Restul suitei aștepta la marginea pădurii. Nu descălecaseră, căci nimeni nu putea ști când se va sătura prințul. Oaspetele prințului din străinătate a căscat discret. Capelanul mormăia – cu siguranță vreo rugăciune –, intendentul număra – cu siguranță, bani –, *Minnesänger*-ul compunea – desigur, versuri –, femeile din suita Agnieszkăi bârfeau – cu siguranță, alte femei –, iar tinerii cavaleri își omorau plictisul, plimbându-se prin desișurile din jur.

— Ciołek!

Henryk Krompusz a oprit calul și l-a întors foarte uimit, după care a ciulit urechile, încercând să-și dea seama care tufă îl strigase încet cu porecla lui familiară.

— Ciołek!

— Cine e acolo? Arată-te!

Tufele au foșnit.

— Sfântă Jadwiga! Krompusz rămăsese cu gura căscată de uimire: Reynevan? Tu ești?

— Nu, Sfânta Jadwiga, a răspuns Reynevan cu o voce acră ca agurida în mai. Omule, am nevoie de ajutor... A cui este suita asta? A lui Kantner?

În timp ce Krompusz încerca să se dezmeticească, s-au apropiat de el alți doi cavaleri din Oleśnica.

— Reynevan! a exclamat Jaksa din Wisznia. Isuse Hristoase, dar cum arăți!

Interesant cum ai arăta tu, și-a spus în sinea lui Reynevan, *dacă ți s-ar fi prăbușit calul imediat după Bystro. Dacă ar fi trebuit să te târăști toată noaptea prin mlaștinile și smârcurile de la Świerzna, iar dimineața ar fi trebuit să-ți schimbi zdrențele ude și pline de noroi cu niște cârpe de pe un gard din sat. Interesant cum ai fi arătat tu după toate acestea, domnișor sclivisit ce ești!*

Benno Ebersbach, al treilea cavaler din Oleśnica, care se uita la ei destul de încruntat, cu siguranță gândea la fel.

— În loc să vă mirați, a spus acesta sec, mai bine dați-i ceva de îmbrăcat. Dă jos zdrențele astea, Bielau. Ei, domnilor, scoateți haine, care ce are.

— Reynevan.

Krompusz tot nu înțelegea prea bine.

— Tu ești?

Reynevan nu a răspuns. A apucat cămașa și haina care îi fuseseră aruncate. Era așa de supărat, că aproape îi venea să plângă.

— Am nevoie... de ajutor..., a repetat. Chiar foarte mare nevoie.

— Vedem și știm, a încuviințat Eberbach dând din cap. Și suntem de aceeași părere, că ai mare nevoie. Cât se poate de mare. Haide, trebuie să te înfățișezi lui Haugwitz. Și prințului.

— Știe?

— Toți știu. Se vorbește mult despre treaba asta.

Dacă Konrad Kantner, cu fața lui lungă, cu chelia mare, cu barba neagră și ochii pătrunzători de călugăr, nu amintea prea mult de un reprezentant tipic al dinastiei, în cazul fiicei lui, Agnieszka, nu putea exista nicio îndoială – așchia nu sărise departe de trunchiul sileziano-mazovian. Prințesa avea părul blond, ochii albaștri și năsucul mic și cârn al Piaștilor, imortalizat deja în sculptura vestită din altarul catedralei din Naumburg. Agnieszka Kantnerówna, după cum a calculat rapid Reynevan, avea în jur de cincisprezece ani, așadar probabil că era deja promisă cuiva. Reynevan nu-și amintea bârfele.

— Ridică-te!

S-a ridicat.

— Să știi că nu laud fapta ta, a rostit prințul, străfulgerându-l cu o privire de foc. Ba o consider chiar josnică, reprobabilă și demnă de pedeapsă. Și te sfătuiesc sincer să te smerești și să te pocăiești, Reinmar Bielau. Capelanul meu mă asigură că în iad există o enclavă specială pentru adulterini. Demonii îi chinuiesc

groaznic acolo pe păcătoși chiar pe unealta păcatului. Nu voi intra în amănunte în prezența fetei.

Seneșalul Rudiger Haugwitz a pufnit furios. Reynevan tăcea.

— Ce satisfacție îi vei oferi lui Gelfrad von Stercza, a continuat Kantner, e treaba ta și a lui. Nu e cazul să mă amestec în această chestiune, cu atât mai mult că nu sunteți vasalii mei, niciunul din voi, ci ai lui Jan din Ziębice. Și, în principiu, ar trebui să te trimit la Ziębice. Și să mă spăl pe mâini.

Reynevan și-a înghițit saliva.

— Dar, a reluat prințul după o clipă de tăcere dramatică, eu nu sunt Pilat, asta - una la mână. Doi - din considerație pentru tatăl tău, care și-a dat viața la Tannenberg alături de fratele meu, nu voi permite să fii ucis în cadrul unei vrăjmășii stupide de familie. Trei la mână - în general, a venit timpul să terminăm cu vrăjmășiile între neamuri și să trăim așa cum li se cuvine unor europeni. Asta e tot. Îți îngădui să mergi în suita mea chiar până la Wrocław. Dar să nu te văd înaintea ochilor. Căci nu mă bucur să te văd.

— Înălțimea Voastră...

— Pleacă, am spus.

Vânătoarea s-a încheiat definitiv. Șoimilor li s-au pus glugile pe cap, rațele și stârcii vânați se legănau atârnați de marginile căruței, prințul era mulțumit, suita lui la fel, căci vânătoarea prevăzută pentru mai mult timp nu durase mult. Reynevan a prins câteva priviri clar recunoscătoare - prin suită se răspândise deja vestea că, din cauza lui, prințul scurtase vânătoarea și reluase călătoria. Reynevan avea temeri întemeiate că nu numai această știre se răspândise. Îi ardeau urechile de rușine.

— Știu toți, a mormăit Benno Ebersbach, care călărea alături de el, toți...

— Toți, a confirmat deloc vesel cavalerul din Oleśnica. Dar, spre norocul tău, nu totul.

— Cum?

— Faci pe prostul, Bielau? s-a răstit Ebersbach, fără să ridice glasul. Kantner te-ar fi alungat, ba poate ar fi trimis și un mesager

castelanului, dacă ar fi știut că la Oleśnica a rămas un cadavru. Așa, așa, nu te zgâi la mine! Tânărul Niklas von Stercza nu mai trăiește. Coarnele lui Gelfrad sunt una, dar familia Stercza nu-ți va ierta niciodată moartea fratelui.

— Nici cu un deget..., a rostit Reynevan după ce a tras de câteva ori aer în piept, nici cu un deget nu l-am atins pe Niklas. Jur!

— În plus – în mod clar, Ebersbach nu acceptase jurămintele –, frumoasa Adela te-a acuzat de vrăjitorie. Că ai descântat-o și ai profitat de ea fără voia ei.

— Chiar dacă este așa, a răspuns după o clipă Reynevan, înseamnă că au silit-o. Au amenințat-o cu moartea. Că o țin în mână...

— Nu o țin, l-a contrazis Ebersbach. De la augustini, unde te-a acuzat public de practici diavolești, Adela a fugit la Ligota. În spatele ușilor mănăstirii de maici cisterciene.

Reynevan a răsuflat ușurat.

— Nu cred în aceste acuzații, a repetat. Mă iubește. Iar eu o iubesc.

— Foarte frumos.

— Să știi că e foarte frumos.

— Cu adevărat frumos, a spus Ebersbach privindu-l în ochi, a fost atunci când au făcut percheziție la tine în camera de lucru.

— Ha. De asta mă temeam.

— Și pe bună dreptate. După modesta mea părere, Inchiziția nu te-a înhățat până acum numai pentru că încă nu au terminat inventarul lucrurilor drăcești pe care le-au găsit la tine. Poate că, în fața fraților Stercza, Kantner o să te apere, dar, în fața Inchiziției, probabil că nu. Când se va afla despre vrăjitoriile de acolo, o să te predea chiar el. Nu veni cu noi la Wrocław, Reynevan. Desparte-te de noi mai înainte și fugi, ascunde-te undeva. Te sfătuiesc de bine.

Reynevan nu a răspuns.

— Și apropo..., a adăugat parcă fără să vrea Ebersbach. Chiar te pricepi la magie? Pentru că, știi, am cunoscut o fată... Păi... Cum să-ți spun... Mi-ar prinde bine un elixir...

Reynevan nu a răspuns. Din fruntea alaiului s-a auzit un strigăt.

— Ce este?

— Byków, a ghicit Ciołek Krompusz, îndemnând calul. Cârciuma „La gânsac".

— Slavă Domnului, a adăugat cu jumătate de voce Jaksa din Wisznia, că sunt lihnit de foame cu toată nenorocita asta de vânătoare!

Reynevan nu a răspuns nici de data aceasta. Chiorăiturile care se auzeau din burta lui erau cât se poate de grăitoare.

Cârciuma „La gânsac" era mare și cu siguranță cunoscută, căci erau aici mulți oaspeți, atât localnici, cât și oameni sosiți din alte părți, după cum se vedea după însemnele cailor, ale căruțelor, ale argaților și scutierilor care se fâțâiau prin curte. Când alaiul prințului Kantner a intrat în curte cu mare pompă și zarvă, cârciumarul fusese deja anunțat. A ieșit în curte ca o ghiulea din bombardă, alungând găinile și împroșcând bălegarul. Se legăna de pe un picior pe altul și se îndoia în plecăciuni.

— Poftiți, poftiți, Dumnezeu mi-a intrat în casă, gâfâia el. Ce cinste, ce onoare, Înălțimea Voastră, Excelența Voastră Prealuminată...

— E multă lume astăzi aici.

Kantner a descălecat de pe murgul pe care îl țineau argații.

— Pe cine ospătezi aici? Cine golește oalele aici? Ajunge și pentru noi?

— Ajunge nesmintit, l-a asigurat cârciumarul, gâfâind anevoie. Dar nu e cine știe ce lume... I-am alungat pe măscărici, goliarzi și saltimbanci imediat ce am zărit alaiul Luminăției Voastre. Încăperea nu e chiar goală de tot, dar...

— Dar ce? s-a încruntat Rudiger Haugwitz.

— În încăpere sunt oaspeți. Persoane importante și fețe bisericești... Mesageri. Nu am îndrăznit...

— Foarte bine că nu ai îndrăznit, l-a întrerupt Kantner. M-ai fi făcut de râs și pe mine, și toată Oleśnica dacă ai fi îndrăznit. Oaspeții sunt oaspeți! Iar eu sunt un Piast, nu sultanul sarazinilor, nu mă înjosesc deloc dacă mănânc laolaltă cu oaspeții. Poftiți, domnilor.

În încăperea ușor afumată și plină de miros de varză, într-adevăr nu era multă lume. De fapt, nu era ocupată decât o singură masă,

la care şedeau trei bărbaţi. Toţi aveau tonsură. Doi dintre ei purtau veşmântul caracteristic călugărilor aflaţi în călătorie, dar atât de bogat, că nu puteau fi nişte preoţi oarecare. Al treilea avea sutana dominicanilor.

Când l-au văzut intrând pe Kantner, călugării s-au ridicat de pe laviţă. Cel care avea cel mai bogat veşmânt s-a înclinat, dar fără o smerenie exagerată.

— Excelenţa Voastră, prinţe Konrad, a rostit el, dovedind că este bine informat, fără îndoială este o mare onoare pentru noi. Cu îngăduinţa Domniei Voastre, eu sunt Maciej Korzbok, vicar judiciar al diocezei de Poznan, în misiune la Wrocław, la fratele Excelenţei Voastre, episcopul Konrad, din ordinul Înălţimii Sale episcopul Andrzej Łaskarz. Iar aceştia sunt tovarăşii mei de drum care merg şi ei de la Gnieźno la Wrocław: domnul Melchior Barfuss, vicar al Înălţimii Sale Krzysztof Rotenhahn, episcop de Lubusz. Şi preacinstitul Jan Nejedlý din Vysoká, *prior Ordo Praedicatorum*[1], care călătoreşte cu o misiune din partea vicarului judiciar din Cracovia.

Brandenburghezul şi dominicanul şi-au înclinat tonsurile, în vreme ce Konrad Kantner a răspuns cu o uşoară înclinare a capului.

— Înălţimea Voastră, Luminăţiile Voastre, a rostit cu o voce nazală. Va fi o plăcere să iau masa într-o companie atât de aleasă. Şi să stăm de vorbă. Vom avea parte de aceasta, în măsura în care Luminăţiile Voastre nu se plictisesc, şi aici, şi pe drum, căci şi eu merg tot la Wrocław, cu fiica mea... Vino încoace, Anežka... Fă o plecăciune în faţa slujitorilor lui Hristos.

Prinţesa a făcut o reverenţă, a înclinat capul cu intenţia de a săruta mâna, dar Maciej Korzbok a oprit-o, a binecuvântat-o repede făcând semnul crucii deasupra părului blond. Dominicanul ceh a încrucişat braţele, a înclinat capul, a mormăit o scurtă rugăciune, adăugând ceva despre *clarissima puella*[2].

---

[1] „Prior al Ordinului Predicatorilor", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Cea mai strălucită fecioară", în lb. latină, în original (n. red.).

— Iar acesta este domnul seneşal Rudiger Haugwitz, a continuat Kantner. Iar aceştia sunt cavalerii şi oaspetele meu...

Reynevan a simţit că îl trage cineva de mânecă. Ascultând de gestul şi de şoaptele lui Krompusz, a ieşit împreună cu el în curte, unde continua agitaţia provocată de sosirea prinţului. În curte aştepta Ebersbach.

— I-am tras de limbă, a spus Ebersbach. Au fost aici ieri. Wolfher Stercza, cu cinci oameni. I-am iscodit şi pe cei din Wielkopolska. Fraţii Stercza i-au oprit, dar nu au îndrăznit să se ia de feţele bisericeşti. Dar se vede că te caută pe drumul spre Wrocław. În locul tău, aş fugi.

— Kantner, a îngăimat Reynevan, mă va apăra...

Ebersbach a ridicat din umeri.

— Cum vrei. E pielea ta în joc. Wolfher povesteşte în gura mare şi cu amănunte ce o să-ţi facă dacă te prinde. Eu, în locul tău...

— O iubesc pe Adela şi nu o voi părăsi! a izbucnit Reynevan. Asta în primul rând. Iar în al doilea... Unde să fug? În Polonia? Sau poate în Żmudź[1]?

— Nu o idee deloc rea. Adică asta, cu Żmudź.

— Ciuma! a spus Reynevan lovind cu piciorul cloşca, pentru că i se încurcase printre picioare. Bine! O să mă gândesc! Am să inventez ceva. Dar, mai întâi, să mănânc ceva. Sunt lihnit de foame, iar mirosul ăsta de varză mă termină.

Era şi timpul, încă un moment, şi tinerii ar fi rămas cu buzele umflate.

Pe masa principală, în faţa prinţului şi a prinţesei s-au pus oale cu varză cu mazăre, tigăi cu cotlete de porc. Oalele au călătorit spre celelalte mese abia după ce s-au săturat cei trei canonici care şedeau cel mai aproape de Kantner şi care, după cum s-a văzut, ştiau să mănânce, nu glumă. Pe drum era şi Rudiger Haugwitz, care ştia să mănânce la fel de bine ca ei, precum şi oaspetele din străinătate al prinţului, încă şi mai lat în umeri decât Haugwitz, un cavaler cu părul negru şi cu faţa atât de bronzată, de parcă abia

[1] Veche regiune istorică din Lituania, Samogitia (în lituaniană – Žemaitija).

se întorsese din Ţara Sfântă. În felul acesta, în vasele care au ajuns la cei cu rang mai mic şi mai tineri, nu mai rămăsese aproape nimic. Din fericire, o clipă mai târziu, cârciumarul i-a servit prinţului o tavă mare cu claponi, care arătau şi miroseau atât de ademenitor, încât varza şi slănina de porc nu au mai avut succes şi au ajuns la capătul meselor aproape neatinse.

Agnieszka Kantnerówna rodea cu dinţişorii picioarele de capon, străduindu-se să-şi ferească de grăsimea care picura din ele mânecile hainei răscroite după ultima modă. Bărbaţii discutau despre una şi alta. Venise tocmai rândul unuia dintre călugări, al dominicanului Jan Nejedlý din Vysoká.

— Sunt, adică am fost prior la Mănăstirea Sfântul Clement din oraşul vechi din Praga. *Item*, „de asemenea", magistru al Universităţii Caroline. Astăzi, după cum vedeţi, sunt exilat, mă aflu la mila străinilor şi mănânc pâine străină. Mănăstirea mea a fost jefuită, la academie - aşa cum puteţi ghici foarte lesne - nu mă simţeam în largul meu cu apostaţi şi tâlhari de teapa lui Jan din Příbrami, Křišťan din Prachatice şi Jakub din Stříbro. Dumnezeu să-i pedepsească...

— Avem aici un student din Praga, a spus Kantner, zărindu-l pe Reynevan. *Scholarus academiae pragensis, artium baccalaureatus.*

— În acest caz - ochii dominicanului au scăpărat pe deasupra lingurii -, să aveţi mare grijă cu el. Departe de mine gândul de a formula acuzaţii, dar erezia este ca funinginea, ca smoala. Ca bălegarul! Cine se învârteşte în preajmă nu se poate să nu se tăvălească în el!

Reynevan a lăsat repede capul în jos, simţind cum i se înroşesc din nou urechile şi sângele i se zbate în gât.

— Da' de unde, a râs prinţul, nu-i stă gândul studentului nostru la erezie. Este dintr-o familie bună, la şcoala din Praga a studiat medicina şi teologia. Aşa este, Reynevan?

— Cu îngăduinţa Domniei Voastre, nu mai studiez la Praga.

Reynevan a înghiţit în sec.

— La sfatul fratelui meu am părăsit Carolinum în 1419, la puţin timp după sfinţii Abdon şi Sennen... Adică imediat după

defenes... Ei, ştiţi când. Acum mă gândesc să încerc să studiez la Cracovia... sau poate la Leipzig, unde au plecat cei mai mulţi magiştri de la Praga... În Cehia nu mă mai întorc. Cât timp mai durează tulburările.

— Tulburări!

Din gura cehului incitat au zburat câteva firişoare de varză, care au aterizat pe scapularul[1] acestuia.

— Frumos cuvânt, n-am ce zice! Voi, aici, în această ţară liniştită, nici nu vă puteţi imagina ce face erezia aceasta în Cehia, ce nenorociri îndură această ţară nefericită! Aţâţată de eretici, de adepţii lui Wycliffe, Walden şi de alţi slujitori ai Satanei, gloata şi-a îndreptat furia fără noimă împotriva credinţei şi a Bisericii. În Cehia, Dumnezeu este nimicit, şi templele lui sunt incendiate. Slujitorii lui Dumnezeu sunt ucişi!

— Au ajuns veşti şi la noi, a confirmat lingându-şi degetele Melchior Barfuss, vicar al episcopului din Lubusz, într-adevăr, cumplite. Nici nu-ţi vine să crezi...

— Dar trebuie să credeţi! a strigat încă şi mai tare Jan Nejedlý. Pentru că nicio veste nu este exagerată!

Berea din cana lui a sărit afară, Agnieszka Kantnerówna s-a apărat instinctiv ridicând piciorul de clapon drept scut.

— Vreţi exemple? Vi le dau! Masacrele călugărilor din Český Brod şi Pomuk; au fost ucişi cistercienii din Zbraslav, Velehrad şi Mnichové Hradiště; au fost asasinaţi dominicanii din Pisek, benedictinii din Kladruby şi Postoloprty; au fost omorâte călugăriţele premonstratense nevinovate din Chotěšov, capelanii din Český Brod şi Jaromierz; au fost jefuite şi arse mănăstirile din Kolin, Milevsko şi Zlatá Koruna; au fost pângărite altarele din Břevnov şi Vodňany... Şi ce a făcut Žižka, acest câine turbat, antihrist şi sluga diavolului? Masacre sângeroase – la Chomutov şi în Prachatice, patruzeci de preoţi au fost arşi de vii la Berun. Au fost incendiate mănăstirile din Sazava şi Vilemov, furturi de odoare sfinte cum nu şi-au permis nici

[1] Faşie de stofă purtată pe umeri, peste veşminte, de unele ordine călugăreşti.

turcii, crime oribile și atrocități, bestialități, la vederea cărora s-ar cutremura și sarazinii! O, Doamne, cât timp încă nu-i vei judeca și nu-i vei pedepsi pentru sângele nostru?

Tăcerea în care se auzea numai murmurul rugăciunii capelanului de la Oleśnica a fost întreruptă de vocea profundă și răsunătoare a cavalerului smead și lat în umeri, oaspetele prințului Konrad Kantner.

— Nu trebuia să fie așa.

— Poftim? a ridicat capul dominicanul. Ce vreți să spuneți, domnule?

— Toate acestea ar fi putut fi evitate cu ușurință. Ar fi fost suficient să nu fie ars pe rug Jan Hus la Konstanz.

— Voi l-ați apărat deci pe eretic chiar acolo, ați strigat, ați protestat, ați alcătuit o petiție, știu asta. Și nu ați avut dreptate nici atunci, și nici acum. Erezia se înmulțește ca neghina, iar Sfânta Scriptură poruncește să stârpim buruienile cu focul. Bulele papale ordonă...

— Lăsați bulele papale pentru conciliile de dispute, i-a retezat-o bărbatul cu fața smeadă, sună caraghios când sunt pomenite în cârciumă. Iar la Konstanz am avut dreptate, puteți spune orice doriți. Luxemburghezul și-a dat cuvântul de rege și i-a garantat siguranța lui Hus cu o scrisoare fermă. Și-a călcat cuvântul și jurământul, murdărind astfel onoarea de monarh și de cavaler. Nu am putut să privesc liniștit la așa ceva. Și nici nu am vrut.

— Jurământul cavaleresc trebuie făcut în slujba Domnului, a mormăit Jan Nejedlý, indiferent cine jură, un scutier sau un rege. Numiți slujbă a Domnului păstrarea jurământului și a cuvântului față de un eretic? Asta numiți onoare? Eu numesc asta păcat.

— Eu când îmi dau cuvântul, îmi dau cuvântul de cavaler în fața Domnului. De aceea îmi respect cuvântul chiar și față de turci.

— Față de turci se poate. Față de eretici nu este voie.

— Așa este, a spus foarte serios Maciej Korzbok, vicarul judiciar din Poznań. Maurul sau tătarul stăruie în necredință din cauza întunericului și a sălbăticiei. Poate fi convertit. Însă apostatul și schismaticul se depărtează de credință și de Biserică, le batjocorește

și comite o blasfemie. De aceea îi este de o sută de ori mai urât Domnului. Și orice fel de luptă cu erezia este bună. Căci niciun om care pornește împotriva unui lup sau a unui câine turbat nu va fi învinuit de oamenii sănătoși la cap că și-a încălcat cuvântul și onoarea de cavaler! Împotriva ereticului e permis orice.

— La Cracovia, canonicul Jan Elgot, dacă trebuie să-l piardă pe un eretic, nu mai ține seama de taina spovedaniei, a spus oaspetele lui Kantner întorcând spre el fața congestionată. Episcopul Andrzej Łaskarz, în slujba căruia sunt, recomanda același lucru și preoților din dioceza Poznań. Totul este permis. Desigur!

— Văd că nu vă ascundeți simpatiile, domnule, a spus acru Jan Nejedlý din Vysoká. Nici eu nu le voi ascunde pe ale mele. Și repet: Hus era eretic și trebuia să meargă pe rug. Regele roman, ungar și ceh a procedat corect când nu și-a ținut cuvântul față de un eretic ceh.

— Și pentru aceasta, a ripostat bărbatul cu fața smeadă, acum cehii îl iubesc nespus. Din acest motiv a fugit de la Vyšehrad cu coroana sub braț. Și acum este regele cehilor, dar de la Buda, căci la Hradčany n-o să fie primit foarte curând.

— Vă permiteți să vă bateți joc de regele Sigismund, a observat Melchior Barfuss. Totuși, sunteți în slujba lui.

— Tocmai de aceea.

— Dar poate din alte motive? a întrebat mușcător cehul. Căci Domnia Voastră, cavalere, ați luptat la Tannenberg împotriva călugărilor ospitalieri ai Fecioarei Maria de partea polonezilor. De partea lui Iagello. A regelui neofit, care este un sprijinitor vădit al ereziei cehești și își pleacă urechea la schismatici și la adepții lui Wycliffe. Nepotul lui Iagello, apostatul Korybutowicz, face pe stăpânul la Praga, cavalerii polonezi îi omoară pe catolici și jefuiesc mănăstirile. Și, deși Iagello se preface că asta se petrece fără voia și încuviințarea lui, nu pornește la luptă împotriva ereticilor în fruntea oastei. Căci, dacă ar porni, dacă s-ar alia în cruciadă cu regele Sigismund, s-ar termina într-o clipă cu husiții! Atunci de ce nu face Iagello asta?

— Tocmai, a zâmbit din nou bărbatul smead – și zâmbetul acesta însemna multe. Oare de ce? Curios.

Konrad Kantner a mormăit tare. Barfuss se prefăcea că nu-l interesează decât varza cu mazăre. Maciej Korzbok și-a mușcat buzele și a dat din cap cu o mină posomorâtă.

— Adevărul ăsta este, a recunoscut. Regele roman a arătat nu o dată că nu este prieten cu Coroana poloneză. Cu siguranță că toți bărbații din Wielkopolska se vor ridica la luptă pentru credință, pot să garantez pentru ei, se vor ridica cu bucurie. Dar numai dacă luxemburghezul ne garantează că, dacă pornim spre sud, nici teutonii, nici brandenburgii nu ne vor ataca. Și cum poate să dea o asemenea garanție, din moment ce unelteşte împreună cu ei împărțirea Poloniei? Nu am dreptate, prinţe Konrad?

— Ce să mai vorbim, a zâmbit excepțional de nesincer Kantner. Observ că facem politică mai mult decât e necesar. Și politica nu merge bine cu mâncarea. Care se răcește, în treacăt fie spus.

— Tocmai că trebuie să vorbim despre asta, a protestat Jan Nejedlý, spre bucuria cavalerilor tineri, la care ajunseseră deja două oale aproape neatinse, din cauza gâlcevii dintre magnați.

Dar bucuria a fost prematură, căci magnații au dovedit că pot să vorbească și să mănânce în același timp.

— Pentru că, gândiți-vă, preacinstiți domni, a continuat înghițind varza fostul prior de la Sf. Clement, aceasta nu este numai o cauză cehă, adică ciuma aceasta a lui Wycliffe. Cehii – eu îi cunosc – sunt gata să vină și aici, așa cum au mers în Moravia și în Rakusy. Pot să vină la voi, domnilor. La toți cei care ședeți aici.

— Eh, a țuguiat buzele Kantner, băgând lingura în castron, în căutarea jumărilor. Asta nu cred.

— Eu nici atât, a rostit prin spuma de bere Maciej Korzbok. Până la noi, la Poznań, e prea departe.

— De la Tábor până la Lubusz și Fürstenwalde este o bucată bună de drum, a spus cu gura plină Melchior Barfuss. Oho, nu mă tem.

— Cu atât mai mult cu cât și cehii preferă să aștepte oaspeți, decât să meargă ei la cineva. Mai ales acum, când Žižka nu mai

este. Eu așa gândesc, că oaspeții se cuvine numai să privească ce vor face cehii foarte curând.

— O cruciadă? Poate știți ceva, Luminăția Voastră?

— Absolut nimic, a negat Kantner cu o mină care sugera exact contrariul. Mă gândesc numai așa. Băiete! O bere!

Reynevan s-a strecurat în tăcere în curte, iar din curte în spatele cocinii și în tufișurile de dincolo de grădina de legume. După ce s-a ușurat temeinic, s-a întors. Dar nu în casă. A ieșit în fața porții, s-a uitat îndelung la drumul care se pierdea în ceața întunecoasă. Pe care, spre liniștea lui, nu i-a văzut venind în galop pe frații Stercza.

Adela! i-a venit brusc în minte. *Adela nu este deloc în siguranță la călugărițele din Ligota. Trebuie să...*

Trebuie. Dar mi-e teamă. De ce mi-ar putea face frații Stercza. De ceea ce povestesc cu atâtea amănunte.

S-a întors în curte. S-a mirat văzându-i pe prințul Kantner și pe Haugwitz, care ieșeau împreună în pas ușor din spatele cocinii. *Dar, de fapt*, și-a spus, *ce e de mirare aici? În tufele din spatele cocinii se duc chiar și prinții, și seneșalii, ba chiar pe jos.*

— Ciulește bine urechile, Bielau, a spus sever Kantner, în timp ce se spăla pe mâini într-o găleată, adusă în grabă de slujnică. Și ascultă ce îți spun. Nu mergi cu mine la Wrocław.

— Înălțimea Voastră...

— Ține-ți gura și n-o mai deschide până nu-ți poruncesc eu. O fac spre binele tău, mânzule. Pentru că sunt mai mult ca sigur că la Wrocław nici n-o să apuci să rostești *benedictum nomen Iesu*[1], că fratele meu te va arunca în închisoare. Episcopul Konrad este foarte înverșunat împotriva preacurviei, probabil că nu-i place concurența, he, he, he. Așa că o să iei calul ăsta pe care ți l-am dat și o să te duci în Mała Oleśnica, la comandamentul ioaniților. Îi spui comandorului Dietmar din Alzey că te-am trimis spre pocăință. Și ai să stai cuminte acolo până te chem eu. E limpede? Trebuie să-ți fie limpede. Și pentru drum ia punga asta. Știu că e

[1] „Binecuvântat fie numele lui Isus", în lb. latină, în original (n. red.).

mică. Ţi-aş da mai mult, dar vistiernicul meu m-a descurajat. Cârciuma asta mi-a stors tot fondul de reprezentare.

— Mulţumesc mult, a îngânat Reynevan, deşi greutatea pungii nu prea merita mulţumiri. Mulţumesc mult pentru bunăvoinţa Domniei Voastre. Numai că...

— De fraţii Stercza să nu te temi, l-a întrerupt prinţul. În casa ioaniţilor nu te vor găsi, iar pe drum până acolo nu vei fi singur. Întâmplător tot într-acolo, spre Moravia, se îndreaptă şi oaspetele meu. Cu siguranţă că l-ai văzut la masă. A fost de acord să-l însoţeşti. Sincer vorbind, nu chiar de la bun început. Dar l-am convins. Vrei să ştii cum?

Reynevan a făcut semn din cap că vrea.

— I-am spus că tatăl tău a căzut sub steagul meu la Tannenberg. A fost şi el acolo. Numai că el îi spune Grünwald. Pentru că a fost de partea cealaltă. Aşadar, mergi sănătos. Şi nu te mai încrunta, băiete, nu te mai încrunta! Nu poţi să te plângi de bunăvoinţa mea. Ai cal, ai bani. Şi eşti în siguranţă şi pe drum.

— Cum în siguranţă? a îndrăznit să obiecteze Reynevan. Luminate prinţ... Wolfher Stercza are cinci oameni... Iar eu... cu un singur cavaler? Chiar dacă are şi scutier... Înălţimea Voastră... Totuşi nu e decât un singur cavaler!

Rudiger Haugwitz a pufnit. Konrad Kantner a ţuguiat buzele cu un aer protector.

— O, nu te prosti, Bielau. Bacalaureat cu studii şi nu ai recunoscut un om vestit. Pentru un cavaler ca acesta, tăntălăule, şase oameni sunt o glumă!

Şi văzând că Reynevan tot nu înţelege, i-a explicat:

— Acesta este Zawisza cel Negru din Garbów.

Capitolul 4

În care Reynevan și Zawisza cel Negru din Garbów discută despre una și alta pe drumul spre Brest. Apoi, Reynevan îl vindecă pe Zawisza de gaze, iar Zawisza îl răsplătește cu învățături prețioase din domeniul istoriei recente.

Stăpânind puțin calul ca să stea mai în spate, cavalerul Zawisza cel Negru din Garbów s-a ridicat în șa și a tras un șir lung de pârțuri. Apoi a oftat adânc, și-a sprijinit ambele mâini pe oblânc și a mai slobozit un pârț.

— E de la varză, a explicat justificându-se, în timp ce se așeza din nou în dreptul lui Reynevan. La vârstΔa mea nu se poate să mănânci atâta varză. Pe oasele Sfântului Stanislav! Când eram tânăr puteam să mănânc – oho, ho – un cofăiel, adică jumătate de oală de varză timp de trei rugăciuni. Și nu mi se întâmpla nimic. Puteam să mănânc varză în orice formă, chiar și de două ori pe zi, numai să aibă destul chimen. Iar acum, abia ce înghit puțin, că începe să-mi clocotească în stomac și am la gaze, singur ai văzut, băiete, mai-mai să mă dea jos din șa. Bătrânețea, arză-o-ar focul, nu e nicio bucurie!

Calul lui, un armăsar puternic, negru, s-a înclinat tare, de parcă s-ar fi pregătit să pornească în șarjă. Armăsarul era acoperit

în întregime, până pe crupă, cu un valtrap negru împodobit cu stema Sulima, blazonul cavalerului. Reynevan s-a mirat că nu recunoscuse de la bun început semnul foarte cunoscut – deși, ce e drept, mai puțin tipic în heraldica poloneză, atât în privința figurii nobile, cât și a elementelor decorative.

— De ce ești așa de tăcut? l-a întrebat brusc Zawisza. Mergem și tot mergem, și dacă ai rostit zece vorbe, asta e tot. Și pe astea ți le-am smuls cu cleștele din gură. Ești supărat pe mine? E vorba de Grünwald, nu-i așa? Știi ce, băiete? Pot să te sigur că nu am fost eu acela care ți-a ucis părintele. Nu mi-ar fi deloc greu să spun că nu puteam să mă înfrunt cu tatăl tău în luptă, pentru că detașamentul din Cracovia era în centrul oștilor polono-lituaniene, iar detașamentul lui Konrad cel Alb pe flancul stâng al teutonilor, dincolo de Stębark. Dar n-am să spun așa ceva, pentru că ar fi o minciună. Atunci, în ziua Împrăștierii Apostolilor[1], am omorât mulți oameni. În haosul total și confuzia sacramentală în care nu vedeai mai nimic. Pentru că așa e la luptă. Și asta e tot.

— Tata avea pe scut..., a rostit Reynevan.

— Nu-mi amintesc blazoanele, l-a întrerupt sever și destul de supărat Sulima. În toiul luptei nu au nicio importanță pentru mine. Important este în ce parte este întors capul calului. Dacă este întors invers față de capul calului meu, atunci lovesc, poate să fie însăși Sfânta Fecioară pe scut. Și apoi, când sângele se lipește de praf și praful de sânge, oricum nu mai vezi nimic pe scut. Repet, la Grünwald a fost o bătălie. Iar la bătălie e ca la bătălie. Și așa rămâne. Nu te mai încrunta la mine.

— Dar nu mă încrunt.

Zawisza a oprit puțin calul, s-a ridicat în șa și a tras un pârț. Stăncuțele din sălciile de pe marginea drumului au zburat speriate. Cei din suita cavalerului din Garbów, compusă din scutierul cărunt și patru slujitori înarmați, se țineau prudenți la distanță. Atât

[1] 15 iulie, prima sărbătoare națională poloneză, stabilită de regele Vladislav Iagello în 1411, în amintirea victoriei polonezilor împotriva teutonilor în Bătălia de la Grünwald.

scutierul, cât și slujitorii călăreau pe cai frumoși și erau îmbrăcați în veșminte bogate și curate. Așa cum se cădea pentru slujitorii unui om care era staroste de Kruszwica și Spiš și care avea moșii, așa cum se spunea, prin vreo treizeci de sate. Dar nici scutierul, nici slujitorii nu arătau ca niște paji de curte îmbrăcați în mătăsuri. Dimpotrivă, arătau ca niște luptători zdraveni, iar armele lor nu puteau fi considerate în niciun caz podoabe de paradă.

— Așadar, zici că nu ești supărat, a spus Zawisza. Atunci de ce taci așa?

— Pentru că mi se pare că Domnia Voastră sunteți mai supărat pe mine. Și știu și de ce.

Zawisza cel Negru s-a răsucit în șa și s-a uitat lung la el.

— Uite, s-a făcut auzit în cele din urmă glasul trist al nevinovăției nedreptățite. Știi, fiule, nu se cade să râvnești la femei străine. Și dacă vrei să știi părerea mea, este o purtare josnică. Și demnă de pedeapsă. Sincer vorbind, în ochii mei nu ești mai bun decât unul care taie pungile oamenilor în mulțime sau fură din cotețe. Cred că sunt, și unul, și altul, niște borfași amărâți care au profitat de o ocazie.

Reynevan nu a comentat.

— Cu veacuri în urmă, în Polonia era un obicei, a continuat Zawisza cel Negru. Când îl prindeau pe un amator de femei măritate îl duceau pe un pod și îi băteau un piron de fier în ouțe. Și lângă iubăreț puneau un cuțit. Poftim, dacă vrei să te eliberezi, n-ai decât să te tai.

Reynevan nu a comentat nici de data aceasta.

— Acum nu se mai bat piroane de fier, a conchis cavalerul. Păcat. Despre doamna mea, Barbara, nu poți spune că este ușuratică, dar când mă gândesc că poate acolo, la Cracovia, profită de o clipă de slăbiciune a ei cine știe ce iubăreț, așa, băiete, un fanfaron ca tine... Ah, ce să mai vorbim.

Liniștea care a domnit câteva clipe a fost întreruptă din nou de varza mâncată de cavaler.

— Așaaa, a gemut ușurat Zawisza și a privit spre cer. Dar știi, băiete, eu nu te condamn, căci numai cel care este fără de păcat

poate să arunce cu piatra. Şi încheind discuţia în felul acesta, să nu mai vorbim despre asta.

— Iubirea este un lucru mare şi are mai multe nume, s-a auzit Reynevan, puţin patetic. Atunci când ascultă cântece şi poveşti de iubire, nimeni nu se miră de Tristan şi Isolda, de Lancelot şi Guenièvre, nici de trubadurul Guillem de Cabestany şi de fecioara Marguerite de Roussillon. Iar pe mine şi pe Adela ne uneşte o iubire la fel de mare, de fierbinte şi de sinceră. Şi iată, parcă s-ar fi înverşunat cu toţii...

— Dacă e o iubire aşa de mare - s-a prefăcut uimit Zawisza -, de ce nu eşti lângă iubita ta? De ce *fugas chrustas*, ca un borfaş surprins asupra faptei? Tristan, ca să poată fi alături de Isolda a găsit o modalitate, s-a travestit, dacă nu mă înşală memoria, îmbrăcându-se cu zdrenţele unui cerşetor păduchios. Lancelot, ca să o poată cuceri de Guenièvre, i-a înfruntat pe toţi cavalerii Mesei Rotunde.

— Nu e chiar aşa de simplu.

Reynevan s-a înroşit ca sfecla.

— O să fie rău de ea, dacă mă prind şi mă omoară. Ca să nu mai vorbim de mine. Dar o să găsesc o modalitate, nu vă temeţi. Măcar să mă travestesc, aşa ca Tristan. Iubirea învinge întotdeauna. *Amor vincit omnia.*

Zawisza s-a ridicat în şa şi a tras un pârţ. Era greu de spus dacă era un comentariu sau numai varza.

— Tot e un folos şi din disputa aceasta, a spus el, măcar am stat de vorbă, că e plictisitor să călăreşti în tăcere, cu nasul în jos. Hai să mai sporovăim, tinere silezian. Indiferent pe ce temă.

— De ce mergeţi pe aici? a îndrăznit să întrebe Reynevan. Nu este mai aproape din Cracovia până în Moravia prin Racibórz? Şi prin Opava?

— Poate că e mai aproape, a fost de acord Zawisza, dar ştii, eu nu pot să-i sufăr pe cei din Racibórz. Prinţul Jan, nu demult răposat - Dumnezeu să-i odihnească sufletul -, era cam ticălos. A trimis ucigaşi împotriva lui Przemko, fiul prinţului Noszak din Cieszyn, iar eu l-am cunoscut pe Noszak, iar Przemko era prietenul meu. Aşa că nu am mers pe drumul spre Racibórz nici

atunci, și nici acum n-am să merg, căci fiul lui Jan, Mikołajek, calcă vitejește, cum se spune, pe urmele lui tătâne-său. Și apoi am mai lungit drumul, pentru că aveam despre ce să vorbesc cu Kantner la Oleśnica, să-i repet ce a spus despre el Iagello. Și, în plus, drumul prin Silezia Inferioară este întotdeauna plin de atracții. Deși văd că această opinie este exagerată.

— Ha! și-a dat seama repede Reynevan. De aceea mergeți în armură completă! Și pe cal de luptă! Vă așteptați la o luptă? Am ghicit?

— Ai ghicit! a încuviințat calm Zawisza cel Negru. Se spune că pe aici, pe la voi, mișună tâlharii.

— Aici nu! Aici suntem în siguranță. De aceea este așa de multă lume.

Într-adevăr, nu se puteau plânge că nu au companie. Ce e drept, nu ajunseseră din urmă pe nimeni și nimeni nu-i depășise pe ei, în schimb, din sens opus, din Brzeg către Oleśnica, se circula intens. Se întâlniseră cu câțiva negustori așezați în căruțe încărcate, care lăsau în urmă făgașe adânci, însoțiți de câteva zeci de oameni cu mutre de bandiți, înarmați până-n dinți. Se întâlniseră cu o coloană de vânzători de dohot care mergeau pe jos, cărând burdufuri, anunțați dinainte de mirosul astringent de rășină. S-au întâlnit cu un grup de teutoni cu stea, cu un tânăr ioanit cu chip de heruvim care călătorea împreună cu scutierul lui și cu cinci pelerini cu înfățișare dubioasă care, deși întrebaseră respectuoși care este drumul spre Częstochowa, în ochii lui Reynevan au continuat să fie dubioși. S-au întâlnit cu un grup de goliarzi într-o căruță cu loitre de zăbrele, care cântau veseli și nu foarte treji *In cratere meo*, cântec pe versurile lui Hugo de Orléans. Iar apoi un cavaler cu o femeie și o mică suită. Cavalerul avea o armură frumoasă de Bavaria, iar leul cu două cozi de pe scut, ridicat în două labe, arăta că face parte din numerosul neam Unruh. Cavalerul – s-a văzut imediat – a recunoscut blazonul lui Zawisza, a făcut o plecăciune, dar foarte mândră, ca să fie clar că neamul Unruh nu este cu nimic mai prejos decât neamul Sulima. Însoțitoarea cavalerului, îmbrăcată într-o rochie violet-deschis,

călărea femeieşte pe o iapă murgă frumoasă şi nu purta - mare mirare - nimic pe cap, iar vântul se juca liber în părul ei de aur. Trecând pe lângă ei, femeia a ridicat capul, a zâmbit uşor şi i-a dăruit lui Reynevan, care rămăsese cu gura căscată, o privire atât de verde şi de grăitoare, încât flăcăul a început să tremure.

— Oh, a spus o clipă mai târziu Zawisza. Băiete, tu n-o să mori de moarte naturală.

Şi a tras un pârţ. Cu forţa unei bombarde de dimensiuni medii.

— Ca să vă dovedesc că nu vă port deloc pică pentru răutăţile şi dojenile Domniei Voastre, am să vă vindec de balonare şi de gaze.

— Sunt curios cum.

— O să vedeţi. Numai să întâlnim un cioban.

Ciobanul a apărut chiar curând, însă, când i-a văzut pe călăreţii care ieşiseră din drum şi se îndreptau spre el, a fugit în tufişuri şi a dispărut ca un vis. Au rămas numai oile care behăiau.

— Am putea să-l prindem într-o ambuscadă, a spus Zawisza, ridicându-se în şa. Pentru că acum prin râpele astea nu-l mai ajungem. După ritmul în care fugea, cred că a reuşit de fapt să scape trecând Oderul.

— Ba poate şi Nysa, a adăugat Wojciech, scutierul cavalerului, făcând o glumă şi dovedindu-şi cunoştinţele de geografie.

Reynevan nu a dat nicio atenţie zeflemelelor. A descălecat şi a pornit cu paşi siguri spre coliba ciobanului, de unde a apărut peste o clipă cu un smoc mare de ierburi uscate.

— Nu de cioban am nevoie, a explicat el calm, ci de astea. Şi de puţină apă clocotită. Avem o oală?

— Găsim de toate, a răspuns sec Wojciech.

— Dacă fierbem apă, facem popas. Şi un popas mai lung, a spus Zawisza, uitându-se spre cer, căci se lasă noaptea.

Zawisza cel Negru s-a instalat comod în şaua acoperită cu blană, a privit în cana pe care tocmai o golise şi a mirosit-o.

— Zău aşa, a spus el, are gust de apă stătută la soare în şanţ şi pute a motan. Dar ajută, pe Dumnezeul meu că ajută! Chiar după prima cană, când m-a trecut căcarea, m-am simţit mai bine, iar

acum parcă mi-a luat suferința cu mâna. Recunoștința mea, Reinmar. După cum văd, este o minciună când se spune că universitățile nu-i învață pe tineri decât să bea, să preacurvească și să înjure. Zău că e minciună.

— Puțină cunoaștere a ierburilor de leac, a spus modest Reynevan. Ceea ce v-a ajutat cu adevărat, domnule Zawisza, a fost că v-ați scos armura, v-ați odihnit într-o poziție mai comodă decât în șa...

— Ești prea modest, l-a întrerupt cavalerul. Eu știu mai bine cât pot rezista în șa și cu armură. Trebuie să știi că merg adesea noaptea cu un felinar, fără popas. În primul rând, pentru că așa se scurtează drumul, în al doilea, pentru că, dacă nu în timpul zilei, măcar noaptea să agățăm ceva... Și să avem o plăcere. Dar din moment ce spui că este o zonă liniștită, ha, de ce să obosim caii, mai bine stăm lângă foc până în zori, mai schimbăm o vorbă... În fond, și asta este o distracție. Poate că nu la fel de bună ca atunci când smulgi mațele unor raubritteri[1], dar, oricum...

Focul licărea vesel, împrăștia lumină în noapte. Grăsimea sfârâia și mirosea, picurând din cârnați și din bucățile de slănină pe care le rumeneau scutierul Wojciech și slujitorii pe frigări. Wojciech și slujitorii păstrau tăcerea și o distanță cuviincioasă, dar în privirile pe care i le aruncau lui Reynevan se vedea recunoștința. Nu împărtășeau câtuși de puțin plăcerea stăpânului lor de a călători noaptea, la lumina felinarului. Cerul de deasupra pădurii era presărat cu stele. Noaptea era rece.

— Așaaa... Zawisza își masa burta cu ambele mâini: M-a ajutat, m-a ajutat, mai bine și mai repede decât rugăciunile către Sfântul Erasm, patronul mațelor. Oare ce iarbă magică a fost, ce mandragoră miraculoasă? Și de ce ai căutat-o tocmai la cioban?

— După Sfântul Ion, i-a explicat Reynevan, bucuros să poate să arate ce știe, ciobanii strâng fel de fel de ierburi numai de ei

[1] „Baron bandit" – termen modern referitor la proprietari feudali de pământ din Evul Mediu, care profitau de statutul de stăpâni absoluți și puneau taxe mari ilegale pe domeniile lor, recurgând adesea și la acte de violență.

ştiute. Mai întâi, poartă un smoc din ele legat de *hyrkawica*, aşa se numeşte „bâta ciobanului" în cehă. Iar, după aceea, ierburile se usucă în colibă. Şi se face din ele o fiertură pe care...

— Pe care o bea turma, l-a întrerupt calm Zawisza. Adică m-ai tratat ca pe o vacă umflată. Ei, dacă m-a ajutat...

— Nu vă supăraţi, domnule Zawisza. Înţelepciunea poporului este uriaşă. Niciunul din marii medici şi alchimişti nu a disprețuit-o, nici Plinius, nici Galen, nici Walafrid Strabo, nici învăţaţii arabi, nici Gerbert de Aurillac, nici Albertus Magnus. Medicina a preluat mult din leacurile din popor şi mai ales de la păstori. Căci posedă cunoştinţe mari şi nesfârşite despre ierburi şi puterile lor tămăduitoare. Şi despre... despre alte puteri...

— Chiar aşa?

— Chiar aşa, a întărit Reynevan, trăgându-se mai aproape de foc ca să vadă mai bine. Nici nu vă vine să credeţi, domnule Zawisza, câtă putere se ascunde în această legăturică, în acest buchețel uscat din coliba ciobanului, pe care n-ar da nimeni nici o ceapă degerată. Priviţi: romaniţă, nufăr, zici că nu e mare lucru, dar când faci din ele fiertură se înfăptuiesc adevărate minuni. Şi cele pe care vi le-am dat eu: semenic, brânca-ursului, angelică. Şi astea, uitaţi, în cehă le spune *spořiček*[1] şi *sedmikráska*[2]. Puţini medici ştiu ce efect au. Iar cu o fiertură din cele care se numesc *jakubki*, ciobanii stropesc oile în luna mai, de ziua Sfinţilor Filip şi Iacob, ca să le ferească de lupi. Mă credeţi sau nu, dar lupul nu se atinge de oaia stropită. Iar acestea sunt poamele Sfântului Wendelin, iar aceasta este iarba Sfântului Linhart, iar amândoi sfinţii, aşa după cum ştiţi, împreună cu Martin, sunt patronii ciobanilor. Când dai ierburile astea la animale, trebuie să te rogi la aceşti trei sfinţi.

— Dar ce ai mormăit tu deasupra oalei nu era despre sfinţi.

— Nu, nu era, a recunoscut Reynevan dregându-şi vocea. Cum v-am spus, înţelepciunea poporului...

---

[1] „Verbină", în lb. cehă, în original.

[2] „Bănuţ", în lb. cehă, în original.

— Înțelepciunea asta miroase rău a rug, a spus grav Zawisza. În locul tău, aș avea grijă pe cine lecuiesc. Și cu cine vorbesc. Și în prezența cui pomenesc de Gerbert de Aurillac. Eu aș avea grijă, Reinmar.

— Am grijă.

— Iar eu, a intervenit scutierul Wojciech, sunt de părere că, dacă sunt vrăji, e mai bine să te pricepi la ele, decât să nu te pricepi. Cred...

A tăcut, văzând privirea amenințătoare a lui Zawisza.

— Iar eu cred, a spus sever cavalerul din Garbów, că toate relele din lumea asta vin din gândire. Mai ales din gândirea acelor oameni care nu au nicio predispoziție în acest sens.

Wojciech s-a aplecat și mai mult peste hățurile pe care le curăța și le dădea cu unsoare. Reynevan a tăcut mult timp, după care a vorbit.

— Domnule Zawisza?

— Da?

— La cârciumă, în disputa cu acel dominican, nu ați ascuns faptul... că... sunteți de partea husiților cehi. Adică mai mult de partea lor decât împotriva lor.

— Și pe tine ce te-a apucat? Dintr-odată ai făcut legătura între gândire și erezie?

— Și asta, a recunoscut după o clipă Reynevan. Dar sunt mai curios să știu...

— Ce ești curios să știi?

— Cum a fost... Cum a fost la Německý Brod în anul 1422? Când ați ajuns în prizonierat la cehi? Pentru că circulă fel de fel de legende...

— Ce fel de legende?

— Păi, cum că cehii v-au prins, pentru că vi s-a părut că este nedemn să fugiți, iar de luptat nu puteați lupta, pentru că erați sol.

— Așa se vorbește?

— Da. Și se mai spune că... că regele Sigismund v-a părăsit la nevoie. Și că a fugit ca un netrebnic.

Zawisza a tăcut un timp.

— Iar tu ai vrea să știi versiunea adevărată, nu-i așa?

— Dacă... dacă nu vă deranjează, a spus șovăitor Reynevan.

— De ce să mă deranjeze? Când stai de vorbă, timpul trece mai plăcut. Atunci de ce să nu stăm la taifas?

În pofida acestei declarații, cavalerul din Garbów a tăcut din nou mult timp, jucându-se cu cana goală. Reynevan nu era sigur dacă nu așteaptă întrebările lui, dar nu se grăbea să le pună. Și după cum s-a văzut, a avut dreptate.

— Cred că trebuie să încep cu începutul, a început Zawisza. Care este așa, că regele Vladislav m-a trimis la regele roman cu o misiune destul de delicată... Era vorba de căsătoria cu regina Eufemia, cumnata lui Sigismund, văduvă a lui Venceslav cehul. După cum se știe acum, nu a ieșit nimic de aici, Iagello a preferat-o pe Sophia de Halszany, dar pe atunci asta nu se știa. Regele Vladislav a poruncit să stabilesc cu Luxemburghezul tot ce trebuie, în special zestrea. Așa că am pornit. Dar nu spre Pożonia[1], nici spre Buda, ci spre Moravia, de unde Sigismund tocmai pornise împotriva supușilor săi neascultători cu încă o cruciadă, cu intenția fermă de a ocupa Praga și de a-i elibera definitiv pe cehi de erezia husită.

— Când am ajuns acolo, era Sfântul Martin, iar cruciada lui Sigismund se desfășura foarte frumos. Deși armata Luxemburghezului era puțin slăbită. Cea mai mare parte a armatei din Luzacia, condusă de guvernatorul Rumpold, plecase acasă, mulțumindu-se să pustiască ținuturile din jurul orașului Chrudim. Se întorsese acasă și contingentul silezian, în care, în treacăt fie spus, era și gazda și interlocutorul nostru de adineauri, prințul Konrad Kantner. Așadar, în marșul împotriva Pragăi, regele era sprijinit în cauza cea bună numai de cavalerii austrieci ai lui Albrecht și de oastea moravă a episcopului de Olomouc. Iar cât privește cavaleria ungară, Sigismund avea peste douăzeci de mii...

Zawisza a tăcut o clipă, privind fix în focul care trosnea.

— Vrând-nevrând, a continuat el, a trebuit să negociez căsătoria Iagiellonei cu Luxemburghezul și să particip la cruciada lor.

---

[1] Astăzi, Bratislava.

Și să privesc felurite lucruri. Foarte felurite. De exemplu, cum a fost cucerită Policzka și masacrul care a urmat.

Slujitorii și scutierul ședeau fără să facă zgomot. Cine știe, poate chiar dormeau. Zawisza vorbea încet, cu o voce destul de monotonă. Adormitoare. Mai ales pentru cineva care cu siguranță știa povestea. Ba poate chiar participase la evenimente.

— După Policzka, Sigismund s-a îndreptat spre Kutná Hora. Žižka i-a tăiat calea, a respins câteva atacuri ale cavaleriei ungare, dar când a primit vestea despre trădarea orașului, s-a retras. Oamenii regelui au intrat în Kutná Hora, amețiți de victorie... Ha, ha, îl învinseseră chiar pe Žižka. Însuși Žižka fugise din fața lor! Și atunci Luxemburghezul a făcut o greșeală de neiertat. Deși eu l-am sfătuit să nu facă așa, și Filippo Scollari...

— Adică Pippo Spano? Vestitul condotier din Florența?

— Nu mă întrerupe, băiete. Așadar, în pofida sfaturilor mele și ale lui Pippo, regele Sigismund, convins că cehii au fugit de spaimă și nu se vor mai opri decât la Praga, le-a permis ungurilor să se împrăștie prin împrejurimi, ca să caute, așa cum s-a exprimat el, adăpost pentru iarnă, pentru că era un ger năprasnic. Așadar, maghiarii s-au împrăștiat și au sărbătorit jefuind, siluind femeile, dând foc satului și ucigându-i pe cei pe care îi considerau eretici sau simpatizanți ai acestora. Adică pe toți cei care le ieșeau în cale. Noaptea cerul era luminat de flăcări, ziua era plin de fum, iar regele benchetuia și judeca la Kutná Hora. Și atunci, de Bobotează, dis-de-dimineață, a venit vestea: Vine Žižka! Žižka nu fugise, doar se retrăsese, se regrupase, se întărise, și acum venea spre Kutná Hora cu toată forța Pragăi și a Táborului. Ajunsese deja la Kaňk, era deja în Nebovidy! Ei, și ce să vezi? Ce au făcut vitejii teutoni la auzul acestei vești? Văzând că nu au timp să adune armata împrăștiată prin împrejurimi, au luat-o la sănătoasa, lăsând o mulțime de arme și animale și dând foc orașului în urma lor. Pippo Spano și-a înfrânat panica un timp și a așezat detașamentul între Kutná Hora și Německý Brod. Gerul slăbise, era înnorat, totul – cenușiu și jilav. Și am auzit din depărtare... Și am văzut... Băiete, nu mai văzusem și nu mai auzisem niciodată așa ceva, iar eu am

văzut și am auzit multe. Veneau împotriva noastră taboriții și praghezii, venea ducând stindarde și monstranțe[1], în rânduri frumoase, drepte, disciplinate, iar cântecele lor răsunau ca tunetul. Și înaintau și carele lor vestite, de unde rânjeau spre noi puști, catapulte și bombarde. Și atunci îngâmfații cavaleri germani, înfumuratii cavaleri înzăuați ai lui Albrecht, maghiarii, nobilimea moravă și luzaciană, mercenarii lui Spano – toți ca unul au luat-o la fugă. Așa, băiete, ai auzit bine: până să se apropie husiții în bătaia puștii, toată armata lui Sigismund fugise în totală dezordine, cuprinsă de cea mai sălbatică panică, alergau cât îi țineau picioarele spre Německý Brod. Cavalerii unul și unul fugeau mâncând pământul, călcându-se în picioare și răsturnându-se unul pe altul, răcnind de frică în fața cizmarilor și a împletitorilor de funii din Praga, a țăranilor în opinci, de care își bătuseră jos până mai deunăzi. Alergau cuprinși de panică și de groază, aruncând armele pe care le ridicaseră în timpul întregii cruciade împotriva celor lipsiți de apărare. Fugeau, băiete, în fața ochilor mei uluiți, ca niște lași, ca niște copii prinși de grădinar la furat de prune. Ca și când s-ar fi speriat de... adevăr. De lozinca VERITAS VINCIT[2], brodată pe stindardele husite. Ungurii și domnii de fier au reușit în cea mai mare parte să fugă pe malul stâng al Sazavei înghețate. După aceea, gheața s-a spart. Te sfătuiesc, băiete, dacă îți va fi dat vreodată să te lupți iarna, niciodată să nu fugi pe gheață în armură. Niciodată.

Reynevan și-a jurat în sinea lui că nu va face niciodată așa ceva. Zawisza a gâfâit, a mormăit.

— Așa cum spuneam, a continuat, cavalerimea, deși și-a pierdut onoarea, și-a salvat pielea. În cea mai mare parte. Dar pe pedeștri, sute de sulițași, de arbaletrieri, de scutari, soldați încercați din Austria și Moravia, orășeni înarmați din Olomouc, pe aceia husiții i-au ajuns din urmă și i-au bătut, i-au bătut îngrozitor, i-au

[1] În Biserica Catolică, recipient bogat ornamentat cu aur și argint în care se păstrează ostia.

[2] „Adevărul învinge", în lb. latină, în original (n. red.).

bătut preț de două mile, de la satul Habra până la periferiile orașului Německý Brod. Și zăpada de pe acel drum s-a înroșit.

— Dar Domnia Voastră? Cum...

— Nu am fugit cu cavalerimea regelui, nu am fugit nici atunci când au fugit Pippo Spano și Ioan von Hardegg, iar aceștia, trebuie să recunoaștem și să-i respectăm, au fugit printre ultimii, și nu fără luptă. Iar eu, în ciuda a ceea ce se povestește, m-am luptat. Emisar sau nu, a trebuit să mă bat. Și nu m-am bătut singur, au fost cu mine câțiva polonezi și câțiva domni viteji din Moravia. Dintre cei cărora nu le plăcea să fugă, mai ales pe o apă înghețată. Așa că atunci ne-am bătut și atâta îți mai spun, că nicio mamă cehă nu plânge din cauza mea. Dar *nec Hercules*[1]...

Slujitorii, după cum s-a văzut, nu dormeau. Căci unul dintre ei a sărit chiar în sus de parcă ar fi văzut un șarpe, altul a țipat cu voce înăbușită, al treilea a scrâșnit scoțându-și sabia. Scutierul Wojciech a înhățat arbaleta. Pe toți i-a liniștit vocea aspră și un gest ferm al lui Zawisza.

Din întuneric a ieșit ceva.

La început au crezut că este un fragment, un ghem de întunecime, mai întunecat decât bezna însăși, corcit cu întunericul de nepătruns, marcat de negrul antracitului în întunericul clipitor al nopții, luminat de pâlpâirile focului. Când flacăra a izbucnit mai sălbatic, mai viu și mai intens, ghemul de întuneric, fără a-și pierde nimic din întunecime, a căpătat o formă. Capul băgat între umeri a dobândit o pereche de urechi mari, ascuțite, ridicate în sus ca la pisici, verticale și nemișcate.

Fără să-și dezlipească ochii de la acea făptură, Wojciech a lăsat ușor arbaleta în jos. Unul dintre slujitori a chemat-o în ajutor pe sfânta Kinga, dar l-a redus la tăcere un gest al lui Zawisza, un gest deloc brutal, dar plin de fermitate și autoritate.

— Bine ai venit, călătorule, a rostit cavalerul din Garbów cu un calm impunător. Stai jos fără teamă, lângă focul nostru.

---

[1] Se referă la dictonul latin *Nec Hercules contra plures* – „Nu este un Hercule cine luptă cu o droaie" (n. red.).

Creatura a mișcat din cap, Reynevan a prins strălucirea ochilor mari, în care se reflecta focul roșu.

— Șezi aici fără teamă, a repetat Zawisza cu o voce binevoitoare și fermă în același timp. Nu trebuie să te sperii de noi.

— Nu mă sperii, a răspuns creatura cu o voce răgușită, spre uluirea tuturor.

Făptura a întins laba. Reynevan ar fi vrut să sară într-o parte, dar era prea înspăimântat ca să se poată clinti din loc. Și și-a dat seama dintr-odată, cu uimire, că laba arată spre blazonul de pe scutul lui Zawisza. Apoi, spre uimirea lui și mai mare, făptura a arătat spre oala cu fiertura de ierburi.

— Sulima și Erborizatorul, a cârâit făptura. Ortodoxia și cunoașterea. De ce m-aș speria, așadar? Nu mă sperii. Numele meu este Hans Mein Igel.

— Fii bine-venit la noi, Hans Mein Igel. Ți-e foame? Ți-e sete?

— Nu. Vreau numai să stau jos. Să ascult. Căci am auzit cum vorbiți. Și m-am apropiat să ascult.

— Ești oaspetele nostru.

Făptura s-a apropiat de foc, s-a făcut ghem și a încremenit.

— Așaaa..., a rostit din nou cu un calm impunător Zawisza. Unde eram?

— La..., Reynevan a înghițit în sec, și-a recăpătat darul vorbirii, acolo că *nec Hercules*.

— Tocmai, a rostit răgușit Hans Mein Igel.

— Așa, a spus nestingherit Zawisza. Așa a și fost. *Nec Hercules* ne-au dovedit. Erau mulți, vreau să zic husiții. Și am avut noroc, că se năpustise peste noi cavaleria calixtină, luptătorii taboriți cu îmblăcie nu cunosc cuvinte precum „îndurare" sau „răscumpărare". Când m-au dat jos de pe cal, unul dintre cei care rămăseseră cu mine, Mertwicz sau Rarowski, a reușit să strige cine sunt. Că am fost la Grünwald cu Žižka și cu Jan Sokoł din Lamberg.

Reynevan a oftat încet, auzind aceste nume vestite. Zawisza a tăcut mult timp.

— Restul probabil îl știți. Pentru că restul nu se poate deosebi prea mult de legendă.

Reynevan și Hans Mein Igel au dat din cap în tăcere. A mai durat mult timp până când cavalerul a vorbit din nou.

— Și mi se pare că acum, la bătrânețe, sunt în pragul excomunicării sau cam așa ceva. Căci, după ce m-au răscumpărat din prizonierat și m-am întors la Cracovia, i-am povestit regelui Vladislav tot ce am văzut atunci, de Bobotează, la Německý Brod și tot ce am văzut a doua zi, după ocuparea orașului. I-am povestit. Nu am dat niciun sfat, nu m-am grăbit să formulez nicio părere și nicio opinie, nu am fost impertinent în judecăți și sentințe. Am povestit în mod obișnuit, iar el, bătrânul lituanian viclean, a ascultat. Și a știut ce are de făcut. Și niciodată, băiete, de asta să fii sigur, niciodată, oricâte lacrimi ar vărsa papa din cauza pericolului la adresa credinței, oricât s-ar burzului și ar amenința Luxemburghezul, bătrânul lituanian viclean nu va trimite cavalerimea poloneză și lituaniană împotriva cehilor. Și nu din cauză că ar fi supărat pe Luxemburghez pentru sentința de la Wrocław și nici pentru uneltirile legate de împărțirea Pożoniei, ci din cauza celor povestite de mine. Și a tras din relatarea mea singura concluzie corectă: că are nevoie de cavalerii polonezi și lituanieni ca să lupte împotriva teutonilor și ar fi o prostie fără noimă să-i înece în Sazava, în Vltava sau în Elba. După ce a ascultat relatarea mea, Iagiello nu se va alătura niciodată cruciadelor antihusite. Și asta, cum s-ar spune, din cauza mea. Așa că de aceea mă duc spre Dunăre, împotriva turcilor, înainte să fiu excomunicat.

— Glumiți, a ripostat Reynevan. Cum așa... Ce excomunicare? Un cavaler ca Domnia Voastră?... Binevoiți să glumiți.

— Desigur, a încuviințat din cap Zawisza. Desigur că asta binevoiesc. Dar mă tem.

Au tăcut îndelung. Hans Mein Igel a oftat încet. Caii nechezau neliniștiți în întuneric.

— Acesta să fie sfârșitul cavalerimii? a riscat Reynevan să arunce o întrebare. Și al cavalerismului? Pedestrimea, chiar solidară și compactă, umăr la umăr, nu este suficientă; va reuși oare să învingă cavalerii în armură? Scoțienii la Bannockburn, flamanzii la Courtrai, elvețienii la Sempach și Morgarten, englezii la

Azincourt, cehii la Vitkov și la Vyšehrad, la Sudomierz și la Německý Brod... Poate că este... sfârșitul unei epoci? Poate că se încheie vremea cavalerilor?

— Războiul fără cavaleri și fără cavalerism, a răspuns o clipă mai târziu Zawisza, se va transforma în cele din urmă într-un asasinat obișnuit. Și apoi în genocid. Nu aș vrea să particip la așa ceva. Dar, cum asta nu se va întâmpla chiar așa de repede, cred că n-am să apuc acele vremuri. Între noi fie vorba, nici nu aș vrea să apuc așa vremuri.

A domnit apoi tăcerea mult timp. Focul se stingea, butucii străluceau rubinii, explodând din când în când într-o flăcăruie albăstruie sau într-un jet de scântei. Unul dintre slujitori sforăia. Zawisza se freca ușor cu mâna pe frunte. Hans Mein Igel, negru ca un ghem de beznă, mișca din urechi. Când flacăra s-a reflectat din nou în ochii lui, Reynevan a văzut că făptura se uita la el.

— Iubirea - a spus dintr-odată Hans Mein Igel - nu are un singur nume. Iar ție, tinere Erborizator, îți va marca destinul. Iubirea. Îți va salva viața când nici nu vei ști că tocmai ea a făcut-o. Pentru că Zeița are multe nume. Și încă și mai multe chipuri.

Reynevan tăcea năucit. Cel care a reacționat a fost Zawisza.

— Mă rog, mă rog, a spus el. Profeții. Atât de greu de înțeles, încât oricare se potrivește cu orice și în același timp cu nimic. Fără supărare, domnule Hans. Și pentru mine? Ai ceva și pentru mine?

Hans Mein Igel a clătinat din cap și din urechi.

— Pe malul unui râu mare se află pe o înălțime o cetate, a spus în cele din urmă cu o voce nu foarte limpede, răgușită. Pe culme și este scăldată de ape. Și se numește Cetatea Porumbelului. E un loc rău. Să nu mergi acolo, Sulima. Este un loc rău pentru tine, Cetatea Porumbelului. Nu te duce acolo. Întoarce-te!

Zawisza a rămas tăcut mult timp, se vedea că este cufundat în gânduri. A tăcut așa de mult, încât Reynevan a crezut că va îngropa în tăcere cuvintele stranii ale ciudatei făpturi a nopții. Se înșela.

— Eu sunt omul spadei de fier, a rupt tăcerea Zawisza. Știu ce mă așteaptă. Îmi cunosc soarta. O știu de aproape patruzeci de ani, din clipa când am luat spada în mână. Dar nu privesc în urmă.

Nu mă uit la câmpurile de luptă, la mormintele câinilor și la trădările regilor rămase în urma calului, la josnicia, ticăloșia și necredința spiritului. Nu mă întorc din calea pe care am pornit, preacinstite Hans Mein Igel.

Hans Mein Igel nu a rostit niciun cuvânt, dar ochii lui mari au scăpărat.

— Și tocmai de aceea, a spus Zawisza frecându-se pe frunte, aș prefera să-mi prezici și mie, ca și lui Reynevan, iubire. Nu moarte.

— Și eu aș fi preferat, a spus Hans Mein Igel. Rămâneți cu bine.

Făptura a crescut brusc, și-a înfoiat blana. Și a dispărut. S-a topit în beznă, în aceeași beznă din care ieșise.

Caii fornăiau și băteau din picioare în întuneric. Slujitorii sforăiau. Cerul se lumina, stelele păleau deasupra vârfurilor copacilor.

— Nemaipomenit, a spus în cele din urmă Reynevan. A fost nemaipomenit.

Zawisza a scuturat capul, smuls din picoteală.

— Ce? Ce a fost nemaipomenit?

— Acesta... Hans Mein Igel. Știți, domnule Zawisza, că... ei, trebuie să recunosc... Am fost plin de admirație pentru Domnia Voastră.

— De ce?

— Când s-a desprins din întuneric, nici nu ați tresărit. Ba nici chiar glasul nu v-a tremurat. Și cum ați vorbit după aceea, m-a copleșit admirația... Și totuși a fost... Era o făptură a nopții. Neomenească... Străină.

Zawisza cel Negru din Garbów l-a privit lung.

— Cunosc o mulțime de oameni..., a rostit în cele din urmă pe un ton grav, o mulțime de oameni care îmi sunt mai străini.

Se lumina de ziuă, era ceață, umezeală; picăturile de rouă atârnau ca niște ghirlande pe pânzele de păianjen. Pădurea era tăcută, dar amenințătoare ca o fiară adormită. Caii fremătau în aburul care se ridica straniu, fornăiau, scuturau din capete.

Dincolo de pădure, la răspântie, era o cruce de piatră. Una dintre numeroasele amintiri din Silezia ale măcelului. Și ale unei pocăințe mult prea întârziate.

— Aici ne despărțim, a spus Reynevan.

Zawisza i-a aruncat o privire, dar s-a abținut de la orice comentariu.

— Aici ne despărțim, a repetat tânărul. Nici mie nu-mi place să mă uit în urmă, la câmpurile de bătălie, așa cum nu vă place nici Domniei Voastre. Ca și Domnia Voastră, nu pot să sufăr gândul la josnicie și lașitate. Mă întorc la Adela. Căci... Nu contează ce a spus Hans... Locul meu este alături de ea. Nu am de gând să fug ca un laș, ca un borfaș mărunt. Voi înfrunta ceea ce trebuie să înfrunt. Așa cum ați înfruntat și Domnia Voastră la Německý Brod. Rămâneți cu bine, nobile domn Zawisza.

— Mergi cu bine, Reinmar din Bielawa. Ai grijă de tine.

— Și Domnia Voastră la fel. Cine știe, poate că ne vom mai întâlni.

Zawisza cel Negru din Garbów l-a privit lung.

— Nu cred, a spus în cele din urmă.

Capitolul 5

În care Reynevan se simte pentru prima dată ca un lup fugărit într-un codru uriaș. Apoi o întâlnește pe Nicolette cea Blondă. Și apoi este luat de val.

Dincolo de pădure, la răspântie, era o cruce de piatră a ispășirii. Una dintre numeroasele amintiri din Silezia ale măcelului. Și ale unei pocăințe mult prea întârziate.

Crucea avea brațele terminate în formă de trifoi. Pe postamentul ei lărgit din partea de jos era cioplit un topor – instrumentul cu ajutorul căruia pocăitul îl trimisese pe lumea cealaltă pe un aproape al său. Sau pe câțiva dintre ei.

Reynevan a privit cu atenție crucea. Și a înjurat foarte urât.

Era exact aceeași cruce lângă care, cu exact trei ore în urmă, își luase rămas-bun de la Zawisza.

De vină era ceața, care se întindea încă din zori ca un fum peste păduri și câmpii, de vină era burnița care ardea ochii cu picături mici, iar, când înceta, ceața se îndesea și mai tare. De vină era chiar Reynevan – oboseala și lipsa lui de somn, atenția împrăștiată de gândurile necontenite la Adela de Stercza și la planurile pentru eliberarea ei. Și de altfel, cine știe? Poate că erau de vină nenumăratele iele, zâne, șoimane, rusalii, samovile, numeroșii spiriduși ai

pădurii, șoimarii și alte asemenea făpturi de care erau plini codrii silezieni și care îi făceau pe oameni să se rătăcească. Rude și cunoștințe mai puțin simpatice și mai puțin binevoitoare ale lui Hans Mein Igel, cu care făcuse cunoștință în noaptea trecută.

Căutarea vinovaților nu avea sens, și Reynevan știa cât se poate de bine acest lucru. Trebuia să evalueze rațional situația, să ia o decizie și să acționeze în conformitate cu aceasta. A descălecat, s-a rezemat de crucea pocăinței și a început să se gândească intens.

După trei ore de mers călare, în loc să fie undeva la mijlocul drumului spre Bierutów, se învârtise toată dimineața în cerc și se afla tot acolo de unde plecase, așadar în apropiere de Brzeg, nu mai departe de o milă[1] de cetate.

Dar poate că soarta m-a îndrumat așa? și-a spus el. *Mi-a dat un semn? Poate că ar trebui să profit de faptul că sunt aproape, să mă duc în oraș la Spitalul Sfântului Duh cu care suntem prieteni și să cer ajutor acolo? Sau poate să nu mai pierd timpul și să mă duc direct la Bierutów, la Ligota, așa cum am plănuit inițial? La Adela?*

După o clipă de cugetare a ajuns la concluzia că trebuie să evite orașul. Relațiile lui bune, de-a dreptul prietenești, cu cei de la Sfântul Duh erau cunoscute de toată lumea, așadar și de frații Stercza. În plus, prin Brzeg trecea drumul spre comandoria[2] ioanită din Mała Oleśnica, unde voia să-l închidă prințul Konrad Kantner. Trecând peste intențiile în general bune ale prințului, trecând și peste faptul că Reynevan nu dorea câtuși de puțin să petreacă vreo câțiva ani în penitență la ioaniți, cineva din suita lui Kantner ar fi putut să trăncănească prea mult sau să se lase cumpărat și atunci era foarte probabil ca frații Stercza să stea de pândă la porțile orașului Brzeg.

---

[1] În toată cartea, cuvântul „milă" se referă la mila veche poloneză, folosit de exemplu de Długosz și de Janek din Czarnków, echivalentă cu aproximativ 7 km și ceva în măsurile de astăzi (n. a.).

[2] În Evul Mediu, cea mai mică unitate administrativă a unui ordin militar european.

Așadar, Adela, și-a spus. *Mă duc la Adela. În ajutorul Adelei. Ca Tristan la Isolda, ca Lancelot la Guenièvre, ca Gareth la Lyonesse, ca Guinglain la Esmerée, ca Palmerin la Polynarda, ca Medoro la Angelica. Într-un cuvânt, puțin cam prostește și puțin cam riscant, ba chiar nebunește, direct în botul leului. Dar, în primul rând, în felul acesta pot să-i iau prin surprindere pe urmăritori. În al doilea rând, Adela are nevoie de mine, mă așteaptă și cu siguranță că îi este dor de mine, nu o pot lăsa să aștepte.*

S-a îmbujorat și, odată cu el, ca printr-o atingere miraculoasă a baghetei lui Merlin, a început să se îmbujoreze și cerul. Era în continuare ceață și umezeală, dar se simțea căldura soarelui, ceva acolo sus se însenina treptat, iar cenușiul general începea să prindă culoare. Păsările care tăcuseră până acum posomorâte începeau să se audă timid, după care s-a luminat de-a binelea. Picăturile de rouă de pe pânzele de păianjen sclipeau ca argintul. Plecau de la răspântie, se înecau în ceața drumului și arătau ca o lume feerică.

Și există și un leac împotriva farmecelor rele. Furios că zăbovise prea mult și nu se gândise la asta mai devreme, Reynevan a scurmat cu piciorul în buruienile de la baza crucii și a pornit pe marginea drumului. A găsit repede și fără greutate ceea ce căuta. Chimen pufos de câmp, plin de floricele mici, roz, dințură, laptele-lupului. A smuls tulpinile cu tot cu frunzulițe, le-a pus laolaltă. A durat până și-a amintit pe ce deget și pe care din ele să le înfășoare, cum să le împletească și cum să facă nodul. Și cum sună descântecul.

Unu, doi, trei,
Wolfsmilch, Kümmel, Zahntrost,
Binde zu samene[1]
Semitae eorum incurvatae sunt.[2]
Iar mi-e drumul liber.

[1] „Legați de semințe", în lb. germană, în original (n. red.).

[2] „Cărările lor sunt strâmbe", în lb. latină, în original (n. red.).

Unul dintre drumuri s-a limpezit după o clipă, a devenit mai plăcut, mai îmbietor. Interesant este că, fără ajutorul descântecului, Reynevan nu ar fi crezut niciodată că acela este drumul bun. Dar Reynevan știa că descântecele nu mint niciodată.

A mers preț cam de trei rugăciuni, când a auzit lătrat de câine și gâgâitul zgomotos al unor gâște. Curând după aceea, a simțit în nări miros de fum. Fum de la o afumătoare în care fără îndoială că atârna ceva deosebit de gustos. Poate un jambon. Poate slănină. Poate o jumătate de gâscă. Reynevan s-a lăsat dus de aromă și a uitat de tot și de lume, nici nu știa când și cum a trecut de gard și a intrat în curtea unui han de la marginea drumului.

Câinele a început să-l latre, dar mai mult ca să-și facă datoria; gânsacul a întins gâtul și a sâsâit spre picioarele calului. La mirosul jambonului s-a adăugat și aroma de pâine coaptă, care răzbea chiar peste duhoarea grămezii mari de găinaț de gâște și de rațe.

Reynevan a descălecat, a legat calul sur de un stâlp. Băiatul de la grajd, care țesăla caii în apropiere, nici nu i-a dat atenție, atât era de ocupat. Atenția lui Reynevan a fost atrasă de altceva – pe unul din stâlpii cerdacului atârna de sforicele încâlcite, în culori diferite, un talisman – trei rămurele legate în formă de triunghi și împletite cu o cunună de trifoi ofilit și gălbenele. Reynevan a căzut pe gânduri, dar nu s-a mirat în mod deosebit. Magia era omniprezentă, oamenii foloseau obiecte magice fără să știe măcar ce înseamnă și la ce folosesc cu adevărat. Important era însă faptul că talismanul care apăra de spirite rele, deși fără îndoială făcut de un cârpaci, ar fi putut să-i tulbure descântecul lui.

De aceea am nimerit aici, și-a spus Reynevan. *La naiba! Dar asta este, din moment ce sunt aici...*

A intrat plecând capul pe sub grinda joasă a tocului ușii.

Membranele din ferestrele mici abia dacă lăsau să pătrundă lumina, înăuntru domnea semiîntunericul, alungat numai de strălucirile focului din vatră. Deasupra focului atârna un ceaun care scuipa din când în când spumă, la care focul reacționa sâsâind și scoțând fum, ceea ce îngreuna și mai mult vizibilitatea. Nu erau

mulți oaspeți; numai la una din mese, într-un colț, ședeau patru bărbați, probabil săteni, dar pe întuneric era greu să-ți dai seama.

Abia se așezase Reynevan pe laviță, că o fată cu șorț i-a și pus dinainte o strachină. Deși în primul moment avusese intenția să cumpere numai pâine și să meargă mai departe, a renunțat la protest – strachina mirosea admirabil și îmbietor a slănină topită. A pus pe masă un groș – unul din cei câțiva pe care îi primise de la Kantner.

Fata s-a aplecat puțin și i-a dat o lingură din lemn de tei. Răspândea un miros astringent de ierburi.

— Ai nimerit ca musca în lapte, i-a murmurat încet. Șezi liniștit. Te-au văzut deja. O să sară pe tine imediat ce te ridici de la masă. Stai liniștit și nu te clinti.

S-a îndepărtat spre vatră, a amestecat în ceaunul care bolborosea și scotea aburi. Reynevan ședea îngrijorat, cu privirile ațintite la jumările de pe găluște. Ochii i se obișnuiseră deja cu întunericul. Destul cât să vadă că toți cei patru bărbați de la masa din colț aveau prea multe arme și armuri pe ei ca să fie săteni. Și că toți patru se uitau la el cu atenție.

S-a blestemat în gând pentru prostia lui.

Fata s-a întors.

— Am rămas prea puțini pe lumea asta, a șoptit ea, prefăcându-se că șterge masa, ca să te las să pieri, fiule.

Și-a oprit mâna, iar Reynevan a văzut că pe degetul mic avea o gălbenea, la fel cu cea din talismanul de pe stâlp. Legată cu tulpina în așa fel, încât floarea galbenă arăta ca piatra prețioasă a unui inel. Reynevan a oftat, și-a atins cu un gest reflex propriul talisman, tulpinile de laptele-lupului, dințură și chimen, înfășurate și înnodate. Ochii fetei au scăpărat în semiîntuneric. A încuviințat din cap.

— Am văzut de cum ai intrat, a șoptit fata. Și am știut că pe tine te pândesc ăștia. Dar nu te las să pieri. Am rămas puțini, dacă nu ne ajutăm unul pe altul, o să pierim cu toții. Mănâncă, nu-i băga în seamă.

Mânca foarte încet, simțind cum îl furnică pe spate privirile celor din colț. Fata zăngănea cu tigaia, a strigat ceva către cineva din încăperea cealaltă, a mai pus lemne pe foc, s-a întors. Cu o mătură.

— Am poruncit să-ți mâne calul în spatele șopronului, lângă cocină, a spus fata în timp ce mătura. Când o să înceapă zarva, fugi pe ușa asta din spate, după colț. Să fii atent la prag. La asta.

Făcându-se că mătură, a ridicat un fir lung de pai și a legat de el repede, pe furiș, trei noduri mici.

— Pentru mine să nu-ți faci griji, i-a alungat în șoaptă scrupulele. Nimeni n-o să-mi dea atenție.

— Gerda! a strigat cârciumarul. Trebuie să scoatem pâinea. Mișcă-te odată, toanto!

Fata a plecat. Gârbovită, cenușie, oarecare. Nimeni nu-i dădea atenție. Nimeni în afară de Reynevan, căruia în timp ce ieșea i-a aruncat o privire arzând ca flacăra.

Cei patru bărbați de la masa din colț s-au ridicat în picioare. S-au apropiat zăngănind din pinteni, scârțâind din hainele de piele, zornăind din zale, sprijinindu-și pumnii pe mânerele săbiilor, spadelor și jungherelor încovoiate. Reynevan își blestemă încă o dată în gând, de astă dată și mai aprig, lipsa de minte.

— Domnul Reinmar din Bielau. Ei, băieți, vedeți și voi ce înseamnă experiența de vânător. Iei bine urma animalului, scotocești temeinic pădurea, mai trebuie și puțin noroc și gata, nu rămâi fără folos. Iar astăzi norocul ne-a zâmbit.

Doi dintre bărbați s-au așezat pe laturi, unul în dreapta, altul în stânga. Al treilea a luat poziție în spatele lui Reynevan. Al patrulea, cel care vorbise, un bărbat mustăcios care purta o armură cu ținte, s-a postat în fața lui. După care, fără să mai aștepte invitația, s-a așezat la masă.

— Nu-i așa că n-o să te zbați – a spus el, dar nu era o întrebare, ci o afirmație –, n-o să te repezi, n-o să faci tărăboi și niciun fel de tam-tam? Ei? Bielawa?

Reynevan nu a răspuns. Ținea lingura la jumătatea drumului dintre gură și marginea farfuriei, ca și când nu ar fi știut ce să facă, oare, cu ea.

— N-o să te zbați, și-a dat singur asigurări bărbatul mustăcios în armură cu ținte. Pentru că știi că ar fi o prostie. Noi nu avem nimic cu tine, e numai o treabă obișnuită. Dar avem obiceiul să

ne ușurăm treaba. Dacă începi să faci tărăboi și să te zvârcolești, te înmuiem țac-pac chiar aici. Aici, pe muchia mesei îți rupem mâinile. Este un procedeu verificat, după această intervenție nici nu mai este nevoie să legi mâinile pacientului. Ai spus ceva sau mi s-a părut mie?

— Nimic, n-am spus nimic, a rostit Reynevan, învingând împotrivirea buzelor amorțite.

— Aste e bine. Termină de mâncat. Până la Sterzendorf este o bucată bună de drum, de ce să mergi flămând?

— Mai ales că la Sterzendorf în mod sigur nu-ți vor da imediat de mâncare, a spus printre dinți bărbatul din dreapta, îmbrăcat cu o cămașă de zale și cu apărători de metal pe antebrațe.

— Și chiar dacă ar fi așa, s-a stropșit cel din spate, nevăzut, nu sunt sigur că o să-ți placă.

— Dacă îmi dați drumul... vă plătesc..., a spus gâtuit Reyevan. Vă dau mai mult decât frații Stercza.

— Insulți profesioniștii, a spus mustăciosul cu armură în ținte. Eu sunt Kunz Aulock, poreclit Kirieleison. Pe mine poți să mă cumperi, dar nu poți să mă mituiești! Mănâncă, mănâncă-ți găluștele! Țac-pac!

Reynevan mânca. Jumările își pierduseră gustul. Kunz Aulock - Kirieleison - și-a vârât la brâu buzduganul pe care îl ținuse până atunci în mână, și-a tras mănușile.

— Nu trebuia să umbli la muierea altuia, a spus el.

— Am auzit de curând, a adăugat el fără să mai aștepte răspunsul, de un preot care cita la beție nu știu ce epistolă, pare-mi-se către evrei. Zicea așa: „Toate fărădelegile își primesc răsplata cuvenită" - *Iustam mercedis retributionem*. Pe limbă omenească asta înseamnă că, dacă ai făcut ceva, trebuie să știi că faptele tale au consecințe și să fii gata să le înduri. Trebuie să știi să le accepți cu demnitate. Uite, de pildă, privește în dreapta. Acesta este domnul Stork din Gorgowice. Iubăreț la fel ca tine, nu demult, a comis împreună cu tovarășii lui într-un orășel din Opole o faptă pentru care, când îl vor prinde, îi vor smulge carnea cu cleștele și îl vor zdrobi pe roată. Și ce? Privește și admiră cât de demn își îndură

soarta domnul Stork, ce chip luminos şi ce privire limpede are. Ia exemplu.

— Ia exemplu, a hârâit domnul Stork, care, în treacăt fie spus, avea faţa plină de bube şi ochii injectaţi. Şi scoală! E timpul să pornim la drum.

În acel moment, coşul vetrei a explodat, cu un zgomot asurzitor, încăperea s-a umplut de foc, de trâmbe de fum şi de funingine. Ceaunul a zburat ca tras din tun, s-a izbit de pardoseală, a vărsat apa clocotită. Kirieleison a sărit în sus, Reynevan a împins cu putere masa peste el. A lovit cu piciorul banca din spate şi l-a pocnit pe domnul Stork drept peste mutra umflată. Şi s-a repezit la uşa care dădea spre hambar. Unul dintre zdrahoni a reuşit să-l apuce de guler, dar Reynevan studiase la Praga, fusese apucat de guler aproape în toate cârciumile din Oraşul Vechi şi din Oraşul Mic. S-a răsucit, a lovit cu cotul de s-a auzit cum trosneşte, s-a smuls şi a sărit la uşă. Şi-a amintit avertismentul şi a ocolit cu agilitate paiul înnodat de pe prag.

Kirieleison, care se năpustise în urma lui, firește, nu ştia de paiul descântat, s-a prăbuşit imediat pe prag cât era de lung cu mult avânt şi a alunecat prin bălegarul de porc. Imediat după aceea s-a prăbuşit în drum şi Stork din Gorgowice, iar peste acesta, care înjura de mama focului, a căzut al treilea zdrahon. Reynevan era deja în şaua calului care aştepta şi pornise la galop direct prin grădina de zarzavaturi, peste straturile de varză şi peste gardurile vii. Vântul îi şuiera în urechi, auzea în urma lui înjurăturile şi strigătele celorlalţi.

Ajunsese printre sălciile de pe malul iazului, când a auzit în spate tropotul cailor şi zarva urmăritorilor. În loc să ocolească stăvilarul, a pornit pe muchia lui îngustă. I s-a oprit de câteva ori inima în loc, când stăvilarul a alunecat de sub copita calului. Dar a reuşit.

Urmăritorii s-au repezit şi ei pe muchia stăvilarului, dar nu au avut la fel de mult noroc. Primul cal nu a ajuns nici măcar până la jumătatea lui şi a căzut în noroi până la burtă. Al doilea s-a împiedicat, a scurmat stăvilarul cu copitele şi a alunecat pe spate în noroiul mlăştinos. Călăreţii urlau, înjurau furioşi. Reynevan ştia că trebuie să profite de ocazie şi de timpul pe care îl câştigase. A îndemnat calul

cu călcâiele, a pornit la trap prin mlaştină, spre culmea împădurită, dincolo de care spera să ajungă în codrul salvator.

Deşi ştia ce riscă, a silit calul sur, care gâfâia din greu, la galop forţat în sus, pe pantă. Nici pe culme nu l-a lăsat pe sur să se odihnească, l-a îmboldit din nou printre pâlcurile de copaci care creşteau pe pantă. Şi în acel moment, absolut pe neaşteptate, un călăreţ i-a tăiat calea.

Surul speriat s-a ridicat în două picioare, nechezând zgomotos. Reynevan s-a ţinut bine în şa.

— Nu e rău, a spus călăreţul.

Sau mai degrabă amazoana. Căci era o fată.

Destul de înaltă, în haine bărbăteşti, cu o tunică ajustată de catifea, de sub care se vedea la gât marginea cămăşii albe ca zăpada. Avea părul împletit într-o coadă blondă groasă, care ieşea până la umăr de sub căciula de sobol, împodobită cu o broşă de aur cu safir, valorând cu siguranţă cât un cal de rasă.

— Cine te fugăreşte? a strigat fata, stăpânind cu iscusinţă calul care dansa în loc. Potera? Vorbeşte odată!

— Nu sunt infractor...

— Atunci din ce cauză te urmăresc?

— Iubire!

— Ha! Aşa m-am gândit şi eu. Vezi şirul acela de copaci întunecaţi? Pe acolo curge Stobrawa. Du-te degrabă într-acolo şi dispari în mlaştinile de pe malul stâng. Iar eu îi atrag departe de tine. Dă-mi mantaua!

— Ce spuneţi, domniţă... Cum să...

— Am spus să-mi dai mantaua! Călăreşti bine, dar eu călăresc şi mai bine. Ah, ce aventură! Ah, o să am ce povesti! Elżbieta şi Anka o să moară de invidie!

— Domniţă..., s-a bâlbâit Reynevan. Nu pot... Şi dacă vă ajung din urmă?

— Ăştia? Pe mine? a pufnit ea, mijind din ochii albaştri ca două turcoaze. Poate glumeşti!

Iapa ei, tot sură printr-o coincidenţă, a scuturat din fruntea zveltă, dansând din nou în loc. Reynevan era nevoit să-i dea

dreptate domniței. Calul acela nobil valora la prima vedere mult mai mult decât broșa de aur cu safir de pe căciulă.

— E o nebunie, a rostit el, aruncându-i mantia. Dar îți mulțumesc. Am să mă revanșez...

Din vale se auzeau deja strigătele urmăritorilor.

— Nu mai pierde timpul! a strigat domnița, acoperindu-și capul cu gluga. Pleacă! Acolo, la Stobrawa!

— Domniță... numele dumitale... Spune-mi...

— Nicolette. Aucassin[1] al meu, prigonit din cauza iubirii. Rămâi cu bineee!

A dat pinteni iepei și a pornit în galop. A ieșit de pe cărare ca un uragan, într-un nor de praf, s-a arătat urmăritorilor și a străbătut tufărișul într-o galop atât de nebun, încât lui Reynevan i-au pierit pe loc toate remușcările. A înțeles că amazoana cea blondă nu risca nimic. Caii greoi ai lui Kirieleison, Stork și ai celorlalți, care duceau în spinare bărbați în greutate de două sute de funturi, nu se puteau lua la întrecere cu iapa sură plină de vitalitate, pe care în plus nu erau decât o fată zveltă și o șa ușoară. Și într-adevăr, domnișoara nu se lăsa urmărită nici cu privirea; a dispărut foarte repede dincolo de deal. Iar potera s-a luat după ea, aprigă și neînduplecată.

Pot s-o obosească pe drum drept, și-a spus speriat Reynevan. *Și pe ea, și iapa.* Dar și-a liniștit conștiința, *cu siguranță că suita ei trebuie să fie undeva în apropiere. Cu un asemenea cal, așa cum era îmbrăcată, este clar că e o domniță de neam înalt, cele ca ea nu călătoresc singure*, și-a spus el, galopând în direcția indicată de fată.

Și firește că nu o cheamă Nicolette, și-a spus Reynevan, înghițind aerul provocat de galop. *Și-a bătut jos de mine, sărmanul Aucassin.*

Ascuns în desișul de arini de lângă Stobrawa, Reynevan a răsuflat ușurat, ba se simțea chiar mândru și viteaz, de parcă ar fi fost Roland sau Holger, după ce păcălise hoarda de mauri care îl urmăreau și îi

---

[1] Aucassin și Nicolette, personajele principale din romanul medieval francez anonim *Aucassin et Nicolette* (secolele al XII-lea–al XIII-lea).

trimisese pe un drum greșit. Dar mândria și sentimentul de satisfacție l-au părăsit în momentul în care i s-a întâmplat ceva cu totul necavaleresc, ceva ce nu se întâmplase nimănui niciodată, dacă este să dăm crezare baladelor, nici lui Roland, nici lui Holger, nici lui Astolfo, nici lui Renaud de Montauban și nici lui Raoul de Cambrai.

Calul a început să șchiopăteze într-un mod cât se poate de obișnuit și de prozaic.

Reynevan a descălecat imediat ce a simțit ritmul incorect, inegal al calului. A examinat picioarele și potcoavele surului, dar nu a reușit să-și dea seama ce are. Și, cu atât mai puțin, ce trebuia să facă. *Nu pot decât să merg pe jos și să duc animalul șchiopătând de căpăstru. Frumos*, și-a spus Reynevan. *De miercuri până vineri, un cal extenuat, celălalt, schilodit. Frumos. Halal rezultat!*

Și colac peste pupăză, dinspre malul drept, înalt, al Stobrawei s-au auzit dintr-odată fluierături, nechezaturi, strigătele vocii cunoscute a lui Kunz Aulock, supranumit Kirieleison. Reynevan a tras calul într-un tufiș mai des și l-a apucat de bot, ca să nu necheze. Strigătele și înjurăturile s-au stins în depărtare.

Au ajuns-o din urmă pe fată, și-a spus Reynevan și a simțit cum inima îi alunecă mai jos de stomac, atât de spaimă, cât și de remușcări. *Au prins-o!*

N-au ajuns-o, n-au prins-o din urmă. Au ajuns cel mult la suita ei, unde și-au dat seama de greșeală. Unde „Nicolette" *a râs și și-a bătut joc de ei, fiind în siguranță în mijlocul cavalerilor și al slujitorilor ei.*

Deci s-au întors, se învârtesc, adulmecă urmele. Vânători.

Și-a petrecut noaptea în tufișuri, clănțănind din dinți și apărându-se de țânțari. Nu închisese un ochi. Sau poate că închisese, dar numai o clipă. Trebuie să fi adormit, trebuie să fi visat, căci altfel cum ar fi putut s-o vadă pe fată, pe fata aceea cenușie, pe care nu o băga nimeni în seamă, cea cu inel de ierburi pe deget? Cum ar fi putut să vină altfel la el, dacă nu ca o vedenie din vis?

Am mai rămas atât de puțini, spusese fata, *atât de puțini. Nu te lăsa prins, nu-i lăsa să-ți ia urma. Ce nu lasă urmă? Pasărea în văzduh, peștele în apă.*

Pasărea în văzduh, peștele în apă.

A vrut să o întrebe cine este, de unde știe descântecele, cu ce anume provocase explozia coșului vetrei – căci doar nu sărise în aer cu prafuri. Voia să întrebe multe lucruri.

Nu a apucat. S-a trezit.

A pornit la drum încă înainte de ivirea zorilor. S-a luat după cursul apei. Mergea poate de vreo oră, străbătând pădurea înaltă, când în vale, în fața lui, a apărut un râu lat. Atât de lat, cum este numai unul singur în toată Silezia.

Oderul.

Pe Oder naviga împotriva curentului un barcaz mic, plutind plin de grație pe apă ca un corcodel mare, în apropierea marginii strălucitoare cu apă puțin adâncă. Reynevan s-a uitat invidios la el.

Deci așa ați sosit, și-a spus el, *așa cum umflă vântul pânzele barcazului, iar în fața botului apa face spume. Asemenea vânători sunteți? Domnule Kirieleison* et consortes[1]*? Așa credeți că mi-ați luat urma, ocolind codrul? Stați că vă arăt eu vouă! Am să mă smulg, am să mă descotorosesc de voi așa de grațios și cu un asemenea avânt, că o să vă ia naiba până să-mi luați din nou urma. Căci va trebui să mi-o căutați lângă Wrocław.*

Pasărea în văzduh, peștele în apă.

A tras surul în partea drumului bătut care ducea spre Oder. Pentru siguranță, nu a coborât pe drum, ci a mers prin tufăriș și pe sub sălcii. Drumul, așa cum socotise, mergea în direcția debarcaderului de pe râu. Calculase bine.

Auzea de departe vocile răstite ale oamenilor de la debarcader, înfierbântați cum se vede de focul certurilor sau de clocotul negoțului și al negocierilor negustorești. Se distingea ușor limba în care vorbeau. Vorbeau polonă.

Așadar, înainte să iasă din tufăriș și de pe taluz a văzut debarcaderul. Reynevan știa cui aparțin aceste voci, precum și

[1] „Și însoțitorii", în lb. latină, în original (n. red.).

bărcile mici cu pânză, barcazurile și lotcile legate de stâlpi. Erau wasserpolacii[1], „polonezii de pe apă", plutași și pescari de pe Oder, organizați mai mult pe clanuri decât pe bresle de meseriași, o frăție unită nu numai prin profesia pe care o practicau membrii ei, ci și prin limbă și printr-un puternic sentiment al diferențierii naționale. Polonezii de pe apă dețineau o mare parte din pescuitul silezian, din plutărit și o parte încă și mai mare din transportul fluvial, în care concurau cu succes împotriva Hansei. Hansa nu ajungea pe Oder mai sus de Wrocław; polonezii de pe apă ajungeau până la Raciborz. De pe cursul inferior al Oderului navigau până la Frankfurt, Lubusz și Kostrzyn, ba chiar – ocolind într-un mod de neînțeles dreptul rigid de depozit din Frankfurt – mai departe în jos, până la gurile Wartei.

Dinspre debarcader venea miros de pește, de nămol și de gudron.

Reynevan a mânat anevoie calul care șchiopăta pe lutul alunecos al taluzului, s-a apropiat de debarcader, trecând printre șoproane și hambare, printre plasele puse la uscat. Pe podețul de lemn plescăiau și lipăiau picioarele goale, oamenii încărcau și descărcau marfa. De pe un șlep descărcau, pe altul încărcau. O parte din mărfuri, alcătuită din piei tăbăcite și butoaie cu un conținut necunoscut, era cărată de pe punte în căruțe, iar operația era supravegheată de un negustor bărbos. Pe una dintre lotci mânau un taur. Acesta răgea și dădea din copite, de se zgâlțâia toată puntea. Barcagiii înjurau în polonă.

Zarva s-a potolit destul de repede. Căruțele cu piei și butoaie au plecat, taurul se străduia să dărâme cu cornul ocolul strâmt în care fusese închis. Polonezii de pe apă, așa cum le stătea în obicei, au început să se certe. Reynevan știa polonă destul de bine ca să înțeleagă că se certau din nimic.

---

[1] Românizare a termenului din lb. germană *Wasserpolen* (*Wasserpolak* la singular), „polonezi de pe apă", denumire folosită pentru populația din Silezia care vorbea un dialect polonez (silezian) cu multe elemente germane și cehe.

— Merge cineva în josul apei, dacă mi-e îngăduit să întreb? La Wrocław?

Polonezii și-au întrerupt disputa și l-au examinat pe Reynevan cu priviri nu tocmai binevoitoare. Unul din ei a scuipat în apă.

— Și dacă ar fi așa, s-a răstit el, ce-i cu asta? Preacinstite domn nobil.

— Calul meu șchiopătează. Și trebuie să ajung la Wrocław.

Polonezul s-a înecat, a pufnit, a scuipat din nou.

— Ei, nu s-a lăsat Reynevan. Atunci cum rămâne?

— Eu nu car nemți.

— Nu sunt neamț. Sunt silezian.

— Aha?

— Aha!

— Atunci spune: capra calcă-n piatră, piatra crapă-n patru!

— Capra calcă-n piatră, piatra crapă-n patru. Dar spune și tu: șase șvabi în șase saci.

— Șase... șași... în șașe.... Urcă!

Reynevan nu s-a lăsat invitat de două ori, dar barcagiul i-a potolit brusc entuziasmul.

— Stai așa! Încotro? În primul rând, eu merg numai până la Oława. În al doilea rând, costă cinci skoieți[1]. Și pentru cal încă cinci.

— Dacă nu ai, a intervenit cu un zâmbet de vulpoi cel de-al doilea polonez, văzând că Reynevan scormonește îndelung în pungă, cumpăr eu calul. Cu cinci... hai, fie, cu șase skoieți. Doisprezece groși. Ai exact cât costă drumul. Iar pentru cal, acum, că nu îl mai ai, nu plătești nimic. Câștig curat.

— Calul acesta valorează cel puțin cinci grivne, a spus Reynevan.

— Calul ăsta, a spus repede polonezul, face cât un căcat. Pentru că nu poți să ajungi cu el acolo unde ți-e degrabă. Deci cum rămâne? Îl vinzi?

— Dacă mai puneți încă trei skoieți pentru șa și hamuri.

---

[1] *Skojec* (pronunțat „skoiec"), în lb. poloneză, este o monedă care a circulat în Europa Centrală medievală, echivalentă cu a 24-a parte dintr-o grivnă, cu 30 de pfenningi sau cu doi groși.

— Un skoieț.

— Doi.

— S-a făcut.

Calul și banii și-au schimbat stăpânii. Reynevan l-a bătut pe sur pe gât, în semn de rămas-bun, l-a mângâiat pe coamă, l-a tras de nas, căci se despărțea vrând-nevrând de prietenul și tovarășul lui de suferință. S-a apucat de odgon și a sărit pe punte. Barcagiul a aruncat frânghia de pe stâlp. Șlepul s-a zgâlțâit, lăsându-se purtat ușor de curent. Taurul răgea, peștii duhneau. Pe punte, polonezii examinau picioarele calului și se certau pentru el.

Șlepul plutea în josul râului. Spre Oława. Apa cenușie a Oderului clipocea și făcea spume pe marginile șlepului.

— Luminăția Ta!

— Ce este? Reynevan a tresărit, s-a frecat la ochi. Ce s-a întâmplat, domnule căpitan?

— Am ajuns la Oława.

De la gurile Stobrawei până la Oława nu sunt nici cinci mile. Când plutește în sensul curentului, un șlep poate parcurge distanța aceasta în nu mai mult de zece ore. Cu condiția să plutească fără opriri mai lungi și să nu aibă alte treburi decât să navigheze.

Dar polonezul care conducea șlepul avea nenumărate treburi. Așa că Reynevan nu s-a putut plânge de lipsa opririlor pe drum. Totuși, în general vorbind, nu avea niciun motiv să se plângă. Deși în loc de zece ore petrecuse pe șlep o zi și jumătate și două nopți, era în siguranță, călătorise comod, profitase de odihnă, dormise și mâncase pe săturate. Ba făcuse chiar și conversație.

Polonezul – deși nu i-a spus lui Reynevan cum se numește și nici nu l-a întrebat cum îl cheamă pe el – era în general un om simpatic și cu purtări plăcute. Deși nu prea vorbăreț, ca să nu spunem morocănos, nu era deloc mojic sau nepoliticos. Deși era un om simplu, nu era deloc prost. Șlepul plutea printre locurile cu apă puțin adâncă și oprea când pe malul stâng, când pe cel drept. Cei patru oameni care alcătuiau echipajul se mișcau repede, ca stropiți cu apă clocotită, căpitanul înjura și îi fugărea. Cârma era ținută

ferm de nevasta polonezului, o femeie mult mai tânără decât el. Reynevan, ca să nu pară necuviincios, evita să privească, dacă reușea, la șoldurile ei puternice, vizibile pe sub fusta strânsă. Își întorcea atât cât putea privirile atunci când manevrele hotărâte pe care le făcea cu cârma îi întindeau cămașa pe sânii demni de Venera.

Reynevan a vizitat cu șlepul porturile de pe Oder cu denumiri ca Jazica, Zagwiździe, Kłęby și Mąt, a fost martor la pescuitul în comun și la tranzacțiile comerciale, ba chiar și la petitorii. A asistat la încărcarea și descărcarea celor mai felurite mărfuri. A văzut lucruri pe care nu reușise să le vadă niciodată până atunci, de exemplu cum se măsoară un somn de cinci coți și cum se cântărește același somn de o sută douăzeci și cinci de funturi. A mâncat ce nu mai mâncase niciodată până atunci, de exemplu file din același somn făcut pe jar. A aflat cum să se ferească de omul apelor, de zgripțuroi, de duhul vârtejului. Care este diferența dintre năvod și majă, între gardul împletit și plăvală, între banchiză și cotul triunghiular al râului, care este deosebirea dintre plătică și caras. Ascultase cuvinte foarte urâte despre domnii germani, care îi asupresc pe polonezi cu vămi, tarife și dări tâlhărești.

Iar a doua zi de dimineață a constatat că este duminică. „Polonezii de pe apă" (wasserpolacii) și pescarii locali nu lucrau. S-au rugat destul de mult timp la niște statui cioplite cam din topor ale Maicii Domnului și ale Sfântului Petru, apoi s-au ospătat, apoi au ținut un fel de adunare, apoi iar au mâncat și s-au bătut.

Așadar, deși lungă, călătoria nu fusese deloc plicticoasă. Iar acum se iviseră zorile sau era chiar dimineață. Iar orașul Oława era chiar după cotul râului. Nevasta polonezului împingea cârma, sânii ei împingeau cârma.

— În Oława, a spus căpitanul, am treabă o zi, cel mult două. Dacă binevoiți să așteptați, vă ducem până la Wrocław, tinere domn silezian. Fără să mai plătiți nimic.

— Mulțumesc, a spus Reynevan întinzând mâna să i-o strângă, căci își dădea seama că aceasta era culmea dovezii de simpatie.

Mulțumesc, dar pe drum m-am gândit la mai multe lucruri, iar acum Oława îmi convine chiar mai mult decât Wrocław.

— Cum doriți. Vă las să coborâți unde doriți. Vreți pe malul drept sau pe malul stâng?

— Aș vrea pe drumul spre Strzelin.

— Atunci pe stânga.

— Și înțeleg că ați prefera să ocoliți poarta orașului.

— Aș prefera, a recunoscut Reynevan, uimit de perspicacitatea polonezului. Dacă nu vă stânjenește.

— De ce să mă stânjenească? Hai, cârma la stânga, Maryśka! Coboară la Stăvilarul Sturzului!

Dincolo de Stăvilarul Sturzului se întinde vechea albie a râului, acoperită în întregime de un covor de gălbenele înflorite. Deasupra albiei vechi se aduna ceața. Se auzeau deja ecourile îndepărtate ale periferiei orașului Oława care se trezea – cântatul unui cocoș, lătratul câinilor, scrâșnetul metalului pe metal, clopotul bisericii.

Văzând semnalul, Reynevan a sărit pe puntea care se clătina. Șlepul a atins ușor parii, a despicat cu botul plantele din apă și s-a întors alene spre curentul râului.

— Ține-o tot timpul de-a lungul stăvilarului! Până la podul din Oława, apoi o iei spre pădure. Mergi pe malul unui pârâu și ajungi imediat la cârciuma din Strzelin. Nu ai cum să te rătăcești!

— Mulțumesc! Rămâi cu bine!

Ceața se ridica repede de pe râu, șlepul dispărea în depărtare. Reynevan și-a aruncat bocceluța pe umăr.

— Domnule silezian!

— Daa?

— Șase șvabi în șase saci!

Capitolul 6

În care Reynevan mai întâi încasează o chelfăneală, apoi pornește la drum spre Strzelin împreună cu patru bărbați și un câine. Plictiseala drumului este atenuată de o dispută despre ereziile care se înmulțesc precum neghina.

Pe la marginea codrului, în mijlocul buruienișului verde, rostogolindu-și vesel apele luminate de soare, curgea un pârâiaș, șerpuind prin șirul de sălcii. Acolo unde începeau tăierile de copaci și drumul intra în pădure, malurile pârâului erau unite printr-un podeț din butuci neșlefuiți, atât de negri, de plini de mușchi și de bătrâni, de parcă ar fi datat de pe vremea lui Henric cel Pios[1]. Pe pod stătea o căruță la care era înhămată o mârțoagă murgă slăbănoagă. Căruța era înclinată foarte tare într-o parte. Și se vedea de ce.

— Roata, a constatat cu voce tare Reynevan, apropiindu-se. Avem necazuri, așa este?

[1] Henric al II-lea cel Pios (1196–1241), duce de Silezia, de Cracovia și mare duce al Poloniei (1238–1241).

— Mai mari decât credeți, a răspuns o tânără femeie roșcată și frumoasă, deși cam plinuță, ștergându-și fruntea transpirată. Ne-a plesnit osia.

— A! Fără fierar nu faci nimic!

— Ai, ai, ai! a spus alt călător, un evreu bărbos într-o haină modestă, dar îngrijită și deloc sărăcăcioasă, apucându-se de căciula din blană de vulpe. Doamne Dumnezeul lui Isaac! Ce nefericire! Ce năpastă! Ce ne facem?

— Mergeați la Strzelin? a presupus Reynevan după direcția pe care o arăta oiștea.

— Ați ghicit, tinere domn.

— Vă ajut, iar voi mă duceți în schimb și pe mine. Știți, merg și eu tot într-acolo. Și am și eu necazuri...

— Nu e greu să ne dăm seama că sunteți nobil, tinere domn, a spus evreul mișcând din barbă, iar ochii i-au scăpărat vicleni. Dar unde vă este calul? Vă gândiți să călătoriți cu căruța, deși nu sunteți Lancelot? Dar să lăsăm asta. Văd după privire că sunteți om bun. Eu sunt Hiram ben Eliezer, rabin al kehillei[1] din Brest. Merg la Strzelin...

— Iar eu sunt Dorota Faber, a intrat veselă în vorbă femeia roșcată, imitând felul de a vorbi al evreului. Merg în lumea largă. Iar dumneata, tinere domn?

— Mă numesc - s-a decis după o clipă scurtă de șovăire Reynevan - Reinmar Bielau. Ascultați. O să facem așa. Tragem căruța de pe pod, deshămăm iapa, eu mă duc călare pe ea pe deșălate până la Oława cu osia ruptă la fierar. Ba poate îl aduc chiar aici. Hai să ne apucăm de treabă.

Dar au constatat că nu era chiar așa de ușor.

Dorota Faber nu era de mare ajutor, rabinul tămăduitor încă și mai puțin. Deși amărâta de iapă bătea înverșunată cu copitele în butucii putreziți și trăgea din răsputeri, abia au reușit să miște din loc căruța vreun stânjen. Reynevan nu putea mișca singur căruța.

---

[1] Structură comunitară evreiască din Europa de Est (Polonia, Statele Baltice, Ucraina).

S-au așezat așadar lângă osia ruptă și se uitau gâfâind la chișcarii și porcușorii de râu, care mișcau nisipul de pe fundul pârâului.

— Spuneai că mergi în lumea largă, a întrebat-o Reynevan pe roșcată. Încotro?

— Încotro o să-mi găsesc pâinea, a răspuns femeia fără sfială, ștergându-se cu dosul palmei la nas. Deocamdată, domnul evreu a avut bunăvoința să mă ia în căruță cu el până la Strzelin, după aceea, cine știe, poate chiar până la Wrocław. În meseria mea, oriunde se găsește de lucru, dar vrei să fie cea mai bună...

— În... meseria dumitale? a început să priceapă Reynevan. Atunci înseamnă... înseamnă că...

— Întocmai. Sunt... așa cum spuneți voi... asta, ei... Păcătoasă. Până nu demult în bordelul „La Coroană" din Brest.

— Înțeleg, a dat din cap grav Reynevan. Și ați plecat împreună? Rabinul? Și dumneata? Ai luat în căruță o... hm... o curtezană?

— Și de ce să n-o iau? a făcut ochii mari rabinul Hiram. Am luat-o. Mă rog frumos, tinere domn, dacă nu aș fi luat-o, aș fi fost un mare ticălos.

Butucii acoperiți cu mușchi au început să se zgâlțâie sub pași.

— Necazuri? a întrebat unul din cei trei bărbați care intraseră pe pod. Putem să vă ajutăm?

— Ne-ar prinde bine, a recunoscut Reynevan, deși mutrele respingătoare și privirile repezite ale binevoitorilor nu-i plăceau.

Și s-a văzut că pe bună dreptate.

Imediat, împinsă de mai multe perechi de mâini puternice, căruța a ajuns pe lunca de dincolo de pod.

— Ei, a spus scuturând bastonul cel mai înalt dintre bărbați, cu barba crescută până la ochi. Treaba s-a făcut, acum trebuie să plătiți. Deshamă calul de la căruță, scoate-ți șuba, dă-mi punga. Iar tu, domnișorule, dă jos scurteica și scoate-ți ghetele. Iar tu, frumoaso, scoate-ți tot de pe tine, că tu va trebui să plătești altfel. În pielea goală!

Tovarășii au rânjit, arătându-și dinții stricați. Reynevan s-a aplecat și a luat de jos bâta cu care ridicase căruța.

— Ia uitați-vă, a arătat spre el cu bâta bărbosul, ce domnișor războinic! Viața încă nu l-a învățat că atunci când ți se spune să dai ghetele, trebuie să le dai. Cu picioarele goale poți să mergi, dar cu ele rupte nu. Haideți! Burdușiți-l!

Tâlharii au sărit înapoi în fața ciomagului care șuiera învârtit de Reynevan, unul l-a atacat din spate și i-a dat o lovitură sub genunchi, doborându-l pe tânăr la pământ, apoi s-a răsucit apărându-și ochii de unghiile Dorotei Faber, care se instalase pe ceafa lui. Reynevan a încasat o lovitură în umăr, s-a ghemuit sub loviturile de picioare și de bastoane, a văzut cum unul dintre tâlhari îl doboară cu o lovitură de pumn pe evreul care încercase să intervină. Și apoi a văzut diavolul.

Tâlharii au început să urle cumplit.

Cel care se repezise la tâlhari se înțelege că nu era niciun diavol. Era un câine uriaș, negru ca smoala, un buldog având la gât un guler cu țepi de fier. Câinele s-a repezit asupra tâlharilor ca un fulger negru, dar ataca nu ca un câine, ci ca un lup. Își înfigea colții într-unul din ei, apoi îi dădea drumul ca să înșface pe altul. De gambă. De șold. Dintre picioare. Iar când cădeau jos, de față și de mâini. Strigătele celor mușcați deveneau tot mai slabe, macabre. Ți se făcea părul măciucă.

Atunci a răsunat un fluierat strident, modulat. Câinele negru a sărit imediat departe de tâlhari și a rămas nemișcat, cu urechile ciulite. Ca o statuie de antracit.

Pe pod a apărut un călăreț îmbrăcat cu o mantie scurtă, cenușie, prinsă cu o agrafă de argint, un caftan strâns pe corp și un șaperon cu o coadă lungă pe umeri[1].

— Când soarele va privi pe deasupra acelui molid, a rostit cu voce răsunătoare nou-venitul, îndreptându-și trupul impunător în șaua armăsarului negru, îi dau drumul lui Belzebub pe urmele

[1] Acoperământ pentru cap purtat în secolul al XIV-lea, o combinație de glugă și pelerină, transformată ulterior într-o panglică lungă, putând fi legată și deasupra capului ca un turban.

voastre, nemernicilor! Atâta timp aveți, nenorociților! Iar Belzebub este sprinten, vă sfătuiesc să alergați fără întrerupere.

Nu a fost nevoie să li se spună tâlharilor de două ori. Au dispărut în pădure, șchiopătând, gemând și privind înspăimântați înapoi. Belzebub, ca și când ar fi știut cu ce îi înfricoșează cel mai mult, nu se uita la ei, ci privea la soare și la vârfurile molizilor.

Călărețul a îndemnat ușor calul. S-a apropiat mai mult și s-a uitat de la înălțimea șeii la evreu, la Dorota Faber și la Reynevan, care tocmai se ridica, frecându-și coastele și ștergându-și sângele de la nas. L-a examinat deosebit de atent din priviri mai ales pe Reynevan, ceea ce tânărului nu i-a scăpat.

— Ei, ei, a spus el în cele din urmă. O situație clasică. Exact ca într-o poveste. Mlaștină, pod, roată, necazuri. Și ajutorul ca la comandă. Nu cumva l-ați chemat? Nu vă e teamă că vă pun să semnați un pact?

— Nu, a spus rabinul. Nu e poveste.

Călărețul a pufnit.

— Eu sunt Urban Horn, a anunțat el, privind drept la Reynevan. Pe cine am ajutat împreună cu Belzebub al meu?

— Rabin Hiram ben Eliezer din Brzeg.

— Dorota Faber.

— Lancelot, Cavalerul Căruței[1].

Reynevan nu avea încredere în el.

Urban Horn a pufnit din nou și a ridicat din umeri.

— Presupun că mergeți spre Strzelin. Am depășit pe drum un călător care mergea tot într-acolo. Dacă îmi îngăduiți să vă dau un sfat, ar fi mai bine să vă rugați să vă ia cineva, decât să stați aici până la noapte cu roata asta ruptă. Mai bine. Și mai sănătos.

Rabinul Hiram ben Eliezer a aruncat o privire tristă spre vehiculul său, dar a mișcat din bărbie, dând dreptate străinului.

— Iar acum rămâneți cu bine, a spus străinul privind peste pădure, la vârfurile molizilor. Mă cheamă datoria.

---

[1] Eroul poemului francez *Lancelot, le Chevalier de la Charrette*, din secolul al XII-lea, atribuit lui Chrétien de Troyes.

— Am crezut că doar i-ați speriat, a îndrăznit să rostească Reynevan.

Călărețul l-a privit în ochi, dar avea o privire rece. De-a dreptul înghețată.

— I-am speriat, a recunoscut. Dar eu, Lancelot, nu arunc vorbe în vânt.

Călătorul amintit de Urban Horn era un preot, un grăsan cu o tonsură adâncă, îmbrăcat cu o haină căptușită cu blană de dihor, care conducea o căruță mare.

Preotul a oprit calul, a ascultat povestea fără să coboare de pe capră, s-a uitat la căruța cu osia ruptă, i-a examinat atent din priviri pe fiecare dintre cei trei care se rugau cu umilință și a înțeles în cele din urmă ce doreau aceștia.

— Cum așa? a întrebat cu mare mirare. Până la Strzelin? Cu căruța mea?

Cei care se rugau au luat o mină și mai rugătoare.

— Eu, Filip Granciszek din Oława, preot paroh la Biserica Sfânta Fecioară a Consolării, bun creștin și preot catolic, să iau în căruță un evreu? O curvă? Un vagabond?

Reynevan, Dorota Faber și rabinul Hiram ben Eliezer s-au uitat unul la altul, cu o mină cât se poate de amărâtă.

— Urcați, le-a spus în final sec preotul. Aș fi un mare netrebnic dacă nu v-aș lua.

Nu a trecut nici o oră și în fața căruței preotului, trasă de calul negru, a apărut Belzebub, strălucind de rouă. Și puțin mai târziu în drum și-a făcut apariția și Urban Horn pe armăsarul său.

— Merg cu voi la Strzelin, a anunțat el lejer. Firește, dacă nu aveți nimic împotrivă.

Nimeni nu avea nimic împotrivă.

Nimeni nu a întrebat nimic despre soarta tâlharilor. Iar în ochii înțelepți ai lui Belzebub nu se putea citi nimic.

Sau totul.

Şi au mers aşa, pe drumul spre Strzelin, pe valea râului Oława, când prin mijlocul codrilor deşi, când prin mlaştini şi peste lunci întinse. În faţa lor, ca o iscoadă, alerga Belzebub. Câinele patrula pe drum, scotocea prin tufişuri şi ierburi. Dar nu fugărea şi nu lătra după iepuri şi gaiţe înspăimântate, asta era clar sub demnitatea dulăului negru. Iar Urban Horn, misteriosul străin cu ochi de gheaţă, care călărea pe bidiviul lui negru alături de căruţă, nu a fost nevoit nici o singură dată să dojenească şi nici să cheme câinele la el.

Dorota Faber mâna căruţa preotului, la care era înhămat calul negru. Curtezana roşcată îl rugase pe preot s-o lase să mâne şi era clar că înţelegea să-i plătească astfel pentru drum. Şi mâna admirabil, cu mare îndemânare. În felul acesta, preotul Filip Granciszek, care şedea lângă ea pe capră, putea să picotească sau să stea de vorbă, fără să se teamă pentru soarta vehiculului său.

În căruţă, peste sacii cu ovăz, moţăiau sau discutau – în funcţie de împrejurări – Reynevan şi rabinul Hiram ben Eliezer.

La coadă, legată de loitre, păşea iapa slăbănoagă a rabinului.

Aşadar mergeau, moţăiau, discutau, se opreau, discutau, moţăiau. Au mâncat una, alta. Au băut o butelcuţă de rachiu, pe care l-a scos dintr-o lădiţă preotul Granciszek. Au băut-o şi pe a doua, pe care a scos-o de sub şubă rabinul Hiram.

Curând, chiar după Brzeźmierz, au constatat că preotul şi evreul mergeau la Strzelin aproape în acelaşi scop – ca să fie ascultaţi de canonicul capitulului din Wrocław, aflat în vizită în acel oraş. Dar în timp ce preotul Granciszek mergea, aşa cum a recunoscut, la o convocare, ca să nu spunem la un mic consiliu, rabinul nutrea numai speranţa că va dobândi o audienţă. Preotul nu-i acorda şanse prea mari.

— Sfinţia Ta, a spus el, stăpânirea are mult de lucru acolo. Sunt o mulţime de cauze, de judecăţi, audienţe fără număr. Au venit vremuri grele, of, tare grele.

— Ca şi când ar fi fost cândva uşoare, a murmurat uşor Dorota Faber.

— Vorbesc despre vremuri rele pentru Biserică, a precizat părintele Granciszek. Și pentru credința adevărată. Căci se înmulțește, se înmulțește neghina ereziei. Te întâlnești cu cineva, te salută în numele Domnului și nu poți să știi dacă nu este eretic. Ați spus ceva, domnule rabin?

— Iubește-l pe aproapele tău, a mormăit Hiram ben Eliezer, dar nu se știe dacă nu cumva în somn. Prorocul Ilie se poate arăta sub orice chip.

— O, a fluturat disprețuitor din mână preotul Filip. Filosofie evreiască. Iar eu vă spun: vigilență și muncă, vigilență, muncă și rugăciune. Pentru că tremură și se clatină stânca lui Petru. Se înmulțește, se înmulțește de jur împrejur neghina ereziei.

— Asta ați mai spus, părinte!

Urban Horn a frânat calul ca să meargă în dreptul căruței.

— Dar este adevărat.

Se vede că îi trecuse de tot somnul părintelui Granciszek.

— Ori de câte ori aș spune, e la fel de adevărat. Se răspândește erezia, se înmulțește apostazia. Ca ciupercile după ploaie apar falșii proroci, gata să distorsioneze cu științele lor false Legea Domnului. Întocmai așa cum i-a scris apostolul Pavel lui Timotei: „Căci va veni vremea când oamenii nu vor putea să sufere învățătura sănătoasă, ci îi vor gâdila urechile să audă lucruri plăcute și își vor da învățători după poftele lor. Își vor întoarce urechea de la adevăr și se vor îndrepta spre istorisiri închipuite."[1] Și vor spune, milostivește-te, Hristoase, căci fac ceea ce fac în numele adevărului.

— Pe lumea aceasta totul se petrece sub lozinca luptei pentru adevăr, a remarcat reticent Urban Horn. Și, deși de regulă este vorba de adevăruri foarte diferite, un singur adevăr câștigă. Cel adevărat.

— Ceea ce ați spus a sunat ca o erezie, s-a încruntat preotul. După părerea mea, să-mi îngăduiți să spun, mi se pare mai aproape

[1] 2 Timotei 4, 3-4.

de adevăr ce a spus magistrul Johann Nider[1] în cartea sa *Formicarius*. I-a comparat pe eretici cu furnicile acelea care trăiesc in India, care aleg din nisip sârguincioase firișoarele de aur și le duc în furnicar, deși nu au niciun folos din acel metal, nici nu-l mănâncă, nici nu-l rod. La fel sunt și ereticii, scrie Nider în *Formicarius*, care scormonesc în Sfânta Scriptură și caută grăuncioarele de adevăr, deși nici ei nu știu ce să facă apoi cu acel adevăr.

— A fost foarte frumos ce ați spus, a oftat Dorota Faber, îndemnând calul. Adică partea cu furnicile. Oh, când ascult pe cineva atât de înțelept, simt un gol în stomac.

Preotul nu i-a dat atenție nici ei, nici golului ei din stomac.

— Catarii – a spus el, adică albigensii, care au mușcat ca niște lupi mâna care voia să-i aducă în sânul Bisericii. Valdezii[2] și lollarzii, care au îndrăznit să mintă Biserica și pe Sfântul Părinte și să numească Sfânta Liturghie lătrat de câini. Dezgustătorii bogomili și pauliții[3], asemenea lor, alexienii[4] și monarhianiștii[5], care îndrăznesc să nege Sfânta Treime. Fratricelli din Lombardia[6], ticăloșii și tâlharii aceia care au mulți preoți pe conștiință. La fel și dulciniștii, adepții lui Fra Dolcina. *Item*, mulți alți rătăciți: priscilienii, messalinienii, frații apostolici, pastorelii, aparenii și amauricienii. Poplicanii și turlupinii, care neagă divinitatea lui Hristos și resping

---

[1] Johannes Nider (1380–1438), teolog german, predicator activ la Consiliul de la Constanz, a negociat cu husiții cehi ca intermediar al papalității. Citarea lucrării *Formicarius* este un anacronism, căci aceasta a fost scrisă între 1436–1438 și tipărită în 1475.

[2] Adepți ai mișcării de protest social și religios a lui Pierre Valdes din Franța (secolul al XII-lea).

[3] Călugări romano-catolici denumiți și eremiții Sfântului Paul, care își propun să imite modul de viață al marilor apostoli.

[4] Frații Alexieni – congregație catolică de călugări devotați în special îngrijirii bolnavilor; a luat naștere în timpul marii epidemii de ciumă, supranumită „moartea neagră" (1347–1351).

[5] Adepți ai unei mișcări eretice din secolele al II-lea–al III-lea, care neagă trinitatea și natura divină a lui Hristos.

[6] Franciscanii spirituali, susținători ai Sfântului Francisc din Assisi, erau adepții sărăciei și combăteau bogăția Bisericii Catolice.

sfintele sacramente, închinându-se diavolului. Luciferienii, a căror denumire vorbește de la sine, care cinstesc erezia. Și, evident, husiții, dușmanii credinței, ai Bisericii și ai papei...

— Ca să fie mai amuzant – a intervenit zâmbind Urban Horn –, toți cei numiți de Domnia Voastră se consideră pe sine îndreptățiți și pe toți ceilalți drept dușmani ai credinței. Cât despre papă, trebuie totuși să recunoașteți, părinte paroh, că uneori este greu să alegi dintre atâția pe cel potrivit. Iar în ceea ce privește Biserica, toți ca unul strigă că este nevoie de reforme, *in capite et in membris*[1]. Asta nu vă pune pe gânduri, preacinstite?

— Nu înțeleg prea bine cuvintele Domniei Voastre, a recunoscut Filip Granciszek. Dar dacă ați vrut să spuneți că erezia crește chiar în sânul Bisericii, atunci aveți mare dreptate. Sunt foarte aproape de acest păcat cei care rătăcesc în credință, în semeția lor exagerează cu pioșenia! *Corruptio optimi pessima!*[2] Pot să amintesc numai *casus*[3] biciuitorilor cunoscuți de toată lumea, adică al flagelatorilor! Încă din 1349, papa Clement al VI-lea i-a declarat eretici, i-a blestemat și a poruncit să fie pedepsiți. Dar a folosit la ceva?

— Nu a folosit la nimic, a răspuns Horn. Au continuat să umble prin toată Germania, producând bucurie, căci printre ei erau și multe fete, iar acelea se biciuiau goale până la brâu, cu țâțele în aer. Uneori niște țâțe chiar foarte frumoase, știu ce vorbesc, le-am văzut cum mărșăluiau în Bamberg, Goslar și Fürstenwald. O, cum le mai țopăiau țâțișoarele! Ultimul conciliu le-a condamnat din nou, dar fără folos. Dacă vine vreo molimă sau altă nefericire, vor începe din nou procesiunile cu biciuire. De regulă, asta le place.

— Un magistru învățat din Praga, s-a băgat în discuție oarecum visător Reynevan, a demonstrat că asta e o boală. Că unele femei găsesc plăcere în asta, adică dacă se biciuiesc în

---

[1] Reformare „a capului [*conducătorului*] și a membrilor", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Corupția celor mai buni este cea mai rea", în lb. latină, în original (n. red.).

[3] „Cazul", în lb. latină, în original (n. red.).

pielea goală în văzul tuturor. De aceea au fost și sunt atât de multe femei printre flagelatori.

— Nu vă sfătuiesc să vă referiți la magiștrii praghezi în ziua de astăzi, i-a sugerat trist părintele Filip. Ceva trebuie să fie aici. Părinții predicatori demonstrează că multe rele pornesc de la plăcerea trupească, iar aceasta la femei este nesătulă.

— Pe femei ați face mai bine să le lăsați în pace, a rostit pe neașteptate Dorota Faber. Că nici voi nu sunteți fără păcat.

— În Grădina Raiului, s-a răstit la ea Granciszek, șarpele s-a dus la Eva, nu la Adam. Și cu siguranță știa ce face. Așa că dominicanii știu în mod sigur ce spun. Dar eu nu voiam să le vorbesc de rău pe femei, am vrut numai să spun că multe din ereziile de astăzi au la bază în mod ciudat tocmai pofta trupească și depravarea, în conformitate cu un fel de perversitate primitivă, dorim să facem tot ce interzice Biserica. Biserica îndeamnă la smerenie? Ei, păi, să ne despuiem! Ne îndeamnă spre înfrânare și cuviință? Ei, păi, să ne tăvălim ca pisicile în martie!

Picarzii și adamiții din Cehia merg goi pușcă și se împreunează toți cu toate, se bălăcesc în păcat precum câinii. La fel făceau și frații apostolici, adică secta lui Segarelli[1]. La Köln, *condormientes*, adică „cei care dorm împreună", se împreunează trupește fără să țină seama de sex și de rudenie. Paternienii, numiți așa de la spurcatul lor apostol Paterno din Paflagonia, nu recunosc taina căsătoriei, ceea ce nu-i împiedică să se dedea unei destrăbălări generale, mai ales dintre cele care fac imposibilă concepția.

— Interesant, a rostit gânditor Urban Horn.

Reynevan a roșit, Dorota a pufnit, demonstrând că treaba aceasta nu-i este întru totul străină.

Căruța a sărit brusc peste o groapă, astfel că rabinul Hiram s-a trezit din somn, iar preotul Granciszek, care tocmai se pregătea să spună ceva, fusese cât pe-aci să-și muște limba. Dorota Faber a plesnit calul și a tras de hățuri. Preotul s-a așezat mai bine pe capră.

---

[1] Gerard Segarelli (1240–1300), întemeietorul sectei Fraților Apostolici din nordul Italiei.

— Au fost și mai sunt și alții, a continuat el, care păcătuiesc la fel ca flagelatorii, adică exagerând cu pioșenia, de la care este numai un pas până la rătăcire și erezie. Așa cum sunt, de pildă, *disciplinati* și *battuti* care seamănă cu flagelatorii, ca *circumcelionii*, ca *bianchi* sau albii, ca umiliții, așa-numiții „frați din Lyon", ca ioachimiții. Știm dintre aceștia și pe de meleagurile noastre sileziene. Vorbesc despre begarzii[1] din Świdnica și Nysa.

Reynevan a clătinat din cap, deși avea o părere oarecum diferită despre begarzi și beghine. Urban Horn nu a clătinat din cap.

— Begarzii – numiți *fratres de voluntaria paupertate*, a spus el calm, săraci din proprie voință, ar putea fi un exemplu pentru mulți preoți și călugări. Și au și multe merite față de contemporani. Este suficient să spunem că aceste călugărițe în spitalele lor au stins molima din anul 1360 și nu au permis răspândirea epidemiei. Iar aceasta înseamnă mii de oameni salvați de la moarte. Și desigur, călugărițele au fost foarte frumos răsplătite pentru aceasta. Au fost acuzate de erezie.

— Au fost printre ei, desigur, și mulți oameni cuvioși și plini de dăruire, a consimțit preotul. Dar au fost și mulți apostați și păcătoși. Mulți begarzi, uneori chiar și spitalele lor atât de lăudate, erau leagăne ale păcatului, ale ereziei, ale rătăcirii și ale depravării scârboase. Și s-au înrădăcinat multe rele și printre begarzii itineranți.

— Vă este îngăduit să gândiți astfel.

— Mie? a ripostat Granciszek. Eu sunt un preot obișnuit din Oława, ce să-mi fie îngăduit? Pe acești călugări i-au condamnat conciliul de la Viena și papa Clement, cu aproape o sută de ani înainte să mă nasc eu. Încă nu eram pe lume când, în anul 1332, Inchiziția a descoperit printre begarzi și beghine practici oribile, precum dezgroparea mormintelor și profanarea rămășițelor pământești. Nu eram pe lume în anul '72, când prin puterea noilor

[1] Begarzii (în fr. *bégard*) și beghinele (în fr. *béguine*) sunt ordine religioase din Europa Occidentală (secolele al XIII-lea–al XVI-lea), apropiate de călugării cerșetori, condamnate ca eretice de Conciliul de la Viena (1311).

edicte papale a fost reînființată Inchiziția din Świdnica. A fost o cercetare care a dovedit erezia beghinelor și legăturile lor cu trădătorii din Frăția Spiritului Liber, cu scârboșenia din Picardia în urma căreia prințesa văduvă Agnieszka a închis stabilimentele begarzilor și beghinelor din Świdnica și acestea...

— Begarzii și beghinele, a încheiat fraza Urban Horn, au fost fugăriți și persecutați prin toată Silezia. Dar și aici vei spune, de asemenea, că te speli pe mâini, domnule preot din Oława, căci a fost înainte de venirea dumitale pe lume. Să știi că și înainte de a mea, ceea ce nu mă împiedică să văd cum a fost cu adevărat. Că majoritatea beghinelor și a begarzilor prinși au fost schilodiți în camere de tortură. Cei care au supraviețuit au fost arși pe rug. Și un grup mare, așa cum se întâmplă de obicei, și-au salvat pielea denunțându-i pe alții, dându-i torturii și morții pe tovarășii lor, pe prieteni, ba chiar și rudele apropiate. Iar o parte din trădători a îmbrăcat după aceea veșminte de dominicani și a pornit la luptă împotriva ereziei cu înfocarea neofitului.

— Sunteți de părere că acesta este un lucru rău? a întrebat preotul aruncându-i o privire usturătoare.

— Să denunți pe alții?

— Să lupți cu înfocare împotriva ereziei. Considerați că acesta este un lucru rău?

Horn s-a răsucit brusc în șa și chipul i s-a schimbat.

— Nu încerca astfel de șmecherii cu mine, părinte. Nu fi, la naiba, ca Bernard Gui[1]. La ce îți folosește să-mi pui întrebări cu vicleșug? Privește în jurul dumitale. Nu suntem la dominicani, ci în codrii din Brzeźmierz. Dacă mă simt amenințat, îți ard una în frunte și te arunc într-o groapă. Iar la Strzelin voi spune că ai murit brusc pe drum pentru că ți s-a înfierbântat sângele, de prea multe fluide și umori.

Preotul a pălit.

---

[1] Bernard Gui (1261–1331), călugăr dominican, unul dintre ultimii inchizitori papali, prezentat ca personaj literar în romanul lui Umberto Eco, *Numele trandafirului* (1980).

— Pentru fericirea noastră comună, a încheiat calm Horn, nu se va ajunge până acolo, căci eu nu sunt nici begard, nici eretic, nici sectant din Frăția Spiritului Liber. Dar să nu mai încerci cu mine trucuri de-ale Inchiziției, domnule preot din Oława. De acord? Ei?

Filip Granciszek nu a răspuns, a dat numai de câteva ori din cap.

Când s-au oprit ca să-și mai întindă oasele, Reynevan nu a mai răbdat. L-a luat deoparte pe Urban Horn și l-a întrebat care fusese motivul acelei reacții dure. La început, Horn nu a vrut să vorbească, s-a mulțumit să înjure de câteva ori și să protesteze la adresa inchizitorilor băștinași. Dar văzând că lui Reynevan asta nu îi este de ajuns, s-a așezat pe o buturugă și a chemat câinele.

— Toate ereziile astea ale lor, Lancelot, a început el să vorbească pe un ton scăzut, nu mă interesează câtuși de puțin. Deși numai un prost nu și-ar da seama – iar eu nu mă consider de fel prost – că acesta este *signum temporis*[1] și că e timpul să trecem la fapte. Că poate merită să schimbăm ceva. Să facem o reformă sau cam așa ceva. Mă străduiesc să înțeleg. Și pot să înțeleg că se înfurie când aud că nu există Dumnezeu, că poți și chiar trebuie să scuipi pe decalog, că trebuie să-l venerezi pe Lucifer. Îi înțeleg că în fața unui astfel de *dictum*[2] urlă că este erezie. Dar ce vedem? Ce îi enervează cel mai tare? Nu apostazia și necredința, nu negarea sacramentelor, nu idolatria. Cel mai tare îi scot din fire îndemnurile spre sărăcia evanghelică. Spre smerenie. Spre pioșenie. Spre slujirea oamenilor și a Domnului. Turbează când cineva le cere să renunțe la putere și la bani. De aceea s-au năpustit cu atâta furie împotriva bianchilor, a smeriților, a frăției lui Gerard Groote, a beghinelor și a begarzilor, împotriva lui Hus. La naiba, consider un miracol faptul că nu l-au ars pe rug pe Poverello, Francisc de Assisi! Dar mă tem că în fiecare zi arde undeva pe un rug un necunoscut anonim, un Poverello necunoscut și nerecunoscut.

---

[1] „Semn al vremurilor", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Declarație", în lb. latină, în original (n. red.).

Reynevan a încuviințat din cap.

— De aceea mă enervează în așa hal, a încheiat Horn.

Reynevan a mai dat o dată din cap. Urban Horn l-a privit grav.

— Ei, dar știu că ne-am lungit la vorbă. A căscat: Și o asemenea conversație poate fi periculoasă. Așa cum spuneam, nu puțini sunt aceia care și-au băgat gâtul în laț cu limba lor prea lungă... Dar am încredere în dumneata, Lancelot. Nici nu știi de ce.

— Ba știu, a zâmbit forțat Reynevan. Dacă vei bănui că o să te denunț, îmi arzi una în cap, iar la Strzelin vei spune că am murit răpus de un surplus brusc de fluide și umori.

Urban Horn a zâmbit. Foarte sălbatic.

— Horn?

— Te ascult, Lancelot. Nu e greu să-mi dau seama că ești un bărbat de ispravă și umblat. Nu știi din întâmplare care dintre cei puternici are moșii în apropiere de Brzeg?

— Dar de unde îți vine această curiozitate? a mijit din ochi Urban Horn. Atât de periculoasă în zilele noastre?

— De acolo de unde vine întotdeauna. Din curiozitate.

— Păi, da, cum altfel?!

Horn și-a ridicat colțurile gurii într-un zâmbet, dar din ochii lui nici vorbă să dispară privirea bănuitoare.

— Ei bine, am să-ți satisfac curiozitatea, în măsura modestelor mele puteri. În apropiere de Brzeg, spui? Konradswaldau aparține familiei Haugwitz. La Jankowice sunt alde Bichofsheim, Hermsdorf este moșia lui Gall... Ia la Schönau, din câte știu, locuiește paharnicul Bertold de Apold...

— Are vreunul din ei o fiică? Tânără, blondă?

— Cunoștințele mele nu merg chiar atât de departe. Și nu obișnuiesc să ajungă. Și nu te sfătuiesc nici pe tine să mergi așa de departe cu întrebările, Lancelot. Domnii cavaleri suportă curiozitatea obișnuită, dar nu le place deloc atunci când cineva se interesează prea mult de fiicele lor. Și de soții...

— Înțeleg.

— Atunci e bine.

Capitolul 7

În care Reynevan şi tovarăşii lui ajung la Strzelin în ajunul Adormirii Maicii Domnului şi, după cum se vede, exact în ziua arderii pe rug. Apoi, cei care trebuie ascultă învăţăturile canonicului catedralei din Wrocław. Unii cu mai multă, alţii cu mai puţină plăcere.

Dincolo de satul Höckricht, în apropiere de Wiązów, drumul care mergea prin mestecăniş a devenit din nou pustiu, iar Reynevan a răsuflat uşurat. Dar cam prematur.

Belzebub a dat iarăşi dovadă de o mare înţelepciune câinească. Până acum nu mârâise nici măcar la soldaţii cu care se încrucişaseră, dar acum, simţind fără îndoială intenţia, i-a avertizat cu un lătrat scurt, ascuţit, de apropierea unor călăreţi în armură, care au apărut pe neaşteptate din mestecăniş pe ambele părţi ale drumului. A mârâit ameninţător, când la vederea lui unul dintre slujitorii cavalerilor şi-a dat jos arbaleta de pe umăr.

— Hei, voi de acolo! Stai! a strigat unul dintre cavaleri, un tânăr pistruiat ca un ou de prepeliţă. Stai pe loc, am spus!

Slujitorul care călărea alături de cavaler şi-a băgat piciorul în scăriţa arbaletei, a întins-o cu îndemânare şi i-a pus o săgeată. Urban Horn a păşit uşor şi a ieşit puţin în faţă.

— Să nu îndrăznești să tragi în câine, Neudeck. Mai întâi, uită-te bine la el și dă-ți seama că l-ai văzut deja.

— Pe Dumnezeul meu! Pistruiatul și-a pus mâna streașină la ochi ca să-i ferească de sclipirea soarelui în frunzele de mesteacăn: Horn? Ești chiar dumneata?

— Nimeni altul. Poruncește slujitorului să lase arbaleta la o parte.

— Desigur, desigur. Dar ține câinele. Și apoi, noi am plecat în poteră. Urmărim pe cineva. Așa că trebuie să te întreb, Horn, cine este cu tine? Cine mai merge?

— Mai întâi să precizăm următorul lucru, a spus rece Urban Horn. Pe cine urmăriți Domniile Voastre? Pentru că, dacă e vorba de hoți de vite, de exemplu, noi nu intrăm la socoteală. Din mai multe motive. *Primo*: nu avem vite. *Secundo*...

— Bine, bine...

Pistruiatul reușise deja să-i examineze din priviri pe rabin și pe preot și a fluturat disprețuitor din mână.

— Spune-mi altceva: îi cunoști pe toți aceștia?

— Îi știu. Ajunge?

— Ajunge.

— Cer iertare, Înălțimea Voastră, a spus al doilea cavaler cu armura completă, înclinându-se ușor în fața preotului Granciszek, dar nu vă incomodăm ca să ne distrăm. S-a comis o crimă, iar noi am pornit pe urmele ucigașului. Din porunca domnului von Reideburg, starostele din Strzelin. Acesta este nobilul domn Kunad von Neudeck. Iar eu sunt Eustachy von Rochow.

— Ce omor? a întrebat preotul. Pentru Dumnezeu! A fost ucis cineva?

— A fost ucis. Nu departe de aici. Nobilul Albrecht Bart, domnul din Karczyń.

Un timp a domnit tăcerea. În care a răsunat apoi vocea lui Urban Horn. Dar era o voce schimbată.

— Cum? Cum s-a întâmplat?

— S-a întâmplat în mod ciudat, a răspuns vorbind rar Eustachy von Rochow, după o clipă în care a aruncat priviri bănuitoare. Mai întâi: chiar la amiază. În al doilea rând: în luptă. Dacă nu ar

fi imposibil, aș spune în duel. A fost un singur om, călare, cu armură. A ucis cu o lovitură de sabie foarte sigură, necesitând multă forță. În față. Între nas și ochi.

— Unde?

— La un sfert de milă dincolo de Strzelin. Domnul Bart se întorcea de la o petrecere de la vecinul său.

— Singur? Fără oameni?

— Așa călătorea. Nu avea dușmani.

— Dumnezeu să-l odihnească, a mormăit preotul Granciszek. Și lumină...

— Nu avea dușmani, a repetat Horn, întrerupând rugăciunea. Dar există suspecți?

Kunad Neudeck s-a apropiat de căruță și a privit cu interes la bustul Dorotei Faber. Curtezana i-a dăruit un zâmbet încântător. Eustachy von Rochow s-a apropiat și el și a rânjit la fel. Reynevan era foarte încântat. Pentru că la el nu se uitase nimeni.

— Sunt mai mulți suspecți, a spus Neudeck dezlipindu-și privirile. Prin împrejurimi erau câteva grupuri suspecte. Niște urmăriri, o vrajbă de familie, ceva în genul ăsta. Au fost zăriți chiar și indivizi precum Kunz Aulock, Walter de Barby și Stork din Gorgowice. Umblă vorba că nu știu ce tinerel i-a sucit capul nevestei unui cavaler, iar cavalerul s-a îndârjit nu glumă împotriva ticălosului și a pornit după el.

— Nu putem exclude faptul că acel ticălos urmărit, a adăugat von Rochow, dând din întâmplare peste domnul Bart, a intrat în panică și l-a ucis.

— Dacă e așa, a spus Urban Horn scărpinându-se într-o ureche, o să puneți mâna ușor pe acel ticălos, cum îi spuneți. Trebuie să aibă peste șapte picioare înălțime și patru în umeri. Unul ca ăsta nu se poate ascunde ușor printre oameni.

— Asta e drept, a recunoscut încruntat Kunad Neudeck. Domnul Bart nu era un slăbănog, nu s-ar fi lăsat doborât de un pitic... Dar poate că a făcut vrăji sau descântece. Se spune că seducătorul de femei străine este în același timp și vrăjitor.

— Maică Preacurată! a strigat Dorota Faber, iar preotul Filip şi-a făcut cruce.

— Şi de altfel, a încheiat Neudeck, o să vedem ce şi cum. Căci atunci când o să-l prindem pe nemernic, o să-l întrebăm cu amănuntul, o, cum o să-l mai luăm la întrebări... Şi nu va fi greu să-l recunoaştem. Ştim că este bine făcut şi călăreşte pe un cal sur. Dacă îl întâlniţi cumva...

— Vă dăm de veste neîntârziat, a promis calm Urban Horn. Tânăr bine făcut, cal sur. Nu se poate să nu-l vedem. Nici să-l confundăm. Mergeţi cu bine.

— Poate că domnii ştiu, a întrebat preotul Granciszek, episcopul de Wrocław mai este încă la Strzelin?

— Desigur. Judecă procese la dominicani.

— Este acolo şi Înălţimea Sa notarul Lichtenberg?

— Nu, a negat von Rochow. Se numeşte Beess. Otto Beess.

— Otto Beess, rectorul de la Sfântul Ioan Botezătorul, a mormăit preotul, imediat ce cavalerii domnului staroste au pornit la drum, iar Dorota Faber a îndemnat calul.

— Om aspru. Foarte aspru. O, domnule rabin, slabă nădejde să-ţi dea ascultare.

— Ba nu e aşa, a intervenit Reynevan, care se îmbujorase de câtva timp. O să fiţi primit, domnule rabin Hiram. Vă asigur.

Toţi s-au uitat la el, iar Reynevan a zâmbit misterios. După care, vesel nevoie mare, a sărit din căruţă şi a pornit pe jos, pe lângă ea. A rămas ceva mai în urmă, şi atunci Horn s-a apropiat de el.

— Acum vezi cum stă treaba, Reinmar Bielau, a spus el încet. Cât de repede se câştigă faima. Prin împrejurimi mişună zbirii năimiţi, tâlhari de teapa lui Kirieleison şi Walter de Barby şi omoară pe cineva, iar pe tine primul cade bănuiala. Vezi ironia sorţii?

— Văd două lucruri, a mormăit Reynevan. În primul rând, că ştii cine sunt. Cu siguranţă chiar de la bun început.

— Cu siguranţă. Şi al doilea?

— Că îl cunoşteai pe cel ucis. Pe numitul Albrecht Barta din Karczyn. Şi pun capul jos că mergi chiar la Karczyn. Sau ai mers.

— Ei, a spus peste o clipă Horn, dar știu că ești isteț! Și cât ești de sigur de tine! Dar știu de unde vine această siguranță. E bine să ai cunoștințe în cercurile înalte, nu-i așa? Printre călugării din Wrocław? Dar sentimentul acesta poate fi foarte amăgitor, o, foarte amăgitor.

— Știu, a încuviințat din cap Reynevan. Mă gândesc tot timpul la groapă. Și la surplusul de umori și de fluide.

— Și bine faci că ții minte.

Drumul mergea spre un deal pe care se aflau trei spânzurători, din care atârnau trei spânzurați, toți uscați ca batogul. Iar în vale se întindea la picioarele călătorilor orășelul Strzelin, cu periferiile lui colorate, cu zidul orașului, cu castelul de pe vremea lui Bolek cel Sever[1], cu rotonda foarte veche a Sfântului Gotthard și turlele noi ale bisericilor mănăstirești.

— O, a observat Dorota Faber. Acolo se întâmplă ceva. E vreo sărbătoare?

Și într-adevăr, în spațiul liber din fața zidurilor orașului se strânsese o mulțime numeroasă. Și dinspre poartă oamenii mergeau în aceeași direcție.

— Probabil, o procesiune.

— Mai degrabă misterii, a spus Granciszek. Căci astăzi este 14 august, ajunul Adormirii Maicii Domnului. Hai să mergem, să mergem, doamnă Dorotka, să privim mai de aproape.

Dorota a plesnit calul. Urban Horn a chemat câinele și l-a luat de lesă, știind că printre străini, chiar și un câine atât de înțelept ca Belzebub poate să-și piardă stăpânirea de sine.

Coloana care venea dinspre oraș s-a apropiat destul de mult ca să poată distinge câțiva preoți în veșminte de liturghie, câțiva dominicani în alb și negru, câțiva franciscani în straie cenușii, câțiva cavaleri călare, cu haine împodobite cu blazoane, câțiva orășeni cu mantale care ajungeau aproape până la pământ. Și câteva zeci de halebardieri cu tunici galbene și coifuri cu luciri mate.

[1] Boleslav (Bolko) cel Sever (1252–1301), membru al dinastiei Piaștilor.

— Armata episcopului, a spus încet Urban Horn, dovedind pentru a nu ştiu câta oară că este bine informat. Cavalerul acela uriaş, călare pe murg, cu semnul tablei de şah, este Heinrich von Reidenburg, starostele oraşului Strzelin.

Soldaţii episcopului conduceau trei oameni, doi bărbaţi şi o femeie. Femeia avea o cămaşă albă, largă, unul dintre bărbaţi purta o şapcă ascuţită de culoare stridentă.

Dorota Faber a tras de hăţuri, a strigat la cal şi la mulţimea de orăşeni care se dădeau la o parte fără chef din faţa căruţei. Coborând dealul, călătorii din căruţă nu mai aveau vedere în jos, ca să vadă ar fi trebuit să se ridice în picioare, şi pentru aceasta ar fi trebuit să oprească şi căruţa. Şi oricum nu se putea merge mai departe, căci mulţimea era prea densă.

Reynevan s-a ridicat în picioare şi a văzut capetele şi umerii celor trei oameni, doi bărbaţi şi o femeie. Şi stâlpii care se înălţau mai sus de capetele mulţimii şi de care erau legaţi. Nu vedea grămezile de crengi stivuite sub stâlpi. Dar ştia că sunt acolo.

A auzit o voce puternică şi răsunătoare, dar neclară, acoperită şi întreruptă de rumoarea şi de zgomotul mulţimii. Deslușea cu greu cuvintele.

— Fărădelegi împotriva ordinii sociale îndreptate... *Errores Hussitarum*[1]... *Fides haeretica*... erezie şi sacrilegiu... *Crimen*[2]... dovedită de cercetare...

— Se pare că aici are loc rezumatul vizual al disputei noastre de pe drum, a spus Urban Horn, ridicându-se în picioare în scările şeii.

— Aşa se pare, a spus Reynevan, înghiţind în sec. Hei, oameni buni! Pe cine execută aici?

— Nişte haretici, le-a explicat întorcându-se spre ei un bărbat cu aspect de cerşetor. Au prins nişte haretici... husiţi sau ce or fi...

— Nu husiţi, *husoni*, l-a corectat al doilea, la fel de zdrenţuit şi cu accent polonez identic. O să-i ardă pentru sacrilegiu. Pentru că au dat împărtăşania la gâşte.

---

[1] „Greşelile husiţilor", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Învinuire; vină; crimă", în lb. latină, în original (n. red.).

— Ei, ignoranță! a comentat din partea cealaltă a căruței un călător cu scoici brodate pe mantie. Nu știu nimic.

— Dar dumneata știi?

— Știu! Lăudat fie domnul nostru Isus Hristos! Călătorul văzuse tonsura preotului Granciszek: Ereticii se numesc husiți, de la profetul lor, Hus, nu de la gâște[1]. Ei, adică husiții, spun că purgatoriul nu există, iar împărtășania o primesc în ambele feluri, adică *sub utraque specie*[2]. Și de aceea li se mai spune și utrachiști...

— Nu ne mai învăța, că suntem deja învățați, l-a întrerupt Urban Horn. Pe aceștia trei, întreb, pentru ce îi ard?

— Asta nu știu. Nu sunt din partea locului.

— Acesta cu scufia rușinii – s-a grăbit să explice unul din partea locului, un cărămidar cu un caftan murdar de lut – este ceh, un trimis al husiților, preot rătăcit. A venit aici de la Tábor, i-a ațâțat pe oameni la revoltă, i-a îndemnat să ardă bisericile. L-au recunoscut chiar conaționalii lui, cei care au fugit din Praga după 1419. Iar celălalt este Antoni Nelke, profesor la școala parohială, adept al ereticului ceh. I-a dat adăpost și a răspândit împreună cu el scrierile husite.

— Și femeia?

— Elisabeta Ehrlich. Ea a fost condamnată din cu totul altă pricină. Întâmplător. Și-a otrăvit soțul în înțelegere cu ibovnicul. Ibovnicul a fugit, altfel ar fi stat și el pe rug.

— A ieșit adevărul la iveală, s-a băgat în vorbă un slăbănog cu o bonetă de fetru strâns lipită de cap. Că ăsta este bărbatul ei de-al doilea, adică al femeii Ehrlich. Cu siguranță că l-a otrăvit și pe primul, zgripțuroaica.

— Poate că l-a otrăvit, poate că nu l-a otrăvit, dar le-a descântat la amândoi, s-a amestecat în vorbă o orășeancă grasă, cu o scurteică brodată. Se spune că primul a băut până a căzut mort. Era cizmar.

---

[1] Joc de cuvinte: în limba cehă, *husa* înseamnă „gâscă".

[2] Una din revendicările husiților era ca și laicii să se împărtășească și cu pâine, și cu vin (în ambele feluri), la fel ca preoții și călugării.

— Cizmar, necizmar, l-a otrăvit și - cu asta - amin, a decretat slăbănogul. Trebuie să fi fost și ceva farmece la mijloc, din moment ce au judecat-o la dominicani...

— Dacă l-a otrăvit, așa îi trebuie...

— Sigur că așa îi trebuie!

— Tăceți din gură! a strigat preotul Granciszek întinzând gâtul. Preotul citește sentința și nu se aude nimic.

— Și de ce trebuie să se audă? a pufnit Urban Horn. Și așa știe toată lumea. Oamenii de pe ruguri sunt *haeretici pessimi et notorii*[1]. Iar Biserica, pentru că îi repugnă vărsarea de sânge, transferă pedepsirea vinovaților *brachium saeculare*, „brațului laic"...

— Liniște, vă spun!

— *Ecclesia non sitit sanguinem*, s-a auzit dinspre ruguri vocea cuiva adusă de vânt și întreruptă de vuietul mulțimii. „Biserica nu este însetată de sânge" și se cutremură în fața lui.

Mulțimea a început să urle tare. La ruguri se întâmpla ceva. Reynevan s-a ridicat în picioare, dar prea târziu. Călăul era deja lângă femeie, făcea ceva la spatele ei, ca și când i-ar fi aranjat funia care o stânjenea la gât. Capul femeii a căzut pe un umăr, moale, ca o floare retezată.

— A sugrumat-o, a oftat încet preotul, ca și când nu ar mai fi văzut niciodată așa ceva. I-a frânt gâtul. Și profesorului la fel. Probabil că în timpul cercetării au dat dovadă de pocăință.

— Și au denunțat pe cineva, a adăugat Urban Horn. Normal.

Mulțimea a început să urle și să înjure, nemulțumită de indulgența arătată profesorului și otrăvitoarei. Strigătele s-au intensificat atunci când din grămada de vreascuri a țâșnit o flacără vioaie, care a cuprins într-o clipă rugurile în întregime, împreună cu stâlpii și cu oamenii legați de ei. Focul mugea, se năpustea în sus; mulțimea, lovită de dogoare, s-a tras înapoi, înghesuiala devenind astfel și mai mare.

— Treabă de mântuială! a țipat cărămidarul. Treabă de căcat! Au luat vreascuri uscate, uscate! Parcă sunt paie!

---

[1] „Cei mai răi și notorii eretici", în lb. latină, în original (n. red.).

— Chiar așa, rasoleală, și-a dat cu părerea și slăbănogul cu bonetă de fetru. Husitul nu a mai spus nici pâs! Nu știu să ardă! La noi, în Franconia, abatele din Fulda, acela știu că se pricepe! Supraveghează chiar el rugurile. Poruncea să se așeze buturugile în așa fel încât să ardă mai întâi numai picioarele până la genunchi, după aceea mai sus, până la ouă, după aia...

— Hoțul! a strigat subțire o femeie ascunsă în mulțime. Hooooțul! Prindeți hoțul!

Undeva în mijlocul mulțimii plângea un copil, cineva cânta la fluier, altcineva înjura murdar, altcineva râdea, se auzea un râs nervos, cretin.

Focul mugea în ruguri, arunca valuri puternice de dogoare. Vântul aducea spre călători un miros scârbos, înăbușitor, dulceag, de cadavru ars. Reynevan și-a acoperit nasul cu mâneca. Părintele Granciszek tușea, Dorota Faber se sufoca. Urban Horn a scuipat, strâmbându-se groaznic. Dar pe toți i-a luat prin surprindere rabinul Hiram. Evreul s-a aplecat în afara căruței și a vomitat pe cât de brusc, pe atât de abundent – peste pelerin, peste cărămidar, peste orășeancă, peste omul din Franconia și peste toți ceilalți care erau în apropiere. De jur împrejurul lui s-a făcut loc.

— Vă rog să mă iertați..., a reușit să bâiguie rabinul printre zvâcnirile paroxistice următoare. Nu este nicio demonstrație politică. Este pur și simplu un râgâit.

Canonicul Beess, rector la Sfântul Ioan Botezătorul, s-a așezat mai comod, și-a îndreptat pileusul[1], s-a uitat la vinul roșu claret care se legăna în cupă.

— Vă rog să aveți grijă, a rostit el cu vocea lui hârâitoare, să se facă o curățenie temeinică și să se grebleze locul unde au fost rugurile. Toate așchiile, chiar și cele mai mici, rog să fie strânse și aruncate în râu. Căci sunt tot mai multe cazuri în care oscioarele carbonizate sunt strânse și apoi venerate ca relicve. Îi rog pe preacinstiții consilieri să aibă grijă de aceasta. Iar frații să supravegheze totul.

[1] Bonetă în formă conică, fără boruri, purtată de clericii Bisericii Catolice.

Consilieri prezenți în încăperea din castelului Strzelin s-au înclinat în tăcere, dominicanii și frații minoriți și-au aplecat tonsurile. Și unii, și alții știau că Otto Beess obișnuia să roage, nu să poruncească. Și știau, de asemenea, că diferența era numai în cuvinte.

— Pe frații predicatori, a continuat Otto Beess, îi rog să urmărească în continuare cu vigilență, în conformitate cu bula *Inter cunctas*[1], toate manifestările de erezie și activitățile emisarilor taboriți. Și să raporteze chiar și cele mai mărunte și mai neînsemnate lucruri legate de o astfel de activitate. Mă bizui aici și pe ajutorul brațului laic. Și mă adresez cu această rugăminte Domniei Voastre, nobile domn Heinrich.

Heinrich Reideburg a înclinat capul în jos, dar aproape imperceptibil, după care și-a îndreptat din nou silueta impunătoare, în mantia cu tabla de șah. Starostele din Strzelin nu-și ascundea mândria și semeția, nici nu se străduia să se prefacă umil și supus. Se vedea că tolerează vizita mai-marilor Bisericii pentru că este nevoit, dar abia așteaptă ca prelatul să plece de pe teritoriul lui.

Otto Beess știa aceasta.

— Și vă mai rog, domnule staroste Heinrich, a adăugat el, să depuneți străduanii mai mari decât până acum în cercetările legate de uciderea domnului Albrecht von Bart, săvârșită lângă Karczyn. Capitulul se interesează în mod deosebit de descoperirea făptașilor acestei uciderii. Domnul von Bart, în pofida opiniilor sale severe și controversate, era un om de valoare, *vir rarae dexteritatis*[2], un mare binefăcător al cistercienilor din Henryków și din Krzeszów. Cerem ca ucigașii lui să-și primească pedeapsa meritată. Firește, este vorba de adevărații ucigași. Capitulul nu va fi mulțumit dacă se va arunca vina pe vrabia din mână. Așadar, nu credem că Bart a murit de mâna ereticilor arși astăzi pe rug.

---

[1] Bulă papală emisă de papa Martin al V-lea, în 17 martie 1420, prin care anunța organizarea unei cruciade împotriva husiților, a wycliffiților și a altor eretici din Boemia (n. red).

[2] „Un bărbat cu calități deosebite", în lb. latină, în original (n. red.).

– Poate că husiții aceia au avut niște complici..., a mormăit Reideberg.

— Nu excludem acest fapt, a spus canonicul sfredelindu-l pe cavaler cu privirile. Nu excludem nimic. Cavalere Heinrich, să dați o amploare mai mare urmăririi. Dacă este nevoie, cereți ajutorul starostelui din Świdnice, domnul Albrecht von Kolditz. De altfel, rugați pe oricine, numai să aibă efect.

Heinrich Reideburg s-a înclinat țeapăn. Canonicul s-a înclinat și el, dar destul de neglijent.

— Vă mulțumesc, nobile cavaler, a rostit cu o voce care suna ca scrâșnetul porții ruginite de la cimitir. Nu vă mai reții. Mulțumesc, de asemenea, domnilor consilieri și preacuvioșilor frați. Nu vă mai reții de la îndatoririle Domniilor Voastre, căci presupun că aveți multe.

Starostele, consilierii și călugării au ieșit, târșâindu-și cizmele și sandalele.

— Domnii clerici și diaconi, a adăugat o clipă mai târziu canonicul de la catedrala din Wrocław, își amintesc, de asemenea, de îndatoririle lor, după cum cred. Așadar, vă rog să purcedeți la îndeplinirea lor. Neîntârziat. Fratele secretar și părintele confesor rămân. De asemenea și...

Otto Beess a ridicat capul și l-a examinat pe Reynevan din priviri.

— Rămâi și dumneata, flăcăule. Am ceva de vorbit cu tine. Dar mai întâi îi primesc pe petenți. Vă rog să-l chemați pe parohul din Oława.

În momentul în care a intrat, părintele Granciszek s-a schimbat la față într-un mod absolut de neînțeles, roșind și pălind alternativ. A îngenuncheat imediat. Canonicul nu i-a poruncit să se ridice.

— Problema dumitale, părinte Filip, a început canonicul cu glas scrâșnitor, este lipsa de respect și de încredere în superiori. Individualitatea și părerile personale sunt, firește, prețioase, uneori mult mai demne de recunoaștere și de laudă decât ascultarea prostească. Dar sunt și chestiuni în care superiorii au dreptate în

mod absolut și sunt infailibili. De exemplu, al nostru papă Martin al V-lea; în disputa cu membrii conciliului, cu alde Gerson[1] sau polonezii Włodkowic, Wysz ori Łaskarz[2], care ar vrea să pună în discuție fiecare decizie a Sfântului Părinte. Și să o interpreteze după cum le convine lor. Nu se poate, așa ceva nu se poate. *Roma locuta, causa finita.*[3]

Și tocmai de aceea, dragă părinte Filip, dacă mai-marii Bisericii îți spun despre ce trebuie să predici, trebuie să le dai ascultare. Chiar dacă individualitatea dumitale protestează și strigă, trebuie să dai ascultare. Pentru că este clar că aici e vorba de un scop mai înalt. Mai înalt decât dumneata, firește. Și decât toată parohia dumitale. Văd că vrei să spui ceva. Vorbește, deci.

— Trei sferturi dintre enoriașii mei, a bâiguit preotul Granciszek, nu sunt oameni foarte inteligenți, aș spune, *por maiori parte illiterati et idiotae*[4]. Dar mai este încă un sfert. Acestora nu pot să le spun în predici ceea ce îmi recomandă curia. Le spun, firește, că husiții sunt eretici, ucigași și netrebnici, că Žižka și Koranda[5] sunt întruchipări ale diavolului, ucigași, eretici și profanatori, că îi așteaptă condamnarea veșnică și chinurile iadului. Dar nu pot să le spun că mănâncă prunci. Și că femeile la ei sunt de-a valma... Și că...

— Nu ai înțeles? l-a întrerupt sever canonicul. Nu ai priceput cuvintele mele, Sfinția Ta? *Roma locuta!* Iar pentru dumneata, Roma înseamnă Wrocław. Trebuie să predici ce ți s-a poruncit, predicatorule! Despre femeile posedate de-a valma, despre pruncii mâncați, despre călugărițele fierte de vii, despre smulgerea

---

[1] Jean Charlier de Gerson (1363–1429), savant, teolog, reformator și poet francez, cancelarul Universității din Paris, unul dintre cei mai remarcabili teologi de la Conciliul din Constanța, unde Hus a fost condamnat la ardere pe rug.

[2] Paweł Włodkowic, Piotr Wysz, Andrzej Łaskarz – teologi polonezi din secolul al XIV-lea.

[3] „Roma a vorbit, cazul este închis", în lb. latină, în original (n. red.).

[4] „În mare parte, analfabeți și idioți", în lb. latină, în original (n. red.).

[5] Václav Koranda cel Bătrân († 1453), preot husit radical, tovarăș de luptă al lui Jan Žižka.

limbilor preoților catolici, despre sodomie. Dacă ți se va porunci, vei spune că din cauza împărtășaniei din potir husiților le cresc și păr în cerul gurii și cozi de câine la fund. Și eu nu glumesc, am văzut asemenea scrieri în cancelaria episcopală. De altfel, a adăugat privind cu oarecare milă la Granciszek care se ghemuise de tot, de unde știi că nu le cresc cozi? Ai fost la Praga? La Tábor? La Hradec Králové? Ai primit împărtășania *sub utraque specie*?[1]

— Nu! a rostit preotul, mai-mai să se sufoce. Nici vorbă!

— Asta e foarte bine. *Causa finita*. Și audiența la fel. Voi spune la Wrocław că a fost suficientă o admonestare, nu vor mai fi necazuri cu dumneata. Iar acum, ca să nu ai impresia că ai făcut drumul degeaba, te vei spovedi la confesorul meu. Și vei executa pedeapsa pe care ți-o va da. Părinte Felicjan!

— Da, Preasfinția Voastră?

— Să stea culcat răstignit în fața altarului principal de la Sfântul Gotthard de la ultima rugăciune de noapte până la prima rugăciune de dimineață. Restul, la latitudinea dumitale.

— Dumnezeu să-l ocrotească...

— Amin. Mergi sănătos, părinte.

Otto Beess a oftat, a întins cupa goală spre cleric, care a turnat imediat vin în ea.

— Astăzi gata cu petenții. Haide, Reinmar.

— Cinstite părinte... mai înainte... am o rugăminte...

— Te ascult.

— Am venit pe drum împreună cu rabinul din Brzeg...

Otto Beess a încuviințat cu un gest. O clipă mai târziu, clericul l-a introdus pe Hiram ben Eliezer. Evreul a făcut o plecăciune adâncă, măturând pardoseala cu căciula de vulpe. Canonicul l-a privit foarte atent.

— Ce își dorește de la mine, a hârâit el, reprezentantul comunității din Brzeg? În ce chestiune a venit?

---

[1] Inadvertență: fiind preot, Granciszek primea de drept împărtășania *sub utraque specie*.

— Preacinstitul domn preot întreabă în ce chestiune? a ridicat sprâncenele stufoase rabinul Hiram. Pe Dumnezeu și Abraham! Dar în ce chestiune, mă întreb eu, ar putea veni un evreu la preacinstitul domn canonic? Despre ce este vorba, mă întrebați? Am să vă spun că este vorba despre adevăr. Despre adevărul evanghelic.

— Adevărul evanghelic?

— Întocmai!

— Vorbește, rabine Hiram. Nu mă face să aștept.

— Cum poruncește preacinstitul preot, vorbesc imediat, că de ce să nu vorbesc? Și spun așa: fel de fel de domni merg prin Brzeg, prin Oława, Grodków și prin satele din jur și îi ațâță pe oameni să-i bată pe ucigașii lui Isus Hristos, să le prade casele și să le rușineze nevestele și fiicele. Și acești nemernici se referă la preacinstiții prelați, spunând că aceste bătăi, jafuri și siluiri sunt din voința Domnului și a episcopului.

— Spune mai departe, prietene Hiram. Doar vezi că am răbdare.

— Ce mai este de spus? Eu, rabinul Hiram ben Eliezer din comunitatea Brzeg, îl rog pe preacinstitul domn preot să se respecte adevărul evanghelic. Dacă trebuie să fie bătuți și jefuiți ucigașii lui Isus Hristos, mă rog frumos, să fie bătuți! Dar, pe strămoșul Moise, bateți-i și pe ucigașii adevărați. Pe cei care l-au răstignit. Adică pe romani!

Otto Beess a tăcut mult timp, privindu-l pe rabin printre pleoapele pe jumătate închise.

— Așaaa, a spus el în cele din urmă. Dar știi dumneata, prietene Hiram, că pentru asemenea vorbe pot să te închid? Vorbesc, firește, despre autoritățile lumești. Biserica este înțelegătoare, dar *brachium saeculare* poate fi greu, atunci când este vorba de erezie. Nu, nu, nu spune nimic, prietene Hiram. Voi vorbi eu.

Evreul s-a înclinat. Canonicul nu și-a schimbat poziția din jilț, nici măcar nu a tresărit.

— Sfântul Părinte Martin, al cincilea cu acest nume, mergând pe urmele luminaților lui înaintași, a binevoit să afirme că, în pofida aparențelor, evreii sunt creați după chipul Domnului și o parte dintre ei, deși mică, va dobândi izbăvirea. De aceea nu se

cuvine să fie prigoniți, discriminați, reprimați, apăsați și oprimați în niciun fel, inclusiv să nu fie creștinați cu forța. Cred că nu te îndoiești, prietene Hiram, că voința papei este poruncă pentru fiecare preot. Sau poate te îndoiești?

— Dacă pot să mă îndoiesc? Păi, cred că este al zecelea domn papă care vorbește așa... Atunci trebuie să fie adevărat, că altfel...

— Dată te îndoiești, l-a întrerupt canonicul, prefăcându-se că nu aude batjocura, trebuie să înțelegi că învinuirea preoților de atâtare la atacuri împotriva izraeliților este o blasfemie. Adaug: o blasfemie pasibilă de pedeapsă.

Evreul s-a înclinat în tăcere.

— Este limpede – Otto Beess a mijit ochii –, oamenii laici știu puțin sau absolut nimic despre poruncile papale. Așa că nu le este ușor să înțeleagă Sfânta Scriptură. Sunt, așa cum mi-a spus cineva de curând, *pro maiori parte illiterati et idiotae.*

Rabinul Hiram nici măcar nu a tresărit.

— Iar neamul dumitale izraelit, a continuat canonicul, oferă pretexte gloatei cu nemiluita. Când provocați epidemii de ciumă, când otrăviți fântânile, când chinuiți o fecioară creștină nevinovată, când luați sângele copiilor pentru pască. Furați și necinstiți ostia. Vă ocupați cu cămătăria nerușinată și luați bucăți de carne vie de pe datornicul care nu poate să vă plătească dobânzile tâlhărești. Și vă ocupați cu diverse alte îndeletniciri mizerabile. După cum mi se pare.

— Dar ce trebuie să facem, îl întreb eu pe preacinstitul părinte, a întrebat după o clipă plină de încordare Hiram ben Eliezer. Ce să facem pentru ca aceste lucruri să nu se mai întâmple? Adică otrăvirea fântânilor, chinuirea fecioarelor, luarea sângelui și necinstirea ostiei? De ce anume este nevoie, întreb eu?

Otto Beess a tăcut mult timp.

— Dintr-o zi în alta, a spus în cele din urmă, se va anunța o taxă specială, perceptibilă o singură dată, obligatorie pentru toată lumea deopotrivă. Pentru cruciada antihusită. Fiecare evreu va trebui să plătească un gulden. Comunitatea din Brzeg, pe lângă

ceea ce trebuie să dea, va mai adăuga de bunăvoie... O mie de guldeni. Două sute cincizeci de grivne.

Rabinul a încuviințat din barbă. Nu a încercat să se târguiască.

— Banii aceștia vor sluji binelui comun, a explicat canonicul, fără să sublinieze în mod deosebit. Și aș spune, cauzei comune. Ereticii cehi ne amenință pe toți. Firește, pe noi, adevărații catolici, mai mult, dar nici voi, izraeliții, nu aveți motive să-i iubiți pe husiți. Aș spune chiar dimpotrivă. E suficient să ne amintim de luna martie din anul 1422, când a fost pogromul sângeros din Orașul Vechi praghez. Apoi măcelărirea evreilor de la Chomutov, Kutná Hora și Písek. Așadar, Hiram, cu această taxă veți avea măcar ocazia să participați la răzbunare.

— „Răzbunarea este a mea", a răspuns peste o clipă Hiram ben Eliezer. Așa vorbește Domnul, Adonai. Domnul spune să nu răsplătiți nimănui răul cu rău. Iar Domnul nostru, după cum spune profetul Isaia, este generos cu iertarea.

— Și în afară de aceasta, a adăugat încet rabinul, văzând că Otto Beess tace, ținând mâna la frunte, husiții îi omoară pe evrei numai de șase ani. Ce înseamnă șase ani față de o mie?

Otto Beess a ridicat capul. Privirea lui era rece ca oțelul.

— O s-o sfârșești rău, prietene Hiram, a scrâșnit el. Mi-e teamă pentru dumneata. Mergi în pace.

— Acum a venit în sfârșit și rândul tău, Reinmar, a spus canonicul, după ce ușa s-a închis în urma evreului. Să stăm de vorbă. Nu trebuie să te feriști de secretar și de confesor. Sunt oameni de încredere. Sunt de față, dar este ca și când nu ar fi aici.

Reynevan și-a dres vocea, dar canonicul nu l-a lăsat să vorbească.

— Prințul Konrad Kantner a sosit la Wrocław acum patru zile, de ziua Sfântului Laurențiu. Cu o suită alcătuită din bârfitori oribili. Și nici prințul nu face parte dintre oamenii discreți. În felul acesta, nu numai eu, dar aproape tot orașul Wrocław a aflat despre aventurile extraconjugale ale Adelei, soția lui Gelfrad de Stercza.

Reynevan și-a dres din nou vocea, a lăsat capul în jos, căci nu putea suporta privirea sfredelitoare. Canonicul și-a împreunat mâinile ca pentru rugăciune.

— Reinmar, Reinmar, cum ai putut? a rostit el cu o exaltare oarecum artificială. Cum ai putut să încalci în felul acesta legea divină şi pe cea omenească? Doar scris este: „În cinste să fie ţinută căsnicia şi patul conjugal neîntinat, căci pe depravaţi şi adulterini îi pedepseşte Dumnezeu." Iar eu adaug de la mine că mult prea des bărbaţilor înşelaţi li se pare că dreptatea lui Dumnezeu este prea întârziată. Şi mult prea des îşi fac singuri dreptate. Cu asprime.

Reynevan a mormăit şi mai tare şi a înclinat capul şi mai jos.

— Aha, a înţeles Otto Beess. Deja te fugăresc?

— Mă fugăresc.

— Sunt pe urmele tale?

— Sunt pe urmele mele.

— Flăcău fără minte! a rostit prelatul după o clipă de tăcere. Am să te închid în *Narrenturm*[1], uite aşa! În Turnul Nebunilor. Te-ai potrivi admirabil cu locatarii de acolo.

Reynevan şi-a tras nasul şi a făcut o mină, după părerea lui, pocăită. Canonicul a dat din cap, a oftat adânc, şi-a împletit degetele.

— N-ai putut să te abţii, aşa este? a întrebat el cu un aer de cunoscător. O visai noaptea?

— N-am putut să mă abţin, a recunoscut Reynevan roşind. O visam.

— Ştiu, ştiu. Otto Beess şi-a lins buzele, ochii i-au scăpărat brusc: Ştiu şi eu că fructul interzis este dulce, că îţi vine, of, îţi vine să mângâi pieptul necunoscutei. Ştiu că de pe buzele străinei picură miere, iar cerul gurii ei este neted ca uleiul. Dar în cele din urmă, aşa cum ne învaţă cu înţelepciune *Proverbia* lui Solomon, va fi mai amară decât pelinul şi mai tăioasă decât sabia cu două tăişuri, *amara quasi absinthium et acuta quasi gladius biceps*. Fereşte-te,

---

[1] *Narrenturm*, „Turnul Nebunilor", în lb. germană, în original, era un tip de azil-fortăreaţă, una dintre primele instituţii psihiatrice din istorie, administrate de către călugării capucini în Viena încă din 1784. Autorul foloseşte în mod unitar această denumire, care dă şi titlul cărţii în ediţia princeps, deoarece este în uz în istoriografia poloneză. Pentru a înlesni lectura în limba română, am optat pentru traducerea sa uneori (n. red.).

băiete, să nu te arzi din cauza ei precum fluturele de noapte în flacăra lumânării. Ca să nu ajungi din cauza ei la moarte, să nu cazi în Abis. Ascultă cuvintele înțelepte ale Scripturii: „Mergi departe de ea pe drumul tău, nu te apropia de ușa casei ei" – *Longe fac ab ea viam tuam et ne adpropinques foribus domus eius.*

— De ușa casei ei nu te apropia, a repetat canonicul, iar din vocea lui, ca suflată de vânt, răzbătea exaltarea predicatorului. Deschide urechile, Reinmar Bielau. Ține bine minte cuvintele Scripturii și pe ale mele. Bagă-ți-le bine în cap. Ascultă sfatul meu: ține-te departe de persoana aceasta. Nu face ceea ce intenționezi să faci și ceea ce citesc în ochii tăi, băiete. Stai departe de ea!

— Așa voi face, cinstite părinte.

— Treaba se va rezolva cu timpul cumva. Pe frații Stercza o să-i sperie curia și prințul, o să-i îmbuneze amenda obișnuită de douăzeci de grivne; va trebui să plătești și magistratului din Oleśnica pedeapsa obișnuită de zece grivne. Toate acestea la un loc nu fac cât valoarea unui cal bun de rasă, o să reușești să obții atâta de la fratele tău ca ajutor, iar dacă e nevoie, adaug și eu restul. Unchiul tău, scolasticul[1] Heinrich, mi-a fost bun prieten. Și profesor.

— Mulțumiri...

— Dar nu pot să fac nimic, dacă oamenii te prind și te bat. Înțelegi, tânăr fără minte? Trebuie să ți-o scoți din cap o dată pentru totdeauna pe nevasta lui Gelfrad Stercza, să-ți scoți din minte vizitele tainice la ea, scrisorile, mesagerii, tot. Trebuie să dispari. Să pleci în străinătate. Îți sugerez Ungaria. De îndată, fără întârziere. Ai înțeles?

— Voiam să trec mai întâi pe la Balbinów... la fratele...

— Nu-ți permit nici în ruptul capului! i-a retezat-o Otto Beess. Cei care te urmăresc cu siguranță că au prevăzut aceasta. De altfel, și vizita la mine. Ține minte: când fugi, fugi ca un lup. Niciodată pe potecile pe care ai mai mers.

---

[1] În secolele al XII-lea–al XVIII-lea, prelat membru al unei catedrale, care asigura supravegherea școlilor din dioceza sa.

— Dar fratele... Peterlin... Dacă chiar trebuie să plec în străinătate...

— Am să-i spun eu totul lui Peterlin prin trimiși de încredere. Iar ție îți interzic să te duci acolo. Ai înțeles, zevzecule? Nu ai voie să mergi pe cărările pe care le cunosc dușmanii tăi. Nu ai voie să te arăți în locuri unde pot să te aștepte. Și aceasta înseamnă, în niciun caz, în Balbinów. Și în niciun caz în Ziębice.

Reynevan a oftat zgomotos, iar Otto Beess a înjurat zgomotos.

— Nu știai, a rostit el printre dinți. Nu știai că fata este la Ziębice. Iar eu, ca un bătrân prost ce sunt, m-am dat de gol. Ei, asta este! Nu are importanță. La Ziębice, la Roma, la Constantinopol, în Egipt, nu contează. Nu te apropia de ea, fiule.

— Nu mă apropii.

— Nici nu știi cât de mult aș vrea să te cred. Ascultă-mă, Reinmar, ascultă-mă cu atenție. O să-ți dau o scrisoare – spun imediat secretarului să o scrie. Nu te teme, scrisoarea va fi redactată în așa fel, încât nu o va înțelege decât destinatarul. Iei scrisoarea și pleci ca un lup hăituit. Pe poteci pe care nu ai mai mers niciodată și pe care nu te vor căuta, te duci la Strzegom, la mănăstirea carmeliților. Dai scrisoarea mea priorului de acolo, iar acela îți va face cunoștință cu un om. Iar aceluia, când veți rămâne singuri, îi vei spune: optsprezece iulie, anul optsprezece. Iar el te va întreba: unde? Și vei răspunde: Wrocław, Orașul Nou. Ai reținut? Repetă!

— Optsprezece iulie, anul optsprezece. Wrocław, Orașul Nou. Și ce înseamnă toate astea? Nu înțeleg.

— Dacă o să fii cu adevărat în primejdie, i-a explicat cu răbdare canonicul, eu nu pot să te salvez. Doar să te tund și să te închid la cistercieni, sub cheie și în spatele zidurilor, dar presupun că preferi să fugi. În orice caz, în Ungaria nu pot să te duc. Dar cel căruia te recomand poate. Vei fi în siguranță cu el, iar dacă va fi cazul, te va apăra. Este un bărbat cu o fire destul de controversată, de multe ori neplăcută, dar trebuie să rabzi, pentru că în anumite împrejurări este de neînlocuit. Așadar, ține minte: Strzegom, Mănăstirea fraților Ordinului *Beatissimae Virginis Mariae de*

Monte Carmeli, în afara zidurilor oraşului, pe drumul spre Poarta Świdnice. Ţii minte?

— Da, preacinstite părinte.

— Pleci numaidecât. La Strzelin şi aşa te-au văzut prea mulţi oameni. O să primeşti imediat scrisoarea şi la drum!

Reynevan a oftat. Avea intenţia sinceră să mai stea de vorbă undeva la o bere cu Urban Horn. Horn îi trezise lui Reynevan multă stimă şi admiraţie; împreună cu dulăul său, Belzebub, crescuse în ochii lui cel puţin cât cavalerul Yvain cu leul[1]. Reynevan se simţea foarte tentat să-i facă lui Horn o propunere referitoare la o chestiune cu caracter cavaleresc – să o elibereze împreună pe o anumită domniţă în suferinţă. Se gândea să-şi ia rămas-bun şi de la Dorota Faber. Dar ce să-i faci, nu se poate să tratezi uşuratic sfaturile şi recomandările unor oameni precum canonicul Otto Beess.

— Părinte Otto?

— Ce este?

— Cine este omul de la carmeliţii din Strzegom?

Otto Beess a tăcut o clipă.

— Cineva pentru care nu există lucruri imposibile.

[1] *Yvain, le chevalier au lyon* („Yvain, Cavalerul cu leul") (1180), roman din ciclul regelui Arthur, atribuit lui Chrétien de Troyes.

Capitolul 8

În care la început este frumos. Iar după aceea nu tocmai.

Reynevan era vesel și fericit. Era plin de bucurie și se simțea încântat de frumusețea tuturor lucrurilor care îl înconjurau. Frumoasă era și valea Oławei superioare, șerpuind printre dealurile verzi. Frumos pășea pe drumul de pe malul râului armăsarul murg îndesat, primit în dar de la canonicul Otto Beess. Încântător cânta sturzul printre ramurile copacilor, încă și mai încântător, ciocârlia prin lunci. Albinele zumzăiau vesele, bondarii și mușteleș bâzâiau voioși. Zefirul care adia dinspre dealuri aducea o mireasmă îmbătătoare – când de iasomie, când de lemn-câinesc. Se zăreau și ceva balegi, ce-i drept, semn că în apropiere erau așezări omenești.

Reynevan era vesel și fericit. Avea și motive.

Cu toate eforturile sale, nu reușise să se întâlnească totuși cu foștii tovarăși de călătorie și să-și ia rămas-bun de la ei și îi părea rău; îl dezamăgea foarte tare mai ales dispariția misterioasă a lui Urban Horn. Dar tocmai gândul la Horn îl inspira să acționeze.

Pe lângă armăsarul murg cu stea albă în frunte, canonicul Otto îi mai dăruise și o pungă pentru drum, mult mai grea decât săculețul primit cu o săptămână în urmă de la Konrad Kantner.

Reynevan a luat punga în mână și și-a dat seama după greutatea ei că înăuntru erau nu mai puțin de treizeci de groși praghezi, ceea ce l-a convins încă o dată de superioritatea stării clericale față de cea cavalerească.

Punga aceea i-a schimbat soarta.

Într-o cârciumă din Strzelin, unde se dusese să-l caute pe Horn, l-a întâlnit în schimb pe omul care era factotum pentru canonic, părintele Felicjan, înghițind lacom felii mari de cârnat gras prăjit și dând apoi pe gât bere locală, ca să spele stratul gros de grăsime. Reynevan și-a dat seama imediat ce e de făcut. Și nici nu a trebuit să-l forțeze prea tare. La vederea pungii, preotul s-a lins pe buze, iar Reynevan i-a înmânat-o fără regret. Și fără să numere câți bani sunt de fapt înăuntru. Și e clar, a obținut imediat toate informațiile necesare. Părintele Felicjan i-a povestit tot, ba era gata chiar să-i dezvăluie și unele secrete auzite la spovedanie, dar Reynevan a refuzat politicos, căci numele penitenților nu-i spuneau nimic, iar păcatele lor mai mari și mai mici nu-l interesau absolut deloc.

A plecat de la Strzelin dimineața. Aproape fără niciun ban în buzunar, dar vesel și fericit.

A mers în altă parte decât unde îi spusese să meargă canonicul. Nu pe drumul principal spre Świdnica și Strzegom, ci spre vest, prin munții Dębowe, de-a lungul brațului sudic al râului Radunia. Absolut împotriva interdicției categorice, întorcându-se cu spatele spre masivul Radunia și Ślęza, a pornit pe drumul spre Henryków și Ziębice.

S-a îndreptat în șa, prinzând în nări altă mireasmă plăcută adusă de vânt. Păsărelele cântau, soarele încălzea. Ah, cât de frumoasă era lumea întreagă! Lui Reynevan îi venea să strige de bucurie.

Părintele Felicjan îi dezvăluise, în schimbul săculețului în greutate de aproximativ treizeci de groși, că frumoasa Adela, soția lui Gelfrad, deși încolțită în mănăstirea cistercienilor din Ligota, reușise să fugă și să-i păcălească pe urmăritori. Ajunsese la Ziębice, povestea preotul lingând tigaia, și e drept că prințul Jan din Ziębice le poruncise sever călugărilor să i-o dea pe soția vasalului său. A luat-o în arest la domiciliu, până se lămurește treaba cu

preacurvia. Dar deși păcatul cere pedeapsă – aici părintele Felicjan a tras o dușcă zdravănă de bere –, femeia este în siguranță la Ziębice, din partea fraților Stercza nu o mai amenință niciun pericol de violență și nu-i va face nimeni niciun rău. Prințul Jan – aici părintele Felicjan și-a tras nasul – l-a prevenit în mod special pe Apecz Stercza, ba l-a amenințat și cu degetul, ca să-l îndemne la ascultare. Nu, acum frații Stercza nu mai pot să-i facă nimic cumnatei lor.

Reynevan a dat pinteni murgului să străbată lunca plină de flori galbene de coada-vacii și de niprală violet. Îi venea să râdă și să strige de bucurie. Adela, Adela lui le-a tras clapa fraților Stercza, și-a bătut joc de ei și i-a făcut de râs ca pe niște proști și nătărăi. Credeau că au pus mâna pe ea la Ligota, iar ea – țuști! Și n-au mai văzut-o! Ah, cum s-a mai oțărât cu siguranță Wittich, cum s-a mai înfuriat și a urlat blasfemii neputincioase Morold, cum i s-a urcat sângele la cap lui Wolfher! Iar Adela dintr-odată, în noapte, călare pe iapa sură, cu coada fluturând...

Stai puțin, și-a spus Reynevan, *Adela nu poartă coadă.*

Trebuie să mă stăpânesc, și-a spus trezindu-se brusc din reverie și dând pinteni calului. *Nicolette, amazoana cu părul strălucitor ca soarele, nu înseamnă nimic pentru mine. Desigur, m-a salvat, a păcălit potera și a dus-o în altă parte și am să-i mulțumesc când voi avea ocazia. Îi cad în genunchi. Dar o iubesc pe Adela, numai pe Adela, Adela este doamna inimii și a gândurilor mele, mă gândesc numai la Adela, nu mă interesează deloc coada aceea blondă, nici privirile albastre de sub căciula de sobol, nici buzele ca zmeura, nici coapsele pline, care îmbrățișau șoldurile iepei sure...*

O iubesc pe Adela, pe Adela, de care mă despart numai vreo trei mile. Dacă aș da drumul calului la galop, aș ajunge la porțile orașului Ziębice înainte să bată de amiază.

Calm, calm. Fără înfierbântare. Cu capul rece. Mai întâi, profitând de ocazie, trebuie să-l vizitez în drum pe fratele meu. După ce o eliberez pe Adela de la Ziębice din arestul prințului, vom fugi amândoi în Cehia sau în Ungaria. Pe Peterlin s-ar putea să nu-l mai

văd niciodată. Trebuie să-mi iau rămas-bun de la el. Să-i explic. Să-i cer binecuvântarea frățească.

Dar canonicul Otto mi-a interzis. Canonicul Otto a spus să merg ca un lup, niciodată pe poteca pe care am mai mers. Canonicul Otto m-a avertizat că urmăritorii pot să stea la pândă în apropiere de locuința lui Peterlin...

Dar Reynevan avea metoda lui...

În Oława se vărsa un afluent, un râuleț – sau mai degrabă un pârâiaș – ascuns de păpuriș, abia vizibil sub baldachinul de arini. Reynevan s-a dus spre acel pârâiaș. Știa drumul. Drumul care ducea nu la Balbinów, unde locuia Peterlin, ci la Powojowice, unde lucra.

Primul semnal că era deja aproape de Powojowice i l-a dat după un timp tocmai acel pârâiaș, pe malul căruia mergea Reynevan. Pârâiașul a început mai întâi să miroasă urât, la început ușor, apoi din ce în ce mai rău, pe urmă de-a dreptul îngrozitor. Și, în același timp, apa și-a schimbat radical culoarea, devenind de un roșu murdar. Reynevan a ieșit din pădure și a văzut de departe care era cauza – rastele de lemn uriașe de care erau atârnate la uscat bucăți de pânză și de postav vopsite. Predomina culoarea roșie – producția zilei semnalată deja de pârâiaș –, dar erau și țesături albastre, bleumarin și verzi.

Reynevan cunoștea aceste culori, asociate în momentul de față cu Piotr von Bielau, mai mult decât nuanțele blazonului neamului. De altfel, avusese și el o contribuție la producerea acestor culori, căci îl ajutase pe fratele lui să obțină coloranții. Roșul-închis, viu, al postavurilor și pânzeturilor vopsite la Peterlin provenea dintr-o compoziție secretă de cârmâz, coada-vacii și roibă. Toate nuanțele de albastru erau obținute de Peterlin dintr-un amestec de suc de afine cu drobușor; de altfel, cultiva chiar el drobușorul și era unul dintre puținii oameni din Silezia care făcea aceasta. Drobușorul amestecat cu șofran și cu crăpușnic dădea o frumoasă nuanță de verde intens.

Vântul bătea spre el și aducea duhoarea, făcând să-i lăcrimeze ochii și să i se încrețească perișorii din nări. Componentele

necesare pentru vopsit, înălbitorii, leşia, acizii, sarea de măcriş, cenuşile şi seul duhneau destul de tare, dar la fel puţea şi zerul stricat, în care – conform reţetelor flamande – se înmuiau ţesăturile de in în ultima fază a procesului de înălbire. Dar toate acestea nu se comparau nici pe departe cu duhoarea substanţei de bază care se folosea la Powojowice – urina stătută de om. Urina, care se păstra cam două săptămâni în căzi mari, era după aceea folosită din belşug la îngroşarea pânzei şi la baterea postavului. Efectul era atât de puternic, încât postăvăria de la Powojowice şi împrejurimile duhneau a pişat, iar când vântul era prielnic, putoarea ajungea până la mănăstirea cistercienilor din Henryków.

Reynevan mergea pe malul râului roşu care duhnea ca o latrină. Auzea deja cum se băteau postavurile – huruitul neîncetat al roţilor mânate de apă, scrâşnetul angrenajelor şi al paletei de bătătorit. Postăvăria lui Peterlin era modernă; în afară de câteva standuri tradiţionale cu butuci de lemn, avea şi ciocane acţionate de apă, care împâsleau postavul mai repede, mai bine şi mai egal. Şi mai zgomotos.

În josul râului, dincolo de alte uscătorii şi de şirul de vopsitorii, se vedeau clădirile, hambarele şi şoproanele postăvăriei de pâslă. Aşteptau acolo, ca de obicei, vreo douăzeci de căruţe, de cele mai diferite dimensiuni şi modele. Reynevan a văzut că erau şi căruţe ale furnizorilor – Peterlin importa din Polonia cantităţi mari de sare de măcriş, precum şi vehicule ale ţesătorilor, care aduceau postavul la împâslit. Renumele de care se bucura Powojowice făcea ca aici să vină ţesători de peste tot din împrejurimi, din Germania, din Ziębice, din Strzelin, Grodków, ba chiar şi din Frankenstein. Îi vedea pe meşterii ţesători care se înghesuiau în jurul locului unde se făcea împâslirea şi supravegheau treaba, auzea ţipetele lor chiar peste zgomotul produs de instalaţii. Ca de obicei, se certau cu muncitorii de la împâslit în legătură cu modul în care trebuie aşezat şi întors postavul pe buşteni. A zărit printre ei şi câţiva călugări în veşminte albe şi cu scapulare negre, dar nici aceasta nu era o noutate, căci mănăstirea

cisterciană din Henryków producea cantități mari de postav și era un client fidel al lui Peterlin.

Dar cel pe care nu-l vedea Reynevan era tocmai Peterlin. Fratele lui, care era foarte cunoscut în Powojowice, obișnuia să inspecteze tot terenul. Călare, ca să iasă în evidență. Căci Piotr von Bielau era în fond cavaler.

Încă și mai ciudat era că nu se vedea nicăieri silueta înaltă și slabă a lui Nicodemus Verbruggen, originar din Gent, din Flandra, mare maestru de împâslit și vopsit.

Amintindu-și la timp avertismentul canonicului, Reynevan s-a ascuns printre clădiri, în spatele căruțelor cu clienți care continuau să sosească. Și-a tras pălăria pe nas și s-a ghemuit în șa. Fără să atragă atenția nimănui, a ajuns lângă casa lui Peterlin.

Clădirea de obicei zgomotoasă și plină de lume părea complet pustie. Nimeni nu a reacționat la chemarea lui, nimeni nu s-a sinchisit când a trântit ușa. În sala lungă nu era nici țipenie și nici în încăperea slugilor. A intrat în încăpere.

Pe pardoseală, în fața vetrei căminului ședea maistrul Nicodemus Verbruggen, cu părul cărunt tuns ca un țăran, dar îmbrăcat ca un domn. Focul mugea în vatră. Flamandul rupea hârtii și le arunca în flăcări. Era pe terminate. Pe genunchi nu mai avea decât câteva foi, în foc se înnegrea un teanc întreg.

— Domnule Verbruggen!

— *Jezus Christus*... Flamandul a ridicat capul, a aruncat în foc ultima foaie de hârtie: *Jezus Christus*, domnișorule Reinmar... Ce nenorocire, domnișorule... cumplită nenorocire...

— Ce nenorocire, domnule maistru? Unde e fratele meu? Ce ardeți aici?

— *Mynheer* Peter a poruncit. A spus, dacă se întâmplă ceva, să le scot din ascunzătoare, să le ard... și repede. Așa a spus: „Nicodemus, dacă se întâmplă ceva – Doamne ferește să se întâmple –, arde totul

repede. Iar postăvăria de pâslă trebuie să lucreze." Așa a spus *mynheer* Peter: *En het woord is vlees geworden...*[1]

— Domnule Verbrugen...

Reynevan a simțit cum o presimțire rea îi ridica părul măciucă la ceafă.

— Domnule Verbruggen, vorbește! Ce documente sunt acestea? Și ce s-a întâmplat, de fapt?

Flamandul a ridicat capul între umeri, a aruncat în foc ultima hârtie. Reynevan a sărit, s-a ars la mână, dar a reușit s-o scoată din foc, a apăsat-o și a stins-o. Parțial.

— Vorbește!

— L-au ucis, a rostit înfundat Nicodemus Verbruggen.

Reynevan a văzut lacrima șerpuind printre firele de păr cărunt de pe obrazul aspru.

— Nu mai trăiește bunul *mynheer* Peter. L-au omorât. L-au ucis. Domnișorule Reinmar... ce nenorocire, *Jezus Christus*, ce nenorocire...

Ușa s-a trântit. Flamandul a înțeles că nimeni nu mai ascultase ultimele lui cuvinte.

Chipul lui Peterlin era alb. Și poros. Ca brânza. În colțul gurii, deși fusese spălat, mai rămăseseră urme de sânge închegat.

Cel mai mare dintre frații Bielau stătea pe catafalcul amenajat în mijlocul încăperii, între douăsprezece lumânări aprinse. Avea pe ochi doi ducați de aur unguresti, sub cap îi puseseră așternut de cetină, al cărei miros, amestecat cu cel al cerii care se topea, umplea încăperea cu o mireasmă leșinată, respingătoare, de cimitir și de moarte.

Catafalcul era acoperit cu un postav roșu. *Vopsit cu cârmâz chiar în postăvăria lui*, și-a spus fără să vrea Reynevan, simțind cum îi țâșnesc lacrimile din ochi.

---

[1] „Domnul Peter. Și Cuvântul s-a întrupat...", în lb. neerlandeză, în original (n. red.).

— Cum a..., simțea cum i se strânge gâtlejul și se sufocă. Cum s-a... s-a putut întâmpla?

Gryzelda din neamul Der, soția lui Peterlin, se uita la el. Avea fața roșie și umflată de plâns, își strângea în fustă cei doi copii care plângeau zgomotos. Tomaszek și Sybilla. Dar privirea ei era neprietenoasă, de-a dreptul dușmănoasă. Nu-l priveau deosebit de prietenește nici socrul și nici cumnatul lui Peterlin, bătrânul Walpot Der, și fiul lui necioplit, Krystian.

Nimeni, nici Gryzelda, nici ceilalți doi bărbați din familia Der nu au catadicsit să-i răspundă la întrebare. Dar Reynevan nu avea de gând să se dea bătut.

— Ce s-a întâmplat? Îmi spune și mie cineva?

— L-au ucis unii, a mormăit vecinul lui Peterlin, Gunter von Bischofsheim.

— Dumnezeu îi va pedepsi pentru aceasta, a intervenit parohul din Wąwolnica – Reynevan nu-și amintea cum se numește.

— L-au străpuns cu sabia, a spus răgușit Matjas Wirt, un vecin din apropiere. Calul s-a întors fără călăreț. Chiar la amiază.

— Chiar la amiază, a repetat încrucișând brațele parohul din Wąwolnica. *Ab incursu et daemone meridiano libera nos, domine...*[1]

— Calul s-a întors cu șaua și oblâncul pline de sânge, a repetat Wirt, oarecum sătul de rugăciunile care îl tot întrerupeau. Atunci am început să-l căutăm și l-am găsit. În pădure, înainte de Balbinów... Chiar în drum. Probabil că domnul Piotr venea de la Powojowice. Pământul era bătătorit acolo de multe urme de copite, se vede că l-au înconjurat mai mulți...

— Cine?

— Nu se știe, a ridicat din umeri Matjas Wirt. Niște tâlhari, desigur...

— Tâlhari? Tâlhari și nu au luat calul? Nu se poate!

— Dar cine știe ce se poate și ce nu, a ridicat din umeri Bischofsheim. Argații mei și ai domnului Der aleargă prin pădure,

[1] „Nu trebuie să te temi [...] nici de ciuma care umblă în întuneric, nici de molima care bântuie ziua în amiaza mare", Psalmul 91, 5-6 (n. red.).

o să prindă pe cineva. Şi l-am anunţat şi pe staroste. Vor veni şi oamenii starostelui, o să alcătuiască o poteră, o să cerceteze, *cui bono* – adică cine avea motiv pentru omor şi cine trage foloase de pe urma lui.

— Poate că este vreun cămătar furios pentru o camătă neplătită? a spus răutăcios Walpot von Der. Poate vreun coleg vopsitor, ca să scape de un concurent? Poate un client înşelat cu câţiva groşi? Aşa este şi aşa se sfârşeşte când uiţi cine eşti şi te înhăitezi cu ticăloşii. Te joci de-a negustorul. Spune-mi cu cine te însoţeşti, ca să-ţi spun cine eşti. Pfui, te-am dat după un cavaler, fiica mea, iar acum eşti văduvă după...

A tăcut brusc, iar Reynevan a înţeles că din cauza privirii lui. Disperarea şi turbarea se luptau în el furioase, învingea când una, când cealaltă. S-a stăpânit cu ultima rămăşiţă de voinţă, dar degetele îi tremurau. La fel şi vocea.

— Nu au fost văzuţi cumva prin apropiere patru călăreţi, a spus el înecându-se. Înarmaţi? Unul înalt, mustăcios, cu o jachetă cu ţinte... Unul mic, cu coşuri pe faţă...

— Au fost unii aşa, a spus pe neaşteptate preotul. Ieri la Wąwolnica, lângă biserică. Tocmai când bătea clopotul pentru Îngerul Domnului... O, aveau o înfăţişare înfricoşătoare! Patru. Într-adevăr, călăreţii Apocalipsei...

— Ştiam eu! a exclamat cu o voce răguşită şi sufocată de plâns Gryzelda, fixându-l pe Reynevan cu priviri de bazilisc. Am ştiut de cum te-am văzut, nemernicule! Din cauza ta! Pentru păcatele şi fărădelegile tale!

— Alt von Bielau! a accentuat batjocoritor titlul Walpot Der. Tot nobil. Acesta, în schimb, este maestru în lipitori şi buruieni.

— Nemernicule, nelegiuitule! ţipa tot mai tare Gryzelda. Indiferent cine l-a ucis pe tatăl acestor copii, a venit aici pe urmele tale! Toată nefericirea este numai din cauza ta! I-ai adus fratelui tău numai ruşine şi necazuri! Ce cauţi aici? Îţi miroase a stârv, corbule? Pleacă de aici! Să pleci din casa mea!

Reynevan îşi stăpânea cu mare greutate tremurul mâinilor. Dar nu mai avea voce. Fierbea pe dinăuntru de furie şi de dorinţa

de a le arunca în ochi tuturor acestor Der ceea ce crede despre neamurile lor, care pot să facă pe marii domni numai datorită banilor câștigați de postăvăria lui Peterlin. Dar s-a stăpânit. Peterlin nu mai era în viață. Zăcea ucis, cu ducații ungurești de aur pe ochi, în sala mare din propriul conac, între lumânările aprinse, pe catafalcul acoperit cu postav roșu. Nu se cuvenea să se certe și să se înjure lângă rămășițele lui, se cutremura numai când se gândea la una ca asta. Reynevan se temea că, dacă va deschide gura, nu se va mai putea opri.

A ieșit fără un cuvânt.

Jalea și durerea puseseră stăpânire peste tot conacul familiei Balbin. Era pustiu și liniște, slujitorii se ascunseseră și ei pe undeva, știind că nu este bine să te încurci printre picioarele celor îndureraţi. Nici câinii nu lătrau. În general, nu se vedea niciun câine. În afară de...

Și-a șters ochii plini de lacrimi. Buldogul negru care stătea lângă șură nu era o fantomă. Și nici nu avea de gând să dispară.

Reynevan a traversat cu pași repezi curtea, a intrat în adăpost dinspre grajd. A străbătut culoarul pentru vaci – adăpostul era în același timp și staul, și grajd – și a ajuns în despărțitura pentru cai. În colțul ocupat de obicei de calul lui Peterlin stătea în genunchi Urban Horn și scormonea cu un cuțit în pardoseala de lut printre paiele lipite.

— Ceea ce cauți nu este acolo, a spus Reynevan mirându-se și el cât era de calm.

Horn nu părea nici el surprins. L-a privit în ochi fără să se ridice.

— Ceea ce cauți era ascuns în altă parte. Dar nu mai este. A ars.

— Serios?

— Serios.

Reynevan a scos din buzunar fragmentul ars de hârtie și l-a aruncat nepăsător pe jos. Horn tot nu s-a ridicat.

— Cine l-a ucis pe Peterlin? Reynevan a făcut un pas înainte: Kunz Aulock și banda lui, la comanda fraților Stercza? Pe domnul Bart din Karczyn l-au ucis tot ei? Și ce ai tu cu ei, Horn? Ce cauți

aici, la Balbin, la numai jumătate de zi după moartea fratelui meu? De unde știi de ascunzătoarea lui? De ce cauți acolo documentele care au ars la Powojowice? Și ce fel de documente erau acelea?

— Pleacă de aici, Reinmar, a spus Urban Horn, lungind cuvintele. Fugi, dacă îți este dragă viața. Nu mai aștepta nici măcar înmormântarea fratelui tău.

— Mai întâi o să-mi răspunzi la întrebări. Începe cu cea mai importantă: ce legătură ai cu această crimă? Ce legătură ai cu Kunz Aulock? Să nu încerci să minți!

— N-am să încerc, i-a retezat-o Horn, fără să-și plece privirea, nici să mint, nici să răspund. Pentru binele tău, de altfel. Poate că te miri, dar acesta este adevărul.

— Am să te silesc să răspunzi – Reynevan a făcut un pas și a scos pumnalul. Am să te oblig, Horn. Dacă este nevoie, cu forța.

Numai buzele țuguiate arătau că Horn fluierase, căci sunetul nu se auzise. Dar numai pentru Reynevan. Căci, în clipa următoare, o forță uriașă l-a lovit în piept. S-a prăbușit pe jos. Strivit sub greutate, a deschis ochii numai ca să vadă garnitura completă a danturii buldogului negru Belzebub. Balele câinelui îi picurau pe față, mirosul îl făcea să leșine. Mârâitul rău-prevestitor, ieșit din gâtlejul câinelui, îl paraliza de frică. Urban Horn a intrat în câmpul vizual, ținând în mână hârtia arsă.

— Nu mă poți sili la nimic, băiete.

Horn și-a aranjat boneta pe cap.

— Dar vei asculta ceea ce am să-ți spun de bunăvoie. Ba chiar din amabilitate.

Belzebub nu se mișca. Deși se vedea că tare ar fi avut poftă.

— Din amabilitate, a repetat Horn, te sfătuiesc, Reinmar: fugi! Dispari! Ascultă de sfatul canonicului Beess. Pentru că pun capul jos că ți-a dat sfaturi, ți-a dat îndrumări cum să ieși din această cabală în care ai căzut. Nu se cuvine să disprețuiești îndrumările și sfaturile unor oameni precum canonicul Beess. Belzebub, nu te mișca.

— Îmi pare nespus de rău pentru fratele tău, a spus Urban Horn. Nici nu știi cât de mult. Rămâi cu bine. Și păzește-te!

Când Reynevan a deschis ochii pe care-i închisese din cauza botului lui Belzebub care aproape că îi atingea fața, în grajd nu mai era nici câinele, nici Horn.

Ghemuit pe vine pe mormântul fratelui său, Reynevan se făcea tot mai mic și tremura de frică. Arunca în jurul lui sare amestecată cu cenușă de alun și repeta cu glas tremurat descântecul. Având din ce în ce mai puțină încredere în eficacitatea lui.

Wirfe saltze, wirfe saltze[1]
Non timebis a timore nocturno[2]
Nici de coșmar, nici de oaspetele beznei
Nici de demon
Wirfe saltze, wirfe saltze.

Monștrii se strâmbau și urlau în întuneric.

Deși era conștient de risc și de timpul pierdut, Reynevan așteptase înmormântarea fratelui său. Cu toate strădaniile cumnatei și ale rudelor acesteia, nu s-a lăsat dus de lângă rămășițele lui, a luat parte la ceremonia funerară, a ascultat slujba. A fost de față când, în prezența Gryzeldei care hohotea, a preotului și a câtorva persoane îndoliate, l-au îngropat pe Peterlin în vale, în cimitirul din spatele vechii biserici din Wąwolnice. Abia după aceea a plecat. Adică s-a făcut că pleacă doar.

Când s-a lăsat întunericul, Reynevan a pornit grăbit spre cimitir. A pus pe mormântul proaspăt uneltele vrăjitorești, adunate, printr-o minune, fără prea mare dificultate. Cea mai mare parte a vechii necropole din Wąwolnice era lipită de o râpă săpată de apele râului, iar pământul fusese mâncat acolo, astfel că accesul la mormintele vechi nu se făcea cu dificultate. În arsenalul magic al lui Reynevan se aflau chiar și un cui de sicriu și un deget de cadavru.

---

[1] „Aruncă sare, aruncă sare", în lb. germană, în original (n. red.).

[2] „Nu te vei teme de frica de noapte", în lb. latină, în original (n. red.).

Dar nu au avut niciun efect nici degetul de cadavru, nici aconitul, salvia și romanița culese de sub gardul cimitirului, nici descântecele șoptite deasupra ideogramei sculptate pe mormânt cu cuiul strâmb de sicriu. Duhul lui Peterlin, cu toate asigurările din cărțile de magie, nu s-a ridicat sub formă eterică deasupra mormântului. Nu a vorbit. Nu a dat niciun semn.

Dacă aș avea aici cărțile mele, se gândea Reynevan, întristat și îndurerat de încercările repetate. *Dacă aș avea Lemegeton sau Necronomicon... Cristal de Veneția... puțină mătrăgună... Dacă aș avea un alambic și aș putea să distilez un elixir... Dacă...*

Păcat. Grimoarul[1], cristalul, mătrăguna și alambicul erau departe, în Oleśnica. În mănăstirea augustinilor. Sau, mai probabil, în posesia Inchiziției.

De dincolo de orizont se apropia furtuna. Tunetele care însoțeau fulgerele de pe cer erau tot mai răsunătoare. Vântul se oprise complet, aerul era neînsuflețit și greu ca un giulgiu. Era probabil aproape miezul nopții.

Și atunci a început.

Următorul fulger a luminat biserica. Reynevan a văzut uluit că pe clopotniță mișună niște făpturi ca niște păianjeni, târându-se în sus și în jos. În văzul lui, câteva cruci din cimitir s-au mișcat și s-au înclinat, unul din mormintele vechi s-a curbat tare. Din întunericul de deasupra râpei s-a auzit zgomot de scânduri de sicriu strivite, apoi a răsunat un plescăit sonor. Și după aceea un urlet.

În timp ce împrăștia sare în jurul lui, mâinile îi zburau ca într-o criză de febră și buzele abia se lăsau convinse să bolborosească formulele descântecelor.

Cea mai mare agitație era deasupra râpei, în partea cea mai veche a cimitirului, acolo unde creșteau arinii. Din fericire, Reynevan nu vedea ce se întâmplă acolo, nici chiar fulgerele nu scoteau din beznă nimic altceva decât forme și siluete nedeslușite. Dar zgomotul făcea o impresie puternică – cei care tropăiau

---

[1] Carte de magie cuprinzând instrucțiuni referitoare la descântece, divinație, confecționarea de obiecte magice și invocarea ființelor supranaturale.

printre mormintele vechi dupăiau, răcneau, urlau, fluierau, înjurau, ba mai şi pufneau şi scrâşneau din dinţi.

Wirfe saltze, wirfe saltze...

O femeie a râs subţire şi spasmodic. Un bariton parodia răutăcios liturghia, însoţit de nechezatul sălbatic al celorlalţi. Cineva bătea în tobă.

Din beznă s-a desprins un schelet. S-a răsucit puţin, apoi s-a aşezat pe un mormânt şi a rămas aşa, cuprinzându-şi craniul înclinat cu mâinile osoase. Alături de el s-a aşezat o clipă mai târziu o creatură păroasă cu tălpi mari. Făptura a început să se scarpine înverşunată în tălpi, gemând şi icnind în acelaşi timp. Scheletul cufundat în gânduri nu i-a dat nicio atenţie.

Pe lângă ei a trecut o ciupercă mare cu picioare de păianjen, în urma ei a păşit ceva care semăna perfect cu un pelican, dar, în loc de pene, avea solzi şi ciocul plin de colţi ascuţiţi.

Pe mormântul de alături a sărit o broască mare.

Şi mai era acolo ceva. Ceva ce – Reynevan ar fi putut să jure – îl observa necontenit, nu-şi lua ochii de la el. Ceva complet ascuns în beznă, nu se vedea nici chiar în strălucirea fulgerului. Dar, dacă priveai atent, vedeai ochii care scăpărau ca putregaiul. Şi nişte dinţi lungi.

— *Wirfe saltze* – a aruncat în faţa lui ultimele grăuncioare de sare. *Wirfe saltze...*

Dintr-odată privirea i-a fost atrasă de o pată luminoasă, care se mişca încet. A urmărit-o, aşteptând următorul fulger. Când a fulgerat, a văzut spre uimirea lui o fată în rochie albă care smulgea şi punea într-un coş tulpini mari de urzici din cimitir. Şi fata îl văzuse. După o clipă de şovăială, s-a apropiat, a pus coşul jos. Nu a dat nici cea mai mică atenţie nici scheletului îngândurat, nici făpturii păroase, care se scărpina între degetele tălpilor ei mari.

— De plăcere? a întrebat ea. Sau din obligaţie?

— Ăăă... Din obligaţie...

Şi-a învins frica, a înţeles ce întreba.

— Fratele... Fratele meu a fost ucis... Zace aici...

— Aha, a spus fata, dându-şi la o parte părul de pe frunte. Iar eu, vezi, adun urzici aici.

— Ca să faci cămăşi, a oftat Reynevan după o clipă, pentru fraţii transformaţi în lebede?

Fata a tăcut mult timp.

— Eşti ciudat, a spus ea în cele din urmă. Urzicile sunt pentru pânză, firește. Dar nu pentru fraţii mei. Nu am fraţi. Şi, dacă aş avea, nu le-aş îngădui să îmbrace aceste cămăşi.

A râs din gât, văzând ce mină face Reynevan.

— De ce stai de vorbă cu el, Eliza? a rostit făptura dinţoasă, invizibilă în întuneric. Nu e păcat de risipă? Spre dimineaţă o să plouă, o să-i spele sarea. O să-i vină mintea la cap.

— Nu e în ordine, a spus scheletul îngândurat, fără să-şi ridice craniul. Nu e în ordine.

— Sigur că nu este în ordine, a încuviinţat fata numită Eliza. El este Toledo. Unul dintre noi. Şi am rămas deja puţini.

— A vrut să stea de vorbă cu mortul, a rostit apărând parcă din pământ un pitic cu dinţii ieşind în afară de sub buza superioară.

Era burtos ca un pepene, burta goală îi strălucea de sub cămaşa scurtă şi zdrenţuită.

— A vrut să stea de vorbă cu mortul, a repetat piticul. Cu fratele lui, care este înmormântat aici. Dorea răspunsuri la întrebări. Dar nu le-a primit.

— Atunci merită ajutor, a spus Eliza.

— Desigur, a spus şi scheletul.

— E limpede, oac, oac, a spus broasca.

A scăpărat fulgerul, a bubuit tunetul. A pornit să sufle vântul, foşnind în tulpini, răscolind frunzele uscate şi prăfuite. Eliza a păşit fără şovăială peste sarea împrăştiată şi l-a lovit cu putere pe Reynevan în piept. El a căzut pe mormânt, s-a izbit cu ceafa de cruce. I-a fulgerat ceva în ochi, apoi s-a făcut întuneric, apoi a fulgerat din nou. Pământul s-a cutremurat sub spatele lui. Şi a început să se învârtească. De jur împrejur dansau umbrele,

siluetele, două cercuri se roteau în sens invers, alternativ, în jurul mormântului lui Peterlin.

- Barbelo, Hekate, Holda!

— *Magna Mater!*

— Eia!

Pământul s-a clătinat și s-a înclinat așa de tare sub el, încât Reynevan a întins brusc mâinile, ca să nu alunece și să nu cadă. Picioarele lui căutau în zadar un sprijin. Dar nu a căzut. În urechi îi răsunau sunete, un cântec. În ochi îi apăreau vedenii.

Veni, veni, venias,
ne me mori, ne me mori facias![1]
Hyrca! Hyrca! Nazaza!
Trillirivos! Trillirivos! Trillirivos!

Adsumus, spune Perceval, îngenunchind în fața Graalului. *Adsumus*, repetă Moise, încovoiat sub greutatea tablelor de piatră aduse de pe muntele Sinai. *Adsumus*, spune Isus, căzând sub cruce. *Adsumus*, repetă într-un glas cavalerii adunați în jurul mesei. *Adsumus, adsumus!* Suntem aici, Doamne, adunați în numele Tău.

Ecoul aleargă prin castel bubuind ca un tunet, ca răsunetul unei mari lupte, ca izbitura berbecului în poarta orașului. Și se stinge încet pe coridoarele întunecoase.

— Va veni *Viator*, Rătăcitorul, spune tânăra fată cu chipul neted și ochi încercănați, împodobită cu cunună de verbină și trifoi. Cineva pleacă, cineva vine. *Apage! Flumen immundissimum, draco maleficus...*[2] Nu întreba de nume, acesta este o taină. Din cel care mănâncă a ieșit ceea ce se mănâncă, și din cel puternic a ieșit dulceața. Și cine e de vină? Cel care spune adevărul.

Vor fi adunați și închiși într-o temniță; vor sta închiși în închisoare și peste mulți ani vor fi pedepsiți. Ferește-te de

---

[1] „Vino, vino, vino, / Nu mă lăsa să mor, să nu mă faci să mor", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Piei! Șuvoi preaspurcat, balaur afurisit!", în lb. latină, în original (n. red.).

fluturaşul-de-stâncă, fereşte-te de liliac, fereşte-te de demonul care nimiceşte la amiază, fereşte-te şi de cel care merge prin beznă. „Iubirea", spune Hans Mein Igel, „iubirea îţi va salva viaţa". Îţi pare rău? întreabă fata care mirosea a obligeană şi a mentă. Îţi pare rău?

Fata este goală, o goliciune nevinovată, *nuditas virtualis*. Abia se vede în beznă. Dar e atât de aproape, că îi simte căldura.

Soare, şarpe şi peşte. Şarpele, peştele şi soarele înscrise într-un triunghi. Se prăbuşeşte *Narrenturm*, se sfărâmă în bucăţi de moloz *turris fulgurata*, turnul lovit de trăsnet. Sărmanul bufon cade din el, zboară în jos, spre nimicire. *Acel bufon sunt eu*, îi trece prin minte lui Reynevan, *bufon şi nebun, eu sunt cel care cade; zbor în abis, spre fund.*

Un om cuprins în întregime de flăcări aleargă cu crucea pe zăpada netedă. Biserica în flăcări.

A scuturat din cap, ca să alunge vedeniile. Şi atunci, în lumina altui fulger, l-a văzut pe Peterlin.

Arătarea, neclintită ca o statuie, s-a luminat dintr-odată cu o strălucire nefirească. Reynevan a văzut că această lumină, ca o rază de soare prin peretele găurit al colibei, vine din numeroasele răni - din piept, din gât, din pântec.

— Dumnezeule, Peterlin..., a gemut Reynevan. Cât de cumplit te-au... O să mi-o plătească, jur! Te voi răzbuna... Te voi răzbuna, frăţioare... Jur...

Arătarea a făcut un gest brusc. Evident de interdicţie, de oprelişte. Da, era Peterlin, nimeni altul în afară de tatăl lor nu gesticula aşa, când interzicea ceva sau când nu voia să îngăduie ceva, când îl pedepsea pe micul Reynevan pentru poznele sau pentru ideile lui nebunatice.

— Peterlin... Frăţioare...

Acelaşi gest, şi mai aspru, şi mai neînduplecat... Nelăsând nici urmă de îndoială. Mâna care arăta spre sud.

— Fugi, a vorbit arătarea cu vocea Elizei din spatele urzicilor. Fugi, micuţule. Departe. Cât mai departe. Dincolo de pădure.

Până nu te înghite temnița din *Narrenturm*. Fugi, du-te peste munți, aleargă peste coline, *saliens in montibus, transiliens colles*[1].

Pământul s-a învârtit ca turbat. Și totul s-a terminat. S-a lăsat întunericul.

În zori l-a trezit ploaia. Stătea pe spate, culcat pe mormântul fratelui lui, nemișcat și amorțit, iar picăturile îi țopăiau pe față.

— Să-mi dai voie, tinere, a spus Otto Beess, canonicul de la Sfântul Ioan Botezătorul, rectorul capitulului din Wrocław. Să recapitulăm pe scurt ce mi-ai povestit și ceea ce nu pot să-mi cred urechilor. Așadar, Konrad, episcopul de Wrocław, având posibilitatea să le vină de hac fraților Stercza, care îl urăsc sincer și pe care și el îi urăște, nu face nimic. Având dovezi incontestabile că frații Stercza sunt amestecați în vrajba dintre neamuri și în omucidere, episcopul Konrad nu ia niciun fel de măsuri în această chestiune. Așa este?

— Întocmai, a răspuns Gwibert Bancz, secretarul episcopului de Wrocław, un cleric tânăr cu chip frumos, cu piele netedă și ochi blânzi, catifelați.

— Așa s-a poruncit. Niciun fel de măsuri împotriva neamului Stercza. Nici măcar o audiere. Episcopul a stabilit aceasta în prezența Luminăției Sale episcopul sufragan Tylman. Și în prezența acelui cavaler căruia i-a fost transferată ancheta. Cel care a plecat azi de dimineață la Wrocław.

— Cavalerul care a plecat azi de dimineață la Wrocław, a repetat canonicul, privind tabloul care reprezenta martiriul Sfântului Bartolomeu, singura podoabă de pe pereții încăperii, în afară de raftul cu sfeșnice și crucifixul.

Gwibert Bancz a înghițit în sec. Ce să mai vorbim, situația nu era cea mai plăcută pentru el. Niciodată nu fusese. Și nimic nu prevedea că aceasta s-ar putea schimba.

---

[1] „Sărind munții, traversând dealurile", în lb. latină, în original (n. red.).

— Tocmai. Otto Beess bătea darabana cu degetele în masă, concentrat, aparent, numai la sfântul torturat de armeni: Tocmai. Dar ce cavaler este acesta, fiule? Ce nume are? Din ce neam? Cu ce blazon?

— Hm..., a mormăit clericul. Nu s-a rostit nici numele, nici neamul... Nu purta nici blazon, era îmbrăcat în întregime în negru. L-am mai văzut la episcop.

— Dar cum arată? Nu mă lăsa să te trag de limbă.

— Nu e în vârstă. Înalt, zvelt... Părul lung până la umeri. Nasul lung, ca un cioc... *Tandem*[1] o privire așa... ca de pasăre... Pătrunzătoare... *In summa*[2], e greu să spui că e chipeș... dar bărbătos...

Gwibert Bancz s-a întrerupt brusc. Canonicul nu a întors capul, a continuat să bată darabana în masă. Cunoștea preferințele erotice secrete ale clericului. Și pentru că le știa, putea să-l transforme în informator.

— Spune mai departe.

— Acel cavaler străin care, în treacăt fie spus, în prezența episcopului nu a arătat niciun pic de smerenie și nici măcar vreo sfială, a relatat ancheta în problema asasinării lui Barta din Karczyn și Piotr von Bielau. Și relatarea a fost făcută în așa fel, încât preacinstitul sufragan nu s-a abținut și la un moment dat a început să râdă...

Otto Beess a ridicat din sprâncene fără să rostească un cuvânt.

— Acel cavaler a spus că de vină sunt evreii, deoarece în apropierea locului ambelor omoruri se simțea *foetor judaicus*, adică duhoarea specifică evreilor... Și ca să scape de această duhoare, așa cum știe toată lumea, evreii beau sânge de creștin. Omorul, a spus mai departe cavalerul, nebăgând în seamă că preacinstitul Tylman plesnește de râs, poartă așadar pecetea rituală și vinovații trebuie căutați în comunitățile cele mai apropiate, mai ales la Brzeg, deoarece rabinul din Brzeg a fost văzut în apropiere de

[1] „În sfârșit", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Mai presus de orice", în lb. latină, în original (n. red.).

Strzelin și chiar în compania tânărului Reinmar de Bielau... Cel pe care Luminăția Voastră...

— Știu. Spune mai departe.

— La acest *dictum* preacinstitul sufragan Tylman a spus că astea sunt povești, că amândoi au fost omorâți de sabie. Că domnul Albrecht von Bart era un om voinic și spadasin cunoscut. Că niciun rabin, din Brzeg sau din altă parte, nu s-ar putea pune cu domnul Bart, nici chiar dacă s-ar bate pentru Talmud. Și din nou a început să râdă până la lacrimi.

— Și cavalerul?

— A spus că nu evreii îi omorâseră pe preacinstiții domni Barta și Piotr Bielau, ci probabil diavolul. Ceea ce, de fapt, este același lucru.

— Și ce a spus Konrad?

— Sfinția Sa, a murmurat clericul, l-a săgetat cu privirea pe preacinstitul Tylman, căci se vedea că nu-i place veselia lui. Și apoi dintr-odată a vorbit. Foarte aspru, grav și oficial, iar mie mi-a poruncit să scriu...

— A suspendat cercetarea, i-a luat-o înainte canonicul, rostind cuvintele foarte rar. Pur și simplu, a suspendat cercetarea.

— Parcă ați fi fost acolo. Iar preacinstitul sufragan Tylman stătea și nu scotea un cuvânt, dar avea o mină ciudată. Episcopul Konrad a observat și a spus mânios că dreptatea este de partea lui, istoria va dovedi aceasta și *ad maiorem Dei gloriam*[1].

— Așa a spus?

— Exact cu aceste cuvinte. De aceea să nu mergeți, preacinstite părinte, la episcop cu această chestiune. Garantez că nu veți realiza nimic. Și în plus...

— În plus ce?

— Străinul acela care a venit la episcop a spus că, dacă în problema acelor două omoruri va mai interveni cineva, se va depune o petiție sau se va cere continuarea anchetei, el cere să fie înștiințat despre aceasta.

---

[1] „Spre slava mai mare a lui Dumnezeu", în lb. latină, în original (n. red.).

— Cere..., a repetat Otto Beess. Și episcopul ce a spus?

— A dat din cap.

— A dat din cap, a repetat canonicul, dând și el din cap. Ei, ei, Konrad din neamul Piaștilor din Oleśnica. A dat din cap.

— Întocmai.

Otto Beess s-a uitat din nou la tablou, la martirul Bartolomeu, de pe care armenii smulgeau bucăți lungi de piele cu ajutorul unor cleşti uriaşi. *Dacă e să dăm crezare* Legendei de Aur *a lui Iacob de Voragine*[1], și-a spus el, *deasupra locului martiriului s-a răspândit un miros încântător de trandafiri. Chiar așa. Tortura pute. Deasupra locurilor torturii se înalță duhori, miasme, putoare. Deasupra tuturor locurilor de tortură și de execuție. Și pe Golgota. Nici acolo, mai ales acolo, nu erau trandafiri. Era, așa cum s-a spus corect*, foetor judaicus.

— Poftim, băiete. Ia de aici.

Clericul, ca de obicei, mai întâi a dat să ia punguța, după aceea a retras repede mâna, ca și când canonicul i-ar fi dat un scorpion.

— Preacinstite părinte... a bâiguit. Eu nu pentru... Nu pentru câțiva groși... Numai pentru că...

— Ia, fiule, ia, l-a întrerupt cu un zâmbet protector canonicul. Ți-am spus și cu alte ocazii că informatorul trebuie să-și primească plata. Îi disprețuiesc în primul rând pe cei care denunță pe gratis. Pentru o idee. De frică. Din răutate și invidie. Ți-am mai spus: Mai mult decât pentru trădare, Iuda merită să fie disprețuit pentru că a trădat ieftin.

După-amiaza era blândă și caldă, o schimbare plăcută după cele câteva zile de ploaie. Turla Bisericii Maria Magdalena sclipea în soare, străluceau și acoperișurile caselor. Gwibert Bancz s-a întins. Înghețase la canonic. Încăperea era în umbră, dinspre ziduri venea frigul.

---

[1] *Legenda aurea* (1261–1266), colecție de vieți ale sfinților creștini alcătuită de Iacopo de Voragine, călugăr dominican și ulterior episcop de Genova. În Evul Mediu, *legenda* însemna „lectură", nu poveste fantastică.

Pe lângă sediul din capitulul de pe insula Tumski, rectorul Otto Beess avea la Wrocław și o casă pe Strada Cizmarilor, nu departe de piață, acolo obișnuia să-i primească pe cei ale căror vizite nu trebuiau să fie cunoscute de toată lumea, iar printre ei se număra firește și Gwibert Bancz. Iar din Strada Cizmarilor erau numai trei pași până la o pivniță cunoscută clericului de la Târgul de păsări. În pivniță putea să dea o parte din banii primiți de la canonic. Gwibert Bancz știa perfect că, dacă scapă de bani, scapă și de păcat.

Mușcând din covrigul cumpărat la colțul pe lângă care trecuse scurtând drumul, a cotit pe o alee îngustă. Aici era liniște și pustiu, atât de pustiu, încât de sub picioare i-a țâșnit un șobolan, uimit de apariția unui om.

A auzit foșnet de pene și fâlfâit de aripi. S-a uitat în spate și a văzut un fluturaș-de-stâncă mare, așezat dizgrațios pe friza de deasupra unei ferestre. A scăpat covrigul din mână, s-a dat repede înapoi, a sărit în lături.

Sub ochii lui, pasărea a coborât pe zid, zgâriind cu ghearele. S-a mânjit. Și și-a schimbat forma. Bancz a vrut să țipe, dar din gâtlejul crispat nu a ieșit niciun sunet.

Acolo unde mai înainte stătea fluturașul-de-stâncă, acum se afla un cavaler cunoscut clericului. Înalt, zvelt, cu părul negru, îmbrăcat în negru, cu privire pătrunzătoare de pasăre.

Bancz a deschis din nou gura și din nou nu s-a auzit nimic, în afară de un scâncet ușor. Cavalerul Fluturaș-de-stâncă a înaintat, apropiindu-se. Ajungând foarte aproape, a zâmbit, a clipit din ochi și a țuguiat buzele, trimițându-i clericului un sărut foarte erotic. Până să se dumirească clericul despre ce este vorba, a zărit sclipirea lamei, a primit o lovitură în burtă, sângele a început să-i șiroiască pe picioare. A primit și a doua lovitură, într-o parte, pumnalul a scrâșnit printre coaste. S-a izbit cu spatele de zid, a treia lovitură aproape că l-a țintuit de el.

Acum ar fi putut să strige și ar fi strigat, dar nu a mai apucat. Fluturașul-de-stâncă a făcut un salt și, cu un gest larg, i-a retezat gâtul.

Trupul chircit, zăcând în noroiul negru, a fost găsit de cerșetori. Până să apară straja orașului, au venit negustorii și târgoveții de la Târgul de păsări.

Deasupra locului uciderii atârna groaza. O groază cumplită, apăsătoare, care îți strângea mațele. O groază înfricoșătoare.

Atât de înfricoșătoare, încât, până în momentul în care a apărut straja, nimeni nu a îndrăznit să fure săculețul cu bani, care atârna din gura larg căscată a mortului.

— *Gloria in excelsis Deo*, a intonat canonicul Otto Beess, lăsând în jos mâinile împreunate și înclinând capul în fața altarului. *Et in terra pax hominibus bonae voluntatis...*[1]

Diaconii stăteau de o parte și de alta a lui, cântând cu voci înfundate. Otto Beess, rectorul capitulului care slujea misa, a continuat. A continuat mecanic, rutinier. Era cu gândurile în altă parte.

Laudamus te, benedicimus te, adoramus te,
glorificamus te, gratias agimus tibi...

Clericul Gwibert Bancz a fost asasinat. În plină zi, în centrul Wrocławului. Iar episcopul Konrad, care a suspendat cercetarea omorului lui Peterlin von Bielau, va suspenda desigur și ancheta în cazul secretarului său. Nu știu ce se petrece aici. Dar trebuie să am grijă de mine. Să nu dau niciodată, sub niciun motiv, niciun pretext sau ocazie.

Cântecul se înălța până la bolta catedralei din Wrocław.

Agnus Dei, Filius Patris, qui tollis peccata mundi, miserere nobis;
Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram...

Otto Beess a îngenunchеat în fața altarului.

Sper că Reynevan a reușit să plece, și-a spus el, făcând semnul crucii... Că este deja în siguranță... Sper din toată inima...

---

[1] „Slavă lui Dumnezeu în locurile preaînalte și pace pe pământ între oamenii plăcuți Lui.", în lb. latină, în original; Luca 2,14 (n. red.).

— *Miserere nobis...*
Misa continua.

Patru călăreți galopau prin răspântie, pe lângă crucea de piatră, una dintre numeroasele amintiri din Silezia ale uciderii și pocăinței. Vântul sufla tăios, ploaia biciuia, noroiul țâșnea de sub copite. Kunz Aulock, numit și Kirieleison, a înjurat, ștergându-și apa de pe față cu mănușa udă. Storck din Gorgowice i-a ținut isonul încă și mai vulgar de sub gluga care picura. Walter de Barby și Sybek din Kobylejglowa nu mai aveau chef nici măcar să înjure. *La galop*, își spuneau, *numai să ajungem mai repede sub un acoperiș, într-un han, la căldură, în loc uscat, la o bere fiartă.*

Noroiul plescăia sub copite, împroșcând silueta chircită sub cruce, acoperită cu mantia și plină și așa de noroi. Niciunul dintre călăreți nu i-a dat atenție.

Iar Reynevan nici măcar nu a înălțat capul.

Capitolul 9

În care apare Szarlej

Priorul mănăstirii carmeliților din Strzegom era slab ca un schelet; tenul, pielea uscată, barba prost bărbierită și nasul lung îl făceau să arate ca o barză jumulită. Când se uita la Reynevan mijea ochii, când se întorcea să citească scrisoarea lui Otto Beess aducea foaia de hârtie la două degete depărtare de nas. Mâinile vineții și osoase îi tremurau tot timpul, gura i se strâmba de durere la fiecare mișcare. Priorul nu era însă bătrân. Suferea de o boală pe care Reynevan o știa și o mai văzuse, o boală care măcina ca lepra, numai că nu era vizibilă, ci mistuia pe dinăuntru. O boală în fața căreia erau neputincioase și leacurile, și ierburile, asupra căreia avea efect numai magia cea mai puternică. Dar ce folos că avea efect. Chiar dacă cineva știa cum s-o lecuiască, nu o lecuia, pentru că vremurile erau de așa natură, că cel lecuit îl putea denunța apoi pe doctor.

Priorul l-a smuls din visare cu vocea lui hârâită.

— Numai pentru aceasta ai așteptat să mă întorc, tinere? Patru zile încheiate? Deși știai că părintele gardian are toate împuternicirile în timpul absenței mele?

Reynevan s-a mulțumit să dea din cap. Referirea la condiția predării scrisorii numai în mâinile priorului era atât de evidentă, încât nu merita să mai fie amintită. Cât despre cele patru zile petrecute în satul Strzegom, nici de acestea nu merita să amintească – nici nu știuse când trecuseră. Ca prin vis. De la tragedia din Balbin, Reynevan mergea mereu ca prin vis. Distrat, absent și semiconștient.

— Ai așteptat să predai scrisoarea în mâinile mele, a constatat priorul. Știi ceva, tinere? Foarte bine ai făcut că ai așteptat.

Reynevan nu a comentat nici de astă dată. Priorul s-a întors la scrisoare, punându-și-o chiar sub nas.

— Daaa, a spus în cele din urmă, ridicând privirile și mijind ochii. Știam eu că va veni ziua când preacinstitul canonic îmi va aminti de datorie. Și va cere plata ei. Cu dobândă cămătărească. Pe care, în treacăt fie spus, Biserica o interzice. Căci Evanghelia lui Luca spune: „Dați cu împrumut, fără să nădăjduiți ceva în schimb."[1] Tinere, crezi fără rezerve în ceea ce poruncește să credem Biserica, mama noastră?

— Da, cinstite părinte.

— Lăudabilă virtute. Mai ales în vremurile noastre. Mai ales într-un loc ca acesta. Știi unde te afli? Știi ce loc este acesta? În afară de mănăstire?

— Nu știi, și-a dat seama priorul după tăcerea tânărului. Aceasta este casa demeriților[2]. Iar ceea ce este casa demeriților cu siguranță nu știi sau te vei preface cu aceeași politețe că nu știi. Așa că am să-ți spun: este o închisoare.

Priorul a tăcut, și-a împreunat mâinile, a privit cercetător la interlocutorul său. Se înțelege că Reynevan își dăduse de mult seama despre ce e vorba, dar nu se dăduse de gol. Nu voia să-i strice carmelitului plăcerea pe care i-o provoca în mod evident acest mod de a face conversație.

---

[1] Luca 6, 35.

[2] Veche denumire provenind din franceza medievală *(démérite)*; infracțiune a unui cleric condamnat în special pentru încălcarea preceptelor morale.

— Știi ce anume își îngăduie să mă roage Sfinția Sa canonicul în această scrisoare? a întrebat după o clipă călugărul.

— Nu, cinstite părinte.

— Această ignoranță te justifică întru câtva. Dar pentru că eu știu, pe mine nu mă poate justifica. Iar prin aceasta, dacă refuz rugămintea, fapta mea va fi justificată. Ce părere ai? Logica mea nu o egalează pe a lui Aristotel?

Reynevan nu a răspuns. Priorul a tăcut. Foarte mult timp. Apoi a aprins scrisoarea canonicului de la lumânare, a întors-o în așa fel încât flacăra s-o cuprindă, a aruncat-o pe jos. Reynevan se uita cum hârtia se răsucește, se înnegrește și se chircește. *Iată cum se transformă în cenușă speranțele mele*, și-a spus el. *Premature, de altfel, fără sens și zadarnice. Poate chiar că e mai bine că s-a întâmplat așa cum s-a întâmplat.*

Priorul s-a ridicat.

— Du-te la bucătar, a spus priorul scurt și sec. Să-ți dea să mănânci și să bei. După aceea vii din nou în biserica noastră. Acolo te vei întâlni cu cel cu care trebuie să te întâlnești. Se vor da porunci, veți putea părăsi mănăstirea fără opreliște. Canonicul Beess a subliniat în scrisoare că plecați amândoi departe. Eu adaug de la mine: foarte bine că e departe. Căci ar fi o mare greșeală, adaug, dacă ar fi prea aproape. Și dacă te-ai întoarce prea curând.

— Mulțumesc Înălțimii Voastre...

— Nu-mi mulțumi. Iar dacă vreunuia dintre voi îi va veni ideea să mă roage să-l binecuvântez înainte de drum, să renunțe la acest gând.

Mâncarea de la carmeliții din Strzegom era, de fapt, chiar ca de închisoare. Dar Reynevan era prea amărât și apatic ca să aibă gust. Iar, pe de altă parte, ce să mai vorbim, era prea înfometat ca să mai strâmbe din nas în fața heringului sărat, a cașei fără sos și a berii care se deosebea de apă numai prin culoare, dar nu foarte mult. Dar poate că tocmai era post? Nu-și amintea.

Așa că a mâncat repede și viguros, sub privirile încântate ale bătrânului bucătar, obișnuit fără îndoială cu un entuziasm mult

mai mic din partea oaspeților. Abia reușise Reynevan să dea gata prima cană de bere, că zâmbărețul călugăr i-a și pus-o dinainte pe a doua, scoasă direct din butoiaș. Reynevan s-a hotărât să profite de acest gest de prietenie.

— Mănăstirea voastră este o adevărată fortăreață, a spus el cu gura plină. Și nu e de mirare, căci știu la ce servește. Dar nu aveți strajă înarmată. Dintre cei care ispășesc aici nu a fugit nimeni?

— O, fiule, fiule, a clătinat din cap bucătarul în fața naivității lui. Să fugă? La ce bun? Nu uita cine ispășește aici. Fiecare dintre ei își va isprăvi cândva pedeapsa. Și deși niciunul dintre cei de aici nu ispășește *pro nihilo*[1], încheierea pedepsei șterge vina. *Nullum crimen*, totul revine la normal. Dar un fugar? Ar fi proscris până la sfârșitul zilelor.

— Înțeleg.

— Asta e bine, dar eu nu am voie să vorbesc. Mai vrei cașă?

— Cu plăcere. Dar interesant, pentru ce ispășesc cei pedepsiți? Pentru ce învinuiri?

Bucătarul a tresărit și s-a uitat cu grijă în jur, știind fără îndoială că în casa demeriților pot avea urechi chiar și zidurile pline de tigăi atârnate și de ghirlande de usturoi ale bucătăriei.

— O, a spus încet, ștergându-și de veșmânt mâinile pline de grăsime de la hering. Ispășesc pentru diverse fapte, fiule, diverse. Mai ales frivolii. Și călugării. Cei care și-au încălcat jurămintele. Poți să-ți imaginezi și singur: jurământul ascultării, al supunerii, al sărăciei... Și al abstinenței și moderației... Așa cum se spune: *plus bibere, quam orare*[2]. Și jurământul castității, din păcate...

— *Femina*, a ghicit Reynevan, *instrumentum diaboli*[3]?

— Dacă ar fi numai *femina*..., a oftat bucătarul, ridicând ochii în sus. Ah, ah... Păcate fără număr, fără număr... Nu putem nega. Dar la noi sunt treburi mai importante... Oh, mai importante... Însă nu am voie să vorbesc despre asta. Ai terminat de mâncat, fiule?

---

[1] „Pentru nimic", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Să bei mai mult decât să te rogi", în lb. latină, în original (n. red.).

[3] „Femeia... unealta diavolului", în lb. latină, în original (n. red.).

— Am terminat. Mulțumesc. A fost gustos.
— Mai vino oricând dorești.

Interiorul bisericii era deosebit de întunecos, strălucirea lumânărilor și lumina de la ferestrele înguste cădeau numai în jurul altarului, al tabernacului, al crucifixului și pe tripticul care înfățișa Lamentația. Restul prezbiteriului, întreaga navă, galeriile de lemn și stranele erau cufundate într-un semiîntuneric cețos. *Poate că este așa intenționat*, nu s-a putut împiedica să gândească Reynevan, *pentru ca demeriții să nu-și vadă chipurile în timpul rugăciunilor, să nu încerce să ghicească de pe ele păcatele și greșelile altora.*

— Aici sunt.

Vocea limpede și profundă care se auzise din partea ascunsă dintre strane și alcov răsuna grav și demn – era greu să te împotrivești acestei impresii. Dar probabil că era numai efectul ecoului, reverberația sunetului reflectat de baldachinul cupolei, care se încolăcea apoi pe pereții de piatră. Reynevan s-a apropiat.

Deasupra confesionalului, care răspândea un miros slab de tămâie și de vopsea lăcuită, se înălța imaginea Sfintei Ana Întreite, cu Maria pe un genunchi și Isus pe celălalt. Reynevan vedea tabloul, deoarece era luminat de o torță. Luminând tabloul, torța cufunda restul spațiului în cel mai profund întuneric, astfel că Reynevan vedea numai conturul siluetei bărbatului care ședea în confesional.

— Așadar, ție trebuie să-ți mulțumesc, a spus bărbatul, trezind alte ecouri, pentru șansa de a-mi recâștiga libertatea de mișcare, așa este? Mulțumesc, deci. Deși mi se pare că trebuie să mulțumesc mai degrabă unui anumit canonic din Wrocław, așa este? Și evenimentului care a avut loc... Ei, spune după regulă. Ca să fiu absolut sigur că vorbesc cu cine trebuie. Și că nu este un vis.

— Optsprezece iulie, anul optsprezece.
— Unde?
— Wrocław, Orașul Nou...
— Bineînțeles..., a confirmat bărbatul după o clipă. Se înțelege clar că Wrocław. Unde altundeva ar fi putut să fie, dacă nu acolo? Bine. Acum apropie-te! Și ia poziția regulamentară.

— Poftim?

— Îngenunchează!

— Fratele meu a fost ucis, a spus Reynevan, fără să se clintească din loc. Pe mine însumi mă amenință moartea. Sunt urmărit, trebuie să fug. Și înainte de asta, să rezolv niște treburi. Și să încheiu câteva socoteli. Părintele Otto m-a asigurat că vei putea să mă ajuți. Tocmai tu, indiferent cine ești. Dar nici nu mă gândesc să îngenunchez în fața ta... Cum să-ți spun? Părinte? Frate?

— Spune-mi cum vrei. Chiar și unchiule. Îmi este absolut indiferent.

— Mie nu-mi arde de râs. Am spus că fratele meu a fost ucis. Priorul a zis că putem pleca de aici. Atunci să plecăm, să părăsim locul acesta trist, să pornim la drum! Și pe drum am să-ți spun tot ce trebuie. Ca să știi cât trebuie. Și nu mai mult decât trebuie.

— Te-am rugat să îngenunchezi, ecoul glasului bărbatului a bubuit și mai profund.

— Iar eu am spus: nu am de gând să mă spovedesc ție.

— Indiferent cine ești, ai de ales între două căi: una aici, spre mine, în genunchi. A doua, pe poarta mănăstirii. Fără mine, se înțelege. Eu nu sunt arendaș, băiete, nici tâlhar năimit ca să-ți rezolv ție treburile și socotelile. Eu sunt acela care decide cât și ce anume trebuie să știu, bagă-ți bine asta în cap. De altfel, este o chestiune de încredere reciprocă. Tu nu ai încredere în mine, atunci eu cum pot avea încredere în tine?

— Pentru faptul că ieși din închisoare, l-a înfruntat îndrăzneț Reynevan, poți să-mi mulțumești mie. Și părintelui Otto. Să-ți bagi asta bine în cap și să nu mai încerci să faci pe deșteptul. Ori mergi cu mine, ori putrezești aici mai departe. Alegerea...

Bărbatul l-a întrerupt bătând zgomotos în peretele confesionalului.

— Să știi că nu este prima dată când am de făcut o alegere dificilă. Păcătuiești prin semeție dacă îți închipui că o să mă sperii. În dimineața aceasta încă nu știam că exiști, și chiar în seara aceasta, dacă va fi nevoie, voi uita de existența ta. Repet, și asta pentru ultima dată: fie o spovedanie ca semn al încrederii, fie

rămas-bun. Grăbește-te cu alegerea, nu a mai rămas mult timp până la sextă. Iar aici se respectă cu strictețe orele rugăciunilor.

Reynevan a strâns pumnii, luptându-se cu dorința copleșitoare de a se întoarce și a pleca, de a ieși la soare, la aer curat, la verdeață și la spațiu deschis. Dar în final s-a abținut. Judecata sănătoasă a învins.

— Nici nu știu dacă ești preot, a spus el gâtuit, îngenunchind pe lemnul alunecos.

— Asta nu are importanță – în vocea bărbatului din confesional a răsunat o nuanță de batjocură. Mă interesează numai spovedania. Să nu te aștepți să te absolv de păcate.

— Nici nu știu cum să-ți spun.

— Am mai multe nume, s-a auzit de după zăbrele încet, dar limpede. Lumea mă știe sub diverse nume. Din moment ce am șansa să fiu înapoiat lumii... Poate va trebui să alegem ceva... Wilibald din Hirsau? Sau poate, hmm... Benignus din Aix? Pavel din Tyniec? Cornelius van Heemskerck? Sau poate... poate... maestrul Szarlej? Cum ți se pare, băiete? Maestrul Szarlej? Ei, bine, nu te mai strâmba. Pur și simplu, Szarlej. Se poate?

— Se poate. Să pornim la treabă, Szarlej.

Abia s-au trântit cu zgomot în urma lor porțile masive ca de fortăreață ale mănăstirii carmeliților din Strzegom, abia s-au îndepărtat de cerșetorii care ședeau în fața porții și de bătrânii care se rugau, abia au intrat în umbra plopilor de la marginea drumului, că Szarlej l-a surprins total și nebunește pe Reynevan.

Demeritul și pușcăriașul de adineauri, doar cu o clipă mai înainte fascinant de misterios, mohorât și tăcând demn, a izbucnit brusc într-un râs homeric, a făcut un salt de cerb în sus, s-a aruncat pe spate în buruieni, s-a tăvălit câteva clipe în verdeață ca un mânz, când urlând, când râzând. În cele din urmă, în fața ochilor stupefiați ai lui Reynevan, confesorul lui de adineauri a sărit în picioare și a făcut un gest obscen spre poarta mănăstirii, cu brațul îndoit din cot. Gestul a fost însoțit de o litanie lungă de blesteme și înjurături indecente. Câteva dintre ele se refereau direct la

prior, câteva la mănăstirea din Strzegom, câteva la ordinul carmeliților în ansamblu, câteva aveau caracter general.

— N-aș fi crezut că a fost așa de greu acolo, a spus Reynevan, potolind calul care se speriase de spectacol.

— Nu judecați, ca să nu fiți judecați.

Szarlej și-a scuturat hainele.

— Asta în primul rând. În al doilea, binevoiește să te abții de la comentarii, cel puțin, deocamdată. În al treilea rând, să ne grăbim spre oraș.

— Spre oraș? Dar de ce? Mă gândeam...

— Nu gândi.

Reynevan a ridicat din umeri, a îndemnat calul la drum. Se prefăcea că întoarce capul să se uite în urmă, dar nu se putea abține să nu-l observe pe furiș pe bărbatul care pășea alături de cal.

Szarlej nu era înalt, chiar puțin mai scund decât Reynevan, dar acest detaliu nu se observa, căci demeritul de până mai adineauri era lat în umeri, bine făcut și cu siguranță puternic, ceea ce se putea deduce după mușchii și tendoanele care îi jucau pe antebraț, ieșind de sub mânecile scurte. Szarlej nu fusese de acord să părăsească mănăstirea în veșmânt de călugăr și hainele pe care i le dăduseră erau destul de ciudate.

Chipul demeritului avea trăsături destul de aspre, ca să nu spunem din topor, dar era un chip vioi, care se schimba fără încetare, pe care trecea o gamă variată de expresii. Nasul încovoiat și bărbătesc purta urmele unei rupturi vechi, pe bărbie se mai vedea o cicatrice de demult. Ochii lui Szarlej, verzi ca un gât de sticlă, erau foarte ciudați. Când te uitai în ei, mâna se ducea automat să verifice dacă punga este la locul ei și inelul pe deget. Gândul alerga neliniștit la soția și fiicele lăsate acasă, iar încrederea în virtutea femeiască își dezvăluia întreaga naivitate. Pierdeai dintr-odată orice speranță să revezi banii împrumutați, nu te mai mirai că sunt cinci ași într-un pachet de cărți de joc, pecetea autentică de pe document începea să pară al naibii de neautentică, și calul cumpărat scump începea în mod ciudat să hârâie din plămâni. Asta simțeai când te uitai în ochii verzi ca sticla ai lui

Szarlej. La chipul lui, care, în mod clar, avea mai multe trăsături luate de la Hermes decât de la Apolo.

Au trecut de întinderea mare a grădinilor de zarzavat de la marginea orașului, apoi de capelă și de Spitalul Sfântul Nicolae. Reynevan știa că spitalul este ținut de ioaniți și mai știa că ordinul lor are comandoria. Și-a amintit imediat de prințul Kantner și de porunca lui, care îl trimisese la Mała Oleśnica. A început să se neliniștească. Se putea face o legătură între el și ioaniți, iar drumul pe care mergea nu era drumul lupului hăituit; se îndoia că Otto Bees ar fi lăudat această alegere. În acel moment, Szarlej a dat prima dovadă a perspicacității sale. Sau a rarei capacități de a citi gândurile.

— Nu ai motive să te neliniștești, a spus el nepăsător și vesel. Strzegom are peste două mii de locuitori, o să dispărem printre ei ca un pârț în zăpadă. Și apoi ești sub ocrotirea mea. Doar am promis.

— Tot timpul, a spus Reynevan după o clipă lungă, de care avusese nevoie ca să se calmeze, tot timpul mă întreb ce înseamnă pentru tine o asemenea promisiune.

Szarlej a rânjit cu dinții albi spre culegătoarele de in care veneau din sens opus, niște fete zdravene cu cămășile foarte șifonate, care lăsau să se vadă multe dintre farmecele asudate și pline de praf. Erau vreo douăzeci de fete, iar Szarlej a rânjit la fiecare pe rând, așa că Reynevan și-a pierdut speranța că va mai auzi răspunsul.

— Întrebarea era de natură filosofică, l-a luat prin surprindere demeritul, dezlipindu-și privirile de la fundulețul rotund al ultimei culegătoare. La astfel de întrebări nu sunt obișnuit să răspund când sunt treaz. Dar îți promit: îți voi da răspunsul înainte de apusul soarelui.

— Nu știu dacă pot să aștept până atunci. Dacă nu am să ard de curiozitate mai înainte.

Szarlej nu a răspuns, în schimb a mărit pasul, astfel că Reynevan era nevoit să mâne calul în trap ușor. Au ajuns curând la Poarta Świdnice. Dincolo de aceasta, dincolo de mulțimea de pelerini murdari care șchiopătau în umbră și de cerșetorii plini

de bube, se afla Strzegom, cu străduțele lui înguste, noroioase, urât mirositoare și pline de oameni.

Indiferent unde ducea drumul și care era scopul lui, Szarlej cunoștea străduțele, căci îl conducea cu pas sigur și fără șovăială. Au mers pe una în care țăcăneau atâtea războaie de țesut, că în mod sigur trebuia să fie Ulița Țesătorilor sau a Postăvarilor. Au ajuns curând într-o piațetă, dominată de turla bisericii. Prin piațetă se vedea și se simțea că fuseseră mânate nu demult vitele.

— Privește, a spus Szarlej oprindu-se în loc. Biserica, apoi cârciuma, bordelul și în mijloc, între ele, o grămadă de rahat. Asta este parabola vieții omenești.

— Și parcă spuneai că nu filosofezi când ești treaz, a spus Reynevan fără să zâmbească.

— După o lungă perioadă de abstinență – Szarlej și-a îndreptat fără greș pașii spre o alee, în direcția unei tejghele pe care se aflau butoiașe și căni –, îmi stinge setea numai o bere bună. Hei, om bun! Una blondă de Strzegom, te rog! Din pivniță! Binevoiește să plătești, băiete, căci așa cum spune Scriptura, *argentum et aurum non est mihi*[1].

Reynevan a pufnit, dar a aruncat pe tejghea câțiva haleri.

— O să aflu în sfârșit ce treburi te-au adus aici?

— O să afli, dar numai după ce beau cel puțin trei căni din astea.

— Și după aceea? Reynevan a încruntat sprâncenele: La bordelul recent menționat?

— Nu exclud asta. Szarlej a ridicat cana: Nu exclud asta, băiete.

— Și după aceea? O libație de trei zile cu ocazia redobândirii libertății?

Szarlej nu a răspuns, pentru că bea. Dar înainte să încline cana, a clipit din spatele ei, iar clipitul acela putea însemna orice.

— A fost o greșeală, a rostit serios Reynevan, privind fix la jocul demeritului cu cănile de bere. Poate că a fost greșeala canonicului. Sau poate a mea, că l-am ascultat. Și am pornit la drum cu tine.

---

[1] „Argintul și aurul nu sunt pentru mine", în lb. latină, în original (n. red.).

Szarlej bea fără să-i dea nicio atenție.

— Din fericire, a continuat Reynevan, asta se poate rezolva ușor. Și putem pune punct.

Szarlej și-a desprins cana de buze, a oftat, și-a lins spuma de pe buza superioară.

— Vrei să-mi spui ceva, a ghicit el. Atunci vorbește!

— Noi doi nu ne potrivim unul cu altul, a spus rece Reynevan.

Demeritul a făcut semn să i se aducă a doua bere și, un moment, a părut interesat numai de cană.

— E adevărat că ne deosebim puțin, a recunoscut el înghițind. Eu, de pildă, nu obișnuiesc să călăresc nevestele altora. Iar dacă mai căutăm atent, cu siguranță că vom mai descoperi și alte deosebiri. Asta e normal. Am fost creați după chipul și asemănarea Creatorului, dar acesta a avut grijă și de detalii. Și lăudat fie pentru asta.

Reynevan a fluturat din mână, tot mai supărat.

— Mă întreb dacă în numele Creatorului nu ar trebui să ne luăm adio, a spus el furios. Acum, imediat. Să ne despărțim și să pornim fiecare în drumul lui. Căci nu știu la ce îmi poți fi de folos. Mă tem că la nimic.

Szarlej s-a uitat la el din spatele cănii.

— Să-ți fiu de folos? a repetat. La ce? E ușor să te convingi. Strigă „Ajutor, Szarlej!" și vei primi ajutor.

Reynevan a ridicat din umeri și s-a întors, vrând să iasă. A lovit pe cineva. Iar acel cineva i-a lovit calul atât de tare, că acesta a țipat și l-a lovit, împroșcându-l cu balegă.

— Cum mergi, netotule? Încotro cu mârțoaga asta? Aici suntem la oraș, nu în satul tău împuțit!

Cel care îl înghiontise și îl înjurase era unul din cei trei tineri îmbrăcați cu haine bogate, la modă și elegante. Toți trei semănau neobișnuit de mult între ei – purtau aceleași fesuri fanteziste pe părul frizat cu fierul de ondulat și haine vătuite, cu tigheluri atât de dese, încât mânecile lor semănau cu niște omizi uriașe. Și purtau și pantalonii strâmți numiți după moda pariziană *mi-parti*,

care aveau cracii de culori diferite, contrastante. Toți trei țineau în mâini bastoane răsucite cu ținte.

— Pe Isus Hristos și toți sfinții! a repetat fanfaronul, agitând bastonul. Ce e cu mojicia asta din Silezia, ce pustiu sălbatic! O să-i învețe vreodată cineva ce înseamnă cultura?

— Va trebui să ne ocupăm singuri de această treabă, a spus altul cu același accent galic. Și să-i băgăm în Europa.

— Corect, a întărit și al treilea dandy, cu nădragi *mi-parti* albaștri-roșii. Pentru început, ca să-i introducem în Europa, haideți să-i tăbăcim pielea acestui mitocan. Haideți, domnilor, luați bastoanele! Și să nu se lenevească nimeni!

— Hei! a strigat proprietarul tarabei cu bere. Fără încăierări, domnilor negustori! Că acuși chem straja!

— Ține-ți fleanca, neghiobule, că o încasezi și tu!

Reynevan a încercat să fugă, dar nu a reușit. Un baston l-a lovit în umăr, altul în spinare, al treilea în fese. Și-a dat seama că nu este cazul să aștepte următoarea serie.

— Ajutor! a strigat el. Szarlej, ajutor!

Szarlej, care urmărea scena cu un interes moderat, a lăsat cana și s-a apropiat fără grabă.

— Ajunge cu distracția!

Fanfaronii s-au întors și, ca la comandă, au izbucnit în râs. Și într-adevăr, în hainele lui șleampete și pestrițe, demeritul nu avea un aer foarte demn.

— Isuse Hristoase, a pufnit primul fanfaron, om credincios după cum se vede. Dar ce figuri nostime se întâlnesc la acest capăt de lume!

— Ăsta trebuie să fie măscăriciul localnic, și-a dat cu părerea cel de-al doilea. Se vede după hainele astea ciudate.

— Nu haina îl face pe om, a ripostat rece Szarlej. Plecați de aici, drăgălașilor. Repejor.

— Ceeee?

— Domnii vor binevoi să se îndepărteze, a repetat Szarlej. Adică să se ducă undeva, departe. Nu trebuie să ajungă chiar la Paris. Este suficient la celălalt capăt al orașului.

— Ceee?

— Domnii vor binevoi să se care, a repetat Szarlej rar, cu răbdare, limpede, ca unor copii. Şi să se ocupe cu ceva cu care sunt obişnuiţi. De pildă, cu sodomia. În caz contrar, domnii vor încasa o bătaie temeinică. Şi asta înainte să apuce vreunul din domni să rostească *credo in Deum patrem omnipotentem*[1].

Primul fante a repezit bastonul. Szarlej a evitat lovitura, a apucat bastonul şi l-a răsucit. Fantele a făcut un salt în aer şi s-a prăbuşit în noroi. Cu bastonul care îi rămăsese în mână, demeritul l-a izbit în frunte pe al doilea fante, trimiţându-l în tejgheaua cu bere, şi i-a aplicat o lovitură rapidă celui de-al treilea peste mână. Între timp, primul se ridicase de jos şi s-a năpustit la Szarlej, urlând ca un zimbru rănit. Demeritul a oprit atacul fără prea mare efort cu o lovitură care l-a îndoit pe fanfaron în două. Szarlej l-a izbit zdravăn cu cotul în rinichi, i-a tras un picior în ureche în timp ce cădea, parcă chiar fără chef. Dar cel lovit s-a chircit ca un vierme şi nu s-a mai ridicat.

Ceilalţi doi s-au uitat unul la altul şi, ca la comandă, au scos pumnalele. Szarlej i-a ameninţat cu degetul.

— Nu vă sfătuiesc! Cuţitele schilodesc!

Cei doi dandy nu au ascultat avertismentul.

Reynevan avea impresia că urmăreşte scena cu atenţie. Dar nu observase ceva, căci nu a înţeles cum s-a întâmplat ceea ce s-a întâmplat. Szarlej părea aproape nemişcat în faţa celor doi domnişori care veneau spre el fluturând din mâini ca nişte mori de vânt, iar mişcările pe care le-a executat erau abia perceptibile, dar atât de rapide, că ochiul nu le putea sesiza. Unul dintre fanţi a căzut în genunchi, horcăind cu capul aproape până la pământ, şi şi-a scuipat dinţii unul după altul în noroi. Celălalt şedea în fund şi ţipa. Deschisese gura cât putea de mult, ţipa şi plângea, subţirel, modulat, fără încetare, exact ca un prunc nehrănit de mult timp. Ţinea propriul pumnal în mână, iar cuţitul colegului i se înfipsese în coapsă, intrând până la mânerul aurit.

---

[1] „Cred în Dumnezeu, Tatăl Atotputernic", în lb. latină, în original (n. red.).

Szarlej s-a uitat la cer, a ridicat brațele în lături cu un gest care voia să însemne „și doar v-am spus". Și-a scos surtucul caraghios și prea strâmt. S-a apropiat de cel care-și scuipase dinții. L-a apucat îndemânatic de coate, a tras de mâneci și cu câteva lovituri de picior precise l-a scos pe fante din haina vătuită. După care și-a pus-o pe el.

— Nu haina îl face pe om, a spus Szarlej, întinzându-se încântat, ci demnitatea umană. Dar numai un om bine îmbrăcat se simte cu adevărat demn.

După aceea s-a aplecat și i-a scos de la brâu tinerelului la modă punga brodată.

— Bogat orașul ăsta, Strzegom, a spus Szarlej. Bogat oraș! Vedeți voi, banii zac pe stradă!

— În locul vostru..., a spus cu glas oarecum tremurat proprietarul tarabei cu bere, în locul vostru aș șterge-o de aici, domnilor. Ăștia sunt negustori bogați, oaspeții nobilului domn Guncelin von Laasan. Așa le trebuie, pentru toate încăierările pe care le provoacă fără încetare... Dar mai bine plecați de aici, căci domnul von Laasan...

— ...Domnește în oraș, a încheiat propoziția Szarlej, luând și punga celui de-al treilea fante. Mulțumim pentru bere, om bun. Hai să mergem, Reinmar.

Au plecat. Fantele cu cuțitul înfipt în coapsă și-a luat mult timp rămas-bun de la ei cu un urlet disperat, neîncetat, de prunc nou-născut:

— Uaa-uaa! Uaa-uaa! Uaa-uaa! Uaa-uaa!

Capitolul 10

În care atât Reynevan, cât și cititorul au ocazia să-l cunoască mai bine pe Szarlej – datorită călătoriei începute și diverselor întâmplări cu care este presărată. La sfârșit își fac apariția trei vidme – ceva absolut clasic, absolut canonic și absolut anacronic.

Așezându-se comod pe un butuc acoperit de mușchi, Szarlej examina monedele pe care le răsturnase din săculețe în șapcă. Nu-și ascundea nemulțumirea.

— Judecând după haine și purtare, a scrâșnit el, s-ar zice că sunt dintre noii îmbogățiți. Dar în pungă, uită-te și tu, băiete, ce porcărie. Ce gunoaie! Doi scuzi, câțiva solzi parizieni ruginiți, paisprezece groși, jumătăți de groș, pfenigi de Magdeburg, skoieți și șilingi prusaci, dinari și haleri mai subțiri decât foitajul de știrudel, fel de fel de alte rahaturi pe care nici nu reușesc să le deosebesc – mai știi, poate chiar false. Să mă ia naiba, valorează mai mult pungile brodate cu fir de argint și perle. Numai că pungile nu sunt bani gheață, unde le schimb eu acum pe bani? Iar banii nu ajung nici pentru un cal amărât, iar eu, la naiba, trebuie să am cal. Să mor eu, dar hainele de pe fanții ăia valorau mai mult. Ar fi trebuit să-i las în pielea goală.

— Atunci domnul von Laasan ar fi trimis după noi nu doisprezece, ci o sută de oameni, a observat destul de acru Reynevan. Şi nu pe un singur drum, pe toate.

— A trimis doisprezece, aşa că nu mai divaga.

Şi într-adevăr, la mai puţin de o jumătate de oră după plecarea celor doi din Strzegom pe Poarta Jaworska, pe aceeaşi poartă au pornit la drum o duzină de călăreţi purtând culorile lui Guncelin von Laasan, nobilul domn şi stăpân al castelului din Strzegom şi, de fapt, al oraşului. Dar Szarlej, dând dovadă de isteţime, îi poruncise lui Reynevan la scurt timp după ce plecaseră să cotească şi să intre în pădure, ca să se ascundă în desiş. Acum aştepta, ca să fie sigur că urmăritorii nu se întorc.

Reynevan a oftat şi s-a aşezat lângă Szarlej.

— Efectul cunoştinţei noastre este următorul: dacă azi-dimineaţă mă fugăreau numai fraţii Stercza, acum sunt pe urmele mele şi von Laasan cu ucigaşii din Strzegom. Mi-e şi groază să mă gândesc ce va fi mai departe.

— Tu ai strigat şi ai cerut ajutor, a ridicat din umeri demeritul. Iar eu mi-am luat obligaţia să te protejez şi să te apăr. Ţi-am amintit asta, dar ai binevoit să nu crezi, Toma Necredinciosule. Acum te-ai convins, dacă ai văzut cu ochii tăi? Sau trebuie să pipăi rănile?

— Dacă ar fi venit straja mai repede, a ţuguiat buzele Reynevan, sau tovarăşii celor bătuţi, cu siguranţă că aş fi avut ce să pipăi. Iar acum aş fi atârnat în streang. Iar tu, protectorul şi apărătorul meu, ai fi atârnat alături. În cârligul învecinat.

Szarlej nu a răspuns, a ridicat doar din umeri iarăşi şi a desfăcut braţele în lături. Reynevan tot nu avea încredere în ciudatul demerit şi tot nu înţelegea de unde atâta încredere în el din partea canonicului Otto Beess. Şi nici nu se apropiase de Adela, ba dimpotrivă, parcă se îndepărtase de ea. Pe lista localităţilor în care nu se putea arăta se adăugase şi Strzegom. Totuşi nu avea ce spune, Szarlej îi făcuse oarecum impresie. Reynevan parcă vedea în minte cum Wolfher Stercza cade în genunchi şi îşi scuipă dinţii unul după altul. Cum Morold, care o târâse pe Adela de păr în Oleśnica, stă în fund şi urlă: Uaauauauaaa!

— Unde ai învățat să te bați așa? La mănăstire?

— La mănăstire, a încuviințat calm Szarlej. Crede-mă, băiete, mănăstirile sunt pline de învățători. Aproape fiecare din cei care sunt acolo știe câte ceva. E suficient deci să ai chef să înveți.

— La demeriți, la carmeliți, a fost la fel?

— Chiar mai bine, firește, în privința învățăturii. Aveam mult timp când nu aveam ce face. Mai ales dacă nu îți plăcea de fratele Barnaba. Fratele Barnaba, cistercianul, deși era frumușel și drăgălaș ca o fată, nu era fată, dar chestia asta nu ne deranja deloc.

— Scutește-mă, te rog, de amănunte. Și acum ce facem?

— Luăm exemplu de la fiii lui Aymon – a spus Szarlej ridicându-se și întinzându-se – și încălecăm amândoi pe murgul tău Bayard. Și o luăm spre sud, spre Świdnica. Dar nu pe drum.

— De ce?

— Cu toate că am făcut rost de trei pungi, suferim în continuare de insuficient *argentum et aurum*. La Świdnica voi găsi un antidot pentru asta.

— Am întrebat de ce nu mergem pe drum?

— Pe drumul de Świdnica ai sosit la Strzegom. Există mari șanse să ne întâlnim acolo nas în nas cu cei care te urmăresc.

— Mi-au pierdut urma. Sunt sigur...

— Și ei se bizuie pe această siguranță a ta, l-a întrerupt demeritul. Din relatarea ta am înțeles că te urmăresc oameni de meserie. Pe aceștia nu e ușor să-i păcălești. La drum, Reynevan. Ar fi un lucru înțelept ca să ajungem cât mai departe de Strzegom și de domnul von Laasan înainte de căderea nopții.

— De acord. E un lucru înțelept.

Seara i-a surprins în mijlocul pădurii, întunericul i-a ajuns în apropierea unei așezări, fumul se prelingea pe acoperișurile colibelor și se răspândea în împrejurimi, amestecându-se cu ceața care se ridica de pe lunci. La început, avuseseră intenția să-și petreacă noaptea într-un adăpost înjghebat în apropierea colibelor, îngropați într-o căpiță de fân cald, dar câinii îi simțiseră și începuseră

să-i latre atât de furioși, încât renunțaseră. Au găsit pe bâjbâite la marginea pădurii o colibă ciobănească pe jumătate dărâmată.

În pădure tot timpul foșnea și trosnea ceva, piuia și croncănea, din când în când, în întuneric sclipeau luminițele palide ale unor ochi. Erau cel mai probabil jderi sau bursuci, însă Reynevan, pentru mai multă siguranță, a aruncat în foc resturile de aconit cules din cimitir cu o zi înainte, a mai adăugat și iarbă-grasă culeasă cu două zile înainte, mormăind cu această ocazie și un descântec pe sub nas. Dar nu era foarte sigur dacă erau descântecele bune și nici dacă le memorase bine.

Szarlej îl privea curios.

— Spune mai departe, povestește, Reynevan, a spus el.

Reynevan îi povestise lui Szarlej despre toate necazurile lui chiar în timpul „spovedaniei" de la carmeliți și tot acolo îi expusese în linii mari planurile și intențiile sale. Atunci demeritul nu comentase. Cu atât mai mult era uimit de reacția lui de acum, când venise vorba despre detalii.

— Nu aș vrea ca începutul plăcut al întâlnirii noastre să fie stricat de lucruri nespuse până la sfârșit sau de nesinceritate, a spus el scormonind cu un băț în foc. Îți spun sincer și fără rețineri, Reinmar, că planul tău este bun numai să-l îndeși în curul unui câine.

— Ce?

— În curul unui câine, a repetat Szarlej, modulându-și vocea ca un predicator. La asta e bun planul pe care mi l-ai prezentat mai adineauri. Ești băiat isteț și învățat, nu se poate să nu vezi și tu asta. Și să nu te bizui pe faptul că am să iau parte la așa ceva.

— Eu și canonicul Otto Beess te-am scos de sub zăvor, a spus Reynevan, stăpânindu-și vocea, deși fierbea de mânie. Nu de milă, ci tocmai ca să iei parte la asta. Și ești un demerit isteț, așa că nu se poate să nu fi înțeles asta acolo, la mănăstire. Dar îmi comunici de abia acum că nu vei lua parte. Așadar, îți spun și eu la fel de sincer și fără ocolișuri: întoarce-te în închisoarea carmeliților.

— Sunt tot timpul în închisoarea carmeliților. Cel puțin, oficial. Dar probabil că tu nu vei înțelege asta.

— Înțeleg, a spus Reynevan, amintindu-și de discuția cu bucătarul carmelit care îi dăduse heringi. Înțeleg perfect și că te interesează să-ți ispășești pedeapsa, pentru că după aceea *nullum crimen*, reintri în grații și privilegii. Dar înțeleg și faptul că Otto Beess te are la mână. Deci e suficient să-i transmit că ai fugit de la carmeliți și vei fi proscris toată viața. Nu te mai întorci la ordinul tău și la căldura mănăstirii. În treacăt fie spus, despre ce ordin și despre ce mănăstire este vorba? Se poate ști?

— Nu se poate. În esență, dragă Reinmar, ai înțeles lucrurile corect. E drept, mi-au dat drumul de la demeriți oarecum neoficial, ispășirea continuă. Și este adevărat, datorită canonicului Beess ispășesc pedeapsa în libertate, lăudat fie canonicul pentru aceasta, căci mie mi-e dragă libertatea. Dar de ce mi-ar lua preasfântul părinte ceea ce mi-a dat? Căci fac ceea ce m-a obligat să fac.

Reynevan a deschis gura, dar Szarlej l-a întrerupt imediat, chiar destul de brutal.

— Povestea ta despre iubire și crimă, deși este înduioșătoare, demnă fără îndoială de Chrétien de Troyes, pe mine nu reușește să mă înduioșeze. N-o să mă convingi, băiete, că Otto Beess m-a recomandat ca să te ajut să eliberezi din asuprire domnițe oropsite și să-ți fiu tovarăș în războaiele dintre neamuri. Eu îl cunosc pe canonic. Este un om înțelept. Te-a îndrumat spre mine ca să te salvez. Dar nu ca să ne băgăm amândoi capul sub secure. Voi îndeplini așadar ceea ce așteaptă canonicul de la mine. Te voi salva de urmăritori. Și te voi duce cu bine în Ungaria.

— Nu plec din Silezia fără Adela. Și fără să-mi răzbun fratele. Nu ascund faptul că mi-ar prinde bine un ajutor, că m-am bazat pe el. Pe tine. Dar, dacă nu se poate, nu se poate. Am să mă descurc. Iar tu fă ce dorești. Du-te în Ungaria, în Rusia, în Palestina, unde vrei. Bucură-te de libertatea pe care o iubești.

— Mulțumesc pentru sugestie, i-a retezat-o rece Szarlej. Dar nu voi profita de ea.

— Ah! Și de ce?

— Este clar că nu te vei descurca singur. O să-ți pierzi capul. Iar atunci canonicul îl va cere pe al meu.

— Aha. Păi, atunci, dacă ții la capul tău, nu ai de ales.

Szarlej a tăcut mult timp. Reynevan reușise să-l cunoască puțin și nu credea că acesta este sfârșitul.

— În privința fratelui tău, rămân ferm pe poziție, a spus în cele din urmă cel care fusese până nu demult deținut la carmeliți. Fie și numai pentru că nu știi sigur cine l-a ucis. Nu mă întrerupe! Vrăjmășia între neamuri este un lucru serios. Iar tu, așa cum ai recunoscut, nu ai nici martori, nici dovezi, nu dispui decât de presupuneri și deducții. Nu mă întrerupe, te-am rugat! Ascultă până la capăt! Să mergem, să așteptăm, să strângem informații, să adunăm dovezi, să găsim mijloace. Să adunăm o echipă. Am să te ajut. Dacă mă asculți, îți promit că vei gusta răzbunarea așa cum trebuie gustată. Cu sânge-rece.

— Dar...

— Încă nu am terminat. În privința alesei tale, Adela, planul este în continuare bun numai de băgat în curul câinilor. Dar, oricum, dacă ne abatem prin Ziębica, nu lungim prea mult drumul. Iar la Ziębica se vor lămuri multe.

— Ce vrei să spui? Adela mă iubește.

— A negat cineva?

— Szarlej!

— Te ascult.

— De ce insistați și tu, și canonicul să mergem în Ungaria?

— Pentru că este departe.

— Dar de ce nu în Cehia? Și Cehia e departe. Și cunosc Praga, am prieteni acolo...

— Cum așa, tu nu mergi la biserică? Nu asculți predicile? Acum Praga și toată Cehia este un cazan cu smoală care fierbe, poți să te arzi rău de tot. Și peste câtva timp s-ar putea să fie și mai vesel. Îndrăzneala husiților a depășit granițele, o asemenea erezie nerușinată nu vor răbda nici papa, nici Luxemburghezul, nici prințul elector saxon, nici landgraful de Meissen și Turingia, căci erezia husită este ca sarea în ochi pentru toată Europa. Și ai să vezi cum pornește toată Europa împotriva Cehiei cu o cruciadă.

— Au mai fost cruciade antihusite, a remarcat acru Reynevan. Împotriva Cehiei a pornit toată Europa. Și a încasat-o zdravăn. Cât de zdravăn a încasat-o mi-a povestit nu demult un martor ocular.

— Demn de încredere?

— Chiar proverbial.

— Și ce-i cu asta? A încasat-o și a tras învățăminte. Acum se va pregăti mai bine. Repet: lumea catolică nu-i va suporta pe husiți. E numai o chestiune de timp.

— Îi suportă deja de șapte ani. Pentru că nu au încotro.

— Albigensii au rezistat o sută de ani. Și unde sunt acum? E numai o chestiune de timp, Reinmar. Cehia se va umple de sânge, așa cum s-a umplut Languedocul de sângele catarilor[1]. Și conform metodei verificate în Languedoc, vor fi omorâți toți de-a valma, lăsându-l pe Dumnezeu să-i deosebească pe nevinovați și pe drept-credincioși. De aceea nu mergem în Cehia, ci în Ungaria. Acolo pot să ne amenințe cel mult turcii. Îi prefer pe turci în locul cruciaților. Când e vorba de măcel, turcii nu le ajung cruciaților nici până la glezne.

În pădure era liniște, nu mai foșnea și nu mai piuia nimic, făpturile se speriaseră de descântece sau, ceea ce era mai probabil, pur și simplu se plictisiseră. Pentru mai multă siguranță, Reynevan a mai aruncat în foc și restul ierburilor.

— Sper că mâine ajungem la Świdnica? a întrebat.

— În mod sigur.

Călătoria prin pădure, după cum s-a dovedit, avea și neajunsuri. Când ieșeai din pădure la un drum, era foarte greu să te orientezi de unde vine acel drum și unde duce.

---

[1] Populație din regiunea franceză Languedoc împotriva căreia Biserica Romano-Catolică a organizat o cruciadă deosebit de sângeroasă în perioada 1209–1299, deoarece practica o religie considerată apostazie.

Szarlej stătea aplecat deasupra urmelor lăsate în nisip şi le examina, înjurând printre dinţi. Reynevan lăsase calul să pască iarba de la marginea drumului şi se uita la soare.

— Răsăritul este încolo, a riscat el. Asta înseamnă că trebuie să mergem pe aici.

— Nu te amesteca, i-a retezat-o Szarlej. Studiez urmele ca să stabilesc în ce parte este mişcarea principală. Şi constat că trebuie să mergem... încoace.

Reynevan a oftat, căci Szarlej arătase exact în aceeaşi direcţie ca el. A luat calul de frâu şi a pornit în urma demeritului, care păşea vioi în direcţia aleasă. Curând au ajuns la o răspântie. Patru drumuri absolut identice duceau în cele patru zări. Szarlej a mormăit furios şi s-a aplecat din nou deasupra urmelor de potcoave. Reynevan a oftat şi a început să se uite în jur după ierburi, căci se părea că fără un descântec magic nu se vor descurca.

Tufişurile au foşnit, calul a pufăit, Reynevan a sărit speriat.

Din tufişuri a ieşit trăgându-şi nădragii un moşneag, reprezentant clasic al folclorului local. Era unul din cerşetorii care mişunau cu sutele pe drumuri, cerşeau pe la porţi şi pe la uşi, se milogeau pentru bani pe la mănăstirile de maici şi pentru mâncare la cârciumi şi în curţile ţăranilor.

— Lăudat fie domnul Isus Hristos!

— În vecii vecilor, amin!

Bătrânul, se înţelege, arăta ca un cerşetor tipic. Haina lui era o adunătură de petice de diverse culori, opincile din coajă de copac şi bastonul strâmb aminteau de multe drumuri. De sub căciula zdrenţuită, a cărei materie primă fusese furnizată în special de iepuri şi pisici, ieşeau un nas roşu şi o barbă zburlită. Bătrânul purta pe umăr o traistă care atârna până la pământ, iar la gât avea agăţată de o sfoară o cană de tinichea.

— Să vă ajute Sfinţii Venceslav şi Vicenţiu, Sfânta Petronela şi Sfânta Jadwiga, patroana...

— Unde duc drumurile astea? a întrerupt Szarlej litania. Care dintre ele merge la Świdnica, moşule?

— Eee? Bătrânul şi-a pus mâna pâlnie la ureche: Ce spuneţi?

— Unde duc drumurile?

— Aaa... drumurile... aha... Știu! Pe aici se merge la Olszany... pe aici la Świebodzice... și pe aici la Wciurnaść... m-am pierdut, nu mai...

— Nu contează, a dat Szarlej din mână. Acum știu totul. Dacă acolo este Świebodzice, în direcție inversă este Stanowice, lângă drumul spre Strzegom. La Świdnica, prin Jaworowa Góra, duce exact acest drum. Rămâi sănătos, unchiule.

— Să vă ajute Sfântul Venceslav...

— Dacă te întreabă cineva, de astă dată l-a întrerupt Reynevan, dacă te întreabă de noi... Nu ne-ai văzut. Ai înțeles?

— Cum să nu înțeleg. Să vă ajute Sfânta...

— Ca să ții mai bine minte ce te-am rugat – Szarlej a scotocit în pungă –, ia de aici unchiule, un bănuț.

— Dumnezeu să te binecuvânteze! Mulțumesc! Să vă ajute...

— Și pe dumneata.

— Privește!

Szarlej s-a întors și s-a uitat înapoi după ce au străbătut o bucată de drum.

— Privește numai, Reinmar, cât de mult se bucură, cum dă din mâini și miroase încântat moneda, bucurându-se de grosimea și de greutatea ei. Priveliștea aceasta este cu adevărat o răsplată pentru cel care dăruiește.

Reynevan nu a răspuns, ocupat să observe un stol de păsări care se ridicaseră brusc deasupra pădurii.

— Într-adevăr, nu este voie să treci niciodată indiferent și nepăsător pe lângă suferința omenească, a spus Szarlej cu o mină serioasă, pășind alături de cal. Nu trebuie să întorci niciodată spatele unui om sărman. Mai ales că omul sărman poate să te izbească chiar atunci cu bâta în ceafă. Mă asculți, Reynevan?

— Nu. Mă uit la păsări.

— Care păsări? O, la dracu'! În pădure! În pădure, repede!

Szarlej a lovit zdravăn crupa calului, iar el a luat-o la fugă cu asemenea viteză, că animalul înspăimântat a reușit să-l ajungă din

urmă de abia la liziera copacilor. Ajuns în pădure, Reynevan a sărit jos din șa, a tras calul în desiș, apoi s-a dus lângă demerit, care observa drumul stând ascuns în tufișuri. O clipă nu s-a întâmplat nimic, păsările au încetat să țipe, era atâta liniște și calm, că Reynevan tocmai se pregătea să-și bată joc de Szarlej și de teama lui exagerată. Nu a mai apucat.

În răspântie și-au făcut apariția patru călăreți, l-au înconjurat pe bătrân în tropot de copite și sforăituri de cai.

— Nu sunt din Strzegom, a mormăit Szarlej. Atunci trebuie să fie... Reinmar?

— Da, a încuviințat din cap Reynevan. Sunt ei.

Kirieleison s-a aplecat în șa, l-a întrebat tare ceva pe bătrân, Stork din Gorgowice a îndreptat calul spre el. Bătrânul a scuturat din cap, a împreunat mâinile, urându-le fără îndoială să le ajute Sfânta Petronela.

— Kunz Aulock, a spus Szarlej luându-l prin surprindere pe Reynevan, vel Kirieleison. Tâlhar sadea, deși e cavaler de neam nobil. Stork din Gorgowice și Sybek din Kobylejgłowa, lotri în toată puterea cuvântului. Iar acela cu căciulă de jder este Walter de Barby. Apăsat de blestemul episcopului pentru atacul împotriva fermei din Ocice, proprietatea călugărițelor dominicane din Racibórz. Nu mi-ai spus că pe urma ta vin asemenea celebrități.

Bătrânul căzuse în genunchi, împreuna în continuare mâinile, se ruga, striga și se bătea în piept. Kirieleison s-a aplecat din șa și l-a plesnit cu biciul pe spinare, Stork și ceilalți l-au atins și ei cu bicele, s-a produs o înghesuială în care se încurcau unul pe altul, iar caii au început să se sperie și să necheze. Stork și Walter de Barby cel blestemat de episcop au sărit din șa și au început să-l burdușească bine cu pumnii pe bătrânul care țipa, iar când acesta s-a prăbușit la pământ, s-au năpustit pe el cu picioarele. Bătrânul gemea și țipa de ți se rupea inima.

Reynevan a înjurat, a izbit cu pumnul în pământ. Szarlej se uita pieziș la el.

— Nu, Reinmar, a spus el rece. Să nu aud nimic. Aceștia nu sunt fanfaronii franțuziți din Strzegom. Sunt patru tâlhari și ticăloși

înarmați până-n dinți. Ăsta este Kunz Aulock, cu care probabil că nu m-aș descurca față în față. Alungă deci gândurile și speranțele prostești. Trebuie să stăm aici ca șoarecele pitit sub mătură.

— Și să vedem cum îl omoară pe un om nevinovat al lui Dumnezeu.

— Chiar așa, a spus după o clipă demeritul, fără să-și ia ochii de la ei. Pentru că, dacă e să aleg, viața mea mi-e mai dragă decât a lui. Și eu, în afară de sufletul pe care îl datorez Domnului, mai sunt dator cu bani unor oameni. Și ar fi o atitudine riscantă prostească și lipsită de etică din partea mea să-i lipsesc de șansa de a le înapoia datoria. De altfel, vorbim degeaba. S-a terminat totul. S-au plictisit.

Într-adevăr, de Barby și Stork i-au administrat bătrânului câteva șuturi de rămas-bun, l-au scuipat, s-au urcat pe cai, și o clipă mai târziu galopau toți patru țipând și ridicând nori de praf, spre Jaworowa Góra și Świdnica.

— Nu ne-a trădat, a răsuflat ușurat Reynevan. L-au bătut și l-au călcat în picioare, dar nu ne-a trădat. În pofida batjocurilor tale, ne-a salvat pomana pe care i-am dat-o sărmanului. Milostivirea și generozitatea...

— Dacă Kirieleison, în loc să pună mâna pe ciomag, i-ar fi dat un skoiet, bătrânelul ne-ar fi trădat dintr-o răsuflare, a comentat rece Szarlej. Hai să mergem. Din păcate, din nou prin pădure. Cineva s-a lăudat nu demult aici că i-a păcălit pe urmăritori și aceștia i-au pierdut urma.

— Și nu s-ar cuveni să-i mulțumim, a întrebat Reynevan, ignorând sarcasmul și văzând cum bătrânul stă în patru labe și își caută căciula în șanț. Să-i mai dăm ceva? Căci dispui de bani proveniți din jaf, Szarlej. Dă dovadă de mai multă milostivire.

— Nu pot. În ochii de culoarea verde a sticlei a scăpărat batjocura: Și tocmai din milostivire. I-am dat bătrânului o monedă falsă. Când va încerca s-o cheltuiască, o să se aleagă cu o mamă de bătaie și atât. Dacă îl prind cu mai multe, îl spânzură. Îl cruț cu milostivire de o asemenea soartă. În pădure, Reinmar, să nu mai pierdem timpul.

A căzut o ploaie scurtă și caldă. Când a încetat, pădurea udă a început să se cufunde în ceață. Păsările nu mai cântau. Era tăcere. Ca într-o biserică.

— Tăcerea ta mormântală – s-a auzit în sfârșit vocea lui Szarlej care mergea pe lângă cal – pare să spună ceva. Un fel de dezaprobare. Dă-mi voie să ghicesc... e vorba de bătrânul acela?

— Sigur că despre el. Ai procedat urât. Imoral, delicat vorbind.

— Ha! Cel care pipăie nevestele altora îmi vorbește mie despre morală!

— Te rog să nu compari lucruri incomparabile.

— Ți se pare numai că nu sunt comparabile. Pe lângă aceasta, fapta mea, care, după părerea ta, este imorală, a fost dictată de grija pentru tine.

— Asta este desigur greu de înțeles.

— Am să-ți explic când va veni vremea.

Szarlej s-a oprit.

— Deocamdată propun să ne concentrăm pe lucruri ceva mai importante. Evident că nu am idee unde suntem. M-am pierdut în ceața asta parșivă.

Reynevan s-a uitat în jur, a privit cerul. Într-adevăr, discul palid al soarelui, care încă se mai vedea acum o clipă și indica direcția, dispăruse complet. Ceața groasă ajunsese jos de tot, până și vârfurile copacilor mai înalți dispăruseră în ea. Pe jos, ceața era uneori așa de groasă, că ferigile și buturugile parcă creșteau dintr-un ocean de lapte.

— În loc să te frământi pentru soarta bătrânilor săraci, s-a auzit din nou demeritul, și să te chinuiești cu dileme morale, ai face mai bine să-ți folosești talentele în scopul găsirii drumului.

— Poftim?

— Nu mai face mutra asta nevinovată. Știi foarte bine despre ce vorbesc.

Și Reynevan credea că descântecele sunt neapărat necesare, dar nu descăleca, trăgea de timp. Era furios pe demerit și voia să-l facă să simtă asta. Calul pufnea, tușea, scutura fruntea, bătea din copite, ecoul dupăitului răsuna înfundat prin pădurea scufundată în ceață.

— Simt miros de fum, a spus pe neașteptate Szarlej. Undeva e un foc. Tăietori de lemne sau cărbunari. Îi întrebăm despre drum. Și păstrăm descântecele tale magice pentru altă ocazie. Și demonstrațiile la fel.

A luat-o repede la picior. Reynevan abia se ținea după el, căci calul se tot trăgea, se poticnea, pufnea nemulțumit, zdrobea sub copite hribi și ciuperci cu pălărie mare. Acoperit cu un covor gros de frunze putrezite, terenul a început să coboare pe neașteptate și s-au trezit, fără să știe cum, într-o râpă adâncă. Pe pereții râpei creșteau copaci îndoiți, schimonosiți, plini de licheni și mușchi, iar rădăcinile lor dezgolite de pământul care se retrăgea arătau ca niște tentacule de monștri. Reynevan a simțit fiori pe spinare, s-a strâns în șa. Calul a pufnit.

În ceața din fața lui se auzeau blestemele lui Szarlej. Demeritul stătea într-un loc în care râpa se împărțea în două brațe.

— Pe aici, a spus în cele din urmă cu convingere și a pornit.

Râpa se bifurca în continuare, erau într-un adevărat labirint de aburi, mirosul de fum – după cum i se părea lui Reynevan – venea din toate părțile în același timp. Dar Szarlej mergea drept și sigur de el, grăbea pasul vioi, ba chiar începuse să și fluiere încetișor. Și a încetat la fel de brusc cum începuse.

Reynevan a înțeles de ce, când sub copitele calului au scrâșnit oasele.

Calul a nechezat sălbatic, Reynevan a sărit jos, ținându-se cu ambele mâini de căpăstru, chiar la timp, căci murgul care fornăia cuprins de panică, uitându-se îngrozit la el, s-a dat înapoi, bătând disperat din copite, zdrobind cranii, șolduri și tibii. Piciorul lui Reynevan rămăsese prins între coastele rupte ale unei cutii toracice omenești; și l-a eliberat trăgând sălbatic de el. Tremura de scârbă. Și de spaimă.

— Moartea Neagră, a spus Szarlej care stătea lângă el. Molima din 1380. Atunci au murit sate întregi, oamenii fugeau în pădure, dar molima îi ajungea și acolo. Morții erau îngropați în râpe, ca aici. După aceea animalele au dezgropat trupurile și au împrăștiat oasele...

— Să ne întoarcem..., a mormăit Reynevan. Să ne întoarcem cât mai repede. Nu-mi place locul ăsta... Nici mirosul de fum.

— Ce sperios ești, a râs de el Szarlej, ca o fetiță. Morții...

Nu a terminat ce avea de spus. S-a auzit un șuierat, un fâsâit și un chicotit, care i-au făcut să se chircească la pământ. Pe deasupra râpei, lăsând în urmă o coadă de scântei și fum, trecea în zbor un craniu de mort. Până să-și revină, a venit altul, care sâsâia și mai oribil.

— Să ne întoarcem, a spus înfundat Szarlej. Cât mai repede. Nu-mi place locul acesta.

Reynevan era absolut sigur că se întorc pe propriile urme, pe același drum pe care veniseră. Dar după o clipă s-au trezit în fața peretelui abrupt al râpei. Szarlej s-a întors fără un cuvânt și a luat-o prin altă strâmtoare. Dar după câțiva pași, și acolo i-a oprit un perete vertical, plin de rădăcini împletite.

— S-o ia naiba de treabă, a înjurat Szarlej, întorcându-se. Nu înțeleg...

— Iar eu mă tem că așa..., a gemut Reynevan.

— Nu avem încotro, a mormăit demeritul când drumul li s-a înfundat din nou. Trebuie să ne întoarcem și să traversăm cimitirul. Repede, Reynevan. Un, doi.

— Stai puțin.

Reynevan s-a aplecat, s-a uitat în jur, căutând ierburi.

— Mai este și altă cale...

— Acum? l-a întrerupt sever Szarlej. Abia acum? Acum nu mai e timp!

Pe deasupra pădurii a trecut șuierând alt craniu-cometă, iar Reynevan a fost imediat de acord cu demeritul. Au pășit peste grămada de oase. Calul fornăia, scutura fruntea, se speria, Reynevan îl trăgea de căpăstru cu mare greutate. Mirosul de fum devenea mai puternic. Se simțea în el și miros de ierburi. Și încă ceva, ceva evaziv, leșinător. Terifiant.

Iar după aceea au văzut focul.

Focul ardea și fumega lângă șanț, sub un trunchi uriaș căzut la pământ. Deasupra focului stătea, scoțând nori de abur, un

cazan mare, plin de funingine. Alături se înălța o grămadă de cranii de om. Pe ele stătea culcat un motan negru. Într-o poziție tipic pisicească, lenevoasă.

Reynevan și Szarlej rămaseseră ca paralizați. Nici calul nu mai fornăia.

Lângă foc ședeau trei femei.

Pe două dintre ele le ascundeau fumul și aburul care ieșea din cazan. A treia, care stătea în dreapta, părea destul de bătrână. Părul ei negru și des era brăzdat de fire cărunte, dar fața tăbăcită de soare și ploaie era înșelătoare - femeia putea avea foarte bine la gât a patra cruciuliță, dar și a opta. Ședea într-o poziție neglijentă, clătinându-se și răsucind nefiresc capul.

— Fii bine-venit, a hârâit ea, apoi a behăit tare și prelung. Fii bine venit, *than Glamis*[1]!

— Încetează cu prostiile, Mioara, a spus a doua femeie, care ședea în mijloc. La naiba, iar te-ai îmbătat.

Adierea vântului împrăștiase puțin fumul, acum vedeau mai bine.

Femeia care ședea în mijloc era destul de înaltă și bine făcută, de sub pălăria neagră îi cădeau pe umeri valuri de păr roșu. Avea pometii obrajilor proeminenți și acoperiți cu o roșeață intensă, buze frumoase și ochi foarte luminoși. În jurul gâtului avea înfășurat un șal de lână verde. Șosetele erau împletite dintr-un material identic. Femeia ședea cu picioarele destul de desfăcute și cu fusta destul de ridicată, ceea ce permitea să se vadă nu numai ciorapii și gambele, dar și mult din restul demn de admirat.

Cea de-a treia, care ședea în dreapta, era cea mai tânără, aproape o fetișcană. Avea ochi strălucitori și puternic încercănați, o față slabă de vulpe, cu o piele nu foarte sănătoasă. Părul ei blond era împodobit cu o cunună de verbină și trifoi.

— Ia te uită, a spus roșcata, scărpinându-se pe picior, deasupra șosetei verzi. Nu aveam ce pune în oală și mâncarea a venit singură.

---

[1] Personajul Macbeth din tragedia cu același nume a lui W. Shakespeare; personajul principal este numit *than de Glamis* - în care *than* însemna „gentilom" în engleza medievală, iar Glamis era o mică localitate din nordul Scoției.

Numita Mioara cea smolită la față a behăit, motanul negru a mieunat. În ochii încercănați ai fetișcanei s-a aprins o lumină plină de răutate.

— Ne cerem iertare pentru vizita inopinată, s-a înclinat Szarlej. Era palid la față, dar se stăpânea bine: Le rugăm pe distinsele și nobilele doamne să ne ierte. Și vă rugăm să nu vă deranjați. Niciun efort. Am nimerit aici din întâmplare. Și plecăm deja. Nici nu mai suntem aici. Dacă distinsele doamne îngăduie...

Roșcata a luat un craniu din grămadă, l-a ridicat sus și a scandat cu voce tare un descântec. Reynevan a avut impresia că recunoaște în el cuvinte caldeene și arameice. Craniul a clămpănit din mandibulă, a sărit în sus și a zburat șuierând pe deasupra vârfurilor pinilor.

— Mâncare, a repetat roșcata fără emoție. Și încă vorbitoare. Vom avea ocazia să facem conversație înainte de masă.

Szarlej a înjurat în barbă. Femeia și-a lins sugestiv buzele și și-a înfipt privirile în ei. Nu mai puteau întârzia. Reynevan a tras aer adânc în piept.

Și-a atins creștetul cu mâna. A îndoit piciorul drept din genunchi, s-a ridicat încrucișându-l peste stângul, cu mâna stângă a apucat vârful ghetei. Deși nu mai făcuse aceasta decât de două ori până atunci, i-a reușit uimitor de bine. A fost de ajuns să se concentreze o clipă și să murmure un descântec.

Szarlej a înjurat din nou. Mioara a behăit. Roșcata a făcut ochii mari.

Iar Reynevan, așa cum stătea acolo, în aceeași poziție, s-a ridicat de la pământ. Nu mult, trei-patru degete. Și nu mult timp. Dar a fost de ajuns.

Roșcata a luat un urcior de lut, a înghițit zdravăn din el o dată, apoi încă o dată. Fetei nu i-a oferit, a îndepărtat urciorul de degetele ca niște gheare ale Mioarei, care întindea mâna pofticioasă. Nu-și lua ochii de la Reynevan, iar pupilele ochilor ei limpezi erau ca două punctișoare negre.

— Ei, ei, a spus ea. Cine s-ar fi așteptat! Magicieni, magicieni adevărați, breasla întâi, Toledo. La mine, la o vidmă simplă. Ce

onoare! Veniți, veniți mai aproape. Fără teamă! Sper că nu ați luat în serios gluma despre mâncare și canibalism? Ei? Sper că nu ați luat-o de bună?

— Nu, da de unde! a asigurat-o repede Szarlej, atât de repede, încât se vedea că minte.

Roșcata a pufnit.

— Dar ce caută domnii vrăjitori în colțișorul meu sărman? Ce doresc? Sau poate...

S-a întrerupt și a zâmbit.

— Sau poate că domnii vrăjitori s-au rătăcit, pur și simplu? Au încurcat drumul? Au neglijat magia din mândrie bărbătească? Iar acum tot mândria nu le permite să recunoască aceasta, mai ales în fața unor femei?

Szarlej și-a recăpătat stăpânirea de sine.

— Doamna este la fel de inteligentă pe cât este de fermecătoare, s-a înclinat el politicos.

— Ia priviți, surioarelor, și-a arătat vidma dinții strălucitori, ce cavaler politicos avem aici, ce complimente frumoase știe să facă. Știe să facă o bucurie femeii, ai putea crede că e trubadur. Sau episcop. Păcat că se întâmplă așa de rar... Pentru că femeile și fetele, desigur, se aventurează adesea printre mărăcini și în sălbăticie, faima mea a ajuns departe, puține sunt cele care știu să îndepărteze fătul cu atâta dibăcie, în siguranță și fără durere. Dar bărbații... Ei, vin aici mult mai rar... Mult mai rar... Și e păcat... Păcat...

Mioara a râs din gât, fetișcana și-a tras nasul. Szarlej s-a îmbujorat, dar probabil mai mult de poftă, decât de stânjeneală. Între timp, și Reynevan își redobândise stăpânirea de sine. Reușise să amușine ce trebuia, inclusiv ceea ce bolborosea în cazan, și să examineze buchetele de ierburi, atât uscate, cât și proaspete.

— Farmecul și inteligența doamnelor sunt egalate de modestie, a spus el îndreptându-se de spate, puțin cam insolent, dar conștient că va avea succes. Căci sunt sigur că vin aici numeroși oaspeți și nu numai pentru servicii medicale. Căci văd și frăsinel, iar acolo ce altceva dacă nu „pâinișoara dințată", adică dințura? Iar acolo este ceapă-de-mare, iar dincolo ambrozie, ierburi prevestitoare.

Iar aici, mă rog frumos, măselariță, *herba Apollinaris*, și spânz, *Helleborus*, amândouă provocând viziuni prezicătoare. Și este cerere pentru descântece și preziceri, dacă nu mă înșel?

Mioara a behăit. Fetișcana l-a sfredelit cu privirile. Roșcata a râs enigmatic.

— Nu te înșeli, confrate într-ale ierburilor, a spus ea în cele din urmă. Este mare cerere pentru descântece și preziceri. Vine o vreme a schimbărilor și a prefacerilor, mulți vor să știe ce le vor aduce aceste vremuri. Și voi vreți asta. Să aflați ce vă va aduce soarta. Doar nu mă înșel?

Roșcata a aruncat ierburile în cazan și a amestecat în el. Prevestirile urma să le rostească fetișcana cea tânără cu față de vulpe și ochii care-i ardeau ca de febră. Câteva clipe după ce a băut fiertura, ochi i s-au împăienjenit, pielea uscată din obraji s-a întins, buza inferioară a descoperit dinții.

— *Columna veli aurei* – a rostit ea pe neașteptate, nu foarte limpede. Coloana vălului auriu. Născută în Genazzano, încheiată la Roma. Peste șase ani. Locul eliberat va fi ocupat de lupoaică. În duminica *Oculi*. Peste șase ani.

Liniștea, întreruptă numai de trosnetul focului și de motanul care torcea, a domnit atât de mult timp, că Reynevan a început să aibă îndoieli. Pe nedrept.

— Înainte să treacă două zile, a spus fata, întinzând mâna tremurătoare spre el. Înainte să treacă două zile, va fi poet vestit. Vestit în toate va fi numele lui.

Szarlej se scutura ușor înăbușindu-și râsul, dar s-a potolit imediat ce roșcata i-a aruncat o privire aspră.

— Va sosi un călător – prezicătoarea a oftat de câteva ori zgomotos. Va sosi *Viator*, Călătorul, dinspre partea soarelui. Se va produce o schimbare. De la noi va pleca cineva, la noi va veni Călătorul. Spune Călătorul: *Ego sum qui sum*[1]. Nu-l întreba pe Călător de nume, acesta este tainic. Dar ce este, cineva va ghici:

[1] „Eu sunt cine sunt", în lb. latină, în original (n. red.).

din cel care mănâncă a ieşit ceea ce se mănâncă, iar din cel tare a ieşit dulceaţa.

Leul mort, albinele şi mierea, şi-a spus Reynevan, *întrebarea pe care a pus-o Samson filistenilor. Samson şi mierea... Ce vrea să însemne asta? Cine este acel Călător?*

— Te cheamă fratele tău, l-a electrizat vocea şoptită a mediumului. Fratele tău strigă: „Pleacă şi vino. Mergi sărind pe munţi. Nu întârzia."

Vocea s-a schimbat.

— Vorbeşte Isaia: Adunaţi, închişi în temniţă, închişi în închisoare. Amuleta... Şi şobolanul... Amuleta şi şobolanul. Yin şi Yang, Keter şi Malkut. Soarele, şarpele şi peştele. Se vor descuia, se vor deschide uşile iadului, atunci se va nărui turnul, se va prăbuşi *turris fulgurata*, turnul lovit de trăsnet. Se va risipi în praf *Narrenturm*, va îngropa nebunii sub moloz.

Narrenturm, a repetat în gând Reynevan. *Turnul Nebunilor! Pentru Dumnezeu!*

— *Adsumus, adsumus, adsumus*! a strigat dintr-odată fata, opintindu-se straşnic. Suntem aici! Săgeata zboară în plină zi – *sagitta volans in die*, fereşte-te, fereşte-te! Fereşte-te de spaima nocturnă, fereşte-te de făptura care merge prin beznă, fereşte-te de demonul care nimiceşte la amiază! Şi care strigă: *Adsumus*! Fereşte-te de fluturaşul-de-stâncă! Teme-te de păsările nopţii, teme-te de liliecii tăcuţi!

Profitând de neatenţia roşcatei, Mioara s-a dus tiptil la urcior şi a tras câteva gâturi zdravene. A tuşit, s-a înecat.

— Feriţi-vă, de asemenea, a strigat fata, de Pădurea Birnam...

Roşcata a redus-o la tăcere cu un ghiont.

— Iar oamenii se vor arde, a oftat sfâşietor prezicătoarea, în flăcările rugului. Din greşeală. Din cauza asemănării de nume.

Reynevan s-a aplecat spre ea.

— Cine l-a ucis..., a întrebat încet. Cine este vinovat de moartea fratelui meu?

Roşcata a sâsâit furioasă şi l-a ameninţat că-i dă un picior. Reynevan era conştient că face ceea ce nu e voie să facă, pentru

că riscă să întrerupă ireversibil transa prezicătoarei. Dar a repetat întrebarea. Și a primit răspunsul imediat.

— Vina o poartă un mincinos notoriu.

Vocea fetei s-a schimbat, devenind mai profundă și mai răgușită.

— Mincinosul sau cel care va spune adevărul. Va spune adevărul. Va minți sau va spune adevărul. Iar asta depinde de ce părere are fiecare în această privință. Pârpălit, sfarogit, mistuit. Nu ars, dar mort. Mort îngropat. Dezgropat imediat. Înainte să treacă trei ani. Aruncat din mormânt. *Buried at Luterworth, remains taken up and cast out...*[1] Plutește, plutește pe râu cenușa oaselor arse... Avon la Severn, Severn în mări, din mări în ocean... Fugiți, fugiți, salvați-vă viața. Am mai rămas atât de puțini.

— Un cal, s-a amestecat dintr-odată fără rost Szarlej. Ca să fug îmi trebuie un cal. Aș vrea...

Reynevan l-a redus la tăcere cu un gest. Fata privea cu ochi care nu vedeau. Se îndoia că va răspunde. Se înșelase.

— Va fi murg..., a murmurat. Murg va fi.

— Și aș mai vrea..., a încercat Reynevan, dar s-a întrerupt, înțelegând că se terminase.

Ochi fetei s-au închis, capul i-a căzut fără vlagă. Roșcata i l-a ținut, l-a așezat delicat.

— Nu vă reținem, a spus peste o clipă. Mergeți prin râpă. Cotiți numai la stânga, mereu la stânga. Veți trece printr-o pădure de fagi, apoi printr-o poiană, unde este o cruce de piatră. În fața crucii este o potecă. Vă va scoate pe drumul spre Świdnica.

— Mulțumesc, surioară.

— Ai grijă de tine. Am rămas atât de puțini.

---

[1] „Îngropat la Luterworth, rămășițele pământești au fost luate și aruncate...", în lb. engleză, în original (n. red.).

Capitolul 11

În care predicțiile ciudate încep să se adeverească în mod bizar, iar Szarlej întâlnește o cunoscută. Și descoperă talente noi, nebănuite până acum.

Dincolo de pădurea de fagi, la răspântia dintre drumul tăiat prin pădure și potecă, se vedea printre ierburile înalte o cruce de piatră a ispășirii, una din numeroasele amintiri ale omorurilor din Silezia. Purta semnele eroziunii și ale vandalismului, ale unui măcel foarte vechi, poate chiar de dinainte să existe această așezare, ale cărei ruine se vedeau în depărtare, pe dealurile și în văile năpădite de buruieni dese.

— O pocăință foarte întârziată, a comentat Szarlej din spatele lui Reynevan. Eșalonată pe mai multe generații. Ereditară, aș spune. Durează foarte mult să sculptezi o asemenea cruce, așa că o înalță cel mai adesea fiul, care mai ține minte pe cine a ucis răposatul lui tată și ce l-a îndemnat să se pocăiască la bătrânețe. Așa este, Reinmar? Ce crezi?

— Nu cred nimic.

— Tot mai ești supărat pe mine?

— Nu sunt supărat.

— Ha. Atunci să mergem. Noile noastre cunoștințe nu ne-au amăgit. Poteca din fața crucii, deși îl amintește cu siguranță pe Bolek cel Viteaz, ne va duce negreșit la drumul spre Świdnica.

Reynevan a îndemnat calul. Continua să tacă, dar pe Szarlej asta nu-l deranja.

— Recunosc că m-ai impresionat, Reinmar din Bielau. Vreau să spun, la vidme. Să arunce în foc o mână de ierburi, să bâiguie descântece și blesteme, să fim sinceri, asta știe orice vrăjitor sau babă descântătoare. Dar levitația ta, asta da. Recunoaște; unde ți-ai făcut studiile: la Universitatea Carolină din Praga sau la vrăjitorii cehi?

— Una nu o exclude pe cealaltă, a spus Reynevan zâmbind amintirilor.

— Înțeleg. Acolo toți levitau în timpul cursurilor?

Neprimind răspuns, demeritul s-a așezat mai bine pe crupa calului.

— Totuși nu pot să nu mă mir, a continuat el, că te furișezi din fața urmăritorilor prin păduri după o modă potrivită mai mult pentru un iepure decât pentru un magician. Magicienii, chiar dacă trebuie să fugă, fac acest lucru într-un mod mai demn. Medeea, de exemplu, a fugit din Corint într-un rădvan tras de balauri. Atlantes a zburat pe un hipogrif. Morgana a produs miraje în câmp. Viviana... Nu-mi amintesc ce a făcut Viviana.

Reynevan nu a comentat. Și de altfel nici el nu-și amintea.

— Nu trebuie să răspunzi, a spus Szarlej pe un ton încă și mai batjocoritor. Înțeleg. Ai prea puține cunoștințe și experiență, ești numai adeptul științelor tainice, abia un ucenic vrăjitor. Un puișor fără pene al magiei, din care va crește cândva un vultur, Merlin, Alberich sau Maugis. Iar atunci vai de...

S-a întrerupt văzând pe drum același lucru pe care îl văzuse și Reynevan.

— Cunoștințele noastre, vidmele, a șoptit, nu ne-au păcălit, asta e sigur. Nu te mișca.

Pe potecă, cu capul plecat și păscând iarbă, stătea un cal. Un cal zvelt cu o înșelitoare, un *palefrois*[1] ușor, cu chișițe fine. Murg, cu coama și coada de nuanță mai închisă.

— Nu te mișca, a repetat Szarlej, descălecând cu grijă. O ocazie ca asta s-ar putea să nu se mai ivească.

— Calul acesta este proprietatea cuiva, a spus apăsat Reynevan. Aparține cuiva.

— Desigur. Mie. Dacă nu-l sperii. Așadar, să nu-l sperii.

Văzându-l pe demeritul care se apropia încet, calul a ridica ușurel fruntea, și-a scuturat capul și s-a lăsat apucat de căpăstrul pe care îl avea. Szarlej l-a mângâiat pe buza superioară.

— Este proprietatea cuiva, a repetat Reynevan. Proprietate străină, Szarlej. Trebuie înapoiat proprietarului.

— Lume, lume! a șoptit încet Szarlej. Hei, al cui e calul acesta? Unde e stăpânul lui? Vezi, Reinmar? Nu răspunde nimeni. Și deci *res nullius cedit occupanti*[2].

— Szarlej...

— Bine, bine, liniștește-te! Nu mai face atâta pe delicatul cu mustrări de conștiință! O să dăm calul proprietarului de drept. Cu condiția să-l întâlnim. Și, mă rog, să ne ferească Dumnezeu de asta.

În mod evident, rugămintea nu a ajuns la destinatar sau nu a fost ascultată, căci poteca s-a umplut imediat de oameni care gâfâiau și arătau cu degetul spre cal...

— V-a fugit bidiviul acesta? a zâmbit binevoitor Szarlej. Pe el îl căutați? Aveți noroc. Fugea mâncând pământul. Abia am reușit să-l opresc.

Unul dintre nou-sosiți, un zdrahon bărbos, i-a privit bănuitor. Judecând după hainele neîngrijite și înfățișarea dezgustătoare, era

---

[1] În Evul Mediu, denumirea oricărui cal destinat deplasărilor și ceremoniilor, fără a fi de o anumită rasă.

[2] „Un lucru care nu aparține nimănui revine celui care l-a găsit", în lb. latină, în original (n. red.).

şi el sătean, ca şi ceilalţi. Şi asemenea celorlalţi săteni, era înarmat cu o bâtă groasă.

— L-aţi oprit, a spus el, smulgându-i frâul din mână lui Szarlej, bravo vouă! Iar acum mergeţi cu Dumnezeu.

Ceilalţi s-au apropiat, înconjurându-i într-un cerc strâns şi răspândind o duhoare insuportabilă de muncitori din agricultură. Nu erau ţărani înstăriţi, erau fermieri, arendaşi, ciobani - sărăcimea satului. Nu avea sens să se certe cu unii ca aceştia cui aparţine un obiect găsit, Szarlej îşi dăduse seama de asta imediat. A trecut prin gloată fără o vorbă. Reynevan a pornit în urma lui.

— Ei - un cioban mic şi îndesat, puţind oribil, l-a apucat pe neaşteptate pe demerit de mânecă. Naşule Gamrat! Le daţi drumul aşa? Nu-i întrebaţi ce e de capul lor? Nu cumva sunt tocmai ăia căutaţi? Ăia doi, pe care îi caută domnii din Strzegom? Şi promit o răsplată pentru cei care îi prind? N-or fi taman ei?

Ţăranii au început să murmure. Naşul Gamrat s-a apropiat, sprijinindu-se într-un baston de frasin, întunecat şi mohorât la faţă ca Sâmbăta Morţilor.

— Poate că sunt ei, a mormăit el rău-prevestitor, poate să nu sunt ei...

— Nu sunt ei, nu sunt ei, l-a asigurat zâmbind Szarlej. Ce, nu ştiţi? Pe ăia i-au prins. Şi au plătit şi recompensa.

— Mie mi se pare că mînţiţi.

— Dă drumul la mânecă.

— Dacă nu, ce?

Demeritul l-a privit o clipă în ochi. Apoi s-a răsucit brusc, făcându-l să-şi piardă echilibrul şi l-a lovit cu piciorul în spatele genunchiului. Ciobanul a căzut brusc în genunchi, iar Szarlej i-a zdrobit nasul cu o lovitură de pumn de sus. Omul s-a apucat cu mâinile de faţă, sângele îi curgea din belşug printre degete, împodobind cu o dungă roşie pieptul cojocului.

Până să se dumirească ţăranii, Szarlej i-a smuls naşului Gamrat bâta din mână şi l-a lovit cu ea la tâmplă. Naşul Gamrat şi-a arătat albul ochilor şi s-a prăbuşit în braţele ţăranului care stătea în

spatele lui, iar demeritul l-a doborât și pe acela. Se răsucea ca un vârtej, lovind cu bâta în stânga și în dreapta.

— Fugi, Reynevan! a strigat el. Cât te ține picioarele!

Reynevan a îndemnat calul, s-a repezit în mulțime, dar nu a reușit să fugă. Țăranii s-au repezi ca dulăii din ambele părți și s-au agățat de harnașament. Lovea cât putea de tare, izbea cu picioarele ca un catâr, dar ploua cu lovituri și peste el. Auzea urletele turbate ale lui Szarlej și zgomotul sec al craniilor lovite de bâta de frasin.

Îl înconjuraseră, îl înghesuiau, îl sufocau. Situația era disperată. Se străduia să se lupte nu cu o bandă de țărani, ci cu o făptură înfricoșătoare cu multe capete, alunecoasă din cauza jegului, mirosind a bălegar, a urină și lapte stricat, o hidră cu o sută de picioare și două sute de pumni.

Peste toată hărmălaia haitei și cu tot sângele care îi bubuia în urechi, a auzit dintr-odată strigăte de luptă, tropot de copite și nechezat de cai, iar pământul s-a cutremurat de bubuitul potcoavelor. Sătenii agresivi cu un moment mai înainte au cunoscut acum pe propria piele ce înseamnă agresiunea. Călăreții care veneau urlând pe potecă îi împrăștiau cu caii și îi loveau fără milă cu bâtele, de zburau bucăți întregi din cojoace. Cine reușea fugea în pădure, dar niciunul nu a scăpat neatins.

O clipă mai târziu, zarva se mai potolise. Călăreții linișteau caii care fornăiau, se plimbau pe câmpul de luptă ca să vadă cui mai e cazul să-i ardă câteva. Era un grup destul de pitoresc, o companie de care trebuia să ții seama, dar cu care nu era cazul să glumești, ceea ce se vedea de la prima căutătură, atât după îmbrăcăminte și echipament, cât și după mutre, pe care chiar și un fizionomist fără experiență le-ar fi clasificat imediat drept tâlhărești și banditești.

Reynevan s-a ridicat în picioare. Și s-a trezit imediat sub nasul unei iepe argintii pe care ședea o femeie dolofană drăguță, cu un caftan scurt bărbătesc și o beretă pe părul blond-deschis, flancată de doi călăreți. De sub bereta împodobită cu un panaș din pene de prigorie priveau doi ochi căprui, duri, pătrunzători și înțelepți.

Szarlej, care, după cum se vedea, nu avea răni grave, a venit lângă el și a aruncat bucata de bâtă ruptă de frasin.

— Pe toate duhurile! a spus el. Nu-mi cred ochilor. Și totuși nu e un miraj, nu e o iluzie. Înălțimea Sa Dzierżka Zbylutowa în persoană. Bine spune proverbul: munte cu munte...

Iapa argintie a scuturat din cap, făcând să zăngăne zăbala. Femeia a bătut-o cu palma pe gât în tăcere, măsurându-l pe demerit cu priviri pătrunzătoare din ochii căprui.

— Ai slăbit, a spus ea în cele din urmă. Și părul ți-a încărunțit puțin, Szarlej. Bine ai venit. Și acum să plecăm de aici.

— Ai slăbit, Szarlej.

Ședeau la masă într-o încăpere din spatele hanului, văruită în alb. O fereastră dădea spre livadă, spre perii strâmbi, spre tufele de coacăz negru și spre stupii unde zumzăiau albinele. Pe cealaltă fereastră se vedea ocolul în care stătea herghelia de cai. Printre cei vreo sută de cai predominau *dextrarii* masivi silezieni, cai pentru cavalerii cu armură grea, erau și castelani, armăsari de sânge spaniol, cai pentru armură din Wielkopolska, cai mici de tracțiune și de povară. Printre tropotele de copite, nechezatul și zgomotul cailor se auzeau înjurăturile grăjdarilor, argaților și paznicilor cu mutre de tâlhari.

— Ai slăbit, a repetat femeia cu ochi de culoarea alunei. Și capul parcă ți-e nins.

— Ce să-i faci, a răspuns râzând Szarlej. *Tacitisque senescimus annis.*[1] Deși ție, nobilă Dzierżka Zbylutowa, anii parcă îți adaugă farmec și frumusețe.

— Nu mai spune. Și nu-mi mai spune nobilă doamnă, că mă faci să mă simt ca o bătrânică. Și nu mai sunt nici Zbylutowa. Când a murit Zbylut, m-am întors la numele de fată. Dzierżka de Wirsing.

[1] „Îmbătrânim încetul cu încetul", în lb. latină, în original (n. red.).

— Așa este, așa este, a încuviințat din cap Szarlej. Așadar, Zbylut din Szarada și-a luat rămas-bun de la această lume – Domnul să-i odihnească sufletul. Câți ani au trecut?

— De Ziua Sfinților Prunci se fac doi ani.

— Așa este, așa este. Eu, în acest timp...

— Știu, l-a întrerupt ea, aruncând o privire pătrunzătoare spre Reynevan. Dar nu mi l-ai prezentat pe tovarășul tău.

— Sunt...

Reynevan a șovăit un moment, dar apoi a decis că, față de Dzierżka de Wirsing, Lancelot al Căruței poate fi și lipsit de tact, dar să-și asume și riscuri.

— Sunt Reinmar din Bielawa.

Femeia a tăcut un timp, sfredelindu-l cu privirile.

— Așa este, a spus în sfârșit. Munte cu munte... Mâncați o *biermuszka*[1], băieți? Au aici una excelentă. De câte ori vin aici mănânc *biermuszka*. Vreți să gustați?

— Sigur că da. Lui Szarlej i-au sticlit ochii: Sigur că da. Mulțumesc, Dzierżka.

Dzierżka de Wirsing a bătut din palme, slujnica a venit imediat, a dat din cap. Probabil că negustoreasa de cai era cunoscută și respectată aici, și-a spus Reynevan; de fapt, trebuie să fi venit nu o dată aici cu câte un client care dorea să vândă herghelia, mulți florini cheltuise probabil aici, în acest han nu departe de drumul spre Świdnica, lângă satul al cărui nume îl uitase. Și nici nu avea timp să-și amintească, pentru că li se adusese mâncarea. O clipă mai târziu, și el, și Szarlej sorbeau supa, pescuind bucățelele de brânză de vaci, mânuind repede lingurile din lemn de tei, dar în ritm, ca să nu se lovească în strachină. Dzierżka tăcea plină de tact și îi privea, sorbind dintr-o cană aburită de bere rece.

Reynevan a oftat adânc. Nu mai mâncase mâncare caldă de la prânzul luat cu canonicul Otto la Strzelin. Szarlej stătea cu ochii

[1] Supă pe bază de bere, specifică bucătăriei vechi poloneze, servită la prima masă a zilei.

pironiți atât de grăitor la cana cu bere a Dzierżkăi, că li s-au adus și lor fără întârziere căni cu guler de spumă.

— Încotro te îndrumă Dumnezeu, Szarlej? a întrebat într-un târziu femeia. Și de ce te iei la bătaie cu țăranii prin păduri?

— Mergem în pelerinaj la Bard, a mințit fără sfială demeritul. La Maica Domnului din Bard, ca să ne rugăm pentru îndreptarea acestei lumi. Iar țăranii ne-au atacat fără să ne spună din ce motiv. Lumea este plină de ticăloșii, iar pe drumuri și prin păduri găsești mai ușor tâlhari decât călugărițe. Gloata aceea ne-a atacat, repet, fără motiv, mânată de dorința păcătoasă de a face rău. Dar îi iertăm pe greșiții noștri...

— Eu i-am trimis pe țărani să caute armăsarul care fugise, a întrerupt Dzierżka șuvoiul cuvintelor. Că sunt niște bandiți, asta nu neg. Dar după aceea au bălmăjit ceva despre niște oameni urmăriți, despre o recompensă...

— Aiureli din capetele lor seci, a oftat demeritul, și intenții meschine. Cine le poate desluși...

— Ai stat închis la mănăstire pentru ispășire. E adevărat?

— Adevărat.

— Și?

— Și nimic. Chipul lui Szarlej rămăsese neclintit: Plictiseală. În fiecare zi același lucru. În cerc. *Matutinum, laudatio, prima, terzia*, apoi Barnaba, *sexta, nona*, apoi Barnaba, liturghia de seară, *collationes, completa*, iar Barnaba...

— Încetează să o iei pe ocolite, l-a întrerupt Dzierżka din nou. Știi foarte bine ce vreau să spun, așadar vorbește: ai fugit? Te urmăresc? Au pus recompensă pe capul tău?

— Doamne ferește!

Szarlej a făcut o mină jignită.

— Am fost eliberat. Nu mă urmărește nimeni, nu mă caută nimeni. Sunt un om liber.

— Cum am putut să uit! l-a întrerupt Dzierżka tăios. Dar bine, fie, îți acord încredere. Dar dacă îți acord... Concluzia este simplă.

Szarlej a ridicat din sprâncene deasupra lingurii, compunându-şi o expresie de curiozitate. Reynevan s-a foit neliniştit pe laviţă. Şi după cum s-a văzut imediat, pe bună dreptate.

— Concluzia este simplă, a repetat Dzierżka de Wirsing, privind la el. În acest caz, tânărul domn Reinmar din Bielawa este obiectul urmăririi şi al căutării. Cum de nu am ghicit de la început, deşi în astfel de chestiuni rareori pierzi dacă mizezi pe Szarlej. O, a tunat şi v-a adunat, v-aţi potrivit ca Tanda cu Manda...

S-a întrerupt brusc şi a alergat la fereastră.

— Hei, tu! a strigat Dzierżka. Da, tu! Nemernic ce eşti! Ticălos nenorocit! Diavol ghebos! O dată dacă mai loveşti calul, pun să fii târât de el pe maidan!

— Iertaţi-mă, a spus ea întorcându-se la masă, cu braţele încrucişate sub pieptul bogat. Dar trebuie să păzesc totul singură. Cum întorc privirile, îşi fac de cap, netrebnicii. Despre ce vorbeam? A, da. Că v-aţi găsit ca sacul cu peticul, ştrengarilor.

— Ştii şi tu cum este.

— Cum să nu! Circulă zvonuri printre oameni. Kirieleison şi Walter de Barby merg prin hanuri, Wolhfer Stercza merge cu cinci oameni prin Silezia, caută, întreabă, scotoceşte... Degeaba strâmbi din nas, Szarlej, iar tu te neliniştești fără motiv, băiete. La mine sunteţi în siguranţă. Mie nu-mi pasă de aventurile voastre amoroase şi de duşmănia dintre neamuri, fraţii Stercza nu sunt nici fraţi, nici cumnaţi cu mine. Spre deosebire de tine, Reinmar Bielau. Pentru că poate o să fii uimit, dar eşti rudă cu mine. Nu căsca gura! Eu sunt de fapt *de domo*[1] Wirsing, din neamul Wirsing din Reichwald. Iar cei din neamul Wirsing din Reichwald sunt înrudiţi prin familia Zedlitz cu neamul Nostitz. Iar bunica ta a fost din familia Nostitz.

— E adevărat, şi-a învins uimirea Reynevan. Dar ce legături aţi făcut, stimată doamnă...

— Ştiu şi eu una şi alta, i-a retezat-o femeia. L-am cunoscut bine pe fratele tău, Piotr. Era prieten cu Zbylut, soţul meu. A

[1] „Din neamul", „din familia", în lb. latină, în original (n. red.).

fost nu o dată oaspetele nostru la Skałka. Îi plăcea să călărească pe caii de la herghelia din Skałka.

— Vorbiți despre el la timpul trecut, a spus Reinmar întunecându-se la față. Înseamnă că știți...

— Știu.

A urmat o tăcere întreruptă apoi de Dzierżka de Wirsing.

— Te compătimesc sincer, a spus ea, iar fața ei serioasă exprima compasiune. Ceea ce s-a întâmplat la Balbinów este și pentru mine o tragedie. L-am cunoscut pe fratele tău și mi-a fost drag. L-am prețuit întotdeauna pentru mintea lui, pentru privirea trează, pentru că nu a fost niciodată un domnișor înfumurat. Ce să mai vorbim, tocmai datorită exemplului lui Peterlin, Zbylut al meu și-a băgat mințile în cap. A lăsat în jos nasul pe care îl ținea pe sus ca un domn mare și a văzut pe ce îi stau picioarele. Și s-a apucat să crească cai.

— Așa a fost?

— Păi cum?! Înainte, Zbylut din Szarada era domn nobil, dintr-o familie oarecum cunoscută în Małopolska, a cincea roată la căruță. Cavaler cu blazon dintre cei care, știți cum sunt: pe piept Leliwa[1], iar sub Leliwa nădragii rupți în fund. Iar aici Piotr Bielau, la fel, *miles mediocris*[2], mândru, dar sărac, se pune pe treabă, construiește o vopsitorie și o postăvărie, aduce maiștri din Gent și din Ypres. Ce spun ceilalți cavaleri disprețuitori: face bani. Și ce-i cu asta? Curând devine un adevărat domn, puternic și bogat, iar cei care râdeau de blazonul lui se întrec care mai de care în ploconeli și le dau balele de atâtea zâmbete, doar-doar să fie amabil să le împrumute bani gheață...

— Peterlin... Ochii lui Reynevan au scăpărat: Peterlin împrumuta bani?

— Știu ce bănuiești.

Dzierżka i-a aruncat o privire rapidă.

---

[1] Denumirea unuia dintre cele mai vestite blazoane poloneze, folosit de câteva sute de familii de nobili în regatul polonez și în Uniunea polono-lituaniană.

[2] „Soldat de rând", în lb. latină, în original (n. red.).

— Dar te înşeli. Fratele tău împrumuta numai oamenilor pe care îi cunoştea bine şi de care era sigur. Pentru camătă poţi înfrunta Biserica. Peterlin lua o dobândă mică, nici măcar jumătate din cât luau evreii, dar în faţa unui denunţ este greu să te aperi. Cât despre bănuielile tale... Da, ce e drept, nu lipsesc cei gata să ucidă, dacă nu pot sau nu vor să dea datoria înapoi. Dar oamenii cărora fratele tău le dădea bani cu împrumut nu făceau parte dintre aceştia. Rătăceşti mergând după o urmă rece, dragul meu.

— Fără îndoială, a spus Reynevan strângând din buze. Nu are rost să înmulţim bănuielile. Ştiu cine şi de ce l-a ucis pe Peterlin. În această privinţă nu am niciun fel de îndoieli.

— În acest caz, faci parte atunci dintr-o minoritate, a spus rece femeia. Căci majoritatea oamenilor au îndoieli.

Tăcerea care a urmat a fost ruptă din nou tot de Dzierżka de Wirsing.

— Circulă zvonuri printre oameni, a repetat. Dar ar fi o nechibzuinţă, ba chiar o prostie să te apuci să omori şi să te răzbuni pe baza lor. Spun asta în caz că, întâmplător, nu aţi merge la Maica Domnului din Bard, ci aţi avea cu totul alte planuri şi intenţii.

Reynevan s-a prefăcut că este complet absorbit de o pată de pe tavan. Szarlej avea o mutră nevinovată de copil. Dzierżka nu-şi dezlipea de ei ochii de culoarea alunei.

— În legătură cu moartea lui Peterlin, a reluat ea după o clipă, există anumite îndoieli. Şi foarte serioase. Pentru că, după cum vedeţi, se întinde o molimă ciudată în Silezia. O molimă ciudată s-a abătut asupra proprietarilor de manufacturi şi a negustorilor, iar cavalerii nu sunt nici ei cruţaţi. Oameni mor de o moarte misterioasă...

— Domnul Bart, a mormăit pe sub nas Reynevan. Domnul Bart din Larczyn...

— Domnul *von* Bart, a auzit Dzierżka şi a dat din cap aprobator. Iar mai înainte domnul Czambor din Heissenstein. Iar, înaintea lui, doi pânzari din Otmuchów - le-am uitat numele. Tomasz Gernrode, maestrul breslei şelarilor din Nysa. Domnul Fabian Pfefferkorn din compania comercială de la Nemodlin,

care face comerț cu plumb. Și acum o săptămână, Mikołaj Neumarkt, *mercator* cu postav din Świdnica. Și dacă...

— Dă-mi voie să ghicesc, a intervenit Szarlej, niciunul din cei numiți nu a murit de variolă. Și nici de bătrânețe.

— Ai ghicit.

— Am să ghicesc mai departe: nu fără motiv ai o escortă mai mare decât de obicei. Nu fără motiv aceasta este alcătuită din bandiți înarmați până-n dinți. Unde spuneai că mergeți?

— Nu spuneam, i-a retezat-o Dzierżka. Am vorbit despre această chestiune numai ca să înțelegeți cât de importantă este. Ca să înțelegeți că ceea ce se întâmplă în Silezia nu se poate atribui nici cu cea mai mare bunăvoință fraților Stercza. Și nici nu poate fi învinuit de asta Kunz Aulock. Pentru că totul a început cu mult înainte să-l prindă pe tânărul domn von Bielau în pat cu doamna Sterczowa. Merită să țineți minte chestia asta.

— Ai spus prea multe ca să nu termini. Szarlej n-o scăpa din priviri: Cine îi ucide pe negustorii silezieni?

— Dacă am ști, nu i-ar mai omorî! Ochii doamnei Dzierżka de Wirsing s-au aprins amenințători: Dar fiți fără grijă, vom afla! Dar voi să vă țineți departe de treaba asta!

— Numele Horn vă spune ceva? a intervenit Reynevan. Urban Horn?

— Nu, a răspuns ea, iar Reynevan a înțeles imediat că minte.

Szarlej i-a aruncat o privire, și în ochii lui Reynevan a citit sfatul să nu mai pună alte întrebări.

— Stați departe de treaba asta, a repetat Dzierżka. E lucru cu primejdie. Și dacă e să dăm crezare zvonurilor, aveți deja destule necazuri. Oamenii spun că frații Stercza sunt foarte furioși. Că Kirieleison și Stork amușină ca niște lupi, că au prins deja urma. În sfârșit, că domnul Guncelin von Laasan a pus o recompensă pe doi tâlhari...

— Bârfe, a întrerupt-o Szarlej. Zvonuri.

— Se poate. Dar nu o dată au dus la spânzurătoare. De aceea vă sfătuiesc să vă țineți departe de drumurile principale. Și în loc de Bard, spre care chipurile vă îndreptați, v-aș sfătui să mergeți

în alt oraș, mai îndepărtat. Ar putea fi, de pildă, Pożoń. Sau Esztergom. În sfârșit, Buda.

Szarlej s-a înclinat politicos.

— Prețios sfat, a spus. Și mulțumim pentru el. Dar Ungaria este departe, hm... Și eu merg pe jos... Fără cal...

— Nu mai cerși, Szarlej. Nu-ți stă bine! Imediat!

S-a ridicat din nou, s-a dus la fereastră, a copleșit cu înjurături pe cineva care se purta urât cu un cal.

— Să mergem, a spus ea, aranjându-și părul și scuturându-și bustul. Dacă nu stau cu ochii pe el, netrebnicul îmi nenorocește armăsarul.

— Frumoasă herghelie, a spus Szarlej, când au ieșit. Chiar și pentru o crescătorie de cai. Se câștigă bani frumoși. Dacă reușești să-i vinzi.

— Nu mă tem. Dzierżka s-a uitat cu afecțiune la caii ei: Este cerere pentru castelani și merg bine și caii de tracțiune. Când este vorba de cai, domnii cavaleri uită de șarpele din buzunar. Știți cum este: în expediție, fiecare vrea să se laude cu calul său și cu numărul de cai.

— Ce expediție?

Dzierżka a pufnit apoi s-a uitat în jur. După care s-a strâmbat.

— În intenția îndreptării acestei lumi.

— Aha, a înțeles Szarlej. Cehii.

— Despre asta nu e bine să vorbești prea tare, a spus negustoreasa de cai. Se spune că episcopul de Wrocław e pornit rău împotriva ereticilor locali. Când am venit pe drum, în fiecare oraș erau spânzurători pline de morți. Sunt cu sutele.

— Dar noi nu suntem eretici. De ce ar trebui să ne temem?

— Când se castrează armăsarii, a spus Dzierżka cu aer de cunoscătoare, nu e rău să ai grijă de propriile ouă.

Szarlej nu a comentat. Îi observa cu atenție pe cei câțiva oameni înarmați care tocmai scoseseră din șopron o căruță al cărei coviltir era dintr-o pânză groasă dată cu gudron negru. La căruță erau înarmați doi cai. Iar apoi, îndemnați de un sergent gras, oamenii înarmați au adus și au încărcat sub coviltir un cufăr uriaș

cu un lacăt mare. În cele din urmă, din cârciumă a ieşit un bărbat înalt cu căciulă de castor şi mantie cu guler de castor.

— Cine este? a întrebat curios Szarlej. Inchizitorul?

— Ai nimerit-o foarte aproape, a răspuns cu jumătate de voce Dzierżka de Wirsing. Este perceptorul. Strânge darea.

— Care dare?

— O taxă specială, se percepe o singur dată. Pentru război. Împotriva ereticilor.

— Cehi?

— Sunt şi alţii?

Dzierżka s-a strâmbat din nou.

— Şi taxa a fost aprobată de domnii de la Reichstagul din Frankfurt. Cine are o avere mai mare de două mii de guldeni plăteşte un gulden, dacă este mai mică, jumătate de gulden. Fiecare ucenic de neam cavaleresc trebuie să dea trei guldeni, cavalerul cinci, baronul zece... Toţi clericii trebuie să dea cinci la sută din venitul lor anual, clericii fără venituri – doi groşi...

Szarlej a zâmbit arătându-şi dinţii albi.

— Fără îndoială că toţi preoţii au declarat că nu au venituri. Şi în frunte cu episcopul de Wrocław pe care tocmai l-am pomenit. Dar lădiţa a trebuit cărată de opt flăcăi zdraveni. Am numărat şi opt oameni în escortă. E de mirare că o povară atât de importantă este păzită de un grup atât de puţin numeros.

— Escorta se schimbă, i-a explicat Dzierżka. Pe tot traseul. Când ajung în satul unui cavaler, acela asigură paznicii înarmaţi. De aceea acum sunt atât de puţini. Ştii, Szarlej, e ca atunci când evreii au traversat Marea Roşie. Evreii au trecut, egiptenii nu au mai apucat...

— Şi marea s-a dat la o parte. Szarlej ştia povestea: Înţeleg. Ei, Dzierżka, trebuie să ne luăm rămas-bun. Mulţumim frumos pentru tot.

— Să-mi mulţumeşti peste un moment. Pentru că o să poruncesc imediat să-ţi aducă un cal. Ca să nu trebuiască să mergi pe jos. Şi să ai o şansă, dacă te ajung urmăritorii. Să nu crezi că fac asta din milostivirea şi bunătatea inimii mele. O să-mi înapoiezi banii

când vei putea. Patruzeci de zloți renani. Nu face mutra asta. E un preț ca pentru un frate! Ar trebui să-mi fii recunoscător.

— Și chiar îți sunt, a zâmbit demeritul. Îți sunt, Dzierżka. Mulțumesc mult de tot. Întotdeauna m-am bizuit pe tine. Și ca să nu se creadă că mă grăbesc numai să iau, uite și un dar pentru tine.

— Săculețe, a constatat rece Dzierżka. Nu sunt urâte. Brodate cu fir de argint. Și cu perle. Ba sunt chiar frumoase. Deși sunt false. Și de ce trei?

— Trebuie să știi, Dzierżka, că tânărul Reinmar aici de față are anumite... hmm... calități. Deloc obișnuite, ca să nu spun... magice.

— Cum?

— Szarlej exagerează, a râs Reynevan. Sunt medic, nu magician.

— Exact, l-a întrerupt demeritul. Dacă e nevoie de vreun elixir sau licoare... de dragoste, să zicem... afrodiziac... ceva pentru potență...

— Pentru potență, a repetat ea gânditoare. Hmm... Ar putea să-mi prindă bine.

— Păi vezi? Nu ți-am spus?

— ...pentru armăsari, a terminat propoziția Dzierżka de Wirsing. Personal, eu mă descurc cu dragostea. Ba chiar foarte bine și fără vrăjitorii.

— Vă rog să-mi dați unelte de scris, a spus Reynevan după o clipă de tăcere. Am să vă scriu o rețetă.

Calul pregătit era chiar acel *palefrois*, murgul zvelt pe care îl găsiseră pe potecă. Reynevan, care la început nu dăduse prea mare crezare prezicerilor vrăjitoarelor din pădure, căzuse acum pe gânduri. Szarlej a sărit pe cal și a pornit vitejește la drum. Demeritul și-a dezvăluit încă un talent – condus de o mână fermă și de genunchi puternici, calul mergea drept ca sfoara, ridicând frumos picioarele și ținând capul sus, iar în poziția neforțată și elegantă de călăreț a lui Szarlej nici cel mai mare cunoscător și maestru în arta echitației nu ar fi găsit nimic de reproșat. Grăjdarii și bărbații înarmați din escortă au bătut din palme. Până și Dzierżka, atât de stăpânită, a plescăit admirativ din buze.

— Nu știam că este un călăreț așa de bun. Ei, nu e lipsit de talente.

— E adevărat.

— Și tu, vere, s-a întors Dzierżka spre el, ai grijă de tine. Emisarii husiților sunt urmăriți. De aceea, nou-veniții sunt priviți cu atenție și se raportează imediat dacă se observă ceva. Pentru că cine nu denunță devine el însuși suspect. Iar tu nu numai că ești străin și venit din altă parte, dar numele și neamul tău sunt cunoscute în toată Silezia și de aceea tot mai mulți oameni din Bielawa stau cu urechile ciulite. Inventează ceva. Ia-ți un nume... Hmm... Să-ți rămână același nume ca să nu te încurci din greșeală... Să zicem... Reinmar von Hagenau[1].

— Dar așa se numea un poet vestit, a zâmbit Reynevan.

— Nu strâmba din nas. Sunt vremuri grele. Cine mai ține minte numele poeților?

Szarlej și-a încheiat demonstrația cu un galop energic, pietrișul zbura de sub picioarele calului. S-a apropiat obligându-l pe murg să facă pași de dans, culegând din nou aplauze.

— Straşnic animal, a spus Szarlej, bătând armăsarul pe gât. Și iute. Mulțumesc încă o dată, Dzierżka. Rămâi cu bine.

— Mergeți cu bine. Și Dumnezeu să vă călăuzească.

— La revedere.

— La revedere. Poate în vremuri mai bune.

[1] Reinmar von Hagenau sau Reinmar cel Bătrân, *Minnesänger* german vestit de la sfârșitul secolului al XII-lea.

Capitolul 12

În care în ajun de ziua Sfântului Egidiu, care cădea într-o vineri, Reynevan şi Szarlej merg la o masă de post la mănăstirea benedictinilor. După masă exorcizează un diavol. Cu un efect absolut neaşteptat.

Mai întâi au auzit mănăstirea, căci era ascunsă în mijlocul pădurii şi s-a făcut auzită dintr-odată prin bătaia melodioasă a clopotului. Până să se stingă bătaia clopotului, clădirile înconjurate de ziduri şi-au arătat acoperişurile roşii prin frunzişul arinilor şi carpenilor, care se oglindeau în apa iazurilor, verde din cauza stratului de mătasea-broaştei şi a ierburilor care creşteau pe fund, netedă ca oglinda, tulburată numai din când în când de cercuri mari, care se lărgeau, semn că peştii mari se hrăneau. În păpuriş orăcăiau broaştele, măcăiau raţele, piuiau şi plescăiau găinuşele de baltă. Caii păşeau pe stăvilarul întărit al iazului mărginit de un şir de copaci.

— Uite, a spus Szarlej ridicându-se în scări. Uite şi mănăstirea. Sunt curios ce ordin este. Căci după cum spune distihul cunoscut.

Bernardus valles, montes Benedictus amabat,
Oppida Franciscus, celebres Dominicus urbes.[1]

Aici cuiva i-au plăcut mlaştinile, iazurile şi stăvilarele. Deşi probabil că iubirea aceasta nu era pentru stăvilare şi iazuri, ci pentru crapi. Ce crezi, Reinmar?

— Nu cred nimic.

— Dar un crap ai mânca? Sau un lin? Astăzi e vineri, călugării au bătut clopotele pentru nonă. Poate ne oferă un prânzişor?

— Mă îndoiesc.

— De ce şi în legătură cu ce?

Reynevan nu a răspuns. Se uita la poarta întredeschisă a mănăstirii, pe care a ieşit un căluţ bălţat, cu un călugăr în spinare. Imediat cum a ieşit pe poartă, călugărul a îndemnat calul la galop vioi – şi a sfârşit-o rău. Deşi era departe de a fi un cal andaluz sau un *dextrarius* destinat călăreţilor cu armură completă, căluţul bălţat s-a dovedit focos şi năvalnic, iar călugărul – după cum se vedea după veşminte, benedictin – nu păcătuia câtuşi de puţin prin cunoaşterea artei corecte a echitaţiei, în plus, încălecase pe bălţat încălţat în sandale, care nu voiau deloc să se menţină în scări. După ce parcursese cam un sfert de staj[2], calul bălţat a zvâcnit cu ambele picioare din spate, iar călugărul a zburat din şa şi s-a rostogolit sub o salcie, arătându-şi pulpele goale. Bălţatul a fornăit, a nechezat, mulţumit de el însuşi, după care a luat-o în trap mărunt pe stăvilar în direcţia celor doi călători. Când a ajuns în dreptul lor, Szarlej l-a apucat de căpăstru.

— Ia priveşte la acest centaur! a spus el. În loc de frâu, o frânghie, în loc de şa – o pătură, în loc de curea sub pântecele calului – o cârpă zdrenţuită. Nu ştiu dacă regulamentul Sf. Benedict din

[1] „Bernard iubea văile, Benedict, munţii, Francisc, oraşele, Dominic, metropolele populate." – zicală populară anonimă, ca majoritatea acestora (n. a.).

[2] Veche unitate poloneză de măsură pentru lungime, egală cu aproximativ doi-patru kilometri.

Nursa permite sau interzice călăria, chiar că nu știu. Dar așa ceva ar trebui să interzică.

— Se grăbea să ajungă undeva. Se vede.

— Asta nu este o justificare.

Și pe călugăr, precum mai devreme mănăstirea, mai întâi l-au auzit și după aceea l-au văzut. Stătea în mijlocul brusturilor cu capul pe genunchi și plângea jalnic, hohotea de ți se rupea inima.

— Ei, haide, frate, i-a spus de la înălțimea șeii Szarlej. Nu are rost să verși lacrimi. Nu e nicio pagubă. Calul nu a fugit, l-am ținut aici, uite. Și mai ai timp, frate, să înveți să călărești. Căci din câte văd, ai timp berechet pentru asta, foooarte mult timp.

În fond, Szarlej avea dreptate. Călugărul era un călugăraș. Nu avea încă barbă. Era un adolescent căruia îi tremurau de plâns mâinile, buzele și tot restul feței.

— Fratele... Deodat..., a bâiguit el. Fratele... Deodat... va... va muri din... din cauza mea.

— Ce?

— Din cauza mea... va muri... L-am dezamăgit... dezamăgit...

— Te duceai după doctor? a înțeles imediat Reynevan. Pentru un bolnav?

— Fratele..., s-a înecat băiatul, Deodat... din cauza mea...

— Vorbește mai clar, frate!

— În fratele Deodat a intrat un duh rău – a strigat călugărașul, ridicând în sus ochii înroșiți. A intrat un duh rău! Și l-a posedat! Și abatele mi-a poruncit să merg într-un suflet... într-un suflet la Świdnica, la Frații Predicatori!... După un exorcist!

— Și alt călăreț mai bun nu era la mănăstire?

— Nu era... eu sunt cel mai tânăr... O, nefericitul de mine!

— Mai degrabă fericit! a spus cu o mină serioasă Szarlej. Chiar așa, mai curând fericit. Găsește-ți saboții în iarbă, fugi la mănăstire și du-i vestea cea bună abatelui. Că milostivirea Domnului s-a pogorât asupra mănăstirii voastre. Că te-ai întâlnit pe stăvilar cu magistrul Benignus, fostul exorcist, pe care fără îndoială numai îngerul l-a îndrumat în părțile acestea.

— Domnia Voastră, preabunule domn? Domnia Voastră sunteți...

— Aleargă, a spus, într-un suflet să te duci la abate. Vestește-l că sosesc.

— Spune-mi că nu am auzit bine, Szarlej. Spune-mi că ți s-a încurcat limba în gură. Că nu ai rostit deloc ceea ce ai spus cu o clipă mai înainte.

— Adică ce anume? Că îl vom exorciza pe fratele Deodat? Dar îl vom exorciza, în mod sigur. Cu ajutorul tău, băiete!

— A, nu, asta nu! Pe mine să nu contezi! Eu am și așa destule necazuri. Nu-mi mai trebuie altele.

— Nici mie. În schimb, am nevoie de un prânz și de bani. Prânzul, cel mai bine, chiar acum.

— Este cea mai proastă idee dintre toate ideile proaste posibile, a spus Reynevan, privind spre curtea scăldată în soare a mănăstirii. Îți dai seama ce faci? Știi ce îi amenință pe cei care se dau drept preoți? Drept exorciști? Drept nu știu ce blestemat de magistru Benignus?

— Dar eu nu mă dau drept preot. Eu sunt preot. Și exorcist. Este o chestiune de credință, iar eu cred. Cred în faptul că îmi va reuși.

— Probabil că îți bați joc de mine.

— Câtuși de puțin. Începe să te pregătești spiritual pentru misiune.

— Nu voi lua parte la așa ceva.

— Și de ce nu? Doar ești medic. Se cuvine să-i ajuți pe cei aflați în suferință.

— El nu poate fi ajutat. Reynevan a arătat spre infirmeria de unde tocmai ieșiseră: Este în letargie. Călugărul este în letargie. În somn profund. Ai auzit ce au spus călugării, că au încercat să-l trezească străpungându-i călcâiele cu un cuțit încins? Este ceva asemănător cu *grand mal*, boala cea mare. Aici este atins de boală creierul, *spiritus animalis*. Am citit despre aceasta în *Canon medicinae* al lui Avicenna, și la Al-Razi și Averroes... Și știu că nu se poate vindeca. Nu putem decât să așteptăm...

— Desigur, putem să și așteptăm, l-a întrerupt Szarlej. Dar de ce să așteptăm cu brațele încrucișate? Mai ales dacă putem face ceva. Și să și câștigăm un ban cu această ocazie? Fără să facem rău nimănui?

— Fără să facem rău? Dar etica?

— Pe stomacul gol, nu sunt obișnuit să discut despre filosofie, a ridicat din umeri Szarlej. În schimb diseară, când voi fi sătul și abțiguit, îți expun *principia*[1] eticii mele. Și am să le admir simplitatea.

— Asta poate să se sfârșească rău.

— Reynevan, a ripostat brutal Szarlej, la naiba, gândește pozitiv!

— Exact asta fac. Cred că se va termina rău!

— N-ai decât să crezi ce vrei. Dar acum fă bine și ține-ți gura, căci se apropie.

Într-adevăr, abatele venea însoțit de câțiva călugări. Abatele era scund, rotofei și durduliu, dar înfățișarea lui binevoitoare și cumsecade era contrazisă de gura schimonosită într-o grimasă și de ochii vii și pătrunzători. Cu care sărea rapid de la Szarlej la Reynevan. Și înapoi.

— Ei, ce spuneți? a întrebat abatele, ținând mâinile sub scapular. Ce este cu fratele Deodat?

— Este atins de boala numită *spiritus animalis*, a spus Szarlej, țuguind mândru buzele. Este ceva ca *grand mal*, boala mare, descrisă de Avicenna, mai pe scurt Tohu Wa Bohu. Trebuie să știți, *Reverende Pater*, că treaba nu arată bine. Dar ne vom apuca.

— De ce anume vă veți apuca?

— Să-l scoatem din posesia duhului rău.

— Dar sunteți siguri că este posedat? a înclinat din cap abatele.

— Siguri, a spus Szarlej cu o voce destul de rece. Suntem sigur că nu este cufureală. Cufureala se manifestă altfel.

— Totuși nu sunteți clerici. În vocea abatelui stăruia o notă de suspiciune.

— Suntem.

Szarlej nici nu a clipit.

---

[1] „Principiile", în lb. latină, în original (n. red.).

— I-am explicat deja fratelui infirmier. Mergem prin lume camuflați. Ca să-l păcălim pe diavol. Ca să-l putem lua prin surprindere.

Abatele i-a aruncat o privire rapidă. *Oh, nu e bine, nu e bine*, și-a spus Reynevan, *omul nu e prost. Chiar că poate să se sfârșească prost.*

— Și atunci cum intenționați să procedați?

Abatele nu-și dezlipea privirile sfredelitoare de la Szarlej.

— După Avicenna? Sau poate după recomandările Sfântului Isidor din Sevilla, cuprinse în tratatul acela vestit cu titlul... O, am uitat... Dar Domnia Voastră, învățate exorcist, neîndoielnic îl știți...

— *Etymologiae.*

Nici de astă dată lui Szarlej nu i-a tremurat pleoapa.

— Desigur, vom folosi învățăturile cuprinse acolo, dar aceea este o știință elementară. La fel ca în lucrarea aceluiași autor *De natura rerum*. Și la fel și în *Dialogus magnus visionum atque miraculorum* a lui Cezar din Heisterbach. Și la fel în *De universo*, de Rabanus Maurus, arhiepiscopul de Mainz.

Privirea abatelui s-a mai îmblânzit puțin, dar se vedea că suspiciunea nu-l părăsise încă de tot.

— Sunteți învățați, asta nu se poate nega, a spus el tăios. Ați dovedit aceasta. Și acum ce facem? O să cereți mai întâi de mâncare? Și băutură? Și plata în avans?

— Despre plată nici nu poate fi vorba.

Szarlej și-a îndreptat spinarea atât de mândru, că Reynevan a fost cuprins de o uimire sinceră.

— Nu putem vorbi despre groși, căci eu nu sunt negustor, nici cămătar. Mă voi mulțumi cu o pomană, un dar cât de modest, și asta în niciun caz înainte, ci după încheierea lucrării. Cât despre mâncare și băutură, vă amintesc, preacinstite părinte, cuvintele Evangheliei: „Duhurile rele se alungă numai cu rugăciune și cu post."

Abatele s-a luminat la față, severitatea dușmănoasă i-a pierit din priviri.

— Așa este, a spus. Văd că am de-a face cu creștini adevărați și cucernici. Și vă spun drept: Evanghelia e Evanghelie, dar după ce

ne-am preacinstit auzul, cum să ne apucăm de treabă cu stomacul gol? Vă invit la *prandium*. Este un *prandium* modest, de post, pentru că astăzi este *feria sexta*, vineri. Coadă de castor cu sos.

— Călăuziți-ne, preacinstite părinte, călăuziți-ne, a spus Szarlej înghițindu-și zgomotos saliva.

Reynevan s-a șters la gură și și-a înăbușit un râgâit. Coada de castor înăbușită cu sos gros de hrean, servit cu cașă, fusese o adevărată delicatesă. Reynevan auzise despre această specialitate, știa că se mănâncă în unele mănăstiri în timpul postului, deoarece din motive necunoscute, pierdute în negura vremurilor, castorul era considerat ceva în genul peștelui. Dar era oricum o delicatesă destul de rară, nu fiecare abație avea în apropiere teren de vânătoare pentru castori și nici nu dispunea de privilegiul de a pune capcane. Însă gândul plin de neliniște la sarcina care îi aștepta îi strica toată plăcerea produsă de mâncarea gustoasă. *Dar*, și-a spus el, ștergând scrupulos farfuria cu pâine, *ce am mâncat nu-mi poate lua nimeni înapoi.*

Szarlej, care se răfuise rapid cu porția destul de mică – căci era de post –, perora făcând o mină deosebit de înțeleaptă.

— În legătură cu posedarea demonică, explica el, s-au pronunțat mai multe autorități. Cele mai mari, despre care nu îndrăznesc să mă îndoiesc că le cunosc și preacinstiții frați, sunt sfinții părinți și doctori ai Bisericii: în primul rând, Vasile cel Mare, Isidor din Sevilla, Grigore de Nazianz, Chiril al Ierusalimului și Efrem Sirul. Cu siguranță vă sunt cunoscute și operele lui Tertulian, Origen și Lactanțiu. Așa este?

Unii dintre benedictinii prezenți în refectoriu au încuviințat cu entuziasm dând din cap, alții au lăsat capetele în jos.

— Acestea sunt surse destul de generale de cunoștințe, le-a explicat Szarlej, iar un exorcist serios nu se poate limita numai la aceștia.

Călugării au încuviințat din nou din capete, înfulecând sârguincioși din castroane ultimele resturi de cașă și sos.

— Eu cunosc *Dialogus de energia et operatione daemonum* a lui Mihail Psellos, a anunțat el nu fără mândrie. Cunosc extrase din

Exorcisandis obsessis a daemonio, opera papei Leon al III-lea, căci cu siguranță este bine și cu folos când urmașii lui Petru lucrează cu pana. Am citit *Picatrix*, tradus din arabă de Alfonso cel Înțelept, învățatul rege din Leon și Castilia. Cunosc *Orationes contra daemonicum* și *Flagellum daemonum*. Cunosc, de asemenea *Cartea tainelor lui Enoh*, dar cu asta nu am de ce să mă laud, pe aceasta o cunosc toți. Iar asistentul meu, curajosul magistru Reinmar, a cercetat chiar și cărțile sarazinilor, deși era conștient de pericolul pe care îl reprezintă contactul cu vrăjitorul păgân.

Reynevan a roșit. Abatele a zâmbit binevoitor, considerând că este o manifestare de modestie.

— Într-adevăr, a spus el. Văd că sunteți bărbați învățați și adevărați exorciști. Aș fi curios, ați învins mulți diavoli?

— Adevărul este, a spus Szarlej plecând ochii, modest ca o novice a călugărițelor clarise, nu am recorduri prea mari. Cei mai mulți diavoli pe care am reușit să-i alung deodată dintr-un om posedat au fost nouă.

— În fond, nu sunt prea mulți, a spus vizibil îngrijorat abatele. Am auzit despre unii dominicani...

— Și eu am auzit, l-a întrerupt Szarlej. Dar nu am văzut. În plus, eu vorbeam despre diavoli din prima breaslă și se știe că fiecare diavol din prima breaslă are în slujba lui cel puțin treizeci de diavoli mai mici în rang. Pe aceștia, un exorcist care se respectă nu-i numără când alungă un diavol, pentru că, dacă îl alungi pe stăpân, fug și slugile. Dar dacă i-aș număra după metoda fraților predicatori, poate s-ar vedea că pot să mă compar fără teamă cu ei.

— Asta e drept, a recunoscut abatele, deși nu era foarte sigur.

— Din păcate, a adăugat Szarlej rece și parcă puțin cam reticent, nu pot să dau garanții în scris. Vă rog să rețineți acest lucru, ca să nu aveți pretenții mai târziu.

— Cum?

— Sfântul Martin de Tours - lui Szarlej nu i-a tremurat pleoapa nici de astă dată - lua de la fiecare diavol exorcizat un document semnat chiar cu numele lui de diavol, prin care acesta se angaja ca niciodată, dar niciodată, să nu-l mai posede pe acel om. Mulți

alți episcopi vestiți și sfinți au reușit după aceea același lucru, însă eu sunt un exorcist modest și nu pot să dau un astfel de document.

— Poate că e chiar mai bine!

Abatele și-a făcut cruce și ceilalți frați la fel.

— Sfântă Fecioară, regină a cerurilor! Un pergament semnat de mâna Celui Rău? Asta este o blasfemie! Și un păcat! Nu vrem, nu vrem să...

— Foarte bine că nu vreți, le-a retezat-o Szarlej. Dar mai întâi datoria, după aceea plăcerea. Pacientul este deja în capelă?

— Negreșit.

— Totuși – s-a auzit dintr-odată vocea unuia dintre benedictinii mai tineri care nu-și dezlipise de mai mult timp privirile de la Szarlej – cum vă explicați, maestre, că fratele Deodat zace ca o buturugă, abia dacă mai respiră și nu mișcă niciun deget, în timp ce aproape toate cărțile învățate pe care le-ați citat spun că cel posedat de regulă își agită în mod excepțional membrele și că diavolul vorbește și urlă neîncetat prin gura lui. Nu există aici o oarecare contradicție?

— Fiecare boală, a spus Szarlej privindu-l de sus pe călugăr, printre care și posedarea, este opera lui Satan, nimicitorul lucrării Domnului. Fiecare boală este provocată de unul din cei patru Îngeri Negri ai Răului: Mahzael, Azazel, Azrael sau Samael. Faptul că cel posedat nu se zvârcolește, nu țipă, ci zace ca mort, dovedește că este posedat de unul dintre demonii supuși lui Samael.

— Isuse Hristoase! și-a făcut cruce abatele.

— Dar știu cum să procedez cu astfel de demoni. Aceștia zboară pe vânt și intră în om neauziți și pe furiș, prin inspirație, adică *insufflatio*. Pe aceeași cale, adică prin *exsufflatio*, îi voi porunci demonului să-l părăsească pe bolnav.

— Dar cum se poate ca diavolul să pătrundă în abație, unde sunt clopote, misă, breviare și lucruri sfinte? nu s-a lăsat tânărul. Să posede un călugăr? Cum se poate una ca asta?

Szarlej s-a revanșat dăruindu-i o privire aspră.

— Așa cum ne învață Sfântul Grigore cel Mare, doctor al Bisericii, a rostit el aspru și tăios, o călugăriță a înghițit cândva un diavol odată cu o frunză de salată din grădina mănăstirii. Pentru că neglijase obligația de a rosti rugăciunea și de a-și face cruce înainte să mănânce. Oare nu cumva fratele Deodat s-a făcut vinovat de ceva asemănător?

Benedictinii au lăsat capul în jos, abatele a mormăit.

— Asta e drept, a murmurat el. Fratele Deodat avea purtări foarte lumești, foarte lumești și nu prea respecta îndatoririle.

— În felul acesta, a conchis sec Szarlej, este foarte ușor să devii prada Celui Rău. Conduceți-ne la capelă, preacinstiților.

— De ce va avea nevoie maestrul? De apă sfințită? Cruce? Icoane? Benedicțional[1]?

— Numai apă sfințită și o Biblie.

În capelă era frig și semiîntuneric, încăperea fiind luminată numai de aureolele sfinților și de jetul oblic de raze colorate care străbăteau prin vitralii. În această lumină, pe un catafalc acoperit cu o pânză, se odihnea părintele Deodat. Arăta la fel ca în urmă cu o oră în infirmeria mănăstirii, când Szarlej și Reynevan îl văzuseră pentru prima oară. Avea fața încremenită și galbenă ca de ceară, ca un os cu măduvă fiert, obrajii și buzele, căzute, ochii, închiși și răsuflarea, foarte slabă, aproape insesizabilă. Fusese așezat cu brațele încrucișate pe piept; pe brațe se vedeau urmele rănilor de unde i se luase sânge, iar în mâini îi îndesaseră un rozariu și o stolă mov.

La câțiva pași de catafalc, rezemat cu spatele de zid, ședea pe pardoseală un bărbat uriaș, ras în cap, cu ochii încețoșați și chipul unui copil puțin inteligent. Uriașul își ținea în gură două degete de la mâna dreaptă, iar cu stânga strângea în brațe o oală de lut. Din când în când, zdrahonul își trăgea nasul scoțând un zgomot urât, dezlipea oala murdară și lipicioasă de tunica murdară și

[1] Carte cuprinzând formule de binecuvântare.

lipicioasă, își ștergea degetele pe burtă, le băga în oală, lua miere și o ducea la gură. După care ritualul se repeta.

— E un orfan părăsit, i-a luat-o înainte abatele cu explicația, văzând mutra dezgustată a lui Szarlej. L-am botezat Samson, căci i se potrivește ca postură și forță. Slujește la mănăstire, este puțin handicapat... Dar îl iubește foarte mult pe fratele Deodat, se ține peste tot după el ca un cățeluș. Nu se depărtează niciun pas... Așa că ne-am gândit...

— Bine, bine, l-a întrerupt Szarlej. Să stea acolo unde stă, numai să facă liniște. Începem. Maestre Reinmar...

Imitându-l pe Szarlej, Reynevan și-a atârnat stola la gât, și-a împreunat mâinile și a plecat capul. Nu știa dacă Szarlej se preface sau nu, dar el se ruga sincer și pătimaș. Ce să mai vorbim, era mort de frică. În schimb, Szarlej părea absolut stăpân pe el, poruncitor și deborda de autoritate.

— Rugați-vă, le-a spus benedictinilor. Rostiți *Domine sancte*.

S-a aplecat deasupra catafalcului, și-a făcut cruce, a făcut semnul crucii și deasupra fratelui Deodat. A făcut un semn, iar Reynevan l-a stropit cu apă sfințită. Se înțelege că posedatul nu a reacționat.

— *Domine sancte, Pater omnipotens* – murmurau călugării rugăciunea, al cărei ecou reverbera de mai multe ori sub bolta capelei – *aeterne Deus, propter tuam largitatem et Filii tui...*

Szarlej și-a dres vocea tușind zgomotos.

— *Offer nostras preces in conspectu Altissimi*, a rostit el tare, trezind ecouri și mai puternice, *ut cito anticipent nos misericordiae Domini, et apprehendas draconem, serpentem antiquum, qui est diabolus et satanas, ac ligatum mittas in abyssum, ut non seducat amplius gentes. Hinc tuo confisi praesidio ac tutela, sacri ministerii nostri auctoritate, ad infestationes diabolicae fraudis*

repellendas in nomine Iesu Christi Dei et Domini nostri fidentes et securi aggredimur.[1]

— *Domine,* a intervenit Reynevan la semnul lui Szarlej, *exaudi orationem meam.*[2]

— *Et clamor meus ad te veniat.*[3]

— Amin.

— *Princeps gloriosissime caelestis militiae, sancte Michael Archangele, defende nos in praelio et colluctatione. Satanas! Ecce Crucem Domini, fugite parte adversae! Apage! Apage! Apage!*[4]

— Amin!

Fratele Deodat de pe catafalc nu dădea semne de viață. Szarlej și-a șters discret fruntea cu marginea stolei.

— Asta este – a spus Szarlej, fără să plece ochii în fața privirilor întrebătoare ale benedictinilor. Am terminat introducerea. Și am aflat un lucru: avem de-a face nu cu un drăcușor oarecare, căci ar fi fugit până acum. Trebuie să-l lovim cu arme mai grele.

Abatele a mormăit ceva și s-a foit neliniștit. Uriașul Samson care ședea pe pardoseală s-a scărpinat între picioare, și-a tras nasul, a pufnit, a tras un pârț, și-a dezlipit cu greu de burtă oala cu miere, s-a uitat în ea să vadă cât a mai rămas.

Szarlej i-a înconjurat pe călugări cu o privire care, după propria opinie, era înțeleaptă și inspirată în același timp.

---

[1] Rugăciune către Sfântul Arhanghel Mihail, *Oratio ad Sanctum Michael*, parte din ritualul de exorcizare în ritul roman, al cărui autor se pare că este papa Leon al XIII-lea. „Rugăciunile noastre le înălțăm în fața Celui Mai Înalt, ca să coboare asupra noastră milostivirea Domnului, ca să fie prins balaurul, șarpele străvechi, care se numește diavol și Satana, să fie ferecat în lanțuri și aruncat în abis, ca să nu mai înșele neamurile. Iar noi, preoții, aflați sub oblăduirea Ta, prin puterea dată nouă, ne învrednicim să alungăm încercările viclene ale prefăcătoriei diavolești în numele lui Hristos Domnul nostru..."

[2] „Doamne, [...], ascultă rugăciunea mea.", în lb. latină, în original (n. red.).

[3] „Și lasă-mi strigătul să vină la Tine.", în lb. latină, în original (n. red.).

[4] „Preaslăvit prinț al armatei cerești, Sfinte Arhanghel Mihail, apără-ne în lupte. Satana! Iată crucea Domnului, fugi de partea cealaltă! Fugi! Fugi! Fugi!", în lb. latină, în original (n. red.).

— Așa cum ne învață Scriptura, a rostit el, pe Satana îl caracterizează trufia. Nimic altceva decât trufia l-a îndemnat pe Lucifer să se revolte împotriva lui Dumnezeu, pentru trufie a fost pedepsit să piară în fălcile iadului. Și diavolul este în continuare trufaș! De aceea, prima poruncă pentru exorcist este să-l rănească în mândria diavolească, în trufie și în iubirea de sine. Pe scurt: să-l înjurăm temeinic, să-l blestemăm, să-l jignim, să-l insultăm. Să-l jignim, și atunci va fugi pentru că este trufaș.

Călugării așteptau, convinși că nu se terminase. Și aveau dreptate.

— Imediat vom începe să-l insultăm pe diavol, a continuat Szarlej. Dacă vreunul dintre frați este mai sensibil la expresiile dure, să se îndepărteze fără întârziere. Apropie-te, maestre Reinmar, rostește cuvintele Evangheliei lui Matei. Iar voi, fraților, rugați-vă!

— Isus a certat dracul, care a ieșit afară din el, a recitat Reynevan. Și băiatul s-a tămăduit chiar în ceasul acela. Atunci ucenicii au venit la Isus și I-au zis deoparte: „Noi de ce n-am putut să-l scoatem?" „Din pricina puținei voastre credințe."[1]

Zumzetul rugăciunii rostite de călugări se amesteca cu recitarea. Szarlej și-a îndreptat din nou stola pe gât, s-a înălțat deasupra trupului neclintit și țeapăn al fratelui Deodat și a întins mâinile.

— Diavole viclean! a răcnit așa de tare, că Reynevan s-a bâlbâit, iar abatele a sărit în sus. Îți poruncesc să ieși imediat din acest trup, forță necurată! Pleacă din acest creștin, tu, porc jegos, scârbos și gras, bestia cea mai bestială dintre toate bestiile, rușine a Tartarului, Sheol[2] hidos. Te alung, porc evreiesc țepos, te alung în cocina iadului, ca să te îneci în bălegar!

— *Sancta Virgo virginem* – șoptea abatele – *ora pro nobis*...[3]

---

[1] Matei 17, 18-20.

[2] În mitologia biblică, locul unde ajung toate ființele supranaturale atunci când mor.

[3] „Sfântă Fecioară, [...] roagă-te pentru noi", în lb. latină, în original (n. red.).

— *Ab insidiis diaboli*, îi ţineau isonul călugării – *libera nos*...[1]

— Crocodil bătrân, răcnea Szarlej, roşu la faţă. Bazilisc muribund, maimuţoi plin de căcat! Broscoi râios şi umflat, măgar şchiop cu curul zdrobit, tarantulă încurcată în propria plasă! Cămiloi plin de scuipat! Vierme nenorocit, închis în carcasa împuţită din fundul Gheenei, gândac hidos înecat în bălegar! Ascultă, îţi spun pe adevăratul tău nume: *scrofa stercorata et pedicosa*, scroafă necurată şi păduchioasă, tu, cel mai josnic dintre cei josnici, cel mai prost dintre proşti, *stultus stultorum rex*! Cărbunar tâmpit! Cizmar beat! Ţap cu boaşele umflate!

Fratele Deodat care zăcea pe năsălie nici măcar nu a tresărit. Deşi Reynevan l-a stropit cu apă sfinţită din belşug, picăturile se prelingeau neputincioase pe faţa încremenită a bătrânului. Muşchii de pe maxilarele lui Szarlej au zvâcnit puternic. *Se apropie punctul culminant*, şi-a spus Reynevan. Nu se înşela.

— Ieşi din acest trup! a urlat Szarlej. Tu, catamit[2] răsfutut!

Unul dintre benedictinii mai tineri a fugit, astupându-şi urechile şi strigând numele Domnului în deşert. Alţii erau fie foarte palizi, fie foarte roşii la faţă.

Uriaşul ras în cap urla şi gemea, străduindu-se să bage toată mâna în oala cu miere. Era imposibil, palma lui era de două ori mai mare decât gâtul oalei. Uriaşul a ridicat oala în sus, a dat capul pe spate şi a deschis gura, dar mierea nu curgea, era prea puţină.

— Ei, a îndrăznit să bâiguie abatele, cum e cu fratele Deodat? Cu duhul rău? Oare a plecat?

Szarlej s-a aplecat peste cel exorcizat, şi-a apropiat urechea de buzele lui palide.

— Este deja chiar la margine, a evaluat el. Imediat îl gonim afară. Ei, fraţilor, aduceţi o cană de căcat, o cratiţă şi o făclie. O să prăjim sub nasul celui posedat căcat proaspăt. De fapt, poate fi orice pute tare. Pucioasă, var, balega-diavolului... Dar cel mai

---

[1] „Eliberează-ne [...] din capcanele diavolului", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] În Grecia şi Roma Antică, adolescent implicat într-o relaţie homosexuală cu un tânăr.

bine peşte stricat. Căci spune Cartea lui Tobias: *incenso iecore piscis fugabitur daemonium*[1].

Câţiva fraţi au pornit în fugă să aducă la îndeplinire porunca. Uriaşul care stătea rezemat de zid s-a scobit cu degetul în nas, apoi l-a examinat şi l-a şters pe pantaloni. După care a reluat acţiunea de scoatere a mierii din oală. Cu acelaşi deget. Reynevan simţea cum coada de castor pe care o mâncase urcă în sus pe gât, pe un val de sos de hrean.

— Maestre Reinmar, glasul strident al lui Szarlej l-a readus la realitate. Să nu ne slăbim eforturile. Evanghelia lui Marcu, te rog, versetul corespunzător. Rugaţi-vă, fraţilor!

— „Iar Isus văzând că norodul vine în fuga mare spre El" – a recitat ascultător şi conştiincios Reynevan – „a mustrat duhul necurat şi i-a zis: «Duh mut şi surd, îţi poruncesc să ieşi din copilul acesta şi să nu mai intri în el.»"[2]

— *Surde et mute spiritus ego tibi praecipio* – a repetat Szarlej ameninţător şi poruncitor aplecat deasupra fratelui Deodat – *exi ab eo! Imperet tibi dominus per angelum et leonem! Per deum vivum! Justitia eius in saecula saeculorum!* Fie ca puterea Lui să te alunge şi să te silească să ieşi împreună cu toată haita ta!

— *Ego te exorciso per caracterum et vorborum sanctum! Impero tibi perclavem salomonis et nomen magnum tetragrammaton!*[3]

Uriaşul care mânca miere a tuşit brusc, a scuipat peste el însuşi şi a scâncit jalnic. Szarlej şi-a şters sudoarea de pe frunte.

— Este un *casus* greu şi complicat, a explicat, evitând tot mai mult privirea bănuitoare a abatelui. Trebuie să folosim argumente şi mai puternice.

---

[1] „De vei arde ficat de peşte, demonul va fi alungat", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Marcu 9, 25.

[3] Fragmente de ritualuri şi descântece ale exorciştilor extrase din surse foarte diferite. Cu o oarecare doză de dezordine, recunosc. Dar plănuită (n. a.).

Un timp a fost atât de liniște, încât se auzea bâzâitul sălbatic al unei muște, pe care păianjenul o prinsese în pânza lui de la fereastră.

— Pe Apocalipsa – s-a auzit baritonul deja puțin răgușit al lui Szarlej – prin care Domnul a dezvăluit lucrurile care vor să vină și a întărit acele lucruri prin gura îngerului trimis de el, te conjur, Satană! *Exorciso te, flumen immundissima, draco maleficus, spiritum mendacii!*[1]

— Pe cele șapte sfeșnice de aur și pe sfeșnicul care stă între cele șapte! Pe vocea care este vocea multor ape care spune: eu sunt cel care a murit și cel care a înviat din morți, cel care trăiește și va trăi veșnic, care am în grijă cheile morții și ale iadului, îți spun, pleacă, duh necurat, care cunoști pedeapsa condamnării veșnice.

Dar nu se vedea niciun efect. Pe fețele benedictinilor care priveau se vedeau sentimente diferite, foarte diferite. Szarlej a tras adânc aer în piept.

— Să te învingă Agyos, așa cum a învins Egiptul! Să te lapideze, așa cum l-a lapidat Izrael pe Achan! Să te calce în picioare și să te atârne în furci, așa cum i-au atârnat pe cei cinci regi ai amoriților! Să-ți pună Domnul un piron în frunte și să lovească apoi cu ciocanul în acel piron, așa cum i-a făcut lui Sisera soția acestuia, Iaela! Să te izbească în frunte și să-ți frângă ambele brațe, ca blestematului Dagon! Și să-ți taie coada din curul tău de diavol!

O, își spunea Reynevan, *o să se sfârșească rău! O să se sfârșească rău!*

— Duh al iadului!

Szarlej a întins mâinile cu un gest brusc deasupra fratelui Deodat, care tot nu dădea semne de viață.

— Te conjur cu Acharon, Ehei, Homus, Athanatos, Ischiros, Aecodes și Almanach! Te conjur cu Araton, Bethor, Phaleg și Og, cu Pophiel și cu Phul! Te conjur cu puternicele nume ale lui Shmiel și Shmul! Te conjur cu cel mai cumplit dintre nume: cu numele preaputernicului și cumplitului Semaphor!

---

[1] „Te exorcizez, râul cel mai necurat, balaurul vrăjitor, spiritul minciunii!", în lb. latină, în original (n. red.).

Semaphor nu a avut mai mult efect decât Phul și Shmul. Lucrul acesta nu se putea ascunde. Szarlej văzuse și el.

— Jogba, hopsa, afia, alma! a răcnit sălbatic. Melach, Berot, Not, Berib *et vos omnes*[1]! Hemen etan! Hemen etan! Hau! Hau! Hau!

A înnebunit, și-a spus Reynevan. *Și imediat vor începe să ne bată. O să-și dea seama că totul este fără sens și o parodie, căci nu pot fi chiar așa de proști. Și imediat se va termina totul cu o biciuială strașnică.*

Szarlej, leoarcă de transpirație și răgușit de-a binelea, i-a atras privirea și a clipit din ochi cu o rugăminte cât se poate de lizibilă de sprijin, și-a sprijinit rugămintea cu un gest destul de brutal, deși făcut pe furiș. Reynevan a ridicat ochii spre cupolă. *Orice*, și-a spus, căznindu-se să-și aducă aminte cărțile vechi și convorbirile cu prietenii vrăjitori, *orice este mai bine decât* „hau-hau-hau".

— Hax, pax, max, a urlat fluturând din brațe. Abeor super aberer! Aie Saraye! Aie Saraye! Albedo, rubedo, nigredo!

Szarlej, gâfâind din greu, și-a exprimat recunoștința printr-o privire și i-a făcut semn să continue. Reynevan a tras aer adânc în piept.

— Tumor, rubor, calor, dolor! *Per ipsum, et cum ipso, et in ipso*! Jobsa, hopsa, *et vos omnes! Et cum spiritu tuo*![2] Melach, Malach, Molach!

Acum ne iau la bătaie, și-a spus febril, *poate ne și îngroapă. Imediat, peste o clipă, peste o clipită! N-am încotro. Trebuie să merg mai departe. Pe arăbește. Stai lângă mine, Averroes. Ajută-mă, Avicenna!*

— *Kullu-al-szaitanu-al-radzim!* a rostit. *Fa-anasahum Tarisz! Qasura al-Zoba! Al-Ahmar, Baraqan al-Abayad! Al-szaitan! Khar-al-Sus! Al ouar! Mochefi al relil! El Feurdz! El Feurdz!*

Ultimul cuvânt, după cum își amintea neclar, însemna în arabă „pizdă" și avea puțină legătură cu exorcizarea. Își dădea sama că face o mare prostie. Și cu atât mai mult a fost uimit de efect.

---

[1] „Și voi toți ceilalți", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „De el și cu el, și în el! [...] Și voi toți! Și cu duhul tău!", în lb. latină, în original (n. red.).

O clipă a avut impresia că lumea murise. Și atunci, în liniștea desăvârșită, în mijlocul acelui *tableau* încremenit pe fundalul zidurilor cenușii alcătuit de benedictinii în veșminte negre, ceva a zăngănit brusc, ceva s-a întâmplat, ceva a tulburat liniștea moartă printr-o mișcare și printr-un sunet.

Uriașul cu privire tâmpă care ședea lângă zid a aruncat cu repulsie și dezgust oala murdară și lipicioasă de miere. Oala s-a izbit de pardoseală, dar nu s-a spart, ci a început să se rostogolească, sfâșiind tăcerea cu un zornăit înfundat, dar puternic.

Uriașul și-a dus în dreptul ochilor degetele lipicioase de miere. Le-a examinat o clipă, iar pe chipul lui luminat de lună s-a desenat mai întâi o expresie de neîncredere, apoi de surprindere. Reynevan s-a uitat la el, gâfâind din greu. Simțea asupra lui privirea insistentă a lui Szarlej, dar nu mai era în stare să rostească niciun cuvânt. *Acesta este sfârșitul*, și-a spus. *Sfârșitul.*

Privindu-și în continuare degetele, uriașul a scos un geamăt sfâșietor.

Și atunci fratele Deodat care zăcea pe catafalc a gemut, a tușit, a horcăit și a dat din picioare. După care a înjurat foarte laic.

— Sfântă Eufrosina..., a gemut abatele, căzând în genunchi.

Ceilalți călugări i-au urmat exemplul.

— La naiba! a exclamat fratele Deodat ridicându-se în șezut. Mi-e gâtul uscat... Ce? Am dormit și am pierdut vecernia? Dare-ar molima în voi, fraților... Am vrut numai să ațipesc puțin... Dar v-am rugat să mă treziți pentru rugăciunea...

— Minune! a strigat unul dintre călugării îngenunchеați.

— A venit Împărăția lui Dumnezeu!

Altul a căzut pe pardoseală cu brațele în lături în formă de cruce.

— *Igitur pervenit in nos regnum Dei!*[1]

— *Alleluia!*

---

[1] „Așa că am ajuns în Împărăția lui Dumnezeu!", în lb. latină, în original (n. red.).

Fratele Deodat, care ședea pe catafalc, și-a rotit ochii de jur împrejur fără să înțeleagă și și-a mutat privirile de la confrați la Szarlej cu stola la gât, de la Reynevan la uriașul Samson, care continua să-și examineze degetele și pântecul, de la abatele care se ruga la călugării care veneau în fugă cu o tigaie plină cu balegă.

— Nu ar vrea să-mi explice și mie cineva ce se întâmplă? a întrebat cel până nu demult posedat.

Capitolul 13

În care, după ce pleacă de la mănăstirea benedictină, Szarlej îi expune lui Reynevan filosofia sa existențială, care conduce – simplu vorbind – la teza că este suficient să-ți lași pantalonii în jos și să nu fii atent o clipă, pentru ca cineva să ajungă la curul tău. O clipă mai târziu, viața confirmă aceste concluzii în toată amploarea lor și cu toate detaliile. Din necaz îl salvează pe Szarlej cineva pe care cititorul îl cunoaște deja sau, mai curând, i se pare că îl cunoaște.

Exorcizarea de la benedictini – deși în principiu încununată de succes – i-a întărit și mai mult aversiunea lui Reynevan față de Szarlej, aversiune resimțită, tot ce se poate, chiar de la prima vedere și care se accentuase după întâmplarea cu bătrânul cerșetor. Reynevan reușise să înțeleagă că depinde de demerit, că fără el nu se descurcă și, mai ales, că operațiunea eliberării iubitei sale Adela de unul singur are șanse neglijabile de succes. Înțelegerea e înțelegere, dependența e dependență, dar aversiunea exista, îl sâcâia și îl enerva ca o unghie ruptă, ca un dinte stricat, ca o așchie în vârful degetului. Iar atitudinea și povestirile lui Szarlej nu făceau decât să o adâncească.

La discuție – sau, mai bine zis, la dispută – se ajunsese seara, după ce plecaseră de la mănăstire, nu departe de Świdnica, după cum afirma demeritul. În mod paradoxal, Reynevan i-a amintit lui Szarlej șmecheriile exorciste și a început să i le reproșeze în timp ce se bucurau de darurile obținute datorită acestor șmecherii – căci la plecare benedictinii recunoscători le dăduseră o bocceluță îndesată, în care, după cum au constatat, era pâine de secară, o duzină de mere, câteva ouă fierte tari, o bucată de cârnat afumat în fum de brad și o bucată mare de caltaboș polonez.

Într-un loc în care stăvilarul parțial dărâmat lăsa apa să se reverse în râu, călătorii se așezaseră pe o pantă uscată de la marginea pădurii și mâncau privind spre soare, care se lăsa tot mai jos, spre vârfurile pinilor. Și își desfășurau disputa. Reynevan se înfierbântase puțin, lăudând normele etice și condamnând trucurile. Szarlej l-a pus imediat la locul lui.

— Nu accept predici despre morală de la cineva care obișnuiește să se culce cu nevestele altora, a declarat el, scuipând coaja unui măr prost curățat.

— De câte ori să-ți spun că nu e același lucru? s-a înfierbântat Reynevan. Că nu se compară.

— Ba se compară, Reynevan, se compară.

— Interesant.

Szarlej a sprijinit pâinea de burtă și a mai tăiat o bucată.

— Deosebirea dintre noi – a început el o clipă mai târziu cu gura plină – după cum se poate observa cu ușurință, constă în experiență și în înțelepciunea vieții. De aceea, ceea ce tu faci din instinct, mânat de dorința simplă, copilărească, de satisfacere a instinctelor, eu fac chibzuit și planificat. Dar la bază se află același lucru. Și anume convingerea, de altfel corectă în toate privințele, că ceea ce contează sunt eu, binele și plăcerea mea, iar restul oamenilor, în măsura în care nu aduc atingere binelui și intereselor mele, pot să se ducă la naiba, căci știu că restul oamenilor nu mă privesc, nici nu-mi pot folosi la nimic. Nu mă întrerupe. Farmecele iubitei tale Adela au fost pentru tine ca o bomboană pentru un copil. Ca să poți să o lingi și să o sugi, ai uitat de orice,

a contat numai și exclusiv propria ta plăcere. Nu, nu încerca să mă iei cu iubirea, să-mi citezi din Petrarca și din Wolfram von Eschenbach. Și iubirea este tot plăcere, ba încă una dintre cele mai egoiste pe care le cunosc.

— Nu vreau să aud așa ceva.

— *In summa*, a continuat netulburat demeritul, programele noastre existențiale nu se deosebesc prin nimic, căci se sprijină pe următorul *principium*: tot ceea ce fac trebuie să-mi servească mie. Propriul meu bine, bunăstarea, comoditatea și fericirea mea sunt singurele importante, restul - să le ia naiba. Dar ce ne deosebește totuși...

— Așadar, ce?

— ...Este capacitatea de gândire în perspectivă. Eu, în ciuda tentațiilor frecvente, mă abțin, în măsura posibilităților, să-mi satisfac poftele cu nevestele altora, deoarece gândirea în perspectivă îmi spune că aceasta nu-mi va aduce niciun folos, ba dimpotrivă: o mulțime de necazuri. Pe săraci, așa ca bătrânul de alaltăieri, nu-i răsfăț cu pomeni nu din zgârcenie, ci pentru că această binefacere nu ajută la nimic, ba, dimpotrivă, dăunează... pierzi un groș și câștigi reputația de prost și de fraier. Și cum fraieri și proști *infinitus est numerus*[1], păcălesc și eu câți pot. Și nu aplic tarife reduse pentru benedictini. Sau alte ordine. Ai înțeles?

— Am înțeles pentru ce stăteai la închisoare, a spus Reynevan, mușcând din măr.

— Nu ai înțeles nimic. Dar mai avem timp pentru învățătură, până în Ungaria e drum lung.

— Dar voi ajunge oare până acolo? Teafăr și nevătămat?

— Ce vrei să spui cu asta?

— Păi, te ascult, te ascult și mă simt tot mai fraier. Un fraier care în orice clipă poate deveni victima sacrificată pe altarul propriului tău avantaj. Unul din restul oamenilor pe care poate să-i ia naiba.

— Ia te uită, s-a bucurat Szarlej, faci totuși progrese. Începi să raționezi temeinic. Lăsând la o parte sarcasmul nejustificat, începi să sesizezi principiul de bază al vieții: principiul încrederii

[1] „Sunt în număr infinit", în lb. latină, în original (n. red.).

limitate. Care ne învață că lumea înconjurătoare te pândește continuu, nu scapă niciun prilej ca să-ți arunce o insultă, să-ți facă o nedreptate sau un rău. Că abia așteaptă să lași garda jos, ca să te muște de curul gol.

Reynevan a pufnit.

— De unde decurg două concluzii, nu s-a lăsat abătut din calea lui demeritul. *Primo*: Să nu ai niciodată încredere și să nu crezi niciodată într-o intenție. *Secundo*: Dacă i-ai făcut tu însuți cuiva o nedreptate sau un rău, nu-ți face mustrări de conștiință din acest motiv. Ai fost mai rapid, ai acționat preventiv...

— Taci!

— Ce înseamnă asta, taci? Spun adevărul adevărat și recunosc principiul libertății cuvântului. Libertatea...

— Taci naibii odată! Am auzit ceva. Cineva se furișează pe aici...

— Cu siguranță un vârcolac! a chicotit Szarlej. Este un om-lup cumplit, spaima ținutului!

Când plecaseră de la mănăstire, călugării grijulii le atrăseseră atenția și îi avertizaseră să fie atenți. În împrejurimi, spuneau ei, mai ales când e lună plină, bântuie de la un timp un *lykanthropos* cumplit, adică un om-lup sau vârcolac, un om preschimbat prin puterea iadului într-un monstru cu chip de lup. Avertismentul îl amuzase în mod special pe Szarlej, care plesnise de râs câteva *staje* bune și își bătuse joc de superstițiile călugărilor. Nici Reynevan nu prea credea în oameni-lupi și vârcolaci, totuși nu râsese.

— Aud pașii cuiva, a spus el ciulind urechile. Se apropie cineva, asta e sigur.

În tufișuri o gaiță a țipat alarmată. Caii au fornăit. A trosnit o creangă. Szarlej și-a ferit ochii cu mâna, căci soarele care apunea îl orbea cu strălucirea lui.

— La naiba, a mormăit el pe sub nas. Numai asta ne mai lipsea. Ia te uită cine a venit la noi!

— Nu este ..., s-a bâlbâit Reynevan. Păi, este...

— Uriașul de la benedictini, i-a confirmat bănuielile Szarlej. Gigantul de la mănăstire, Beowulf, mâncătorul de miere. Linge-oală cu nume biblic. Cum îi zicea? Goliat?

— Samson.

— Samson, așa e. Nu-i da atenție.

— Ce face aici?

— Nu-i da atenție. Poate că pleacă. Poate că-și vede de drumul lui, unde l-o duce acela.

Dar Samson nu părea că vrea să plece. Dimpotrivă, părea că ajunsese la capătul drumului său și s-a așezat pe o buturugă, la trei picioare de ei. Și stătea acolo, întorcându-și spre ei chipul buhăit și urât de cretin. Dar avea fața curată, mai curată decât înainte, dispăruseră și mucii uscați de sub nas. Și halatul pe care îl purta acum era nou și îngrijit. Cu toate acestea, dinspre uriaș venea mereu un miros slab de miere.

— Păi, a spus Reynevan, politețea ne obligă...

— Știam eu, l-a întrerupt Szarlej și a oftat. Știam că o să spui așa. Ei, tu! Samson! Învingătorul filistinilor! Ți-e foame?

— Ți-e foame?

Fără să mai aștepte reacția, Szarlej a aruncat spre uriaș o bucată de cârnat, exact așa cum ar fi aruncat unui câine sau unei pisici.

— Na! Înțelegi? Na, ia de aici, na! Papa, papa! Mniam, mniam! Mănânci?

— Mulțumesc, a rostit dintr-odată uriașul, neașteptat de clar și de coerent. Dar nu mănânc. Nu-mi este foame.

— Ciudată treabă, a mormăit Szarlej, aplecându-se spre urechea lui Reynevan. De unde a apărut aici? A mers după noi? De obicei, se ține după fratele Deodat, pacientul nostru de adineauri. Suntem la peste o milă de mănăstire, ca să ajungă aici trebuie să fi plecat imediat după noi. Și să meargă în ritmul nostru vioi. În ce scop?

— Întreabă-l!

— Am să-l întreb. Când va veni momentul. Deocamdată, pentru mai multă siguranță, să vorbim latinește.

— *Bene.*[1]

[1] „Bine", în lb. latină, în original (n. red.).

Soarele se lăsa tot mai jos deasupra codrului întunecos; un stol de cocori care zburau spre vest a croncănit, în mlaștina de lângă râu a început concertul broaștelor. Iar pe panta uscată de la marginea pădurii, ca într-o aulă universitară, răsuna limba lui Virgiliu.

Reynevan își povestea pentru a nu știu câta oară – dar prima oară pe latinește – istoria recentă și își descria peripețiile. Szarlej asculta – sau se prefăcea că ascultă. Samson, uriașul de la mănăstire, se uita tâmp nu se știe la ce, iar pe fața lui buhăită nu se citea nici acum niciun fel de emoție mai deosebită.

Se înțelege că relatarea lui Reynevan era numai introducerea în chestiunea esențială – o nouă încercare de a-l atrage pe Szarlej într-o acțiune îndrăzneață împotriva fraților Stercza. E clar că nu ieșise nimic de aici, nici atunci când Reynevan a început să-l ispitească pe demerit cu perspectiva unei sume mari de bani – neavând de altfel nici cea mai mică idee de unde avea să ia acești bani. Problema avea însă un caracter pur academic, căci Szarlej a respins oferta. S-a încins o dispută, în care ambii interlocutori au folosit din plin citate din clasici – Tacit și Ecleziastul.

— *Vanitas vanitatum*, Reinmar! „Deșertăciunea deșertăciunilor" și din nou deșertăciune! Nu te pripi, mânia zăbovește în pieptul proștilor. Ține minte – *melior est canis vivus leone mortuo* – „este mai bun un câine în viață decât un leu mort".

— Ce să țin minte?

— Dacă nu renunți la planurile prostești de răzbunare, ai să-ți pierzi viața, pentru că aceste planuri sunt pentru tine moarte sigură! Iar pe mine, chiar dacă nu mă omoară, mă bagă din nou la închisoare. Dar de astă dată nu la odihnă, la carmeliți, ci în temniță, *ad carcerem perpetuum*. Sau, ceea ce vor considera drept îngăduință, pentru mult timp *in pace*[1], la mănăstire. Știi tu, Reinmar, ce înseamnă *in pace*? Înseamnă să te îngroape de viu. Într-o pivniță, într-o celulă atât de îngustă și de scundă, că nu poți decât să șezi în cur, iar pe măsură ce se adună excrementele trebui să te cocoșezi tot mai mult, ca să nu dai cu capul de tavan. Cred că ți-ai

[1] „În pace", în lb. latină, în original (n. red.).

pierdut mințile dacă îți închipui că voi risca așa ceva de dragul treburilor tale. Treburi tulburi, ca să nu spun adevărul: urât mirositoare.

— Ce înseamnă pentru tine urât mirositor? s-a înfuriat Reynevan. Moartea fratelui meu?

— Împrejurările însoțitoare.

Reynevan a închis gura și a întors capul. S-a uitat o clipă la Samson uriașul, care ședea pe buturugă. *Arată oarecum altfel*, și-a spus. *Are în continuare aspect de cretin, totuși ceva s-a schimbat. Ce?*

— În împrejurările morții lui Peterlin, a reluat el, nu este nimic neclar. L-a ucis Kirieleison. Kunz Aulock *et suos complices. Ex subordinatione*[1] și pe banii fraților Stercza. Frații Stercza trebuie să suporte...

— Nu ai ascultat ce a spus Dzierżka, ruda ta? l-a întrerupt Szarlej.

— Am ascultat, dar nu i-am dat importanță.

Szarlej a scos din desagă o butelcă și i-a deșurubat capacul; în jur s-a răspândit miros de țuică. Fără îndoială, butelca nu făcea parte din darurile de adio ale benedictinilor, iar Reynevan nu avea nici cea mai mică idee cum intrase în posesia ei. Dar bănuia tot ce e mai rău.

— Mare greșeală.

Szarlej a tras o dușcă din butelcă și i-a dat-o lui Reynevan.

— Este o greșeală să n-o asculți pe Dzierżka, căci, de obicei, știe ce spune. Împrejurările morții fratelui tău nu sunt clare, băiete. În mod sigur nu suficient de clare ca să pornești într-o răzbunare sângeroasă. Nu ai nicio dovadă că este vina fraților Stercza. *Tandem*, nu ai nicio dovadă a vinovăției lui Kirieleison. Ba, *in hoc casu*[2], lipsesc chiar și premisele, și motivul.

— Ce tot...

Reynevan s-a înecat cu țuica.

— Ce tot spui acolo? Aulock și banda lui au fost văzuți în apropiere de Balbinów.

---

[1] „...Și complicii săi. Din subordonare", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „În acest caz", în lb. latină, în original (n. red.).

— Ca dovadă *non sufficit*[1].

— Aveau motiv.

— Care? Am ascultat cu atenție relatarea ta, Reinmar. Pe Kirieleison l-au angajat frații Stercza, cumnații iubitei tale, ca să te prindă de viu. Neapărat viu. Evenimentele din cârciuma de lângă Brzeg dovedesc clar acest lucru. Kunz Aulock, Storck și de Barby sunt profesioniști, fac numai lucrarea pentru care sunt plătiți. Au fost plătiți pentru tine, nu pentru fratele tău. De ce ar fi trebuit să lase un cadavru în drum? Un astfel de *cadaver* lăsat pe drum este o nenorocire pentru profesioniști: îi amenință urmărirea, legea, răzbunarea... Nu, Reinmar. Aici nu este o logică nici de doi bani.

— Atunci, după părerea ta, cine l-a ucis pe Peterlin? Cine? *Cui bono?*

— Tocmai. Chiar merită să ne gândim la asta. Trebuie să-mi spui mai multe despre fratele tău. În drum spre Ungaria, se înțelege. Prin Świdnica, Frankenstein, Nysa și Opawa.

— Ai uitat de Ziębice.

— Așa este. Dar tu nu ai uitat. Și mi-e teamă că nici nu vei uita. Interesant când va observa.

— Cine? Ce?

— Samson al Mierii de la benedictini. În buturuga pe care stă este un cuib de viespi.

Uriașul s-a ridicat. Și s-a așezat la loc, înțelegând că se lăsase prins într-o capcană.

— Așa cum bănuiam, a rostit printre dinți Szarlej. Știi latinește, frățioare.

Reynevan a făcut ochii cât cepele de uimire, iar uriașul i-a întors zâmbetul.

— *Mea culpa*, a spus el cu un accent pe care nu l-ar fi criticat nici Cicero. Dar nu este un păcat. Și chiar dacă ar fi, cine *sine peccato est*?[2]

---

[1] „Nu e suficient", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „E vina mea [...] este fără păcat?", în lb. latină, în original (n. red.).

— Dar nu aș numi nici virtute, a replica Szarlej, obiceiul de a asculta conversațiile altora, prefăcându-te că nu știi limba.

— Așa este, a înclinat ușor capul Samson. Și mi-am recunoscut deja vina. Dar ca să nu-mi înmulțesc păcatele, am să vă previn de la început că nici dacă treceți pe limba francilor nu vă asigurați discreția. Cunosc limba francezilor.

— Ah - vocea lui Szarlej era rece ca gheața. *Est-ce vrai?* „Chiar așa-i?"

— Foarte adevărat. *On dit, et il est vérité.*

S-a așternut tăcerea. În cele din urmă Szarlej și-a dres glasul zgomotos.

— Stăpânești la fel de bine și vorbirea englezilor, nu mă îndoiesc.

— *Ywis*, a răspuns fără să se bâlbâie uriașul. *Herkneth, this is the point, to speken short and plain. That ye han said is roght enough. Namore of this*,[1] ajunge. Pentru că, chiar dacă aș vorbi toate limbile oamenilor și ale îngerilor, aș zdrăngăni ca un țimbal. Așadar, în loc să ne lăudăm cu elocvența, să trecem la treabă, căci timpul ne zorește. Nu m-am luat după voi ca să mă distrez, ci mânat de o nevoie urgentă.

— Serios? Și în ce constă, dacă se poate ști, această *dira necessitas*[2]?

— Uitați-vă cu atenție la mine și spuneți cu mâna pe inimă? Ați vrea să arătați așa?

— Nu am vrea, a răspuns burzuluit Szarlej. Dar ridici pretenții în fața cui nu trebuie, prietene. Datorezi înfățișarea pe care o ai mamei și tatălui tău. Eventual și Creatorului, deși sunt multe lucruri care par să nege aceasta.

— Vouă vă datorez înfățișarea mea, a spus Samson, ignorând total batjocura. Exorcismelor voastre idioate. V-ați întrecut cu gluma, băieți, și încă cum. A venit momentul să priviți adevărul

---

[1] „Herkneth, acesta-i țelul, să vorbești scurt și simplu. Ceea ce-ai spus e destul de adevărat. Gata cu asta!", în lb. engleză, în original (n. red.).

[2] „Nevoie urgentă", în lb. latină, în original (n. red.).

în ochi și să începeți să meditați cum să corectați ceea ce ați făcut. Și s-ar cuveni să vă gândiți și cum să-i recompensați pe cei cărora le-ați făcut necazuri.

— Nu am nici cea mai mică idee despre ce vorbești, a afirmat Szarlej. Prietene, vorbești multe limbi ale oamenilor și ale îngerilor, dar pe toate de neînțeles. Repet: nu am idee despre ce vorbești. Jur pe tot ce am mai scump, adică pe bătrâna mea pulă: *Je jure ça sur mon coullon.*

— Câtă elocvență, câtă fluență! a comentat uriașul. Dar gândire nici de doi bani. Chiar nu înțelegi ce s-a întâmplat ca urmare a blestemelor voastre nenorocite?

— Eu..., a bâiguit Reynevan, eu înțeleg, în timpul exorcismelor... s-a întâmplat ceva.

— Ei, poftim! uriașul i-a aruncat o privire. Cum triumfă tinerețea și studiile universitare asupra expresiilor colocviale, dobândite probabil la Praga. Da, da, tinere. Incantațiile și descântecele pot avea efecte colaterale. Așa spune Scriptura: rugăciunea celui smerit străpunge norii. I-a străpuns.

— Exorcismele noastre..., a șoptit Reynevan. Am simțit. Am simțit un influx brusc de Putere. Dar este posibil... este posibil...

— *Certes.*[1]

— Nu fi copil, Reinmar, nu te lăsa păcălit, a spus calm Szarlej. Nu-l lăsa să te ducă de nas. Își bate joc de noi. Se preface. Pozează în diavol evocat întâmplător de puterea practicilor noastre de exorcizare. În demon chemat din cealaltă lume și introdus în trupul lui Samson Mâncătorul-de-Miere, idiotul mănăstirii. Face pe duhul eliberat dintr-o bijuterie de descântecele noastre, duhul eliberat din sticlă. Ce am omis să amintesc, călătorule? Ce ești? Cine ești? Regele Artur care se întoarce din Avalon? Ogier danezul? Barbarossa sosit din Kyffhausen? Evreul veșnic rătăcitor?

— De ce ai tăcut? Samson și-a încrucișat brațele puternice pe piept: Căci tu, în nemărginita ta înțelepciune știi cine sunt.

---

[1] „Desigur", în lb. latină, în original (n. red.).

— *Certes*, s-a revanşat Szarlej cu accentul lui. Ştiu. Dar tu ai venit în bivuacul nostru, frăţioare, şi nu invers. De aceea se cuvine ca tu să te prezinţi. Nu să aştepţi să fii demascat.

— Szarlej, a intervenit destul de serios Reynevan. Probabil că spune adevărul. L-am invocat cu ajutorul exorcismelor noastre. De ce nu vrei să vezi ce este evident? De ce...

— Pentru că, l-a întrerupt demeritul, spre deosebire de tine, eu nu sunt naiv. Şi ştiu perfect cine este, de unde a apărut la benedictini şi ce vrea de la noi.

— Aşadar, cine sunt? a zâmbit uriaşul cu un zâmbet deloc prostesc. Dezvăluie-mi taina, te rog. Repede. Până nu mă mistuie de tot de curiozitatea.

— Eşti un fugar urmărit de autorităţi, Samson al Mierii. Un evadat. Şi, ca să echilibrăm vorbele colocviale, probabil un preot fugar. Te-ai ascuns la mănăstire de frica urmăritorilor, făcând pe tâmpul, ceea ce – fără să vreau să te jignesc – ai reuşit de minune. Dar evident, nefiind tâmp, ne-ai dibuit imediat... adică pe mine. Nu ai tras degeaba cu urechea. Vrei să fugi în Ungaria şi ştiai că de unul singur va fi greu. Compania noastră, compania unor oameni isteţi şi experimentaţi, este pentru tine o mană cerească. Doreşti să mergi cu noi. Mă înşel?

— Da, şi chiar foarte tare. Şi de fapt, în fiecare amănunt. Cu excepţia unuia: într-adevăr, mi-am dat seama de la bun început cine eşti.

— Aha!

Szarlej s-a ridicat şi el în picioare.

— Aşadar, eu mă înşel, iar tu spui adevărul. Mergi mai departe, dovedeşte-l! Eşti o fiinţă supranaturală, locuitor din lumea de dincolo, de unde te-am scos fără să vrem cu exorcismele. Demonstrează-ţi puterea. Să se cutremure pământul. Să bubuie tunetele şi să scapere fulgere. Soarele să apună şi să răsară din nou. Broaştele din mlaştină în loc să orăcăie să cânte în cor *Lauda Sion Salvatorem*.

— Nu pot să fac aşa ceva. Şi chiar dacă aş putea, m-ai crede?

— Nu, a recunoscut Szarlej. Nu sunt din fire lesne crezător. Iar Scriptura spune: „Preaiubiţilor, să nu daţi crezare oricărui

duh; ci să cercetați duhurile, dacă sunt de la Dumnezeu; căci în lume au ieșit mulți proroci mincinoși."[1] Pe scurt, mincinosul pe mincinos cu minciuni îl gonește.

— Nu-mi place când cineva mă face mincinos, a ripostat calm și blând uriașul.

— O, nu mai spune!

Demeritul a lăsat brațele în jos, s-a aplecat puțin în față.

— Și ce faci atunci? Mie, de pildă, nu-mi place când cineva mă minte în față. Așa de tare, că se întâmplă să-i sparg nasul mincinosului.

— Să nu încerci.

Deși Szarlej era mai scund decât Samson cu mai mult de un cap, Reynevan nu avea nicio îndoială cu privire la ce se va întâmpla. Mai văzuse. O lovitură la spatele genunchiului, cel căzut în genunchi primește un pumn în nas de sus, osul pocnește cu zgomot, sângele împroașcă hainele. Reynevan era atât de convins de acest scenariu, că uimirea lui nu avea margini.

Dacă Szarlej era rapid ca o cobră, marele Samson era ca un piton, mișcându-se cu o uimitoare agilitate. A respins ca fulgerul lovitura în genunchi cu o contralovitură, blocând îndemânatic cu antebrațul lovitura cu pumnul. Și a făcut un salt în spate. Szarlej a sărit și el, arătându-și dinții de sub buza superioară. Reynevan s-a repezit între ei, neștiind nici el singur de ce face aceasta.

— Pace! a spus el și a întins brațele. *Pax!* Domnilor! Nu vă este rușine? Purtați-vă ca niște oameni civilizați!

— Te bați... Szarlej și-a îndreptat spatele: Te bați ca un dominican. Dar asta nu face decât să-mi confirme teoria. Și tot nu-i iubesc pe mincinoși.

— Poate că spune adevărul, Szarlej, a spus Reynevan.

— Serios?

— Serios. Au mai fost astfel de cazuri. Există existențe paralele, invizibile... Lumi astrale... Putem comunica cu el, au fost și... Hmm... cazuri de vizite de acolo.

---

[1] Ioan 4, 1.

— Ce tot bălmăjești acolo, tu, speranța femeilor căsătorite?

— Nu bălmăjesc. Ni s-a vorbit despre aceasta la Praga! Amintește despre asta *Zohar*, scrie și Rabanus Maurus în *De universo*. Existența unei lumi spirituale paralele este demonstrată și de Duns Scotus. După părerea lui Duns Scotus, *materia prima* poate exista fără o formă fizică. Trupul omenesc fără spirit este exclusiv *forma corporeitatis*, o formă imperfectă, care...

— Încetează, Reinmar, l-a întrerupt Szarlej cu un gest nerăbdător. Pune frână înflăcărării. Îți pierzi ascultătorii. Cel puțin, pe unul dintre ei. Căci mă duc să mă ușurez înainte de culcare în desiș. În treacăt fie spus, va fi o activitate mult mai de folos decât cea cu care ne pierdem timpul acum.

— S-a dus să se ușureze, a comentat după o clipă uriașul. Duns Scotus se răsucește în mormânt, la fel ca și Rabanus Maurus și Moses de Leon, împreună cu ceilalți cabaliști. Dacă aceste autorități nu-l conving, ce șanse am eu?

— Niciuna, a recunoscut Reynevan. Căci, dacă e să spun drept, nu ai reușit să-mi înlături nici mie îndoielile. Și faci foarte puțin efort în această direcție. Cine ești? De unde ai venit aici?

— Cine sunt nu vei înțelege, a spus calm uriașul. Și nici de unde vin. Iar cum de m-am nimerit tocmai aici, asta nici eu nu o înțeleg. Așa cum spune poetul: nu știu cum am ajuns pe aceste meleaguri.

Io non so ben ridir com'i' v'intrai
tant'era pien di sonno a quel punto
che la verace via abbandonai.[1]

— Pentru cineva venit de pe cealaltă lume știi bine limbile oamenilor, și-a învins uimirea Reynevan. Și poemul lui Dante.

---

[1] „Intrai în ea, și nu știu felu-n care, / atât de mult eram de somn pătruns, / pe când ieșeam din dreapta mea cărare." Dante Alighieri, *Divina Comedie, Infernul*, Cântul I, 10-12, în traducerea lui George Coșbuc, ediție îngrijită și comentată de Ramiro Ortiz, Polirom, Iași, 2000, p. 68.

— Sunt..., a spus Samson după o clipă de tăcere, sunt un călător, Reinmar. Și călătorii știu multe. Așa se numește: înțelepciunea drumurilor străbătute, a locurilor vizitate. Mai mult nu pot să-ți spun. În schimb, am să-ți spun cine poartă vina pentru moartea fratelui tău.

— Ce? Știi ceva? Vorbește!

— Nu acum, trebuie să mă mai gândesc. Am auzit povestea ta. Și am anumite bănuieli.

— Vorbește, pentru Dumnezeu!

— Taina morții fratelui tău se află în acel document aproape ars, pe care l-ai scos din foc. Încearcă să-ți amintești ce era acolo, fragmente de propoziții, litere, orice. Refă documentul și ți-l arăt pe vinovat. Consideră aceasta ca un serviciu din partea mea.

— Dar de ce îmi faci un serviciu? Și ce aștepți în schimb?

— Să te revanșezi. Să-l influențezi pe Szarlej.

— În ce sens?

— Să întoarcă ceea ce s-a întâmplat, să pot reveni la adevărata mea înfățișare și în adevărata mea lume, să repete dacă se poate exact tot exorcismul. Toată procedura...

Un urlet sălbatic de lup venind dinspre tufișuri i-a întrerupt. După el s-a auzit strigătul macabru al demeritului. Amândoi s-au repezit în fugă, iar Samson, cu trupul lui greoi, nu s-a lăsat cu mult depășit. Au pătruns în desișul întunecat, orientându-se după strigăte și după trosnetele crengilor rupte. Și atunci au văzut.

Szarlej se lupta din răsputeri cu un monstru.

Făptura ciudată semăna cu un om, dar era acoperită cu o blană neagră și îl atacase probabil prin surprindere, căci îl cuprinsese dintr-odată pe Szarlej într-o strânsoare Nelson cu ambele brațe păroase, terminate cu gheare. Având gâtul îndoit atât de tare, încât bărbia i se înfipsese în piept, demeritul nu mai striga, ci doar horcăia, încercând să-și ferească fața de botul plin de dinți și de bale. Se lupta, dar fără folos, căci monstrul îl ținea în îmbrățișarea lui ca insecta numită călugăriță, imobilizându-i un braț și limitându-i serios mișcările. Cu toate acestea, Szarlej se zvârcolea ca o nevăstuică și lovea orbește cu cotul în botul de lup, încerca de asemenea

să se răsucească și să lovească și cu piciorul, dar aceste încercări erau zădărnicite de pantalonii lăsați mai jos de genunchi.

Reynevan rămăsese încremenit ca o stană de piatră, paralizat de groază și de nehotărâre. Dar Samson s-a aruncat în luptă fără șovăială.

Uriașul, după cum s-a văzut din nou, știa să se miște cu iuțeala unui piton și cu grația unui tigru. Din trei pași a fost alături de luptători, i-a repezit monstrului cu precizie, dar și cu putere un pumn în botul de lup, l-a luat prin surprindere apucându-l de urechile păroase și l-a despărțit de Szarlej, l-a răsucit și, așa răsucit, i-a tras un picior care l-a trimis până la un trunchi de pin în care făptura s-a izbit cu un zgomot surd așa de tare cu fruntea, că acele de pin s-au scuturat de jur împrejur. După o asemenea lovitură, craniul unui om s-ar fi spart ca un ou, dar vârcolacul s-a smuls imediat din loc și s-a aruncat urlând împotriva lui Samson. Nu a atacat, așa cum ar fi fost de așteptat, cu botul deschis și cu ghearele, ci s-a năpustit împotriva uriașului cu o grindină de lovituri rapide cu pumnii și cu picioarele, atât de rapide, că ochii nu le distingeau. Samson le-a parat pe toate, incredibil de rapid și de agil pentru statura lui.

— Se luptă..., a spus gâfâind Szarlej, în timp de Reynevan încerca să-l ridice. Se luptă... ca un dominican.

După ce parase seria de pumni, Samson a prins un moment potrivit și a trecut la contraatac. Vârcolacul a urlat, nimerit direct în nas, s-a clătinat fiind lovit în genunchi, și, izbit în piept, a zburat în trunchiul de pin. S-a auzit o bufnitură înfundată, dar și de această dată scăfârlia a rezistat. Monstrul a răcnit și a sărit, a aplecat capul ca un berbec în atac, intenționând să-l spulbere pe uriaș numai din avânt. Încercarea nu a reușit, Samson nici nu s-a clintit, l-a cuprins pe vârcolac cu brațele și stăteau așa, ca Tezeu cu Minotaurul, scrâșnind, împingându-se și răscolind stratul de ace de brad. În cele din urmă, Samson a învins. L-a azvârlit pe monstru și l-a tăbăcit cu pumnul. Iar pumnul lui era ca un berbec care dărâma zidurile. A sunat înfundat – pentru că pinul era tot acolo unde fusese și mai înainte. De astă dată, Samson nu i-a mai lăsat

monstrului timp să atace. A sărit după el și i-a aplicat câțiva pumni puternici, precișI, după care vârcolacul a căzut în patru labe. Iar Samson era în spatele lui. Fundul monstrului, roșu și fără păr, era o țintă excelentă, nu putea să o rateze, iar Samson avea ghete grele. Vârcolacul lovit cu piciorul a scâncit și a zburat izbindu-se a patra oară cu fruntea de nefericitul pin. Samson l-a lăsat să se ridice numai atât cât să-i arate din nou ținta. Și a izbit cu piciorul încă o dată, punând și mai multă forță în șut. Vârcolacul s-a rostogolit în josul pantei și a căzut în râu cu un plescăit, a ieșit din el ca un cerb, a pornit cu un pocnet prin mlaștină și a intrat împiedicându-se în pădure. A mai urlat o singură dată. De fapt, jalnic.

Szarlej s-a ridicat. Era palid. Mâinile îi tremurau, iar picioarele îi zvâcneau. Dar și-a revenit repede. Înjura încet, frecându-și și masându-și gâtul.

Samson s-a apropiat.

— Ești teafăr? a întrebat. Nu ești rănit?

— M-a păcălit netrebnicul! s-a justificat demeritul. A venit pe la spate... Mi-a cam zdrelit coastele. Dar m-aș fi descurcat cu el. Dacă n-ar fi fost pantalonii... M-aș fi descurcat...

A reflectat puțin sub privirile pline de înțelesuri.

— A fost rău, a recunoscut. Mai, mai să-mi frângă gâtul... Mulțumesc pentru ajutor, cumetre. M-ai salvat. Ce să mai vorbim, puteam să-mi pierd viața.

— Viața ca viața, l-a întrerupt Samson, dar cu fundul întreg oricum nu scăpai. Pe aici, acest licantrop este cunoscut, îl știu toți cei din împrejurimi. Ca om a avut de asemenea înclinații spre perversiuni și i-au rămas și ca lup. Acum îi pândește pe cei care își dau jos pantalonii și își arată partea slabă. Ticălosul de el a învățat să atace pe la spate, să-i mobilizeze... Iar după aceea... Înțelegi.

Szarlej înțelesese în mod sigur, deoarece s-a cutremurat vizibil. Iar după aceea a zâmbit și întins mâna dreaptă spre uriaș.

Luna plină lumina fermecător, râul care curgea pe fundul strâmtorii strălucea în razele ei ca mercurul în vasul alchimistului.

Focul își ridica flăcările în sus, împrăștia scântei, buturugile și crengile negre trosneau.

Szarlej nu rostea niciun cuvânt de batjocură, nicio vorbă de dezaprobare – se mulțumise să dea din cap și să ofteze de câteva ori, pentru a-și exprima rezervele în legătură cu această acțiune. Dar nu refuzase să participe la ea. Reynevan a participat cu entuziasm. Și cu optimism. Prematur.

La rugămintea ciudatului uriaș, au repetat tot ritualul de exorcizare de la benedictini, căci după părerea lui Samson nu era exclus ca în felul acesta să se realizeze o nouă transmutare: se va întoarce în existența lui, iar cretinul mănăstirii va reveni în trupul lui de uriaș. Așadar, au repetat ritualul, străduindu-se să nu omită nimic. Nici citatele din Evanghelie, nici rugăciunile Arhanghelul Mihail, nici *Picatrix*, tradus de învățatul rege Leon de Castilia, nici pe Isidor din Sevilla, nici pe Cezar din Heisterbach. Nici pe Rabanus Maurus, nici pe Mihail Psellos.

Nu au uitat să repete descântecele – Acharon, Ehei, Homus și nici pe Phaleg, Og, Pophiel și înfricoșătorul Semaphor. Au încercat tot, nu au omis nici „jobsa, hopsa", nici „hax, pax, max", nici „hau-hau-hau". Cu un efort uriaș, Reynevan și-a amintit chiar și sentințele arabe – sau pseudoarabe – luate de la Averroes, Avicenna și Abu Bekr Mohamed ibn Zakharah al-Râzi, cunoscut în lumea occidentală ca Razes.

Nimic.

Nu se simțea vreo vibrație sau vreo suflare a Puterii. Nu s-a întâmplat nimic și nu s-a schimbat nimic, dacă nu punem la socoteală păsările care au zburat din tufișuri și caii care fornăiau și nechezau speriați de urletele exorciștilor. Ciudatul călător continua să fie Samson, uriașul de la benedictini. Chiar dacă admitem că Duns Scotus, Rabanus Maurus și Moses din Leon și ceilalți cabaliști nu se înșelau în privința existenței și a lumilor paralele, transmutația nu s-a produs. Dar, minune, cel mai puțin decepționat părea să fie chiar cel interesat.

— Se confirmă astfel teza că în descântecele magice semnificația cuvintelor și, în general, a sunetelor este minimă, a spus el.

Hotărâtoare este aici predispoziția spirituală, determinarea, puterea voinței. Mi se pare...

S-a întrerupt, de parcă ar fi așteptat întrebări sau comentarii. Nu a primit.

— Nu am încotro, trebuie să merg voi, a încheiat el. Trebuie să vă însoțesc. Cu speranța că vreodată se va repeta ceea ce unul dintre voi sau poate amândoi ați reușit să realizați întâmplător în capela mănăstirii.

Reynevan s-a uitat nemulțumit la Szarlej, dar demeritul tăcea. A tăcut mult timp, îndreptându-și compresa cu frunze de pătlagină pe care i-o aplicase Reynevan pe gâtul zgâriat și mușcat.

— Ei, a spus în cele din urmă, îți rămân dator. Trecând peste suspiciunile pe care nu ai reușit să le înlături în totalitate, cumetre, dacă vrei să ne însoțești în călătorie, nu mă opun. La naiba, nu știu cine ești, dar ai reușit să dovedești că la drum poți fi mai degrabă de folos, decât stânjenitor.

Uriașul s-a înclinat în tăcere.

— Așadar, a continuat demeritul, vom călători împreună bine și vesel. Dacă, firește, vei binevoi să te abții să anunți cu prea multă ostentație în public că vii de pe lumea cealaltă. Iartă-mă pentru sinceritate, dar ar trebui să te abții, în general, să spui ceva. Frazele tale sunt în contradicție derutantă cu înfățișarea ta.

Uriașul s-a înclinat din nou.

— Iar cine ești cu adevărat, a repetat Szarlej, în esență îmi este indiferent, nu mă aștept și nu cer nici spovedanie, nici recunoaștere. Dar aș vrea să știu cum să-ți spunem pe nume.

— De ce mă întrebi care este numele meu – a rostit încet Reynevan, amintindu-și de cele trei vidme din pădure și de prezicerile lor: acesta este tainic.

— Desigur, a zâmbit uriașul. *Nomen meum, quod est mirabile*[1]... O coincidență interesantă și în mod evident deloc întâmplătoare. Căci este Cartea Judecătorilor. Cuvintele răspunsului pe care le-a primit la întrebarea sa Manoah... Tatăl lui Samson.

[1] *„[Pentru ce Îmi ceri Numele?]* El este minunat", Judecători 13, 18 (n. red.).

Să rămânem aşadar la Samson, este un nume la fel de bun ca oricare altul. Iar numele de familie, ei, numele de familie pot să-l datorezi chiar inventivităţii şi fanteziei tale, Szarlej... Deşi recunosc că mi se face rău numai când mă gândesc la miere... De câte ori îmi amintesc cum m-am trezit acolo, în capelă, cu vasul lipicios în mână... Dar accept. Samson al Mierii, servitorul vostru.

Capitolul 14

Care descrie întâmplări din aceeaşi seară, ca în capitolul precedent, dar în alt oraş; într-un oraş mare, la depărtare de aproape opt mile – în zborul ciorii – în direcţia nord-vest. O aruncătură de ochi pe harta Sileziei – spre care autorul îl îndeamnă călduros pe cititor – va arăta despre ce oraş este vorba.

Fluturaşul-de-stâncă de pe clopotniţa bisericii a speriat corbii; păsările negre s-au ridicat în zbor croncănind zgomotos, s-au repezit în jos spre acoperişurile caselor, ca un vârtej de petice de funingine ieşit dintr-un foc. Corbii aveau superioritate numerică şi nu se lăsau alungaţi uşor din turnuri. Niciodată nu capitulau în faţa unui fluturaş-de-stâncă oarecare. Dar acesta nu era un fluturaş-de-stâncă oarecare, iar corbii şi-au dat imediat seama.

Deasupra Wrocławului sufla un vânt puternic, alungând norii negri dinspre Ślęza, apa cenuşie a Oderului se încreţea, crengile sălciilor de pe insula Słodowa se legănau, păpurişul dintre vechile albii ale râurilor se unduia. Fluturaşul-de-stâncă şi-a desfăcut aripile, a lansat o strigare stridentă spre corbii care se roteau deasupra acoperişurilor, s-a înălţat în aer, a ocolit turnul şi s-a aşezat

pe cornișă. S-a strecurat prin broderia de piatră a ferestrei și a pătruns în întunericul răcoros al clopotniței; a zburat în jos, trasând o spirală abruptă de-a lungul scărilor de lemn. A aterizat și s-a așezat pe pardoseala navei bătând din aripi și netezindu-și penele, apoi și-a schimbat imediat înfățișarea, transformându-se într-un bărbat cu părul negru, învești mântat în negru.

Dinspre altar s-a apropiat pocnind cu sandalele și mormăind ca pentru sine portarul, un bătrânel cu fața ca pergamentul. Fluturașul-de-stâncă s-a îndreptat mândru. Văzându-l, portarul a pălit și mai mult, și-a făcut cruce, a plecat capul adânc și s-a retras repede în sacristie. Dar bocănitul sandalelor l-a alarmat pe cel cu care dorea să se întâlnească Fluturașul-de-stâncă. De sub arcada care acoperea capela s-a desprins un bărbat înalt, cu o barbă scurtă, ascuțită, înfășurat într-o pelerină cu o cruce și stele roșii. Biserica Sfântul Matei din Wrocław aparținea călugărilor teutoni spitalnici[1] *cum Cruce et Stella*, bolnița lor se afla chiar lângă biserică.

— *Adsumus*, a salutat cu jumătate de voce Fluturașul-de-stâncă.

— *Adsumus*, a răspuns încet Teutonul cu Stea, făcând o plecăciune. În numele Domnului.

— În numele Domnului, Fluturașul-de-stâncă a mișcat din cap și din brațe ca o pasăre. În numele Domnului, frate. Cum mai stau treburile?

— Suntem gata în orice clipă, a răspuns tot în șoaptă călugărul. Oamenii continuă să vină. Notăm sârguincios tot ce ne spun.

— Inchiziția?

— Nu bănuiește nimic. Au deschis puncte noi de raportare în patru biserici: la Sfântul Adalbert, Vicențiu, Lazăr și la Sfânta Fecioară din Piasek, n-au aflat că mai funcționează suplimentar și al nostru. În aceleași zile și la aceleași ore, marțea, joia și duminica de la ora...

— Știu când, l-a întrerupt brusc Fluturașul-de-stâncă. Am venit la ora potrivită. Arată-mi confesionalul, frate. Am să stau puțin, ascult și aflu ce deranjează societatea.

---

[1] Spitalnic – titlu al cavalerilor medievali care se ocupau de spitale și crematorii.

Abia au trecut trei rugăciuni și în fața zăbrelelor a îngenuncheat primul client.

— ...Nu are respect pentru mai-mari, fratele Tytus nu respectă pe nimeni... Odată, Dumnezeu să mă ierte, a strigat chiar la prior, că slujește misa beat, dar priorul băuse numai puțin atunci, căci ce înseamnă asta, un sfert la trei oameni. Iar fratele Tytus fără niciun pic de respect... Și atunci priorul a poruncit să fie cercetat mai de aproape... și să i se inspecteze chilia... Și au ieșit la iveală cărți și broșuri ascunse sub pat. E și greu de crezut... *Trialogus* al lui Wycliffe... *De ecclesia* a lui Hus... Scrierile lollarzilor și ale waldensienilor... ba chiar și *Postilla apocalypsim*, pe care le-a scris Petrus Olivi, ereticul acela blestemat, apostolul begarzilor și al ioachimiților. Cine are și citește așa ceva, acela neîndoios este el însuși begard ascuns. Iar mai-marii au poruncit să înștiințăm despre begarzi... așa că eu înștiințez... Dumnezeu să mă ierte...

— Înștiințez cu umilință că Gaston de Vaudenay, trubadurul care a intrat în grațiile prințului din Głogów, este un bețiv, curvar, destrăbălat, eretic și fără Dumnezeu. Îi atâță cu versurile lui de cel mai prost-gust pe oameni, care în mod sigur nu știu ce văd la el, de ce pun rimele lui primitive mai presus de ale mele... am vrut să spun de cele neaoșe. Zău așa, ar trebui să fie izgonit, să se întoarcă la el în Provence, noi nu avem nevoie aici de modele culturale străine!

— ...A tăinuit faptul că are un frate în străinătate, în Cehia. Și chiar avea ceva de tăinuit, căci fratele lui, înainte de anul '419, era diacon la Sfântul Stefan din Praga, acum este iar preot, dar la Tábor, la Prokop, poartă barbă, face slujba în câmp, fără albă[1] și fără ornat[2] și săvârșește împărtășania în ambele feluri. Mă întreb,

---

[1] Sutană albă, veșmânt liturgic al preoților catolici.

[2] Fâșie de mătase brodată și bogat ornamentată purtată peste sutană de preoții catolici în timpul slujbei.

este un bun catolic cel care are un asemenea frate? Poate fi un bun catolic cel care are asemenea frate?

— ...Și a strigat că mai degrabă își va vedea parohul propria ureche, decât desetina de la el, și să dea ciuma în acești popi ticăloșiți, și că husiții din Cehia ar trebui să vină împotriva lor cât mai repede. Așa striga, mă jur pe toate moaștele. Și mai spun că e și hoț, că mi-a furat capra... Zice că nu-i adevărat, că e capra lui, dar eu îmi cunosc capra, pentru că, uitați-vă, are o pată neagră în vârful urechii...

— Eu, Înălțimea Voastră, mă plâng de Magda... adică de cumnată-mea. Pentru că e o curvă nenorocită... noaptea, când o călărește cumnatul, gâfâie, geme, icnește, țipă, miaună ca o pisică. Și dacă ar fi numai noaptea, dar se întâmplă și ziua, când crede că nu se uită nimeni... aruncă săpăliga, se apucă de gard, iar cumnatul îi ridică picioarele până pe umeri și o fute ca un țap... Pfui, rușine... Iar omului meu văd că îi sticlesc ochii, uneori se și linge... Și atunci îi spun: „Ai bună-cuviință, târfa naibii, ce tot sucești capul bărbaților străini." Iar ea de colo: „Fă-i pe plac omului așa cum trebuie și n-o să se uite după altele, nici n-o să ciulească urechile când alții se fut cu folos." Și a mai spus că nu are de gând să se iubească în tăcere, pentru că ei așa îi place, iar dacă îi place, o să geamă și o să strige. Și dacă la biserică popa a spus că ăsta e păcat, adică să ai asemenea plăcere, atunci trebuie să fie un prost sau a înnebunit, pentru că plăcerea nu poate fi păcat, fiindcă Domnul Dumnezeu a făcut lucrurile așa. Și când i-am povestit asta vecinei, a zis că vorbele astea nu sunt nimic altceva decât hirezie și că să o spun pe târfa asta. Așa că o spun...

— ...A spus că, cică, în biserică, în altar, nu poate să fie trupul lui Hristos cu niciun chip, căci chiar dacă ar fi fost Hristos mare cât catedrala, tot nu ar fi ajuns trupul lui pentru toate liturghiile, căci cică preoții ar fi mâncat ei singuri totul de mult. Așa trăncănea, chiar cu aceste cuvinte, să mor dacă mint, așa să-mi ajute

Dumnezeu și Sfânta Cruce. Iar dacă o să-l ducă și o să-l ardă pe rug, mă rog cu umilință, cei doi acri de pământ ai lui care sunt de-a lungul râului să fie ai mei... Pentru că se zice că meritele cică vor fi răsplătite...

— ...Dzierżka, văduva lui Zblut din Szarada, care după moartea bărbatului și-a schimbat numele în „de Wirsing", a preluat herghelia de la răposat și face negoț cu cai. Se cuvine ca o muiere să se ocupe de manufacturi și de negoț? Să ne facă nouă concurență... Adică unor catolici cinstiți? De ce îi merge așa de bine, ei? Când altora nu le merge? Pentru că vinde cai husiților cehi! Ereticilor!

— ...Tocmai ce s-a hotărât la Conciliul de la Siena și s-a confirmat prin edicte regale că este interzis orice comerț cu cehii husiți, cine face negoț cu husiții trebuie să fie pedepsit în averea și trupul lui. Chiar și păgânul acela polonez Iagiello pedepsește cu infamie, exil, pierderea demnității și a privilegiilor pe cei care au de-a face cu ereticii, care le vând plumb, arme, sare sau alimente. Dar la noi, în Silezia? Domnii negustori îngâmfați își râd de interdicții. Spun că important este câștigul, dacă ies în câștig, vând și diavolului. Vreți nume? Iată: Tomasz Gernrode din Nysa. Mikołaj Neumarkt din Świdnica. Hanusz Throst din Raciborz. Și același Throst, adaug, a hulit împotriva preoților că se destrăbălează, sunt mulți martori, pentru că a vorbit despre asta în orașul Wrocław, în cârciuma „La Capul de Maur" din Piața de Sare, *vicesima prima Iulii*[1], în orele serii. Aha, era să uit, mai face negoț cu cehii și un oarecare Fabian Pfefferkorn din Niemodlin... Dar poate că nu mai este în viață?

— ...Se numește Urban Horn. E cunoscut, un scandalagiu și un ticălos eretic și convertit. Waldens! Begard! Mama lui a fost beghină, au ars-o pe rug la Świdnica, iar mai înainte, când au torturat-o, a mărturisit cele mai urâte practici. O chema Roth,

[1] „Douăzeci și unu iulie", în lb. latină, în original (n. red.)

Małgorzata Roth. Iar pe Horn acesta, alias Roth, l-am văzut cu ochii mei la Strzelin. Îndemna la răzmeriță, își râdea de papă. Mergea cu el și acel Reinmar de Bielau, un nepot al lui Otton Beess, canonicul de la Sfântul Ioan Botezătorul. Sacul și peticul, niște convertiți și eretici...

Se întuneca deja, când ultimul client a părăsit Biserica Sfântul Matei. Fluturașul-de-stâncă a ieșit din confesional, s-a întins și i-a înmânat teutonului bărbos cu Stea hârtiile cu toate însemnările.

— Priorul Dobeneck nu s-a făcut bine? a întrebat.

— Nu s-a făcut bine, a spus cavalerul spitalnic. Este tot doborât de boală. Practic, inchizitorul *a Sede Apostolica* este Grzegorz Hejncze. Tot dominican.

Spitalnicul a strâmbat puțin din gură, ca și când ar fi simțit ceva neplăcut. Fluturașul-de-stâncă a observat. Spitalnicul a observat că Fluturașul-de-stâncă observase.

— Un tinerel, acest Hejncze. Formalist. Cere dovezi pentru orice, cere foarte rar să fie torturați oamenii. Îi găsește pe mulți nevinovați și le dă drumul.

— Am văzut locurile unde au ars rugurile în curtea Bisericii Sfântul Adalbert.

— În total două ruguri, a ridicat din umeri spitalnicul. În ultimele trei săptămâni. Pe vremea fratelui Schwenckefeld ar fi fost douăzeci. E drept că în curând vom vedea cum este ars al treilea. Înălțimea sa a prins un vrăjitor. Se pare că este total vândut diavolului. Tocmai este supus cercetării prin durere.

— La dominicani?

— La primărie.

— Hejncze este acolo?

— În mod excepțional, este, a zâmbit strâmb teutonul.

— Dar vrăjitorul acela cine este?

— Zachariusz Voigt, spițer.

— La primărie ziceai, frățioare?

— La primărie.

Grzegorz Hejncze, actualul *inquistor a Sede Apostolica specialiter deputatus*[1] în exercițiu pentru dioceza Wrocław, era într-adevăr excepțional de tânăr. Fluturașul-de-stâncă nu-i dădea mai mult de treizeci de ani – ceea ce însemna că sunt de aceeași vârstă. Când a intrat Fluturașul-de-stâncă în pivnița primăriei, inchizitorul tocmai mânca. Își suflecase până sus mânecile și înfuleca acum cu poftă direct din oală cașa cu jumări. În lumina torțelor și a lumânărilor, scena se prezenta pitoresc și intim – bolta cu nervuri, pereții zgrunțuroși, masa de stejar, crucifixul, sfeșnicele împodobite cu feston de ceară, pata veșmântului alb de dominican, smalțul colorat al oalelor de lut, fusta și șorțul slujnicei care servea – totul arăta ca o miniatură din gradual, nu lipseau decât anluminurile.

Atmosfera era însă stricată și întreruptă de țipetele stridente și de urletele de durere care veneau din fundul pivniței, la intrarea căreia, ca la porțile iadului, licărea o lumină roșie pâlpâitoare.

Fluturașul-de-stâncă s-a oprit pe scări și a așteptat. Inchizitorul mânca. Nu se grăbea. A mâncat totul, a ras cu lingura chiar și ceea ce se arsese și se lipise de fund. Abia după aceea a ridicat capul. Sprâncenele stufoase, îmbinate amenințător deasupra ochilor vioi, îi confereau gravitate, îl făceau să pară mai în vârstă decât era în realitate.

— De la episcopul Konrad, așa este? l-a recunoscut. Domnul...

— Von Grellenort, i-a amintit Fluturașul-de-stâncă.

— Desigur.

Grzegorz Hejncze i-a făcut semn discret cu degetul fetei să strângă masa.

— Birkart von Grellenort, omul de încredere și sfătuitorul episcopului. Luați loc, vă rog.

Cel torturat a scos un urlet din fundul pivniței, a răcnit sălbatic și nearticulat. Fluturașul-de-stâncă s-a așezat. Inchizitorul și-a șters de pe bărbie resturile de grăsime.

---

[1] „Inchizitor special desemnat de Scaunul Apostolic", în lb. latină, în original (n. red.).

— După cum se pare, episcopul a plecat din Wrocław, a spus el după o clipă. A plecat?

— Sfinția Voastră ați binevoit să spuneți.

— Cu siguranță la Nysa? Să o viziteze pe doamna Agnieszka Salzwedel?

— Înălțimea Sa – Fluturașul-de-stâncă nu avusese nicio reacție, nici măcar nu clipise din ochi la auzul numelui celei mai recente iubite a episcopului, ținut în mare secret – nu obișnuiește să mă informeze cu privire la asemenea detalii. Și nici nu le aștept. Cine își bagă nasul în treburile episcopilor riscă să și-l piardă. Iar mie îmi este simpatic nasul meu.

— De asta nu mă îndoiesc. Dar pe mine nu mă interesează întâmplarea, ci numai sănătatea Sfinției Sale. Episcopul Konrad nu mai este la prima tinerețe, ar trebui să evite excesul de emoții fierbinți... Și de abia a trecut o săptămână de când a onorat-o pe Ulrike von Rhein. Și apoi, vizitele la călugărițele benedictine... Vă mirați, domnule cavaler? Misiunea inchizitorului este să știe.

Din fundul pivniței s-a auzit un urlet. Întrerupt, transformat în horcăit.

— Misiunea inchizitorului este să știe – a repetat Grzegorz Hejncze. Dar știu că episcopul Konrad călătorește prin Silezia nu numai ca să viziteze femeile căsătorite, tinerele văduve și călugărițele. Episcopul Konrad pregătește următorul atac spre regiunea Broumov. Încearcă să-i convingă să colaboreze cu el pe Przemek Opawski și pe domnul Albrecht von Kolditz. Să obțină ajutor armat din partea domnului Puta din Častoslovice, starostele din Kłodzko.

Fluturașul-de-stâncă nu a comentat, nu a lăsat ochii în jos.

— Se pare că pe episcopul Konrad nu-l deranjează faptul că regele Sigismund și principii Imperiului au stabilit cu totul altceva, a continuat inchizitorul. Că nu este voie să se repete greșelile din cruciadele anterioare. Că trebuie să procedăm cu chibzuință și fără euforie. Că trebuie să ne pregătim. Să încheiem înțelegeri și alianțe, să strângem bani. Să-i atragem de partea noastră pe domnii din Moravia. Iar până atunci să ne abținem de la încăierări armate.

— Înălțimea Sa episcopul Konrad, a întrerupt tăcerea Fluturașul-de-stâncă, nu trebuie să țină seama de principii Imperiului, căci în Silezia este egalul lor... dacă nu chiar mai sus decât ei. Iar bunul rege Sigismund pare să fie ocupat... Ca bastion al creștinătății se luptă cu turcii la Dunăre. Dorește un nou Nicopol. Și poate că se străduiește să uite alte bătăi pe care le-a luat de la husiți acum trei ani la Německý Brod, poate se străduiește să uite cum a fugit de acolo. Dar poate că încă mai ține minte, căci nu se prea grăbește cu noua expediție cehă. Așadar, Dumnezeu vede că îi revine episcopului Konrad obligația de a semăna spaima printre eretici. Dar știe și Înălțimea Voastră *si vis pacem, para bellum*[1].

— Mai știu, de asemenea – inchizitorul a înfruntat fără dificultate privirea interlocutorului – că *nemo sapiens, nisi patiens*[2]. Dar să lăsăm asta. Aveam câteva treburi cu episcopul. Câteva întrebări. Dar din moment ce e plecat... N-am ce face. Căci nu mă pot bizui pe faptul că veți răspunde Domnia Voastră la aceste întrebări, domnule Grellenort, nu-i așa?

— Depinde de întrebările pe care binevoiește să le pună Înălțimea Voastră.

Inchizitorul a tăcut o clipă, parcă aștepta ca cel torturat în pivniță să urle din nou.

— Este vorba de acele morți ciudate, de omorurile acelea enigmatice, a spus el după ce a răsunat răcnetul... Domnul Albrecht von Bart, ucis lângă Strzelin. Domnul Piotr de Bielau, ucis undeva pe lângă Henryków. Domnul Czambor din Heissenstein, înjunghiat mișelește la Sobótka. Negustorul Neumarkt, atacat și ucis în hanul din Świdnica. Negustorul Fabian Pfefferkorn, omorât chiar în pragul bisericii colegiului din Niemodlin. În ultima vreme, în Silezia au loc omoruri ciudate, tainice, enigmatice,

---

[1] „Dacă vrei pace, pregătește-te de război", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Nimeni nu este înțelept dacă nu este răbdător", în lb. latină, în original (n. red.).

neelucidate. Nu se poate ca episcopul să nu fi auzit de aceasta. Nici Domnia Voastră.

— Ce să zic, nu pot nega, ne-a ajuns la urechi, a recunoscut indiferent Fluturaşul-de-stâncă. Dar nu ne-am bătut capul în mod special cu aceasta, nici episcopul, nici eu. De când este asasinatul un asemenea eveniment? Mereu omoară cineva pe altcineva. În loc să-l iubească pe aproapele lor, oamenii se urăsc şi sunt gata să se trimită unul pe altul pentru orice fleac pe lumea cealaltă. Duşmani are fiecare şi motivele nu lipsesc niciodată.

— Îmi citiţi gândurile, a spus la fel de indiferent Hejncze. Şi îmi luaţi cuvintele din gură. Aparent, acest lucru se aplică şi acestor crime neelucidate. Aparent nu lipsesc nici motivul, nici criminalul pe care să cadă imediat bănuielile. Sunt certuri între vecini, trădări în căsnicie, duşmănii între neamuri, ai spune că e suficient să întinzi mâna şi i-ai găsit pe vinovaţi, totul e limpede. Dar când examinezi chestiunea mai atent... nimic nu este limpede. Şi tocmai de aceea aceste omoruri sunt un eveniment.

— Asta e tot?

— Nu e tot. Este vorba de o îndemânare uimitoare, de necrezut a ucigaşului... sau a ucigaşilor. În toate cazurile, atacurile s-au produs pe neaşteptate, ca un trăsnet din cer senin. Absolut din senin. Omorurile au fost săvârşite la amiază. Aproape exact la miezul zilei.

— Interesant.

— Asta îmi ziceam şi eu.

— Interesant este altceva, a repetat Fluturaşul-de-stâncă. Anume că nu recunoaşteţi cuvintele psalmului. Nu vă spune nimic *sagitta volans in die*[1]? Săgeata ca un fulger, vârful ascuţit care cade din cer senin şi aduce moartea? Nu vă aminteşte nimic demonul care omoară la miezul zilei? Chiar că mă mir.

— Aşadar un demon.

Inchizitorul şi-a dus mâinile împreunate la buze, dar nu a reuşit să-şi ascundă în întregime zâmbetul sarcastic. Un demon

[1] „Săgeata care zboară în timpul zilei", în lb. latină, în original (n. red.).

bântuie prin Silezia și săvârșește omoruri. Un demon și o săgeată demonică, *sagitta volans in die*. Ei, ei. Incredibil.

— *Haeresis est maxima, opera daemonum non credere*[1], a ripostat imediat Fluturașul-de-stâncă. Se cuvine oare ca eu, un muritor de rând, să amintesc acest lucru inchizitorului papal?

— Nu se cuvine – privirea inchizitorului a devenit dură, în voce a răsunat o notă periculoasă. Nu se cuvine deloc, domnule von Grellenort. Nu-mi mai amintiți nimic, vă rog. Concentrați-vă mai bine pe răspunsurile la întrebări.

Un urlet plin de durere venind din pivniță a punctat plin de semnificație afirmația. Dar Fluturașul-de-stâncă nici măcar nu a tresărit.

— Nu sunt în stare să dau ajutor, Înălțimea Voastră. Deși, așa cum am spus, zvonuri despre acele omoruri au ajuns și la mine, numele respectivelor victime nu-mi spun nimic. Nu am auzit niciodată de acei oameni, veștile despre soarta lor sunt o noutate pentru mine. Nu mi se pare că merită să-l întrebați pe Înălțimea Sa episcopul despre ele. Vă va răspunde la fel ca mine. Și vă va pune o întrebare pe care eu nu îndrăznesc să o pun.

— Dar îndrăzniți. Nu vă amenință nimic.

— Episcopul ar întreba: Prin ce anume mai sus-amintiții von Bielau, Pfefferkorn, acela, nu-mi amintesc, Czambor sau Bambor au meritat atenția Sfântului Oficiu?

— Episcopul ar primi răspuns, a ripostat imediat Hejncze. Sfântul Oficiu a avut față de sus-numiții *suspicio de haeresi*. Bănuieli de simpatii prohusite. De contacte cu disidenții cehi.

— Ha. Așadar, ticăloși. Dacă au fost uciși, Inchiziția nu are motive să-i plângă. Din câte îl cunosc, episcopul ar spune fără îndoială că nu poate decât să se bucure. Că cineva a făcut acest lucru în locul Oficiului.

— Oficiului nu-i place să facă altcineva treaba în locul lui. Așa i-aș răspunde episcopului.

---

[1] „Este cea mai mare erezie să nu crezi lucrările demonilor", în lb. latină, în original (n. red.).

— Episcopul ar riposta că în acest caz Oficiul trebuie să acționeze mai corect și mai repede.

Din pivniță a ajuns un răcnet – de astă dată mult mai puternic, înfricoșător, neîntrerupt și mai lung. Buzele subțiri ale Fluturașului-de-stâncă s-au strâmbat într-o parodie de zâmbet.

— Oho, a arătat dând din cap. Fierul înroșit. Înainte a fost un *strappado*[1] obișnuit și bâte pe degetele de la mâini și de la picioare. Așa este?

— Este un păcătos înrăit, a răspuns fără chef Hejncze. *Haereticus pertinax*[2]... Dar să nu ne abatem de la subiect, cavalere. Să binevoiți să-i repetați Înălțimii Sale episcopul Konrad că Sfânta Inchiziție observă cu o nemulțumire crescândă că dispar în mod tainic oameni împotriva cărora s-au făcut denunțuri. Oameni bănuiți de erezie, de înțelegeri și conspirații cu ereticii. Oameni aceștia mor înainte ca Inchiziția să apuce să-i interogheze. Parcă cineva ar vrea să șteargă urmele. Iar celui care șterge urmele ereziei îi va fi greu să se apere de acuzația de erezie.

— Îi voi repeta episcopului cuvânt cu cuvânt, a zâmbit batjocoritor Fluturașul-de-stâncă. Dar mă îndoiesc că se va speria. Nu face parte dintre cei care se sperie ușor. Ca toți Piaștii.

După urletul anterior se părea că cel torturat nu mai reușește să răcnească tare și sfâșietor. Dar era numai o părere.

— Dacă acum nu recunoaște nimic, a spus Fluturașul-de-stâncă, nu va recunoaște niciodată.

— Se pare că vă pricepeți.

— Nu practic, Doamne ferește. Fluturașul-de-stâncă a zâmbit răutăcios: Dar am citit scrierile practicienilor. Bernard de Gui. Nicolau Eimeric. Și marii voștri înaintași din Silezia: Peregryn din Opole, Jan Schwenckfeld. Mai ales pe acesta din urmă l-aș recomanda atenției unui tânăr ca Înălțimea Voastră.

— Chiar așa?

---

[1] Formă de tortură în care mâinile victimei sunt legate la spate și suspendate de o frânghie, iar de picioare i se atârnă greutăți pentru intensificarea durerii.

[2] „Eretic încăpățânat", în lb. latină, în original (n. red.).

— Nesmintit. Căci Fratele Schwenckfeld se bucura și era vesel întotdeauna când o mână misterioasă înhăța un tâlhar, un eretic sau un sprijinitor al ereticilor. Fratele Jan mulțumea în sinea sa acelei mâini misterioase și refuza să se roage pentru ea. Pentru că în felul acesta era un ticălos mai puțin, iar fratele Jan avea mai mult timp pentru alți nemernici. Fratele Jan considera că este bine și corect ca păcătoșii să trăiască mereu cu frica în sân. Așa cum spune Deuteronomul: Să tremure păcătosul zi și noapte și să nu fie sigur de viață. Pentru că dimineața se gândește: cine va face să apuc seara, iar seara: cine va face să apuc dimineața.

— Spuneți lucruri interesante, domnule. Am să mă gândesc la ele, puteți fi sigur.

— Afirmați, a spus după o clipă Fluturașul-de-stâncă – iar această părere a fost sancționată de mulți papi și doctori ai Bisericii –, că vrăjitorii și ereticii sunt o sectă mare, care nu acționează deloc haotic, ci în conformitate cu un plan mare, inventat de însuși Satan. Afirmați cu convingere că erezia și *maleficium* reprezintă una și aceeași organizație puternică numeric, integrată, perfect rânduită, condusă de diavol. O organizație care, printr-o luptă neabătută și înverșunată, își realizează în mod consecvent planul de a-l răsturna pe Dumnezeu și de a prelua puterea asupra lumii. Atunci de ce respingeți cu atâta înflăcărare gândul că în această luptă și cealaltă parte luptătoare... și-a înființat... propria organizație misterioasă? De ce nu vă vine să credeți?

— Fie și numai pentru faptul că astfel de opinii nu au fost sancționate de niciun papă și de niciun doctor al Bisericii, a răspuns calm inchizitorul. Și pentru că, adaug eu, Dumnezeu nu are nevoie de niciun fel de organizații misterioase, căci ne are pe noi, Sfântul Oficiu. Și pentru că, mai adaug, am văzut destui smintiți care credeau că sunt unealta Domnului și acționează din porunca lui Dumnezeu și în numele providenței. Am văzut prea mulți dintre cei care aud voci.

— Vă invidiez. Ați văzut multe. Cine ar fi crezut, văzând cât de tânăr este Înălțimea Voastră.

— Cu toate acestea – Grzegorz Hejncze a ignorat tonul batjocoritor –, dacă îmi va cădea în mână cândva acea *sagitta volans*, acel demon autointitulat unealta Domnului... se va termina nu cu tortura, la care respectivul demon se așteaptă, ci cu închisoarea cu trei lacăte în *Narrenturm*. Căci în Turnul Nebunilor este locul nebunilor și al smintiților.

Pe scările dinspre pivniță, de unde de mult nu mai răzbăteau țipete, se auzeau pași de ghete.

În curând în încăpere a intrat un dominican slab. S-a apropiat de masă, a făcut o plecăciune, arătându-și chelia presărată cu pete maronii de deasupra tonsurii înguste în formă de cunună.

— Ei, cum e? Frate Arnolf? A mărturisit?

— A mărturisit.

— *Bene*. Că începuse să mă plictisească.

Călugărul a ridicat ochii. Nu se vedea în ei repulsie. Nici plictiseală. Era clar că procedura din pivnița primăriei nu-l plictisise și nu-l dezgustase câtuși de puțin. Dimpotrivă. Era evident că ar fi început cu plăcere alta. Fluturașul-de-stâncă a zâmbit sufletului înfrățit. Dominicanul nu i-a răspuns la zâmbet.

— Și cum e?

— Mărturisirile sunt consemnate în scris. Începând cu invocarea demonului, prin teurgie și conjurarea pentru tetragramă și magia demonică. A descris persoanele pe care le-a văzut în timpul sabaturilor și al miselor negre... Dar nu a dezvăluit, deși ne-am străduit, locul unde sunt ascunse cărțile magice și grimoarele... Dar l-am silit să ne dea numele persoanelor pentru care a confecționat talismane, printre care și amulete aducătoare de moarte. A mai mărturisit că, tot cu ajutorul diavolului, folosind *urim* și *thurim*[1], a silit și a sedus o fecioară...

— Despre ce îmi tot povestești aici, frate? a strigat Hejncze. Ce mă interesează pe mine demonii și fecioarele? Contactele cu cehi! Numele spionilor și emisarilor taboriți! Cutiile de contact!

[1] În Biblia ebraică, Urim și Tumim sunt elemente legate de divinație în general.

Ascunzătorile armelor și materialelor de propagandă! Numele celor recrutați! Numele simpatizanților husiți.

— Dintre aceștia nu a mărturisit nimic, s-a bâlbâit călugărul.

— Atunci apucați-vă din nou de el, a spus Hejncze și s-a ridicat în picioare. Domnule von Gellenort...

— Mai dăruiți-mi o clipă – Fluturașul-de-stâncă a arătat din priviri spre dominicanul slab.

Inchizitorul l-a expediat pe călugăr cu un gest nerăbdător. Fluturașul-de-stâncă a așteptat să iasă.

— Aș vrea să dau dovadă de bunăvoință, a spus el. Sperând că va rămâne o taină, în privința acelor omoruri enigmatice, aș dori, dacă îmi este îngăduit, să sfătuiesc pe Înălțimea Voastră...

— Numai să nu-mi spuneți, Hejncze, vă rog frumos, să nu-mi spuneți că de vină sunt evreii, a spus inchizitorul fără să ridice privirile și a bătut cu degetele în masă. Că au folosit *urim* și *thurim*.

— Aș dori să primiți... și să ascultați cu atenție... Două persoane.

— Numele.

— Urban Horn. Reinmar din Bielawa.

— Fratele celui ucis?

Grzegorz Hejncze s-a încruntat, dar asta nu a durat decât o secundă.

— Ha. Fără comentarii, fără comentarii, domnule Birkart. Căci iar vă pregătiți să-mi reproșați necunoașterea Scripturii, de astă dată a poveștii lui Cain și Abel. Aceștia doi deocamdată. Îmi dați cuvântul?

— Îți dau.

Timp de o clipă s-au măsurat reciproc cu priviri sfredelitoare.

Îi voi găsi pe amândoi, își spunea inchizitorul. *Și mai repede decât îți închipui. Pun capul jos pentru asta.*

Iar eu mi-l pun jos că n-ai să-i găsești în viață, și-a spus Fluturașul-de-stâncă.

— Mergi cu bine, domnule von Grellenort. Dumnezeu cu Domnia Ta.

— Amin, Înălțimea Voastră.

Spițerul Zachariasz Voigt gemea și se tânguia. Fusese aruncat într-un colț al celulei închisorii din primărie, într-o adâncitură unde se aduna toată umezeala de pe pereți. Paiele de aici erau putrezite și ude. Spițerul nu putea însă să-și schimbe locul, abia dacă putea să-și modifice poziția, căci avea coatele zdrobite, articulațiile umerilor dislocate, genunchii sfărâmați, degetele de la mâini strivite și arsuri dureroase în tălpi și pe șolduri. Zăcea așadar pe spate, gemea, scâncea, murmura ceva printre buzele acoperite de sânge închegat. Și delira.

Chiar din zid, chiar din peretele acoperit de o tencuială de mucegai, parcă direct din crăpătura dintre cărămizi, a ieșit o pasăre. Și s-a transformat imediat într-un bărbat cu părul negru, îmbrăcat în veșminte negre. Adică într-o făptură cu chip uman. Căci Zachariasz Voigt știa bine că acesta nu este om.

— O, stăpânul meu! a gemut el, răsucindu-se pe paie. O, prinț al întunericului... Maestre preaiubit... Ai venit! Nu l-ai părăsit la greu pe servitorul tău credincios...

— Trebuie să te dezamăgesc, i-a spus făptura brunetă, aplecându-se deasupra lui. Nu sunt diavolul. Sunt un trimis al diavolului. Diavolului îi pasă prea puțin de pierderea unui singur individ.

Zachariasz Voigt a deschis gura ca și când ar fi vrut să țipe, dar nu a reușit decât să scâncească. Făptura cu păr negru l-a apucat de tâmple.

— Locul unde sunt ascunse tratatele și grimoarele, a rostit. Îmi pare rău, dar trebuie să-l aflu de la tine. Oricum ție aceste cărți nu-ți vor mai fi de niciun folos. Iar mie îmi sunt foarte necesare. Cu această ocazie, te scutesc de alte torturi și de focul rugului.

— Dacă nu ești diavolul...

Ochii vrăjitorului care își pierdea puterea asupra propriei persoane s-au căscat îngroziți.

— Atunci ai venit... De la celălalt? O, Doamne...

— Din nou te voi dezamăgi, a zâmbit Fluturașul-de-stâncă. Acestuia îi pasă și mai puțin de soarta unui individ.

Capitolul 15

În care se vede că expresiile „artă rentabilă" și „gheșeft artistic" nu trebuie deloc să însemne o *contradictio in adiecto*, „o contradicție în sine", totuși în domeniul culturii, nici chiar invențiile epocale nu-și găsesc ușor sponsori.

Ca orice oraș mare din Silezia, Świdnica amenința cu o amendă de o grivnă pe oricine ar fi îndrăznit să arunce gunoaie sau murdării pe stradă. Dar se pare că acest ordin nu era aplicat foarte strict, dimpotrivă, se vedea că nimeni nu se sinchisește de această interdicție. Ploaia scurtă dar abundentă de dimineață înmuiase străzile orașului, iar copitele cailor și boilor le-au transformat repede într-un amestec de baleg, noroi și paie. Din acest amestec se înălțau, ca niște insule în ocean, grămezile de gunoaie, bogat ornamentate cu felurite exemplare, uneori foarte spectaculoase, de hoituri. Unde noroiul era mai gros, plescăiau gâștele, unde era mai subțire, înotau rățele. Oamenii se mișcau anevoie pe trotuarele de scânduri și leaturi, iar mulți dintre ei cădeau. Deși hotărârile primăriei amenințau cu o amendă de o grivnă dacă animalele erau lăsate în libertate, străzile erau pline de porci care guițau și alergau înnebuniți în ambele sensuri.

Porcii păreau smintiți, tropăiau orbește după exemplul străbunilor lor biblici din Gadara, lovindu-i pe trecători și speriind caii.

Au trecut de Strada Țesătorilor, apoi de Strada Dogarilor, unde bocăneau ciocanele, în sfârșit de Strada Înaltă, dincolo de care era piața. Reynevan se simțea ispitit să arunce o privire în vestita spițerie din apropiere „La Dragonul de Aur", căci îl cunoștea bine pe spițer, domnul Krzysztof Eschenloer, cu care studiase cândva bazele chimiei și ale magiei albe. Dar a renunțat la intenție, căci în ultimele trei săptămâni învățase multe despre principiile conspirației. Și în plus, Szarlej se grăbea. Nu au încetinit pasul nici măcar lângă vreo berărie, în care se servea berea de Świdnica fermentată în casă, cunoscută în întreaga lume. Au străbătut repede – atât cât permitea aglomerația – târgul de legume pe sub arcadele chiar din fața primăriei și prin strada Kraszewicka, plină de căruțe.

Au intrat în urma lui Szarlej pe sub bolta scundă de piatră în tunelul întunecat al unei porți care duhnea în așa hal, de parcă aici s-ar fi pișat din vremurile de demult străvechile triburi ale silezienilor și dadosesanilor[1]. Au ajuns în curte. Spațiul îngust era plin de gunoaie și resturi și erau atât de multe pisici, încât nu s-ar fi rușinat cu ele nici templul zeiței Bastet din vechiul Bubastis egiptean. În fundul curții era un cerdac în formă de potcoavă, iar alături de scara abruptă care ducea spre el se afla o clădire de lemn, purtând urme vagi de vopsea și bronz auriu provenind din veacurile de demult.

— Vreun sfânt?

— Evanghelistul Luca, a explicat Szarlej, urcând scările care scârțâiau. Patronul artiștilor pictori.

— Și de ce am venit aici, la acești artiști pictori?

— După diverse echipamente.

— Pierdere de timp, l-a întrerupt Reynevan nerăbdător, căci îi era dor de iubita sa. Pierdem timpul! Ce echipament? Nu înțeleg...

[1] Vechi trib slav din Silezia Inferioară, menționat în secolele al X-lea – al XI-lea.

— Pentru tine vom găsi obiele noi, l-a întrerupt Szarlej. Crede-mă, ai mare nevoie de ele. Şi o să răsuflăm şi noi uşuraţi când o să le lepezi pe cele vechi.

Pisicile care li se frecau de picioare le-au cedat locul fără chef. Szarlej a făcut zgomot - uşa masivă s-a deschis şi în cadrul ei a apărut un domn scund, sfrijit şi ciufulit, cu nasul vineţiu, într-un halat acoperit cu o feerie de pete de diverse culori.

— Maestrul Justus Schottel nu este aici, a anunţat el, strângând caraghios din pleoape. Veniţi mai târziu, domnilor... Dumnezeule! Nu pot să-mi cred ochilor! Preacinstitul domn...

— Szarlej, i-a luat-o repede înainte demeritul. Nu mă ţineţi în prag, domnule Unger.

— Sigur, sigur... Poftiţi, poftiţi...

Înăuntru mirosea puternic a vopsea, a ulei de in şi a răşină, munca era în toi. Vreo zece tineri cu şorţuri murdare de unsoare şi de negreală îşi făceau de lucru în jurul celor două maşini ciudate. Maşinile erau prevăzute cu vârtelniţe şi aminteau de nişte prese. Şi chiar erau prese. În faţa ochilor lui Reynevan, tinerii au scos de sub scândura strânsă cu două şuruburi de lemn o foaie de hârtie pe care se vedea Madona cu Pruncul.

— Interesant.

— Ei? Domnul Unger cu nasul lui vineţiu şi-a dezlipit privirile de Samson al Mierii: Ce ziceţi, tinere domn?

— Că este interesant.

— Chiar mai mult decât interesant.

Szarlej a scos coala de hârtie de sub cea de-a doua maşină. Pe coală erau câteva dreptunghiuri aşezate în ordine. Erau cărţi de joc, aşi, valeţi, dame şi popi, cărţi moderne, după modelul franţuzesc, *pique* şi *trèfle*.

— Un pachet întreg, s-a lăudat Unger, adică treizeci şi şase de cărţi, îl facem în patru zile.

— La Leipzig se face în două zile.

— Dar e producţie de serie! a ridicat mândru Unger nasul vineţiu. Din fel de fel de gravuri, vopsite cum se nimereşte, decupate strâmb. Dar ale noastre, numai priviţi un pic ce desen clar, iar când

se va aplica culoarea, va fi o capodoperă. Cu ale noastre se joacă în castele și conace, ba chiar și în catedrale și colegii, iar cu alea de la Leipzig joacă prin cârciumi și bordeluri numai prăpădiții.

— Bine, bine. Și cât luați pe un pachet?

— Un groș și jumătate, dacă atelierul le livrează *loco*[1]. Dacă este un client *franco*[2], se adaugă transportul.

— Duceți-ne în încăperea din spate, domnule Szymon. Îl aștept acolo pe maestrul Schottel.

În a doua încăpere prin care au trecut era mai multă liniște și mai mult calm. Aici trei artiști stăteau în fața șevaletelor. Erau atât de cufundați în muncă, încât nici nu au întors capetele.

Pe șevaletul primului artist erau numai grundul și o schiță, dar nu se putea deduce ce va reprezenta tabloul. Lucrarea celui de-al doilea era mult mai avansată, se vedea deja Salomeea cu capul lui Ioan Botezătorul pe tavă. Salomeea avea pe ea un veșmânt vălurit și complet transparent, artistul avusese grijă să se vadă toate amănuntele. Samson al Mierii a pufnit în tăcerea, Reynevan a oftat. S-a uitat la cel de-al treilea tablou. Și a oftat și mai tare.

Tabloul era aproape gata și îl reprezenta pe Sfântul Sebastian. Dar acel Sebastian din tablou se deosebea destul de mult de reprezentările obișnuite ale martirului. Evident, stătea tot așa lângă stâlp, cu un zâmbet inspirat, în pofida săgeților înfipte în pântecul și în trunchiului efebului. Aici asemănarea înceta. Căci acest Sebastian era complet gol. Stătea cu scula groasă atârnând atât de ostentativ, că orice bărbat se simțea stânjenit văzând-o.

— Comandă specială, a explicat Szymon Unger. Pentru mănăstirea călugărițelor cisterciene din Trzebnica. Poftiți, domnilor, în încăperea dinăuntru.

Din Strada Cazangiilor se auzeau zgomote și scrâșnete răsunătoare.

---

[1] „Pe loc", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Străin", „din altă parte", în lb. latină, în original (n. red.).

— Ăştia – a arătat cu o mişcare din cap Szarlej, care de mai multă vreme scria ceva pe o bucată de hârtie –, ăştia se vede că au multe comenzi. Branşa cazangiilor este la mare căutare. Dar voi cum staţi, dragă domnule Szymon?

— Stagnăm, a răspuns destul de mohorât Unger. Nu spun, comenzi sunt. Dar ce folos? Unde ne putem desface marfa? Nu mergi nici un sfert de milă şi te şi opresc, de unde vii, unde te duci, cu ce treabă, scotocesc în saci şi desagi...

— Cine? Inchiziţia? Sau Kolditz?

— Şi unii, şi alţii. Părinţii inchizitori locuiesc la dominicani, la o aruncătură de băţ de aici. Iar în domnul staroste Kolditz parcă a intrat diavolul. Şi asta numai pentru că au prins câţiva emisari cehi cu scrieri şi manifeste eretice. Iar aceştia, când i-a pârpălit puţin la primărie micul meşter, au mărturisit cu cine s-au vorbit, cine i-au ajutat. La noi, ca şi la Jawor, la Rychbach, ba chiar şi prin sate, la Kleczków, la Wiry... Numai aici, la Świdnica au ars opt pe rug pe pajiştea din faţa Porţii de Jos. Dar adevărata nenorocire a început acum o săptămână, când, de ziua apostolului Bartolomeu, chiar la amiază, pe drumul spre Wrocław, cineva l-a omorât pe un negustor bogat, domnul Mikołaj Neumarkt. A fost o treabă ciudată, oh, foarte ciudată...

— Ciudată? Lui Reynevan i s-a trezit imediat interesul: De ce?

— Pentru că, tinere domn, nimeni nu a putut înţelege cine şi de ce l-a omorât pe domnul Neumarkt. Unii spuneau, cică, au fost cavalerii bandiţi, raubritterii, poate chiar unul ca Hayn von Czirne sau Buko Krossig. Alţii spuneau că a fost Kunz Aulock, tot un bandit înrăit. Aulock, spuneau oamenii, îl fugăreşte prin toată Silezia pe un tânăr, un proscris, pentru că acel tinerel a batjocorit prin siluire şi vrăjitorii nevasta cuiva. Alţii spun că ucigaşul trebuie să fie tocmai acel tânăr. Iar alţii spun că ucigaşii sunt husiţii, pe care domnul Neumarkt i-a supărat cu ceva. Cum a fost cu adevărat nu se poate şti, dar domnul staroste Kolditz şi-a ieşit din minţi. A jurat că, dacă îl prinde pe ucigaşul domnului Neumarkt, îl jupoaie de viu. Şi situaţia este de aşa natură, că nu avem unde să ne desfacem marfa, pentru că mereu ne controlează,

când unii, când alții, dacă nu Inchiziția, atunci oamenii starostelui... da, da...

— Da, da.

Reynevan, care de mai mult timp se amuza mâzgălind ceva cu cărbunele pe hârtie, a ridicat brusc capul și i-a dat un ghiont lui Samson al Mierii.

— *Publicus super omnes* – a spus el încet, arătându-i hârtia. *Annis de sanctimonia. Positione hominis. Voluntas vitae.*[1]

— Poftim?

— *Voluntas vitae.* Sau poate *potestas vitae*[2]? Mă străduiesc să descifrez ce scria pe hârtia arsă a lui Peterlin. Pe cea pe care am scos-o din foc la Powojowice. Ai uitat? Ai afirmat că este importantă. Trebuia să-mi amintesc ce scria acolo. Așadar, îmi amintesc.

— A, așa este. Hmm... *Potestas vitae?* Din păcate. Nu se leagă de nimic.

— Iar maestrul Justus nu este aici, a murmurat ca pentru sine Unger, nu este aici și gata.

Ca un făcut, chiar atunci ușa s-a deschis și în cadrul ei s-a ivit un domn cu o mantie mare, căptușită cu blană și cu mâneci foarte largi. Nu arăta ca un artist. Arăta ca starostele orașului.

— Salut, Justus.

— Pe moaștele Sfântului Wolfgang! Pawel! Tu ești? În libertate?

— După cum vezi. Și mă numesc Szarlej.

— Szarlej, hmm... Și... hmm... tovarășii tăi?

— Și ei sunt în libertate.

Maestrul Schottel a mângâiat motanul care apăruse nu se știe de unde și i se freca de picioare. Apoi s-a așezat la masă și și-a încrucișat brațele pe burtă. L-a examinat atent pe Reynevan și mult timp, foarte mult timp, nu și-a luat privirile de la Samson al Mierii.

---

[1] „Publicul mai presus de orice. [...] De anii de sfințenie. De poziția unui bărbat. De pofta de viață.", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Puterea de a trăi", în lb. latină, în original (n. red.).

— Ai venit după bani, a spus în cele din urmă încruntat. Trebuie să te previn...

— Că treburile merg prost, i-a retezat-o neceremonios Szarlej. Știu. Am auzit. Uite aici lista. Am scris-o cât m-am plictisit să te aștept. Tot ce figurează pe listă trebuie să am mâine.

Motanul a sărit pe genunchii lui Schottel; gravorul în lemn l-a mângâiat îngândurat. A citit lista mult timp. În cele din urmă, a ridicat privirile.

— Poimâine. Că mâine e duminică.

— Așa e, am uitat, a încuviințat dând din cap Szarlej. Ei, să sărbătorim și noi ziua sfântă. Nu știu când am să mai vin la Świdnica, ar fi deci un păcat să nu vizităm câteva berării și să vedem cum s-a făcut berea de casă anul acesta. Dar poimâine, *maestro*, poimâine. Luni, nicio zi mai târziu. Pricepi?

Maestrul Schottel l-a asigurat cu o mișcare din cap că așa va fi.

— Nu te întreb de starea contului meu, a spus după o clipă Szarlej, căci nu am intenția să dizolv societatea și nici să-mi retrag participațiile. Dar dă-mi asigurări că ai grijă de societate. Că nu disprețuiești informațiile sau sfaturile bune. Orice idei care pot fi profitabile pentru societate. Știi despre ce vorbesc.

— Știu.

Justus Schottle a scos din pungă o cheie mare.

— Și am să te conving imediat că pun la inimă ideile și sfaturile tale. Domnule Szymon, te rog să scoți din dulap și să aduci aici probele xilogravurilor. Cele din seria biblică.

Unger s-a executat rapid.

— Poftim – Schottel a împrăștiat colile pe masă. Totul făcut cu mâna mea, nu le-am dat ucenicilor. Unele sunt gata sub presă, la câteva dintre ele încă mai lucrez. Sunt convins că ideea ta a fost bună. Că oamenii le vor cumpăra. Adică seria noastră biblică. Te rog, dă-ți cu părerea. Vă rog, domnilor, dați-vă cu părerea.

Toți s-au aplecat deasupra mesei.

— Ce este...

Reynevan, roşu la faţă, a arătat spre una din coli, care înfăţişa un cuplu în pielea goală, într-o poziţie şi o situaţie absolut fără echivoc.

— Ce este asta?

— Adam şi Eva. Doar se vede! Şi Eva se reazemă de Copacul Interzis.

— Aha!

— Iar aici, vă rog să observaţi – le-a arătat gravorul plin de mândrie pentru operele sale – sunt Moise şi Agar. Aici sunt Samson şi Dalila. Aici Amnon şi Tamar. Aşa e că mi-a reuşit foarte frumos? Iar aici...

— Pe sufletul meu... Ce poate să fie? Încâlceala asta?

— Iacob, Lea şi Rahela.

— Şi asta..., s-a bâlbâit Reynevan, simţind că îi ţâşneşte sângele din urechi în orice clipă. Ce este... ce...

— David şi Ionatan, a explicat netulburat Justus Shottel. Dar trebuie să mai îndrept câte ceva. Să transform...

— Transformă, l-a întrerupt destul de rece Szarlej, transformă-l în David şi Betsabe. Pentru că nu mai lipsesc aici decât Balaam şi măgăriţa. Mai frânează-ţi puţin imaginaţia, Justus. Prea multă strică, la fel ca prea multă sare în supă. Şi e rău pentru afaceri.

— Dar, în general vorbind, a adăugat, ca să-l îmbuneze pe artistul jignit, *bene, bene, benissime, maestro*[1]. Am să spun pe scurt: mai bine decât mă aşteptam.

Justus Schottel s-a luminat la faţă, ca orice artist vanitos şi dornic de laude.

— Vezi aşadar, că nu stau degeaba, am grijă de interesele firmei. Şi am să-ţi mai spun că am stabilit legături foarte interesante, care pot fi foarte folositoare pentru asociaţia noastră. Căci trebuie să ştii că am cunoscut la cârciuma „La Boul şi Mielul" un tânăr neobişnuit, un inventator talentat... Ei, ce să-ţi mai povestesc, ai să vezi şi ai să auzi singur. Pentru că l-am invitat aici. Numai să-l vezi. Garantez, când ai să-l cunoşti...

---

[1] „Bine, bine, grozav, maestre", în lb. latină, în original (n. red.).

— N-am să-l cunosc, l-a întrerupt Szarlej. Nu aș vrea ca acel tânăr să mă vadă la tine. Nici pe mine, nici pe tovarășii mei.

— Înțeleg, a spus Schottel după o clipă de tăcere. Iar ai băgat pe cineva în căcat.

— Se poate spune și așa.

— Penal sau politic?

— Depinde de punctul de vedere.

— Ei, a oftat Schottel, așa sunt vremurile. Că nu vrei să fii văzut aici, înțeleg. Dar în cazul de față, obiecțiile tale sunt neîntemeiate. Tânărul despre care vorbesc este neamț, de fel din Mainz, bacalaureat al universității din Erfurt. La Świdnica este în trecere. Nu cunoaște pe nimeni aici. Și nici nu va cunoaște, căci pleacă în curând. Merită să faci cunoștință cu el, Szarlej. Este o minte neobișnuit de luminată, un vizionar, aș spune. Într-adevăr, *vir mirabilis*[1]. Ai să vezi singur.

Clopotul bisericii parohiale a răsunat profund și melodios, chemarea lui la rugăciune de Îngerul Domnului a fost preluată de toate clopotnițele celorlalte patru biserici din Świdnica. Clopotele marcau sfârșitul zilei de muncă – amuțiseră chiar și atelierele harnice și zgomotoase de pe Strada Cazangiilor.

Plecaseră de mult acasă și artiștii, și ucenicii din atelierul maestrului Justus Schottel, astfel că atunci când și-a făcut apariția în cele din urmă oaspetele anunțat, acel vizionar cu minte luminată pe care merita să-l cunoști, în încăperea cu prese erau numai maestrul, Szymon Unger, Szarlej, Reynevan și Samson al Mierii.

Oaspetele era un bărbat tânăr, de aceeași vârstă cu Reynevan. Cărturarii s-au recunoscut unul pe altul – în timp ce se salutau, oaspetele i-a făcut lui Reynevan o plecăciune ceva mai puțin formală și i-a adresat un zâmbet ceva mai sincer.

Nou-venitul purta cizme înalte din piele de Cordoba, o beretă de catifea moale și o pelerină scurtă peste jacheta de piele încheiată cu mai multe clame de alamă. Avea pe umăr o sacoșă mare de

[1] „Un om minunat", în lb. latină, în original (n. red.).

călătorie. Pe scurt, arăta mai mult ca un truver rătăcitor, decât ca un cărturar – singurul lucru care indica relațiile academice era stiletul lat de Nürnberg, o armă răspândită în toate universitățile din Europa, atât printre studenți, cât și printre oamenii de știință.

— Sunt bacalaureat al academiei din Erfurt, a spus tânărul, fără să mai aștepte să fie prezentat de Schottel, mă numesc Johannes Gensfleisch von Sulgeloch zum Gutenberg. Știu, este cam lung, de aceea îl scurtez de obicei la Gutenberg. Johannes Gutenberg.

— Mă bucur, l-a întrerupt Szarlej, dar și eu sunt adeptul scurtării lucrurilor inutil de lungi, așa că să trecem la obiect. La ce se referă invenția Domniei Voastre, domnule Johannes Gutenberg?

— La tipar. Mai exact, la tipărirea textelor.

Plictisit, Szarlej a împrăștiat xilogravurile care stăteau pe laviță, a scos și a arătat una pe care, deasupra simbolului Sfintei Treimi, se vedea inscripția: BENEDICTE POPULI DEO NOSTRO.[1]

— Știu..., a roșit ușor Gutenberg. Știu ce vreți să-mi dați de înțeles, domnule. Dar binevoiți să observați că, pentru a transpune textul pe placa de lemn, pentru a realiza această inscripție, gravorul trebuie să cioplească din greu în lemn două zile. Iar dacă greșește fie și numai o singură literă, toată lucrarea nu mai este bună de nimic, trebuie să o ia de la capăt. Iar dacă ar trebui să pregătească gravurile – să zicem – pentru tot Psalmul șaizeci și cinci, cât timp ar trebui să lucreze? Dar dacă ar vrea să tipărească toți psalmii? Sau toată Biblia? Cât timp...

— O veșnicie, fără îndoială, l-a întrerupt Szarlej. Din câte înțeleg, invenția Domniei Voastre elimină minusurile lucrului în lemn?

— În mare măsură.

— Interesant.

— Dacă îngăduiți, vă fac o demonstrație.

— Îngădui.

---

[1] „Dumnezeu să binecuvânteze poporul nostru", în lb. latină, în original (n. red.).

Johannes Gensfleisch von Sulgeloch zum Gutenberg și-a desfăcut sacoșa și a împrăștiat conținutul pe masă. Și a început să demonstreze, descriind în cuvinte ceea ce făcea.

— Am executat dintr-un metal tare – a spus el și a arătat – cubulețe cu fiecare literă. Literele de pe cubuleț sunt sculptate în afară, deci am numit acest cubuleț patriță. Apăsând această patriță pe cupru moale, am obținut o...

— Matriță, a ghicit Szarlej. Evident. Ceea ce este în relief se potrivește cu ceea ce este afundat ca tata cu mama. Ascult mai departe, domnule Gutenberg.

— În matrițele concave – a arătat bacalaureatul – pot să torn oricât de multe litere doresc, adică fonturi. Uitați, ca acestea, vă rog să priviți. Apoi pun literele ale căror cubulețe se potrivesc unul cu altul, le așez... în ordinea corespunzătoare... iată, pe acest cadru... Cadrul este mic, ca pentru demonstrație, dar în mod normal, vă rog să priviți, are dimensiunea paginii viitoarei cărți. După cum vedeți, îmi stabilesc lungimea rândului. Strâng cadrul cu o bandă de fier, ca să nu se împrăștie totul... Apoi o dau cu tuș, din același pe care îl folosiți și Domniile Voastre... Pot să vă rog să mă ajutați, domnule Unger? Pun sub presă... apoi așez o foaie de hârtie... Domnule Unger, șurubul... Și poftiți, e gata.

Pe hârtie, aliniat chiar în mijloc și tipărit foarte clar, se vedea:

IUBILATE DEO OMNIS TERRA
PSALMUM DICITE NOMINI EUIS.[1]

— Psalmul 65 – a bătut din palme Justus Shottel. Pe cinstea mea!

— Sunt impresionat, a recunoscut Szarlej. Foarte impresionat, domnule Gutenberg. Aș fi și mai impresionat dacă nu ar fi trebuit să fie „dicite nomini eius", și nu „euis".

— Ha, ha, ha! Bacalaureatul s-a îmbujorat ca un student căruia îi reușise o farsă: Intenționat am făcut așa! Am făcut o greșeală

[1] „Înălțați lui Dumnezeu strigăte de bucurie, toți locuitorii pământului", Psalmul 66, 1, în traducerea lui D. Cornilescu (n. red.).

intenționată a zețarului, adică o greșeală de tipar. Ca să vă demonstrez, priviți, vă rog, cât de ușor se poate face corectura. Scot litera pusă greșit, iată... O pun la locul ei... șurubul, domnule Unger... și iată acum textul corect.

— *Bravo*, a spus Samson al Mierii. *Bravo bravissimo*. Chiar este impresionant!

Nu numai Szarlej, dar și Schottel și Unger au căscat gura. Este clar că ar fi fost mai puțin uimiți dacă ar fi început să vorbească motanul, statuia Sfântului Luca din curte sau Sfântului Sebastian cu mădularul mare din tablou.

— Aparențele uneori pot să înșele, a explicat pufnind Szarlej. Nu sunteți primii.

— Și cu siguranță nici ultimii, a adăugat Reynevan.

— Iertare, a desfăcut brațele uriașul. Nu am putut să mă împotrivesc ispitei... Căci am fost, orice s-ar spune, martorul unei descoperiri care va schimba fața epocii.

— Ha! s-a îmbujorat Gutenberg, bucuros de laude ca orice artist, chiar dacă sunt exprimate de un uriaș care ajunge cu capul în tavan și are față de idiot.

— Exact așa va fi! Așa și nu altfel! Vă rog să vă imaginați, preacinstiți domni, cărțile de învățătură în zeci de exemplare, ba chiar, oricât de prostește ar putea să sune astăzi, în sute de exemplare! Fără copierea anevoioasă care durează o veșnicie. Înțelepciunea lumii tipărită și accesibilă! Da, da! Iar dacă Domniile Voastre, preacinstiți domni, veți sprijini invenția mea, vă garantez că tocmai orașul vostru, Świdnica, va fi vestit pentru totdeauna ca orașul în care s-a aprins făclia luminării. Ca locul din care se împrăștie lumina în întreaga lume.

— În mod sigur, a spus după o clipă Samson al Mierii, cu vocea lui blândă și calmă. Văd cu ochii sufletului meu. O producție în masă de hârtie, acoperită cu litere dese. Fiecare hârtie în sute de exemplare și cândva, oricât ar suna de prostește, în mii de exemplare. Totul înmulțit de mai multe ori și accesibil până departe. Minciuni, calomnii, pamflete, denunțuri, propagandă neagră și demagogie care lingușește gloatele. Orice ticăloșie va fi înnobilată,

orice josnicie va fi oficializată, orice minciună – adevăr. Orice porcărie – o virtute, orice extremă dezgustătoare – revoluție progresistă; orice lozincă ieftină – înțelepciune, orice nemernicie – o valoare. Orice prostie va fi recunoscută, orice nătărău va fi încoronat. Pentru că totul este tipărit. Este pe hârtie, deci are putere, deci este obligatoriu. Domnule Gutenberg, va fi ușor de început. De pus în mișcare. Dar de oprit?

— Mă îndoiesc că va fi nevoie, a intervenit aparent serios Szarlej. Fiind mai realist decât tine, Samson, nu prevăd un succes atât de mare pentru această invenție. Dar chiar dacă treburile ar merge pe făgașul prorocit de tine, se poate oricum opri, se poate. Și într-un mod cât se poate de simplu. Se alcătuiește lucrul cel mai simplu din lume: un index de cărți interzise.

Gutenberg, care cu o clipă înainte radia, s-a întunecat la față. Atât de tare, că lui Reynevan i s-a făcut chiar milă de el.

— Așadar, nu prevedeți un viitor pentru invenția mea, a spus el cu o voce de mormânt. Ați scos în evidență cu o înflăcărare inchizitorială părțile negative. Și exact la fel ca și inchizitorii le-ați neglijat pe cele luminoase. Strălucitoare. Cele mai sfinte. Căci se va putea tipări și în felul acesta se va răspândi larg Cuvântul Domnului. Ce răspundeți la aceasta?

— Răspundem la fel ca inchizitorii, a spus Szarlej strâmbându-și gura într-un zâmbet disprețuitor. La fel ca papa. Ca părinții Conciliului. Cum, domnule Gutenberg, nu știți ce au spus în această privință părinții Conciliului? *Sacra pagina*[1] trebuie să fie privilegiul clericilor, căci numai ei pot s-o înțeleagă. Categoric interzisă minților laicilor.

— Glumiți!

Așa credea și Reynevan. Deoarece, când a continuat să vorbească, Szarelej nu și-a ascuns nici zâmbetul batjocoritor, nici tonul de zeflemea.

— Laicilor, chiar și celor care au cât de cât puțină minte, le ajung predicile, cuvântările, Evanghelia de duminică, extrasele,

[1] „Foaia sacră", în lb. latină, în original (n. red.).

povestirile și învățăturile morale. Iar cei cu totul săraci cu duhul să cunoască Scriptura din scenetele cu Nașterea Domnului, din miracole, patimi și calvaruri, cântând imnuri de laudă și căscând gura la sculpturile și picturile din biserică. Iar Domnia Voastră vreți să tipăriți și să le dați acestor minți întunecate Sfânta Scriptură? Poate chiar și tradusă din latină în limba poporului? Pentru ca oricine să o poată citi și s-o interpreteze în felul său? La asta vreți să se ajungă?

— Nu trebuie deloc să vreau eu, a răspuns foarte calm Gutenberg, pentru că s-a ajuns deja. Și nu departe de aici. În Cehia. Și, indiferent cum vor evolua lucrurile în continuare, nimic nu va schimba nici acest fapt, nici consecințele lui. Vrem sau nu, ne aflăm în fața reformei.

S-a lăsat tăcere. Reynevan a simțit o suflare rece. De la fereastră, de la mănăstirea dominicanilor aflată la o aruncătură de băț de aici, unde își avea sediul Inchiziția.

— Când Hus a fost ars pe rug la Konstanz, a îndrăznit Unger să rupă tăcerea lungă, se povestește că din fum și cenușă a zburat o porumbiță. S-a spus că este un semn. Va veni un nou proroc...

— Pentru că așa sunt vremurile acum, a izbucnit Justus Shottel, că e suficient să te apuci să scrii niște teze și să le bați în cuie – 'tu-i mama ei de treabă – pe ușa unei biserici. Zât de pe masă, Luter, zât, motan obraznic!

Din nou a domnit tăcerea mult timp și se auzea numai motanul Luter care torcea mulțumit.

Szarlej a întrerupt tăcerea.

— Scuip pe toate dogmele, doctrinele și reformele, a spus el, și afirm că este ceva care îmi place, o idee care mă bucură enorm. Dacă Domnia Ta cu invenția aceasta vei tipări o mulțime de cărți, iar oamenii vor începe să învețe să citească și atunci va trebui să existe ceva de citit. Căci nu numai cererea creează oferta, ci și viceversa. La început a fost cuvântul, *in principio erat verbum*. Concluzia este evidentă – cuvântul, respectiv cartea, trebuie să fie mai ieftin decât un pachet de cărți de joc, decât o ulcică de votcă, fiindcă altfel va fi o problemă de alegere.

Rezumând, știți ceva domnule Johannes Gutenberg? Lăsând la o parte toate minusurile, după o reflecție mai profundă ajung la concluzia că această invenție a Domniei Voastre poate fi de-a dreptul epocală.

— Mi-ai luat vorba din gură, Szarlej, a spus Samson al Mierii. Mi-ai luat-o din gură.

— Atunci – chipul bacalaureatului s-a luminat din nou – atunci o să sponsorizați...

— Nu, i-a retezat-o Szarlej. Nu vreau. Epocală ca epocală, domnule Gutenberg, dar eu am de condus o afacere.

Capitolul 16

În care Reynevan, nobil precum Perceval și la fel de neghiob, se repede să salveze pe cineva, și în final ajunge să fie nevoit să se apere. De fapt, întregul grup trebuie să fugă. Foarte repede.

— *Basilicus super omnes*, a rostit Reynevan. *Annus cyclicus. Voluptas?* Da, desigur *voluptas. Voluptas papillae. De sanctimonia et... expeditione hominis.*[1] Samson!

— Poftim?

— *Expeditione hominis*. Sau *positione hominis*[2]. Pe hârtia arsă. Aceea din Powojowice. Îți sugerează ceva?

— *Voluptas papillae...* Of, Reinmar, Reinmar!

— Te-am întrebat dacă îți sugerează ceva?

— Nu. Din păcate. Dar mă gândesc tot timpul.

Reynevan nu a comentat, deși în ciuda afirmațiilor sale, Samson al Mierii părea că gândește mai puțin și mai mult moțăie în șaua unui armăsar mare de culoarea șobolanului, calul pe care

---

[1] „Bazileul mai presus de toate. [...] An ciclic. Plăcere? [...] plăcere? Plăcere sânilor? Despre sfințenia și... expediția omului.", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Postura unui bărbat", în lb. latină, în original (n. red.).

i-l procurase Justus Schottel, maistrul sculptorilor în lemn din Świdnica, pe baza listei întocmite de Szarlej.

Reynevan a oftat. Completarea echipamentului comandat durase ceva mai mult decât plănuiseră. În loc de trei zile, petrecuseră în Świdnica patru zile. Demeritul și Samson nu se plânseseră, ba fuseseră chiar bucuroși pentru că putuseră să se plimbe prin vestitele berării din Świdnica și să studieze mai temeinic calitatea berii de casă din anul acela. În schimb, Reynevan, căruia i se recomandase din motive conspirative să nu bântuie pe străzi, se plictisea în atelierul plicticosului Szymon Unger, pufnea nerăbdător, iubea și tânjea. Număra conștiincios zilele de când se despărțise de Adela și, pentru nimic în lume, nu îi ieșeau mai mult de douăzeci și opt. Douăzeci și opt de zile! Aproape o lună. Se întreba dacă Adela poate îndura despărțirea și cum o suportă.

În a cincea zi de dimineață, așteptarea a luat sfârșit. Cei trei călători și-au luat rămas-bun de la sculptorii în lemn și au părăsit Świdnica pe Poarta de Jos, alăturându-se coloanei lungi de călători, călare și pe jos, care duceau poveri în spate sau în mâini, mânau vite și oi, trăgeau tărăboanțe sau împingeau cărucioare, mergeau cu vehicule de cea mai năstrușnică concepție și cu cele mai felurite farmece. Deasupra coloanei se înălțau duhoarea și spiritul avântului antreprenorial.

La lista de echipamente alcătuită de Szarlej, Justus Schottel adăugase din proprie inițiativă și procurase diverse piese de îmbrăcăminte, care, deși adunate evident la întâmplare și haotic, le dăduseră totuși tuturor celor trei călători posibilitatea să se schimbe. Szarlej profitase imediat de această șansă și acum avea o înfățișare gravă, chiar războinică, fiindcă era îmbrăcat într-un *haqueton*[1] matlasat cu urme de armură ruginită, care trezeau respect. Îmbrăcămintea serioasă îl schimbase chiar și pe Szarlej ca prin farmec – lepădându-se de hainele de măscărici, demeritul renunțase și la manierele, și la obiceiurile de măscărici. Acum ședea drept în spinarea calului său, cu un pumn rezemat în șold

[1] Haine vătuite purtate pe sub armură (n. red.).

și îi privea cu o mină marțială pe negustorii pe lângă care treceau, cu o figură dacă nu chiar de Gauvain[1], cel puțin de Gareth[2].

Și Samson al Mierii își schimbase înfățișarea, deși în pachetele mai mult decât îndestulătoare aduse de Schottel nu fusese ușor de găsit ceva care să i se potrivească uriașului. În cele din urmă, a reușit să înlocuiască haina ca un sac de la mănăstire cu un veston scurt cu glugă terminată cu zigzag modern. Era o îmbrăcăminte atât de obișnuită, încât Samson – atât cât era posibil – nu mai ieșea în evidență din mulțime. Acum, în coloana celorlalți călători, oricine se uita la ei credea că este vorba de un nobil însoțit de scutierul și de slujitorul său. Cel puțin așa spera Reynevan. Și mai spera că Kirieleison și banda lui, chiar dacă aflaseră că este însoțit de Szarlej, se interesau de doi oameni, nu de un grup de trei bărbați.

Chiar și Reynevan, după ce își aruncase hainele cam ponosite și nu tocmai curate, alesese din oferta lui Schottel niște pantaloni strâmți și o jachetă cu pieptul matlasat, care conferea siluetei lui o alură oarecum de pasăre. Totul era completat de o beretă așa cum poartă cărturarii – ca, de pildă, recenta lor cunoștință, Johannes Gutenberg. Interesant este că tocmai Gutenberg devenise subiectul unei discuții în care – minune – nu era deloc vorba despre descoperirea tiparului. Drumul care pornea de la Poarta de Jos spre Rychbach pe valea râului Piława, făcea parte din marele drum comercial Nysa–Dresda și, ca atare, era foarte aglomerat. Atât de tare, că aceasta începea să deranjeze nasul sensibil al demeritului.

— Domnii inventatori, a bombănit demeritul, apărându-se de muște, domnul Gutenberg *et consortes* ar fi putut născoci ceva mai practic. Să zicem, de exemplu, alt mod de comunicare. Un fel de *perpetuum mobile*, ceva care se mișcă de la sine, fără să fie nevoie de cai și de boi, care ne demonstrează în fiecare clipă uriașele posibilități ale mațelor lor. Zău așa, visez la ceva care merge singur și în același timp nu murdărește mediul înconjurător. Ei,

[1] Gauvain, cavaler al Mesei Rotunde din legendele arturiene, nepotul regelui Arthur.

[2] Cavaler al Mesei Rotunde, nepotul regelui Arthur și frate cu Gauvain.

ce ziceți? Reinmar? Samson? Ei, ce zici tu, cel care vii de pe lumea cealaltă a filosofiei?

— Ceva care să meargă singur și să nu pută, a spus Samson al Mierii. Se mișcă singur, nu face mizerie pe drum și nu murdărește mediul. Hei, sigur, nu este o dilemă ușor de rezolvat. Experiența îmi spune că inventatorii o vor rezolva, dar numai pe bucăți.

Szarlej poate că ar fi avut intenția să-l mai descoasă pe uriaș cu privire la sensul afirmației lui, dar l-a împiedicat un zdrențăros care călărea pe deșelate o mârțoagă slabă și se grăbea spre capătul coloanei. Szarlej și-a stăpânit calul speriat, l-a amenințat cu degetul pe zdrențăros și i-a aruncat o ploaie de înjurături. Samson s-a ridicat în scări și s-a uitat în urmă, în direcția de unde venise zdrențărosul în galop. Reynevan căpătase experiență și a înțeles repede ce caută.

— Pe hoț îl mână frica din urmă, a ghicit el. Pe fugarul ăsta l-a speriat cineva. Cineva care vine dinspre oraș...

— ...Și care îi examinează atent pe toți călătorii, a încheiat Samson faza. Cinci... Nu, șase oameni înarmați. Unii dintre ei au un blazon pe haine. O pasăre neagră cu aripile întinse...

— Cunosc blazonul acesta...

— Și eu! a spus aspru Szarlej, trăgând de căpăstru. Pe cai! După mârțoagă! La drum! Cât ne țin picioarele!

În apropiere de capătul coloanei, acolo unde drumul intra în făgetul întunecos, au cotit spre pădure și s-au ascuns în tufișuri. Și au văzut cum pe ambele margini ale drumului mergeau șase călăreți care îi examinau pe toți călătorii, se uitau cu scrupulozitate sub prelatele căruțelor. Stefan Rothkirch. Dieter Haxt. Jencz von Knobelsdorf, poreclit Huhurezul. Și Wittich, Morold și Wolfher Stercza.

— Așaaa, a rostit tărăgănat Szarlej. Așa, Reinmar. Te credeai deștept, și tot restul lumii, niște proști. Te informez cu părere de rău că a fost o părere eronată. Pentru că toată lumea „te-a citit" și pe tine, și intențiile tale. Se știe că mergi la Ziębice, unde este iubita ta. Dacă ai cumva îndoieli, dacă te întrebi ce sens are drumul la Ziębice, nu te obosi cu gândirea. Îți spun eu: nu are niciun

sens. Niciunul. Planul tău este... Dă-mi voie să găsesc cuvântul potrivit... Hmm...

— Szarlej...

— L-am găsit! Absurd.

Disputa a fost scurtă, aprigă și fără sens. Reynevan a rămas surd la logica lui Szarlej, care nu s-a lăsat impresionat de suferințele amoroase ale lui Reynevan. Samson al Mierii s-a abținut de la vot.

Reynevan, a cărui gândire era obstrucționată în special de calcularea zilelor de despărțire de iubita sa, insista, se înțelege, să continue drumul spre Ziębice, fie în urma fraților Stercza, fie încercând să le-o ia înainte, de pildă, când vor face un popas, probabil undeva în apropiere de Rychbach sau chiar în oraș. Szarlej era absolut împotrivă. Demonstrația ostentativă a fraților Stercza, afirma el, nu putea însemna decât un singur lucru.

— Misiunea lor – le-a explicat Szarlej – era tocmai să te sperie și să te mâne spre Rychbach și Frankenstein. Iar acolo undeva așteaptă Kirieleison și de Barby. Crede-mă, băiete, este metoda tipică de prindere a fugarilor.

— Și atunci ce propuneri ai?

— Propunerile mele – Szarlej a făcut un gest larg în jurul lui – sunt limitate de geografie. Muntele acela mare, acoperit de nori din răsărit, după cum știi, este Ślęża. Cei care se înalță acolo sunt Munții Bufniței, acela mai mare este Bufnița Mare. În Bufnița Mare sunt două trecători, Walimska și Jugowska, pe acolo am putea trece într-o clipă și am ajunge în Cehia, în regiunea Broumov.

— Ai spus că în Cehia sunt riscuri.

— În momentul de față, cel mai mare risc ești tu, a ripostat rece Szarlej. Și potera care vine pe urmele tale. Recunosc că acum cel mai mult aș dori să merg în Cehia. Din Broumov aș ajunge la Kłodzko, din Kłodzko în Moravia și apoi în Ungaria. Dar bănuiesc că nu vrei să renunți la Ziębice.

— Bănuiești corect.

— Ce să facem, va trebui să renunţăm la siguranţa pe care ne-o oferă trecătorile.

— Ar fi o siguranţă foarte relativă, s-a băgat pe neaşteptate în vorbă Samson, şi greu de dobândit.

— Asta e adevărat, a consimţit calm demeritul. Nu sunt chiar ţinuturile cele mai lipsite de primejdii. Ei, deocamdată să mergem spre Frankenstein. Dar nu pe drum, ci pe la poalele munţilor, pe la marginea codrilor Poteca Sileziană. Vom lungi puţin drumul, o să mergem pe căi neumblate, dar ce altceva ne rămâne?

— Să mergem pe drum, a răbufnit Reynevan. În urma fraţilor Stercza! Să-i depăşim...

— Nici tu nu crezi ce spui, băiete, i-a tăiat vorba Szarlej. Că doar nu vrei să le cazi în labe. Chiar nu vrei deloc.

Au mers aşadar la început prin făget şi stejăriş, apoi pe poteci de pădure, în cele din urmă pe drumul care şerpuia printre dealuri. Szarlej şi Samson sporovăiau încet. Reynevan tăcea şi îşi amintea ultimele cuvinte ale demeritului.

Szarlej a demonstrat încă o dată că ştie, dacă nu să citească gândurile, oricum să prevadă fără greş pe baza premiselor existente. Vederea fraţilor Stercza îi trezise lui Reynevan, ce e drept, în acelaşi timp furia, dar şi o dorinţa sălbatică de răzbunare; era gata să pornească în grabă imediat după ei, să aştepte lăsarea nopţii, să se strecoare şi să le taie gâtul în timp ce dormeau. Dar îl ţinuse pe loc nu numai raţiunea, ci şi o frică paralizantă. Se trezise de câteva ori lac de sudoare dintr-un vis în care se făcea că era prins şi târât în camera de tortură din temniţele de la Sterzendorf, iar în privinţa instrumentelor de tortură visul era uluitor de precis. Când îşi amintea acele instrumente, pe Reynevan îl treceau valuri de căldură şi de frig. Îi treceau şi acum fiori prin spate şi îi stătea inima în loc ori de câte ori la marginea drumului apăreau siluete întunecate, care numai când le priveai mai atent constatai că nu sunt fraţi Stercza, ci ienuperi.

Lucrurile s-au înrăutățit și mai tare când Szarlej și Samson au schimbat subiectul conversației și au început să discute pe teme din istoria literaturii.

— Când trubadurul Guillem de Cabestany – a spus Szarlej, aruncând o privire plină de înțelesuri spre Reynevan – a sedus-o pe soția domnului de Château-Roussillon, acesta a poruncit ca poetul să fie ucis, apoi i-a scos măruntaiele, a poruncit bucătarului să le prăjească și le-a dat nevestei necredincioase să le mănânce. Iar aceasta s-a aruncat din turn.

— Cel puțin așa spune legenda, a răspuns Samson al Mierii cu o erudiție care, în contrast cu mutra lui de tâmpit, făcea o impresie uluitoare. Domnilor trubaduri nu poți să le dai întotdeauna crezare, strofele lor despre succesele în iubire la doamnele de vază reflectă adesea dorințe și visuri mai mult decât reușite reale. Un exemplu poate fi Marcabru, pe care, în pofida tuturor sugestiilor nerușinate, nu l-a legat nimic de Eleanor de Aquitania. Tot exagerate sunt, după părerea mea, și poveștile de dragoste dintre Bernard de Ventadour și doamna Alaiz de Montpellier, dintre Raoul de Coucy și doamna Gabrielle de Fayel. Anumite îndoieli ridică și Theobald de Champagne, când se laudă cu atențiile doamnei Blanche a Castiliei. La fel și Arnold de Mareil, după propriile cuvinte, amant al Andalaziei de Béziers, favorita regelui Aragonului.

— Poate că trubadurul a inventat, a fost de acord Szarlej, pentru că totul s-a terminat cu alungarea lui de la curte, iar dacă ar fi existat un grăunte de adevăr, povestea ar fi avut un final mai trist. Sau dacă regele ar fi fost mai irascibil. Ca, de pildă, domnul de Saint-Gilles. Acela, pentru o cançonă mai echivocă dedicată soției lui, a poruncit să i se taie limba trubadurului Peire Vidal.

— Așa spune legenda.

— Dar aruncarea trubadurului Giraut de Corbeilh de pe zidurile cetății Carcassonne e tot legendă? Dar Gaucelm de Ponce, otrăvit din cauza unei neveste frumoase? Poți să spui ce vrei, Samson, dar nu toți încornorații sunt la fel de țicniți ca marchizul de Montferrat, care a găsit-o în grădină pe soția lui dormind în

brațele trubadurului Raimbaut de Vaqueiras și i-a acoperit pe amândoi cu mantia ca să nu înghețe de frig.

— Era sora, nu soția lui. Dar restul e chiar așa.

— Și ce s-a întâmplat cu Daniel de Carret pentru că i-a pus coarne baronului de Faux? Baronul a angajat tâlhari ca să-l omoare și a poruncit să i se facă o cupă din craniul lui, iar acum bea din ea.

— Totul este adevărat, cu excepția faptului că nu era baron, ci conte. Și nu l-a omorât, ci l-a băgat pe poet la închisoare. Și a făcut nu o cupă, ci un săculeț ornamental. Pentru sigiliu și bani mărunți.

— Să..., s-a bâlbâit Reynevan. Un săculeț?

— Un săculeț.

— Dar de ce te-ai învinețit așa brusc, Reinmar? s-a prefăcut îngrijorat Szarlej. Ce, ești cumva bolnav? Doar ai afirmat întotdeauna că marea iubire cere sacrificii. Alesei inimii îi spui: te iubesc mai mult decât regatul, decât sceptrul, decât sănătatea, decât vârsta înaintată și decât viața... Dar un săculeț? Ăsta e un fleac.

Dinspre bisericuța din apropiere – după cum afirma Szarlej, din satul numit Lutomia – s-a auzit sunet de clopot, când Reynevan, care călărea în frunte, a ridicat brațul.

— Auziți?

Erau la o răspântie, lângă o cruce strâmbă și o statuie spălată de ploi și transformată într-un bolovan fără formă.

— Sunt goliarzi, a spus Szarlej. Cântă.

Reynevan a negat din cap. Sunetele care veneau și se pierdeau în desișul pădurii nu aminteau deloc nici de *Tempus est iocundum*, nici de *Amor tenet omnia*, nici de *In tabera quando sumus*, nici de vreun alt cântec cunoscut al goliarzilor. Vocile pe care le auzea nu aminteau deloc de vocile unor cântăreți, pe care de altfel îi depășiseră nu demult. Aminteau mai curând de...

A încleștat mâna pe mânerul spadei, alt dar primit la Świdnica. Apoi s-a aplecat în șa și a dat pinteni calului. La trap. Apoi la galop.

— Încotro? a răcnit Szarlej în urma lui. Stai, stai, la dracu'! Ne bagi în bucluc, nătărăule!

Reynevan nu asculta. A intrat într-o vale și, după aceasta, într-o poiană, unde lupta era în toi. Era o căruță cu doi cai înde-sați și un furgon acoperit cu o pânză groasă dată cu smoală neagră. Lângă furgon erau vreo zece bărbați îmbrăcați în veste scurte cu platoșă de metal, cu glugă și cămăși de zale, înarmați cu bâte, care atacaseră doi cavaleri. Înverșunați ca niște câini. Cavalerii se apă-rau. Înverșunați. Ca niște mistreți încolțiți.

Unul dintre cavaleri, călare, era în armură completă, acoperit de platoșă din cap până-n picioare, adică de la domul coifului până la vârfurile ascuțite ale ghetelor. Vârfurile sulițelor și lamele de cuțit fixate pe prăjini lungi de lemn răsunau lovindu-se de piep-tare și de benzile metalice, nereușind să pătrundă prin crăpături. Neputând să ajungă la călăreț, atacatorii se repezeau la cai. Nu-i răneau, se străduiau să nu-i schilodească – în fond, un cal costa o mulțime de bani –, dar îi loveau cu bâtele unde nimereau, sperând că animalele înnebunite îi vor arunca din șei pe călăreți. Și într-adevăr, un cal, ieșit din minți, scutura din cap, fornăia și mușca zăbala plină de bale. Antrenat pentru acest tip de luptă, dădea din picioare și lovea, îngreunând accesul la el însuși și la stăpânul său. Dar cavalerul se clătina atât de tare în șa, încât era de mirare că încă se mai ține acolo.

Atacatorii reușiseră să-l dea jos din șa pe cel de-al doilea călăreț, iar acum acesta se apăra diavolește, sprijinit de furgonul negru. Nu mai avea coif, de sub gluga dată la o parte se vedea părul lung, plin de sânge, de sub mustățile la fel de blonde sclipeau dinții. Îi res-pingea pe atacanți cu loviturile spadei pe care o ținea cu ambele mâini și care, deși era lungă și grea, șfichiuia în mâinile cavalerului ca și când ar fi fost o săbiuță decorativă de curte. Arma era cum-plită nu numai la înfățișare – căci accesul atacatorilor era blocat și de cei trei răniți care zăceau pe jos gemând de durere și încercând să se târască pe o parte. Restul atacatorilor arătau așadar un anumit respect și nu se apropiau, străduindu-se să-l atingă pe cavaler de la distanță. Dar chiar dacă loviturile nimereau, dacă nu erau atinși de lama grea a spadei lungi, tăișurile lor alunecau pe metal.

Observarea acțiunilor a căror descriere ne-a ocupat câteva rânduri lui Reynevan nu i-a luat decât o clipă. Avea în fața ochilor ceea ce ar fi avut oricine altcineva: doi cavaleri potriviți unul cu altul, atacați de o bandă de bădărani. Sau doi lei mușcați de hiene. Sau Roland și Florismart, împotrivindu-se unui număr mult mai mare de mauri. Așadar, într-o clipă, Reynevan s-a simțit Olivier. S-a năpustit, a smuls sabia din teacă, a lovit calul cu călcâiele și s-a repezit să-i salveze, fără să țină câtuși de puțin seama de strigătele de avertisment și de înjurăturile lui Szarlej.

Oricât ar fi fost de nebunesc, ajutorul venea exact la timp. Cavalerul atacat se prăbușise de pe cal făcând un zgomot ca un cazan de aramă aruncat din turla bisericii. Țintuit de bâte cu spatele spre căruță, blondul cu sabia lungă nu putea să-l ajute decât cu cuvinte murdare, cu care i-a împroșcat generos pe atacatori.

Iar atunci a intervenit Reynevan. I-a împrăștiat și i-a călcat în picioarele calului pe cei care se repeziseră peste cel căzut de pe cal, pe unul cu păr cărunt care nu se lăsase dat la o parte l-a lovit zdravăn cu spada peste coif. Coiful a căzut, iar bărbatul cărunt s-a întors, s-a strâmbat plin de ură, și-a luat avânt și l-a izbit pe Reynevan cu halebarda de aproape, din fericire numai cu mânerul. Dar Reynevan a căzut totuși de pe cal. Căruntul a sărit pe el, l-a înhățat, l-a apucat de gât. Și și-a luat zborul. Exact așa. Deoarece atât de zdravăn îl izbise Samson al Mierii cu pumnul într-o parte a capului. Alții s-au năpustit imediat împotriva lui Samson, care era în încurcătură. A smuls din pământ halebarda, primului atacator i-a ars una atât de zdravănă peste coif, că i-a smuls moțul, iar cel lovit s-a prăbușit ca secerat. Samson a îndoit halebarda ca pe o trestie și a rotit-o, făcând prăpăd în jurul lui și apărându-i pe Reynevan și pe cavalerul care se ridica de jos. În cădere, cavalerul își pierduse coiful, iar deasupra apărătorii pentru gât se vedea o față tânără, îmbujorată, un nas cârn și doi ochi verzi.

— Stați așa, râturi de porci! a strigat el cu o voce caraghioasă de soprană. Vă arăt eu, mâncători de căcat! Pe hârca Sfintei Sabina! O să mă țineți minte!

În ajutorul cavalerului blond aflat într-o poziție deplorabilă și care se apăra lângă căruță, a sărit Szarlej. Demeritul a înhățat ca un adevărat acrobat din galopul calului o sabie pe care cineva o aruncase pe jos, i-a împrăștiat pe atacatori, lovind în dreapta și în stânga cu o îndemânare uimitoare. Blondul, căruia în înghesuiala de lângă căruță cineva îi smulsese din mână sabia lungă, nu a mai pierdut timpul căutând-o în praf, ci s-a năpustit în luptă cu pumnii.

Se pare că ajutorul neașteptat înclinase balanța de partea celor atacați, când, dintr-odată, s-a auzit tropot de copite și în poiană au năvălit în plin galop patru bărbați cu armură grea. Dacă Reynevan avusese vreun moment de îndoială, acesta a fost spulberat de răcnetele triumfale ale atacanților pedeștri, care s-au aruncat cu o poftă dublă în luptă când au văzut că le veniseră ajutoare.

— Prindeți-i de vii! a urlat de sub coif conducătorul luptătorilor cu armură grea, care avea pe scut trei pești de argint. De vii pe nemernici!

Prima victimă a nou-sosiților a fost Szarlej. Demeritul a evitat cu agilitate lovitura securii de luptă și a sărit jos din șa, dar acolo l-a copleșit superioritatea numerică a atacatorilor pedeștri. Samson al Mierii i-a sărit imediat în ajutor, făcând prăpăd în jur cu sulița lui. Uriașul nu s-a speriat de cavalerul care se năpustise spre el cu securea, a lovit calul acestuia în placa de protecție de pe frunte cu atâta forță, că sulița i s-a rupt trosnind. Dar calul s-a clătinat și a căzut în genunchi. Iar călărețul blond a alunecat din șa. Cei doi au început să se lupte, încleștați ca doi urși.

Reynevan și tânărul care căzuse din șa se opuneau disperați celorlalți călăreți în armură, făcându-și curaj cu țipete sălbatice, înjurături și apelul la sfinți. Disperarea situației nu putea fi însă trecută cu vederea. Nimic nu lăsa să se înțeleagă că atacatorii, în înfierbântarea lor, țineau minte ordinul să-i prindă vii – și chiar dacă ar fi fost așa, Reynevan se și vedea deja în streang.

Dar soarta a fost îngăduitoare cu ei în acea zi.

— Arde-l în numele Domnului! Izbește, dacă crezi în Dumnezeu!

În mijlocul zăngăniturilor și al apelurilor credincioșilor la luptă, au pășit alte forțe – trei călăreți în armură completă și

coifuri cu zale în partea de jos, de tip *hundsgugel*, „gluga câinelui"[1]. Nu era nicio îndoială de partea cui luptau. Loviturile săbiilor lungi îi aruncau plini de sânge pe atacatorii pedeștri în nisip. Rănit grav, cavalerul cu pești pe blazon se clătina în șa. Altul l-a protejat cu scutul, l-a susținut, a apucat calul de căpăstru și au luat-o amândoi la goană în galop. Al treilea voia și el să fugă, dar a primit o lovitură în cap cu sabia și a căzut sub copite. Pedeștrii mai viteji au mai încercat să se apere cu bâtele, dar aruncau armele unul după altul și dispăreau în pădure.

Între timp, blondul îl doborâse pe adversarul său cu o lovitură puternică de pumn îmbrăcat în mănușa de fier și îl împingea cu piciorul în umăr când încerca să se ridice; cel împins a reușit totuși să se ridice greoi în șezut și se uita în jur după ceva cu care să-l lovească.

— Prinde! a strigat unul din luptători cu armură grea. Prinde, Rymbaba!

Numitul Rymbaba cel blond a prins din zbor ciocanul – un *martel de fer*[2] cu înfățișare urâtă și cu un avânt atât de puternic, încât se auzea vâjâitul aerului –, l-a lovit în coif pe cel care se străduia să se ridice o dată, de două ori, de trei ori. Capul celui lovit a căzut pe umăr, de sub placa de metal îndoită sângele a țâșnit din belșug pe *aventail*[3], pe guler și pe pieptar. Blondul s-a ridicat cu picioarele desfăcute deasupra rănitului și l-a lovit încă o dată.

— Isuse Hristoase, ce-mi mai place treaba asta..., a șoptit.

Tânărul cu nasul cârn a horcăit, a scuipat sânge. Apoi s-a îndreptat, a zâmbit cu buzele umede și a întins mâna spre Reynevan.

— Mulțumesc pentru ajutor, nobile domn. Pe oasele picioarelor Sfântului Afrodisius, n-am să uit! Eu sunt Kuno von Wittram.

---

[1] Coif cu fața descoperită, cu vizieră și cu vârful ascuțit, având atașată în partea de jos o împletitură din zale pentru protecția gâtului și a umerilor.

[2] Armă în formă de târnăcop și cu vârf ascuțit, folosită în Evul Mediu de cavaleri pentru a străpunge armura adversarului.

[3] Perdea flexibilă de zale atașată în partea inferioară a coifului pentru a proteja gâtul și umerii.

— Iar pe mină să mă bată dracii din iad dacă am să uit vreodată ajutorul vostru, a spus blondul, întinzând mâna dreaptă spre Szarlej. Eu sunt Paszko Pakosławic Rymbaba.

— Hai să plecăm, a comandat unul dintre cavaleri, arătându-şi de sub viziera ridicată chipul smead şi obraji vineţii din cauza tuleielor crescute după ce se bărbierise. Rymbaba, Witram, prindeţi capii! Mai repede, la dracu'!

— Ei, haide, haide! Rymbaba s-a aplecat şi şi-a suflat nasul în degete: Doar au fugit!

— Se vor întoarce imediat, a spus celălalt cavaler venit în ajutor, arătând spre scutul cu trei peşti de argint aruncat pe jos.

— V-aţi pierdut amândoi minţile de i-aţi atacat pe călători chiar aici?

Szarlej, mângâind calul pe crupă, i-a dăruit lui Reynevan o privire plină de înţelesuri.

— Tocmai aici, a repetat cavalerul. Pe moşia familiei Seidlitz. N-o să ne-o ierte...

— Nu ne-o iartă, a întărit al treilea. Pe cai, cu toţii!

Pe drum şi prin pădure se auzeau strigăte, nechezaturi, tropot de copite. Printre ferigi şi cioturi alergau halebardierii, pe drum goneau câteva zeci de călăreţi, luptători în armură grea şi arbaletrieri.

— La drum! a răcnit Rymbaba. Sus, dacă ţineţi la gâtul vostru!

Au pornit la galop, urmaţi de zgomotele şi şuieratul primelor săgeţi.

Nu au fost urmăriţi mult timp. Când pedestrimea a rămas în urmă, caii au încetinit pasul, nevenindu-le să creadă că scăpaseră. Arcaşii au mai tras o ultimă salvă şi, cu aceasta, urmărirea a luat sfârşit.

Ca să fie siguri, au mai mers la galop câtva timp, au mers în zigzag uitându-se mereu în urmă, printre dealuri şi păduri de paltin. Dar nu-i mai urmărea nimeni. Ca să lase caii să se odihnească, s-au oprit lângă un sătuc, la coliba de la margine. Fără să mai aştepte ca nou-veniţii să-i jefuiască locuinţa şi curtea, ţăranul a venit singur cu o farfurie cu plăcinte şi o cană cu lapte bătut.

Cavalerii s-au așezat lângă gard. Mâncau și beau în tăcere. Cel mai în vârstă, care spusese ceva mai înainte că se numește Notker von Weyrach, îl privea de mult timp pe Szarlej.

— Așaaa, a spus el în cele din urmă, ștergându-și mustățile mânjite de lapte bătut. Sunteți bărbați vrednici și curajoși, domnule Szarlej, și dumneata, domnișorule von Hagenau. Apropo, ești cumva strănepotul vestitului poet?

— Nu.

— Aha. Ce ziceam? A, da, că sunteți bărbați îndrăzneți și de toată isprava. Și slujitorul vostru, deși pare retardat, este uimitor de curajos și de bun luptător. Așaaa. Ați sărit în ajutorul băieților mei. Dar acum, din cauza asta, ați dat și voi de bucluc. V-ați luat de alde Seidlitz, iar aceștia sunt răzbunători.

— Așa este, a întărit al doilea cavaler, cu părul lung și mustăți stufoase, care se prezentase ca Woldan din Osiny. Seidlitz ăștia sunt niște fii de cățea. Tot neamul lor, adică și Laasan la fel. Și Kurzbach. Toți sunt niște nenorociți deosebit de răi și tâlhari răzbunători... Ei, Wittram, ei, Rymbaba, dar știu că ați încurcat lucrurile, naiba să vă ia!

— Trebuie să gândiți, a spus Weyrach. Să gândiți și unul, și altul.

— Păi, am gândit, a bombănit Kuno Wittram. Căci a fost așa: ne uităm, vedem că vine o căruță. Și ne-am zis: Oare ce-ar fi să o jefuim? Și din una în alta... Pfui, pe funia Sfântului Dismas! Știți și voi cum este.

— Știm. Dar trebuie să gândești.

— Și în plus, a adăugat Woldan din Osiny, să fii atent la escortă!

— Nu era escortă. Numai vizitiul, un slujitor și un călăreț cu blană de castor, probabil negustorul. Ăștia au fugit. Și așa că ne-am spus: marfa e a noastră. Și atunci ce să vezi: ca din pământ au apărut cincisprezece amărâți cu halebarde...

— Păi, asta îți spuneam: trebuie să gândești.

— Dar și vremurile sunt așa! s-a posomorât Paszko Pakosławiec Rymbaba. Unde am ajuns! O căruță nenorocită și idioată, cu siguranță că acolo, sub coviltir, era marfă de trei groși și s-au apărat de parcă ar fi fost cel puțin Sfântul Graal.

— Mai înainte nu era așa, a încuviințat din cap cel de-al treilea cavaler, cel măsliniu, tuns modern cu breton negru, nu cu mult mai în vârstă decât Rymbaba și Wittram, care se numea Tassilo de Tresckow. Mai înainte, când strigai: „Stai și dai!", dădeau. Dar astăzi se apără, se luptă ca niște diavoli, parcă ar fi condotieri din Veneția. E rău de noi! Cum să ne facem meseria aici, în aceste condiții?

— Nicicum, a conchis Weyrach. Acest *exercitium* al nostru este din ce în ce mai dificil, misiunea noastră de raubritter este tot mai grea. Hei...

— Heeei..., l-au îngânat cu voce jalnică în cor raubritterii. Heeei...

— În gunoaie râmă porcii, a observat Kuno Wittram și a arătat spre ei. Să luăm și unul de mâncare?

— Nu, a decis după o clipă de reflecție Weyrach. Nu avem timp.

S-a ridicat în picioare.

— Domnule Szarlej, a spus el, cu siguranță nu este bine să vă lăsăm pe toți trei singuri aici. Alde Seidlitz sunt răzbunători, în mod sigur au trimis deja poteri peste tot, o să vă urmărească pe drumuri. Așa că vă rog să mergeți cu noi. La Kromolin, unde stăm noi. Acolo sunt slujitorii noștri și vor fi și destui prieteni. Acolo nu vă amenință nimeni și nu vă va face nimeni niciun rău.

— Să încerce numai! și-a burzuluit Rymbaba mustățile blonde. Haideți cu noi, haideți, domnule Szarlej. Pentru că vă spun, mi-ați devenit deosebit de drag.

— Iar mie tânărul domnișor Reinmar. Kuno Wittram l-a bătut pe umăr pe Reynevan: Jur pe mistria Sfântului Ruprecht din Salzburg! Haideți cu noi la Kromolin. Domnule Szarlej? Da?

— Bine.

— Atunci la drum, *comitiva*[1], s-a întins Notkervon Weyrach.

[1] „Escorta", în lb. latină, în original (n. red.).

Când s-a alcătuit grupul, Szarlej a rămas la urmă și i-a chemat discret la el pe Reynevan și pe Samson al Mierii.

— Acel Kromolin, a spus el încet, bătând calul pe grumaz, este undeva în apropiere de Muntele de Argint și Stoszowice, lângă așa-numita Potecă Cehă, un drum care duce din Cehia prin Trecătoarea de Argint la Frankenstein și apoi pe drumul spre Wrocław. Așadar, ne prinde foarte bine să mergem cu ei și este în drumul nostru. Și suntem mult mai în siguranță. Să ne ținem de ei. Și să închidem ochii la treburile cu care se ocupă. Când dai de necaz nu poți fi mofturos. Vă sfătuiesc totuși să fiți cu băgare de seamă și să nu vorbiți prea mult. Samson?

— Tac și fac pe clovnul. *Pro bono commune*[1].

— Perfect. Reinmar, vino mai aproape. Trebuie să-ți spun ceva.

Reynevan, care era deja în șa, s-a apropiat, bănuind ce îl așteaptă și ce urmează să audă. Nu se înșelase.

— Ascultă-mă cu atenție, nătărău incorigibil! Ești pentru mine un pericol de moarte prin simplul fapt că exiști. Nu permit să sporești acest pericol prin purtare și prin fapte de cretin. Nu voi comenta faptul că, dorind să te arăți nobil, te-ai dovedit un prost, te-ai repezit în ajutorul unor tâlhari și i-ai sprijinit în lupta cu forțele de ordine. Nu te mai bat la cap, să dea Domnul să fi învățat ceva. Dar îți spun: dacă mai faci o singură dată așa ceva, te las în voia sorții definitiv și irevocabil. Ține mine, măgarule, bagă-ți în cap, idiotule: ție nu-ți va sări nimeni în ajutor când vei avea nevoie, numai un idiot se grăbește să sară în ajutorul altora. Dacă cineva strigă „Ajutor!" trebuie să întorci spatele și să pleci cât mai repede. Repet: dacă pe viitor doar întorci capul spre un sărac, spre o domniță în suferință, spre un copil nedreptățit sau un câine bătut, ne despărțim. Și să faci după aceea pe Perceval pe propria socoteală și pe propriul risc.

— Szarlej...

— Taci. Și să te consideri avertizat. Eu nu glumesc.

---

[1] „Pentru binele tuturor", în lb. latină, în original (n. red.).

Mergeau prin lunci din mijlocul pădurii, prin buruieni și ierburi care ajungeau până la scările cailor. La apus, cerul adormit sub puful zdrențuit al norilor era brăzdat de dungi de purpură arzătoare. Zidul munților și al codrilor întunecați din Trecătoarea Sileziană se înnegreau.

Notker von Weyrach și Woldan din Osiny mergeau cu figuri grave și concentrate în avangardă, cântând un imn; din când în când, ridicau spre cer ochii de sub glugile date la o parte. Cântecul lor, deși nu era foarte tare, răsuna demn și aspru.

Pange lingua gloriosi
Corporis mysterium,
Sanguinisque pretiosi,
Quem in mundi pretium
Fructus ventris generosi
Rex effudit Gentium.[1]

„Slăvește, limbă, taina
Trupului și celui mai scump Sânge
pe care, ca un izvor de milostivire,
l-a vărsat în timpul zilelor pământești
Cel care a avut drept mamă o Fecioară,
Regele neamurilor demn de slavă."

Ceva mai în spate, ca să nu fie deranjați în propria cântare, mergeau Tassilo de Tresckow și Szarej. Cântau amândoi – deși cu mai puțină seriozitate – o baladă de dragoste.

Sô die bluomen ūz dem grase dringent,
same si lachen gegen der spilden sunnen,
in einem meien an dem morgen fruo,
und diu kleinen vogelin wol singent

[1] Imn euharistic al cărui autor este Sfântul Toma de Aquino, traducerea în lb. poloneză apud după *Modlitewnik*, PAX, 1990) (n. a).

in ir besten wîse, die si kunnen,
waz wünne mac sich dâ gelîchen zuo?[1]

„Ca atunci când florile ies din iarbă.
Ca și când ar râde spre soarele luminos
În dimineața timpurie a zilei de mai
Ca și când păsărelele ar cânta
Cea mai frumoasă cântare pe care o știu
Ce desfătare se poate compara cu aceasta?"

În urma cântăreților mergeau în ritm Samson al Mierii și Reynevan. Samson asculta, se legăna în șa și murmura ceva, era clar că știe cuvintele baladei de dragoste și că, dacă nu ar fi fost nevoit să rămână incognito, s-ar fi alăturat și el cu plăcere corului. Reynevan era cufundat în gânduri la Adela. Dar era destul de greu să-și adune gândurile, căci Rymbaba și Kuno Wittram, care încheiau cavalcada, răcneau tot timpul cât îi ținea gura cântece deocheate de beție. Repertoriul lor părea inepuizabil.

Mirosea a fum și fân.

Verbum caro, panem verum
verbo carnem efficit:
fitque sanguis Christi merum,
et si sensus deficit,
ad firmandum cor sincerum
sola fides sufficit.[2]

„Întrupat astfel în cuvânt
pâinea o schimbă în trupul Său

[1] Walther von der Vogelweide, în traducerea în lb. poloneză a lui Witold Wirpasza apud *Album poezji miłosnej*, „Album de poezie de dragoste", Iskry, Varșovia, 1970 (n. a.).

[2] Același imn al Sfântului Toma de Aquino, versul al patrulea, în latină.

vinul este Sângele lui Hristos,
zadarnic privirea vrea să vadă
numai credința, vorbirea lui Dumnezeu,
trimite siguranță despre aceasta în inimă."

Melodia elevată și cuvintele evlavioase ale lui Toma de Aquino nu induceau pe nimeni în eroare, reputația cavalerilor le-o lua înainte. Când vedeau procesiunea, femeile care culegeau buruieni erau cuprinse de panică și o luau la fugă ca niște căprioare adolescente. Tăietorii de lemn se ascundeau printre buturugi, ciobanii cuprinși de groază se băgau sub oi. Dohotarul lăsa pe loc cărucior-ul și o lua la sănătoasa. Trei călugări rătăcitori minoriți au fugit, rupându-și sutanele la spate. Strofele poetice ale lui Walter von der Vogelweide nu aveau un efect liniștitor, dar deloc liniștitor asupra lor:

Nü wol dan, welt ir die wârheit schouwen,
gen wir zuo des meien hôhgezîte!
der ist mit aller sîner krefte komen.
seht an in und seht an werde frouwen,
wederz dâ daz ander überstrîte:
das bezzer spil, ob ich daz hân genomen.

„Să privim așadar când se va întâmpla adevărul!
Să mergem la nunta, pregătită de luna mai,
Când și-a arătat puterea întreagă.
Să o privim pe ea și pe domnițele mândre.
Care din ele este mai bună?
Nu am și eu în dar o părticică?"

Samson al Mierii îngâna pe sub nas. *Adela mea*, își spunea Reynevan, *Adela mea. Într-adevăr, când vom fi în cele din urmă împreună, când despărțirea va lua sfârșit, va fi ca în cântecul lui Walther von der Vogelweide pe care îl cântă ei, va veni luna mai. Sau ca în alte poezii ale aceluiași poet...*

Rerum tanta novitas
in solemni vere
et veris auctoritas
jubet nos gaudere...

„Toate lucrurile renasc
în lumina primăverii,
Iar puterea primăverii
ne poruncește să ne bucurăm."

— Ai spus ceva, Reynevan?
— Nu, Samson, nu am spus nimic.
— Ha, dar ai scos niște mormăieli ciudate.

Ei, primăvara, primăvara... Iar Adela mea este mai frumoasă decât primăvara. Ah, Adela, Adela, unde ești, iubita mea? Când te voi vedea în sfârșit? Îți voi săruta buzele? Sânii...

Mai repede, înainte, mai repede. La Ziębice!

Sunt curios și unde este, și ce face Nicolette cea Blondă, s-a întrebat Reynevan pe neașteptate.

Genitori, Genitoque
laus et jubilatio,
salus, honor, virtus quoque
sit et bendictio...[1]

„Lui Dumnezeu Tatăl și Fiul
Preamărire în toate zilele noastre
Veacul în veac să transmită
imnul triumfului, recunoștinței, laudei."

[1] Din nou Toma de Aquino, același imn *Pange lingua...* Ultimele versuri sunt citate ca *Tantum ergo*.

De la coada procesiunii, nevăzuți dincolo de cotitura drumului, Rymbaba și Wittram răcneau speriind animalele sălbatice:

Tăbăcarii preacurvarii
Curul și l-au jupuit.
Iar cizmarii, poponarii,
Din el ghete-au meșterit![1]

[1] Am preluat din *Słownik polskich wyzwisk, inwektu i określeń pejoratywnych [Dicționarul de denumiri, invective și expresii peiorative]* de Ludwik Stomma (Oficyna Wydawnicza Graf-Punkt, Varșovia, 2000). Este un refren al muntenilor din zona Sucha Beskidzka. Frumos, trebuie să recunoaștem. Și emoționant (n. a.).

Capitolul 17

În care, la reşedinţa raubritterilor din Kromolin, Reynevan face cunoştinţe noi, mănâncă, bea, coase urechi retezate şi participă la Consfătuirea Miliţiei Angelice. Până când la Kromolin sosesc oaspeţi cu totul neaşteptaţi.

Din punct de vedere al strategiei şi apărării, aşezarea raubritterilor din Kromolin era foarte bine situată – se afla pe o insulă formată de un braţ lat şi noroios al râului Jadkowa. Accesul se făcea pe un pod ascuns de sălcii şi trestii, dar putea fi oprit uşor, aşa cum arătau stăvilarele, caprele de lemn şi barierele cu spini, pregătite în mod clar pentru ca în caz de necesitate să blocheze drumul. Chiar şi în semiîntunericul amurgului care se lăsa se vedeau şi alte elemente de fortificaţii – sârmă şi pari ascuţiţi înfipţi în malul noroios. În plus, chiar la intrare, podul era prevăzut cu un lanţ gros, dar acesta a fost imediat înlăturat de argaţi, chiar înainte ca Notker von Weyrach să apuce să sufle în corn. Fără îndoială, fuseseră zăriţi înainte din prepeleacul care se înălţa deasupra arinişului.

Au păşit pe insulă, între colibele acoperite cu stuf şi şoproane. Clădirea principală, ca o fortăreaţă, era moara, iar ceea ce continua dincolo de braţul râului era, de fapt, răstoaca

morii. Stăvilarele erau ridicate, moara funcționa, roata huruia, apa curgea cu zgomot, făcând o spumă albă. Dincolo de moară și de acoperișurile colibelor se vedeau licărind multe foculeț. Se auzeau muzică, strigăte, discuții animate.

— Petrec, a ghicit Tassilo de Tresckow.

De dincolo de colibe a venit în fugă chicotind o fată ciufulită și cu părul fluturând în vânt, urmărită de un bernardin corpolent. Au dispărut amândoi într-un grajd, de unde peste o clipă s-au auzit râsete și chicoteli.

— Ei, poftim, a mormăi Szarlej. Exact ca acasă.

Au trecut pe lângă latrina ascunsă în tufișuri, care se deconspira însă prin duhoare, și au ajuns în poiana plină de oameni, luminată de foc, răsunând de muzică și de vorbire dialectală. Fuseseră văzuți, și imediat lângă ei au apărut câțiva slujitori și argați de la grajduri. S-au așezat, caii cavalerilor au fost luați imediat în grijă. Szarlej i-a făcut semn din ochi lui Samson, uriașul a oftat și a plecat cu argații, trăgând caii după el.

Notker von Weyrach i-a predat coiful scutierului, dar și-a luat spada sub braț.

— Au venit mulți oameni, a remarcat el.

— Mulți, a confirmat scutierul. Și se spune că vor veni și mai mulți.

— Haideți, haideți, i-a îndemnat Rymbaba frecându-și mâinile. Mi-e foame!

— Așa este! l-a susținut și Kuno Wittram. Și mi-e și sete!

Au trecut pe lângă fierăria care dogorea de jar, duhnea a cărbune și răsuna a metal, unde câțiva fierari negri ca niște ciclopi munceau din greu, căci aveau treabă până peste cap. Au trecut pe lângă grajd, care fusese transformat în abator – pe ușile larg deschise se vedeau sferturi de porci și de boi mari atârnați de picioare; din boul de abia sfârtecat tocmai se scoteau măruntaiele într-o cadă. În fața grajdului ardeau focuri, deasupra jarului sfârâiau purcei și miei înfipți în țepușe. Cazanele și oalele pline de funingine scoteau aburi și ademeneau cu mireasma lor. Alături, pe bănci, la masă sau direct pe pământ, ședeau cei care mâncau, în mijlocul

grămezilor crescânde de oase roase unde rânjeau și se mușcau câinii. Lumina lămpilor răzbătea prin ferestrele cârciumii de unde se scoteau mereu butoaiele, asediate imediat de cei însetați.

Poiana înconjurată de clădiri era luminată de flăcările pâlpâitoare ale opaițelor. Oamenii forfoteau peste tot, țărani, argați, slujitori, târfe, negustori, jongleri, bernardini, franciscani, evrei și țigani. Și o mulțime de cavaleri și scutieri înarmați, negreșit cu spadele la brâu sau sub braț.

Echipamentul cavalerilor definea statutul și starea materială. Cei mai mulți erau în echipament complet, câțiva se mândreau chiar cu produse ale meșterilor postăvari din Nürnberg, Augsburg și Innsbruck. Dar erau și dintre aceia care purtau armura incompletă, aveau peste cămașa de zale numai platoșa, pavăza pentru gât, apărătorile pentru umeri și șolduri.

Au trecut pe lângă hambar, pe scările căruia concerta un grup de muzicanți ambulanți, scârțâiau scripcile, piuiau fluierele, vuiau violoncelele, cântau flautele și cornurile. Cântăreții țopăiau în ritm și zăngăneau din clopoțeii și alte zdrăngănele cusute de costume. Ceva mai departe, pe un podium de lemn, câțiva cavaleri dansau, dacă se pot numi dans săriturile și țopăielile care aminteau mai degrabă de boala Sfântului Vit. Zgomotul pe care îl făcea tropăitul lor pe scânduri acoperea zarva, iar praful stârnit se ridica într-un nor care irita nasul. Târfele și țigăncile râdeau și chicoteau mai strident decât fluierele goliarzilor.

În mijlocul poienii, într-un dreptunghi mare de pământ bătătorit, marcat în colțuri cu opaițe, oamenii se dedicau unor distracții mai bărbătești. Cavalerii în armură își încercau reciproc îndemânarea în folosirea armelor și testau rezistența platoșelor. Lamele zbârnâiau, securile și *morgenstern*-urile[1] izbeau în ținte, se auzeau înjurături furioase și strigăte de încurajare din partea privitorilor. Doi cavaleri, dintre care unul cu crapul de aur al familiei Glaubitz pe scut, se distrau destul de periculos, căci nu

[1] Buzdugan cu un cap sferic acoperit cu țepușe sau lamele ascuțite de metal, folosit în Evul Mediu în special în Germania și în Elveția.

aveau coifuri. Glaubitz lovea cu sabia – adversarul lui, care se apăra cu un scut convex, încerca să apuce arma cu vârful zimțat al gărzii sabiei.

Reynevan s-a oprit în loc, ca să privească lupta, dar Szarlej l-a tras de cot, spunându-i să meargă după raubritterii pe care mâncarea și băutura îi interesau mai mult decât luptele cu arme. Și s-au trezit imediat chiar în mijlocul veneraţiei și al petrecerii. Strigând ca să se audă peste zgomot, Rymbaba, Wittram și de Tresckow s-au salutat cu cei cunoscuți, și-au strâns mâinile și s-au bătut pe umeri. Pe scurt, toți, inclusiv Szarlej și Reynevan, ședeau înghesuiți la masă, mușcau hălci zdravene din carnea de porc și de oaie și goleau cănile cu urări de bine, de sănătate și de fericire. Dispreţuind ceva atât de mic precum cana, Rymbaba – cel după cum se vede foarte însetat – bea mied dintr-un ciubăraș de un *garniec*[1], iar băutura aurie i se scurgea de pe mustăți pe platoșă.

— Sănătate! Pe mâna dumitale!

— În onoarea dumitale!

— Să ne meargă bine!

Pe lângă Glaubitz, care lupta în poiană, mai erau și alți raubritteri care în mod clar nu considerau că apucăturile tâlhărești făceau de rușine stema neamului și nu ascundeau acest lucru. Nu departe de Reynevan mesteca de zor în dinți zgârciurile un zdrahon purtând o jachetă cu blazonul familiei Kottwitz – un ciomag roșu pe un fond albastru. În apropiere se fâțâia altul, cârlionțat, care purta Trandafirul, blazonul familiei Poraj, cavaleri polonezi adunați laolaltă tocmai de *cri de guerre*[2]. Iar altul, lat în umeri ca un bivol, era îmbrăcat cu o jachetă împodobită cu un râs de aur. Reynevan nu mai ținea minte ce blazon era acesta, dar i s-a amintit imediat.

— Domnul Bożywoj de Lossow, a făcut prezentările Notker von Weyrach. Domnii Szarlej și Hagenau.

---

[1] Veche unitate poloneză de măsură pentru volum, echivalentă cu aprox. 3,76 l.

[2] „Strigăt de luptă", în lb. franceză, în original (n. red.).

— Am onoarea - Bożywoj a scos din gură coasta de porc, iar grăsimea a picat pe râsul de aur. Am onoarea, poftiți... Hagenau, hm... Urmașul acelui poet vestit?

— Nu.

— Aha! Atunci să bem. Sănătate!

— Sănătate!

— Domnul Wencel de Hartha, i-a prezentat Weyrach pe cei-lalți nou-sosiți. Domnul Buko von Krossig.

Reynevan a privit curios. Buko von Krossig, care avea o armură tivită cu alamă, era o persoană vestită în Silezia, mai ales de la Rusaliile din anul anterior, când organizase un jaf îndrăzneț împotriva suitei și a persoanei custodelui colegiului catedralei din Głogów. Acum, cu fruntea încruntată și pleoapele strânse, vestitul raubritter îl privea fix pe Szarlej.

— Nu ne cunoaștem? Nu ne-am mai văzut cândva?

— Nu este exclus, a răspuns nonșalant demeritul. Poate la biserică?

— Sănătate!

— Fericire!

— Să ne meargă în plin!

— ...Sfat, îi spunea Buko von Krossig lui Werych. Ținem sfat. Numai să termine toți de mâncat. Traugott von Barnhelm. Și Eckhard von Sulz.

— Eckhard Sulz, s-a strâmbat Notker von Weyrach. Păi, e clar. Ăsta își bagă nasul peste tot. Și despre ce trebuie să ținem sfat?

— Despre expediție, a spus un cavaler care ședea mai departe, ducând în mod distins la gură bucățile de carne pe care le tăia cu stiletul din copanul ținut în mână.

Avea părul lung, cărunt, mâini îngrijite și un chip a cărui noblețe nu era compromisă nici de cicatricele vechi.

— Se pare că se pregătește o expediție, a repetat el.

— Și împotriva cui, domnule Markwart?

Bărbatul cărunt nu a apucat să răspundă. În poiană s-a iscat zarvă și s-au auzit țipete. Cineva a înjurat, cineva a urlat, un câine

lovit scâncea jalnic. Cineva striga tare să vină un bărbier sau un evreu. Sau amândoi.

— Auziți? a arătat cu capul bărbatul cărunt, zâmbind batjocoritor. Exact la timp. Ce s-a întâmplat. Ei? Domnule Jasiek?

— Otto Glaubitz l-a crestat pe John Schoenfeld, a răspuns gâfâind un cavaler cu mustăți subțiri și crescute în jos, ca de tătar. Au nevoie de un doctor. Dar a plecat. S-a dus, a dispărut, ticălosul.

— Dar cine amenința ieri că îl învață pe evreu să mănânce ca toată lumea? Cine s-a apucat să-i dea cu forța carne de porc? Pe cine am rugat eu să-l lase în pace pe nefericit? Pe cine am dojenit?

— Ca de obicei, ați avut dreptate, preacinstite domnule Stolberg, a recunoscut fără chef mustăciosul. Dar acum ce ne facem? Schoenfeld sângerează ca un porc, iar de bărbier nici urmă, au rămas numai uneltele lui evreiești...

— Dați-le încoace, a rostit tare și fără să stea pe gânduri Reynevan. Și aduceți-l și pe rănit. Și faceți lumină, mai multă lumină!

Rănitul care a aterizat cu zgomot o clipă mai târziu pe masă era bărbatul din poiană, unul dintre cei doi care luptau fără coif. Ca urmare a nechibzuinței sale, fusese tăiat până la osul feței și îi fusese retezată urechea care acum atârna. Rănitul înjura și se zbătea, sângele curgea din belșug pe tăblia din lemn de tei a mesei, stropea fripturile, îmbiba pâinea.

Au adus și sacul medicului, iar la lumina câtorva torțe care sfârâiau, Reynevan s-a pus pe treabă. A găsit flaconul cu *larendogra*[1], a turnat conținutul peste rană; în timpul acestei operațiuni, rănitul se zbătea ca un nisetru în plasă, mai-mai să cadă de pe masă, așa că a trebuit să fie ținut zdravăn. Reynevan a pus repede ață în acul curbat și a început să coasă, străduindu-se să execute cusături pe cât posibil egale. Pacientul operat a început să rostească blasfemii, referiri scârboase la câteva dogme religioase,

[1] Băutură alcoolică preparată pe bază de rozmarin, cimbru ș.a., folosită și ca dezinfectant, a cărei rețetă este atribuită reginei Elisabeta, soția regelui Ungariei Carol Robert (1288–1342). Denumirea provine din limba franceză: *l'eau de la reine d'Hongrie,* „apa reginei Ungariei".

astfel că Markwart von Stolberg i-a astupat gura cu o bucată de cotlet de porc. Reynevan i-a mulțumit din priviri. Și cosea, cosea sub privirile curioase ale publicului care înconjurase masa. Alunga cu mișcări din cap fluturii de noapte care zburau în stoluri dese spre torțe, se concentra ca să fixeze urechea cât mai aproape de locul ei inițial.

— O cârpă curată, a cerut după câtva timp.

Imediat a fost prinsă una din târfele care căscau gura acolo și i-au smuls cămașa, apoi protestele au fost aplanate cu câteva palme la fund.

Reynevan a bandajat temeinic și a strâns capul rănitului cu fâșiile de pânză de in. Rănitul, în mod uimitor, nu a leșinat, ci s-a ridicat în fund, a spus ceva nedeslușit despre Sfânta Lucia, a gemut, a gâfâit și i-a strâns mâna lui Reynevan. Imediat după aceea, toți au început să-i strângă mâna, felicitându-l pe medic pentru treaba bine făcută. Reynevan primea felicitările zâmbind mândru. Deși își dădea seama că nu prea îi ieșise bine treaba cu urechea, vedea pe numeroasele mutre care îl înconjurau urme de răni cusute mult mai prost. Rănitul bâiguia ceva de sub bandaj, dar nimeni nu-l asculta.

— Ei, ce ziceți? Grozav, nu-i așa? Szarlej primea și el felicitări alături: *Doctus doctor*, să mă ia naiba. Bun medic, așa este?

— Bun, a recunoscut fără nicio sfială vinovatul, acel Glaubitz cu crapul de aur pe blazon, și i-a dat lui Reynevan o cană cu mied. Și treaz, ceea ce printre doctorași e ceva rar. Schoenfeld a avut noroc!

— A avut noroc, a comentat rece Buko von Krossig, pentru că l-ai crestat tu. Dacă l-aș fi crestat eu, nu ar mai fi avut ce să coasă.

Interesul pentru eveniment a scăzut brusc, întrerupt de sosirea altor oaspeți, care se îndreptau spre terenul de luptă din Kromolin. Raubritterii au început să murmure, s-a produs o agitație care arăta că venise cineva important. Reynevan se uita și el ștergându-se pe mâini.

Cavalcada alcătuită din vreo zece bărbați înarmați era condusă de trei călăreți. În centru călărea un grăsan chel cu o platoșă neagră smălțuită, în dreapta lui era un cavaler cu chip posomorât și

cu o cicatrice în diagonală pe frunte, iar în stânga – un preot sau un călugăr, dar cu sabie la șold și cu guler de metal la cămașa de zale pusă direct peste sutană.

— Au sosit Barnhelm și Sulz, a anunțat Markwart von Stolberg. La cârciumă, domnilor cavaleri! La sfat! Mai departe, mai departe! Chemați-i pe cei care se giugiulesc cu târfele prin podurile grajdurilor! Treziți-i pe cei care dorm! La sfat!

S-a produs o oarecare învălmășeală, fiecare dintre cavalerii care se duceau la sfat și-a luat câte ceva de mâncat și de băut. Slujitorii erau chemați cu voce tare și amenințătoare să aducă alte ciubărașe și căni. Printre cei care alergaseră la auzul chemării a apărut și Samson al Mierii. Reynevan l-a chemat încetișor și l-a oprit lângă el. Voia să-l scutească pe tovarășul său de soarta slujitorilor, căci raubritterii nu se zgârceau când era vorba să le care lovituri de pumni și de picioare.

— Mergeți la sfatul acela, le-a spus Szarlej. Amestecați-vă prin mulțime. E bine să știm ce pun la cale tovarășii noștri.

— Dar tu?

— Eu am pentru moment alte planuri.

Demeritul a prins cu privirea ochii focoși ai unei țigănci care se învârtea prin apropiere. Avea farmec, deși era cam îndesată și purta inele de aur împletite în părul negru ca pana corbului. Țiganca i-a făcut cu ochiul.

Reynevan ar fi avut chef să comenteze. Dar s-a stăpânit.

În cârciumă era înghesuială. Sub tavanul scund se adunau fumul și duhoarea. Erau oameni care nu-și mai scoseseră de mult armura, așa că mirosea puternic a fier și nu numai. Cavalerii și scutierii grupaseră băncile în așa fel, încât să alcătuiască un fel de imitație a Mesei Rotunde a regelui Artur, dar acolo nu era nici pe departe loc pentru toată lumea. O mare parte din ei stăteau în picioare. Printre cei din margine, ca să nu sară în ochi, erau Reynevan și Samson al Mierii.

Sfatul a fost deschis de Markwart von Stolberg, care a salutat numele cele mai distinse. Apoi a luat cuvântul Traugott von Barnhelm, nou-venitul gras și chel, în armură acoperită de smalț negru.

— Chestiunea constă în faptul că episcopul de Wrocław, Konrad – a spus el, punând cu zgomot în fața sa sabia în teacă – convoacă bărbați înarmați sub culorile sale. Înseamnă că strânge armată, ca să-i lovim din nou pe cehi, adică pe eretici. Adică înseamnă că va fi o cruciadă. M-a înștiințat printr-un om de încredere, domnul staroste Kolditz, și a spus că cine dorește se poate alătura armatei cruciaților. Cruciaților li se vor ierta vinile, iar ce va câștiga fiecare va fi al lui. Popii i-au prezis lui Konrad felurite lucruri, dar nu-mi amintesc, însă este aici *pater* Hiacynt, pe care, adică, l-am luat pe drum și o să vă explice el mai bine.

Pater Hiacynt, preotul acela înarmat, s-a ridicat și a aruncat pe masă arma, o sabie lungă și grea.

— Binecuvântat fie Domnul – a rostit răsunător ca din amvon, ridicând brațele într-un gest de predicator –, stânca mea! El îmi călăuzește mâinile spre luptă, degetele la război! Fraților! Credința a plecat! În Cehia, molima eretică a dobândit forțe noi, balaurul hâd al ereziei husite ridică fruntea semeț! Oare voi, cavaleri cu acoladă, veți privi indiferenți, când sub semnul crucii se adună mulțimi ale oamenilor de stare mai joasă? Când, văzând că husiții încă mai trăiesc, Maica Domnului plânge și se zbuciumă în fiecare dimineață? Nobili domni! Vă amintesc cuvintele Sfântului Bernard: „Să ucizi un dușman pentru Hristos înseamnă să-l câștigi pentru Hristos!"

— La obiect, a intervenit sumbru Buko von Krossig. Fă un rezumat, *pater*!

— Husiții, a rostit *pater* Hiacynt izbind în masă cu ambii pumni deodată. Dumnezeu este dezgustat de husiți. Și de acea Dumnezeu se va bucura când vor fi loviți cu sabia și sufletele lor nu vor mai ajunge în rătăcire și în necurățenie! Pentru că plata pentru păcat este moartea! Moarte, așadar, moarte necredincioșilor cehi, foc și pieire molimei eretice! De aceea vă spun și vă rog, în numele Înălțimii Sale episcopul Konrad, puneți-vă semnul crucii pe armuri,

frați cavaleri, deveniți Miliția Angelică! Și vi se vor ierta vinile și păcatele, atât pe lumea aceasta, cât și la Judecata Domnului. Și ce va câștiga fiecare al său va fi.

Un timp a domnit liniștea. Cineva a râgâit, cuiva îi chiorăia mereu stomacul. Markwart von Stolberg a tușit, s-a scărpinat după ureche, și-a plimbat privirile de jur împrejur.

— Ei, ce ziceți, domnilor cavaleri? Ei? Domnilor din Miliția Angelică?

— Era de așteptat, a luat cuvântul primul Bożywoj de Lossow. La Wrocław a fost oaspete cu o suită bogată legatul Brandt. M-am gândit chiar să-l atac undeva pe drumul spre Cracovia, dar escorta era prea puternică. Nu este un secret că Brandt a fost chemat de cardinal la cruciadă. Papa s-a săturat de husiți.

— Adevărul este că în Cehia situația nu e deloc bună, a adăugat Jaśko cel Șchiop din Łubnia, raubritterul cu mustăți de tătar pe care Reynevan îl cunoștea deja. Cetățile Karlštejn și Żebrak sunt asediate, pot să cadă de la o zi la alta. Mi se pare că, dacă nu facem ceva la timp cu cehii, atunci vor face cehii ceva cu noi. Trebuie să chibzuim la aceasta.

Ekhard von Sulz, cel cu cicatricea în diagonală pe frunte, a înjurat, a repezit mâna spre garda spadei.

— Ce am de chibzuit? a răbufnit. Foarte bine vorbește *pater* Hiacynt: moarte ereticilor, foc și nimicire! Bate-l pe ceh, dacă ești virtuos! Și cu această ocazie câștigăm și noi ceva, căci așa e corect, pentru păcat este pedeapsă, pentru virtute, răsplată.

— E adevărat, a spus și Woldan din Osiny, cruciada este un război mare. Și la un război mare, oamenii se îmbogățesc mai repede.

— Dar o și încasează mai repede în frunte, a remarcat Poraj cel cârlionțat. Și mai zdravăn!

— Da' fricos ai mai devenit, domnule Błażej, a strigat Otto Glaubitz, tăietorul de urechi. De ce să te temi aici? Din moment ce mama ne-a născut! Iar aici, când ne facem treaba, nu ne punem gâtul în joc? Și cu ce te îmbogățești aici? Ce să iei? Punga negustorului? Dar acolo, în Cehia, în lupta la grămadă, dacă ai norocul să prinzi un cavaler de viu, poți să cer răscumpărare chiar și două

sute de pungi de groși. Iar dacă îl dobori, îi iei calul, armele, asta e pe puțin douăzeci de grivne, oricum ai socoti. Și dacă luăm un oraș...

— Ei, a intervenit Pasko Rymbaba. Acolo orașele sunt bogate, în castele, trezoreriile sunt pline. Oricum, Karlštejnul despre care se vorbește mereu. Îl luăm și îl jefuim...

— Of, ce ți-a trecut prin cap, a pufnit cavalerul cu ciomagul roșu pe blazon. Karlštejn nu este în mâinile husiților, ci ale catolicilor. Cetatea este asediată de eretici, cruciada trebuie să meargă în ajutorul lor! Iar tu, Rymbaba, țap prost ce ești, nu te pricepi deloc la politică.

Pasko Rymbaba a roșit și și-a ciufulit mustățile.

— Ai grijă pe cine faci prost, Kottwitz, s-a stropșit el, scoțându-și securea de la brâu. La politică nu mă pricep, dar cum să-ți ard una în scăfârlie, la asta mă pricep destul de bine!

— *Pax, pax*, i-a liniștit Bożywoj de Lossow, împingându-l aproape cu forța pe Kottwitz să se așeze înapoi, în timp ce acesta se întindea deja peste masă cu pumnul strâns pe mânerul stiletului. Liniște! Amândoi! Exact ca niște copii! Nu știți altceva, imediat puneți mâna pe cuțit!

— Domnul Hugo are dreptate, a adăugat Traugott von Barnhelm. Paszko, nu poți să-ți însușești tainele politicii. Aici vorbim de cruciadă. Știi ce este aceea o cruciadă? Adică, așa ca Godefroy de Bouillon, ca Richard Inimă-de-Leu, adică știți, înțelegeți, Ierusalim, în general. Nu-i așa?

Raubritterii au încuviințat din cap, dar Reynevan ar fi pariat pe toți banii lui că nu înțeleseseră toți. Buko von Krossig a băut cana până la fund și a dat cu ea de masă.

— Fute-i-ar câinii și Ierusalimul, și pe Richard Inimă-de-Leu, bulionul, politica și religia, a declarat el treaz. O să jefuim și gata, pe cine punem mâna și pe cine apucăm, la dracu' cu el și cu credința lui cu tot. Se spune că așa fac polonezii în Cehia, Fedor din Ostrog, Dobko Puchała și alții. Se spune că s-au căptușit bine. Păi, ce, noi, Miliția Angelică, suntem mai răi?

— Nu suntem mai răi! a răcnit Rymbaba. Foarte bine, vorbește Buko!

— Pe patimile Domnului, foarte bine!

— În Cehia!

S-a produs învălmășeală. Samson s-a aplecat puțin spre urechea lui Reynevan.

— Notează și ține minte, a șoptit. Clermont în 1095. Numai să te uiți la corul *Dieu le veult*[1].

Uriașul se înșela însă, euforia a durat foarte puțin și s-a stins ca un foc de paie, înăbușită de blestemele și privirile fioroase ale scepticilor.

— Numiții Puchała și Ostrogski – a spus Notker Weyrac, care tăcuse până atunci – s-au căptușit bine, pentru că luptă de partea învingătorilor. De partea celui care bate, nu a celui bătut. Deocamdată cruciații au adus din Cehia mai mult buboaie decât bogății.

— Este adevărat, a confirmat o clipă mai târziu Markwart von Stolberg. Cei care au fost la Praga în 1420 povestesc că oamenii lui Heinrich Isenburg din Meissen i-au lovit pe muntele Vitkov. Și când au luat-o la sănătoasa, au lăsat în șanț un munte de cadavre.

— Preoții husiți, a adăugat clătinând din cap Wenzel de Hartha, au luptat în acel șanț alături de războinici și au urlat ca niște lupi, de te cuprindea groaza. Chiar și femeile au luptat, împungeau cu îmblăciul, de parcă intrase strechea în ele... Iar cei care au căzut de vii în labele husiților...

— Basme! a fluturat din mână *pater* Hiacynt. Și apoi, la Vítkov era Žižka. A trecut un an de când se prăjește în iad.

— Dar Žižka nu a fost la Vyšehrad, în Ziua Tuturor Sfinților, a spus Tassilo de Tresckow. Și acolo, deși aveam de patru mai mulți oameni decât ei, am luat o bătaie zdravănă de la husiți. Ne-au bătut cumplit, ne-au ciomăgit și ne-au alungat așa de rău, că mi-e rușine și astăzi când îmi amintesc cum fugeam de acolo. Cuprinși de

[1] „După voia lui Dumnezeu", în franceza veche, în original; referire la strigătul creștinilor când papa Urban al II-lea a declanșat Prima Cruciadă, în urma Conciliului de la Clermont, din 1095 (n. red.).

panică, pe orbește, numai să ajungem cât mai departe, până când au început caii să horcăie... Și cinci sute de trupuri au rămas pe câmp. Cei mai de vază domni cehi și moravi: Jindřich din Plumov, Jaroslav din Šternberk... Din Polonia, domnul Andrzej Balicki cu blazonul Topór. Din Luzacia, domnul von Rathelau. Dintre ai noștri din Silezia, domnul Heinrich von Laasan...

— Domnul Stosz din Schellendorf, a încheiat în tăcere Stolberg. Domnul Piotr Schirmer. Nu știam că ai fost la Vyšehrad, domnule Tassilo.

— Am fost. Pentru că am mers ca un prost cu oastea sileziană, cu Kantner Oleśnicki și Rumpold von Głogów. Da, da, domnilor, pe Žižka l-a luat dracu', dar sunt și alții în Cehia, care știu să se lupte la fel de bine. Au demonstrat asta la Vyšehrad atunci, de Ziua Tuturor Sfinților: Hynek Krušina din Lichtenburk, Hynek din Kolštajn, Viktorin din Poděbrady, Jan Hvězda. Rohač din Dubá. Rețineți aceste nume. Pentru că le veți auzi dacă porniți în cruciada în Cehia.

— Ei, haide, haide! a întrerupt tăcerea grea Hugo Kottwitz. N-avem de ce să ne temem. V-au bătut pentru că nu ați știut să vă bateți. Și eu am luptat cu husiții, sub comanda domnului Puta din Častolovice. La Petrovice le-am tras o bătaie ereticilor, de le-au mers fulgii! Apoi am trecut prin foc și sabie ținutul Chrudim, ne-am năpustit cu fum peste Žampy și Litice. Și ce de pradă am mai luat, ehehei! Armele pe care le port acum sunt făcute de meșteri bavarezi și le am de acolo...

— Nu are rost să vorbim în pustiu, le-a retezat-o Stolberg. Trebuie să hotărâm ceva. Mergem sau nu în Cehia?

— Eu merg! a anunțat tare și mândru Ekhard von Sulz. Trebuie să plivim neghina ereziei, asta este. Să ardem lepra până nu mistuie totul.

— Și eu merg, a spus de Hartha. Trebuie să adun pradă. Am nevoie. Intenționez să mă însor.

— Pe dinții Sfintei Apolonia! a strigat Kuno Wittram. Nici eu nu disprețuiesc prada.

— Prada e una, a mormăit nesigur Woldan din Osiny, dar celui care merge de partea crucii i se vor ierta păcatele. Și am făcut atâtea păcate, o, atâtea păcate!

— Eu nu merg, a spus scurt Bożywoj de Lossow. N-am de gând să caut buboaie prin țări străine.

— Eu nu merg, a spus calm Notker Weyrach. Pentru că, dacă merge Sulz, înseamnă că treaba e alunecoasă și pute.

Și din nou a izbucnit zarva, ploua cu înjurături, l-au așezat cu forța pe Ekhard Sulz cu sabia pe jumătate scoasă.

— Păi, dacă e să merg undeva, eu prefer să merg în Prusia, a spus Jaśko cel Șchiop din Łubnia. Cu polonezii împotriva cruciaților. Sau viceversa. Depinde cine plătește mai bine.

Un timp au vorbit și au țipat cu toții unii peste alții, până când i-a potolit cu un gest Poraj cel cârlionțat.

— Eu nu merg în cruciadă, a anunțat el. Pentru că nu mă las dus în lesă de episcopi și de popi. Nu mă las asmuțit ca un câine împotriva cuiva. Ce fel de cruciadă este asta? Împotriva cui? Cehii nu sunt sarazini. Merg la luptă cu monstranțele în frunte. Că nu le place Roma? Nici papa Odo Colonna? Brand Castiglione? Episcopul nostru Konrad și alți prelați? Nu mă mir. Nici mie nu-mi plac.

— Vorbești aiurea, Jakubowski! s-a înfierbântat Ekhard von Sulz. Cehii sunt eretici! Recunosc învățătura eretică! Ard bisericile! Dau o parte diavolului!

— Merg în pielea goală[1]!

— Și femeile, a răcnit *pater* Hiacynt, vor ca femeile să fie de-a valma! Vor...

— Am să vă arăt ce vor cehii, i-a întrerupt cu glas răsunător Poraj. Iar voi vă veți hotărî aici cu cine sau împotriva cui trebuie să mergeți.

---

[1] Este vorba de secta adamiților, eretici provenind din Austria, Burgundia și Occitania, stabiliți în sudul Cehiei pe parcursul secolului al XIII-lea. Practicau nuditatea, deoarece spuneau că omul fusese creat fără haine pe el.

La un semn s-a apropiat un goliard nu foarte tânăr, cu o glugă roșie cu coarne și jachetă terminată cu un volan tăiat în triunghiuri. Goliardul a scos un pergament făcut sul.

— „Să știe toți creștinii credincioșii" – a citit el răspicat și răsunător – „că Regatul Cehiei susține și cu ajutorul lui Dumnezeu va susține pe viață și pe moarte articolele mai jos menționate. În primul rând: în Regatul Cehiei să se rostească în mod liber și în siguranță cuvântul Domnului, iar preoții să-l pronunțe fără opreliști..."

— Ce este asta? a strigat Sulz. De unde ai asta, saltimbancule?

— Lasă-l în pace, o are de unde o are. Citește, băiete.

— „În al doilea rând: Trupul și Sângele Domnului Hristos să fie împărtășit în ambele feluri și cu pâine, și cu vin tuturor credincioșilor...

În al treilea rând: să se ia și să se ridice preoților puterea laică asupra bogățiilor și bunurilor vremelnice, pentru ca în vederea mântuirii lor să se întoarcă la regula Scripturii și la viața pe care a dus-o Hristos împreună cu apostolii săi.

În al patrulea rând: toate păcatele de moarte și alte încălcări ale legii Domnului să fie pedepsite și înfierate..."

— Scriere eretică! Și ascultarea ei este un păcat! Nu vă temeți de pedeapsa lui Dumnezeu?

— Ține-ți gura, *pater*!

— Liniște! Să citească!

— „...Printre preoți: simonia, erezia, luarea de bani pentru botez, pentru confirmare, pentru comuniune, pentru spovedanie, pentru uleiul sfânt, pentru apa sfințită, pentru slujbele și molitvele pentru morți, pentru tragerea clopotelor, pentru eparhie, pentru titluri și prelaturi, pentru demnități, pentru indulgențe..."

— Și ce? a intervenit de pe margine Jakubowski. Nu e adevărat?

— „Mai departe: ereziile și faptele care defăimează Biserica lui Hristos, precum adulterul, zămislirea blestemată de fii și fiice, sodomia și alte depravări, mânia, certurile, sfada, bârfa, asuprirea oamenilor de rând, jefuirea lor, luarea de taxe, dări și daruri. Fiecare fiu credincios al mamei sale, Sfânta Biserică trebuie să se

lepede de toate acestea, să le lase și să le urască precum diavolul și să le țină de urâte...“

Restul lecturii a fost acoperit de zarva și de învălmășeala în timpul căreia Reynevan a observat că goliardul a dispărut discret împreună cu pergamentul lui. Raubritterii țipau, înjurau, se înghionteau, săreau unul la altul, ba începuseră chiar să-și zăngăne armele din teacă. Samson al Mierii l-a tras pe Reynevan într-o parte.

— Mi se pare că merită să arunci un ochi pe fereastră, a murmurat el. Și asta, repede!

Reynevan a aruncat o privire pe fereastră. Și a încremenit.

Pe terenul de luptă din Kromolin intrase un grup de trei călăreți.

Wittich, Morold și Wolfher Stercza.

Capitolul 18

În care în tradiția și în obiceiurile cavalerești pătrunde – cu zgomot – o noutate, iar Reynevan, ca și când ar fi vrut să justifice titlul cărții, se poartă ca un nebun. Și este silit să recunoască aceasta. În fața întregii naturi.

Reynevan avea motive să se rușineze și să-i fie ciudă, căci se lăsase copleșit de panică. Iar când i-a văzut pe frații Stercza intrând călare în Kromolin, a fost cuprins de o frică irațională, idioată, iar această frică l-a condus prosteşte și irațional. Rușinea lui era cu atât mai mare, cu cât își dădea pe deplin seama de acest lucru. În loc să evalueze situația la rece și să acționeze în conformitate cu un plan chibzuit, reacționase ca un animal înspăimântat și întărâtat. A sărit afară pe fereastra cămăruței și a luat-o la fugă. Printre magazii și colibe, spre desișurile de răchită de pe malul râului, care îi ofereau, așa cum i se părea, un adăpost sigur și întunecos.

L-au salvat norocul și guturaiul care îl chinuia de câteva zile pe Stefan Rotkirch.

Frații Stercza plănuiseră bine vânătoarea. Intraseră toți trei în Kromolin. Ceilalți trei membri ai grupului, adică Rotkirch, Dieter Haxt și Puchacz von Knobelsdorf, sosiseră aici mai

devreme şi ocupaseră neobservaţi cele mai probabile căi de scăpare. Reynevan ar fi nimerit exact peste Rotkirch, care se instalase în spatele unei gherete de lemn, dacă Rotkirch nu ar fi strănutat. Şi a strănutat atât de tare, că murgul lui înspăimântat a lovit cu copitele în scânduri. Reynevan, deşi panica îi paralizase creierul şi aproape că îi luase şi vlaga din picioare, s-a oprit la timp, s-a întors, s-a strecurat pe lângă gheretă, pe lângă o grămadă de gunoi, s-a târât în patru labe pe sub gard şi s-a ascuns în spatele unei grămezi de hălăciugă. Tremura aşa de tare, încât parcă toată hălăciuga era zgâlţâită de un uragan.

— Pst! Pst, domnişorule!

Alături de el, lângă gard, se oprise un flăcăuaş de vreo şaisprezece ani cu o beretă de pâslă şi o cămaşă legată cu o funie, care îi ajungea până la jumătatea gambelor lui murdare.

— Pst! În căşărie, domnişorule... În căşărie... Acolo!

Reynevan s-a uitat în direcţia indicată. Ca la o aruncătură de băţ de acolo era un şopron pătrat de lemn, cu acoperiş ascuţit de şindrilă, înălţat la aproape trei *sążen*[1] de pământ, pe patru stâlpi solizi. Şopronul numit căşărie amintea foarte bine de o hulubărie. Şi, cel mai mult, de o capcană fără ieşire.

— În căşărie, îl zorea flăcăul. Repede... Acolo să vă pitiţi...

— Acolo?

— Da. Noi toţi acolo ne pitim.

Reynevan nu a mai lungit conversaţia, cu atât mai mult cu cât cineva a fluierat foarte aproape, apoi s-a auzit un strănutat şi tropot de copite care vesteau apropierea lui Rotkirch cel cu guturaiul. Din fericire, când a cotit printre colibe, Rotkirch a nimerit în ocolul pentru gâşte, iar acestea au început să gâgâie atât de sălbatic, încât au acoperit orice alt zgomot. Reynevan a înţeles: acum ori niciodată. A luat-o la fugă aplecat pe lângă grămada de hălăciugă şi a ajuns la căşărie. Şi a încremenit. Nu avea scară şi nici nu putea fi vorba să se cţăre pe suprafaţa netedă a stâlpilor.

---

[1] Veche unitate de măsură poloneză pentru lungime; 1 sążen = aprox. 5,30 m.

Blestemându-se în gând pentru prostia sa, tocmai se pregătea să fugă mai departe, când a auzit un sâsâit ușor și de sus, dintr-o deschizătură neagră, a început să alunece ca un șarpe o funie cu laț la capăt. Reynevan a apucat funia cu mâinile și cu picioarele și într-o clipă a ajuns sus, în încăperea întunecoasă, înăbușitoare și îmbibată de duhoarea de brânză veche. Cel care lăsase în jos funia și îl ajutase să urce era goliardul cu glugă roșie cu coarne. Cel care citise nu demult în cârciumă pergamentul husiților.

— Pst, a șoptit el, punând degetul la buze. Faceți liniște, domnule.

— Aici...

— Suntem în siguranță? Da. Noi aici ne ascundem întotdeauna.

Poate că Reynevan ar fi încercat să stabilească de ce, dacă se ascund întotdeauna acolo, de regulă, nimeni nu-i găsește niciodată, de regulă; dar nu era timp pentru asta. Rotkirch trecea pe lângă cășărie. A strănutat și a plecat mai departe, fără să onoreze clădirea nici măcar cu o privire.

— Domnia Voastră sunteți Reinmar din Bielawa, a spus goliardul. Fratele lui Piotr. Cel asasinat în Balbinów.

— Negreșit, a confirmat peste o clipă Reynevan. Iar tu te-ai ascuns aici de frica Inchiziției. Ceea ce ai citit la cârciumă... Articolele...

— Știu ce fel de articole sunt. Dar cei care au venit nu sunt de la Inchiziție.

— Așa este. Dar mi s-a părut că ai protectori. Totuși te-ai ascuns.

— Și Domnia Voastră nu?

Cășăria avea numeroase deschizături în pereți, care lăsau să pătrundă curenții de aer, ca să usuce brânza, dar asigurau și posibilitatea de a vedea afară în toate direcțiile. Reynevan și-a lipit un ochi de o gaură care dădea spre cârciumă și spre terenul de luptă luminat de opaițe. Vedea ce se întâmplă. Depărtarea nu-i permitea să și audă. Dar nu era greu să-și închipuie.

Consiliul de război din cârciumă mai dura, nu îl părăsiseră decât câțiva. Așa că pe frații Stercza i-au întâmpinat pe teren mai ales câinii, iar în afară de ei doar scutierii și câțiva raubritteri, printre care Kuno Wittram și John von Schoenfeld, cu capul bandajat. „Întâmpinat" este un cuvânt foarte exagerat, căci niciunul dintre cavaleri nici măcar nu a ridicat capul. Wittram și alți doi își concentrau toată atenția asupra unui schelet de berbec, de pe coastele căruia desprindeau resturi de carne și le băgau în gură. Schoenfeld își stingea setea cu *malvazia*[1], sorbind din ea cu ajutorul unui pai înfipt în bandaj. Fierarii și negustorii plecaseră la culcare, târfele, călugării, saltimbancii și țiganii dispăruseră aparent undeva, argații se prefăceau foarte ocupați. Rezultatul a fost că Wolfher Stercza a fost nevoit să repete întrebarea.

— Am întrebat dacă ați văzut un tânăr care corespunde acestei descrieri, a tunat el de la înălțimea șeii. A fost sau mai este aici? Poate cineva va binevoi să-mi răspundă. Ei? Dar-ar molima în voi toți, ce, ați surzit?

Kuno Wittram a scuipat osul de berbec chiar sub copitele calului lui Stercza. Cel de-al doilea cavaler și-a șters degetele de tunica de zale, s-a uitat la Wolfher și și-a răsucit amenințător centura cu sabia. Schoenfeld a gâlgâit cu paiul în vin, fără să ridice privirile.

Atunci a venit și Rotkirch, iar o clipă mai târziu a ajuns și Dieter Haxt. Amândoi au clătinat din cap negativ sub privirile întrebătoare ale lui Wolfher și Morold. Wittich a înjurat.

— Cine a văzut un tânăr așa cum vi l-am descris? a repetat Wolfher. Cine? Poate tu? Sau poate tu? Tu, uriașule, cu tine vorbesc! L-ai văzut?

— Nu, a negat Samson al Mierii, care stătea lângă cârciumă. Nu l-am văzut.

— Cine l-a văzut și îmi spune, acela primește un ducat, a spus Wolfher, rezemându-se în oblânc. Ei? Iată, un ducat, ca să nu credeți că mint. E suficient să-mi arătați omul pe care îl caut.

---

[1] Soi de vin dulce din struguri mediteraneeni.

Să-mi confirmați că a fost sau este aici. Cine va face asta ducatul e al lui! Ei? Cine vrea să câștige un ban? Tu? Sau poate tu?

Unul dintre argați s-a apropiat șovăitor, privind nesigur în jur.

— Eu, domnule, am vă...

Dar nu a mai terminat, căci John von Schoenfeld i-a dat un șut puternic în spate. Argatul a căzut în patru labe. Apoi s-a ridicat repede și a luat-o la goană șchiopătând.

Schoenfled și-a pus mâinile în șold, s-a uitat la Wolfher și a bâiguit ceva neinteligibil pe sub bandaj.

— Ha? Stercza s-a aplecat în șa: Cum? Ce a zis? Ce a fost asta?

— Nu sunt sigur, a spus calm Samson, dar mi se pare că era ceva despre trădătorii ticăloși.

— Și mie tot așa mi se pare, a întărit Kuno Wittram. Pe butoiul Sfântului Wilibrod! Aici, la Kromolin, nu-i iubim pe trădători.

Wolfher a roșit, apoi a pălit, strângând pumnul pe mânerul biciului scurt. Wittich a îndemnat calul, Morold a pus mâna pe sabie.

— Nu vă sfătuiesc, a spus Notker von Weyrach, care stătea în ușa cârciumii, avându-l într-o parte pe de Tresckow, în partea cealaltă, pe Woldan din Osiny, iar în spate, pe Rymbaba și pe Bożywoj de Lossow. Nu vă sfătuiesc să începeți, domnilor Stercza. Căci mă jur pe Dumnezeu, ce începeți voi noi vom sfârși.

— Ei mi-au ucis fratele, a șoptit Reynevan, cu ochiul tot lipit de crăpătura din perete. Ei, frații Stercza, au comandat omorul. Să dea Domnul să se ajungă la încăierare... Și raubritterii să-i sfărâme... Peterlin va fi răzbunat.

— N-aș fi așa de sigur.

S-a întors. Ochii goliardului scăpărau pe întuneric. *Ce vrea să spună? De ce anume să nu fiu sigur de încăierare sau de răzbunare? Sau poate nici de una, nici de alta?*

— Nu vreau ceartă, a spus coborând tonul Wolfher Stercza. Și nu am nevoie de necazuri. Iată, întreb politicos. Omul pe care îl caut l-a ucis pe fratele meu și a făcut-o de rușine pe cumnata mea. Am dreptul să cer să se facă dreptate...

— O, domnilor Stercza, a clătinat din cap Markwart von Stolberg, după ce au încetat râsetele. Aţi nimerit prost cu suferinţa voastră aici, la Kromolin. Vă sfătuiesc să mergeţi în altă parte să căutaţi dreptatea. De pildă, la judecătorie.

Weyrach a pufnit, de Lossow a izbucnit în râs. Stercza a pălit, conştient că râd de el, Morold şi Wittich scrâşneau din dinţi de mai-mai să sară scântei. Wolfher a deschis şi a închis gura de câteva ori, dar până să apuce să rostească un cuvânt, în poiană a venit în galop Jencz von Knobelsdorf, poreclit Huhurezul.

— Nişte nemernici, a rostit Reynevan printre dinţi. Nu există pedeapsă pentru ei... Cum de nu-i loveşte Dumnezeu cu biciul lui, cum de nu trimite un înger împotriva lor...

— Cine ştie? a oftat goliardul în întunericul care duhnea a brânză. Cine ştie?

Huhurezul s-a apropiat de Wolfher, i-a şoptit ceva repede, incitat şi roşu la faţă, a arătat spre pod şi spre moară. Nu a fost nevoie să vorbească mult. Fraţii Sercza au dat pinteni cailor şi au pornit în galop prin poiană, în partea opusă, printre colibe, spre vadul râului. În urma lor goneau fără să se uite în urmă Huhurezul, Haxt şi Rotkirch, care strănuta.

— Crucea de pe drum! a scuipat în urma lor Paszko Rymbaba.

— Şobolanii au simţit motanul, a râs sec Woldan din Osiny.

— Tigrul, l-a corectat cu aer de cunoscător Markwart von Stolberg.

Stătuse mai aproape şi auzise ce îi spusese Huhurezul lui Wolfher.

— Eu încă nu aş ieşi, a spus din întuneric goliardul.

Reynevan, care tocmai se agăţa de funie, s-a oprit.

— Nu mă mai ameninţă nimic, l-a asigurat el. Dar tu să ai grijă. Pentru ceea ce ai citit, oamenii sunt arşi pe rug.

— Sunt lucruri pentru care merită să-ţi rişti viaţa, a spus goliardul, trăgându-se mai aproape, pentru ca strălucirea razei de lună

care răzbătea prin crăpătură să-i lumineze chipul. Știți prea bine aceasta și Domnia Voastră, domnule Reynevan.

— Ce vrei să spui?

— Știți prea bine ce.

— Eu te cunosc, a oftat Reynevan. Te-am mai văzut...

— Firește că ne-am văzut. La fratele din Powojowice. Dar atenție, este mai bine să nu vorbim despre asta. Limbuția în vremurile noastre este dezastruoasă. Mulți oameni și-au pierdut deja gâtul din cauza limbii prea lungi, cum se spune...

— Urban Horn, a spus Reynevan, mirându-se singur cum de ghicise.

— Mai încet, a șoptit goliardul. Mai ușor cu numele acesta, domnule.

Frații Stercza o luaseră la goană din sat, cuprinși de o panică ciudată, de parcă i-ar fi mânat tătarii din urmă. Această priveliște îi mersese la inimă lui Reynevan, dar când a văzut de cine fugeau, cine intrase în Kromolin, a încetat să se mai mire.

În fruntea cetei de cavaleri și arcași călare mergea un bărbat cu fălci puternice și umeri largi ca ușa unei catedrale, îmbrăcat într-o splendidă armură aurită de Milano, bogat împodobită. Și calul cavalerului, un armăsar negru, avea armură: avea fruntea apărată de *chamfron*, sau fruntar, iar de-a lungul gâtului o armură articulată, *crinet*.

Reynevan s-a amestecat printre raubritterii din Kromolin, care între timp umpluseră poiana. Nimeni în afară de Samson nu l-a observat și nu i-a dat atenție. De Szarlej, nici urmă. Rubritterii din jur zumzăiau ca un roi de viespi.

De o parte și de alta a cavalerului în armură de Milano călăreau doi bărbați – un tânăr cu părul desfăcut pe spate și frumos ca o fată și un slăbănog măsliniu, cu obrajii căzuți. Amândoi erau în armură completă, amândoi călăreau pe cai în armură.

— Hayn von Czirne, a rostit cu uimire Otto Glaubitz. Vedeți ce armură de Milano are? Să fiu al naibii dacă nu face pe puțin patruzeci de grivne!

— Cel din stânga, cel mai tânăr, a șoptit Wencel de Hartha, este Fryczko Nostitz. Iar cel din dreapta este Vitelozzo Gaetani, un italian...

Reynevan a oftat ușurel. A auzit în jur oftaturi asemănătoare, șoapte și înjurături în surdină care arătau că nu numai el fusese tulburat de apariția unuia dintre cei mai cunoscuți și mai înfricoșători raubritteri din Silezia. Hayn von Czirne, domnul de la castelul Nimmersatt, se bucura de cea mai proastă faimă, iar numele lui, după cum se vedea, trezea nu numai consternare printre negustori și oamenii cumsecade, dar și un respect îngrozit printre colegii de meserie.

Hayn von Czirne oprise între timp calul în fața celor vârstnici, descălecase și mergea zăngănind din pinteni și scrâșnind din armură.

— Domnule Stolberg, a rostit cu voce de bas profund. Domnule Barnhelm.

— Domnule Czirne.

Raubritterul s-a uitat în jur, ca și când ar fi vrut să verifice dacă oamenii din suita lui aveau armele la îndemână și arbaletrierii arbaletele pregătite. Simțindu-se asigurat, și-a rezemat mâna stângă pe garda spadei și dreapta în șold. Și-a depărtat picioarele, a înălțat capul.

— Voi spune pe scurt – a tunat el – pentru că nu am timp de sporovăit. Cineva i-a atacat și i-a jefuit pe valonii de la mina din Złoty Stok. Iar eu am avertizat că valonii de la Złoty Stok sunt sub protecția și apărarea mea. Așa că am să vă spun ceva, iar voi să fiți cu băgare de seamă: dacă vreunul dintre voi, pungașilor, și-a băgat degețelele în treaba asta ar face mai bine să recunoască singur, căci dacă îl prind eu, o să fac curele din acest fecioraș, chiar dacă este cavaler.

Chipul lui Markwart Stolberg s-a acoperit de un nor negru. Raubriterii din Kromolin au început să vocifereze. Fryczko Nostitz

și Vitelozzo Gaetani nu se mișcau, ședeau pe cai ca două păpuși de fier. Dar arbaletrierii din suită au înclinat arbaletele, gata de acțiune.

— Bănuielile în legătură cu această faptă – a continuat Hayn von Czirne – se îndreaptă în mare măsură spre Kunz Aulock și Stork din Gorgowice, așa că am să vă spun ceva, iar voi să ascultați cu atenție: dacă îi ascundeți pe acești tâlhari și nemernici la Kromolin, o să mă țineți minte.

— Este lucru cunoscut – a continuat Czirne, fără să dea atenție rumorii crescânde din rândurile cavalerilor – că nelegiuiții Aulock și Stork sunt în solda fraților Stercza, Wolfher și Morold, tot niște tâlhari și nemernici ca ei. Cu aceștia am răfuieli mai vechi, dar acum paharul s-a vărsat. Dacă se dovedește că este adevărată treaba cu valonii, le scot mațele acestor Stercza. Și din aceeași mișcare și celor care au de gând să-i ascundă.

— Și încă un lucru, la încheiere. Dar nu este o chestiune mai puțin importantă, așa că ciuliți bine urechile. În ultima vreme cineva îi năpăstuiește rău pe negustori. Mereu se găsește câte un *mercator* rece și țeapăn. Lucrul este de fapt ciudat și nu am de gând să stărui asupra lui, dar vă spun ceva: compania Fugger din Augsburg îmi plătește pentru protecție. Așadar, dacă vreun *mercator* de la Fugger dă de necaz și se dovedește că este vreunul dintre voi, Dumnezeu să aibă milă de acela. Ați priceput? Pricepeți, feciorașilor?

În mijlocul mormăielilor tot mai furioase, Hayn von Czirne a scos brusc sabia și a mânuit-o rapid, făcând-o să șuiere.

— Iar dacă cineva nu este de acord cu cele spuse de mine, a răcnit el, dacă este de părere că mint sau dacă nu i-a fost pe plac, pe acela îl invit aici, în piață! Imediat rezolvăm treaba cu fierul! Ei! Aștept! Futu-i mama ei de treabă, că de la Paști n-am mai omorât pe nimeni!

— Nu procedați frumos, domnule Hayn, a spus calm Markwart von Stolberg. Oare se cuvine?

— Ceea ce am spus nu vă privește nici pe Domnia Voastră, preacinstite domnule Markwart – Czirne a scos și mai mult bărbia în față –, nici pe preacinstitul domn Traugott, în general, pe

niciunul din membrii sfatului bătrânilor. Dar eu îmi cunosc drepturile. Am voie să provoc mulțimea.

— Așa cum spuneam, nu e frumos. Toți vă cunosc. Pe Domnia Voastră și spada Domniei Voastre.

— Și ce-i cu asta? a pufnit raubritterul. Trebuie să mă îmbrac în târfă ca Lancelot al Lacului ca să nu mă recunoască lumea? Așa cum am spus, îmi cunosc drepturile. Și știu și ei. Gloata asta de căcăcioși cărora le tremură picioarele.

Raubritterii au început să mormăie. Reynevan a văzut cum sângele îi năvălise în obraji de furie lui Kottwitz, care stătea lângă el, a auzit cum scrâșnește din dinți Wencel de Hartha. Otto Glaubitz a pus mâna pe mânerul spadei și a făcut o mișcare ca și când ar fi vrut să iasă în față, dar Jaśko Șchiopul l-a apucat de braț.

— Nu încerca, a murmurat. el. Încă nu i-a scăpat nimeni viu de sub spadă.

Hayn von Czirne a lovit din nou aerul cu spada, a zăngănit din pinteni.

— Ei, cum stăm, bășinoșilor? a tunat el. Mâncători de căcat? Nu iese nimeni în față? Știți ce sunteți pentru mine? Niște cururi de bou și vă declar cururi de bou! Și ce? Mă poate contrazice cineva? Poate îndrăznește cineva să-mi spună că mint? Cum, nimeni? Atunci toți până la unul sunteți niște curlingăi, niște pupincurișți și lepădături. Rușinea cavalerimii!

Raubritterii erau tot mai agitați, dar Hayn părea să nu observe.

— Un singur bărbat văd printre voi, a continuat el, arătând cu mâna, acolo este Bożywoj de Lossow. Chiar nu înțeleg ce caută el în gloata asta de caraghioși, tăntălăi și netoți. Cu siguranță că a decăzut și el, pfui, rușine pizdoșilor!

Lossow s-a îndreptat, a încrucișat brațele pe pieptul împodobit cu blazonul cu râs și i-a susținut fără teamă privirea. Nu se clintea din loc, stătea cu chipul de piatră. Calmul lui l-a iritat vizibil pe Hayn von Czirne. Banditul s-a înroșit, s-a întors într-o parte.

— Futători de țapi! a strigat. Vieri nescopiți! Pulărăilor! Vă provoc, mă auziți, bulangiilor? Ei, care vine? Pe jos sau călare,

imediat, aici, în locul acesta! Cu spada sau cu securea, cum doriți, la alegere! Ei, care vine? Poate tu, Hugo Kottwitz? Sau poate tu, Krossig? Poate tu, Rymbaba, morman de bălegar ce ești!

Paszko Rymbaba s-a aplecat și a apucat spada, scrâșnind din dinți pe sub mustăți. Woldan din Osiny l-a luat de braț și l-a împins la loc, cu mâna lui grea.

— Nu te prosti, a sâsâit el. Nu ți-e dragă viața? Nimeni nu-i poate sta împotrivă.

Hayn von Czirne a hohotit, ca și când ar fi auzit.

— Nimeni? Nimeni nu iese în față? Nu e niciun curajos? Așa mă gândeam și eu. O, ce coaie-n-cui! Cozi de câine! Boașe-n fașe! Fute-oală!

— Fute-aș pe curva de mă-ta! a izbucnit pe neașteptate von Sulz, ieșind în față. Îngâmfatule! Suge-pulă! Linge-cur! Ieși în față!

— Sunt aici, a ripostat calm Hayn von Czirne. Cu ce ne încercăm puterile?

— Cu asta! Sulz a ridicat în sus pușca lui cu un singur glonț: Ești viteaz nevoie mare, Czirne, pentru că te joci cu spada, ești tare la secure! Dar acum apar lucruri noi! Uite o armă modernă! Șanse egale! O să tragem cu pușca!

În zarva care se stârnise, Hayn von Czirne s-a apropiat de cal și după o clipă s-a întors ducând o pușcă de vânătoare cu țeavă lungă. Iar dacă Ekhard Sulz avea o pușcă obișnuită, o simplă țeavă fixată pe un băț, arma lui Czirne era o pușcă executată artistic, cu butoi dreptunghiular montat într-un pat de stejar sculptat.

— Să fie atunci o armă de foc! a anunțat el. Să avem parte de modernitate în casă și în grădină. Marcați terenul.

A mers repede. Țintele au fost marcate cu două sulițe înfipte în pământ, care desemnau distanța de zece pași cu un șir de opaițe aprinse. Czirne și Sulz s-au așezat față în față, fiecare din ei cu arma sub braț și cu un fitil care ardea înăbușit în cealaltă mână. Raubriterii s-au dat într-o parte, ieșind din linia de tragere.

— Gata arma!

Notker Weyrach, care își asumase misiunea de herald, a ridicat buzduganul:

— Ochiți!

Adversarii s-au aplecat în față, ridicând fitilul la înălțimea butoiașului.

— Foc!

O clipă nu s-a întâmplat nimic, a domnit tăcerea, fitilurile sâsâiau și împroșcau scântei, mirosea a praf de pușcă ars pe tigaie. Se părea că duelul va trebui întrerupt pentru a se încărca din nou armele. Notker Weyrach se pregătea deja să facă semn, când pușca lui Sulz a tras pe neașteptate cu un zgomot asurzitor. Focul a strălucit, s-a ridicat un vârtej de fum urât mirositor. Cei care stăteau mai aproape au auzit șuieratul glonțului care a ratat ținta și a zburat undeva, spre exterior. Aproape în același moment, a scuipat fum și foc și *handkanona*[1] lui Hayn von Czirne. Cu un efect mai bun. Glonțul l-a nimerit pe Ekhard Sulz sub bărbie și i-a smuls capul. Din gâtul purtătorului de cuvânt al cruciadei antihusite a țâșnit o fântână arteziană de sânge, capul s-a izbit de zidul unui hambar, a căzut, s-a rostogolit pe terenul din poiană și s-a oprit în cele din urmă în iarbă, privind cu ochi morți la câinii care adulmecau.

— La dracu', a spus în liniștea desăvârșit Paszko Rymbaba. Asta probabil că nu se mai poate coase la loc.

Reynevan îl subapreciase pe Samson al Mierii.

Nu reușise nici măcar să înșeueze calul în grajd, când a simțit o privire care îl gâdila în ceafă. S-a întors, a văzut și a rămas încremenit ca o stană de sare, ținând șaua în ambele mâini. A înjurat, după care a aruncat cu avânt șaua în spatele calului.

— Să nu mă certi, a spus el fără să se întoarcă și prefăcându-se preocupat de harnașament. Trebuie să plec cu ei. Am vrut să evit despărțirea. Și, de fapt, orice discuții de rămas-bun, care nu ar fi dus la nimic altceva decât la neînțelegeri și pierdere de timp. M-am gândit că va fi mai bine...

---

[1] „Tun de mână" – una din primele arme de foc medievale cu care se trăgea de la mică distanță cu efecte distructive impresionante, dar cu tir imprecis.

Samson al Mierii, sprijinit de cadrul uşii, îşi încrucişase braţele pe piept şi tăcea, dar privirea lui era cum nu se poate mai grăitoare.

— Trebuie să merg cu ei, a reluat Reynevan, după o clipă de tăcere încordată. Nu pot altfel. Înţelege-mă! Pentru mine este o ocazie unică. Providenţa...

— Persoana domnului Hayn von Czirne – a zâmbit Samson – îmi provoacă şi mie multe asocieri. Dar n-aş numi-o pe niciuna providenţă. Dar, ce să-i faci, te înţeleg. Deşi nu pot să spun că mi-a venit uşor.

— Hayn von Czirne este duşmanul fraţilor Stercza. Duşmanul lui Kunz Aulock. Duşmanul duşmanilor mei, aşadar aliatul meu firesc. Datorită lui pot avea o şansă să-mi răzbun fratele. Nu ofta, Samson. Nu este locul şi nici momentul pentru altă dispută, încheiată cu concluzia că răzbunarea este deşertăciune fără sens. Ucigaşii fratelui meu nu numai că merg liniştiţi pe suprafaţa pământului, dar îmi calcă fără încetare pe urme, mă ameninţă cu moartea, persecută femeia pe care o iubesc. Nu, Samson. Nu voi fugi în Ungaria, lăsându-i pe ei aici în faimă şi glorie. Am o ocazie, am un aliat, am găsit un duşman al duşmanului meu. Czirne a promis că le scoate maţele fraţilor Stercza şi lui Aulock. Poate că este deşertăciune, poate că este banal, poate că nu este demn, poate că nu are sens, dar vreau să-l ajut şi eu şi vreau să fiu de faţă. Vreau să văd cum le va scoate maţele.

Samson al Mierii tăcea. Iar Reynevan, pentru a nu ştiu câta oară, nu putea să-şi stăpânească uimirea văzând câtă îngândurare şi îngrijorare înţeleaptă exprimau chipul buhăit şi ochii tulburi ai idiotului. Şi un reproş mut, deşi vizibil.

— Szarlej..., a bâiguit el, strângând cureaua. Szarlej, ce e drept, m-a ajutat, a făcut mult pentru mine. Dar ai auzit şi tu, ai fost martor... Nu o dată. De câte ori am adus vorba despre răzbunarea împotriva fraţilor Stercza a refuzat. Râdea de mine şi mă trata ca pe un adolescent prost. Refuză categoric să mă ajute să mă răzbun, ba chiar şi de Adela îşi bate joc, ai auzit şi tu, o bagatelizează, încearcă tot timpul să mă convingă să nu mă duc la Ziębice!

Calul a pufnit și a dat din copite, ca și când i s-ar fi transmis și lui enervarea. Reynevan a oftat adânc și s-a calmat.

— Transmite-i să nu-i pară rău de mine, Samson. Naiba să mă ia, nu sunt nerecunoscător, îmi dau seama cât a făcut pentru mine. Dar cred că așa îi arăt cel mai bine recunoștința, plecând de lângă el. A spus singur: sunt cel mai mare risc. Fără mine îi va fi mai ușor. Amândurora vă va fi...

A tăcut.

— Aș vrea să mergi cu mine. Dar nu-ți propun. Ar fi urât și necinstit din partea mea. Ceea ce intenționez să fac e un lucru riscant. Cu Szarlej vei fi mai în siguranță.

Samson al Mierii a tăcut mult timp.

— Nu am intenția să te deturnez de la intenția ta, a spus în cele din urmă. N-am să te expun, așa cum ai spus chiar tu foarte frumos, la riscul unor certuri și o pierdere de timp. Mă abțin chiar și în privința opiniei mele referitoare la sensul acțiunii. Și nici nu vreau câtuși de puțin să înrăutățesc lucrurile și să-ți provoc mustrări de conștiință. Dar trebuie să realizezi totuși, Reynevan, că, dacă pleci, îmi spulberi speranța de a reveni vreodată la adevărata mea înfățișare.

Reynevan a tăcut mult timp.

— Samson, a spus în cele din urmă. Răspunde. Sincer, dacă poți. Ești cu adevărat... Adică ești... Ce ai spus despre tine... Cine ești?

— *Ego sum, qui sum*, l-a întrerupt blând Samson. Sunt cine sunt. Să ne dăruim la despărțire recunoștința. Nu ne dă nimic, nu justifică nimic și nu schimbă nimic.

— Szarlej este un om cu experiență și ingenios, a spus repede Reynevan. Ai să vezi, în Ungaria te va pune negreșit în legătură cu cineva care...

— Du-te! Pleacă, Reinmar.

Toată valea era cufundată într-o ceață deasă. Din fericire, aceasta zăcea jos, chiar pe pământ, așa că, cel puțin deocamdată, nu exista pericolul să se rătăcească, se vedea pe unde merge drumul, cărarea era indicată clar și vizibil de șirul de sălcii strâmbe,

de peri sălbatici și tufe de păducel care se înălțau din giulgiul alb. Ceva mai departe, în întuneric, drumul era indicat de lumina clipitoare care dansa în felinarul cetei lui Hayn von Czirne.

Era foarte frig. Când a trecut podul peste Jadkowa și a intrat în ceață, Reynevan a avut impresia că se cufundă în apă rece ca gheața. *Ce să-i faci*, și-a spus el, *la urma urmelor este deja toamnă.*

Pătura albă de ceață care se întindea de jur împrejur reflecta lumina și lăsa totuși o vedere destul de bună în laturi, dar Reynevan mergea printr-o beznă completă, abia dacă vedea urechile calului. În mod paradoxal, întunericul cel mai deplin domnea chiar pe drum, în șirurile de copaci și de tufe dese. Acestea din urmă aveau adesea siluete atât de sugestive de demoni, încât tânărul tresărise de mai multe ori și trăsese instinctiv de căpăstrul calului, speriind animalul și așa sperios. A mers mai departe, râzând în sinea lui de propriile spaime. *Cum se poate, la naiba, să te temi de niște tufișuri?*

Două tufișuri i-au blocat dintr-odată drumul, al treilea i-a smuls frâul din mână. Iar al patrulea l-a împuns în piept cu ceva ce nu putea fi decât vârful unei sulițe.

De jur împrejur tropăiau copite, mirosul de sudoare de cal și de om s-a îngroșat. Scăpărau cremenile, sâsâiau scânteile și se aprindeau felinarele. Reynevan a strâns din pleoape și s-a lăsat într-o parte în șa, căci îi băgaseră un felinar chiar în ochi.

— E prea frumușel pentru un spion, a spus Hayn von Czirne. Pentru un ucigaș plătit, prea tânăr. Dar aparențele pot să înșele.

— Sunt...

S-a îndoit și s-a ghemuit în șa, căci primise o lovitură în spate cu ceva tare.

— Deocamdată eu decid cine ești, a afirmat rece Czirne. Și cine nu ești. De exemplu, nu ești un hoit străpuns de săgeți într-un șanț. Deocamdată, și asta tocmai datorită deciziei mele. Iar acum taci, că trebuie să gândesc.

— Dar ce e de gândit aici, s-a auzit vocea lui Vitelozzo Gaetani, italianul. Vorbea fluent germana, dar îl trăda accentul cântat: Îi tăiem gâtlejul cu cuțitul și gata. Și mergem, că e frig și mi-e foame.

Din spate s-a auzit tropot de copite, caii nechezau.

— Este singur, a strigat Fryczko von Nostitz, pe care îl trăda vocea tânără și plăcută. Nu vine nimeni în urma lui.

— Aparențele pot să înșele, a repetat Czirne.

Din nările unui cal curgea o spumă albă. A venit mai aproape, foarte aproape, așa că scările li s-au ciocnit. Se puteau atinge cu mâna. Reynevan își dădea seama cu o claritate uimitoare de ce. Czirne verifica. Provoca.

— Iar eu, a repetat din întuneric italianul, spun să-i tragem cu cuțitul pe gât.

— Cuțitul, cuțitul, s-a enervat Czirne. La voi totul este simplu. Dar mie după aceea confesorul îmi face gaură în cap, mă sâcâie, îmi amintești, chipurile, că e mare păcat să ucizi fără motiv, cică trebuie să ai un motiv întemeiat ca să ucizi. La fiecare spovedanie mă toacă așa, motiv, motiv, nu se poate fără motiv, o să se termine, așa că am să-i zdrobesc scăfârlia popii cu un buzdugan, căci, la urma urmelor, dacă mă scoate din răbdări – ăsta este un motiv, nu-i așa? Dar deocamdată să fie așa cum mi-a poruncit la spovedanie. Ei, frățioare, s-a întors el spre Reynevan, vorbește: cine ești? Să vedem dacă există un motiv sau trebuie de abia să-l născocim.

— Mă numesc Reinmar din Bielawa, a început Reynevan.

Și pentru că nu l-a întrerupt nimeni, a continuat:

— Fratele meu, Piotr din Bielawa, a fost asasinat. Asasinatul a fost comandat de frații Stercza și executat de Kunz Aulock și banda lui. Așadar, nu am motive să-i iubesc. Am auzit la Kromolin că nici printre voi nu are prieteni. De aceea, am venit în urma voastră ca să vă spun că frații Stercza au fost în sat și au fugit când au auzit că veniți voi. Au pornit spre sud, prin vadul râului. Spun și fac toate acestea îndemnat de ura împotriva fraților Stercza. Singur nu voi reuși să mă răzbun pe ei. De aceea îmi pun nădejdea în voi. Nu vreau nimic altceva. Dacă am greșit... Iertați-mă și dați-mi voie să-mi văd de drumul meu.

A tras adânc aer în piept, obosit de discursul rostit repede. Caii raubritterilor pufneau, trăgeau de harnașamente, felinarele scoteau din beznă umbre dansatoare, fantomatice.

— Von Bielau, a spus Fryczko Nostitz. La naiba, reiese că este un fel de nepot al meu de mătușă.

Vitelozzo Gaetani a înjurat pe italienește.

— La drum, a poruncit brusc și scurt Hayn von Czirne. Dumneata, domnule din Bielawa, stai lângă mine. Aproape de mine.

Nici nu a poruncit să fiu percheziționat, și-a spus Reynevan pornind. *Nu a verificat dacă nu am o armă ascunsă. Și poruncește să stau lângă el. Asta este încă o încercare. Și o provocare.*

Într-o salcie de la marginea drumului se clătina un felinar, un truc ingenios, menit să-l inducă în eroare pe cel care îi urmărea, făcându-l să fie sigur că grupul este departe, în fața lui. Czirne a luat felinarul, l-a ridicat și l-a luminat încă o dată pe Reynevan.

— O față cinstită, a comentat el. Sinceră, cinstită. Se pare că aparențele nu înșală și de astă dată spun adevărul. Zici că ești dușmanul acestor Stercza?

— Da, domnule Czirne.

— Reinmar din Bielawa, da?

— Da.

— Totul e clar. Luați-l de aici. Dezarmați-l, legați-l! Funia de gât! Viu!

— Domnule Czirne..., a rostit gâtuit Reynevan, prins de brațe puternice. De ce... Cum de...

— Împotriva ta este un *significavit*[1] al episcopului, tinere, i-a comunicat nonșalant Hayn von Czirne. Și un premiu pe capul tău, dacă ești prins viu. Vezi tu, te caută Inchiziția. Vrăjitorii sau erezie, mie mi-e totuna. Dar vei merge în lanțuri la Świdnica, la dominicani.

— Dați-mi drumul...

Reynevan se zbătea, dar funia i se afunda dureros în încheieturile mâinilor.

— Vă rog, domnule Czirne... Doar sunteți cavaler... Iar eu trebuie... mă grăbesc să ajung... la o femeie pe care o iubesc.

---

[1] Ordin de excomunicare episcopal, dat împotriva unei persoane care nu se supune Bisericii (n. red.).

— Ca noi toți.

— Dar îi urâți pe dușmanii mei! Pe Stercza și pe Aulock!

— Așa este, a recunoscut raubritterul. Îi urăsc pe feciorii de cățea. Dar eu, tinere, nu sunt un sălbatic. Sunt european. Nu-mi permit să mă las condus de simpatii și antipatii când este vorba de interese.

— Dar... domnule Czirne...

— Pe cai, domnilor!

— Domnule Czirne, eu...

— Domnule Nostitz! l-a întrerupt brutal Hayn. E ruda Domniei Tale! Așa că fă-i ceva ca să se potolească!

Reynevan a primit un pumn în ureche atât de zdravăn, că a văzut stele verzi, iar capul i-a ajuns până la coama calului.

Nu a mai spus nimic.

La răsărit, cerul se luminase, presimțind apropierea zorilor. Se făcuse și mai frig. Zgribulit, Reynevan tremura și dârdâia în egală măsură de frig și de frică. Nostitz fusese nevoit să-l cheme de câteva ori la ordine, smucind de funie.

— Ce facem cu el? a întrebat pe neașteptate Vitelozzo Gaetani. O să-l târâm după noi peste munți? O să slăbim ceata trimițându-l sub escortă la Świdnica? Ei?

— Încă nu știu. În vocea lui Hayn von Czirne se simțea nerăbdarea: Mă gândesc.

— Dar premiul acela e chiar așa de mare? nu s-a lăsat italianul. Dacă e mort, se dă mult mai puțin?

— Nu e vorba de premiu, a mormăit Czirne. E vorba de bunele relații cu Sfântul Oficiu. Și în general am discutat destul despre asta! Am spus că mă gândesc!

Au ieșit în drumul mare, Reynevan și-a dat seama de asta după schimbarea ecourilor și a ritmului copitelor care izbeau pământul. Presupunea că este drumul care duce spre Frankenstein, cel mai mare oraș din apropiere. Dar își pierduse orientarea și nu putea să ghicească dacă merg spre oraș sau se depărtează de el. Ordinul de a-l lăsa la Świdnica indica cea de-a doua posibilitate,

dar punctele cardinale stabilite cu ajutorul stelelor puteau sugera că merg, de fapt, spre Frankenstein – să zicem –, ca să înnopteze. A renunțat pentru o clipă să-și mai scuipe în barbă și să-și reamintească propria prostie și a început să gândească febril, născocind trucuri și planuri de evadare.

— Hooo! a strigat cineva din față. Hooo!

Un felinar a strălucit și a scos din beznă contururile dreptunghiulare ale căruțelor și siluetele călăreților.

— Da, a spus încet Czirne. Punctual! Și acolo unde ne-am înțeles. Îmi plac astfel de oameni. Dar aparențele pot să înșele. Armele pregătite. Domnule Gaetani, rămâneți în spate și fiți atenți. Domnule Nostitz, stai cu ochii pe rubedenia Domniei Tale. Ceilalți după mine. Hooo! Salutare!

Felinarul din partea opusă dansa în ritmul pasului calului. Se apropiau trei călăreți. Unul durduliu, îmbrăcat într-o șubă grea și lată, care acoperea și crupa calului, însoțit de doi arbaletrieri, identici cu trăgătorii lui Czirne – cu coifuri pe cap, gulere de fier și veste de metal fără mâneci.

— Domnul Hayn von Czirne?

— Domnul Hanusz Throst?

— Îmi plac oamenii de cuvânt și punctuali, a spus bărbatul cu șuba trăgându-și nasul. Văd că prietenii noștri comuni nu au exagerat când mi-au vorbit despre Domnia Voastră și v-au recomandat. Mă bucur să vă cunosc și sunt încântat că vom lucra împreună. Cred că putem porni?

— Conlucrarea mea costă o sută de guldeni, a spus sec von Czirne. Nu se poate ca prietenii noștri comuni să nu vă fi pomenit despre asta.

— Dar desigur că nu înainte, a rostit bărbatul cu șuba. Cred că nu v-ați imaginat, domnule, că voi fi de acord cu așa ceva. Eu sunt negustor, om de afaceri. Iar în afaceri este așa: mai întâi serviciul, după aceea plata. Serviciul vostru: să mă escortați în siguranță prin Trecătoarea de Argint până la Broumov. Îl executați, veți fi plătiți. O sută de guldeni, până la ultimul bănuț.

— Mai bine, a spus vizibil încordat Hayn von Czirne, așa să fie. Într-adevăr, e mai bine, domnule Throst. Și ce duceți în căruțe?

— Marfă, i-a retezat-o calm. Ce fel de marfă, asta mă privește pe mine. Și pe cel care plătește pentru ea.

— Clar, a dat din cap Czirne. De altfel, de ce să știu? Știu și așa destul, căci marfa nu este mai rea decât cea cu care au făcut negoț alții. Fabian Pfefferkorn. Și Nikolai Neumarkt. Iar despre alții nu vorbesc.

— Foarte bine că nu vorbiți. Pălăvrăgim prea mult. Și e timpul să pornim. De ce să stăm la răspântie și să ispitim răufăcătorii?

— Aveți dreptate.

Czirne a întors calul.

— Nu are rost să stăm aici. Faceți semn să mâne carele. Cât despre răufăcători, să nu vă temeți. Nelegiuiții care bântuie în ultima vreme prin Silezia au obiceiul să lovească din senin. Chiar la amiază. Cum spun popii, este *daemonium meridianum*, demonul care atacă în miezul zilei. Iar aici priviți împrejur: este întuneric.

Negustorul a îndemnat calul, a venit în dreptul armăsarului raubritterului.

— În locul demonului, eu mi-aș schimba obiceiurile, pentru că au devenit prea cunoscute și previzibile. Și chiar psalmul pomenește de întunecimi. Nu țineți minte? *Negotio preambulans in tenebris*[1]...

— Dacă aș fi știut că vă este atât de tare teamă, aș fi ridicat prețul, a spus Czirne, și în vocea lui posomorâtă se simțea o undă de amuzament. Cel puțin o sută cincizeci de guldeni.

— Plătesc, a declarat Throst atât de încet, încât Reynevan abia a auzit. O sută cincizeci de guldeni în mână, domnule Czirne. Când ajungem cu bine la destinație. Pentru că este adevărat că mă tem. Alchimistul din Raciborz mi-a făcut horoscopul, mi-a citit în mațe de găină... Și s-a văzut că moartea îmi dă târcoale...

— Și credeți în lucrurile astea?

---

[1] „Nici de ciuma care umblă în întuneric...", Psalmul 91, 6, în traducerea lui D. Cornilescu (n. red.).

— Până de curând nu credeam.

— Și acum?

— Și acum, a spus ferm negustorul, acum plec din Silezia. Cine are urechi de auzit aude, nu vreau să sfârșesc ca Pfefferkorn și Neumarkt. Plec în Cehia, acolo nu mă mai ajunge niciun demon.

— Așa e, a încuviințat Hayn von Czirne. Acolo nu. De husiți până și demonii se tem.

— Plec în Cehia, a repetat Thorst. Și misiunea voastră este să ajung acolo cu bine.

Czirne nu a răspuns. Căruțele huruiau, scârțâiau pe osii și butuci.

Când au ieșit din pădure în câmp deschis, s-a făcut și mai frig, iar ceața s-a îngroșat. Au auzit zgomot de apă pe pietre.

— Węża, a spus Czirne. Râul Węża. De aici până la trecătoare e mai puțin de o milă. Hoo! Mână, mâână!

Potcoavele și obezile huruiau și scrâșneau pe bolovani și curând apa a început să împroaște și să facă spumă la picioarele cailor. Râulețul nu era adânc, dar era destul de vijelios.

Hayn von Czirne s-a oprit brusc în mijlocul vadului, încremenind în șa. Vitelozzo Gaetani a întors calul.

— Ce este?

— Liniște! Niciun cuvânt!

Mai întâi i-au văzut și după aceea i-au auzit. Și au văzut stropii albi de apă înspumată de sub copitele cailor care veneau spre ei prin albia râului. Apoi au deslușit siluetele călăreților, au deslușit mantiile, care fluturau ca aripile vampirilor.

— La arme! a strigat Czirne, apucând spada. La arme! Arbaletele!

I-a izbit în față o rafală de vânt puternic, sălbatic, șuierător, tăios. Iar după aceea i-a izbit un strigăt înfricoșător:

— *Adsumus! Adsuuuumuuuus!*

Corzile arbaletelor au zbârnâit, săgețile au vâjâit. Și un moment mai târziu, călăreții s-au năpustit peste ei prin spuma apei, s-au repezit ca un uragan, tăind cu săbiile, răsturnând și călcând în picioare. Oamenii se înjunghiau, noaptea era sfâșiată de țipete,

zbierete, bubuituri și scrâșnete de fier, grohăituri și nechezaturi de cai. Fryczko Nostitz a căzut în râu împreună cu calul rănit; alături de el s-a prăbușit pleoscăind scutierul ucis de secure. Unul dintre arbaletrieri a urlat, urletul s-a transformat în horcăit.

— *Adsuuumuuus*!

Hanusz Throst o luase la fugă, s-a întors în șa și a văzut în urma lui un bot de cal rânjind, iar în spatele acestuia o siluetă neagră cu glugă. A fost ultimul lucru pe care l-a mai văzut pe pământ. Lama îngustă a sabiei l-a lovit în față, între ochi și nas, și s-a înfipt scrâșnind în craniu. Negustorul a făcut un salt, a dat din mâini și s-a prăbușit pe pietre.

— *Adsumus*! a rostit triumfător călărețul negru. *In nomine Tuo*![1]

Călăreții negri au dat pinteni cailor și au dispărut în întuneric. Cu o excepție. Hayn von Czirne a pornit în urmărirea lor, a sărit din șa, l-a prins pe unul, amândoi s-au prăbușit în apă, amândoi s-au ridicat în aceeași clipă, spadele au șuierat și s-au lovit cu zgomot. Luptau ca turbați, stând până la genunchi în râul înspumat, din lame țâșneau snopi de scântei.

Cavalerul negru s-a poticnit. Czirne, spadasin cu experiență, nu putea rata o asemenea ocazie. A lovit cu o mișcare rotită în cap, lama grea de Passau a sfâșiat gluga, a sfărâmat și a aruncat jos coiful. Czirne a văzut în fața lui chipul alb ca de vampir, schimonosit, plin de sânge, și a știut imediat că nu va uita niciodată acel chip. Rănitul a răcnit și a atacat, nici gând să se prăbușească, deși ar fi trebuit să cadă. Czirne a înjurat, a apucat spada cu ambele mâini și a tăiat încă o dată, lovind dintr-o răsucire puternică a șoldurilor direct în gât. A țâșnit un șuvoi de sânge negru, capul a căzut pe umeri, a rămas atârnat, ținându-se probabil numai de piele. Iar cavalerul fără cap a pornit mai departe, agitându-și sabia și împroșcând cu apă în jur.

Unul dintre arbaletrieri a urlat de groază, alți doi au luat-o la goană, cuprinși de panică. Hayn von Czirne nu s-a dat înapoi. A blestemat cumplit și neobișnuit de blasfemator, a rămas ferm

[1] „În numele Tău", în lb. latină, în original (n. red.).

înfipt în picioare și a repezit sabia încă o dată, retezând de tot capul și aproape tot umărul. Cavalerul negru s-a prăbușit în apa puțin adâncă de lângă mal, împotmolindu-se acolo, aruncând din mâini și zvârlind din picioare, cuprins de convulsii. A durat mult timp până s-a potolit.

Hayn von Czirne a lovit cu piciorul în cadavrul arbaletrierului în armură fără mâneci, răsucit de la genunchi de curentul apei. Sufla greu.

— Ce a fost asta? a întrebat în cele din urmă. Pe Lucifer, ce a fost?

— Isuse Hristoase, milostivește-te..., mormăia Fryczko Nostitz, care stătea alături. Isuse, fie-ți milă...

Râul Węża cânta vesel alunecând pe bolovani.

În timpul acesta Reynevan fugea, de parcă toată viața nu ar fi făcut nimic altceva decât să galopeze prin pădure. Galopa așa cum trebuie, strângând puternic cu încheieturile legate ale mâinilor oblâncul șeii, cu obrazul înfundat în coamă, apăsând cu genunchii în șalele calului și alerga cu o asemenea viteză, că pământul duduia și vântul îi vuia în urechi. Calul, animal iubit, parcă înțelegea despre ce este vorba, întindea gâtul și dădea din el tot ce putea, demonstrând că în ultimii cinci sau șase ani nimeni nu-i dăduse ovăz degeaba. Potcoavele izbeau în pământul întărit, tufele și ierburile înalte vâjâiau atinse de iureșul sălbatic al galopului, crengile trosneau. Păcat că nu-l vedea Dzierżka de Wirsing, își spunea Reynevan, deși în esență își dădea seama că talentele lui de călăreț se rezumau în acel moment la performanța că se ținea în șa. Dar, își spunea, și asta e mult.

Poate că se gândise puțin cam prea devreme, căci tocmai atunci calul s-a decis să sară peste un trunchi căzut. Și a sărit, chiar foarte elegant, numai că dincolo de trunchi era un șanț. Zguduitura a slăbit strânsoarea, iar Reynevan a zburat printre brusturi, din fericire suficient de deși și de înalți ca să amortizeze măcar în parte căderea. Dar impactul cu pământul i-a scos oricum tot aerul din plămâni și l-a făcut să se ghemuiască gemând.

Nu a mai apucat să se îndrepte. Vitelozzo Gaetani, care îl urmărea, a sărit din șa chiar lângă el.

— Ai vrut să fugi? a răcnit el. De mine? Neisprăvitule!

S-a pregătit să-l lovească iute cu piciorul, dar n-a apucat. Szarlej a apărut ca din pământ, l-a izbit în piept și l-a onorat cu lovitura lui preferată sub genunchi. Însă italianul nu a căzut, s-a răsucit și a smuls spada din teacă, lovind spre ureche. Demeritul a sărit cu agilitate din drumul lamei, a scos propria armă – o sabie încovoiată. A fluturat-o, a făcut o cruce, iar sabia se răsucea în mâna lui ca un fulger și sâsâia ca un șarpe.

Gaetani nu s-a lăsat impresionat de iscusința de scrimer a lui Szarlej și s-a repezit împotriva lui cu spada, urlând sălbatic. Și-au încrucișat armele de trei ori. A patra oară, italianul nu a mai reușit să pareze lovitura sabiei mult mai rapide. A primit o lovitură în obraz, s-a umplut de sânge. Dar nu i-a ajuns, poate ar fi vrut să lupte mai departe, dar Szarlej nu i-a dat nicio șansă. A făcut un salt și l-a lovit cu mânerul între ochi. Gaetano s-a prăbușit printre brusturi. A urlat de abia în cădere:

— *Figlio di puttana!*[1]

— Asemenea, a spus Szarlej, ștergându-și lama de frunze. Dar ce să-i faci, mama este numai una!

— Nu vreau să vă stric distracția, a spus Samson al Mierii, apărând din ceață cu trei cai, printre care și murgul înspumat și fornăitor al lui Reynevan. Dar poate ar fi cazul să plecăm? Poate chiar la galop?

Perdeaua de lapte s-a destrămat, ceața s-a ridicat, împrăștiată de strălucirea soarelui care răzbătea printre nori. Lumea cufundată în clarobscurul umbrelor lungi s-a limpezit brusc, a strălucit plină de culori. Întocmai ca la Giotto. Firește, dacă cineva a văzut frescele lui Giotto.

Nu departe, în Frankenstein, sclipea acoperișul roșu al turnurilor.

---

[1] „Fiu de curvă", în lb. italiană, în original (n. red.).

— Iar acum, a spus Samson al Mierii uitându-se la ei, acum la Zięb ice.

— La Zięb ice, și-a frecat mâinile Reynevan. Mergem la Zięb ice. Prieteni... cum să vă răsplătesc?

— O să ne mai gândim la asta, a promis Szarlej. Deocamdată... coboară de pe cal.

Reynevan s-a supus. Știa la ce să se aștepte. Nu s-a înșelat.

— Reynevan din Bielawa, a rostit Szarlej cu o voce demnă și solemnă. Repetă după mine: Sunt un dobitoc!

— Sunt un dobitoc...

— Mai tare!

— Sunt un dobitoc!

Au aflat făpturile Domnului care locuiau în preajma locului și tocmai se trezeau: șoarecii pitici, broaștele râioase, broscoii de baltă, hamsterii, potârnichile, presurile și cucii, ba chiar și muscarii negri, forfecuțele gălbui și salamandrele-de-uscat.

— Sunt un dobitoc, repeta Reynevan după Szarlej. Un dobitoc patentat, tâmpit, idiot, cretin și nebun, demn de închis în *Narrenturm*! Orice născocesc se dovedește culmea prostiei, indiferent ce fac depășește această culme. Jur solemn că mă voi îndrepta.

— Norocul meu, un noroc cu totul nemeritat – răsuna litania matinală peste luncile ude –, este că am prieteni care nu obișnuiesc să mă lase la nevoie. Am prieteni pe care pot conta întotdeauna. Pentru că prietenia...

Soarele se înălțase mai sus și inundase câmpiile cu strălucirea lui aurie.

— Prietenia este un lucru mare și frumos!

Capitolul 19

În care eroii noştri nimeresc la Ziębice la un turnir cavaleresc foarte european. Pentru Reynevan, contactul cu Europa se dovedeşte foarte neplăcut. Ba chiar dureros.

Erau atât de aproape de Ziębice, încât puteau admira în toată splendoarea lor zidurile şi turnurile impunătoare, care se înălţau dincolo de dealul împădurit. De jur împrejur sclipeau acoperişurile de paie ale caselor de la marginea oraşului, în mijlocul câmpiilor şi al luncilor trudeau ţăranii, fumul murdar al buruienilor arse se târa jos deasupra pământului. Păşunile erau împestriţate de oi, pe luncile din preajma stăvilarului se vedeau gâşte albe. Sătenii mergeau încărcaţi de coşărci, boii graşi păşeau demn, carele pline de fân şi de legume scârţâiau. Într-un cuvânt, unde te uitai nu vedeai decât semne de bunăstare.

— Plăcut ţinut, a spus Samson al Mierii. Sat harnic, îndestulat.

— Şi de toată isprava.

Szarlej a arătat spre spânzurătorile care se îndoiau sub greutatea trupurilor. Alături de ele, spre bucuria ciorilor, câteva cadavre putrezeau în ţeapă, pe roţile de tortură se vedeau oasele albite.

— Adevărat! a chicotit demeritul. Se vede că aici legea e lege, iar dreptatea – dreptate.

— Unde e dreptatea?

— Aici, uite!

— Aha!

— Şi tot de aici vine şi îndestularea, a continuat să explice Szarlej, aşa cum ai observat foarte bine, Samson. Cu siguranţă, astfel de locuri merită să fie vizitate în scopuri mai inteligente decât cel în care mergem noi. De exemplu, ca să-l înşeli, să-l prosteşti şi să-l tragi pe sfoară pe unul din locuitorii bine situaţi din acest sat, ceea ce nu ar fi greu, căci bunăstarea dă naştere la o mulţime de nătărăi, fraieri, naivi şi dobitoci. Iar noi mergem ca să... Eeeh... Nici nu merită să vorbim.

Reynevan nu a comentat nici măcar cu un cuvânt. Nu avea chef. Auzise de mult asemenea vorbe.

— Hristoase! a exclamat Reynevan. Oameni buni! Ce este asta?

Szarlej a oprit calul, s-a ridicat în scări.

— Turnir, a ghicit peste o clipă. Este un turnir, dragi domni. *Torneamentum*. Ce zi e astăzi? Îşi aminteşte cineva?

— Opt, a numărat pe degete Samson. *Mensis Septembris*[1], firește.

— O! Szarlej l-a privit pieziş: Acolo, pe lumea cealaltă, aveţi acelaşi calendar?

— În general vorbind, da.

Samson nu a reacţionat la înţepătură.

— Ai întrebat ce dată e, ţi-am răspuns. Mai vrei şi altceva? Date mai amănunţite? Este sărbătoarea Naşterii Maicii Domnului, *Nativitas Mariae*.

— Aşadar, a constatat Szarlej, turnirul are loc cu această ocazie. La drum, domnilor!

Periferia oraşului era plină de lume, se vedeau şi tribune provizorii pentru spectatorii de categorie mai bună, îmbrăcate în postav colorat, decorate cu ghirlande, panglici, cu pajurile

[1] „Luna septembrie", în lb. latină, în original (n. red.).

dinastiei Piast și scuturile cavalerilor cu blazon. Lângă tribune se înălțau dughenele meseriașilor și tarabele vânzătorilor de mâncare, relicve și suveniruri, deasupra tuturor flutura feeria steagurilor, a drapelelor, fanioanelor și a steagurilor heraldice multicolore. Deasupra rumorii mulțimii răsuna, din când în când, vocea de aramă a surlelor și a trâmbițelor.

În fond, evenimentul nu trebuia să mire pe nimeni. Prințul Jan din Ziębice, împreună cu alți câțiva principi și nobili silezieni, făcea parte din Rudenband, Ordinul Zgărzii, ai cărui membri aveau obligația să participe la un turnir cel puțin o dată pe an. Spre deosebire însă de cei mai mulți principi, care, din cauza costurilor, își îndeplineau această obligație fără chef și destul de neregulat, Jan din Ziębice organiza mereu turniruri. Principatul era mic și, în ciuda aparențelor, aducea venituri puține, fiind poate cel mai sărac sub acest aspect din Silezia, dar prințul Jan se împrumuta și amaneta tot timpul. Avea datorii până peste cap la evrei, vindea tot ce avea de vânzare, dădea în arendă ce avea de arendat. Îl salvase de la ruină căsătoria cu Elżbieta Melsztyńska, văduva foarte bogată a lui Spytek, voievodul de Cracovia. Cât trăise, prințesa Elżbieta îi mai frânase puțin generozitatea lui Jan, dar după ce murise, principele se apucase cu forțe îndoite să toace averea moștenită. La Ziębice începuseră din nou turnirurile, banchetele îmbelșugate și vânătorile somptuoase.

Trâmbițele au sunat, mulțimea a vuit. Erau atât de aproape, că de pe deal se vedea terenul turnirului – clasic, cu o lungime de trei sferturi de milă, o lățime de o sută de picioare, împrejmuit cu un gard dublu de bușteni, foarte solid mai ales în exterior, capabil să reziste la presiunea gloatelor. În interiorul terenului era instalată o barieră de-a lungul căreia cei doi cavaleri alergau unul spre altul ținând sulițele înclinate. Mulțimea urla, fluiera și bătea din palme.

— Turnirul acesta, și-a dat cu părerea Szarlej, acest *hastiludium* pe care îl admirăm, ne va ușura sarcina. Tot orașul s-a adunat aici. Priviți, o, acolo s-au cățărat chiar și în copaci. Pun pariu, Reinmar, că nimeni nu o păzește pe iubita ta. O să descălecăm, ca să nu

batem la ochi, ocolim iarmarocul acesta zgomotos și intrăm în oraș. *Veni, vidi, vici!*[1]

— Până să mergem pe urmele lui Cezar, a clătinat din cap Samson al Mierii, ar fi bine să verificăm dacă nu cumva iubita lui Reinmar nu este printre spectatorii de la turnir. Dacă s-a adunat tot orașul, poate este și ea aici.

— Dar ce ar putea să facă Adela în mijlocul unei asemenea companii? Vă amintesc că este ținută aici la închisoare. Deținuții nu sunt invitați la turniruri.

— În mod sigur. Dar ce e rău dacă verificăm?

Reynevan a ridicat din umeri.

— Așadar, mai departe. Pe jos.

Trebuia să meargă cu grijă, ca să nu pătrundă în mulțime. Tufișurile din apropiere se transformaseră, ca întotdeauna cu ocazia unui turnir, într-o latrină generală. Ziębice avea cam cinci mii de locuitori, turnirul atrăsese probabil și oaspeți, ceea ce însemna în total cinci mii și jumătate de oameni. Și parcă fiecare din aceste persoane se dusese în tufișuri cel puțin de două ori ca să se cace, să se pișe sau să arunce un colac neterminat. Puțea de trăsnea. Era clar că nu era prima zi a turnirului.

Trompetele au sunat, mulțimea a strigat din nou într-un sigur glas puternic. De astă dată erau atât de aproape, încât auzeau scrâșnetul suliților și bufnetul loviturilor dintre concurenți.

— Somptuos turnir, și-a dat cu părerea Samson al Mierii. Somptuos și bogat.

— Ca de obicei, la prințul Jan.

Pe lângă ei a trecut un argat îndesat, care conducea în tufișuri o mândruță voinicuță, cu ochi focoși și rumenă în obraji. Reynevan i-a privit cu simpatie pe cei doi, urându-le în sinea lui să găsească un loc discret și, în același timp, fără căcați. În minte i-a apărut imaginea aţâţătoare a îndeletnicirii căreia urmau să se dedice cei doi și a simțit furnicături plăcute între picioare. *Nu face*

[1] „Am venit, am văzut, am învins!", în lb. latină, în original; cuvinte celebre rostite de Cezar după victoria extrem de rapidă de la Zela (n. red.).

nimic, şi-a spus, *nu-i nimic, pe mine şi pe Adela nu ne despart de asemenea desfătări decât câteva clipe.*

Szarlej, cu intuiţia lui deosebită, îi condusese între atelierele fierarilor şi ale postăvarilor.

— Atunci aduceţi caii aici, lângă gard. Şi mergeţi pe aici, mai degajaţi.

— Să încercăm să ne apropiem de tribună, a spus Reynevan. Dacă Adela este aici, atunci...

Cuvintele lui au fost acoperite de fanfară.

— *Aux honneurs, seigneurs chevaliers et escuiers!* a strigat tare mareşalul heralzilor, când s-a stins sunetul fanfarei. *Aux honneurs! Aux honneurs!*[1]

Deviza prinţului era modernitatea. Şi europenitatea. Distingându-se prin aceasta chiar şi printre Piaştii silezieni, principele din Ziębice suferea de complexul provincialului, era frustrat de faptul că principatul lui se afla la periferia civilizaţiei şi a culturii, la o graniţă dincolo de care nu mai era nimic, numai Polonia şi Lituania. Prinţul suferea cumplit din acest motiv şi avea o tendinţă de-a dreptul bolnăvicioasă de a imita Europa. Pentru cei din jur, era uneori deosebit de dificil.

— *Aux honneurs!* striga ca europenii mareşalul heralzilor, îmbrăcat cu o togă galbenă până la glezne, cu vulturul mare negru al Piaştilor. *Aux honneurs! Laissez les aller!*[2]

Evident, mareşalul, bătrânul şi bunul *Marschall* german, la prinţul Jan se numea pe europeneşte *Roy d'armes* şi era asistat de heralzi şi persevanţi[3], iar alergarea cu lancea peste gard, vechea şi buna *Stechen über Schranken*, se numea acum mai cult şi mai europeneşte – *la jouste.*

---

[1] „În cinstea voastră, domnilor cavaleri şi scutieri!", în lb. franceză, în original (n. red.).

[2] „Să pornească!", în lb. franceză, în original (n. red.).

[3] La turnirurile din Evul Mediu, acesta era cel mai mic titlu heraldic. Cel mai înalt rang era acela de rege al armelor, urmat de herald şi persevanţi, ucenicii din care se alegeau ulterior heralzii.

Cavalerii şi-au fixat lăncile în buloane şi au pornit în tropot de copite unul împotriva altuia de-a lungul gardului despărţitor. Unul dintre ei, aşa cum reieşea din emblema de pe vizieră care înfăţişa vârful unui munte deasupra unei table de şah cu roşu şi argintiu, era din neamul Hoberg. Al doilea cavaler era polonez, se vedea după blazonul cu intestinul pe scut şi ţapul din ornamentul coifului de turnir, modern şi cu grilă.

Turnirul european al prinţului Jan atrăsese o mulţime de oaspeţi din Silezia şi din străinătate. Spaţiul dintre gardurile terenului şi locul special împrejmuit era plin de cavaleri şi scutieri multicolori superbi, printre care erau şi reprezentanţi ai celor mai de vază neamuri din Silezia. Pe scuturi, pe acoperitoarele de pe capul cailor, pe armurile scurte fără mâneci şi pe tunicile cu zale se vedeau coarnele de cerb ale familiei Biberstein, capetele de berbec ale familiei Haugwitz, cataramele de aur ale familiei Zeidlitz, frunţile de zimbru ale familiei Zettritz, tabla de şah a familiei Borschnitz, cheile încrucişate ale familiei Uechteritz, peştii lui Seidlitz, săgeţile lui Bolz şi clopotele familiei Quas. Şi ca şi cum aceasta nu ar fi fost de ajuns, ici şi colo se vedeau şi blazoane cehe şi morave – pipirigul domnilor din Lipa şi Lichtenburk, săgeata albă pe un fundal roşu a domnilor din Kravarz, Dube şi Bechyn, lăncile cu cârlig ale familiei Mirovski, crinii familiei Zvolski. Nu lipseau nici polonezii – Starykonie, Awdaniec, Doliwa, Jastrzębiec şi Łodzie.

Ajutaţi de umerii largi ai lui Samson al Mierii, Reynevan şi Szarlej s-au căţărat mai întâi pe grămada de cărbune, după aceea pe acoperişul atelierului fierarului. De acolo, Reynevan a parcurs atent cu privirile tribuna apropiată. A început de la coadă, de la persoanele mai puţin importante. A fost o greşeală.

— Pe Dumnezeul meu! a exclamat el destul de tare. Adela este acolo! Zău, pe sufletul meu... La tribună!

— Care este?

— Aceea cu fustă verde... Sub baldachin... Lângă...

— Chiar lângă prinţul Jan, nu l-a cruţat Szarlej. Într-adevăr, este o frumuseţe. Ei, Reinmar, te felicit pentru gusturi. Dar nu

te pot felicita în ceea ce privește cunoașterea sufletului femeiesc. Se confirmă părerea mea – o, cum se mai confirmă – că odiseea noastră din Ziębice a fost o idee nefericită.

— Nu este așa, și-a dat asigurări lui însuși Reynevan. Nu poate fi așa... Ea... Ea este deținută...

— De cine, ia să ne întrebăm?

Szarlej și-a pus mâinile streașină la ochi.

— Lângă prinț stă Jan von Biberstein, domnul de la castelul Stolz, după Biberstein o femeie în vârstă, pe care nu o cunosc...

— Eufemia, sora mai mare a prințului, a recunoscut-o Reynevan. Dincolo de ea... Nu e Bolko Wołoszek?

— Moștenitorul de la Głogowek, fiul prințului de Opole.

Szarlej făcea ca de obicei impresie cu cunoștințele lui.

— Lângă Wołoszek stă starostele din Kłodzko, domnul Puta din Častolovice cu soția, Anna Kolditz. Mai departe stau Kilian Haugwitz și soția sa, Ludgarda, mai departe bătrânul Herman Zettritz, mai departe Janko din Chotiemice, domnul de la castelul Książ. Acum se ridică și aplaudă Gocze Schaff din Greifenstein cu soția, probabil că alături de ei stă Mikołaj Zedlitz din Alzenau, starostele din Otmuchów, lângă el, Gunczel Świnka din Świn, mai departe cineva cu trei pești pe un fond roșu, așadar Seidlitz sau Kurzbach. În partea cealaltă, îl văd pe Otton von Borschnitz, mai departe pe unul din neamul Bischofsheim, mai departe îl văd pe Bertold Apolda, paharnic din Schönau. Mai departe stau Lotar Gersdorf și Hartung von Klüx, amândoi luzacieni. Pe banca de jos stau, dacă nu mă înșală privirile, Boruta din Więcemierzyce și Seckil Reichnbach, domnul din Ciepłowody... Nu, Reinmar, nu văd pe nimeni care ar putea fi paznicul Adelei tale.

— Mai departe, a bâiguit Reinmar, mai departe stă Tristram von Rachenau. Este rudă cu frații Stercza. La fel și von Baruth, cel cu zimbrul în blazon. Și acolo... Ah! La naiba! Nu se poate!

Szarlej l-a apucat zdravăn de braț, căci altfel ar fi căzut de pe acoperiș.

— Cine te-a înspăimântat în așa hal? a întrebat el rece. Văd că privirile tale îngrozite s-au lipit de o fecioară cu păr blond. Cea

în fața căreia se înclină chiar acum tânărul von Dohn și un polonez, Rawicz. O cunoști? Cine este?

— Nicolette, a șoptit încetișor Reynevan. Nicolette cea Blondă.

Planul, care păruse genial prin simplitatea și în același timp prin îndrăzneala lui, s-a destrămat sub ochii lor – a eșuat în toate privințele. Szarlej prevăzuse acest lucru, dar Reynevan nu se lăsase convins.

De spatele tribunei provizorii erau lipite construcții provizorii, înjghebate din bușteni, și o schelă acoperită cu pânză. Spectatorii – cel puțin cei de viță mai nobilă și mai bine situați – petreceau acolo timpul în pauzele turnirului, stăteau de vorbă, flirtau și se făleau cu costumele. Și se înfruptau, de asemenea, din mâncare și băutură – căci în direcția acelor corturi se rostogoleau mereu butoaie, se cărau butelcuțe și urcioare, se transportau tăvi cu coșuri. Reynevan considera că este o idee genială să se strecoare până la bucătărie, să se amestece printre slugi, să ia un coș cu chifle și să se ducă apoi cu el în cort. Se înșela.

Nu a reușit să se strecoare decât până în tindă, în locul unde erau lăsate produsele și de unde erau transportate mai departe de paji. Reynevan, care își aducea planul la îndeplinire în mod consecvent, a lăsat coșul jos, s-a desprins pe neobservate din șirul argaților care se întorceau la bucătărie și s-a strecurat în spatele corturilor. A scos stiletul, ca să taie în pânză o gaură prin care să se uite înăuntru. Și atunci l-au înhățat.

Câteva mâini puternice l-au imobilizat, o palmă de fier îl strângea de gât, cealaltă, tot de fier, i-a smuls stiletul din mâini. A ajuns în interiorul cortului plin de cavaleri mai repede decât se așteptase, dar deloc așa cum sperase.

I-au dat un brânci puternic, a căzut și a văzut în fața ochilor o pereche de botfori moderni, cu vârful incredibil de lung. Acești botfori se numeau *poulaines*, denumire care, deși europeană, nu provenea deloc din Europa, ci din Polonia, căci cu aceste încălțări se făcuseră vestiți în lumea întreagă cizmarii cracovieni. A primit un ghiont puternic și s-a ridicat. Îl cunoștea din vedere pe cel care

îl înghiontise. Era Tristram Rachenau. Rudă cu familia Stercza. Era însoțit de câțiva bărbați din familia Baruth cu zimbri negri pe mantii, și aceștia tot rubedenii ale fraților Stercza. Reynevan nimerise cum nu se poate mai rău.

— Asasin, l-a prezentat Tristram Rachenau. Ucigaș ascuns, Înălțimea Voastră. Reinmar din Bielawa.

Cavalerii din jurul prințului au murmurat amenințători.

Prințul Jan Ziębicki, un bărbat arătos și voinic de patruzeci de ani, era îmbrăcat într-un *justeaucorps*[1] negru, peste care purta o *houppelande*[2] modernă, căptușită cu blană de sobol. La gât avea un lanț greu de aur, pe cap un *chaperon*[3] tip turban modern cu o *liripipe*[4] din muselină flamandă care cădea pe umăr. Părul negru al principelui era tuns, de asemenea, după cele mai noi mode europene – rotund de jur împrejurul capului, două degete deasupra urechii, breton în față, și ras la ceafă. Prințul era încălțat cu *poulaines* roșii cracoviene cu vârful lung, după ultima modă, pe care Reynevan tocmai le admirase de la nivelul pardoselii.

Cu un nod dureros în gât și în piept, Reynevan a constatat că prințul o ținea de braț pe Adela de Stercza, îmbrăcată într-o rochie de culoarea cea mai la modă, *vert d'émeraude*[5], cu trenă, cu mâneci largi, răscroite, atârnând până aproape de pământ, cu părul prins într-un fileu de aur, cu un șirag de perle la gât, pieptul debordându-i mândru din corsetul strâns. Burgunda i-a aruncat lui Reynevan în treacăt o privire rece ca un șarpe.

Prințul Jan a luat cu două degete stiletul lui Reynevan pe care i-l întindea Tristram von Rachenau, l-a privit, apoi a ridicat ochii.

---

[1] Obiect de vestimentație pentru bărbați, strâns pe talie, cu mâneci lungi, evazate la capete, folosit inițial de militari, devenit ulterior un model purtat și de civili (n. red.).

[2] Mantie largă, lungă până la pământ, cu mânecile despicate, purtată în Evul Mediu și de bărbați, și de femei, din care derivă roba juriștilor, profesorilor universitari etc. din zilele noastre.

[3] Bonetă asemănătoare cu un turban, cu capătul atârnând pe umăr.

[4] Coada unei bonete-turban sau a unei mantii (n. red.).

[5] „Verde smarald", în lb. franceză, în original (n. red.).

— Și când te gândești că nu am prea crezut când ai fost acuzat de omor. Că i-ai ucis pe domnul Bart din Karczyn și pe negustorul Neumarkt din Świdnica. N-am vrut să dau crezare. Și iată, ești prins asupra faptei, când încerci cu cuțitul în mână să mă lovești pe la spate. Mă urăști chiar așa de tare? Sau poate te-a plătit cineva? Sau ești, pur și simplu, țicnit? Ei?

— Înălțimea Voastră... eu... eu nu sunt ucigaș ascuns... E adevărat că m-am strecurat pe furiș, dar eu... voiam...

— Ah!

Prințul Jan a făcut un gest foarte princiar și foarte european cu mâna sa elegantă.

— Înțeleg. Te-ai furișat cu pumnalul în mână ca să-mi înmânezi o petiție!

— Da! Adică nu... Înălțimea Voastră! Nu sunt vinovat de nimic! Dimpotrivă, mie mi s-a făcut o nedreptate! Sunt o victimă, victima unui complot...

— Bineînțeles, și-a țuguiat buzele Jan Ziębicki. Un complot. Știam.

— Da! a izbucnit Reynevan. Exact așa! Frații Stercza l-au ucis pe fratele meu. L-au asasinat!

— Minți, nenorocitule! a răcnit Tristram Rachenau. Te sfătuiesc să nu te legi de rubedeniile mele!

— Frații Stercza l-au ucis pe Peterlin! s-a înverșunat Reynevan. Dacă nu cu mâna lor, atunci prin zbiri năimiți! Kunz Aulock, Stork, Walter de Barby! Tâlhari care mă pândesc și pe mine! Înălțimea Voastră, prințe Jan! Peterlin a fost vasalul vostru! Cer să se facă dreptate!

— Și eu cer! a strigat Rachenau. Eu, cu dreptul sângelui! Fiul acesta de cățea l-a ucis la Oleśnica pe Niklas Stercza!

— Dreptate! a strigat unul din neamul Baruth, cu siguranță Henryk, pentru că în familia Baruth copiii erau rareori botezați altfel. Principe Jan! Pedeapsă pentru acest omor!

— Minciună și ponegrire! a strigat Reynevan. Frații Stercza sunt de vină pentru acest omor! Mă acuză pe mine, ca să se

justifice ei! Şi din răzbunare! Pentru iubirea care ne leagă pe mine şi pe Adela!

Prinţul Jan s-a schimbat la faţă, iar Reynevan a înţeles ce prostie uriaşă făcuse. S-a uitat la chipul indiferent al iubitei lui şi încet, încet a început să înţeleagă.

— Adela, a spus în liniştea desăvârşită Jan Ziębicki, despre ce vorbeşte?

— Minte, Jasiek! a zâmbit burgunda. Nu mă leagă şi nu m-a legat niciodată nimic de el. Este drept că s-a ţinut după mine cu iubirea lui, mi-a făcut o curte asiduă, dar a plecat cu coada între picioare, nu a reuşit să facă nimic. Nici chiar cu ajutorul magiei negre, cu care m-a ispitit.

— Nu e adevărat – Reynevan a reuşit cu greu să smulgă sunete din gâtlejul strangulat. Toate acestea sunt neadevăruri. Minciuni. Baliverne! Adela! Spune... spune că eu şi cu tine...

Adela a aruncat capul pe spate cu un gest pe care îl cunoştea, îl arunca aşa când făcea dragoste cu el în poziţia ei favorită, călare peste el. Ochi îi străluceau. Cunoştea şi această strălucire.

— În Europa, a spus Adela cu voce tare privind în jur, nu s-ar fi putut întâmpla aşa ceva. Cinstea unei doamne virtuoase să fie întinată de o aluzie urâtă. Şi asta tocmai la un turnir, la care chiar în ziua precedentă acea doamnă a fost proclamată *La Royne de la Beaulté et des Amours*[1]. În prezenţa cavalerilor de la turnir. Şi chiar dacă s-ar întâmpla aşa ceva în Europa, un asemenea *mesdisant*, un asemenea *mal-faiteur*[2] nu ar rămâne nicio clipă nepedepsit.

Tristram Rachenau a înţeles imediat aluzia şi i-a repezit cu mult avânt un pumn în gât lui Reynevan. Henryk Baruth l-a lovit din partea cealaltă. Văzând că prinţul Jan nu reacţionează, că priveşte într-o parte cu un chip de piatră, s-au năpustit şi alţii, printre ei un oarecare Seidlitz sau Kurzbach cu peşti pe fond albastru. Reynevan a primit un pumn în ochi şi lumea a dispărut într-un fulger uriaş. S-a ghemuit sub grindina de lovituri. A mai

---

[1] „Regina frumuseţii şi a iubirii", în franceza veche, în original (n. red.).

[2] „Calomniator [...] nelegiuit", în franceza veche, în original (n. red.).

venit încă cineva, Reynevan a căzut în genunchi, lovit în braț de o măciucă de turnir. Și-a acoperit capul cu mâinile, iar măciuca i-a lovit dureros degetele. A primit un șut zdravăn în spate și a căzut la pământ. Au început să dea cu picioarele în el, așa că s-a făcut ghem, protejându-și capul și burta.

— Stați! Gata! Încetați imediat!

Pumnii și șuturile au încetat. Reynevan a deschis un ochi.

Salvarea venise de unde se aștepta cel mai puțin. Torționarii lui fuseseră opriți de vocea înfricoșătoare, uscată și neplăcută, și de porunca unei femei în vârstă, slabă ca un țâr, îmbrăcată cu o rochie neagră cu văl alb, sub toca foarte apretată. Reynevan știa cine este. Eufemia, sora mai mare a prințului Jan, văduvă după Friedrich, conte de Oettingen, care după moartea soțului se întorsese în orașul unde se născuse, Ziębice.

— În Europa pe care o cunosc eu, nu se dă cu piciorul în cel căzut, a spus contesa Eufemia. Niciunul din principii europeni pe care îi cunosc eu nu ar permite una ca asta, domnule frate al meu.

— S-a făcut vinovat, a început prințul Jan. Atunci eu...

— Știu de ce anume s-a făcut vinovat, i-a retezat vorba sec contesa. Pentru că am auzit. Și îl iau sub protecția mea – *mercy des dames*. Căci mă laud că știu mai bine obiceiurile de la turnirurile europene decât nevasta cu cununie aici de față a cavalerului von Stercza.

Ultimele cuvinte fuseseră rostite atât de apăsat și de tăios, încât prințul Jan a lăsat privirile în jos și a roșit până la ceafa rasă. Adela nu a lăsat ochii în jos, pe fața ei în zadar ai fi căutat și cea mai slabă urmă de roșeață, în schimb, de ura care scăpăra din privirile ei s-ar fi îngrozit oricine. Dar nu și contesa Eufemia, care – după cum se povestea – se descotorosise foarte repede și cu multă dibăcie în Suabia de amantele contelui Friedrich. Ea nu se temea, ea era cea temută.

— Domnule mareșal Borschnitz, a rostit ea ca o stăpână, te rog să-l iei sub arest pe Reinmar de Bielau. Răspunzi de el în fața mea. Cu capul.

— Poruncă, Înălțată Doamnă.

— Mai încet, doamnă soră, mai încet, și-a recăpătat graiul Jan Ziębicki. Știu ce înseamnă *mercy des dames*, dar aici este vorba de o nelegiuire prea gravă. Învinuirile împotriva acestui tânăr sunt prea grele. Omor, magie neagră...

— Va fi în arest, i-a retezat vorba Eufemia. În turn. Sub paza domnului Borschnitz. Se va face o judecată. Dacă îl reclamă cineva. Am în vedere o acuzație serioasă.

— Așa să fie!

Prințul a dat din mână și și-a aruncat măreț *liripipe* pe spate.

— Să-l ia naiba! Am treburi mai importante aici. Să continuăm, domnilor. În curând va începe *buhurt*[1]. Nu am de gând să-mi stric turnirul, nici să ratez *buhurt*-ul. Haide, Adela. Înainte să înceapă lupta, cavalerii trebuie să o vadă în tribună pe Regina Farmecului și a Iubirii.

Burgunda a luat brațul care i se oferea și și-a apucat trena. Reynevan, legat de slujitori, își lipise privirile de ea, sperând că se va întoarce, că îi va face un semn din ochi sau cu mâna. Că totul fusese numai teatru, joc, păcăleală, că în realitate totul era așa cum fusese, că nu se schimbase nimic între ei. A așteptat un astfel de semn până în ultima clipă.

Nu a avut parte de el.

Ultimii care au părăsit cortul au fost cei care priviseră toată scena dacă nu cu mânie, cel puțin, cu neplăcere. Herman Zettritz cel cărunt. Starostele din Kłodzko, Puta din Častolovice și Gocze Schaff, împreună cu soțiile lor, care purtau amândouă bonete țuguiate cu văluri ajurate, Lotar Gersdorf din Luzacia cu fața zbârcită. Și Bolko Wołoszek, fiul prințului din Opole, moștenitorul de la Prudnik, domnul din Głogowek. Mai ales acesta din urmă, înainte să plece, urmărise întâmplarea cu multă atenție, mijind din pleoape.

A răsunat fanfara, s-au auzit ovațiile zgomotoase ale mulțimii, heraldul a strigat *laissez les aller* și *aux honneurs*. Începea *buhurt*-ul.

---

[1] Categorie de lupte medievale cu contact complet (din fr. veche *béhourd* – „izbitură").

— Să mergem, a spus scutierul, căruia mareşalul Borschnitz îi încredinţase escorta. Să nu te împotriveşti, băiete.

— Nu mă împotrivesc. Cum e turnul de la voi?

— Eşti pentru prima oară aici? Ei, văd că eşti prima dată. Acceptabil. Pentru un turn.

— Atunci să mergem.

Reynevan se străduia să nu privească în jur, ca să nu-i dea de gol de prea multă emoţie pe Szarlej şi pe Samson, căci era sigur că aceştia îl observau ascunşi în mulţime.

În schimb, l-a observat altcineva.

Îşi schimbase pieptănătura. Acolo, la Brzeg, avea o coadă groasă, acum avea părul blond, de culoarea paiului, împărţit în două pe mijlocul capului şi împletit în două cozi, aşezate în formă de melc deasupra urechilor. Purta pe frunte o diademă de aur, avea o rochie albastră fără mâneci, iar sub rochie o cămaşă albă de batist, *chemise*.

— Luminată domniţă, a pufnit scutierul şi s-a scărpinat sub bonetă. Nu e voie... O să am necazuri...

— Vreau să schimb câteva cuvinte cu el, şi-a muşcat fata îndrăzneaţă buza, puţin copilăreşte. Câteva cuvinte, numai atât. Nu spune nimănui şi necazurile te vor ocoli. Iar acum întoarce-te cu spatele. Şi să nu tragi cu urechea!

— Pentru ce, de astă dată, Aucassin? a întrebat fata, mijind puţin din ochii albaştri. De ce eşti în lanţuri şi sub pază? Fii atent! Dacă spui că din dragoste o să mă supăr rău!

— Şi totuşi – a oftat –, ăsta e adevărul. În general vorbind.

— Şi în particular?

— Din dragoste şi prostie.

— Oho! Devii mai credibil! Dar te rog să-mi explici!

— Dacă nu ar fi fost prostia mea, aş fi fost acum în Ungaria!

— Voi afla oricum totul, a spus fata privindu-l în ochi. Tot. Fiecare detaliu. Dar nu aş vrea să te văd pe eşafod.

— Mă bucur că nu te-au ajuns atunci.

— Nu aveau nicio şansă.

— Luminată domniță, scutierul s-a întors și a tușit în pumn. Fie-vă milă...

— Rămâi cu bine, Aucassin.

— Rămâi cu bine, Nicolette.

Capitolul 20

În care se confirmă încă o dată vechiul adevăr că pe alții ca pe alții, dar pe colegii de studii poți întotdeauna să te bizui.

— Știi, Reynevan, a spus Heinrich Hackeborn, se spune, în general, că sursa tuturor necazurilor care te lovesc, tot răul și cauza destinului tău nefericit vin de la franțuzoaica aceea, Adela Stercza.

Reynevan nu a reacționat la această afirmație atât de revelatoare. Îl mâncau șalele, dar nu putea să se scarpine, căci avea mâinile legate de încheieturi, și în plus și coatele imobilizate cu o curea de piele. Caii tropăiau pe drumul denivelat. Arcașii se clătinau somnoroși în șa.

Petrecuse trei zile în turnul castelului din Ziębice. Dar nu era nici pe departe doborât. Fusese închis și lipsit de libertate, e drept, nesigur de ziua de mâine, și asta e adevărat. Însă nu-l bătuseră și îi dăduseră de mâncare – deși proastă și monotonă, dar o primise în fiecare zi –, iar de aceasta din urmă se dezobișnuise în ultima vreme, iar acum se obișnuia cu plăcere.

Dormea prost și nu numai din cauza puricilor de dimensiuni impunătoare care mișunau prin paie. De câte ori închidea ochii,

vedea fața poroasă ca brânza a lui Peterlin. Sau pe Adela și pe Jan Ziębicki, în diverse poziții. Și nu știa nici el ce e mai rău.

Ferestruica zăbrelită din zidul gros lăsa să se vadă o bucățică mică de cer, dar Reynevan stătea mereu atârnat de bare plin de speranță că va auzi imediat vocea lui Szarlej, care vine ca un păianjen târându-se pe zid cu o pilă în dinți. Sau se uita la ușă visând că peste o clipă va zbura din țâțâni sub lovitura puternică de umăr a lui Samson al Mierii. Credința nu fără temei în omnipotența prietenilor îi menținea moralul.

Firește, nu a venit nicio salvare. În dimineața celei de-a patra zile a fost scos din celulă, legat și urcat pe cal. A ieșit din Ziębice pe Poarta Paczków, escortat de patru arcași călare, de un scutier și un cavaler cu armură completă, al cărui scut era împodobit cu steaua în opt colțuri a familiei Hackenborn.

— Toată lumea spune, a continuat Heinrich Hackeborn, că ghinionul tău a fost că te-ai legat de franțuzoaică. Iar pierzania ta a fost că ai călărit-o.

Reynevan nu a răspuns nici de astă dată, dar nu s-a putut abține să clatine din cap îngândurat.

Imediat ce au dispărut din vedere turnurile orașului, Hackeborn, aparent încruntat și nesuferit de formal, s-a înviorat, s-a înveselit și a devenit vorbăreț, fără să fie îndemnat. Purta – ca jumătate din nemți – numele de Heinrich și era probabil, după cum se pare, rudă cu familia Hackenborn din Przewóz, sosită nu demult, adică acum doi ani, din Turingia, unde neamul lor căzuse tot mai jos în rang și în serviciul landgrafilor, ceea ce înseamnă că sărăciseră tot mai mult. În Silezia, unde numele Hackeborn însemna ceva, cavalerul Heinrich spera să aibă parte în serviciul lui Jan Ziębicki de aventură și de o carieră. Prima urma să-i fie oferită dintr-o zi în alta de marea cruciadă antihusită, cea de-a doua avea să-i fie asigurată de o relație avantajoasă. Heinrich Hackeborn i-a mărturisit lui Reynevan că suspină de fapt după Jutta de Apolda, frumoasa și temperamentala fiică a paharnicului Bertold Apolda, domnul de la Schönau. Din păcate, a recunoscut în continuare cavalerul, nu numai că fata nu îi întoarce

sentimentele, dar își permite chiar să râdă de avansurile lui. Dar nu face nimic, trebuie să fie răbdător, picătura sparge stânca.

Reynevan se prefăcea că ascultă, deși peripețiile amoroase ale lui Hackeborn îl interesau infinit mai puțin decât zăpada de anul trecut, dădea politicos din cap, căci, în fond, nu merită să fii răutăcios cu propria escortă. După câtva timp, când cavalerul își epuizase rezerva de subiecte care îl măcinau și a tăcut, Reynevan a încercat să atipească, dar nu a reușit. În fața ochilor închiși îi apăreau mereu Peterlin mort pe năsălie sau Adela cu coapsele pe umerii prințului Jan.

Se aflau în pădurea Służejowski, plină de culori și de arome după ploicica de dimineață, când cavalerul Heinrich a rupt tăcerea. I-a dezvăluit lui Reynevan fără să fie rugat destinația călătoriei – castelul Stolz, cuibul puternicului domn Johannes Biberstein. Reynevan era preocupat și neliniștit în același timp. Avea intenția să-l tragă de limbă pe palavragiu, dar nu a reușit, deoarece cavalerul a schimbat pe nesimțite subiectul și a început să divagheze pe tema Adelei Stercza și a destinului amar pe care i-l adusese lui Reynevan acea aventură amoroasă.

— Toți sunt de părere că a fost ghinionul tău, că ai încălecat-o.

Reynevan nu a polemizat.

— Dar nu este așa, a continuat Hackeborn, făcând o mutră de atotștiutor. Este chiar pe dos. Sunt unii care au ghicit. Și știu. Faptul că ai tăvălit-o pe franțuzoaică ți-a salvat viața.

— Poftim?

— Prințul Jan, i-a explicat cavalerul, te-ar fi predat fără să stea pe gânduri fraților Stercza, Rachenau, și alde Baruth au insistat foarte mult. Dar ce ar fi însemnat asta? Că Adela minte, că se contrazice. Că totuși ai futut-o. Pricepi? Din aceleași motive prințul nu te-a dat pe mâna călăului să te cerceteze în legătură cu acele omoruri, pe care, chipurile, le-ai comis. Pentru că știa că sub tortură vei începe să vorbești despre Adela. Înțelegi?

— Puțin.

— Puțin! a râs Hackeborn. Ei bine, puținul ăsta îți salvează curul, frățioare! În loc să mergi pe eșafod sau în camera de tortură, mergi în castelul Stolz. Pentru că acolo despre aventurile amoroase din dormitorul Adelei poți să povestești numai zidurilor, iar zidurile de acolo sunt groase. Ei, o să stai cât o să stai acolo, dar îți salvezi capul și alte mădulare. La Stolz nu pune nimeni mâna pe tine, nici episcopul, nici chiar Inchiziția. Domnii Biberstein sunt puternici, nu se tem de nimeni, nimeni nu îndrăznește să se lege de ei. Da, da, Reynevan, te-a salvat faptul că nu ai recunoscut în fața lui că i-ai tăvălit noua metresă. Înțelegi? Amanta în al cărei ogor încântător a arat până acum numai soțul cu cununie este aproape o fecioară; iar cea care s-a mai dat și altor iubiți este o târfă. Căci dacă în patul ei a fost Reinmar de Bielau, ar fi putut fi și oricine altcineva.

— Ești amabil. Mulțumesc!

— Nu-mi mulțumi. Am spus, în numele lui Amor ești salvat. Așa trebuie să privești lucrurile.

O, dar nu până la sfârșit, și-a spus Reynevan. *Nu până la sfârșit.*

— Știu la ce te gândești, l-a surprins cavalerul. Că te pot ucide și mai discret. Că la Stolz se pregătesc să te otrăvească sau să-ți sucească gâtul în tăcere. Ei bine, greșești, dacă crezi așa ceva. Vrei să știi de ce?

— Vreau.

— O izolare discretă la Stolz ți-a fost oferită chiar de domnul Johannes von Biberstein. Iar prințul a acceptat în aceeași clipă. Iar acum vine partea cea mai bună. Știi de ce s-a grăbit Biberstein să facă această ofertă?

— Nu am nici cea mai mică idee.

— Dar eu am. Pentru că s-a răspândit vestea din Ziębice. L-a rugat sora prințului, contesa Eufemia. Iar prințul are mare respect pentru ea. Se spune că încă din copilărie. De aceea contesa e cineva la curtea din Ziębice. Deși nu are nicio poziție, căci ce fel de contesă este, un titlu pe hârtie și nimic mai mult. I-a născut lui Friedrich în Suabia unsprezece copii, iar când a rămas văduvă,

copiii au dat-o afară de la Oettingen, nu e niciun secret. Dar la Zięb ice e doamnă în toată regula, asta nu se poate nega.

Reynevan nici nu avea de gând să nege.

— Și nu a fost numai ea, a vorbit din nou după câteva clipe Hackerborn. S-a mai rugat cineva de domnul Johannes Biberstein pentru tine. Vrei să știi cine anume?

— Vreau.

— Fiica lui Biberstein, Katarzyna. Se vede că i-ai căzut cu tronc.

— Este aceea înaltă? Cu păr blond?

— Nu face pe prostul. Doar o știi. Gurile rele spun că te-a mai salvat o dată de urmăritori. Ei, cum s-au nimerit toate așa de ciudat? Spune și tu, nu este asta ironia sorții, comedia erorilor. Un adevărat Turn al Nebunilor?

Așa este, și-a spus Reynevan. *Chiar este Turnul Nebunilor, Narrenturm. Eu... Szarlej avea dreptate – sunt cel mai mare nebun. Regele idioților, mareșalul tâmpiților, cel mai înalt prior al ordinului cretinilor.*

— Dacă dovedești că ai minte, n-o să stai mult timp în turnul de la Stolz, a continuat vesel Hackeborn. Se pregătește o mare cruciadă – știu asta în mod sigur – împotriva ereticilor cehi. Rostești jurămintele, primești crucea și te eliberează. Și vei lupta. Vei dobândi merite în lupta cu schisma și vei fi iertat.

— Este numai o singură piedică.

— Care?

— Nu vreau să lupt.

Cavalerul s-a răsucit în șa și l-a privit lung.

— Și mă rog – a întrebat pe un ton muștător – de ce?

Reynevan nu a mai apucat să răspundă. S-a auzit un fluierat și un sâsâit veninos, iar imediat după aceea o pocnitură răsunătoare. Hackeborn s-a înecat, a dus mâna la gât, în care, străpungând metalul gorgetului[1], stătea înfiptă o săgeată de arbaletă. Cavalerul a fost inundat de sânge, s-a aplecat încet spre spate și a căzut de

---

[1] Guler de metal între platoșă și coif, care proteja gâtul cavalerului (din fr. *gorge*).

pe cal. Reynevan i-a văzut ochii larg deschiși, plini de o uimire fără margini.

Apoi totul s-a desfășurat foarte repede.

— Ataaac! a strigat scutierul, scoțând spada din teacă. La armeee!

Din tufișurile din fața lor s-au auzit pocnete înfricoșătoare, a izbucnit un foc, s-a înălțat o trâmbă de fum. Calul unuia dintre argați a căzut ca lovit de trăsnet, strivindu-l sub el pe călăreț. Ceilalți cai s-au ridicat pe picioarele din spate, speriați de împușcătură. La fel și calul lui Reynevan. Cum tânărul era legat, nu a reușit să-și mențină echilibrul și a căzut lovindu-se brutal cu șoldul de pământ.

Din desiș au năvălit călăreții. Reynevan, deși era ghemuit în nisip, i-a recunoscut imediat.

Arcașii de la Ziębice au tras o salvă din arbalete, dar au ratat toți trei. Au vrut să fugă, dar nu au mai apucat, căci au căzut sub loviturile de sabie. Scutierul lupta vitejește cu Kirieleison, caii pufneau și dansau, tăișurile zăngăneau. Stork din Gorgowice a pus capăt luptei, înfigându-i scutierului un stilet în spate. Armiger s-a încordat, și atunci Kirieleison l-a doborât cu o lovitură în gât.

În adâncul pădurii, în desiș, a țipat o coțofană speriată. Duhnea a praf de pușcă.

— Ia te uită, ia te uită, a spus Kirieleison, lovindu-l cu vârful cizmei pe Reynevan, care zăcea pe jos. Domnul Bielawa. Nu ne-am văzut de mult. Nu te bucuri?

Reynevan nu se bucura.

— Dar știu că te-am așteptat, s-a plâns Aulock, în zloată, în frig și pe ploaie! Dar, *finis coronat opus*[1]. Te-am prins, Bielawa. Și, ca să spunem așa, gata de utilizare, legat fedeleș. O, da, nu este deloc ziua ta norocoasă.

— Kunz, lasă-mă să-i ard una în dinți, a propus unul din membrii bandei. Atunci a fost cât pe-aici să-mi scoată un ochi, în cârciuma aia de lângă Brzeg. Acum am să-i zbor dinții.

---

[1] „Sfârșitul încununează opera", în lb. latină, în original (n. red.).

— Lasă, Sybek, a cârâit Kirieleison. Ţine-ţi nervii în frâu. Mai bine du-te să vezi ce avea cavalerul acela în saci şi în pungă. Iar tu, Bielawa, de ce te holbezi aşa la mine?

— Mi-ai omorât fratele, Aulock?

— Ce?

— L-ai ucis pe fratele meu. La Balbin. Ai să atârni în streang pentru asta.

— Aiurezi, a spus rece Kirieleison. Se vede că ai căzut în cap de pe calul ăla.

— Mi-ai omorât fratele!

— Repeţi aceleaşi aiureli!

— Minţi!

Aulock s-a aplecat deasupra lui, iar după expresia de pe chipul lui se putea vedea că are o enigmă de rezolvat – să-i dea un picior sau să nu-i dea. Nu i-a dat, în mod clar din dispreţ. S-a îndepărtat câţiva paşi şi s-a oprit lângă calul ucis de împuşcătură.

— Să mă ia toţi dracii! a spus el clătinând din cap. Este o armă absolut înfricoşătoare şi ucigătoare, *handkanona* asta a ta, Stork. Priveşte şi tu ce gaură a făcut în iapă. Intră tot pumnul! Chiar aşa, arma viitorului! Modernă!

— Pe mă-sa cu modernitatea! a ripostat acru Stork din Gorgowice. Nu am ţintit în cal, ci în călăreţ cu ţeava asta idioată! Şi nu în călăreţul acesta, ci în ăla de acolo.

— Nu contează. N-are importanţă unde ai ţintit, important este că ai nimerit. Hei, Walter, ce faci acolo?

— Îi termin pe cei care încă mai suflă! a răspuns Walter de Barby. Că nu ne trebuie martori, aşa este?

— Mai repede! Stork, Sybek, hop-ţop, puneţi-l pe Bielawa pe cal. Pe bidiviul acela de cavaler. Şi legaţi-l zdravăn, pentru că e cam poznaş. Ţineţi minte?

Stork şi Sybek ţineau minte, o, şi încă cum, căci urcarea lui Reynevan în şa a fost precedată de o serie de şuturi şi apelative deloc rafinate. I-au legat mâinile încătuşate de oblâncul şeii şi gleznele de cureaua scărilor. Walter de Barby i-a terminat pe toţi, leşurile oamenilor din Ziębice au fost cărate în tufişuri, caii

alungați, iar, la comanda lui Kirieleison, toți patru – plus Reynevan – au pornit. Mergeau repede, dorind evident să se îndepărteze cât mai repede de locul atacului și să păcălească o eventuală poteră. Reynevan se zvârcolea în șa. Coastele îl înțepau la fiecare respirație și îl dureau ca naiba. Nu se poate să fie mereu așa, își spunea el în mod absurd, nu se poate să fiu bătut tot timpul.

Kirieleison îi îndemna strigând pe tovarășii lui; acum mergeau la galop. Tot timpul pe drum. Era evident că preferau viteza în locul posibilității de a se ascunde, căci codrul des nu le-ar fi permis să meargă nici la trap, despre galop să nu mai vorbim.

Au ajuns la o răspântie. Direct într-o ambuscadă. Din toate direcțiile, inclusiv din spate, s-au năpustit spre ei călărețiii ascunși până atunci în tufișuri. Erau în total vreo douăzeci, dintre care jumătate în armură albă completă. Kirieleison și tovarășii lui nu aveau nicio șansă, dar, chiar și așa, trebuie să recunoaștem, au opus o rezistență înverșunată. Aulock a căzut primul de pe cal, cu capul strivit cumplit de secure. Walter de Barby s-a rostogolit sub copitele cailor, străpuns de spada unui cavaler masiv, cu Coada poloneză[1] pe scut. Stork a primit o lovitură cu buzduganul în frunte. Sybek din Kobylejgłowa a fost tăiat atât de rău, încât l-a împroșcat din abundență pe Reynevan, care se ghemuise în șa.

— Ești liber, prietene.

Reynevan a clipit din ochi. Capul i se învârtea. Totul se petrecuse prea repede pentru gustul lui.

— Mulțumesc, Bolko... iartă-mă... Înălțimea Voastră...

— Lasă, lasă, l-a întrerupt Bolko Wołoszek, moștenitorul de la Popole și Prudnik, domnul de la Głogowek, tăindu-i legăturile cu cuțitul de vânătoare. Nu mă lua cu Înălțimea Voastră. La Praga tu erai Reynevan, iar eu eram Bolko. La bere și la luptă. Și atunci,

[1] Blazon nobiliar polonez din secolul al XIV-lea, numit și *cauda* („coadă" în latină), reprezentând o săgeată albă sprijinită pe un semicerc concav pe un fond roșu și două mâini înălțate în sus.

la bordelul din strada Celetná din Orașul Vechi, când am luat în doi o singură curvă, ca să facem economie. Ai uitat?

— N-am uitat.

— Nici eu. Așa că vezi! Nu lași un coleg de școală la necaz. Iar Jan Ziębicki poate să mă pupe-n cur. De altfel, afirm cu satisfacție că nu i-am doborât pe oamenii din Ziębice. Deși este o simplă întâmplare, am reușit să evităm un conflict diplomatic, deoarece, recunosc, în timp ce stăteam la pândă pe drumul spre Stolz, ne așteptam la o escortă din Ziębice. Și ce să vezi? Surpriză! Dar cine erau ăștia, domnule ajutor de staroste? Fă cunoștință, Reynevan, acesta este ajutorul meu de staroste, domnul Krzych din Kościelec. Deci cine sunt ăștia, domnule Krzych? Ai recunoscut pe careva? Poate mai trăiește vreunul?

— Este Kunz Aulock și banda lui, i-a luat-o înainte lui Reynevan uriașul cu Coada pe scut. Și numai unul din ei mai suflă. Stork din Gorgowice.

— Oho!

Domnul din Głogowek s-a încruntat și a strâns din buze.

— Stork. Și e viu? Adu-l încoace.

Wołoszek a îmboldit calul și s-a uitat de la înălțimea șeii la cei doborâți.

— Sybek din Kobylejgłowa. De câte ori a scăpat de călău ca prin urechile acului, dar - cum se spune - urciorul nu merge de multe ori la apă. Și Kunz Aulock, dintr-o familie atât de bună, la naiba! Walter de Barby, ce să zic, cum a trăit, așa a și murit. Și pe cine avem aici? Domnul Stork?

— Milă! a bâiguit Stork din Gorgowice, schimonosindu-și fața plină de sânge. Iertare... ai milă, domnule...

— Nu, domnule Stork, a refuzat rece Bolko Wołoszek. Opole va fi curând domeniul meu, principatul meu. Siluirea unei

fecioare din Opole este în ochii mei o faptă foarte nelegiuită. Prea grea pentru o moarte rapidă. Păcat că am atât de puțin timp.

Tânărul prinț s-a ridicat în scări și s-a uitat în jur.

— Legați-l pe tâlhar, a poruncit. Și înecați-l!

— Unde? s-a mirat Coadă. Că aici nu e nicio apă.

— Acolo, în șanț, a arătat Wołoszek. E o baltă, ce-i drept nu prea mare, dar e de ajuns ca să-i încapă capul exact.

Cavalerii din Głogowek și din Opole l-au târât spre șanț pe Storka, care se zbătea și se zvârcolea în legături, l-au întors și l-au ridicat în sus de picioare, împingându-i capul în baltă. Urletul s-a transformat într-o bolboroseală turbată. Reynevan a întors capul.

A durat mult, foarte mult.

Krzych din Kościelec s-a întors însoțit de celălalt polonez, cu blazonul Nieczuja[1].

— A înghițit toată apa din băltoacă, netrebnicul, a povestit vesel Coadă. S-a înecat de abia când a ajuns la noroi.

— E momentul să dispărem de aici, Înălțimea Voastră, a adăugat Nieczuja.

— Ai dreptate, a încuviințat Bolko Wołoszek. Ai dreptate, domnule Ślaski. Ascultă, Reynevan, nu poți să mergi cu mine, nu pot să te ascund la mine în Głogowek, nici la Opole, nici la Niemodlin. Nici tata, nici unchiul Bernard nu vor vrea să se certe cu cei din Ziębice și te vor preda lui Jan când acesta își va aduce aminte. Și își va aminti.

— Știu.

— Știu că știi.

Tânărul Piast a strâns din ochi.

— Dar nu știu dacă înțelegi. De aceea, am să intru în amănunte. Indiferent în ce direcție pornești, ocolește Ziębice. Ocolește Ziębice, prietene, te sfătuiesc în numele vechii noastre prietenii.

---

[1] Blazon nobiliar polonez, atestat din secolul al XIII-lea ca pecete, menționat în documente pentru prima dată în secolul al XIV-lea.

Ocolește de departe orașul și principatul acesta. Crede-mă, nu ai ce căuta acolo. Poate ai avut, dar nu mai ai. Ți-e clar?

Reynevan a dat din cap. Îi era clar, dar cuvintele nu voiau cu niciun chip să-i iasă din gâtlej.

— Atunci fiecare cu drumul său, a spus prințul și a tras de căpăstru, întorcând calul. Descurcă-te singur!

— Îți mulțumesc încă o dată. Îți rămân dator, Bolko.

— Nu merită să mai vorbim, a fluturat din mână Wołoszek. Ți-am spus, în numele prieteniei noastre din anii de studenție. Ei, ce vremuri au fost, la Praga... Rămâi cu bine, Reinmar. *Bene vale.*[1]

— *Bene vale*, Bolko.

În curând, tropotul copitelor cailor suitei din Opole s-a stins pe drum, iar calul murg al lui Reynevan – până nu demult proprietatea lui Heinrich Hackeborn, cavalerul din Turingia, venit în Silezia ca să-și găsească moartea – dispăruse în mestecăniș. La răspântie se făcuse liniște, țipetele coțofenelor și ale gaițelor amuțiseră, dar începuseră să urle lupii.

Nu a trecut o oră și prima vulpe a început să muște din obrazul lui Kunz Aulock.

Cele întâmplate pe drumul spre Stolz au devenit peste câteva zile o senzație, un eveniment social, un subiect la modă pentru discuții și bârfe. Principele din Ziębice, Jan, a mers încruntat câteva zile, curtenii guralivi spuneau că se răstește la sora sa, prințesa Eufemia, dând vina pe ea în mod irațional pentru tot. S-a mai răspândit și zvonul că slujitoarea doamnei Adela de Stercza o încasase rău de tot peste urechi. Gurile rele spuneau că deoarece chicotise și râsese într-un moment când doamnei nu-i ardea câtuși de puțin de râs.

Familia Hackeborn din Przewóz a jurat că îl va scoate și din gaură de șarpe pe ucigașul tânărului Heinrich. Se spunea că

[1] „Cu bine", „la revedere", în lb. latină, în original (n. red.).

frumoasei și temperamentalei Jutta de Apolda nu i-a păsat nici cât negru sub unghie de moartea pretendentului ei.

Tinerii cavaleri au organizat o poteră ca să-i prindă pe ucigași, galopând de la un castel la altul în sunete de trâmbițe și ropot de copite. Potera amintea mai mult de un picnic, iar rezultatele au fost tot ca de picnic. Unele dintre ele au venit cu mare întârziere, ca sarcinile femeilor și trimiterea petițorilor.

La Zięb ice a venit în vizită și Inchiziția, dar nici cei mai iscoditori și mai iscusiți bârfitori și colportori de senzații de dincolo de zidurile dominicanilor nu au aflat cu ce scop. Dar alte noutăți și bârfe s-au răspândit foarte repede.

La Wrocław, la Biserica Sfântul Ioan Botezătorul, canonicul Otto Beess se ruga fierbinte în fața altarului principal, îi mulțumea Domnului, rezemându-și capul în mâinile împreunate.

La Księginice, un sat de lângă Lubin, mama bătrână și complet ramolită a lui Walter de Barby se gândea la iarna care urmează să vină și la foamea care acum, când rămăsese fără protecție și ajutor, o va ucide fără nicio îndoială până la următoarea recoltă.

Printre nemți, în cârciuma „La clopoțel" fusese un timp mare hărmălaie – Wolfher, Morold și Wittich Stercza și, împreună cu ei, Dieter Haxt, Stefan Rotkirch și Jencz von Knobelsdorf, numit și Huhurezul, răcneau, înjurau și amenințau, în timp ce beau litră după litră și cană după cană. Slujitoarea care aducea berea se cutremura se groază când auzea descrierea chinurilor la care petrecăreții intenționau să-l supună în viitorul cel mai apropiat pe un anume Reynevan de Bielau. Spre dimineață, o observație neobișnuit de rațională a lui Morold le-a îmbunătățit dispoziția. *Tot răul spre bine*, afirma Morold. *Din moment ce Kunz Aulock s-a dus la*

dracu', cei o mie de zloți renani ai lui Tammon Stercza rămân în buzunar. Adică la Sterzendorf.

Patru zile mai târziu, vestea a ajuns la Sterzendorf.

Micuța Ofka Baruth era foarte, dar chiar foarte nemulțumită. Și foarte supărată pe guvernantă. Ofka nu o simpatizase niciodată pe guvernantă, căci de mult prea multe ori mama o punea pe guvernantă să o oblige pe Ofka să facă lucrurile care acesteia îi plăceau cel mai puțin – mai cu seamă să mănânce cașă sau să se spele. Dar astăzi guvernanta o supărase pe Ofka până peste poate – o luase cu de-a sila de la joacă. Jocul consta în aruncarea de pietricele netede în balegă proaspătă de vacă și, datorită simplității lui, era în ultima vreme la modă printre copiii de aceeași vârstă cu Ofka, în principal, urmașii paznicilor castelului și ai argaților.

Luată de la joaca ei, fetița făcea mofturi, avea hachițe și se străduia cum putea să-i îngreuneze misiunea guvernantei. Făcea pași foarte mărunți, așa că guvernanta trebuia adesea să o târască. Pufnea furioasă la orice dojană și la tot ce spunea guvernanta. Pentru că puțin îi păsa. Se săturase să traducă vorbirea bunicului Tammon, pentru că în camera bunicului puțea, iar bunicul puțea și el. Puțin îi păsa ei că tocmai venise la Sterzendorf unchiul Apecz, că unchiul Apecz îi adusese bunicului vești neobișnuit de importante și că tocmai i le transmite, iar când va termina, bunicul Tammo va avea, ca de obicei, foarte multe de spus, iar în afară de ea, nobila domniță Ofka, nimeni altcineva nu înțelegea ce spune bunicul Tammo.

Pe nobila domniță Ofka o durea undeva de toate acestea. Avea o singură dorință fierbinte – să se întoarcă lângă zidul grădinii și să arunce pietricele în balega de vacă.

Încă de pe scări a auzit sunetele care veneau din camera bunicului. Se vede că veștile transmise de unchiul Apecz fuseseră într-adevăr uluitoare și foarte neplăcute, căci Ofka nu-l mai auzise niciodată pe bunicul ei răcnind în așa hal. Niciodată. Nici chiar

atunci când aflase că cel mai bun armăsar din herghelie se otrăvise cu ceva și murise.

— Wuaahha-wuaha-buhhahahhu-uuuaaaha! s-a auzit din încăpere. Hrrrhyr-hhhyh... Uaar-raah! O-o-oooo...

Și apoi a răsunat din nou:

— Bzppprrr... Ppprrruuu...

S-a lăsat o liniște surdă.

Și apoi din încăpere a ieșit unchiul Apecz. S-a uitat lung la Ofka. Și încă și mai lung la guvernantă.

— Te rog să aranjezi masa în bucătărie, a spus în cele din urmă. Să aerisești în cameră. Și să chemi preotul. În această ordine. Alte dispoziții mai dau după ce mănânc. Aici – a adăugat el văzând privirea guvernantei care ghicise adevărul –, aici se vor schimba multe de-acum.

Capitolul 21

În care apar din nou goliardul roșu și căruța neagră, iar în căruță sunt peste cinci sute de grivne. Și toate acestea ca urmare a faptului că Reynevan fuge din nou după o fustă.

Spre amiază, i-a blocat drumul o grămadă mare de copaci căzuți – o suprafață uriașă care ajungea până departe, la marginea pădurii, acoperită de bușteni și trunchiuri rupte, zăcând pe jos. Mormanul de trunchiuri sfârtecate, încâlceala de crengi împletite, haosul rădăcinilor răsucite parcă prin tortură și smulse din pământ, labirintul de buturugi smulse de vânt parcă erau imaginea sufletului lui. Peisajul alegoric nu numai că l-a făcut să se oprească în loc, dar l-a obligat să și reflecteze.

După ce se despărțise de Bolek Wołoszek, Reynevan pornise apatic spre sud, în direcția în care vântul gonea norii negri. De fapt, nu știa de ce alesese acea direcție. Poate pentru că într-acolo îi arătase Wołoszek înainte de plecare? Sau alesese instinctiv calea care îl îndepărta de locul și de realitățile care îi trezeau spaima și dezgustul? De frații Stercza, de domnul von Laasan, de Hayn von Czirne, de Inchiziția din Świdnice, de castelul Stolz, de Ziębice, de prințul Jan...

Și de Adela.

Vântul mâna norii atât de jos, încât uneori parcă se agățau de vârfurile copacilor de dincolo, de cei căzuți la pământ. Reynevan a oftat.

Ah, cum îl duruseră, cum îi răscoliseră măruntaiele cuvintele reci ale prințului Bolek! La Ziębice nu mai avea ce căuta! Pe rănile lui Hristos! Cuvintele acelea, poate tocmai pentru că erau atât de nemilos de sincere, de adevărate, îl duruseră mai mult decât privirea rece și indiferentă a Adelei, decât vocea ei crudă, când îi ațâțase pe cavaleri împotriva lui, mai mult decât loviturile care se abătuseră asupra lui din această cauză, mai mult decât închisoarea. La Ziębice nu mai avea ce căuta. La Ziębice, spre care se îndreptase plin de speranțe și de iubire, înfruntând pericolele, riscându-și sănătatea și viața. La Ziębice nu mai avea ce căuta!

Acum nu mai am ce căuta nicăieri, și-a spus el, privind la încâlceala de rădăcini și de crengi. *În loc să fug, ca să caut ceea ce nu mai este, nu ar fi mai bine să mă întorc la Ziębice? Să găsesc o posibilitate de a mă întâlni față în față cu iubita necredincioasă? Pentru ca, aidoma acelui cavaler din baladă care, pentru mănușa aruncată de doamna sa, a intrat în arenă între lei și pantere, să-i arunc în față Adelei, exact ca pe o mănușă, reproșul amar și disprețul rece? Să văd cum nemernica pălește, cum se fâstâcește, cum își frânge mâinile, cum lasă privirile în jos, cum îi tremură buzele. Da, da, indiferent ce s-ar întâmpla, măcar să văd cum pălește, cum se rușinează, cum îi tremură obrazul de înjosirea propriei necredințe! Să o fac să sufere! Să o mustre conștiința, să o macine părerile de rău...*

Dar tocmai atunci s-a făcut auzită rațiunea. *Păreri de rău? Conștiință? Tăntălăule! O să râdă de tine, o să poruncească din nou să te bată și să te închidă în turn. Și se va duce la prințul Jan și vor sta amândoi în pat și se vor iubi, ba se vor fute în așa hal, că se va zgâlțâi și patul. Și nu va fi acolo nici urmă de remușcări sau de regrete. Vor fi râsete, pentru că batjocorirea prostănacului naiv, Reinmar din Bielawa, va condimenta și mai mult jocurile amoroase.*

Reinmar a constatat absolut fără uimire că rațiunea vorbea cu vocea lui Szarlej.

Calul lui Heinrich Hackeborn a nechezat și a scuturat din cap. *Szarlej*, și-a spus Reynevan, bătându-l pe gât, *Szarlej și Samson. Au rămas în Ziębice. Au rămas? Dar poate că imediat după arestarea lui au plecat în Ungaria, bucuroși că au scăpat în sfârșit de necazuri? Nu demult, Szarlej preamărise prietenia, „lucru mare și frumos", spusese el. Dar mai înainte – și parcă sunase mai adevărat și mai sincer, parcă mai puțin zeflemitor – declarase că pentru el contează numai avantajul propriu, binele și fericirea personală, restul să le ia dracu' pe toate. Așa a spus, și de fapt... De fapt, mă mir tot mai puțin de el.*

Calul lui Hackeborn a nechezat din nou. Și i-a răspuns alt nechezat.

Reynevan a ridicat capul exact la timp ca să vadă un călăreț la marginea pădurii.

O amazoană.

Nicolette, și-a spus uimit. *Nicolette cea Blondă. Iapa sură, părul blond, mantia cenușie cu glugă! Este ea, ea, fără doar și poate.*

Nicolette l-a zărit aproape în același moment ca el pe ea. Dar, în pofida așteptărilor, nu i-a făcut semn cu mâna, nu l-a strigat prietenoasă și veselă. Nici vorbă! A întors calul și a luat-o la goană. Reynevan nu a stat prea mult pe gânduri. Mai exact, nu a stat pe gânduri nicio secundă.

A dat pinteni calului și s-a aruncat în urmărirea ei, ocolind copacii căzuți. La galop. Cioturile amenințau să rupă picioarele calului și să frângă gâtul călărețului, dar, așa cum am spus, Reynevan nu gândea. Și nici calul.

Când a intrat în pădure pe urmele amazoanei, și-a dat seama că se înșelase. În primul rând, calul sur aparținea unei rase pe care nu o cunoștea și nu arăta deloc bine, era o mârțoagă costelivă și împiedicată la mers, care țopăia greoaie, fără niciun pic de grație prin lăstăriș. Iar fata care călărea pe mârțoagă nu putea fi în niciun caz Nicolette cea Blondă. Nicolette cea curajoasă și fermă – sau Katarzyna Biberstein, s-a corectat Reynevan în gând –, în primul rând, nu ar călări cu o șa de damă. În al doilea rând, nu s-ar chirci

în ea atât de rușinos, nu ar fi cuprinsă de panică. Și nu ar țipa atât de strident. În mod sigur, nu ar țipa așa.

Când a reușit în sfârșit să priceapă că numai un cretin sau un zevzec fugărește prin păduri o fată complet străină, era deja prea târziu. Cu strigăte și țipete, amazoana a intrat într-o poiană, iar Reynevan a năvălit după ea. Trăsese de frâul calului, dar bidiviul cavalerului nu se lăsase oprit.

În poiană erau oameni, cai, o întreagă suită. Reynevan a observat câțiva pelerini, câțiva franciscani în veșminte cenușii, câțiva soldați înarmați, un sergent gras, o căruță cu doi cai acoperită cu o pânză groasă și neagră, dată cu smoală. Pe un cal negru călărea un domn nobil, cu o mantie cu glugă căptușită cu blană de castor și cu guler tot din blană de castor. La rândul său, domnul îl văzuse și el pe Reynevan și l-a arătat sergentului și arbaletrierilor înarmați.

Inchizitorul, și-a spus îngrozit Reynevan, dar s-a orientat imediat că greșise și și-a revenit. Mai văzuse căruța aceasta, îl văzuse și pe personajul cu glugă și guler de castor. Dzierżka de Wirsing îi dezvăluise cine este, când fuseseră la ferma unde își ținea herghelia. Era perceptorul. Cel care strângea dările.

Privind atent căruța cu un coviltir negru smolit și-a dat seama că o mai văzuse și după aceea. Și-a amintit împrejurările, iar aceasta i-a trezit imediat dorința de a o lua la fugă. Nu a apucat. Până să întoarcă armăsarul care bătea din copite și smucea capul, arbaletrierii l-au ajuns în galop și l-au înconjurat, tăindu-i retragerea spre pădure. Văzând că este ținta câtorva arbalete încordate, Reynevan a dat drumul frâului și a ridicat mâinile în sus.

— Din întâmplare! a strigat el. Din greșeală! Fără intenții rele!

— Asta poate spune oricine, a spus perceptorul cu blană de castor apropiindu-se.

L-a examinat cu o privire neobișnuit de posomorâtă, l-a cercetat atât de atent și de bănuitor, că Reynevan murea de frică, așteptându-se la tot ce era mai rău și inevitabil. Adică să fie recunoscut de perceptor.

— Stați așa, stați așa! Lăsați-l! Eu îl cunosc pe acest tânăr!

Reynevan și-a înghițit saliva. Fără îndoială, aceasta era ziua reînnoirii cunoștințelor. Căci cel care îl striga era goliardul cunoscut de la Kromolin, cel care citise manifestul husit, iar apoi se ascunsese împreună cu Reynevan în cășărie. Nu mai era tânăr, purta o haină fără mâneci terminată în partea de jos cu un volan din triunghiuri și o glugă roșie cu coarne, de sub care se vedea părul foarte încărunțit.

— Îl cunosc bine pe acest tânăr, a repetat el apropiindu-se. Este dintr-o familie nobilă decentă. Se numește... Reinmar von Hagenau.

— Poate este un urmaș al vestitului poet?

Trăsăturile perceptorului cu blană de castor s-au mai înmuiat puțin.

— Nu.

— Și de ce se ține după noi? Ne-a luat urma? Ei?

— Care urmă, i-a luat-o înainte cu răspunsul goliardul în roșu, pufnind. Sunteți orbi sau cum? Nu vedeți că a ieșit din pădure? Dacă ne-ar fi urmărit, ar fi mers pe drum, după urmele noastre.

— Hmm, asta cam așa este. Și spuneți că îl cunoașteți?

— Ca pe un cal breaz, a repetat vesel goliardul. Doar îi știu și numele. Și el îl știe pe al meu. Știe că mă cheamă Tybald Raabe. Ei, ia spune domnișorule Reinmar, cum mă cheamă pe mine?

— Tybald Raabe.

— Vedeți?

În fața acestei dovezi incontestabile, perceptorul a tușit, și-a îndreptat gluga de castor și a poruncit soldaților să se îndepărteze.

— Iertați, hmm... Am fost cam aspru... Dar trebuie să fiu vigilent! Mai mult nu pot să spun. Ei, domnule Hagenau, puteți...

— ...Să mergeți cu noi, a terminat binevoitor fraza goliardul, după ce îi făcuse un semn imperceptibil cu ochiul lui Reynevan.

— Noi mergem la Bardo. Împreună. Pentru că în grup este mai plăcut și... mai sigur.

Grupul mergea încet, drumul anevoios prin pădure limita înaintarea căruței la un ritm căruia îi făceau față fără greutate cei care mergeau pe jos, cei patru pelerini cu bastoane și cei patru

franciscani care trăgeau un cărucior mic. Toți pelerinii, ca unul, aveau nasurile roșii vinețiii, dovada iubiri pentru băutură și a altor păcate ale tinereții. Franciscanii erau tineri.

— Pelerinii și frați minoriți, i-a explicat goliardul, merg și ei tot la Bardo. La Sfânta Figură de pe Deal, știți Madonna din Bardo...

— Știu, l-a întrerupt Reynevan, asigurându-se că nu-i aude nimeni, mai ales perceptorul care călărea lângă căruța neagră.

— Știu, domnule... Tyblad Raabe. Dacă e ceva ce nu știu...

— Înseamnă că așa trebuie să fie, i-a retezat-o goliardul. Nu puneți întrebări de prisos, domnișorule Reinmar. Și fiți Hagenau. Nu Bielau. Așa sunteți mai în siguranță.

— Ai fost la Ziębice, a ghicit Reynevan.

— Am fost. Și am auzit una, alta... Destul cât să mă mir când v-am văzut aici, în Codrii Goleniowskie. Pentru că se spunea că sunteți închis în turn. O, vi se atribuiau păcate... Comploturi... dacă nu v-aș fi cunoscut...

— Dar mă cunoști.

— Vă cunosc. Și vă simpatizez. De aceea spun: mergeți cu noi! La Bardo... Pentru numele lui Dumnezeu! Și nu vă mai uitați așa la ea, domnișorule. Nu e suficient că ați fugărit-o prin pădure?

Când fata care călărea în fruntea suitei se întorsese prima oară, Reynevan oftase. De nedumerire. De uimire. Că putuse s-o confunde pe sluțenia asta cu Nicolette. Cu Katarzyna Biberstein.

E drept că avea părul de culoare aproape identică, de nuanța paiului, rezultat frecvent în Silezia al amestecului sângelui taților cu păr blond de pe Elba cu al mamelor blonde de pe Warta și Prosna. Dar aici se încheiau toate asemănările. Nicolette avea pielea ca alabastrul, fruntea și bărbia acestei fete erau ornamentate cu coșuri și focare de acnee. Nicolette avea ochii ca albăstrelele, ochii fetei cu fața plină de coșuri nu aveau nicio culoare, erau apoși și bulbucați ca de broască, ceea ce putea fi pus pe seama spaimei. Avea nasul prea mic și cârn, iar buzele prea subțiri și palide. Se vede că auzise ceva despre modă, pentru că își pensase sprâncenele, dar cu un rezultat jalnic – în loc să arate la modă, arăta ca o proastă. Impresia era completată de îmbrăcăminte – purta o căciulă banală

din blană de iepure, iar de sub mantia largă se vedea o rochie cenușie, cu o croială simplă, cusută dintr-o stofă de lână sărăcăcioasă, scămoșată. Katarzyna Biberstein își îmbrăca în mod sigur mai bine slujitoarele.

Ce urâtă este, își spunea Reynevan, *sărmană urâțică. Nu-i lipsesc decât ciupiturile de vărsat. Dar mai are încă timp.*

Cavalerul care călărea alături de fată avusese deja vărsat negru – nu se putea să nu vezi; mica bărbuță ascuțită nu reușea să acopere urmele. Harnașamentul murgului pe care călărea era foarte zdrențuit, iar cămașa de zale nu se mai purta de pe vremea luptei de la Liegnitz[1]. *Un cavaler sărac, așa cum sunt o mulțime. Un* vassus vassallorum *dintr-un sat locuit de nobilimea măruntă. Își duce fiica la mănăstire. Căci unde altundeva? Cine ar vrea-o pe una ca asta? Numai clarisele sau cistercienele.*

— Încetați să vă mai zgâiți la ea, a sâsâit goliardul. Nu se cuvine.

Păi, da, într-adevăr, nu se cuvenea. Reynevan a oftat și a întors privirile, concentrându-se exclusiv la stejarii și carpenii care creșteau la marginea drumului. Dar era deja prea târziu.

Goliardul a înjurat încet. Iar cavalerul cu cămașa de zale de la Liegnitz a oprit calul și a așteptat până au ajuns în dreptul lui. Avea o mină forte serioasă și foarte mohorâtă. Ținea capul mândru, pumnul proptit în șold, chiar lângă mânerul săbiei. La fel de demodată precum cămașa de zale.

— Nobilul domn Hartwig von Stietencron, a făcut prezentările Tybald Raabe, înecându-se cu cuvintele. Domnul Reinmar von Hagenau.

Nobilul Hartwig von Stietencorn l-a examinat o clipă pe Reynevan, dar, în pofida așteptărilor, nu l-a întrebat despre înrudirea cu vestitul poet.

— Mi-ați speriat fiica, preacinstite domn, a rostit el de sus. Ați alergat după ea.

— Cer iertare.

---

[1] Bătălie din 1241 între năvălitorii mongoli și forțele armate ale europenilor sub comanda principelui silezian Henric cel Pios.

Reynevan s-a înclinat și a simțit cum îi roșesc obrajii.

— M-am luat după ea pentru că... din greșeală. Vă rog să mă iertați. Și, dacă îmi îngăduiți, îi cer și ei iertare, îngenunchez...

— Nu îngenunchea ți, i-a retezat vorba cavalerul. Lăsați-o în pace. Este sperioasă. Și sfielnică. Dar e o copilă bună. O duc la Bardo...

— La mănăstire?

— De ce gândiți așa?

Cavalerul s-a încruntat.

— Păi, păreți foarte evlavioși, l-a scos Reynevan din tensiune pe goliard. Amândoi păreți foarte evlavioși.

Nobilul Hartwig von Stietencron s-a aplecat în șa, a mormăit și a scuipat, deloc evlavios și absolut deloc cavalerește.

— Lăsați-o în pace pe fiica mea, domnule von Hagenau, a repetat cavalerul. De tot și pentru totdeauna. Ați înțeles?

— Am înțeles.

— Prea bine. Mă înclin.

Cam după o oră de mers, căruța acoperită cu pânza groasă și neagră s-a poticnit în noroi; ca să fie scoasă de acolo a fost nevoie să se angajeze în mod solidar toate forțele, fără a-i exclude nici pe frații minoriți. Firește, nu s-au înjosit cu munca fizică nici nobilimea, adică Reynevan și von Stietencorn, nici cultura și arta, în persoana lui Tybald Raabe. Perceptorul cu blană de castor s-a enervat îngrozitor din cauza incidentului, alerga, înjura, dădea comenzi, privea neliniștit spre codru. Probabil că observase privirile lui Reynevan, căci, după ce căruța a fost eliberată și ceata s-a urnit din loc, a considerat nimerit să lămurească lucrurile.

— Trebuie să știți că aici este vorba de încărcătură, a început el, mânându-și calul între Reynevan și goliard. Pe cinstea mea, nu e o încărcătură oarecare.

Reynevan nu a comentat. De altfel, știa despre ce este vorba.

— Da, da, perceptorul a coborât vocea și s-a uitat speriat în jur. Altuia nu i-aș dezvălui, dar Domniile Voastre sunteți nobili, din neam ales, și ne priviți cinstit în ochi. Așa că am să vă spun: ducem taxa strânsă.

A făcut din nou o pauză și a așteptat să le stârnească curiozitatea, dar nu a avut parte de ea.

— O taxă aprobată de Reichstagul din Frankfurt. O taxă specială, se percepe o singură dată. Pentru războiul cu ereticii cehi. Fiecare plătește după averea sa. Cavalerii cinci guldeni, baronii zece, preoții cinci la sută din venitul lor anual. Înțelegeți?

— Înțeleg.

— Iar eu sunt colectorul. Ce am strâns duc cu căruța. Într-o ladă. Și trebuie să știți că nu este puțin, căci la Ziębice am încasat nu de la un baronaș oarecare, ci de la domnii Fugger. Așadar, nu e de mirare că sunt cu băgare de seamă. Nu mai departe de acum o săptămână am fost atacat. Nu departe de Rychbach, lângă satul Lutom.

Nici de astă dată, Reynevan nu a spus și nu a întrebat nimic. A dat doar din cap.

— Raubritterii. Ce bandă îndrăzneață! Însuși Paszko Rymbaba. A fost recunoscut. Zău că ne-ar fi omorât, dar ne-a sărit în ajutor domnul Seidlitz și i-a alungat pe lotri. A fost rănit chiar și el în încăierare, ceea ce l-a înfuriat îngrozitor. A jurat că le-o va plăti raubritterilor și sunt sigur că se va ține de cuvânt, că alde Seidlitz au memorie bună.

Reynevan și-a trecut limba pe buze și a dat mașinal din cap.

— În furia lui, domnul Seidlitz a spus că îi va prinde pe toți și îi va tortura mai bine decât îl torturase Noszak, principele din Cieszyn, pe tâlharul Chrzan, știți, cel care i-a ucis fiul, pe tânărul prinț Przemek. Țineți minte? A poruncit să fie așezat pe un cal de aramă încins în foc, să-i sfârtece corpul cu clești și cângi înroșite în foc... Vă amintiți? Ha, văd pe chipurile voastre că vă amintiți.

— Mhm.

— Așadar, a fost bine că am putut să-i spun domnului Seidlitz cine erau acei raubritteri. Paszko, așa cum am spus mai înainte, Rymbaba, iar unde este Paszko, acolo este și Kuno Wittram, iar unde sunt ei doi, acolo negreșit este și Notker Weyrach, bătrânul tâlhar. Dar mai erau acolo și alții și i-am descris domnului Seidlitz. Era un zdrahon uriaș, cu față de tâmpit, cred că era dus cu mintea. Și unul mai mic, un cocoșat, doar te uiți la el și știi: tâlhar. Și încă

un flăcăuaș, tinerel, de vârsta voastră și de aceeași statură, chiar parcă semăna puțin cu Domnia Voastră, așa mi se pare... Dar nu, ce tot spun, Domnia Voastră sunteți un tânăr de neam, cu chip nobil. Iar în ochii aceluia se vedea că este scrântit la cap.

— Povestesc și povestesc eu așa, iar domnul Seidlitz începe să răcnească! Cică îi cunoaște pe acei nelegiuiți, a auzit de ei, rubedenia lui, domnul Guncelin von Laasan, îi caută și el pe ăia doi, pe cocoșat și pe tinerel din cauza unei tâlhării pe care au săvârșit-o la Strzegom. Ca să vedeți ce pune la cale soarta... Vă mirați? Stați puțin, că a fost și mai bine, de abia acum o să aveți de ce vă mira. Tocmai mă pregăteam să plec din Ziębice, când un argat vine și-mi spune că cineva dă târcoale căruței. Alerg acolo și ce văd? Cocoșatul și uriașul! Înțelegeți? Ca niște tâlhari îndrăzneți?!

Colectorul aproape că s-a înecat de indignare. Reynevan a dat din cap și și-a înghițit saliva.

— Atunci m-am repezit dintr-o suflare la primărie, am dat de știre, am depus plângere. Cu siguranță că până acum i-au prins deja, meșterul îi întinde pe roată în beci. Și ghiciți ce făceau acolo? Cei doi tâlhari, împreună cu al treilea, tinerelul, spionau pentru raubritteri și dădeau de știre bandei pe cine trebuie să atace. Mi-a fost teamă să nu mă pândească undeva pe drum, fiind înștiințați. Iar escorta mea, după cum vedeți, este mai puțin decât modestă! Toată cavalerimea din Ziębice preferă turnirurile, banchetele, jocurile, pfui, dansurile! Mi-e teamă deci, căci și viața îmi este dragă și ar fi păcat și de cele peste cinci sute de grivne să cadă în mâinile lotrilor... Destinate unui scop sfânt...

— Sigur că ar fi păcat, a spus goliardul. Și sigur că e sfânt. Ba, sfânt și drept, deși astea nu merg întotdeauna mână în mână, he, he! De aceea l-am sfătuit pe domnul colector să evite drumurile principale și să meargă prin pădurile liniștite, încet, încetișor până la Bardo.

— Și pe noi să ne aibă Domnul în paza Lui! Și patronii colectorilor de dări, sfinții Adauctus și Matei. Și Maica Domnului din Bardo, făcătoarea de minuni.

— Amin, amin, au strigat pelerinii care mergeau cu bastoane alături de căruță. Slăvită să fie Preasfânta Fecioară, protectoarea și apărătoarea noastră!

— Amin! au strigat în cor frații minoriți care mergeau pe partea cealaltă.

— Amin, a adăugat și Stietencorn, iar urâta s-a închinat.

— Amin, a încheiat colectorul. Un loc sfânt, domnule Hagenau, ascultați ce vă spun, Bardo, iubit de Maica Domnului. Știți că s-a arătat din nou pe muntele Bardo? Și din nou plângând, ca atunci, în anul '400. Unii spun că e semn rău, de necaz. Plânge Maica Domnului pentru că scade credința, se lățește schisma. Husiții...

— O țineți întruna, l-a întrerupt goliardul, cu husiții și cu erezia. Dar nu vi se pare că Preasfânta Fecioară poate să plângă și din alte motive? Poate că lacrimile ei plâng când se uită la preoți, la Roma? Când vede negoțul cu cele sfinte, depravarea nestăvilită, hoția? Apostazia și erezia, căci ce altceva decât erezie este lucrarea împotriva Evangheliilor? Poate că Maica Domnului plânge atunci când vede că sfintele sacramente devin un fals și o jonglerie, căci sunt oferite de un preot care stăruie în păcat? Poate că o supără și o întristează ceea ce îi întristează și îi supără pe mulți oameni: că fiind mai bogat decât toți bogații, de ce construiește papa Biserica lui Petru nu din banii săi, ci din banii săracilor?

— Oh, n-ați vrea mai degrabă să...

— Poate că Maica Domnului plânge – nu s-a lăsat potolit goliardul – când vede că, în loc să se roage și să trăiască în cuviință, preoții se năpustesc la războaie, în politică, la putere? Cum guvernează? Și cât de bine se potrivesc guvernării lor cuvintele profetului Isaia: „Vai de cei ce rostesc hotărâri nelegiuite și de cei ce scriu porunci nedrepte, ca să nu facă dreptate săracilor și să răpească dreptul nenorociților poporului Meu, ca să facă pe văduve prada lor și să jefuiască pe orfani!"[1]

— Zău așa, a zâmbit strâmb colectorul, aspre cuvinte, aspre, preacinstite Raabe. Aș zice că le puteți folosi și în ce vă privește,

[1] Isaia 10, 1–2.

căci nici Domnia Voastră nu sunteți fără păcat. Vorbiți mai degrabă ca un politician, ca să nu zic preot. În loc să vă vedeți de lăută, de rime și de cânt.

— Rime și cânt spuneți?

Tybald a luat lăuta din oblânc.

— Cum vă e voia!

Preoții împărătești
sunt doar antihriști;
puterea lor nu-i de la Hrist,
ci vine de la Antihrist
din scrisoarea-mpărătească!

— La naiba, a mormăit colectorul, privind în jur. Prefer să vorbiți.

Hristoase, prin rănile tale,
dă-ne nouă preoți,
adevărul să-l cunoască
pe-Antihrist să-l izgonească
și spre tine să ne-ndrume!
Leahule și neamțule,
Toate limbile-mpreună
Îndoială de aveți
În cuvântul legii voastre
Wiklef spune adevărul![1]

[1] Cântecul despre Wycliffe al lui Jędrzej Gałka a fost scris firește mult mai târziu, probabil în preajma anului 1449. Gałka, după cum am calculat, era mai mult sau mai puțin de aceeași vârstă cu Reynevan. Se pare însă că este o prelucrare a unui cântec husit. (A se vedea Paweł Kras, *Husyci w piętnastowiecznej Polsce*, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin, 1998). Poate compus chiar de goliardul meu? Sau de cineva pe care îl auzise acesta? (n. a.)

Spune adevărul..., a repetat automat în cap Reynevan, care asculta atent. *Spune adevărul. Unde am mai auzit eu cuvintele acestea?*

— O să aveți necazuri cândva din cauza acestor cântecele, domnule Raabe, a spus acru colectorul. Și mă mir de Domniile Voastre, fraților, că ascultați așa de liniștiți.

— În cântece se ascunde adesea adevărul, a zâmbit unul dintre franciscani. Adevărul este adevăr, nu poți să-l negi, trebuie să-l suporți, chiar dacă doare. Iar Wycliffe? Ei, a rătăcit drumul, dar *libri sunt legendi, non comburendi*[1].

— Wycliffe. Dumnezeu să-l ierte, a intervenit altul, nu a fost primul. A suferit din această cauză, așa cum s-a spus aici, marele nostru frate și patron, Săracul din Assisi. Nu trebuie să închidem ochii, nici să întoarcem capul: se fac multe rele. Preoții se îndepărtează de Dumnezeu, se uită la cele lumești. În loc să trăiască modest, sunt mai bogați decât preoții și baronii...

— Iar Isus a spus, așa cum arată Evanghelia, a adăugat încet al treilea: *Nolite possidere aurum neque argentum neque pecuniam in zonis vestris*. „Să nu luați nici aur, nici argint, nici aramă în brâiele voastre."[2]

— Iar cuvintele lui Isus, a intervenit tușind sergentul cel gras, nimeni nu poate să le corecteze sau să le schimbe, nici papa. Iar dacă face aceasta, atunci nu este papă, ci așa cum spune cântecul: adevărat Antihrist.

— Da! a strigat suflându-și nasul vinețiu cel mai în vârstă dintre pelerini. Așa este!

— Ei, pentru Dumnezeu! s-a înspăimântat colectorul. Tăceți din gură! De ce companie am avut parte! Căci acestea sunt, oricum le-ai lua, vorbe ca ale waldensienilor și ale begarzilor! Păcat!

— Vă va fi iertat, a pufnit goliardul, acordându-și lăuta. Că doar strângeți bani pentru un scop sfânt. Vor avea grijă de Domnia Voastră sfinții Adauctus și Matei.

---

[1] „Cărțile trebuie citite, nu arse", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Matei 10,9.

— Ați remarcat, domnule Reinmar, a spus colectorul cu o evidentă părere de rău, cât de zeflemitor a vorbit? Zău așa, toată lumea știe că dările acestea se strâng într-un scop evlavios și duc la binele comun. Trebuie să se plătească, fiindcă așa este rânduiala! Știe toată lumea? Și ce? Nimeni nu-i iubește pe perceptori. Se întâmplă ca, atunci când văd că ne apropiem, să fugă în pădure. Uneori asmut câinii. Ne aruncă vorbe grele. Și chiar și cei care plătesc se uită la mine ca la un ciumat.

— Grea misiune, a încuviințat din cap goliardul, făcându-i cu ochiul lui Reynevan. Nu v-ați dorit niciodată să o schimbați? Având atâtea ocazii?

Tybald Raabe era, după s-a văzut, un om isteț și ingenios.

— Nu vă mai fâțâiți în șa, i-a spus încet lui Reynevan, apropiindu-și mult calul. Nu vă uitați spre Ziębice. Trebuie să ocoliți Ziębice.

— Prietenii mei...

— Am auzit ce a sporovăit colectorul, l-a întrerupt goliardul. Să sari în ajutorul prietenilor e un lucru frumos, dar prietenii voștri, să-mi dați voie să vă spun, nu păreau a fi în stare să se descurce nici pe ei. Și se vor lăsa arestați de străjile orășenești din Ziębice, vestite cum se știe, așa cum sunt vestiți toți străjerii legii, prin ingeniozitate, înflăcărare, acțiuni rapide, curaj și inteligență. Nici să nu vă gândiți, repet, să vă întoarceți. Prietenilor voștri din Ziębice nu li se va întâmpla nimic, dar pentru Domnia Voastră orașul acel înseamnă pierzanie. Mergeți cu noi la Bardo, domnișorule Reinmar. Și de acolo vă conduc personal în Cehia. Ce faceți ochii așa de mari? Fratele Domniei Voastre mi-a fost prieten apropiat.

— Apropiat?

— Ați fi mirat să știți cât de apropiat. Ați fi mirat să știți câte ne legau.

— Pe mine nu mă mai miră nimic.

— Așa vi se pare numai.

— Dacă ai fost într-adevăr prieten cu Peterlin – a spus Reynevan după o clipă de șovăială – te va bucura vestea să ucigașii lui și-au luat pedeapsa. Kunz Aulock și tovarășii lui nu mai sunt în viață.

— Urciorul nu merge de multe ori la apă și până la urmă se sparge, a repetat Tybald Raabe proverbul banalizat. A căzut de mâna Domniei Voastre, domnișorule Reinmar?

— Nu contează de a cui, Reynevan a roșit ușor, sesizând o notă de zeflemea în vocea goliardului. Important este că a mușcat pământul. Iar Peterlin este răzbunat.

Tybald a tăcut mult timp, observând un corb care zbura pe deasupra pădurii.

— Departe de mine gândul de a-l jeli pe Kirieleison sau de a-l plânge pe Stork. Să ardă în iad, au meritat. Dar nu ei l-au ucis pe domnul Piotr. Nu ei.

— Cine..., s-a înecat Reynevan. Atunci cine?

— Mulți ar vrea să știe.

— Frații Stercza? Sau la porunca lor? Cine? Vorbește!

— Mai încet, domnișorule, mai încet! Mai discret. Mai bine să nu ajungă la urechile cui nu trebuie. Nu știu să vă spun nimic mai mult decât ceea ce am auzit...

— Și ce ai auzit?

— Că în această chestiune sunt amestecate forțe întunecate...

Reynevan a tăcut un timp.

— Forțe întunecate, a repetat ironic. Da, și eu am auzit. Așa vorbeau concurenții lui Peterlin. Că afacerile îi mergeau bine, că îl ajuta diavolul, în schimbul sufletului pe care și-l vânduse. Și că într-o zi, diavolul acela îl va duce în iad. Desigur, forțe întunecate și sataniste. Și când te gândești, preacinstite Tybald Raabe, că te consideram un om serios și rațional.

— Atunci tac, a ridicat goliardul din umeri și a întors capul. Niciun cuvânt nu mai rostesc, domnișorule. Pentru că mă tem să nu vă dezamăgesc și mai mult.

Ceata a făcut popas sub un stejar uriaș, străvechi, care păstra fără îndoială amintirea multor secole în lemnul său. Prin stejar se

hârjoneau vesele veveriţele, fără să le pese câtuşi de puţin de prezenţa distinsei companii. Caii căruţei cu coviltir negru au fost deshămaţi, oamenii s-au aşezat sub crengi. Şi curând, aşa cum se aştepta Reynevan, au început discuţiile despre politică, referitoare la pericolul ereziei husite, care venea dinspre Cehia, şi despre marea cruciadă aşteptată dintr-o zi în alta, care ar fi trebuit să pună capăt acelei erezii. Dar, deşi tema era destul de tipică şi previzibilă, discuţia nu s-a desfăşurat în direcţia aşteptată.

— Războiul – a spus pe neaşteptate unul dintre franciscani, scărpinându-se în tonsura în care o veveriţă aruncase o ghindă – e un lucru rău. Căci se spune: „Să nu ucizi."

— Nici în propria apărare? a întrebat colectorul. Sau ca să-ţi aperi averea?

— În apărarea credinţei?

— Şi în apărarea onoarei? a smucit din cap Hartwig von Stietencron. Ce vorbă! Onoarea trebuie apărată şi insulta se spală cu sânge.

— Isus în Ghetsimani nu s-a apărat, a ripostat încet franciscanul. Şi i-a spus lui Petru să ascundă sabia. Oare era lipsit de onoare?

— Şi ce scrie Augustin, *doctor Ecclesiae*[1], în *De civitate Dei*? a strigat unul dintre pelerini, demonstrând că este om citit, ceea ce era surprinzător, căci culoarea nasului lui atesta alte preferinţe. Acolo este vorba despre războiul drept. Şi ce poate fi mai drept decât războiul cu erezia şi cu păgânimea? Nu este un astfel de război plăcut Domnului? Nu-i este plăcut atunci când cineva îi ucide pe duşmanii lui?

— Şi ce scriu Ioan Gură de Aur şi Isidor? a strigat al doilea erudit, cu nasul la fel de vineţiu. Şi Sfântul Bernard din Clairvaux? Porunceşte să-i omorâm pe eretici, pe mauri şi pe cei fără Dumnezeu. Îi numeşte porci murdari.

— Cine sunt eu, milostiveşte-te, Doamne, şi-a împreunat mâinile franciscanul, ca să-i contrazic pe sfinţi şi pe doctorii Bisericii?

[1] „Învăţător al Bisericii", în lb. latină, în original (n. red.).

Eu nu vreau să declanşez aici o dispută. Doar repet cuvintele lui Hristos de pe Munte. A poruncit să-l iubim pe aproapele nostru. Să-i iertăm pe cei care au greşit faţă de noi. Să-i iubim pe duşmani şi să ne rugăm pentru ei.

— Şi Pavel le spune efesenilor – a adăugat al doilea călugăr, la fel de încet – să ne înarmăm împotriva lui Satan cu iubire şi credinţă. Nu cu suliţe.

— Aşa să dea Domnul, amin – şi-a făcut cruce al treilea franciscan –, ca iubirea şi credinţa să învingă. Ca înţelegerea şi *pax Dei*[1] să domnească printre creştini. Dar ia priviţi cine câştigă din disputele dintre noi? Musulmanul! Astăzi noi ne certăm cu cehii pentru Cuvântul Domnului, pentru modul împărtăşaniei, dar mâine ce va fi? Mahomed şi semiluna pe biserici!

— Dar ce, a pufnit cel mai în vârstă dintre pelerini, poate că şi cehii vor deschide ochii, se vor lepăda de erezie! Poate că va ajuta la asta şi înfometarea! Căci toată Europa a aderat la embargo, a interzis comerţul şi orice fel de relaţii cu husiţii. Iar ei au nevoie de arme şi de praf de puşcă, de sare şi alimente! Au să rămână fără arme şi înfometaţi. Când foamea o să le mistuie maţele, se vor preda, o să vedeţi.

— Războiul – a repetat apăsat primul franciscan – este un lucru rău. Asta am stabilit deja. Şi ce, vouă vi se pare că această blocadă este în sensul învăţăturii lui Hristos? A predicat Isus pe Munte să-l omorâm pe aproapele nostru cu înfometarea? Pe un creştin? Lăsând la o parte disputele religioase, cehii sunt creştini. Acest embargo nu este drept.

— Ai dreptate, frate, a intervenit Tybald Raabe, care se întinsese sub stejar. Nu este drept. Şi am să vă mai spun că aceste blocade sunt uneori o armă cu două tăişuri. Numai să nu ne aducă necazuri, aşa cum le-au adus luzacienilor. Să nu plătească Silezia

[1] „Pacea lui Dumnezeu", în lb. latină, în original (n. red.).

pentru ea atât cât a plătit Luzacia Superioară anul trecut în Bătălia pentru heringi[1].

— Bătălia pentru heringi?

— Așa s-a numit, a explicat calm goliardul. Pentru că era vorba și de embargo, și de heringi. Dacă vrei, vă povestesc.

— Vrem! Vrem!

— Iată cum a fost – Tybald Raabe și-a îndreptat spatele, bucuros de interesul stârnit. Domnul Hynek Boček din Kunštát, un nobil ceh, husit, era mare amator de heringi de ocean, care îi plăceau la fel de mult ca heringii de Baltica, mai ales cu o bere sau o țuică, sau în post. Iar cavalerul din Luzacia Superioară, Heinrich von Dohna, domnul din Gafenstein, cunoștea preferința domnului Boček. Și pentru că Reichstagul insista să se respecte strict embargoul, domnul Heinrich s-a gândi să traducă ordinul în faptă și să-l oropsească el cu mâna lui pe husit. Și i-a blocat transporturile de heringi. Domnul Boček s-a supărat, a început să-i spună, că, mă rog, religia e religie, dar heringul e hering! N-ai decât să lupți pentru doctrină și liturghie, papistașule, dar să-mi lași heringii în pace, că mie îmi plac! Iar domnul Dohna i-a răspuns: Ereticule, nu dau drumul la heringi, n-ai decât să mănânci slănină și vinerea. Iar asta a fost prea de tot! Domnul Hynek Boček a adunat furios o ceată, s-a năpustit la fermele luzaciene și le-a trecut prin foc și sabie. Primul care s-a făcut scrum a fost castelul Karlsfried, punctul vamal de la graniță, unde îi fuseseră oprite transporturile de heringi. Dar nu s-a mulțumit cu asta, căci era tare furios. Au luat foc satele din jurul orașului Hartau, bisericile, fermele, ba chiar și la periferiile Žitavei au strălucit focurile. Domnul Boček a jefuit și a ars timp de trei zile. Nu a meritat,

[1] Relatarea este inspirată din Bătălia pentru heringi sau Lupta de la Rouvray (1429) din timpul Războiului de 100 de Ani, declanșată de încercarea de interceptare a unui transport de arme pentru armata engleză care asedia orașul Orléans. Printre arme erau și câteva lăzi cu heringi.

o, Războiul heringilor nu a meritat efortul pentru Luzacia. Nu doresc așa ceva și pentru Silezia.

— Va fi așa cum va vrea Domnul, a spus franciscanul.

Mult timp nu a mai vorbit nimeni.

Vremea a început să se strice, norii mânați de vânt aduseseră un întuneric înfricoșător, pădurea foșnea, primele picături de ploaie au început să cadă pe glugile, mantiile, pe spatele cailor și pe coviltirul căruței negre. Reynevan și-a apropiat calul de Tybald Raabe – mergeau scară lângă scară.

— Frumoasă poveste, a spus el încet. Asta cu heringii. Și nici cantilena lui Wycliffe nu a fost rea. Mă mir că nu ai încheiat totul, așa ca la Kromolin, cu lectura celor patru articole pragheze. Sunt curios, perceptorul de dări cunoaște opiniile tale?

— Le va cunoaște, a răspuns încet goliardul, când va veni vremea. Pentru că, așa cum spune Eclesiastul, este un timp al tăcerii și un timp al vorbirii. Un timp al căutării și un timp al pierderii, un timp al păstrării și un timp al aruncării, un timp al iubirii și un timp al urii, un timp al războiului și un timp al păcii. Este un timp pentru orice.

— De astă dată sunt întru totul de acord cu tine.

La răspântie, în mijlocul mestecănișului alb, se afla o cruce de piatră a pocăinței, una din numeroasele amintiri din Silezia ale uciderii și pocăinței.

În față strălucea drumul nisipos, în celelalte direcții erau poteci întunecoase prin pădure. Vântul vuia în coroanele copacilor, mătura frunzele uscate. Ploaia – deocamdată numai măruntă – lovea în față.

— Este un timp pentru fiecare lucru, i-a spus Reynevan lui Tybald Raabe. Așa spune Eclesiastul. Și a venit timpul să ne despărțim. Mă întorc la Ziębice. Să nu spui nimic.

Colectorul s-a uitat la ei. La fel și frații minoriți, pelerinii, soldații, Hartwig Stietencron și fiica lui.

— Nu pot să-mi părăsesc prietenii, care poate că au dat de necaz. Nu se cuvine. Prietenia este un lucru mare și frumos.

— Şi eu ce am spus?

— Mă duc.

— Duceţi-vă, a dat din cap goliardul. Dacă vi se întâmplă să vă schimbaţi planurile, domnişorule, dacă totuşi veţi prefera Bardo şi drumul spre Cehia... Ne ajungeţi uşor din urmă. Vom merge încet. Şi la Ściborowa Poręba avem de gând să facem un popas mai lung. Ţineţi minte? Ściborowa Poręba.

— Am să ţin minte.

Despărţirea a fost scurtă, făcută în grabă. Urările obişnuite de noroc şi *auxilia*[1] divine. Reynevan a întors calul. Îi rămăsese în minte privirea prin care se despărţise de el fiica lui Stietencorn. O privire de viţeluşă, unturoasă, privirea apoasă şi plină de dor a ochilor de sub sprâncenele smulse.

Ce sluţenie, îşi spunea în timp ce galopa în vânt şi în ploaie. *Aşa o urâţenie, aşa o pocitanie, dar observă imediat un bărbat bine făcut şi ştie cum să-l ia.*

Calul străbătuse la galop peste o milă, în timp ce Reynevan reflecta la acest lucru şi înţelegea cât este de prost.

Când a dat peste ei în apropierea stejarului uriaş, nici măcar nu s-a mirat prea tare.

— Ho, ho! a strigat Szarlej, stăpânind calul care dansa în loc. Pe toţi dracii! Ăsta e Reynevan al nostru!

Au sărit jos din şa, un moment mai târziu Reynevan se sufoca în îmbrăţişarea lui Samson al Mierii, călduroasă, dar ameninţând să-i sfărâme coastele.

— Măi, măi, măi, a rostit Szarlej cu o voce puţin schimbată. A scăpat de zbirii din Ziębice, a scăpat de domnul Biberstein din castelul Stolz. Toată admiraţia mea. Numai uită-te la el, Samson, ce flăcău de toată isprava! A rămas fără mine numai două săptămâni, dar cât de multe a învăţat! S-a făcut deştept, pe mă-sa, ca un dominican!

---

[1] „Ajutor", în lb. latină, în original (n. red.).

— Merge la Ziębice, a remarcat Samson, aparent rece, dar și în vocea lui se simțea emoția. Iar aceasta este o dovadă în defavoarea deșteptăciunii. Și a rațiunii. Cum stă treaba, Reinmar?

— Consider treaba de la Ziębice, a spus Reynevan strângând din dinți, ca terminată. Nici nu a fost vreodată. Nu mă mai leagă nimic de... de Ziębice. Dar mă temeam că v-au prins pe voi acolo.

— Pe noi? Ei? Poate glumești!

— Mă bucur să vă văd. Chiar îmi pare bine.

— Zâmbești. Și noi.

Ploaia se întețise, vântul zgâlțâia crengile copacilor.

— Szarlej, a spus Samson. Cred că nu are rost să mergem mai departe pe urma... Ceea ce intenționam nu mai are nici scop, nici rost. Reinmar este liber, nimic nu-l leagă, să dăm pinteni cailor și haide, la Opava, la granița cu Ungaria. Sugerez să dăm la spate Silezia și tot ce este silezian. Inclusiv și planurile noastre disperate.

— Ce planuri? a întrebat curios Reynevan.

— Nu contează. Szarlej? Ce spui? Sunt de părere să renunțăm la intenție. Să rupem înțelegerea.

— Nu înțeleg despre ce vorbiți.

— Mai târziu, Reinmar. Szarlej?

Demeritul a mormăit zgomotos.

— Să rupem înțelegerea? a repetat după Samson.

— O rupem!

Se vedea că Szarlej se luptă cu gândurile.

— Se lasă noaptea, a spus în cele din urmă. Iar noaptea e un sfetnic bun. *La notte*, cum se spune în Italia, *porta consiglio*. Condiția este – adaug de la mine – să dormi această noapte într-un loc uscat, cald și în siguranță. Pe cai, copii! După mine.

— Încotro?

— O să vedeți.

Era aproape întuneric de tot, când în fața lor au apărut garduri și clădiri. S-au auzit câinii lătrând.

— Ce este aici? a întrebat Samson cu neliniște în voce. Nu cumva...

— Aici este Dębowiec, l-a întrerupt Szarlej. O fermă care aparține mănăstirii cistercienilor din Kaminiec. Pe când eram cu demeriții, mă trimiteau uneori să muncesc aici. În cadrul pedepsei, așa cum bănuiți în mod corect. De atunci știu că aici este un loc uscat și cald, parcă făcut ca să dormim bine. Și mâine-dimineață o să facem rost și de ceva de haleală.

— Înțeleg că cistercienii te cunosc, a spus Samson. Că o să cerem ospitalitate...

— Nu e chiar așa de bine, l-a întrerupt din nou demeritul. Priponiți caii. Îi lăsăm aici, în pădure. Iar voi veniți după mine. În vârful degetelor.

Câinii cistercienilor s-au liniștit, lătrau mai încet și fără chef, în timp ce Szarlej desfăcea cu îndemânare o scândură din peretele grajdului. O clipă mai târziu erau în încăperea întunecată, uscată și caldă, în care mirosea plăcut a paie și a fân. Apoi s-au urcat pe scară sub acoperiș și s-au cuibărit în fân.

— Să dormim, a murmurat Szarlej, foșnind. Păcat că pe stomacul gol, dar propun să ne abținem de la mâncare până mâine-dimineață și atunci cu siguranță că vom reuși să șterpelim ceva provizii, măcar niște mere. Iar dacă trebuie neapărat, pot să mă duc chiar acum. Dacă cineva nu rezistă până mâine-dimineață. Ei, Reinmar? La tine mă referam în mod special când am vorbit despre o persoană care nu-și poate stăpâni instinctele primare... Reinmar?

Reinmar dormea.

Capitolul 22

În care se arată că eroii noştri au fost foarte nenorocoşi când şi-au ales locul de înnoptat. Se confirmă şi adevărul cunoscut – deşi lucrul acesta iese la iveală mult mai târziu – că, în momente istorice, chiar şi cea mai neînsemnată întâmplare poate fi încărcată de consecinţe istorice.

Cu toată oboseala, Reynevan a dormit prost şi zbuciumat. Înainte să adoarmă, s-a înghesuit în fânul înţepător, plin de spini, foindu-se între Szarlej şi Samson, şi alegându-se cu câţiva ghionţi şi câteva blesteme. Apoi gemuse în somn, văzând cum curgea sângele din gura străpunsă de săbii a lui Peterlin. Oftase, văzând-o pe Adela goală stând călare pe prinţul Jan Ziębicki, oftase văzând cum se joacă prinţul cu sânii ei care dansau ritmic, cum îi mângâia şi îi strângea. Apoi, spre groaza şi stânjeneala lui, locul eliberat de Adela fusese luat deasupra prinţului de Nicolette cea Blondă, sau Katarzyna Biberstein, care îl călărea pe neobositul Piast cu nu mai puţină energie şi entuziasm decât Adela. Şi nu cu mai puţină satisfacţie în final.

Apoi fuseseră fete pe jumătate goale, cu părul despletit, care zburau pe mături pe cerul luminat de lună, prin mijlocul unui stol de ciori cârâitoare. Fusese fluturaşul-de-stâncă: el se târâse pe

zid, deschizând ciocul fără să scoată niciun sunet. Fusese ceata de călăreți cu glugi care călăreau în mijlocul câmpurilor, strigând ceva de neînțeles. Fuseseră *turris fulgurata*, turnul care se sfărâma lovit de trăsnet, și omul care cădea din el. Fusese omul care alerga arzând prin zăpadă, cuprins de flăcări. Fuseseră apoi bătălia, bubuitul tunurilor, vuietul arbaletelor, tropotul copitelor, nechezatul cailor, scrâșnetul armelor, strigătele...

L-au trezit tropotul copitelor, nechezatul cailor, scrâșnetul armelor, strigătele. Samson al Mierii i-a acoperit în același moment gura cu palma.

Curtea fermei era plină de oameni călare și pe jos.

— Dar știu că am nimerit, a mormăit Szarlej, observând terenul printr-o crăpătură dintre bârne. Așa cum se spune, ca ariciul în căcat.

— E o poteră? Din Ziębice? După mine?

— Mai rău. La dracu', este o adunare. O mulțime de oameni. Văd magnați. Și cavaleri. Futu-i mama ei de treabă, tocmai aici? În pustietatea asta?

— Să o ștergem cât mai avem timp.

— Din păcate - Samson a arătat cu capul spre saivan -, timpul s-a dus. Slujitorii înarmați au înconjurat tot terenul de aproape. Probabil ca să nu lase pe nimeni să intre. Dar mă îndoiesc că vor fi dispuși să lase pe cineva să plece. Ne-am trezit prea târziu. E de mirare că nu ne-a sculat din somn aroma - frig carne din zori...

Într-adevăr, dinspre curte se simțea un miros din ce în ce mai puternic de carne friptă.

— Soldații aceștia înarmați - Reynevan își găsise și el o gaură prin care să privească - poartă culorile episcopului. Poate că este Inchiziția.

— Frumos, a mormăit Szarlej. Curva mamii ei de viață, foarte frumos! Singura noastră speranță este că nu se vor uita în grajd.

— Din păcate, a repetat Samson al Mierii, speranța aceasta este zadarnică, fiindcă se îndreaptă chiar încoace. Să ne ascundem în fân. Iar dacă ne găsesc, să facem pe tâmpiții.

— Ție îți e ușor să vorbești.

Reynevan s-a târât prin fân până la scândurile din tavan, a găsit o crăpătură și și-a lipit un ochi de ea. A văzut cum soldații au intrat în grajd și, spre uimirea lui din ce în ce mai mare, au pătruns în toate cămărușele, împungând cu cuțitele fixate la capătul unor prăjini lungi chiar și snopii și grămezile de fân din grajd. Unul s-a urcat și pe scară, dar n-a intrat sub acoperiș, s-a mulțumit să arunce rapid o privire.

— Slavă și mulțumiri, a șoptit Szarlej, veșnicei indolențe soldățești.

Din păcate, acesta nu era sfârșitul. După soldați, în grajd au venit slujitorii și călugării. S-a făcut curățenie și s-a măturat. S-a pus pe jos cetină frumos mirositoare. Au fost aduse bănci. S-au făcut capre din lemn. Pe ele s-au așezat tăblii. Pe tăblii s-a așternut o pânză. Înainte să se aducă cuțite și căni, Reynevan înțelesese deja despre ce era vorba.

A mai durat puțin, apoi în grajd au intrat magnații. Atmosfera a devenit foarte colorată, strălucitoare datorită armelor, bijuteriilor, lanțurilor și agrafelor de aur, într-un cuvânt lucruri deloc potrivite cu interiorul mohorât.

— La naiba..., a șoptit Szarlej, tot cu ochiul la crăpătură. Tocmai în grajdul ăsta și-au găsit să țină o consfătuire secretă. Și nu sunt niște figuri oarecare... Konrad, episcopul de Wrocław în persoană. Iar cel de lângă el este Ludwik, principele de Brzeg și Legnica...

— Mai încet...

Reynevan îi recunoscuse și el pe ambii Piești. Konrad, de opt ani episcop de Wrocław, uimea prin postura lui de-a dreptul cavalerească și chipul uimitor de proaspăt, ținând seama de înclinația lui spre băutură, mâncare și preacurvie, vicii ale demnitarului Bisericii cunoscute pretutindeni, devenite deja proverbiale. Era fără îndoială meritul organismului puternic și al sângelui sănătos al Piaștilor, căci alți demnitari, care beau mai puțin și preacurveau mai rar, la vârsta lui Konrad aveau deja o burtă până la genunchi, pungi sub ochi și nasuri vinețiii - asta dacă mai aveau nasuri. Ludwik Brzeski, care avea patruzeci de primăveri, amintea de regele Arthur din miniaturile cavalerești - părul lung, ondulat, îi

înconjura ca o aureolă chipul inspirat ca al unui poet, dar bărbătesc în același timp.

— Vă invităm la masă, nobili domni, a spus episcopul, uimindu-i din nou, de astă dată cu vocea sonoră ca de tinerel. Deși este un grajd, nu un palat, vă vom ospăta cu ce are casa mai bun, și vom stropi mâncarea simplă de la țară cu un vin unguresc care nu se găsește întotdeauna nici la regele Sigismund la Buda. Ceea ce ne va confirma și cancelarul regal, preacinstitul domn Schlick. Asta, firește, dacă va aprecia așa băutura noastră.

Un bărbat tânăr, dar cu o înfățișare foarte serioasă și bogată, s-a înclinat. Avea un blazon pe haină - un triunghi argintiu pe un fond roșu și trei inele de altă culoare.

— Kaspar Schlick, a șoptit Szarlej. Secretar personal, om de încredere și consilier al Luxemburghezului. O mare carieră pentru un asemenea mucos...

Reynevan și-a scos din nas un pai, înăbușindu-și cu un efort supraomenesc un strănut. Samson al Mierii i-a adresat un sâsâit de avertisment.

— Îl salutăm în mod deosebit de călduros, a continuat episcopul Konrad, pe Înălțimea Sa Giordano Orsini, membru al consiliului cardinalilor, actualmente legatul Preasfinției Sale papa Martin. Îl salut, de asemenea, pe reprezentantul legal al statului, nobilul Gottfried Rodenberg, primarul din Lipa. Îi salut, de asemenea, pe preacinstitul nostru oaspete din Polonia și pe oaspeții din Moravia și din Cehia. Fiți bine-veniți și luați loc.

— L-au adus până și pe nenorocitul ăsta de teuton, a mormăit Szarlej, străduindu-se să lărgească cu cuțitul crăpătura din tavan. Wójt din Lipa. Unde e asta? Cu siguranță în Prusia. Și ceilalți cine or fi? Îl văd pe domnul Puta din Častolovice... Acela lat în umeri, cu un leu negru pe fond roșu, este Albrecht von Kolditz,

starostele din Świdnica... iar acela cu Odrzywąs[1] pe blazon, acela trebuie să fie unul dintre domnii din Kravaře.

– Fă liniște, a sâsâit Samson. Și nu te mai foi... Pentru că o să ne descopere din cauza gunoaielor care le cad în cupe.

Jos se ridicau într-adevăr cupele, oamenii beau în sănătatea lor proprie, slujitorii aduceau urcioare. Cancelarul Schlick făcea complimente vinului, dar nu se știe dacă nu din amabilitate diplomatică. Cei care ședeau la masă păreau să se cunoască între ei. Cu unele excepții.

— Cine este tânărul însoțitor al Domniei Voastre, *monsignore* Orsini? s-a interesat episcopul Konrad.

— Este secretarul meu, a răspuns legatul papal, un bătrânel micuț, cărunt și cu un zâmbet plăcut. Se numește Mikołaj din Kuza. Îi prevăd o carieră măreață în slujba Bisericii noastre. *Vero*[2], mi-a fost de mare folos în misiunea mea, căci știe ca nimeni altul să combată tezele eretice, mai ales ale lollarzilor și husiților. Sfinția Sa episcopul de Cracovia poate să confirme.

— Episcopul de Cracovia, a sâsâit Szarlej. La dracu'... Este...

— Zbigniew Oleśnicki, a confirmat în șoaptă Samson al Mierii. În Silezia, în cârdășie cu Konrad. La naiba, dar știu că am nimerit! Faceți liniște ca niște șoricei. Căci dacă ne descoperă, s-a zis cu noi.

— Dacă este așa, a luat cuvântul episcopul Konrad, poate începe distinsul Mikołaj din Kuza? Căci tocmai acesta este scopul consfătuirii noastre: să punem capăt molimei husite. Până să se aducă mâncarea și vinul să respingă cărticelele învățăturii lui Hus. Ascultăm.

Slujitorii au adus pe o targă și au răsturnat pe masă un bou fript. Stiletele și cuțitele au strălucit și s-au pus în mișcare. Tânărul Mikołaj din Kuza s-a ridicat în picioare și a început să vorbească.

---

[1] Odrzywąs (Odrowąż) – unul dintre cele mai vechi blazoane nobiliare poloneze, adoptat în 1413, caracterizat printr-un evantai de pene de păun în partea de sus.

[2] „Adevărat", în lb. italiană, în original (n. red.).

Și deși ochii îi sclipiseră la vederea fripturii, vocea tânărului preot nu tremura.

— Scânteia este un lucru mic – a rostit exaltat –, dar când nimerește pe ceva uscat, nimicește orașe, ziduri, păduri mari[1]. La fel, puțin aluat acrit e un lucru mic, dar strică toată covata. Și o muscă moartă, spune Eclesiastul, strică un vas întreg de ulei aromat. Așa și învățătura cea rea, la început are numai doi sau trei ascultători, dar încetul cu încetul cancerul se răspândește în trup și așa se spune: oaia râioasă molipsește întreaga turmă. Și așa, după cum scânteia trebuie stinsă imediat ce s-a ivit, aluatul acrit trebuie măturat, oaia râioasă trebuie scoasă din turmă, ca să rămână casa întreagă și corpul, și covata, și nici animalele să nu piară...

— Mădularul cel rău trebuie retezat, a repetat episcopul Konrad, zdrobind în dinți o bucată de carne de vită, din care se scurgeau grăsimea și sucul de sânge. Bine, foarte bine vorbiți, tinere domn Mikołaj. E o problemă de chirurgie! Fierul, fierul ascuțit este leacul cel mai bun pentru cancerul husit. Să-l retezăm! Să-i tăiem pe eretici, să-i tăiem fără milă!

Cei de la masă și-au exprimat aprobarea, bombănind cu gurile pline și gesticulând cu oasele roase. Boul se transforma treptat în schelet de bou, iar Mikołaj din Kuza a respins una după alta toate ereziile husite, a dezvăluit toate absurditățile învățăturii lui Wycliffe: negarea Transsubstanțierii, negarea existenței purgatoriului, respingerea cultului sfinților și a portretelor lor, respingerea spovedaniei la ureche. În cele din urmă, a ajuns la împărtășania *sub utraque specie* și a respins-o și pe aceasta.

— Sub o singură formă, a strigat, numai sub formă de pâine trebuie să fie împărtășania pentru credincioși. Căci spune Matei: „Pâinea noastră cea de toate zilele", *panem nostrum*

---

[1] „Cazania" vestitului ulterior Mikołaj din Kuza (care în 1425 avea numai douăzeci și patru de primăveri) am construit-o pe baza opiniilor contrareformiste mult mai târzii ale iezuitului Piotr Skarga, din lucrarea acestuia *Żywoty świętych Starego i Nowego Zakonu [Viețile sfinților din Vechiul și Noul Testament]* (n. a.).

supersubstantialem, „dă-ne-o nouă astăzi". Și spune Luca: „A luat pâinea, a rostit o binecuvântare, a rupt-o și le-a dat lor." Unde se vorbește aici despre vin? Într-adevăr, este un singur obicei și unic obicei, aprobat și întărit de Biserică, omul de rând să primească împărtășania într-un singur fel. Și aici trebuie să se oprească oricine este drept-credincios!

— Amin! a încheiat lingându-și degetele Ludwik din Brzeg.

— Din partea mea, a răcnit ca un leu episcopul Konrad, strângând osul în colțul gurii, husiții n-au decât să o primească și sub formă de clistir, dinspre partea curului! Dar feciorii ăștia de curve vor să mă jefuiască! Trăncănesc despre secularizarea bunurilor bisericești, despre așa-zisa sărăcie evanghelică a clerului! Adică să ne ia nouă, ca să împartă între ei! O, pe chinurile Domnului, așa ceva nu se poate! Peste cadavrul meu! Dar mai curând peste hoiturile lor eretice! Să-și dea duhul!

— Deocamdată sunt în viață, a spus răbdător Puta din Častolovice, starostele din Kłodzko, pe care cu numai cinci zile în urmă Reynevan și Szarlej îl văzuseră la turnirul din Ziębice. Deocamdată sunt în viață și o duc foarte bine, în pofida celor prorocite după moartea lui Žižka. Că se vor lupta între ei, Praga, Tábor și Orfanii[1]. Nu se poate face nimic în privința aceasta. Dacă cineva a contat pe așa ceva, s-a înșelat amarnic.

— Pericolul nu numai că nu scade, dar crește, a tunat cu glas profund Albrecht von Kolditz, staroste și hatman al principatului Wrocław-Świdnica. Iscoadele mele raportează o colaborare tot mai strânsă între praghezi, Korybut și urmașii lui Žižka: Jan Hvězda din Vicemilie, Bohuslav din Švamberk și Roháč din Dubá. Se vorbește foarte mult despre expediții militare comune. Domnul Puta are dreptate. S-au înșelat aceia care, după moartea lui Žižka, au sperat într-o minune.

---

[1] Ramura cea mai radicală a mișcării husite, înființată în 1423 din inițiativa lui Jan Žižka, ai cărei membri au început să se autointituleze Orfanii (Uniunea orfană, Frăția Orfanilor) după moartea acestuia (11 octombrie 1424).

— Şi nici nu este cazul să contăm pe alte minuni, a intervenit zâmbind Kaspar Schlick. Şi nici că problema schismei cehe va fi rezolvată de prezbiterul Ioan, care va veni din India cu sute de cai şi de elefanţi. Noi, noi singuri trebuie să rezolvăm această chestiune. Tocmai în această chestiune mă trimite acum pe mine aici regele Sigismund. Trebuie să ştim pe ce anume putem conta cu adevărat în Silezia, în Moravia, în principatul Opava. Ar fi bine, de asemenea, să ştim pe ce putem conta în mod real şi în Polonia. Iar asta sper că ne va comunica imediat Înălţimea Sa episcopul de Cracovia. Atitudinea lui implacabilă faţă de susţinătorii polonezi ai wycliffismului este larg cunoscută. Iar prezenţa sa aici dovedeşte simpatia faţă de politica regelui roman.

— La Roma se ştie cu câtă ardoare şi dăruire combate erezia episcopul Sbigneus, a intervenit Giordano Orsini. Ştim acest lucru la Roma şi nu vom uita să-l răsplătim.

— Pot aşadar să consider – a zâmbit din nou Kaspar Schlick – că Regatul Poloniei sprijină politica regelui Sigismund? Şi că va sprijini iniţiativele acestuia? În mod activ?

— Aş fi foarte bucuros să aflu răspunsul la această întrebare, a pufnit rezemându-se de masă teutonul Gottfried von Rodenberg. Să ştim pe când ne putem aştepta la o participare activă a armatelor poloneze în expediţia cruciată antihusită. Aş vrea să aud aceasta de pe buze obiective. Aşadar, vă ascult, *monsignore* Orsini. Toţi ascultăm!

— Adică, a adăugat cu un zâmbet Schlick, fără să-şi ochii de la Oleśnicki. Toţi ascultăm. Cum s-a încheiat misiunea Domniei Voastre la Iagiello?

— Am vorbit mult timp cu regele Ladislau, a spus cu o voce oarecum posomorâtă Orsini. Dar, hmm... Fără prea mare rezultat. În numele şi din însărcinarea Preasfinţiei Sale i-am înmânat regelui polonez o relicvă, şi nu una oarecare... unul din piroanele cu care Mântuitorul nostru a fost bătut pe cruce. *Vero*, dacă o asemenea relicvă nu este în stare să-l îndemne pe un monarh creştin să ia parte la o cruciadă antieretică, atunci...

— Atunci nu este monarh creștin, a terminat fraza episcopul Konrad în locul legatului.

— Ați văzut? s-a strâmbat disprețuitor cavalerul teuton. Mai bine mai târziu decât deloc!

— Așadar, credința adevărată nu poate conta pe sprijinul polonezilor, a intervenit Ludwik din Brzeg.

— Regatul Poloniei și regele Vladislav – a vorbit pentru prima dată Zbigniew Oleśnicki – sprijină adevărata credință și Biserica lui Petru. În cel mai bun mod posibil. Și anume prin Dinarul Sfântului Petru[1]. Niciunul din domnitorii reprezentați aici nu poate spune același lucru.

— Pfui! a fluturat din mână prințul Ludwik. N-aveți decât să spuneți ce vreți. Bun creștin mai e și Iagiello, n-am ce zice! Un neofit, îl are pe diavol sub piele!

— Păgânismul lui – s-a înfierbântat Gottfried Rodenberg – se manifestă cât se poate de vizibil în ura turbată împotriva întregii seminții germane, care este sprijinul Bisericii, și mai ales împotriva noastră, spitalnicii Preasfintei Fecioare, *antemurale christianitatis*[2], care apărăm cu pieptul nostru credința catolică în fața păgânilor, și asta de două sute de ani! Și este adevărat că acel Jagel este un neofit și închinător la idoli, care, pentru a putea asupri Legea, nu numai cu husiții, dar chiar și cu iadul însuși este gata să se alieze. O, zău așa, aici nu trebuie să ne sfătuim cum să-l convingem pe Jagel și Polonia să vină la cruciadă, ci să ne întoarcem la ceea ce s-a întâmplat la Pressburg acum doi ani, de Bobotează, când ne sfătuiam dacă nu este cazul să pornim cu o cruciadă chiar împotriva Poloniei.

---

[1] Denumirea poloneză a taxei pentru papalitate, plătită de Polonia începând din secolul al XI-lea.

[2] „Bastionul creștinismului", în lb. latină, în original (n. red.).

Şi să împărţim în bucăţele această creatură atât de nereuşită, acest bastard al Uniunii de la Horodło[1]!

— Cuvintele voastre, a spus foarte rece episcopul de Oleśnica, par demne chiar de Falkenberg. Şi nu e de mirare, căci nu este o taină că *Satirele* celebrate acolo nu i-au fost dictate în altă parte, ci exact la Malborg. Vă amintesc că acel pamflet a fost condamnat de conciliu şi însuşi Falkenberg a fost nevoit să-i retragă tezele sale defăimătoare şi eretice sub ameninţarea rugului. De aceea, sună cu siguranţă foarte ciudat în gura cuiva care spune că este *antemurale christianitatis*!

— Nu vă supăraţi, domnule episcop, a intervenit conciliant Puta din Častolovice. Adevărul este că regele vostru îi sprijină pe husiţi şi pe faţă, şi în taină. Ştim şi înţelegem că prin aceasta îi ţine în şah pe cavalerii teutoni – care trebuie să fie ţinuţi în şah – şi, ca să fiu sincer, e greu să mă mir de aceasta. Dar consecinţele acestei politici pentru toată Europa creştină pot să fie dezastruoase. Doar ştiţi şi Domnia Voastră acest lucru.

— Din păcate, a întărit Ludwik din Brzeg. Şi consecinţele le vedem. Korbutowicz este la Praga, şi cu el detaşamente întregi de polonezi. În Moravia sunt Dobko Puchała, Piotr din Lichwin şi Fedor din Ostrog. Eyszek Raczyński este alături de Rohač din Dubá. Iată unde sunt polonezii, iată unde se văd în acest război blazoanele poloneze şi se aud chemările poloneze la luptă. Iată cum sprijină Iagiello adevărata credinţă. Dar edictele, manifestele lui? Praf în ochi, atâta tot!

— În acelaşi timp, plumb, cai, arme, alimente, fel de fel de mărfuri – a adăugat încruntat Albrecht von Kolditz – curg fără întrerupere din Polonia spre Cehia. Cum vine asta, domnule episcop? Pe de o parte trimiteţi la Roma Dinarul Sfântului Pentru, cu care vă lăudaţi atâta, pe de altă parte, praf de puşcă şi obuze

[1] Uniunea sau Pactul de la Horodło – un set de trei acte semnate în 1413 de regele Poloniei Vladislav al II-lea Iagiello şi Marele Duce al Lituaniei, Vytautas, prin care se consolida uniunea dintre cele două state şi se acordau drepturi mai ample Lituaniei.

pentru tunurile husite? Zău așa, asta seamănă cu regele vostru, care, după cum se vorbește, îi aprinde lui Dumnezeu o lumânare, iar diavolului un foc.

— Anumite chestiuni – a recunoscut peste o clipă Oleśnicki – și pe mine mă dor. Dar, așa să-mi ajute Dumnezeu, eu mă străduiesc să mergem spre mai bine. Dar e păcat de cuvinte, căci voi repeta mereu aceleași contraargumente. Așadar voi spune pe scurt: o dovadă a intenției Regatului Poloniei este prezența mea aici.

— Pe care o apreciem, a lovit cu palma în masă episcopul Konrad. Dar ce este Regatul Poloniei? Sunteți Domnia Voastră, preacinstite domnule Zbigniew? Sau Witold? Sau familia Szafrański? Sau poate familia Ostroróg? Sau poate Jastrzębce și Biskupce? Cine domnește în Polonia? Că doar nu regele Vladislav, un bătrânel sfrijit, care nu poate să-și conducă nici propria nevastă. Poate că Sonka Holszańska domnește în Polonia? Și amanții ei: Ciołek, Hińcza, Kurowski, Zaremba? Și cine o mai fute acolo pe rusoaica asta?

— *Vero, vero*, a dat din cap trist legatul Orsini. E rușine ca un asemenea rege să fie *cornuto*[1]...

— Ținem o adunare serioasă, s-a încruntat episcopul de Cracovia, și bârfiți ca niște babe. Sau ca studenții în bordel.

— Nu veți nega că Sonka îi pune coarne lui Iagiello și îl acoperă de rușine.

— Voi nega, pentru că este *vana rumoris*. Calomnii lansate și aţâţate de Malbork.

Cavalerul teuton s-a ridicat de la masă, roșu la față și gata de replică, dar Kaspar Schlick l-a reținut cu un gest rapid.

— *Pax!* a rostit tăios. Să lăsăm acest subiect, există altele mai importante. După câte înțeleg, participarea armată a Poloniei la cruciadă este deocamdată nesigură. Ceea ce iau la cunoștință, deși cu părere de rău. Dar pe scoica Sfântului Iacob[2], aveți grijă,

[1] „Adevărat, adevărat [...] încornorat", în lb. italiană, în original (n. red.).

[2] Scoica pelerinului sau scoica Sfântului Iacob – unul dintre simbolurile pelerinajului la Santiago de Compostela.

domnule episcop Zbigniew, să se respecte întru totul punctele înțelegerii de la Kieżmark și edictele lui Iagiello din Trembowla și Wieluń. Aceste edicte închid granițele, amenință cu pedepse pe cei care fac comerț cu husiții, dar mărfurile și armele, așa cum a remarcat pe drept cuvânt starostele din Świdnica, călătoresc în continuare din Polonia spre Cehia...

— Am spus că mă voi strădui, l-a întrerupt nerăbdător Oleśnicki. Și nu sunt promisiuni deșarte. Cei care au relații cu ereticii cehi vor fi pedepsiți în Polonia, există edicte regale, *iura sunt clara*[1]. Totuși le voi aminti domnul hatman de Świdnica și Înălțimii Sale, episcopului de Wrocław, cuvintele Scripturii: „De ce vezi tu paiul din ochiul fratelui tău și nu observi bârna din ochiul tău?"[2] Jumătate din Silezia face comerț cu husiții și nimeni nu face nimic!

— Greșiți, preacinstite prinț Zbigniew, s-a aplecat peste masă episcopul Konrad. Pentru că se face ceva împotriva lor. Vă asigur că s-au luat măsuri. Măsuri aspre. Ne descurcăm fără edicte, fără manifeste, fără pergamente, dar unii *defensores haereticorum*[3] vor simți pe pielea lor ce înseamnă să te înhăitezi cu ereticii. Iar asupra altora va cădea o spaimă înfricoșătoare. Lumea va vedea atunci diferența dintre acțiunea adevărată și cea aparentă. Dintre lupta adevărată pentru credință și aruncarea prafului în ochi.

Episcopul vorbea atât de mușcător, în vocea lui era atâta ură încrâncenată, că Reynevan simțea cum i se ridică părul măciucă la ceafă. Inima a început să-i bată atât de tare, încât se temea să n-o audă cei de jos. Dar celor de jos le stătea capul la altceva. Kaspar Schlick a domolit din nou atmosfera și a dezamorsat disputele, după care i-a invitat să discute concret și calm despre situația din Cehia. Așadar, certăreții, în persoana episcopului Konrad, Gottfried Rodenberg, Ludwik din Brzeg și Albrecht von Kolditz, au tăcut și au luat cuvântul cehii și moravii, care tăcuseră până

[1] „Drepturile sunt clare, evidente", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Matei 7, 5.

[3] „Apărătorii ereticilor", în lb. latină, în original (n. red.).

atunci. Nici Reynevan, nici Szarlej, nici Samson al Mierii nu-i cunoșteau pe niciunul dintre ei, totuși era evident – sau aproape evident – că erau domni din cercul comitatului Plzeň și ai nobilimii morave loiale Luxemburghezului, grupați în jurul lui Jan din Kravaře, domnul din Jičín. Și au constatat curând că unul dintre cei de față era chiar vestitul Jan din Kravaře în persoană.

Și tocmai Jan din Kravaře, un bărbat înalt, cu părul și mustața negre, cu o față care dovedea că petrece mai mult timp în șa decât la masă, avea cele mai multe de spus despre situația actuală din Cehia. Nu l-a întrerupt nimeni în timp ce vorbea calm, cu o vocea nepătimașă, toți s-au aplecat și au privit în tăcere harta Regatului Ceh, întinsă pe masă, în locul de unde slujitorii luaseră scheletul boului complet ros și curățat de carne. De sus, detaliile hărții nu se vedeau, dar Reynevan se baza pe imaginație în timp ce domnul din Jičín povestea despre atacurile husiților de la Karlštejn și Žebrák – de altfel, fără succes – și de la Švihov, Obořiště și Květnice, din păcate întru totul reușite. Despre acțiunile din vest, împotriva domnilor loiali regelui Sigismund din Plzeň, Loket și Most. Despre atacurile din sud, respinse deocamdată cu succes de unitatea catolică a domnului Oldřich din Rožmberk. Despre pericolul care amenință Jihlava și Olomouc, din partea alianței dintre Korybutovič, Božek din Miletinek și Roháč din Dubá. Despre acțiunile periculoase din nordul Moraviei ale lui Dobek Puchała, cavaler polonez cu blazonul Weniawa.

— Dar îmi vine să mă piș, a șoptit Szarlej. Nu mă pot ține...

— Poate te va ajuta să te ții gândul că, dacă te descoperă, o să atârni pentru a doua oară de funie, a șoptit Samson al Mierii.

Jos începuse discuția despre regatul Opava. Și imediat s-a ajuns la ceartă.

— Consider că Přemek din Opava nu este un aliat de nădejde, a declarat episcopul Konrad.

— Despre ce e vorba? a ridicat capul Kaspar Schlick. Despre căsnicia lui? Că s-a însurat cu văduva lui Jan, prințul de Ratiboř? Că aceasta este o Iagiellonă, fiica lui Dmitri Korybutovič, nepoată de frate a regelui polonez, sora bună a lui Korybutovič, care ne

face nouă atâtea necazuri acolo? Vă asigur, domnilor, că regelui Sigismund nu-i pasă de această afinitate. Iagiellonii sunt o familie de lupi, mai degrabă se mușcă între ei decât să coopereze. Přemek din Opava nu se va împăca în veci cu Korybutovič numai pentru că asta îl irită.

— Přemek s-a aliat deja, l-a contrazis episcopul. În martie, la Hłuboczki. Și la Olomouc, de Sfântul Urban. Fără îndoială, Opava și domnii moravi se vor înțelege curând cu ereticii, vor încheia repede o înțelegere. Ce părere aveți de aceasta, domnule Jan din Kravaře?

— Nu mai vorbiți nici despre socrul meu, nici despre nobilimea moravă, a ripostat domnul din Jičín.

— Iar husiții – a zâmbit îngâmfat Kaspar Schlick – au drumuri comerciale libere din Polonia. O, foarte puțin înțelegeți politica, domnule Jan, foarte puțin.

— Dacă noi..., obraji încinși ai lui Jan din Kravaře s-au înroșit de furie. Dacă noi, atunci... Dacă ar fi venit împotriva noastră Puchała... Dacă Luxemburghezul ne-ar fi sprijinit, nu ar fi trebuit să cădem la o înțelegere.

— E târziu pentru „ce ar fi fost dacă...", a ridicat Schlick din umeri. Important este că, prin negocierile voastre, acum husiții au drumuri comerciale libere prin Opava și Moravia. Iar numiții Dobko Puchała și Piotr Polak stăpânesc Šumperk, Uničov, Odry și Dolany, practic blochează orașul Olomouc, fac raiduri, terorizează și jefuiesc toată regiunea. Acolo este teritoriul lor, nu al vostru. Ați făcut o afacere proastă, domnule Jan.

— Raidurile nu sunt o specialitate exclusivă a husiților, a intervenit cu un zâmbet răutăcios episcopul de Wrocław. I-am învățat chiar eu minte pe eretici în anul '421 la Broumov și lângă Trutnov. Grămezile de leșuri de cehi erau înalte acolo cât un stat de om, de fumul de la ruguri se înnegrise cerul. Iar pe cei pe care nu i-am ucis și nu i-am ars, i-am însemnat. În felul nostru, silezian. Dacă vezi acum un ceh fără nas, fără o mână, fără un picior, sunt așa după raidul acela minunat al nostru. Ei, domnilor, nu am putea repeta expediția? Anul 1425 este un an sfânt... Poate să-l

sărbătorim prin nimicirea husiților? Mie nu-mi place să vorbesc în vânt, nici nu obișnuiesc să fac înțelegeri sau să închei pace cu ei! Ce părere aveți despre aceasta, domnule Albrecht? Domnule Puta? Adăugați la oamenii mei vreo două sute de sulițe și pedestrași cu arme de foc și îi învățăm minte pe eretici. Va lua foc cerul de la Trutnov până la Hradec Králové. Promit...

— Nu promiteți, l-a întrerupt Kaspar Schlick. Și păstrați-vă înflăcărarea pentru momentul potrivit. Pentru cruciadă. Nu e vorba de raiduri. Nu de tăierea mâinilor și a picioarelor, pentru că regelui Sigismund nu-i folosesc la nimic supușii fără mâini și fără picioare. Iar Sfinția Sa nu dorește masacrarea cehilor, ci întoarcerea lor în sânul adevăratei Biserici. Și nu este vorba de omorârea populației civile, ci de zdrobirea armatelor taborite. De aceea, să vorbim la obiect. Ce forță poate oferi Silezia, când se va anunța cruciada? Concret, vă rog.

— Concret – a zâmbit strâmb episcopul –, vorbiți ca un evreu. Se cuvine aceasta unei rude? Pentru că practic sunteți rubedenia mea. Ei, dar dacă aceasta este dorința voastră, poftim: eu voi da șaptezeci cu sulițe, plus pedestrimea și tunurile necesare. Konrad Kantner, fratele meu, viitorul socru al Domniei Voastre, va da șaizeci de călăreți. Tot atâți va da, știu asta, Ludwik din Brzeg, aici de față. Ruprecht din Lubin și fratele lui Ludwik vor strânge patruzeci. Bernard Niemodliński...

Reynevan nici nu știa când ațipise. L-a trezit un ghiont. În jur era întuneric.

— Să plecăm de aici, a mormăit Samson al Mierii.

— Am dormit?

— Și încă cum!

— S-a terminat adunarea?

— Cel puțin pentru moment. Vorbește în șoaptă, afară este strajă.

— Unde e Szarlej?

— A plecat deja la cai. Acum mă duc și eu. După aceea vii tu. Numără până la o sută și după aceea ieși. Prin curte. Ia un snop de paie, mergi încet, cu capul plecat, ca și când ai fi argat la cai.

Iar după colțul ultimei colibe o iei la dreapta și în pădure. Ai priceput?

— Sigur că da.

Și totul ar fi mers cu bine, dacă trecând pe lângă coliba din margine, Reynevan nu și-ar fi auzit numele.

În vatra satului se foiau câțiva soldați, ardeau focuri și făclii, dar întunericul din șopron oferea o ascunzătoare atât de bună, că Reynevan s-a urcat fără teamă pe bancă, s-a ridicat pe vârfurile degetelor și s-a uitat în încăpere. Membranele din ferestre erau foarte murdare și interiorul prost luminat. Se deslușeau totuși trei persoane care stăteau de vorbă. Una din ele era Konrad, episcopul de Wrocław. Orice îndoială în această privință era spulberată de vocea răsunătoare și răspicată.

— Repet, domnule, vă suntem foarte recunoscători pentru informații. Nouă ne-ar fi fost greu să le obținem. Pe negustori îi pierde lăcomia, iar în negoț e greu să faci o conspirație, secretele nu se păstrează, sunt prea multe legături și prea mulți intermediari. Mai devreme sau mai târziu va veni un denunț despre cine se înhăitează cu husiții și face negoț cu ei. Dar cu domnii din nobilime și cu orășenii este mult mai greu, aceștia știu să-și țină gura, trebuie să se ferească de Inchiziție, căci știu ce îi așteaptă pe eretici și pe sprijinitorii husiților. Și este adevărat, spun încă o dată, că fără ajutor de la Praga nu am fi dat niciodată de urma unuia ca Albrecht Bart sau Piotr de Bielau.

Bărbatul care ședea cu spatele la fereastră a vorbit cu un accent pe care Reynevan nu-l putea confunda. Era ceh.

— Piotr din Bielawa, i-a răspuns el episcopului, știa să păstreze un secret. Chiar și la noi, la Praga, erau puțini care știau de el. Și știți cum este: între dușmani, omul se ferește, dar între prieteni i se dezleagă limba. Și dacă tot vorbim despre asta, sper că aici, printre prieteni, nu ați scăpat din nebăgare de seamă nicio vorbă pe tema persoanei mele, domnule episcop?

— Mă jigniți cu o asemenea presupunere, a spus demn Konrad. Nu sunt copil. În plus, consfătuirea se ține nu fără motiv aici, la Dębowiec, în pustietate. Este un loc sigur și secret. Și au venit aici oameni de încredere. Prieteni și aliați. De altfel, niciunul dintre ei, îmi permit să observ, nu v-a văzut.

— Această precauție este demnă de toată lauda. Pentru că, trebuie să mă credeți, sunt urechi husite și la castelul din Świdnica, la domnul von Kolditz, și la domnul Puta din Kłodzko. Iar în privința domnilor oaspeți din Moravia, aș sugera, de asemenea, o atenție deosebită. Fără să jignesc pe nimeni, dar le place să schimbe taberele. Domnul Jan din Kravaře are multe rubedenii printre husiți...

A luat cuvântul cel de-al treilea interlocutor. Stătea cel mai aproape de făclie, Reyneevan vedea părul negru, lung și chipul de pasăre, care îi amintea de un fluturaș-de-stâncă.

— Suntem precauți, a spus Fluturașul-de-stâncă. Și vigilenți. Și știm să pedepsim trădarea, puteți să mă credeți.

— Vă cred, vă cred, a mormăit cehul. Cum să nu vă cred? După ceea ce i s-a întâmplat lui Piotr din Bielawa, domnule Barta, negustorilor Pfefferkorn, Neumarkt și Throst? Un demon, îngerul răzbunării, bântuie prin Silezia, lovește din cer senin. Chiar la amiază. Chiar așa, *daemonium meridianum*... Înfricoșarea i-a cuprins pe oameni...

— Și foarte bine, a intervenit calm episcopul, că i-a lovit. Trebuia să-i cuprindă.

— Iar efectele se văd cu ochiul liber, a dat din cap cehul. Trecătorile din Krkonoše sunt pustii, foarte puțini negustori se mai îndreaptă spre Cehia. Spionii noștri nu mai merg în misiune în Silezia cu la fel de multă plăcere ca altădată, emisarii până nu demult gălăgioși de la Hradec și de la Tábor au mai amuțit. Oamenii vorbesc, bârfele se răspândesc, cresc ca un bulgăre de zăpadă. Piotr de Bielau a fost înjunghiat cu cruzime. Pe Pfefferkorn nu l-a salvat, se spune, nici locul sfânt, moartea l-a găsit în biserică. Hanusz Throst a murit noaptea, pesemne îngerul răzbunării nu lovește numai la amiază, ci vede și ucide și în

întunericul nopții. Și pentru că eu v-am dat numele lor, principe episcop, atunci înseamnă că eu îi am pe conștiință.

— Dacă doriți, pot să vă spovedesc. Chiar imediat. Fără plată.

— Mulțumesc frumos.

Cehul nu putea să nu fi auzit zeflemeaua, dar nu s-a lăsat provocat.

— Vă mulțumesc frumos, dar după cum știți, sunt calixtin și utracvist[1], nu recunosc spovedania la ureche.

— Este problema și pierderea Domniei Voastre, a comentat rece și oarecum zeflemitor episcopul Konrad. V-am oferit nu un ceremonial, ci pacea sufletului, iar aceasta nu depinde de doctrină. Dar este voința Domniei Voastre să refuzați. Însă atunci trebuie să vă descurcați singur cu conștiința Domniei Voastre. Eu vă spun doar atât, că acei răposați: Bart, Throst, Pfefferkorn, Bielau... au fost vinovați. Au păcătuit. Și Pavel le scrie romanilor: „Plata păcatului este moartea."[2]

— Tot acolo scrie și despre păcătoși, a spus Fluturașul-de-stâncă: „Masa lor să li se prefacă într-o cursă, într-un laț, într-un prilej de cădere și într-o dreaptă răsplătire!"[3]

— Amin, a răspuns cehul. Ei, păcat, mare păcat că acel înger sau demon veghează numai deasupra Sileziei. Căci nu lipsesc păcătoșii nici la noi, în Cehia... Unii dintre noi acolo, în Praga de Aur, se roagă zi și noapte ca pe anumiți păcătoși să-i lovească damblaua, să-i ardă trăsnetul... sau să-i doboare demonul. Dacă vreți vă dau o listă. Cu nume.

— Ce fel de listă? a întrebat calm Fluturașul-de-stâncă. Despre ce este vorba? Ce sugerați? Oamenii despre care vorbim au fost vinovați și au meritat pedeapsa. Dar i-au pedepsit Dumnezeu și

---

[1] Denumiri ale husiților; *calixtin*, „cel care se împărtășește din pocal", deci și cu vin, nu numai cu azimă; *utracvist*, derivat de la *sub utraque specie*, „în ambele feluri", adică și cu azimă, și cu vin. În religia catolică, laicii nu se împărtășesc cu vin, ci numai cu azimă.

[2] Romani 6, 23.

[3] Romani 11, 9.

viața lor păcătoasă. Pe Pfefferkorn l-a ucis un fermier din gelozie pentru soție, după care s-a spânzurat din cauza remușcărilor. Pe Piotr Bielawa l-a ucis la nebunie propriul frate, vrăjitor neîntreg la minte și adulter. Pe Albrecht Bart l-au ucis evreii din invidie, pentru că era mai bogat decât ei; câțiva au fost prinși și au recunoscut adevărul când au fost torturați. Pe negustorul Throst l-au ucis haiducii, îi plăcea să umble noaptea și a încasat-o. Negustorul Neumarkt...

— Ajunge, ajunge, a dat din mână episcopul. Abțineți-vă, nu-l plictisiți pe oaspetele nostru. Avem un subiect mai important și să ne întoarcem la el. Adică, să aflăm care domn praghez este gata să colaboreze și să negocieze.

— Vă rog să-mi iertați sinceritatea, a spus după o clipă de tăcere cehul, dar ar fi mai de folos dacă Silezia ar fi reprezentată de unul dintre principi. Știu, se înțelege, este vorba de proporție, dar la Praga am avut destule neînțelegeri și necazuri din cauza radicalilor și a fanaticilor, preoții se asociază foarte greu...

— Domnul meu, nu cunoașteți proporțiile, dacă îi amestecați pe preoții catolici cu ereticii.

— Mulți sunt de părere – a continuat imperturbabil cehul – că fanatismul este fanatism, cel catolic nu este mai bun decât cel taborit. Și apoi...

— Sunt înlocuitorul regelui Sigismund în Silezia, a spus tăios episcopul Konrad. Sunt Piast de sânge regal. Toți principii silezieni, rudele mele, întreaga nobilime sileziană, toți recunosc conducerea mea și m-au ales *Landeshauptman*[1]. Îndeplinesc această dificilă misiune din ziua de Sfântul Marcu, Anno Domini 1422. Destul de mult pentru ca acest lucru să fie știut. Chiar și acolo, la voi, în Cehia.

— Dar se știe, se știe, totuși...

— Nu există niciun totuși, i-a tăiat vorba din nou episcopul. În Silezia comand eu. Dacă vreți să negociați, atunci cu mine. Da sau nu!

Cehul a tăcut mult timp.

---

[1] Șef al guvernului unui land.

— Vă place, o, ce vă mai place, preacinstiților, a spus în cele din urmă. Adorați să comandați, să vă băgați în politică, să vă vârâți peste tot nasul și degetele. Într-adevăr, va fi pentru Domniile Voastre o lovitură cumplită, atunci când cineva vă va lipsi în cele din urmă de putere, vă va lua această putere, o va smulge din labele voastre lacome. Cum veți supraviețui? Cum? Vă imaginați? Niciun fel de politică! Toată ziulica, de la utrenie la vecernie, numai rugăciuni, pocăință, învățătură, binefaceri și milostiviri. Cum vă place asta? Principe episcop?

— Așa ceva vă place și vouă, a rostit măreț membrul familiei Piasat. Numai că aveți mâinile prea scurte. Un cardinal înțelept a spus cândva: Câinii latră, caravana trece. Lumea aceasta este și va fi condusă de Roma. Aș spune că așa vrea Domnul, dar nu voi folosi numele lui în deșert. Așa că vă voi spune că așa trebuie să fie, puterea să fie la capetele cele mai valoroase. Și cine este mai valoros decât noi, domnul meu? Poftim? Poate voi, cavalere?

— Se va găsi un rege sau un împărat puternic, nu s-a lăsat cehul. Și atunci se va termina...

— Se va termina ca la Canossa[1], i-a retezat vorba încă o dată episcopul. Sub aceleași ziduri sub care a stat Heinrich al IV-lea germanul. Acel rege puternic, care cerea ca preoțimea, inclusiv papa Grigore al VII-lea, să nu se mai amestece în politică și de la utrenie la vecernie să se ocupe numai de rugăciuni. Și ce? Trebuie să vă aduc aminte? Îngâmfatul a stat două zile desculț în zăpadă, iar în castel papa Grigore se bucura de deliciile mesei și de farmecele mult lăudate ale marchizei Matilda. Și cu aceasta, să încheiem această discuție inutilă. Morala este - să nu ridici niciodată vocea împotriva Bisericii. Noi vom conduce întotdeauna, până la sfârșitul lumii.

— Chiar și după sfârșitul ei, a intervenit veninos Fluturașul-de-stâncă. În Noul Ierusalim, în orașul de aur, dincolo de zidurile de jasp, cineva trebuie să fie conducător.

---

[1] La castelul din Canossa, din nordul Italiei, împăratul Henric al IV-lea a obținut prin penitență ridicarea excomunicării rostite de papa Grigore al VII-lea (1077).

— Așa este, a pufnit episcopul. Iar pentru câinii care urlă și latră, ca de obicei: Canossa! Pocăință, rușine, zăpadă și călcâie înghețate. Și pentru noi, o încăpere caldă, vin fiert de Toscana și o marchiză binevoitoare într-un pat moale!

— Acolo la noi, a vorbit înfundat cehul, Orfanii și taboriții ascut lamele, pregătesc sulițele și ung osiile carelor. Vor veni curând aici. Și vă vor lua totul. Veți pierde palatele, vinul, marchizele, puterea, și la urmă și capete voastre cele valoroase. Așa va fi. Aș spune că probabil așa vrea Domnul, dar nu voi folosi numele lui în deșert. Așadar voi spune: să facem ceva. Să preîntâmpinăm.

— Vă garantez, Sfântul Părinte Martin...

— Dar mai dați-mi pace cu Sfântul Părinte, a izbucnit cehul, cu regele Sigismund și cu toții principii Imperiului, cu tot acest iarmaroc european țipător. Cu alți legați papali, care defraudează din nou banii strânși pentru cruciadă! Pe chinurile Domnului! Ne spuneți să așteptăm până când se va ajunge la o înțelegere? Dar pe noi moartea ne privește în față în fiecare zi!

— Nouă nu ne poți reproșa că nu facem nimic, a intervenit Fluturașul-de-stâncă. Așa cum ați recunoscut chiar Domnia Voastră, noi acționăm. Ne rugăm fierbinte, rugăciunile noastre sunt ascultate, păcătoșii își primesc pedeapsa. Dar păcătoșii sunt mulți, mereu apar alții noi. Vă rugăm să ne mai ajutați.

— Adică, să vă dăm alte nume.

Nici episcopul, nici Fluturașul-de-stâncă nu au răspuns. Cehul în mod evident nu aștepta un răspuns.

— Vom face tot ce ne stă în putință. Vom trimite liste cu sprijinitorii husiților și cu negustorii care fac comerț cu husiții. Vă vom da nume... dacă aveți intenția să vă rugați pentru ei.

— Iar demonul – nici de astă dată nimeni nu i-a răspuns cehului. Demonul, ca de obicei, va lovi direct la țintă și fără greș. O, ar prinde bine, ar prinde bine o asemenea acțiune și la noi...

— Cu asta e mai greu, a spus sever Konrad. Cine altcineva își poate da seama mai bine decât voi că nici diavolul nu se mai descurcă în toate fracțiunile? Că nu poți ghici cine cu cine ține și

dacă marți ține cu aceiași cu care a ținut luni? Papa Martin și regele Sigismund vor să cadă la înțelegere cu husiții. Cu unii cu scaun la cap. Ca Domnia Ta, de pildă. Credeți că au fost puțini doritori să comită un atentat împotriva lui Žižka? Nu ne-am dat acordul. Îndepărtarea anumitor unități amenința cu haosul, cu anarhia completă. Nici regele, nici papa nu-și doresc așa ceva în Cehia.

— Așa să vorbiți cu legatul acela, cu Orsini, a pufnit cehul disprețuitor, pe mine să mă scutiți de aceste fraze. Și puneți puțin în mișcare, episcope, creierul acela valoros al Domniei Voastre. Gândiți-vă la interesul comun.

— Cineva trebuie să piară, dușmanul vostru, politic sau personal. Și ce este comun aici?

— V-am mai spus – nici de astă dată cehul nu a luat în seamă zeflemeaua – că taboriții și Orfanii privesc cu ochi lacomi Silezia. Unii vor să vă convertească, alții pur și simplu să vă jefuiască. Vor porni dintr-o zi în alta, vor năvăli aici cu foc și sabie. Papa Martin, care dorește reconcilierea creștină, se va ruga pentru voi în îndepărtatul Vatican, Luxemburghezul iubitor de desfătare se va îneca și va face spume la gură în îndepărtata Buda. Albrecht Austriacul și episcopul de Buda vor răsufla ușurați, că nu a căzut năpasta pe ei. Iar în acest timp, aici, pe voi vă vor tăia, vă vor arde în butoaie, vă vor trage în țeapă...

— Bine, bine, a dat din mână episcopul. Renunțați, am toate acestea la Wrocław afișate în fiecare biserică pe perete. Dacă înțeleg bine, vreți să mă convingeți că moartea bruscă a câtorva taboriți va salva Silezia de invazie? De apocalipsă?

— Poate că nu o va salva. Dar, cel puțin, va întârzia invazia.

— Fără angajamente și promisiuni: despre cine este vorba? Pe cine trebuie să lichidăm? Adică, iertați-mi acest *lapsus linguae*[1]: pe cine să avem în vedere în rugăciunile noastre?

— Bohuslav din Švamberk. Jan Hvězda din Vicemilice, hatmanul de la Hradec. Și tot de acolo Jan Čapek din Sany și

[1] „Scăpare", în lb. latină, în original (n. red.).

Ambrož[1], fostul paroh de la Sfântul Duh. Prokop, numit și Holý. Bedřich din Stražnice...

— Mai rar, a cerut dojenitor Fluturașul-de-stâncă. Trebuie să notez. Binevoiți să vă concentrați, domnule, pe zona Hradec Králové. Vă rugăm să ne dați lista husiților activi și radicali din zonele Náchod, Trutnov și Vízmburk.

— Ha! a exclamat cehul. Puneți la cale ceva?

— Mai încet, domnule.

— Voiam să duc la Praga o veste îmbucurătoare...

— Iar eu vă spun să vorbiți mai încet.

Cehul a tăcut într-un moment fatal pentru Reynevan. Dorind cu orice preț să vadă chipul cehului, Reynevan s-a ridicat în vârful picioarelor și s-a mișcat pe bancă. Piciorul putrezit al acesteia s-a rupt cu un trosnet, Reynevan a căzut pe scânduri, răsturnând în plus și bețele, lopețile, greblele și furcile rezemate de perete. Cu un zgomot care se auzise probabil până la Wrocław.

S-a ridicat imediat și a luat-o la fugă. A auzit strigătele străjerilor, din păcate nu numai în spatele său, ci și în față, chiar în direcția în care dorea să fugă. A cotit printre clădiri. Nu a văzut când din casă ieșise și Fluturașul-de-stâncă.

— Spionul! Spiooonul! După el! Prindeți-l de viu! Viuuuu!

Un argat i-a tăiat calea, Reynevan l-a doborât la pământ, pe al doilea, care l-a apucat de braț, l-a lovit cu pumnul drept în nas. Urmărit de blesteme și de țipete, a sărit gardul, s-a strecurat prin floarea-soarelui, urzici și brusturi, codrul salvator era aproape, foarte aproape, dar din păcate și urmăritorii erau tot așa, argații veneau din spate și dintr-o parte, din spatele căpiței. Unul dintre ei fusese mai-mai să-l prindă când dintr-odată a răsărit ca din pământ Szarlej și l-a lovit în tâmplă cu un urcior mare de lut. Pe ceilalți i-a alungat Samson al Mierii înarmat cu un par smuls din

[1] Ambrož din Hradec (Hradecký, mort în 1439), preot paroh la Biserica Sfântului Duh din Hradec Králové, unul dintre cei mai importanți conducători ai husiților, căpetenia Orfanilor lui Žižka, susținător înflăcărat al Celor Patru Articole Pragheze.

gard. Ținând parul înclinat orizontal în fața lui, uriașul i-a doborât din picioare pe doi sau trei dintr-un singur avânt, pe următorii doi i-a izbit așa de tare, că s-au rostogolit ca niște bușteni, înecându-se în brusturi ca în valurile mării. Samson a scuturat parul și a răcnit ca un leu, de ai fi zis că este tizul lui biblic care îi amenința pe filisteni. Argații s-au oprit un moment, dar numai un moment; dinspre fermă veneau în fugă întăriri. Samson a aruncat parul în soldați și a luat-o la goană pe urmele lui Szarlej și Reynevan.

Au sărit în șa, îndemnând caii la galop cu lovituri de pinteni și țipete. Au străbătut în galop un făget într-o furtună de frunze, au galopat printr-un lăstăriș tânăr, ferindu-și fața de ramurile tăioase. Împroșcând apa din bălțile de pe drum, au pătruns în codrul des.

— Nu vă opriți! a strigat Szarlej fără să se întoarcă. Nu vă opriți. Vin după noi!

Și într-adevăr, goneau în urma lor. În urma lor, pădurea răsuna de tropot de copite și de țipete. Reynevan a întors capul și a văzut siluetele călăreților. S-a apucat strâns de coama calului, pentru ca ramurile copacilor să nu-l dea jos din șa. Din fericire, au ieșit din desiș într-o pădure mai rară, dând drumul cailor la trap. Reynevan a îndemnat calul să meargă mai repede. Era foarte riscant, dar să rămână în urmă singur nu-i surâdea deloc.

S-a uitat din nou în spate. Inima i s-a oprit în loc și a început să coboare spre stomac, când i-a văzut pe urmăritori – siluete călare, cu mantiile desfăcute pe umeri, arătând ca niște aripi de liliac. A auzit un strigăt.

— *Adsumus! Adsumuuuus!*

Alergau cât îi țineau copitele. Calul lui Heinrich Hackeborn a fornăit brusc, inima lui Reynevan a coborât și mai jos. Și-a afundat fața în coama lui. A simțit cum calul a sărit din proprie inițiativă și a trecut peste un trunchi căzut sau un șanț.

— *Adsumuus!* se auzea din spate. *Adsuuumuuus!*

— În trecătoare! a strigat Samson din frunte. În trecătoare, Szarlej!

Szarlej, deși în plină viteză, a văzut drumul îngust, șanțul, poteca dintre malurile abrupte, drumul spre vale. A îndreptat imediat calul într-acolo, alunecând pe covorul de frunze care acoperea panta. Samson și Reynevan au luat-o repede după el. S-au ascuns în trecătoare, dar nu au încetinit pasul, nu au oprit caii. Alergau să-și frângă gâtul – nu alta – pe mușchiul care amortiza zgomotul copitelor. Calul lui Heinrich Hackeborn a fornăit din nou, mai răsunător, de câteva ori la rând. Calul lui Samson a pufnit și el, avea pieptul parcă săpunit, șuvoaie de spumă se scurgeau de pe el. Bidiviul lui Szarlej nu trăda semne de oboseală.

Poteca întortocheată i-a scos într-o poiană, dincolo de poiană era un aluniș, des ca o pădure virgină. S-au strecurat prin ea, au ajuns din nou în codrul cu copaci înalți, unde puteau merge la galop. Așadar au pornit la galop, dar caii fornăiau tot mai des.

După un timp, Samson a încetinit și a rămas în urmă. Reynevan a înțeles că trebuie să facă la fel. Szarlej a întors capul și a oprit calul.

— Se pare că..., a gâfâit el, când au ajuns în dreptul lui. Se pare că i-am pierdut. În ce dracu' ne-ai băgat din nou, Reinmar?

— Eu?

— La naiba! I-am văzut pe călăreții aceia! Am văzut cum te-ai chircit de groază la vederea lor! Cine sunt? Și de ce strigau „Suntem aici"?

— Nu știu. Jur...

— Puțin îmi pasă mie de jurămintele tale. Uf, oricine ar fi, am reușit să...

— Încă nu am reușit, a rostit cu glas schimbat Samson al Mierii. Primejdia încă nu a trecut. Atenție! Atenție!

— Ce?

— Se apropie ceva.

— Nu aud nimic!

— Ba da. Ceva rău. Ceva foarte rău.

Szarlej a întors capul, s-a ridicat în scări, a privit de jur împrejur și și-a încordat auzul. Spre deosebire de el, Reynevan s-a ghemuit

în șa, schimbarea din vocea lui Samson îl umpluse de groază. Calul lui Heinrich Hackeborn a fornăit, a bătut din copite.

Și atunci, nu se știe de unde, nu se știe cum, din cerul întunecat s-au năpustit asupra lor liliecii.

Trebuie să înțelegem că nu erau niște lilieci obișnuiți. Deși nu erau mult mai mari decât cei obișnuiți, aveau capete nefiresc de mari, ochii ca niște cărbuni aprinși și ciocurile pline de colți albi. Și erau o puzderie, un stol întreg, un roi. Aripile lor înguste zbârnâiau și tăiau ca iataganele.

Reynevan dădea din mâini ca ieșit din minți, alungând bestiile care atacau furioase, le desprindea urlând de groază și de scârbă de pe el pe cele care i se agățaseră de gât și de păr. Pe unii îi arunca, îi lovea apoi ca pe niște mingi, pe alții îi prindea și îi strivea, dar ceilalți îl zgâriau pe față, îl mușcau de mâini, își înfigeau dureros dinții în urechile lui. Alături de el, Szarlej lovea orbește în jur cu sabia, sângele negru de liliac țâșnea din abundență. Pe capul lui Szarlej ședeau vreo patru lilieci, Reynevan vedea cum demeritului îi curg firișoare de sânge pe frunte și pe obraji. Samson lupta în tăcere, strivea creaturile care îl atacau, strângându-le în mână câteva deodată. Caii erau înnebuniți, nechezau, urlau sălbatic.

Sabia lui Szarlej a șuierat chiar deasupra capului lui Reynevan, tăișul i-a atins părul, scoțând din el o bestie uriașă, grasă și deosebit de agresivă.

— La drum! a răcnit demeritul. Trebuie să fugim! Nu putem rămâne aici!

Reynevan a smucit de căpăstrul calului, înțelegând dintr-odată totul. Nu erau lilieci obișnuiți, erau monștri chemați prin vrăji, și aceasta un putea însemna decât un singur lucru – că fuseseră trimiși de urmăritori, iar acei urmăritori își vor face apariția dintr-o clipă în alta. Alergau la galop, nu trebuiau să îndemne caii, bidiviii înspăimântați uitaseră de oboseală și alergau ca goniți de lupi. Creaturile nu se lăsau duse, atacau, înțepau și se năpusteau la ei fără încetare, iar în plin galop era greu să se apere de ele. Numai Szarlej reușea, tăia și secera cu sabia liliecii cu asemenea

îndemânare, de parcă s-ar fi născut și și-ar fi petrecut toată tinerețea printre tătari.

Iar de Reynevan, cum s-a văzut din nou, ghinionul se ținea lipit mai rău decât de Iona. Liliecii îi mușcau pe toți trei, dar numai lui Reynevan unul i se agățase de păr și stătea pe frunte în așa fel încât îi acoperea ochii de tot. Monștrii atacau toți trei caii, dar numai unul reușise să intre chiar în urechea calului lui Reynevan. Calul fornăia, necheza sălbatic, scutura fruntea, se zvârcolea, arunca cu picioarele din spate cu atâta putere, încât Reynevan, care era orbit de liliac, a zburat din șa ca din catapultă. Eliberat de povară, calul a pornit în galop nebun și ar fi dispărut în pădure, dacă din fericire Samson nu ar fi reușit să-l prindă de căpăstru și să-l țină în loc. Szarlej a sărit din șa și s-a repezit cu sabia scoasă printre jnepeni, unde deasupra lui Reynevan, care căzuse în ierburile înalte, făpturile se năpusteau ca sarazinii asupra unui paladin trântit la pământ. Strigând blesteme cumplite și înjurături urâte, demeritul lovea cu sabia, de zbârnâia lama. Alături de el, Samson lupta din șa, cu o singură mână, cu cealaltă ținea amândoi caii care se zvârcoleau. Asemenea figură nu putea executa decât cineva cu o putere ca a lui.

Reynevan a fost primul care a observat că în luptă intraseră forțe noi. Poate pentru că era în patru labe și încerca să se ridice, cu nasul aproape la nivelul ierbii. Și a văzut cum iarba se întinde brusc la pământ, turtită, ca lovită de vifor. A ridicat capul și la vreo douăzeci de pași a zărit un bărbat, aproape un bătrân, dar cu o statură gigantică, aruncând flăcări din ochi, cu o coamă de păr alb, ca de leu. Bătrânul ținea în mână un băț ciudat, noduros, strâmb, îndoit în mod fantastic, ca un șarpe încremenit în paroxismul torturii.

— La pământ! a strigat cu glas de tunet bătrânul. Nu te ridica!

Reynevan s-a întins la pământ. A simțit cum îi șuieră pe deasupra capului un vânt straniu. A auzit înjurătura înăbușită a lui Szarlej. Și țipătul brusc, pătrunzător, puternic al liliecilor care atacaseră până acum într-o liniște totală. Țipătul a încetat la fel de brusc cum începuse. Reynevan a auzit și a simțit cum ceva cade

de jur împrejur ca o grindină, lovindu-se înfundat de pământ ca niște mere. A simțit de asemenea în păr și pe spate o ploaie mărunță, mică, uscată. A privit în jur. De jur împrejur, oriunde priveai, zăceau lilieci morți, iar de sus, din crengile copacilor, cădea o ploaie deasă de insecte moarte – gândaci, bărzăuni, păianjeni, omizi și fluturi de noapte.

— Matavermis..., a oftat. Acesta a fost Matavermis...

— Ei, ei, a spus bătrânul. Se pricepe! Tânăr, dar învățat. Ridică-te! Acum se poate.

Bătrânul – acum se vedea că nu era deloc bătrân. E clar, nu era nici tinerel, dar părul lui alb – Reynevan ar fi putut să jure – nu era cărunt de bătrânețe, ci era albinismul frecvent printre magicieni. Și statura uriașă s-a dovedit o iluzie optică realizată prin puterea magiei – bărbatul cu păr alb sprijinit în băț era înalt, dar nu de dimensiuni supranaturale.

Szarlej s-a apropiat lovind indiferent cu piciorul liliecii morți, care zăceau în iarbă. S-a apropiat și Samson al Mierii cu caii. Bărbatul cu păr alb l-a cercetat o clipă deosebit de atent cu privirea pe Samson.

— Trei, a spus. Interesant. Pentru că noi căutam doi.

Reynevan a reușit să afle ce însemna acest plural înainte să apuce să întrebe. S-a auzit tropot de copite și poiana s-a umplut de cai fornăitori.

— Salut! a strigat de la înălțimea șeii Notker von Weyrach. Totuși ne-am întâlnit. Ce noroc!

— Chiar noroc! a repetat cu o voce la fel de zeflemitoare Buko von Krossig, împingând puțin calul spre demerit. Cu atât mai mult că în cu totul alt loc decât ne-am înțeles! Cu totul altul!

— Nu ai cuvânt, domnule Szarlej, a adăugat Tassilo de Tresckow, ridicând viziera coifului. Nu respecți înțelegerile. Iar acest lucru este demn de pedeapsă.

— Și după cum văd, pedeapsa nu l-a ocolit, a pufnit Kuno Wittram. Pe mădularul Sfântului Grigore Făcătorul de Minuni! Ia uitați-vă cum i-a ciugulit cineva urechile!

— Trebuie să o ștergem de aici, a spus bărbatul cărunt, întrerupând scena care se desfășura în fața ochilor lui Reynevan. Potera se apropie. Caii merg pe urmele noastre!

— Nu v-am spus eu? a pufnit Buko von Krossig. Că îi salvăm, le scoatem curuleţul din iad? Foarte bine, să mergem. Domnul Huon? Potera asta...

— Nu este o poteră oarecare - bărbatul cărunt privea un liliac apucat de vârful aripii, apoi și-a mutat privirile la Szarlej și la Samson. Nu se apropie un oarecare de noi... Am simțit, am simțit după furnicăturile din degete... Ei, ei... Sunteți oameni interesanți, interesanți... Se poate zice: spune-mi cu cine te aduni, ca să-ți spun cine ești. Sau altfel: potera mea arată cine sunt.

— O, haideți, poteră! a exclamat întorcând calul Paszko Rymbaba. Mare scofală! N-au decât să vină, că le arătăm noi.

— Nu cred că va fi așa de simplu, i-a retezat vorba bărbatul cărunt.

— Nici eu. Buko a examinat și el liliacul: Domnule Huon? Pot să vă rog?

Bărbatul cărunt numit Huon nu a răspuns, în schimb a făcut un semn afirmativ cu bățul lui strâmb.

Din ierburi și din păpuriș a început să se ridice imediat o ceață albă și groasă ca un fum.

— Vrăjitor bătrân, a mormăit Notker Weyrach. Te trec fiori...

— Haideți! a exclamat vesel Paszko. Pe mine nu mă trece nimic.

— Pentru oamenii care ne urmăresc, a îndrăznit să intervină Reynevan, ceața poate să nu fie o piedică. Nici chiar dacă este magică.

Bărbatul cărunt s-a întors. L-a privit în ochi.

— Știu, a răspuns. Știu, domnule cunoscător. De aceea nu este pentru oameni, ci pentru cai. Așa că plecați cât mai repede de aici cu ai voștri. Dacă inhalează vaporii, înnebunesc.

— La drum, *comitiva*!

Capitolul 23

În care lucrurile iau o întorsătură atât de cumplită, încât, dacă ar fi prevăzut aceasta, canonicul Otto Beess l-ar fi tuns călugăr fără prea multe fasoane pe Reynevan și l-ar fi închis în mănăstirea cistercienilor. Iar Reynevan începe să se gândească dacă această alternativă nu ar fi mai sănătoasă pentru el.

Cărbunarii și dohotarii din satul apropiat, care se îndreptau în zorii zilei spre locul lor de muncă, au fost alarmați și neliniștiți de ecourile venind de acolo. Cei mai fricoși și-au luat imediat picioarele la spinare. În urma lor au venit în grabă cei mai cumpăniți, care au socotit în mod corect că astăzi nu se va munci, nu se vor arde cărbunii, nu se va distila smoală și dohot, ba mai mult chiar, poți încasa câteva scatoalce după ceafă. Numai câțiva dintre cei mai curajoși au îndrăznit să se strecoare pe sub cuptorul de smoală suficient de aproape ca să scoată capul cu grijă de după buturugi și să vadă în poiană vreo cincisprezece cai și tot atâția bărbați înarmați, dintre care o parte în armură completă. Cărbunarii i-au văzut pe cavaleri cum gesticulează vioi, au auzit voci ridicate, țipete, înjurături. Acestea din urmă i-au convins pe cărbunari că nu era locul lor aici, că trebuie să fugă cât se mai poate. Cavalerii discutau aprins, se certau, unii

erau chiar furioși, iar de la asemenea cavaleri sărmanul țăran nu se aștepta decât la ce este mai rău, căci pe sărmanii țărani cavalerii obișnuiau să-și verse furia și să-și potolească nervii. Ba, dacă unui cavaler furios de viță nobilă îi cădea în mână un țăran, acesta se putea alege nu numai cu un pumn în gură, o gheată în fund și un bici pe spinare – se întâmpla ca domnul cavaler să scoată de furie și sabia, buzduganul sau securea.

Cărbunarii au fugit. Și au dat alarma în sat. Căci se mai întâmpla, de asemenea, ca atunci când erau furioși, cavalerii să dea foc satelor.

În poiana cărbunarilor se desfășura o dispută aprinsă, cearta era în toi. Buko von Krossig răcnea, de se speriaseră și caii ținuți de argați. Paszko Rymbaba gesticula, Woldan din Osiny înjura, Kuno Wittram lua de martori sfinții și sfintele. Szarlej păstra un calm relativ. Notker von Weyrach și Tassilo de Tresckow încercau să-i împace pe cei furioși.

Magicianul cărunt ședea mai departe pe un buștean, exprimându-și disprețul.

Reynevan știa la ce se referă această dispută pătimașă. Aflase pe drum, în timp ce mergeau la trap prin pădure, străbăteau stejărișuri și făgeturi, uitându-se mereu în toate părțile, să vadă dacă nu se desprinde din întuneric potera, dacă nu apar călărețiii cu mantiile în vânt. Dar urmăritorii nu veneau și se putea discuta. Reynevan aflase atunci totul de la Samson al Mierii. Aflase și încremenise după ce aflase.

— Nu înțeleg..., a spus el când s-a mai potolit. Nu înțeleg cum de ați putut fi de acord cu așa ceva!

— Vrei să spui – Samson s-a întors spre el – că dacă ar fi fost vorba de unul dintre noi tu nu ai fi făcut încercări să-l salvezi? Chiar disperate? Asta vrei să-mi spui?

— Nu, nu vreau. Dar nu înțeleg cum...

— Tocmai, i-a retezat vorba destul de tăios uriașul, încerc să-ți explic cum. Dar mă tot întrerupi cu izbucnirile tale de indignare. Binevoiește să asculți. Am aflat că te duc la castelul Stolz, ca să te

ucidă acolo imediat. Szarlej văzuse deja mai înainte căruța neagră a perceptorului de dări. Așadar, când a apărut pe neașteptate Notker Weyrach, cu *comitiva* lui, planul s-a impus de la sine.

— Printr-un atac împotriva colectorului de dări? Participare la jaf în schimbul ajutorului pentru eliberarea mea?

— Parcă ai fi fost de față. Chiar așa am încheiat înțelegerea. Și pentru că despre acțiune a aflat, desigur de la vreun limbut, și Buko Krossig, a trebuit să-l includem și pe el.

— Deci asta este.

— Asta este, a încuviințat calm Samson.

Asta era. Discuția din poiana cărbunarilor devenea din ce în ce mai înverșunată, atât de aprigă, încât unora dintre interlocutori începuseră să nu le mai ajungă cuvintele. Acest lucru era destul de vizibil în cazul lui Buko von Krossig. Raubritterul s-a apropiat de Szarlej și l-a apucat cu amândouă mâinile de pieptul hainei.

— O singură dată..., a mârâit el turbat. O singură dată dacă mai spui „nu este de actualitate" și o să-ți pară rău. Ce tot îmi povestești tu mie aici, vagabondule? Poate îți închipui, nenorocitule, că nu am altceva mai bun de făcut decât să hoinăresc prin păduri? Am pierdut timpul și orice speranță de pradă. Să nu-mi spui că a fost degeaba, că mă mănânc palmele.

— Ușurel, Buko, a spus împăciuitor Notker von Weyrach. De ce să recurgem imediat la violență? Mai bine să ne înțelegem. Iar dumneata, domnule Szarlej, nu ai procedat frumos, dă-mi voie să-ți spun. Am avut o înțelegere că îl veți urmări pe perceptorul de dări până la Ziębice, că ne dați de știre pe unde o ia, unde se oprește. V-am așteptat. Era o acțiune comună. Și voi ce ați făcut?

— La Ziębice, a spus Szarlej netezindu-și hainele, când am cerut ajutorul domnilor, când am plătit pentru acest ajutor cu informații inițiale și cu oferta, ce am auzit? Că poate domnii mă vor ajuta, dacă – citez – „vor avea chef", la eliberarea lui Reinmar Hagenau, aici de față. Dar din prada obținută în urma atacului împotriva colectorului de taxe nu voi primi niciun groș găurit. Așa trebuie să arate, după părerea domnilor, o acțiune comună?

— Pe Domnia Ta te interesa prietenul. Să fie liber...

— Şi este liber. S-a eliberat singur, prin eforturi proprii. Aşadar, mi se pare clar că ajutorul domnilor nu-mi mai este de trebuinţă.

Weyrach şi-a împreunat mâinile. Tassilo de Tresckow a înjurat, Woldan din Osiny, Kuno Wittram şi Paszko Rymbaba au început să răcnească unul peste altul. Buko von Krossig i-a potolit cu un gest brusc.

— Despre el era vorba, da? a întrebat el cu dinţii strânşi, arătând spre Reynevan. Pe el trebuia să-l răpim din Stolz? Lui voiai să-i salvăm pielea? Iar acum, când este liber, nu-ţi mai suntem de trebuinţă, domnule Szarlej, aşa este? Înţelegerea este desfăcută, cuvântul a zburat în vânt? Eşti prea îndrăzneţ, domnule Szarlej, prea grăbit! Pentru că, dacă dumitale, domnule Szarlej, îţi este scumpă pielea prietenului, dacă doreşti să rămână întreagă, atunci să ştii că pot să-i stric imediat integritatea. Aşadar, nu te mai răţoi la mine că înţelegerea nu mai există, pentru că tovarăşul tău este în siguranţă. Căci chiar aici, în această poiană, sunteţi la mâna mea şi al naibii de departe de a fi în siguranţă!

— Calm, a ridicat mâna Weyrach. Stăpâneşte-te, Buko. Iar dumneata, domnule Szarlej, coboară tonul. Tovarăşul tău este din fericire liber? Să-ţi fie de bine. Spui că nu ai nevoie de noi? Să ştii că noi avem şi mai puţină nevoie de tine. Pleacă de aici, dacă asta îţi este voinţa. După ce ne mulţumiţi că v-am salvat. Căci nu a trecut nicio zi de când v-am scos curul din iad, aşa cum a remarcat cu înţelepciune cineva. Ei, mai spune-ne numai la despărţire în ce parte a luat-o colectorul cu căruţa, pe ce drum de la răspântie. Şi să te ia dracu'!

— Pentru ajutorul vostru – a rostit Szarlej şi s-a înclinat uşor, dar nu în faţa lui Buko şi Weyrach, ci în direcţia magicianului cărunt care şedea pe un buştean şi privea indiferent. Pentru ajutorul vostru de astă-noapte vă mulţumesc. Nevrând nici măcar să amintesc că abia a trecut o săptămână de când la Lutom le-am salvat noi cururile domnilor Rymbaba şi Wittram. Aşadar, suntem chit. Iar încotro a luat-o perceptorul, asta din păcate nu ştiu. Am pierdut urma cetei alaltăieri după-amiază. Şi cum cu puţin

înainte de amurg l-am întâlnit pe Reinmar, perceptorul a încetat să ne mai intereseze.

— Țineți-mă! a răcnit Buko von Krossig. Țineți-mă, dracu' să-l ia, că îl omor! Că mă lovește damblaua! Ați auzit? A pierdut urma! Perceptorul a încetat să-l mai intereseze! Futu-i mama ei de viață, a încetat să-l mai intereseze o mie de grivne! Mia noastră de grivne!

— Care mie? s-a băgat în vorbă Reynevan fără să se gândească. Nu era o mie. Erau ... numai... cinci sute...

Repede, foarte repede a înțeles cât de mare era prostia pe care o făcuse.

Buko von Krossig a scos sabia cu o mișcare atât de rapidă, că scrâșnetul lamei pe teacă parcă încă mai răsuna, încă mai atârna în aer, când tăișul ei a atins gâtul lui Reynevan. Szarlej a reușit să facă numai o jumătate de pas, până când s-a izbit cu pieptul de săbiile lui Weyrach și de Tresckow, scoase din teacă la fel de repede. Zăngănitul și scrâșnetul celorlalte l-au oprit în loc pe Samson. Au dispărut ca spulberate de vânt orice aparențe de prietenie aspră. Privirile încruntate, pline de răutate și de cruzime ale raubritterilor nu lăsau nici urmă de îndoială că vor face uz de arme. Și că vor face acest lucru fără cele mai mici scrupule.

Magicianul cărunt care ședea pe buturugă a oftat și a dat din cap. Dar avea o mină indiferentă.

— Hubercik, i-a spus rar Buko von Krossig unuia dintre argați. Ia o curea, fă un laț și arunc-o peste creanga aceea. Nici să nu te clintești, Hagenau.

— Nici să nu te clintești, a rostit ca un ecou de Tresckow.

Săbiile celorlalți s-au proptit mai tare în pieptul și în gâtul lui Samson.

— Așadar, - fără să dezlipească vârful săbiei de gâtul lui Reynevan, Buko s-a apropiat de el și l-a privit în ochi. Așadar, în căruța perceptorului sunt nu o mie, ci cinci sute de grivne. Știi asta. Atunci știi și încotro a plecat căruța. Băiete, ai o alegere simplă: sau știi, sau atârni.

Raubritterii se grăbeau, impuneau un ritm rapid. Nu cruțau caii. Când terenul permitea, îi alergau la galop, cât îi țineau puterile.

Weyrach și Rymbaba cunoșteau locurile și îi conduceau pe scurtături.

Au fost nevoiți să încetinească ritmul când scurtătura i-a dus în valea mocirloasă a râului Budzówka, afluent pe partea stângă a râului Nysa Kłodzka. Abia atunci Szarlej, Samson și Reynevan au găsit prilejul pentru o conversație scurtă.

— Să nu faceți nicio prostie, i-a avertizat încet Szarlej. Și să nu încercați să fugiți. Cei doi din spatele nostru au arbalete și nu-și dezlipesc ochii de noi. Este mai bine să mergem ascultători cu ei...

— Și să luăm parte la un atac banditesc? a întrebat pe un ton mușcător Reynevan. Zău așa, prietenia cu tine m-a dus departe. Am devenit tâlhar de drumul mare.

— Îți amintesc că am făcut acest lucru pentru tine, a intervenit Samson. Ca să-ți salvăm viața.

— Canonicul Beess, a adăugat Szarlej, mi-a poruncit să te apăr și să te protejez...

— Și să mă transformi în proscris?

— Din cauza ta mergem la Ściborowa Poręba, i-a retezat-o tăios demeritul, tu i-ai dezvăluit lui Krossig locul de popas al perceptorului. Și l-ai dezvăluit repede, nici n-a fost nevoie să te zgâlțâie prea tare. Ar fi trebuit să te ții mai tare, să taci bărbățește. Acum ai fi fost un spânzurat cinstit, cu conștiința curată. Mi se pare că te-ai fi simțit mai bine în acest rol.

— Fărădelegea este întotdeauna...

Szarlej a pufnit, a fluturat din mână, a dat pinteni calului.

Din mocirlă se ridica ceața. Mlaștina se adâncea, plescăia sub copite. Broaștele orăcăiau, bondarii bâzâiau, gâștele sălbatice gâgâiau. Rațele și rățoii măcăiau neliniștiți și se ridicau cu zgomot în zbor. Ceva mare, probabil un elan, se mișca prin pustietate.

— Szarlej a făcut ce a făcut pentru tine, a spus Samson. Îl nedreptățești prin purtarea ta.

— Fărădelegea..., a spus Reynevan dregându-şi vocea, este întotdeauna fărădelege. Nimic nu o justifică.

— Chiar aşa?

— Nimic. Nu se poate...

— Ştii ce, Reynevan?

Pentru prima oară, Samson arăta ceva ce semăna a nerăbdare.

— N-ai decât să joci şah. Atunci totul va fi după gustul tău. Aici e negru, acolo alb, şi toate câmpurile sunt pătrate.

— De unde ştii că urma să fiu ucis la Stolz? Cine v-a spus?

— Ai să te miri. O femeie tânără, mascată, înfăşurată din cap până-n picioare într-o mantie. A venit la noi noaptea, la cârciumă. Însoţită de argaţi înarmaţi. Te miră?

— Nu.

Samson nu l-a mai tras de limbă.

La Ściborowa Poręba nu era nimeni, nici ţipenie. Se vedea clar şi de departe. Raubritterii au renunţat imediat la planul de a se apropia pe ascuns şi au năvălit în poiană din mlaştină în galop, cu zgomot mare, cu hărmălaie şi tropote. Care au speriat numai ciorile care se ospătau lângă o vatră mărginită de pietre.

Ceata s-a împrăştiat, scotocind printre tufişuri. Buko von Krossig s-a răsucit în şa şi l-a săgetat pe Reynevan cu o privire înfricoşătoare.

— Lasă-l în pace, a spus Notker von Weyrach. Nu a minţit. Se vede că cineva a făcut popas aici.

— Aici a fost o căruţă, a spus Tassilo de Kreckow apropiindu-se. Uite urmele roţilor.

— Iarba este tăvălită de potcoave, a anunţat Paszko Rymbaba. Au fost mulţi cai!

— Cenuşa din vatră este caldă încă, a spus Hubercik, argatul lui Buko, care, în pofida diminutivului[1], era un ţăran deja în vârstă. În jur sunt oase de oaie şi resturi de dovleac.

[1] Hubercik este diminutiv de la Hubert.

— Am întârziat, a conchis posomorât Woldan din Osiny. Colectorul a făcut popas aici. Şi a plecat. Am venit prea târziu.

— Asta e clar, a mormăit von Krossig. Dacă tinerelul nu ne-a păcălit. Pentru că mie von Hagenau ăsta nu-mi place. Ei? Cine v-a fugărit în noapte? Cine a asmuţit liliecii împotriva voastră? Cine...

— Încetează, Buko, l-a întrerupt din nou Weyrach. Nu vorbeşti la subiect. Mai departe, *comitiva*, înconjuraţi poiana, căutaţi urme. Trebuie să ştim ce facem mai departe.

Raubritterii s-au împrăştiat din nou, o parte din ei au descălecat şi s-au răspândit prin tufişuri. Printre cei care căutau urme, spre uşoara nedumerire a lui Reynevan, era şi Szarlej. În schimb, magicianul cu păr alb, fără să le dea atenţie raubritterilor, şi-a desfăcut cojocul, s-a aşezat pe el, a scos din desagă o pâine, o bucată de carne uscată şi un burduf de piele.

— Domnul, domnul Huon, s-a încruntat Buko, nu consideră că este cazul să ne ajute să căutăm?

Magicianul a înghiţit o duşcă din burduf, a muşcat din pâine.

— Nu consider.

Weyrach a mormăit. Buko a înjurat pe sub mustaţă. Woldan din Osiny s-a apropiat.

— E greu de înţeles ceva din aceste urme, a spus el înainte să fie întrebat. Se vede numai că au fost mulţi cai.

— Asta am auzit deja.

Buko l-a măsurat din nou pe Reynevan cu o privire rea.

— Dar aş vrea să cunosc amănunte. Erau mulţi oameni cu perceptorul? Şi cine erau aceştia? Cu tine vorbesc, Hagenau!

— Un sergent şi cinci străjeri înarmaţi, a bâiguit Reynevan. În afară de ei...

— Ei? Ascult! Şi priveşte-mă în ochi când te întreb!

— Patru fraţi minoriţi...

Reynevan decisese încă mai înainte să treacă sub tăcere persoana lui Tybald Raabe, după ce s-a mai gândit, a extins decizia şi asupra lui Hartwig Stietencorn şi a fiicei lui pocite. Şi cinci pelerini.

— Cerşetori şi pelerini – buza de sus a lui Buko, zgârcită într-o grimasă, i-a dezvelit dinţii. Călare pe cai potcoviţi. Ei? Ce tot îmi torni tu mie aici...

— Nu minte, a spus Kuno Wittram, venind la trap, şi a aruncat în faţa lor o bucată de şnur cu noduri.

— Alb, a spus. Franciscani!

— La dracu'! a exclamat, încruntându-se, Notker Weyrach. Ce s-a întâmplat aici?

— Ce s-a întâmplat, ce s-a întâmplat!

Buko a lovit cu palma în mânerul săbiei.

— Ce-mi pasă mie? Eu vreau să ştiu unde este colectorul! Unde este căruţa, unde sunt banii! Poate să-mi spună cineva? Domnule Huon von Sagar!

— Acum mănânc.

Buko a înjurat.

— Din poiană ies trei drumuri, a spus Tassilo de Tresckow. Pe toate sunt urme. Dar nu-ţi poţi da seama care ale cui sunt. Nu se poate spune încotro a plecat perceptorul.

— Dacă a plecat.

Din tufe a apărut Szarlej.

— Eu cred că nu a plecat. Că este în continuare aici.

— Cum aşa? Unde? De unde ştiţi? Cum aţi aflat?

— Folosindu-mi mintea.

Buko von Krossig a înjurat murdar. Notker Weyrach l-a oprit cu un gest. Şi a privit grăitor la demerit.

— Vorbiţi, domnule Szarlej. Ce aţi descoperit? Ce ştiţi?

— Nu aţi vrut să ne permiteţi să participăm la pradă, a scuturat mândru din cap demeritul. Aşadar, nici nu voi fi cititor de urme. Ce ştiu ştiu pentru mine. E treaba mea.

— Ţineţi-mă! a urlat turbat Buko, dar Weyrach l-a ţinut din nou.

— Până nu demult nu vă interesau nici colectorul, nici banii lui. Şi iată, dintr-odată doriţi să fiţi părtaş la pradă. Trebuie să se fi schimbat ceva. Sunt curios, ce anume?

— Multe. Acum prada, dacă vom avea norocul să punem mâna pe ea, nu va fi rezultatul unui atac împotriva colectorului. Va fi o

recuperare, jefuirea jefuitorilor. La așa ceva particip cu plăcere, deoarece consider că este moral să-l jefuiesc pe jefuitor de prada jefuită.

— Vorbiți mai clar.

— Nu se poate mai clar, a spus Tassilo de Tresckow. Totul este clar.

Lacul mic ascuns în pădure, înconjurat de păpuriș, deși era pitoresc, trezea un sentiment neclar de neliniște, ba chiar de spaimă. Oglinda lui era ca smoala – la fel de neagră și de încremenită, la fel de neclintită, la fel de moartă, netulburată de niciun semn de viață, de nicio mișcare. Deși vârfurile molizilor care se oglindeau în apă se clătinau ușor în vânt, luciul neted nu era încrețit nici de cel mai mic val. Apa cu alge dense era tulburată numai de bulele de gaz care se ridicau din adâncuri, se rostogoleau încet și plesneau pe suprafața uleioasă, acoperită de mătasea-broaștei, din care se înălțau, ca niște mâini de cadavru, copaci uscați și rămurоși.

Reynevan s-a cutremurat. Ghicise deja ce descoperise demeritul. *Zac acolo în adâncuri, în mâl, chiar pe fundul acestui abis negru,* și-a spus Reynevan. *Perceptorul. Tybald Raabe. Tânăra pistruiată Stietencron cu sprâncenele smulse. Și cine altcineva?*

— Priviți, a arătat Szarlej. Aici!

Terenul mlăștinos se afunda sub picioare, apa țâșnea din covorul spongios de mușchi.

— Cineva s-a străduit să șteargă urmele – a arătat mai departe demeritul, dar tot se vede pe unde au fost târâte cadavrele. Aici, pe frunze, este sânge. Și aici. Și aici. Peste tot e sânge.

— Asta înseamnă..., a spus Weyrach, scărpinându-se în bărbi. Că cineva...

— Că cineva l-a atacat pe colector, a terminat calm fraza Szarlej. L-a lichidat și pe el, și escorta lui. Iar cadavrele le-a aruncat aici, în iaz. Și le-a îngreunat cu pietre luate din vatră.

— Bine, bine, l-a întrerupt Buko. Și banii? Ce este cu banii? Înseamnă că...

— Înseamnă exact ceea ce gândiți, a spus Szarlej, privindu-l cu o oarecare condescendență. Presupunând că gândiți.

— Că banii au fost jefuiți?

— Bravo!

Buko a tăcut un timp, înroșindu-se din ce în ce mai tare.

— Târfa asta de viață! a răcnit în cele din urmă. Dumnezeule! Privești și nu lovești cu trăsnetul? Unde s-a ajuns? 'Tu-i mama mă-sii, au decăzut obiceiurile, a dispărut virtutea, a murit cinstea! Jefuiesc, fură, tâlhăresc totul, totul! Tâlharul pe tâlhar cu tâlharii îl gonește! Nelegiuiți! Ticăloși! Nemernici!

— Lotri, pe Biserica Sfintei Cecilia, lotri! i-a ținut isonul Kuno Wittram. Hristoase, cum de nu arunci peste ei o năpastă!

— Chiar așa! Că episcopul strângea bani pentru războiul cu husiții...

— Dacă este așa, a tunat Woldan din Osiny, poate că e lucrarea diavolului? Că doar diavolul ține cu husiții... Poate că ereticii au chemat în ajutor puterea drăcească... Dar poate că dracul singur, de la sine, ca să-i facă ciudă episcopului... Isuse! Aici a fost diavolul, ascultați ce vă spun, au acționat forțe diavolești aici. Satan, nimeni altul, Satan l-a ucis pe colector și i-a lichidat pe toți oamenii lui.

— Și unde sunt cele cinci sute de grivne? s-a încruntat Buko. Le-a dus în iad?

— Le-a dus. Sau le-a schimbat în căcat. Au mai fost asemenea cazuri.

— Poate că le-a schimbat în căcat, a dat din cap Rymbaba. Este o mare varietate de căcat acolo, în tufișuri.

— Dracu ar fi putut să arunce banii în iaz. Lui nu-i sunt buni de nimic.

— Hmm..., a mormăit Buko. Zici că putea să-i arunce în iaz? Atunci poate că...

— Nici gând!

Hubercik a ghicit imediat la ce și la cine se gândește Buko.

— Nu și nu! Pentru nimic în lume nu intru acolo, domnule!

— Nu mă mir, a spus Tassilo de Tresckow. Nici mie nu-mi place băltoaca asta. Pfui! N-aș intra în apă nici să fie acolo nu cinci sute, ci cinci mii de grivne.

Ceva care trăia în apă trebuie să fi auzit, căci suprafaţa ca smoala a lacului s-a burzuluit, a gâlgâit, s-a umflat cu o mie de băşici mari. A bufnit şi s-a răspândit o duhoare grea, de putrefacţie.

— Să plecăm de aici..., a şoptit Weyrach. Să plecăm...

Au plecat. Chiar în mare grabă. Apa mâloasă ţâşnea de sub copite.

— Atacul împotriva colectorului, a spus Tassilo de Tresckow, dacă a avut loc şi Szarlej nu se înşală, s-a produs, judecând după urme, ieri noapte sau astăzi de dimineaţă în zori. Aşadar, dacă forţăm puţin pasul, putem să-i ajungem din urmă pe hoţi.

— Dar ştim pe unde au luat-o? a mormăit Woldan din Osiny. Din poiană pornesc trei poteci. Una spre drumul către Bardo. A doua spre sud, spre Kamienice. A treia spre nord, spre Frankenstein. Înainte să plecăm în urmărirea lor trebuie să ştim în care din aceste trei direcţii.

— Aşa este, a încuviinţat Notker von Weyrach, după care a tuşit cu înţeles, s-a uitat la Buko şi i l-a arătat din priviri pe magicianul cu păr alb, care continua să şadă mai departe şi să-l examineze pe Samson al Mierii. Chiar că trebuie să ştim. N-aş vrea să fiu prea îndrăzneţ, dar poate că aşa, de pildă, am putea recurge la vrăjitorie în acest scop? Ce zici, Buko?

Magicianul auzise fără îndoială cuvintele, dar nici măcar nu a întors capul. Buko von Krossig a mestecat o înjurătură printre dinţi.

— Domnule Huon von Sagar!

— Ce este?

— Căutăm o urmă! Aţi putea să ne ajutaţi?

— Nu, a răspuns disprețuitor magicianul. Nu am chef.

— Nu aveţi chef? Nu aveţi chef? Atunci pentru ce mama naibii aţi venit cu noi?

— Să profit de aerul curat. Şi să-mi fac *gaudium*[1]. Aer am avut destul, *gaudium* se pare deloc, aşa că cel mai mult aş dori să mă întorc acasă.

[1] „O bucurie", în lb. latină, în original (n. red.).

— Prada ne-a trecut pe sub nas!

— Atunci trebuie să vă spuneți *nihil ad me attinet*[1].

— Din pradă vă întrețin și vă hrănesc!

— Dumneata? Chiar așa?

Buko a roșit de furie, dar nu a spus nimic. Tassilo de Tresckow a mormăit încet, s-a aplecat puțin spre von Weyrach.

— Ce este cu el? a mormăit. Cu vrăjitorul? Îl slujește pe Krossig sau nu?

— Slujește, a răspuns tot pe mormăite Weyrach, însă bătrânei Krossig. Dar despre asta nicio vorbă. Este o temă delicată...

— Acesta este vestitul Huon von Sagar? l-a întrebat cu jumătate de voce Reynevan pe Rymbaba, care stătea lângă el.

Paszko a dat din cap și a deschis gura, dar, din păcate Notker Weyrach auzise.

— Sunteți cam curios, domnule Hagenau, a sâsâit el, apropiindu-se. Și nu e frumos. Nu e frumos pentru niciunul din membrii troicii voastre ciudate. Din cauza voastră avem toate aceste necazuri. Și am primit ajutor de la voi cât lapte de la țap.

— Aceasta oricum se poate schimba repede, a spus Reynevan, îndreptându-și spinarea.

— Ce?

— Vreți să știți pe ce drum au apucat cei care l-au jefuit pe perceptor? Am să vă arăt.

Dacă mirarea raubritterilor era mare, cu greu ai fi găsit un cuvânt care să descrie expresia lui Szarlej și a lui Samson, chiar și cuvântul „năucit" părea prea slab. Ba o scânteie de interes a scăpărat chiar și în ochiul lui Huon von Sagar. Albinosul, care se uitase până acum la toți, în afară de Samson, ca și când ar fi fost transparenți, începuse să-l sondeze acum mai serios cu privirile pe Reynevan.

— Ne-ai arătat drumul încoace, spre Poręba, numai amenințat, a scrâșnit Buko von Krossig. Iar acum ne ajuți de bunăvoie? De unde această schimbare?

---

[1] „Nimic nu are de-a face cu mine", în lb. latină, în original (n. red.).

— Treaba mea.

Tybald Raabe. Fiica urâtă al lui Stietencron. Cu gâturile tăiate. Pe fund, în mâl. Negri din cauza racilor care îi copleșiseră. A lipitorilor. A țiparilor înfășurați. Și Dumnezeu știe ce altceva.

— Treaba mea, a repetat.

Nu a trebuit să caute mult timp. Iarba-mlaștinii, *juncus*, creștea în tufe întregi la marginea luncii umede. A adus o tulpină de ridiche sălbatică de care atârnau păstăi uscate. Le-a legat de trei ori cu fire zimțate de rogoz.

Una, două trei,
Segge, Binse, Hederich
Binde zu samene...

— Foarte bine, a spus zâmbind magicianul cărunt. Bravo, tinere. Dar e păcat de timp și aș dori să mă întorc cât mai repede acasă. Fără supărare, am să-mi îngădui să te ajut puțin. Numai puțin, de un groș. Așa cum spune poetul, cu puțin puterea crește.

A aplecat bățul, a făcut cu el repede un cerc.

— *Yassar*! a rostit cu glas di gâtlej. *Quadir al-rah!*

Puterea descântecului a făcut aerul să se cutremure, unul din drumurile care porneau din Ściborowa Poręba a devenit mai luminos, mai simpatic, mai atrăgător. Totul s-a produs mai repede decât cu ajutorul amuletei, aproape instantaneu, iar lumina care emana din drum era mult mai puternică.

— Pe aici, a arătat Reynevan uitându-se la raubritterii care rămăseseră cu gurile căscate. Acesta e drumul.

— Drumul spre Kamienice, și-a revenit primul Notker Weyrach. Bun pentru noi. Și pentru Domnia Voastră, domnule von Sagar. Căci este în aceeași direcție unde doriți atât de mult să ajungeți – acasă. Pe cai, *comitiva*!

— I-am văzut, a raportat Hubercik, care fusese trimis înainte ca iscoadă. Își stăpânea calul care dansa în loc: Sunt acolo,

domnule Buko. Merg încet în șir, pe drumul spre Bardo. Vreo douăzeci de oameni, printre ei și unii în armură grea.

— Douăzeci, a repetat oarecum îngândurat Woldan din Osiny. Hmm...

— Dar ce credeai? s-a uitat la el Weyrach. Cine credeai că l-a tăiat și l-a înecat pe perceptor cu suita lui, ca să nu-i mai punem la socoteală pe franciscani și pe pelerini? Tom Degețelul?

— Banii? a întrebat la obiect Buko.

— Este un cărucior. Hubercik s-a scărpinat după ureche. O ladă...

— Asta e bine. Acolo duc groșii. Atunci după ei.

— Dar este sigur că sunt chiar ei? a întrebat Szarlej.

— Dacă mai spui ceva, domnule Szarlej... Mai bine să-mi spui dacă putem conta pe voi sau nu. Pe tine și pe tovarășii tăi. Ne ajutați?

— Și noi ce vom avea din această recuperare? a întrebat Szarlej, privind spre vârfurile pinilor. Ce părere aveți despre o împărțire egală, domnule von Krossig?

— Una pentru voi trei.

— De acord, demeritul nu s-a tocmit, dar sub privirile lui Reynevan și Samson a adăugat repede: Dar fără arme.

Buko a dat din mână, după care a desprins de la șa securea, un tăiș puternic, ascuțit, cu un mâner ușor curbat. Reynevan a văzut că Notker Weyrach verifică dacă buzduganul cu lanț se răsucește bine pe mâner.

— Ascultați, *comitiva*, a spus Buko. Deși cei mai mulți sunt niște nevolnici, sunt totuși douăzeci. Așadar trebuie să procedăm cu cap. Vom face așa: de aici înainte știu că drumul trece pe un pod peste un pârâu...

Buko nu se înșela. Drumul mergea într-adevăr pe un pod sub care, în albia îngustă, dar adâncă totuși, curgea un pârâu ascuns în desișul arinilor, bolborosind zgomotos peste praguri. Grangurii cântau, ciocănitoarea bătea înverșunată în trunchiuri.

— Nu pot să cred, spunea Reynevan, ascuns în spatele jnepenilor. Nu pot să cred. Am devenit tâlhar. Aștept în ambuscadă...

— Taci din gură, a murmurat Szarlej. Vin...

Buko von Krossig a scuipat în palme, a luat securea, a închis viziera coifului.

— Fiți gata! a rostit el ca din fundul butoiului. Hubercik! Ești gata?

— Gata, domnule.

— Știu toți ce au de făcut? Hagenau?

— Știu, știu.

Printre mestecenii strălucitori care se zăreau dincolo de arini, pe partea cealaltă a pârâului, licăreau culori, străluceau armele. Se auzea un cântec. Cântau *Dum iuventus floruit*, a recunoscut Reynevan. *Cântec pe versurile lui Pierre de Blois. Îl cântam și noi la Praga...*

— Sunt veseli, feciorii de cățea, a mormăit Tassilo de Tresckow.

— Și eu sunt vesel când jefuiesc pe cineva, a ripostat Buko. Hubercik! Fiți gata! Pregătește arcul!

Cântecul a încetat, întrerupt brusc. Lângă pod a apărut un slujitor cu glugă, ținând o suliță de-a curmezișul șeii. În urma lui veneau alți trei, care purtau cămăși de zale și apărătoare de umeri din metal, coifuri pe cap și arbalete pe umăr. Toți au pășit încet pe pod. În urma lor au apărut doi cavaleri cu armură *cap à pied*[1], cu sulițele proptite în suporturile de la scări. Unul dintre ei avea pe scut o scară roșie pe fond argintiu.

— Kauffung, a mormăit Tassilo. Ce naiba?!

Copitele potcovite tropăiau pe pod, următorii trei cavaleri au urcat și ei. În urma lor a urcat o trăsurică cu coviltir, îmbrăcată în postav bordo, trasă de o pereche de cai mici. Era cufărul cu bani, escortat de alți arbaletrieri cu coifuri și cămăși de zale.

— Stați, a mormăit Buko. Încă puțin... să coboare de pe pod... Încă puțin... Acum!

O coardă a zbârnâit, săgeata a șuierat. Calul de sub unul dintre arbaletrieri s-a ridicat în două picioare, nechezând sălbatic, s-a răsturnat, doborându-l totodată și pe unul dintre arbaletrieri.

---

[1] „Completă; din cap până-n picioare", în lb. franceză, în original (n. red.).

— Acum! a răcnit Buko, smucind calul. Pe ei! Loveşte!

Reynevan a dat pinteni calului, a ieşit dintre arini. În urma lui a sărit Szarlej.

În faţa podului lupta era în toi, în ariergarda suitei loviseră Rymbaba şi Wittram pe dreapta, Weyrach şi Woldan din Osiny pe stânga. Pădurea răsuna de urlete, nechezat de cai, trosnete, clinchete, scrâşnet de fier pe fier.

Buko von Krossig a doborât cu tăişul securii odată cu calul şi argatul cu suliţa, printr-o lovitură în stânga i-a zburat capul arbaletrierului, care se căznea să pună o săgeată în arbaletă, împroşcându-l cu sânge şi creier pe Reynevan, care trecea pe alături. Buko s-a răsucit în şa, s-a ridicat în scări şi a lovit puternic, securea a izbit umărul şi aproape că i-a retezat articulaţia cavalerului cu scara Kauffung pe scut. Pe lângă el a trecut în plin galop Tassilo de Tresckow, doborându-l de pe cal cu o lovitură amplă pe slujitorul în armură fără mâneci. Cavalerul în armură şi mantie albastru cu alb i-a tăiat calea; s-au încleştat în scrâşnete de oţel.

Reynevan a ajuns la trăsură. Vizitiul privea fără să creadă la săgeata care îi ieşea din poală, înfiptă până la pană. Szarlej a sărit din partea cealaltă, cu un ghiont zdravăn l-a dat jos de pe capră.

— Sari sus! a strigat Szarlej. Şi mână caii!

— Atenţie!

Szarlej s-a ascuns sub gâtul calului, iar, dacă ar fi întârziat o singură secundă, ar fi fost împuns de suliţa cu care îl ataca de pe pod un cavaler în armură completă, cu o tablă de şah galbenă cu negru pe scut. Cavalerul a lovit calul lui Szarlej, a aruncat suliţa, a luat buzduganul care atârna de o curea, dar nu a mai apucat să-l lovească cu el în creştet pe demerit. Notker Weyrach, care galopa în urma lui, l-a pocnit în coif cu îmblăciul cu buzdugan şi izbitura a răsunat ca un bubuit. Cavalerul s-a clătinat în şa. Weyrach s-a aplecat şi l-a pocnit încă o dată, în mijlocul armurii, atât de puternic, că ţepii bilei de fier s-au înfipt în metal, rămânând înţepeniţi. Weyrach a dat drumul îmblăciului şi a scos sabia.

— Mână! a răcnit la Reynevan, care între timp se urcase pe capră. Mână! Mână!

De pe pod s-a auzit un strigăt sălbatic, bidiviul cu glugă colorată pe cap a rupt balustrada și s-a prăbușit împreună cu călărețul în pârâu. Reynevan a răcnit cât îl ținea plămânii, a plesnit caii cu hățurile, căluții s-au năpustit înainte, trăsura s-a clătinat, a sărit, iar din interior, spre marea uimire a lui Reynevan, din spatele perdelei închise strâns, s-a auzit un țipăt strident. Dar nu era timp de mirare. Caii alergau la galop, trebuia să fie foarte atent ca să nu cadă de pe scândura care îi sălta sub fund. În jurul lui lupta continua înverșunată, se auzeau țipete și scrâșnet de arme.

Din dreapta a sărit în galop un cavaler în armură grea fără coif, care se străduia să pună mâna pe hățuri. Tassilo de Tresckow l-a ajuns din urmă și l-a tăiat cu sabia. Sângele a împroșcat șoldurile căluțului.

— Mâââânăăă!

Din stânga a apărut Samson, înarmat numai cu o nuia de alun – armă, după cum s-a văzut, foarte adecvată pentru situație.

Plesniți pe spate, căluții au pornit în galop, strivindu-l pe Reynevan de spătarul caprei. Trăsura, în interiorul căreia ceva continua să țipe întruna, sărea și se clătina ca o corabie pe valurile furtunii. Reynevan, ce e drept, nu fusese niciodată pe mare, iar corăbii văzuse numai în tablouri, dar nu se îndoia că exact așa, și nu altfel, trebuie să fie acele legănări.

— Mâââânăăă!

Pe drum a apărut Huon von Sagar pe un roib dansator, a arătat drumul cu bățul și a pornit apoi în galop pe el. Samson s-a repezit după el, trăgând de căpăstru calul lui Reynevan. Reynevan a tras de hățuri, a strigat la cai.

Drumul era plin de hârtoape. Trăsura sărea, se clătina și țipa. În urma lor, ecourile luptei se pierdeau.

— N-a mers prea rău, și-a dat cu părerea Buko von Krossig. Chiar binișor... Numai doi argați uciși. Ceva obișnuit. Chiar binișor. Deocamdată.

Notker von Weyrach nu a răspuns, respira greu, își pipăia șoldul. De sub tașcă îi curgea sânge, o șuviță subțire se prelingea

în jos pe șold. Lângă el gâfâia Tassilo de Tresckow, examinându-și brațul stâng. Antebrațul armurii lipsea, apărătoarea de cot atârna pe jumătate ruptă, dar brațul părea întreg.

— Iar domnul Hagenau, a spus Buko, la care nu se vedeau niciun fel de răni grave, domnul Hagenau s-a descurcat foarte bine. Chiar s-a remarcat... O, Hubercik, ești teafăr? Ha, văd că trăiești. Unde sunt Woldan, Rymbaba și Wittram?

— Vin și ei din urmă.

Kuno Wittram și-a scos coiful și bereta de dedesubt, părul îi era ud și încrețit. Apărătoarea de umăr era despicată și stătea în sus; scutul era complet deformat.

— Ajutor, a strigat el, căscând gura după aer ca un pește. Woldan e rănit...

L-au dat jos din șa pe rănit cu mare trudă, printre gemete și urlete, i-au scos de pe cap coiful ascuțit, strâmbat, înfundat și demontat.

— Hristoase..., a gemut Woldan. Dar știu că am încasat-o... Kuno, uită-te, mai am ochiul?

— Îl ai, îl ai, l-a liniștit von Wittram. Nu vezi, pentru că e plin de sânge...

Reynevan a îngenuncheat și a început imediat să-l îngrijească. Cineva îl ajuta. A ridicat capul și a întâlnit ochii cenușii ai lui Huon von Sagar.

Rymbaba, care stătea alături, se strâmba de durere, pipăind o înfundătură mare dintr-o parte a platoșei de piept.

— Mi-am rupt coasta în mod sigur. Uitați-vă cum sângerez, mama ei de viață!

— Pe cine interesează, mama ei de viață, că sângerezi. Buko von Krossig și-a scos coiful de pe cap. Mai bine spune: ne urmărește cineva?

— Nu... I-am ciupit binișor...

— Ne vor urmări, a spus cu convingere Buko. Mai departe, să golim trăsura. Luăm banii și plecăm cât mai repede de aici.

S-a apropiat de vehicul, a smucit portierele tapetate cu postav. Portierele au cedat, dar numai câteva degete, după aceea s-au

închis din nou. Era clar că le ține cineva dinăuntru. Buko a înjurat și a tras mai tare. Din interior s-a auzit un țipăt.

— Ce e asta? s-a mirat strâmbându-se Rymbaba. Bani țipători? Poate că perceptorul strângea taxa în șoareci?

Buko l-a chemat în ajutor cu un gest. Împreună au smuls ușa cu atâta forță, că odată cu ea raubritterii au scos din interior și persoana care o ținea.

Reynevan a oftat. Și a încremenit cu ochii deschiși.

Pentru că de astă dată nu mai putea fi vorba de nicio confuzie de identitate.

De astă dată, Buko și Rymbaba sfâșiaseră perdeaua cu cuțitele, trăseseră afară din interiorul căptușit cu blănuri al trăsurii o a doua fată, tot blondă, ca prima, la fel de ciufulită, îmbrăcată într-o *cotehardie*[1] asemănătoare, verde cu mâneci albe, poate doar ceva mai tânără, mai scundă și mai plinuță. Aceasta a doua, mai plinuță, era cea cu înclinații spre piuit, iar acum, îmbrâncită de Buko în iarbă, începuse să și plângă cu suspine. Prima ședea în liniște, continua să țină ușa trăsurii și se acoperea cu ea ca și când ar fi fost un scut.

— Pe bastonul sfântului Dalmast..., a oftat Kuno Wittram. Ce mai e și asta?

— Nu ceea ce voiam noi, a spus Tasssilo la obiect. Domnul Szarlej a avut dreptate. Mai întâi trebuia să ne asigurăm, după aceea să atacăm.

Buko von Krossig a coborât din trăsură. A aruncat pe jos câteva haine și cârpe. Expresia de pe chipul lui vorbea clar despre rezultatele căutării. Dacă cineva nu era sigur ce și dacă Buko găsise ceva, seria de înjurături murdare trebuia să-l convingă. Cele cinci sute de grivne scontate nu erau în trăsură.

---

[1] Piesă de vestimentație specifică Evului Mediu, cea pentru femei fiind asemănătoare unei rochii lungi și largi, încheiate cu nasturi sau un șnur în față, cu mâneci lungi, iar haina pentru bărbați fiind scurtă, până la coapsă, prevăzută cu centură, având mâneci lungi (n. red.).

Fetele s-au apropiat una de alta și s-au ghemuit de frică. Cea mai înaltă își trăsese *cotehardie* până la glezne, observând că Notker Weyrach privește lacom la gambele ei zvelte. Cea mai scundă scâncea.

Buko scrâșnea din dinți, strângea mânerul cuțitului așa de tare, că i se albiseră încheieturile mâinii. Avea o mină furioasă, era clar că se luptă cu gândurile. Huon Sagar a observat de îndată.

— E momentul să privim adevărul în față, s-a răstit el. Ai încurcat-o, Buko. Toți ați încurcat-o. Este clar că nu e ziua voastră cea mai bună. Așadar, vă sfătuiesc să plecați acasă. Repede. Până nu aveți ocazia să vă prostiți din nou.

Buko a înjurat, de astă dată i-au ținut isonul și Weyrach, Rymbaba, Wittram, chiar și Woldan din Osiny, care primea îngrijiri.

— Și ce facem cu fetele? Buko parcă de abia acum le văzuse: Le tăiem?

— Sau poate le futem?

Weyrach a rânjit pofticios.

— Domnul Huon are puțină dreptate, chiar am avut o zi proastă. Măcar să o încheiem cu ceva plăcut? Luăm fetele, găsim un stog de paie, ceva moale, și le futem acolo pe amândouă împreună. Ce ziceți?

Rymbaba și Wittram au râs, dar cam nesiguri. Woldan din Osiny a gemut de sub bandaje. Huon von Sagar a clătinat din cap.

Buko a făcut un pas spre fete, acestea s-a strâns una în alta și s-au îmbrățișat strâns. Cea mai tânără a început să plângă.

Reynevan l-a apucat de mânecă pe Samson, care se pregătea deja să intervină.

— Să nu îndrăzniți, a spus.

— Ce?

— Să nu îndrăzniți să vă atingeți de ea. Pentru că puteți suferi consecințe deplorabile pentru faptele voastre. Este nobilă, și nu una oricare. Katarzyna von Biberstein, fiica lui Jan Biberstein, domnul din Stolz.

— Ești sigur, Hagenau? a întrerupt tăcerea lungă și grea Buko von Krossig. Nu te înșeli?

— Nu se înșală.

Tassilo de Tresckow a ridicat de jos și le-a arătat punga luată din trăsură; aceasta avea un blazon brodat, un corn roșu de cerb pe un fond auriu.

— Așa este, a recunoscut Buko. Blazonul lui Biberstein. Care din ele?

— Cea mai înaltă, mai în vârstă.

— Ha!

Raubritterul s-a întors într-o parte.

— Atunci vom termina ziua cu un accent plăcut. Și ne vom compensa pierderea. Hubercik, leag-o. Și pune-o pe cal în fața ta.

— Am prevăzut, a spus Huon von Sagar și și-a încrucișat brațele. Totuși ziua v-a oferit încă o ocazie să vă prostiți. Zău așa, nu este prima oară când mă întreb, Buko, dacă asta e la tine ceva înnăscut sau dobândit.

— Iar tu, fătucă, a spus Buko, ignorându-l pe vrăjitor și aplecându-se deasupra fetei mai tinere, care se ghemuise și începuse să țipe. Tu, târfă, șterge-ți nasul și ascultă cu atenție. Stai aici și așteaptă-i pe urmăritori, poate că după tine nu au trimis, dar după fata lui Biberstein în mod sigur. Și să-i spui domnului din Stolz că răscumpărarea pentru fiica lui este de... cinci sute de grivne. Adică, mai concret, cinci sute de groși praghezi, un fleac pentru familia Biberstein. Domnul Jan va fi anunțat în legătură cu modul de plată. Ai priceput? Uită-te la mine când îți vorbesc! Ai priceput?

Fata s-a ghemuit și mai tare, dar a ridicat spre Buko ochii albaștri. Și a dat din cap.

— Chiar crezi că este o idee bună? a întrebat grav Tassilo de Tresckow.

— Este. Și am vorbit destul despre asta. La drum.

S-a întors spre Szarlej, Reynevan și Samson.

— Iar voi...

— Noi am vrea să mergem cu voi, domnule Buko, l-a întrerupt Reynevan.

— Cum așa?

— Am vrea să vă însoțim.

Reynevan, cu privirile ațintite la Nicolette, nu lua în seamă nici sâsâiturile lui Szarlej, nici mina lui Samson.

— Pentru mai multă siguranță. Dacă nu aveți nimic împotrivă...

— Cine a spus că nu am? a spus Buko.

— Să nu ai, a spus destul de ferm Notker Weyrach. De ce ar trebui să ai? Date fiind circumstanțele, nu este mai bine să fie cu noi? În loc să fie în urma noastră, în spatele nostru? Dacă îmi amintesc bine, voiau să meargă în Ungaria, cu noi le este în drum...

— Bine, a încuviințat din cap Buko. Mergeți cu noi. Pe cai, *comitiva*. Hubercik, păzește fata... Iar Domnia Voastră, domnule Huon, de ce aveți o mină așa de acră?

— Gândește-te, Buko. Gândește-te.

Capitolul 24

În care Reynevan, în loc de Ungaria, merge la castelul Bodak din munții Złotostocki. Nu știe, dar nu va reuși să iasă de acolo decât *in omnem ventum*[1].

Mergeau spre Bardo, la început repede, uitându-se mereu în urmă, dar curând au încetinit pasul. Caii erau obosiți și starea călăreților, după cum s-a văzut, era departe de a fi bună. În șa se chircea și gemea nu numai Woldan din Osiny, cu fața puternic rănită de coiful deformat. Rănile celorlalți, deși mai puțin spectaculoase, îi făceau totuși clar să sufere. Notker Weyrach gemea, își apăsa cotul în stomac, iar Tassilo de Tresckov își căuta o poziție mai comodă. Kuno Wittram invoca sfinții cu jumătate de voce, strâmbându-se de parcă ar fi băut oțet. Paszko Rymbaba își freca un șold, înjura, scuipa în palmă și își admira scuipatul.

Dintre raubritteri, numai la von Krossig nu se vedea nimic, fie pentru că nu fusese rănit la fel de rău ca alții, fie pentru că știa să suporte durerea mai bine. Știa, de altfel, că trebuie să se oprească mereu și să-i aștepte pe tovarășii care rămâneau în urmă. Buko a

[1] „Împotriva vântului", în lb. latină, în original (n. red.).

decis să renunțe la drum și să meargă prin pădure. La adăpost puteau să meargă liber și fără riscul că îi va ajunge potera din urmă.

Nicolette – Katarzyna Biberstein – nu scotea nici cel mai mic sunet în timpul drumului. Deși mâinile legate și poziția pe oblâncul șeii lui Hubercik probabil că o chinuiau și o incomodau, fata nu gemea, nu se plângea deloc. Privea apatică în față, se vedea că este pe deplin resemnată. Reynevan încercase de câteva ori să stabilească un contact cu ea, dară fără efect – îi evita privirea, întorcea ochii, nu reacționa la gesturi, nu le băga în seamă sau se prefăcea că nu le bagă în seamă. Așa a fost până au trecut râul.

Au traversat Nysa la lăsarea serii într-un loc nu foarte înțelept ales, căci era numai aparent puțin adânc, însă curentul era mult mai puternic decât se așteptaseră. În mijlocul dezordinii, al țipetelor, înjurăturilor și nechezatului cailor, Nicolette a alunecat de pe șa și ar fi căzut în apă, dacă Reynevan nu ar fi fost în apropiere și vigilent.

— Curaj, i-a șoptit el la ureche, în timp ce o ridica și o strânge la piept. Curaj, Nicolette. Te scot de aici...

Fata i-a răspuns puternic la îmbrățișare. Mirosea a mentă și a obligeană.

— Hei! a strigat Buko. Tu! Hagenau! Las-o în pace! Hubercik!

Samson s-a apropiat de Reynevan, i-a luat-o pe Nicolette din brațe, a ridicat-o ca pe un fulg și a pus-o în fața sa.

— Am obosit să o duc, domnule! i-a spus Hubercik lui Buko. Să mă mai schimbe puțin uriașul!

Buko a înjurat, dar a dat din mână. Reynevan îl privea cu o ură crescândă. Nu prea credea în monștri acvatici care bântuie noaptea în vârtejurile adânci din apropiere de Bardo, dar acum ar fi dat foarte mult ca unul dintre acești monștri să-și facă apariția din străfundurile râului și să-l înghită pe raubritter împreună cu roibul lui.

— Într-o anumită privință, trebuie să mă înclin în fața ta, a spus cu jumătate de voce Szarlej, care plescăia prin apă alături de el. În compania ta nu te poți plictisi.

— Szarlej... îți datorez...

— Îmi datorezi multe, nu neg, demeritul a tras de căpăstru. Dar dacă aveai de gând să-mi dai explicații, scutește-mă! Am

recunoscut-o. La turnirul de la Ziębice ai stat cu ochii zgâiți la ea ca vițelul la poartă nouă, mai târziu ea ne-a avertizat că au de gând să te ucidă la Stolz. Pun pariu că ai mai multe datorii la ea. Ți-a prezis cineva că pierzania ta vor fi femeile? Și că eu voi fi primul?

— Szarlej...

— Nu te obosi, l-a întrerupt demeritul. Înțeleg. Datoria recunoștinței, plus o mare afecțiune, *ergo*, iată că trebuie să ne punem iarăși pielea în joc, iar Ungaria este tot mai departe și mai departe. E greu de făcut ceva. Te rog un singur lucru: gândește-te înainte să începi să faci ceva. Poți să-mi promiți?

— Szarlej... eu...

— Știam eu. Ai grijă, taci! Se uită la noi. Și mână calul! Mână, că te ia curentul!

Spre seară au ajuns la poalele Munților de Aur, Reichenstein, la marginea de nord-vest a zonei de frontieră dintre Rychleby și Jesionik. Intenționau să facă popas în așezarea de pe malul râului Bystra care cobora din munți, să-și refacă forțele, dar țăranii de acolo s-au arătat neprimitori – adică nu s-au lăsat jefuiți. Din spatele baricadei care apăra intrarea de pe potecă, au țâșnit săgeți împotriva raubritterilor, iar fețele încrâncenate ale țăranilor înarmați cu furci și coase nu îi îndemnau să ceară ospitalitate cu forța. Primul care a întors calul a fost Tassilo de Tresckow, după el s-a grăbit Rymbaba, de obicei, foarte înflăcărat. Notker von Weyrach s-a întors chiar fără să arunce niciun cuvânt urât în direcția satului.

— Netrebnici blestemați, i-a ajuns din urmă Buko Krossig. Ar trebui să facem ca tatăl meu, cel puțin o dată la cinci ani, să le dărâmăm cocioabele, să ardem tot și să lăsăm pământul gol. Altfel turbează. Dacă sunt îndestulați se strică la cap. Devin îngâmfați.

Se înnora. Dinspre sat venea fumul. Câinii lătrau.

— În fața noastră este Pădurea Neagră, i-a avertizat din Buko din fruntea convoiului. Țineți-vă aproape! Nu rămâneți în urmă! Atenție la cai!

Avertismentul a fost luat în serios. Pentru că și Pădurea Neagră, complexul des, ud și încețoșat de fagi, arini și carpeni părea foarte serios. Atât de serios, că te treceau fiori pe spinare. Se simțea dintr-odată că acolo, în desiș, pândește ceva rău.

Caii fornăiau, scuturau din cap.

Un schelet cu oase albite care zăcea chiar la marginea drumului nu a trezit senzație.

Samson al Mierii murmura încetișor:

Nel mezzo del cammin di nostra vita
mi ritrovai per una selva oscura
ché la diritta via era smarrita...[1]

— Dante acesta mă urmărește, a explicat el, văzând privirea lui Reynevan.

— Și se potrivește foarte bine, s-a băgat în vorbă și Szarlej. Drăgălașă pădurice, n-am ce spune... Să mergi așa, de unul singur... Pe întuneric.

— Nu vă sfătuiesc, a spus Huon von Sagar, apropiindu-se de ei. Sunt ferm împotrivă.

Mergeau în sus, pe o pantă din ce în ce mai abruptă. Codrul se terminase, se terminase și făgetul, sub copitele cailor scrâșneau calcarul și gnaisul, răsuna bazaltul. Pe marginile șanțurilor se înălțau stânci cu forme fantastice. Se lăsa amurgul, se întuneca repede, din cauza norilor, un alt val negru se rostogolea dinspre nord.

La porunca expresă a lui Buko, Hubercik a preluat-o pe Nicolette de la Samson. Iar Buko, care mersese tot timpul în frunte, le-a predat conducerea lui Weyrach și de Tresckow, iar el călărea acum în apropierea slujitorului și a prizonierei.

---

[1] „Pe când e omu-n miezul vieții lui / m-aflam într-o pădure-ntunecată, / căci dreapta mea cărare mi-o pierdui.", Dante Alighieri, *op. cit.*, Cântul I, 1-3, p. 67.

— La naiba..., a mormăit Reynevan spre Szarlej, care călărea alături de el. Trebuie să o eliberez... Dar omul bănuiește în mod clar ceva! O păzește, iar pe noi ne urmărește tot timpul... De ce?

— Poate pentru că s-a uitat la mutra ta? a răspuns încet Szarlej, iar Reynevan a constatat consternat că acela nu era Szarlej. Mutra ta, care este o oglindă atât a sentimentelor, cât și a intențiilor tale.

Reynevan a înjurat în barbă. Era deja destul de întuneric, dar confuzia nu se datora numai acestuia. Vrăjitorul cărunt recursese în mod clar la magie.

— O să mă dai de gol?

— Nu, a răspuns după o clipă magicianul. Dar dacă vei dori să faci o prostie, te voi opri chiar eu. Știi că pot. Deocamdată nu face prostii. Și vom vedea la fața locului...

— Care loc?

— Acum este rândul meu.

— Poftim?

— E rândul meu să pun întrebări. Ce, nu știi regulile jocului? Nu ați jucat așa la universitate? *Quaestiones de quodlibet*?[1] Ai întrebat primul. Acum e rândul meu. Cine este uriașul acela căruia îi spuneți Samson?

— Este tovarășul și prietenul meu. De fapt, de ce nu îl întrebi chiar pe el? Ascuns sub un camuflaj magic.

— Am încercat, a recunoscut fără să se jeneze vrăjitorul. Dar n-a mers. A recunoscut camuflajul imediat. De unde l-ați cules?

— De la mănăstirea benedictinilor. Dar, dacă jucăm *quodlibet*, acum e rândul meu. Ce face vestitul Huon von Sagar în *comitiva* lui Buko von Krossig, raubritterul din Silezia?

— Ai auzit de mine?

— Cine nu a auzit de Huon von Sagar? Și despre Matavermis, descântecul puternic, care în 1412 a salvat de lăcuste câmpiile de pe Weser?

— Nu au fost chiar așa de multe lăcuste, a spus modest Huon. Cât despre întrebarea ta... Îmi asigur în felul acesta masa,

[1] „Întrebări despre orice", în lb. latină, în original (n. red.).

protecția și locuința la un oarecare nivel. Firește, cu prețul anumitor concesii.

— Referitoare uneori la mustrările de conștiință?

— Reinmar de Bielau – vrăjitorul l-a uimit pe Reynevan prin cunoștințele sale –, jocul întrebărilor nu este o dispută despre etică. Dar îți voi răspunde: uneori, da, desigur. Conștiința este la fel ca și trupul: poate fi rănită. Și orice băț are două capete. Ești mulțumit de răspunsuri?

— Atât de mulțumit, că nu mai am alte întrebări.

— Atunci am câștigat eu.

Huon von Sagar a îndemnat calul negru.

— Cât de spre fată... Păstrează-ți sângele-rece și nu face prostii. Ți-am spus, vom vedea la fața locului. Și aproape am ajuns. În fața noastră este Czeluść. Ține-te bine, avem de lucru.

A trebuit să se oprească. Drumul întortocheat care urca pieptiș dispăruse parțial într-o îngrămădire de stânci, apărută ca urmare a unei alunecări de teren, era întrerupt și ducea în prăpastie. În prăpastie era o ceață cenușie care nu permitea aprecierea adevăratei adâncimi. De partea cealaltă clipeau luminițe slabe, care scoteau în evidență contururile unor clădiri.

— Jos de pe cai, a ordonat Buko. Domnule Huon, vă rugăm.

— Țineți caii.

Magicianul s-a oprit la marginea stâncilor, a ridicat bățul cocârjat.

— Țineți-i bine!

A clătinat bățul, a strigat descântecul, din nou ca la Ściborowa Poręba, ceva care suna arăbește, dar mult mai lung, nedeslușit și complicat, la fel și în intonație. Caii au fornăit, s-au dat înapoi, au bătut puternic din copite.

A venit un val de frig, dintr-odată a căzut peste ei o suflare înghețată. Gerul îi mușca de obraji, le lipea nările, le înlăcrima ochii, le usca dureros respirația din gâtlej. Temperatura a scăzut brusc, erau ca interiorul unei sfere care parcă sugea frigul întregii lumi.

— Țineți... caii...

Buzo şi-a acoperit faţa cu mănuşa. Woldan din Osiny a gemut, ţinându-se de capul bandajat. Reynevan simţea cum degetele strânse pe curelele căpăstrului i se chircesc şi îşi pierd sensibilitatea.

Frigul întregii lumi, atras de vrăjitor, până atunci doar simţit, a devenit dintr-odată vizibil, a luat forma unui arc luminos întins pe deasupra prăpastiei. Arcul de lumină s-a umplut mai întâi de fulgi de zăpadă, apoi a devenit de un alb orbitor. S-a auzit un pocnet, un crescendo scrâşnit, care a atins punctul culminant într-un acord tânguitor ca al unui clopot de sticlă.

— Te..., a început Rymbaba.

Şi nu a mai continuat. Deasupra prăpastiei se întindea un pod. Un pod de gheaţă, sclipitor şi strălucitor ca un briliant.

— Înainte.

Huon von Sagar a smucit energic de căpăstrul calului şi l-a apucat de zăbală.

— Să trecem.

— Dar o să ţină? Nu crapă?

— Cu timpul va crăpa, a ridicat din umeri magicianul. Nu este deloc un lucru trainic. Orice clipă de întârziere măreşte riscul.

Notker Weyrach nu a mai pus alte întrebări, a tras grăbit calul în urma lui Huon. După el a intrat pe pod Kuno Wittram, următorul a fost Rymbaba. Potcoavele răsunau pe gheaţă cu un ecou ca de sticlă lovită.

Văzând că Hubercik nu se descurcă şi cu calul, şi cu Katarzyna Biberstein, Reynevan i-a sărit în ajutor, dar Samson a ajuns înaintea lui şi a luat fata în braţe. Buko Krossig se ţinea aproape, cu privirile atente şi mâna pe mânerul pumnalului. *Simte totul cu nasul*, şi-a spus Reynevan. *Ne suspectează.*

Podul care răspândea frig răsuna sub copitele cailor. Nicolette s-a uitat în jos şi a gemut încetişor. Reynevan a privit la rându-i şi şi-a înghiţit saliva. Prin gheaţa de cristal se vedeau ceaţa de pe fundul prăpastiei şi vârfurile molizilor care ieşeau din ea.

— Mai repede! îi îndemna din fruntea convoiului Huon von Sagar. Ca şi când ar fi ştiut.

Podul s-a cutremurat, a început să se albească sub ochii lor, să-și piardă transparența. În multe locuri apăruseră liniile lungi ale crăpăturilor.

— Mai repede, mai repede, la dracu' – l-a îmboldit Reynevan pe Tassilo de Tresckow, care îl conducea pe Woldan.

Caii mânați de Szarlej, care încheia convoiul, fornăiau. Animalele erau din ce în ce mai neliniștite, se fereau, băteau din copite. Și cu fiecare bătaie, în pod apăreau alte crăpături. Construcția tremura și gemea. Primele fragmente desprinse au zburat în jos.

Reynevan a reușit în cele din urmă să privească sub picioare și a zărit cu o nespusă ușurare pietre, fragmente de stâncă, vizibile prin blocul de gheață. Toți erau de partea cealaltă.

Podul a scrâșnit, a scârțâit, a bubuit cu zgomot de sticlă spartă, s-a sfărâmat în milioane de fragmente strălucitoare, care zburau în jos și cădeau fără zgomot în abisul de ceață. Reynevan a oftat zgomotos, în corul altor oftaturi.

— Așa face întotdeauna, a spus cu jumătate de gură Hubercik, care stătea alături. Adică domnul Huon. Numai vorbește așa. Nu era nicio primejdie, podul ține, întotdeauna se prăbușește după ce trece ultimul om. Indiferent câți ar trece. Domnului Huon îi place să ne necăjească.

Szarlej și-a rezumat în câteva cuvinte scurte părerea și despre Huon, și despre simțul umorului acestuia. Reynevan s-a uitat în jur. A văzut un zid înalt, crenelat. O poartă deasupra căreia se înălța o gheretă de pază pătrată. Și, deasupra tuturor, un turn.

— Castelul Bodak, le-a explicat Hubercik. Suntem acasă.

— Aveți o cale de acces cam nesigură spre casă, a remarcat Szarlej. Ce faceți când magia nu funcționează? Înnoptați afară?

— Da de unde! Mai este și un alt drum, de la Kłodzko, uite, merge pe acolo. Dar pe acolo e mai departe, ho, ho, ar fi trebuit să o luăm pe la nord...

În timp ce Szarlej stătea de vorbă cu slujitorul, Reynevan a făcut un schimb de priviri cu Nicolette. Fata era speriată, ca și când de abia acum, când văzuse castelul, și-ar fi dat seama de gravitatea situației. Pentru prima oară, după cum se pare, semnalul

din ochii lui Reynevan îi adusese ușurare și alinare. Acest semnal îi spunea: *Nu te teme. Și ține-te bine. Te eliberez de aici, îți jur.*

Poarta s-a deschis scrâșnind. În spatele ei era o curte nu prea mare. În loc de bună ziua, Buko von Krossig le-a tras câteva înjurături argaților că întârziaseră și i-a pus la treabă, să se ocupe de cai, de arme, de baie, de mâncare și de băutură. Pe toți laolaltă și pe fiecare în parte, imediat, vioi, într-un picior.

— Bine ați venit la mine în *patrimonium*[1], domnilor, le-a spus raubritterilor. La castelul Bodak.

Formoza von Krossig trebuie să fi fost cândva o femeie frumoasă. Ca majoritatea femeilor nobile, după ce trecuseră anii tinereții, se transformase într-o babornițǎ urâcioasă. Comparată probabil cândva cu un mesteacăn tânăr, silueta ei de astăzi se asocia mai degrabă cu o mătură veche. Tenul, care fără îndoială în complimentele primite cândva era comparat cu o piersică, acum era uscat și plin de pete, se întindea pe oase ca pe un calapod de cizmar, scoțând în evidență nasul, complimentat fără îndoială odinioară ca sexy, dar care acum semăna îngrozitor de mult cu un nas de vrăjitoare –, în Silezia multe babe fuseseră înecate în râuri și în iazuri din cauza unor nasuri mult mai mici și mult mai puțin coroiate.

Ca majoritatea femeilor cândva frumoase, Formoza von Krossig se încăpățâna să nu ia în considerare acel „cândva" și nu accepta faptul că primăvara vârstei trecuse ireversibil. Și că se apropie iarna. Iar aceasta se vedea mai ales în felul în care se îmbrăca. Toată îmbrăcămintea ei, de la condurii de un roz grețos până la toca de culoarea ficusului, jartiera albă delicată, *un couvrechef*[2] de muselină, rochia ajustată indigo-deschis, *un surcote*[3] stacojiu de brocart – totul se potrivea mai curând unei adolescente.

---

[1] „Proprietate", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Obiect de vestimentație care acoperă capul, bonetă.

[3] Vestă largă, fără mâneci, lungă până la pământ, purtată peste toate celelalte veșminte.

În plus, când se întâlnea cu bărbați, Formoza von Krossig devenea instinctiv seducătoare. Efectul era copleșitor.

— Îți intră un oaspete în casă - Dumnezeu îți vine în casă.

Formoza von Krossig le-a zâmbit lui Szralej și Notker Weyrach, arătându-și dantura foarte îngălbenită.

— Vă urez bun-venit, domnilor, în castelul meu. În sfârșit, te-ai întors, Huon. Mi-a fost tare, tare dor de tine.

Din cele câteva cuvinte și fraze auzite în timpul călătoriei, Reynevan reușise să-și alcătuiască o imagine a situației. Firește, nu foarte precisă. Și nici prea detaliată. De pildă, nu putea să știe că Formoza von Pannewitz adusese ca zestre castelul Bodak, căsătorindu-se din dragoste cu Otton vor Krossig, urmașul sărac, dar mândru al ministerialilor[1] franconi. Iar Buko, fiul ei și al lui Otton, ocolise adevărul atunci când numise castelul *patrimonium* al său. Ar fi fost mai potrivită deși prematură, denumirea de *matrimonium*[2]. După moartea soțului, Formoza nu-și pierduse averea și nici acoperișul de deasupra capului, datorită familiei, puternicii domni Pannewitz din Silezia. Și, sprijinită de domnii Pannewitz, rămăsese adevărata stăpână a castelului până la moarte.

Despre legătura dintre Formoza și Huon von Sagar, Reynevan mai auzise una și alta în timpul călătoriei - suficient de mult ca să se orienteze în situație. Dar iarăși, în mod clar, prea puțin pentru a ști că vrăjitorul urmărit și fugărit de Inchiziția arhiepiscopiei din Magdeburg fugise în Silezia, la rude - familia Sagar avea la Krosno un domeniu dăruit încă de Boleslav cel Chel. Apoi a reieșit cumva că Huon a cunoscut-o pe Formoza, văduva lui Otton von Krossig, adevărata proprietară pe viață a castelului Bodak. Formoza pusese ochii pe vrăjitor. Și, de atunci, el locuise la castel.

---

[1] În Evul Mediu, în Sfântul Imperiu German, cavaleri ridicați din rândul iobagilor și plasați în posturi de răspundere, fără a fi considerați complet liberi.

[2] „Căsătorie", în lb. latină, în original (n.red.).

— Mi-a fost tare dor, a repetat Formoza, ridicându-se pe vârfurile condurilor roz și sărutându-l pe vrăjitor pe obraz. Du-te să te schimbi, dragul meu. Iar pe domni îi poftesc, poftiți...

De deasupra căminului, privea la masa mare de stejar care ocupa mijlocul încăperii mistrețul din blazonul familiei Krossig, stând pe scutul heraldic afumat și acoperit cu o pânză uriașă de păianjen alături de ceva greu de identificat. Pe pereți atârnau piei de animale și arme, dar niciuna nu părea să poată fi folosită. Un perete era ocupat de o tapiserie flamandă țesută în Arras care îi înfățișa pe Avraam, Isac și berbecul încurcat în tufiș.

Comitiva îmbrăcată în *haqueton*-uri care purtau amprentele armelor s-a așezat la masă. Atmosfera, la început mohorâtă, a fost ameliorată întru câtva de butoiașul adus la masă. Și s-a stricat din nou când s-a întors Formoza de la bucătărie.

— Am auzit eu bine? a întrebat ea cu o voce cumplită, arătând spre Nicolette. Buko? Ai răpit-o pe fiica domnului de la Stolz?

— I-am spus feciorului de târfă să nu trăncănească... Măscărici nenorocit, nu poate să-și țină gura nici cât ai spune Tatăl Nostru... Hmm... Tocmai voiam să vă spun, doamnă mamă. Și să vă explic totul. Așa s-a întâmplat că...

— Cum s-a întâmplat știu, i-a retezat vorba Formoza, evident bine informată. Ce nătărău! Ați irosit o săptămână și cineva v-a suflat prada de sub nas... De tineri nu mă mir, dar că Domnia Voastră, domnule Weyrach... Bărbat matur, chibzuit...

I-a zâmbit lui Notker, acesta a lăsat ochii în jos și a înjurat fără cuvinte. Buko a vrut să spună ceva cu voce tare, dar Formoza l-a amenințat cu degetul.

— Și, în final – a continuat Formoza –, netotul o răpește pe fiica lui Jan Biberstein. Buko! Ți-ai pierdut mințile?

— Mai bine ne-ai da mai întâi să mâncăm, mamă, a spus furios raubritterul. Stăm aici la masă ca pe spini, flămânzi, însetați, mai mare rușinea față de oaspeți. De când sunt asemenea obiceiuri în familia Krossig? Dați-ne de mâncare și despre afaceri vorbim după aceea.

— Mâncarea se pregăteşte, imediat va fi servită. Iar băutura s-a adus deja. Pe mine să nu mă înveţi tu care sunt obiceiurile. Iertaţi, cavalerilor! Iar pe Domnia Voastră, preacinstite domn, nu vă cunosc... Nici pe dumneata, tinere domn...

— Acest domn doreşte să i se spună Szarlej, şi-a amintit Buko de obligaţiile gazdei. Iar acest tinerel este Reinmar von Hagenau.

— Aha. Urmaş al vestitului poet?

— Nu.

Huon von Sagar s-a întors, îmbrăcat într-o *houppelande* largă cu un guler lat de blană. Şi s-a văzut imediat cine se bucură de favoarea doamnei castelane. Huon a primit imediat un pui fript, o farfurie cu plăcinte şi o cupă de vin, servite de însăşi doamna Formoza. Vrăjitorul a început imediat să mănânce fără sfială, dispreţuind cu un aer superior privirile înfometate ale celorlalţi comeseni. Din fericire, nici ceilalţi nu au mai aşteptat mult timp. Spre bucuria generală, la masă a venit precedată de un val de aromă încântătoare o tavă cu tocăniţă de porc înăbuşit cu stafide. După ea a apărut alta cu friptură de oaie cu şofran, apoi a treia, plină de mâncăruri pregătite din diverse soiuri de vânat, toate acestea însoţite de oale cu caşă. Cu nu mai puţină bucurie au fost întâmpinate urcioarele care conţineau – aşa cum s-a verificat pe loc – mied şi vin dulce unguresc.

Oamenii au început să mănânce într-o tăcere demnă, întreruptă numai de scrâşnetul dinţilor şi de toasturile rostite din când în când. Reynevan mânca şi el, cu grijă şi cu măsură, aventurile din ultima lună îl învăţaseră ce consecinţe neplăcute poate avea lăcomia după o foame prelungită. Nutrea speranţa ca la castelul Bodak nici slugile să nu fie uitate, iar Samson să nu fie condamnat să postească.

Mâncatul a mai durat un timp. În sfârşit, Buko von Krossig şi-a dat drumul la curea şi a râgâit.

— Acum – a spus Formoza, considerând pe bună dreptate că acesta fusese semnalul care încheia primul fel – poate că a venit şi timpul să discutăm despre afaceri. Deşi mi se pare că nu avem despre ce discuta. Căci fiica lui Biberstein este o afacere proastă.

— Afacerile, doamnă mamă, a spus Buko, căruia vinul unguresc îi dăduse în mod vizibil curaj – sunt treaba mea, cu tot respectul. Eu merg la muncă, eu aduc de toate la castel. Munca mea îi hrănește și îi îmbracă pe toți. Eu îmi pun viața în primejdie, dacă din voia lui Dumnezeu voi păți vreodată ceva, o să vedeți ce rău o să vă fie! Atunci să nu vă mirați!

— Ia uitați-vă, a spus Formoza, proptindu-și mâinile în șolduri și întorcându-se spre raubritteri. Ia priviți numai cum se umflă în pene tinerelul acesta al meu! El mă hrănește și mă îmbracă, îmi vine să mor de râs! Frumos aș arăta dacă m-aș bizui numai pe el. Din fericire, aici la Bodak este o pivniță adâncă, iar în ea sunt cufere, și în cufere, ceea ce a pus acolo părintele tău, copile, și frații tăi, Dumnezeu să-i odihnească. Ei știau să aducă pradă acasă, știau să nu se facă de râs. Nu răpeau fiicele magnaților, ca niște nătărăi... Știau ce fac...

— Și eu știu ce fac! Domnul de la Stolz va plăti răscumpărarea...

— Nu mai spune! i-a retezat vorba Formoza. Biberstein? Să plătească? Ești un prost! O să-i pună cruce fetei, dar o să te înhațe pe tine ca să se răzbune. S-a mai întâmplat așa ceva și în Luzacia, ai știi și tu, dacă ai avea urechi să asculți! Ai ține minte ce a pățit Wolf Schlitter, când i-a făcut o figură asemănătoare lui Friedrich Biberstein, domnul de la Żarach. Cu ce monedă i-a plătit domnul de la Żarach.

— Am auzit, a spus indiferent Huon von Sagar. Vestea s-a răspândit până departe. Oamenii lui Biberstein l-au prins pe Wolf, l-au străpuns cu sulițele ca pe un animal, l-au castrat, i-au scos mațele. După aceea în Luzacia se spunea așa: i-a mers Lupului cât i-a mers, până a nimerit în Cornul Cerbului, atunci a văzut ce rău împunge...

— Domnule, domnule von Sagar, l-a întrerupt nerăbdător Buko – asta nu este nicio noutate pentru mine, Domnia Voastră ați auzit tot, știți tot, puteți tot. Poate că în loc să depănăm amintiri ar fi mai bine să ne arătați arta voastră medicală. Domnul Woldan geme de durere, Paszko Rymbaba sângerează din plin,

are toate oasele rupte, aşadar poate în loc să faceţi pe înţeleptul, mai bine ne preparaţi vreo pomadă? De ce aveţi atelier în turn? Numai ca să chemaţi diavolul?

— Ai grijă cu cine vorbeşti! s-a înfuriat Formoza, dar vrăjitorul a potolit-o cu un gest.

— În fond, se cuvine să-i alinăm pe cei care suferă, a spus el ridicându-se de la masă. Domnul Reinmar Hagenau binevoieşte să mă ajute?

— Firește. Reynevan s-a sculat şi el: E limpede, domnule von Sagar.

Au plecat împreună.

— Amândoi sunt vrăjitori, a mormăit în urma lor Buko. Cel bătrân şi cel tânăr. Lucrarea diavolului.

Atelierul vrăjitorului se afla în încăperea cea mai de sus şi, hotărât lucru, cea mai friguroasă din tot turnul, de la ale cărei ferestre, dacă nu ar fi fost deja întuneric, s-ar fi văzut cu siguranţă o mare parte din Valea Kłodzko. Aşa cum a apreciat cu ochi de cunoscător Reynevan, atelierul era dotat modern. Spre deosebire de magicienii şi alchimiştii mai vechi, cărora le plăcea să-şi transforme atelierele în depozite de fel de fel de gunoaie, vrăjitorii moderni preferau laboratoarele amenajate şi dotate în mod spartan – numai cu ceea ce era necesar. Pe lângă aspectul ordonat şi estetic, acest aranjament avea şi avantajul că uşura fuga. Alchimiştii moderni ameninţaţi de Inchiziţie trăiau conform principiului *omnia mea mecum porto*[1], fără să privească însă cu părere de rău în urmă la bunurile mobile abandonate. Magicienii şcolii tradiţionale îşi apărau până în ultima clipă crocodilii împăiaţi, dinţii de peşte uscaţi, homunculii, şerpii în spirt, bezoarele[2] şi mandragorele – şi sfârşeau pe rug.

[1] „Toate ale mele le duc cu mine", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Bile de păr şi resturi vegetale găsite uneori în tubul digestiv al rumegătoarelor.

Huon von Sagar a scos din dulap o butelcuță învelită în împletitură de paie și a umplut două pahărele cu un lichid rubiniu. Mirosea a miere și a vișine, fără îndoială că era lichior de vișine.

— Stai jos, Reinmar von Bielau, a spus Huon și i-a arătat un scaun. Să bem. Nu avem nimic de făcut. Am o rezervă mare de unsoare cu camfor pentru vânătăi, căci așa cum bănuiești, este un medicament foarte căutat la Bodak, mai bine decât acesta merge numai decoctul care vindecă mahmureala. Te-am invitat aici pentru că doream să stăm de vorbă.

Reynevan a privit în jur. Îi plăcea instrumentarul de alchimist al lui Huon, care încânta privirea cu ordinea și curățenia lui. Îi plăceau alambicul și atanorul[1], îi plăceau flacoanele de elixiruri și filtre frumos aliniate și prevăzute cu etichete. Dar cel mai mult l-au încântat cărțile.

Pe pupitru stătea deschis – se vedea că este citit – *Necronomicon* al lui Abdul Alhazred[2], Reynevan l-a recunoscut imediat, avea și el același exemplar la Oleśnica. Alături, pe masă stăteau alte grimoare vrăjitorești cunoscute – *Grand Grimoaire, Statutele Papei Onoriu, Clavicula Salomonis, Liber Yog-Sothothis, Lemegeton*, precum și *Picatrix*, cu a cărui cunoaștere se lăudase de curând Szarlej. Mai erau și alte tratate de medicină și de filosofie pe care le cunoștea: *Ars parva* a lui Galen, *Canon medicinae* a lui Avicenna, *Liber medicinalis ad Almansorum* a lui Razes, *Ekrabaddin* al lui Sabur ben Sahla, *Anathomia* lui Mondin da Luzzi, *Zoharul* cabaliștilor, *De principiis* a lui Origenes, *Confesiuni*, de Sfântul Augustin, *Summa...* a lui Toma de Aquino.

Și erau acolo, se înțelege, și opera magna ale științei alchimiei: *Liber lucis Mercuriorum* a lui Raymundus Lullus, *The mirrour of alchimie* de Roger Bacon, *Heptameronul* lui Pietro d'Abano, *Le livre des figures hiéroglyphiques* a lui Nicolas Flamel, *Azoth* al lui Basilius Valentinus, *Liber de secretis naturae* a lui Arnaud de

---

[1] Cuptor folosit în alchimie pentru a furniza o căldură uniformă și constantă.

[2] Este clară influența lui H.P. Lovecraft (n. a.).

Ville-Neuve, ba chiar și adevărate rarități: *Grimorium verum, De vermis mysteriis*[1], *Theosophia pneumatica, Liber Lunae* – ba chiar și vestitul *Dragon Roșu*.

— Sunt onorat, a spus Reynevan sorbind puțin din lichiorul de vișine, că vestitul Huon von Sagar a dorit să stea de vorbă cu mine. Pe care m-aș fi așteptat să-l găsesc oriunde, dar nu...

— Dar nu la castelul unor raubritteri, a încheiat Huon fraza. Ce să-i faci, așa a decis soarta. Aici am tot ce-mi place. E liniște, pace, lume puțină, Inchiziția cu siguranță a uitat de mine, a uitat și un anume distins Gunter von Schwarzburg, arhiepiscop de Magdeburg, cândva foarte pornit împotriva mea, ferm decis să mă răsplătească iute cu rugul pentru că am salvat țara de lăcuste. După cum vezi, am aici un atelier, mai experimentez câte puțin, mai scriu câte puțin... Uneori, ca să iau aer și să mă recreez, mai ies cu Buko la o expediție haiducească. În general...

Vrăjitorul a oftat greu.

— În general, se poate trăi.

Reynevan și-a înfrânat politicos curiozitatea, dar era clar că Huon era pus pe mărturisiri.

— Formoza – a strâmbat din buze – ai văzut și tu cum este: *exsiccatum est faenum, cecidit flos*[2]. Baba are cincizeci și cinci de ani, dar în loc să bolească, să se văicărească și să aibă grijă de grajdul popii, strigă mereu, iapa bătrână, s-o fut fără încetare, dimineața, seara, ziua, noaptea, în poziții din ce în ce mai ingenioase. Îmi distruge stomacul, cățeaua bătrână, și rinichii cu afrodiziace. Dar trebuie s-o mulțumesc pe babă. Dacă nu fac față în dormitor, îi pierd bunăvoința și atunci Buko mă alungă imediat de aici.

Reynevan nu a comentat nimic nici de astă dată. Vrăjitorul i-a aruncat o privire rapidă.

---

[1] Deși este folosită în câteva dintre povestirile lui Lovecraft și reprezintă un „canon bibliografic" al mitului Cthulhu, *De vermis...*, cu tot respectul, a fost inventat de Robert Bloch (n. a.).

[2] „Iarba se usucă, floarea cade", Isaia 40, 7.

— Deocamdată, a continuat, Buko Krossig mă respectă, dar ar fi o nesăbuință să-l subapreciez. Desigur, e un netot, dar în intențiile lui rele este uneori atât de ingenios și de întreprinzător, că te trec fiori. Acum, și în treaba asta cu tânăra Biberstein, are ceva în minte, de asta sunt convins. De aceea m-am hotărât să te ajut.

— Domnia Voastră? Pe mine? De ce?

— De ce, de ce. Pentru că nu-mi convine ca Jan Biberstein să înceapă un asediu aici, iar Inchiziția să dezgroape numele meu din arhive. Pentru că am auzit numai vorbe bune despre fratele dumitale. Pentru că nu mi-au plăcut liliecii pe care i-a trimis cineva împotriva dumitale și a tovarășilor dumitale în Pădurea Cisterciană. *Tandem* pentru că, Toledo *alma mater nostra est*[1], nu vreau să o sfârșești rău, confrate al meu întru arcane. Și poți să o sfârșești rău. De tânăra Biberstein te leagă ceva, nu poți să ascunzi asta, nu știu dacă este o afecțiune mai veche sau la prima vedere, dar știu că *amantes amentes*[2]. Pe drum ai fost cât pe-aici s-o răpești și să pornești cu ea în galop și ați fi pierit fără îndoială amândoi în Pădurea Neagră. Și acum la fel, când treburile se complică, ești gata s-o iei și să sari peste ziduri. Am greșit mult?

— Nu mult.

— Am spus – vrăjitorul a zâmbit din colțul gurii – *amantes amentes*. Da, da, viața este un adevărat Turn al Nebunilor. În paranteză, știi ce zi e astăzi? Mai degrabă, ce noapte?

— Nu tocmai. Mi s-au cam amestecat datele în cap...

— Datele sunt mai puțin importante, calendarele ne înșală. Mai important este că astăzi este echinocțiul de toamnă. *Aequinoctium autumnalis*.

S-a ridicat, a scos de sub masă o placă de stejar sculptată, aproape de doi coți lungime și puțin mai mult de un cot înălțime. A pus-o lângă ușă. A scos din dulap un urcior de lut, legat în piele de vițel, prevăzut cu o etichetă.

---

[1] „Este patria noastră", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Iubiții sunt nesăbuiți", în lb. latină, în original (n. red.).

— În vasul acesta păstrez suficientă unsoare, a spus. O mixtură preparată după rețete clasice. *Recipe*, după cum vezi e scrisă pe hârtiuță. *Solanum dulcamara, solanum niger*, aconit, cinci-degete, frunze de plop, sânge de liliac, cucută, mac roșu, portolac, țelină sălbatică... Singurul lucru pe care l-am schimbat este unsoarea. Am înlocuit untura topită provenind de la un copil nebotezat recomandată de *Grimorium Verum* cu ulei de floarea-soarelui. Este mai ieftin și mai durabil.

— Asta este..., Reynevan a înghițit în sec, este ceea ce cred eu?

— Nu închid niciodată ușile laboratorului, a spus vrăjitorul, ca și când nu ar fi auzit întrebarea, iar la ferestre, după cum vezi, nu sunt zăbrele. Unsoarea o las aici, pe masă. Cum se aplică știi cu siguranță. Te sfătuiesc să o aplici cu economie, produce efecte secundare.

— Dar este, în general... sigură?

— Nimic nu este sigur.

Huon von Sagar a ridicat din umeri.

— Nimic. Totul este teorie. Și așa cum spune unul dintre cunoscuții mei: *Grau, teurer Freund, ist alle Theorie.*[1]

— Dar eu...

— Reinmar, l-a întrerupt rece magicianul. Ai grijă. Ți-am povestit și ți-am arătat destul ca să fii bănuit de colaborare. Nu cere mai mult. Ei, a venit timpul. Luăm *unguentum* cu camfor, ca să ungem cucuiele luptătorilor noștri răniți. Luăm și acest extract de *papaver somniferum*... Atenuează durerea și adoarme... Somnul vindecă și alină, așa cum se spune: *qui dormit non peccat* – „cine doarme nu păcătuiește". Și nu deranjează... Ajută-mă, Reinmar.

Reynevan s-a ridicat în picioare, lovind neîndemânatic teancul de cărți, le-a prins repede, salvându-le de la cădere. A aranjat cartea din vârful teancului, pe care titlul o identifica drept *Bernardi*

---

[1] *Faust*, Partea I, scena cu ucenicul, cuvintele lui Mefistofel. Anacronism clar și la nivel lingvistic; limba germană standard a lui Goethe încă nu exista în secolul al XV-lea. Dar cine știe, poate că diavolul a vorbit întotdeauna germana standard? (n. a.)

Silvestri libri duo; quibus tituli Megacosmos et Microcosmos... Reynevan nu avea chef să citească mai departe, privirea lui a fost atrasă de un alt incunabul, cel care stătea dedesubt, de expresiile din care se compunea titlul. Și-a dat brusc seama că mai văzuse acele expresii. Mai exact, fragmente din ele. A dat la o parte destul de brusc cartea lui Bernard Silvestro. Și a oftat.

DOCTOR EVANGELICUS
SUPER OMNES EVANGELISTAS
JOANNES WICLEPH ANGLICUS
DE BLASPHEMIA DE APOSTASIA
DE SYMONIA
DE POTESTATE PAPAE
DE COMPOSITIONE HOMINIS[1]

Anglicus, nu *basilicus*, și-a spus. *Symonia*[2], nu *sanctimonia*. *Papa*[3], nu *papillae*. Hârtia arsă din Powojowice. Manuscrisul despre care Peterlin a poruncit să fie ars. Era John Wycliffe.

— Wycliffe, a repetat gândul, fără să vrea cu voce tare. Wycliffe care minte și spune adevărul. Ars, aruncat din mormânt...

— Poftim?

Huon von Sagar s-a întors cu cele două recipiente în mână.

— Pe cine au aruncat din mormânt?

— Nu au aruncat.

Reynevan era cu gândurile în altă parte.

— Îl vor arunca. Așa a spus prezicerea. John Wycliffe, *doctor evangelicus*. Mincinos, pentru că este eretic, dar în acel cântec goliard, este cel care spune adevărul. Înmormântat la Lutterworth,

---

[1] „Doctor evanghelic, mai presus de toți evangheliștii, Joannes Wicleph Anglicus, *Despre blasfemie, Despre apostazie, Despre simonie, Despre puterea papei, Despre compunerea [alcătuirea] omului*", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Simonie", în lb. latină, în original (n. red.).

[3] „Papă", în lb. latină, în original (n. red.).

în Anglia. Rămășițele lui vor fi dezgropate și arse, cenușa aruncată în râul Avon va pluti în mare. Se va întâmpla aceasta peste trei ani.

— Interesant, a spus grav Huon. Și ale prorociri? Soarta Europei? A lumii? A creștinătății?

— Îmi pare rău. Numai Wycliffe.

— Păcat. Dar mai bine puțin, decât nimic. Zici că îl vor arunca pe Wycliffe din mormânt? Peste trei ani? Să vedem dacă se poate profita de această informație... Ah... Scuze. Nu ar trebui să fac asta. În zilele noastre nu se pun astfel de întrebări. Wycliffe, Waldhausen, Hus, Jeroným, Joachym... Lecturi primejdioase, opinii primejdioase, nu puțini și-au pierdut viața din cauza asta...

Nu puțini, și-a spus Reynevan. *Așa este, nu puțini. Ei, Peterlin, Peterlin.*

— Ia vasele. Și să mergem.

Petrecăreții de la masă se distraseră între timp foarte bine, singurii care păreau treji erau Buko von Krossig și Szarlej. Continuaseră să înfulece, căci de la bucătărie se adusese felul al doilea, cârnat de mistreț fiert în bere, cârnat afumat din carne tocată de vită, măruntaie de Westfalia și multă pâine.

Huon von Sagar a uns vânătăile și cucuiele, Reynevan a schimbat bandajele lui Woldan din Osiny. Capul umflat al lui Woldan, eliberat de bandaje, a produs o veselie generală și zgomotoasă. Chiar și pe Woldan, mai mult decât rana îl preocupau coiful și viziera alungită pe care le lăsase în pădure și care costau patru grivne. La observația că oricum coiful era distrus, a răspuns că s-ar fi putut repara.

Woldan a fost singurul care a băut elixir de mac. Buko a gustat, apoi a vărsat decoctul pe podeaua acoperită cu paie și l-a înjurat pe Huon pentru acel „căcat amar". Ceilalți i-au urmat exemplul. Astfel, planul de a-i adormi pe raubritteri se spulberase.

Nici Formoza von Krossig nu făcuse economie la vinul unguresc și la mied, ceea ce se vedea din roșeața obrajilor și din vorbirea deja nedeslușită. Când s-au întors Reynevan și Huon, Formoza a încetat să mai arunce priviri seducătoare în direcția lui Weyrach

și Szarlej, în schimb, a început să se ocupe de Nicolette, care, după ce mâncase ceva, ședea cu capul aplecat.

— E o bucățică bună, a spus Formoza, evaluând-o pe fată din priviri. Nu seamănă cu neamul Biberstein. Subțirică, fundul mic, iar de când Bibersteinii s-au corcit cu Pogorzelii, fetele lor au curul mare. Femeile din neamul Pogorzel au nasul coroiat, dar asta are nasul drept. Este înaltă, ce e drept, așa sunt cele din neamul Sędkowic, iar Sędkowic și Biberstein sunt înrudiți. Dar femeile din neamul Sędkowic au ochii negri, însă asta are ochi albaștri...

Nicolette a lăsat capul în jos, buzele îi tremurau. Reynevan a strâns din dinți și a încleștat pumnii.

— La dracu'!

Buko a aruncat pe masă o coastă roasă.

— Ce, e iapă, ca s-o cercetezi așa?

— Gura! O cercetez fiindcă vreau s-o cercetez! Iar dacă găsesc ceva de mirare, atunci mă mir. De pildă, că nu este așa tinerică, are optsprezece ani. Atunci mă întreb de curiozitate, de ce nu e măritată? Poate are neajunsuri?

— Și ce-mi pasă mie de neajunsurile ei? Trebuie să mă însor cu ea sau cum?

— Nu e o idee rea, Huon von Sagar a ridicat privirile de la cupă. Însoară-te cu ea Buko, *raptus puellae*[1] este o fărădelege mult mai mică față de răpirea pentru răscumpărare. Poate că domnul de la Stolz te iartă și îți trece cu vederea, dacă îi cădeți în genunchi la picioare tu și logodnica ta. O să-i vină greu să-și tragă ginerele pe roată.

— Fiule?

Formoza zâmbea ca Muma Pădurii.

— Ce zici de asta?

Buko s-a uitat mai întâi la ea, apoi la vrăjitor, cu ochi reci și răi. A tăcut mult timp, jucându-se cu paharul. Forma caracteristică a vasului îi trăda originea, nu lăsau nicio îndoială scenele gravate pe margine, ilustrând viața Sfântului Adalbert. Era o cupă

[1] „Răpirea unei fecioare", în lb. latină, în original (n. red.).

pentru mesă, jefuită în timpul vestitului atac din ziua de Rusalii împotriva curatorului colegiului din Głogów.

— Zic că vă îndemn să faceți la fel, a rostit printre dinți raubritterul: să vă însurați cu ea, domnule von Sagar. Dar nu puteți, pentru că sunteți preot. Dar poate că vă eliberează de celibat diavolul pe care îl slujiți.

— Eu pot să mă însor cu ea, a spus pe neașteptate Paszko Rymbaba, îmbujorat de vin. Mi-ar fi bună.

Tassilo și Wittram au pufnit, Woldan a chicotit. Notker Weyrach a privit grav. Aparent.

— Sigur că da, a spus el zeflemitor. Însoară-te, Paszko. E un lucru bun să fii înrudit cu Biberstein.

— Ei, na, a râgâit Paszko. Dar ce, eu sunt mai prejos? Rymababa *sum*! Fiul lui Pakosław, nepotul lui Pakosław. Pe când noi eram stăpâni în Polonia mare și în Silezia, Bilbersteinii din Luzacia încă ședeau printre castori în noroi, cojeau scoarța copacilor și nu spuneau nici mee! nici beee! în vorbire omenească. Pfui, mă însor cu ea și gata, că doar o singură dată moare capra. Dar trebuie să mergem călare până la tatăl meu. Nu se poate fără binecuvântarea tatălui...

— Are și cine să vă căsătorească, a continuat să-l ia în zeflemea Weyrach. Aud că domnul von Sagar este preot. Poate să vă căsătorească imediat. Așa este?

Vrăjitorul nici nu s-a uitat la el, aparent interesant numai de măruntaiele de Westfalia.

— Se cuvine să o întrebăm mai întâi pe principala interesată, a spus în cele din urmă. *Marimonium inter invitos non contrahitur* – „căsătoria necesită acordul ambilor nupturienți"[1].

— Cea interesată tace, a pufnit Weyrach, iar *qui tacet, consentit* – „cine tace este de acord". Și putem să-i mai întrebăm și pe alții, de ce nu? Ei, Tassilo? Nu ai chef de o mică însurătoare? Sau poate tu, Kuno? Woldan? A, dar Domnia Ta, Szarlej, de ce ești

[1] *Nupturient* – în dreptul roman, persoana care urma să încheie o căsătorie.

așa de tăcut? Dacă îi întrebăm pe toți, atunci să fie toți! Cine mai dorește să devină – îmi cer scuze pentru întrebare – nupturient?

— Dar poate chiar Domnia Voastră? a înclinat din cap Formoza von Krossig. Ce ziceți? Domnule Notker? După cum văd, v-a cam venit timpul. Nu o vreți de nevastă? Nu v-ar prinde bine?

— Ba da, și încă cum, a zâmbit pofticios raubritterul. Dar căsătoria este mormântul iubirii. De aceea optez pentru ideea să o futem în mod normal cu toții.

— După câte văd este momentul ca doamnele să plece de la masă, ca să nu-i stânjenească pe bărbați în glumele și distracțiile lor. Haide, fetițo, aici nu e nimic pentru tine.

Nicolette s-a ridicat ascultătoare, a pornit ca la tăiere, adusă de umeri, cu capul aplecat mult în jos, buzele îi tremurau, ochii îi străluceau de lacrimi.

Totul a fost numai o aparență, își spunea Reynevan, încleștând pumnii sub masă. *Toată îndrăzneala ei, toată vigoarea, toată fermitatea erau numai o aparență, o prefăcătorie. Cât este de slab, de fragil și de vulnerabil sexul ei, cât de mult se bizuie pe noi, pe bărbați. Cât de mult depind de noi. Ca să nu spunem cât de neputincioase sunt.*

— Huon, i-a aruncat Formoza din ușă. Să nu mă faci să te aștept prea mult.

— Vin imediat.

Vrăjitorul s-a ridicat.

— Sunt obosit, m-a epuizat prea mult fuga prostească prin pădure ca să mai pot asculta convorbiri idioate. Le doresc domnilor noapte bună.

Buko von Krossig a scuipat sub masă.

Plecarea vrăjitorului și a femeilor a dat semnalul pentru o petrecere și mai zgomotoasă și o beție și mai înverșunată. *Comitiva* a cerut cu glas tare mai mult vin, fetele care aduceau urcioarele au încasat porția prescrisă de palme peste fund, plesnituri, ciupituri și mușcături, alergau la bucătărie roșii la față și gâfâind.

— După cârnat se bea zdravăn!

— Așa să fie!

— Sănătate!

— Să fie!

Paszko Rymbaba și Kuno Wittram s-au luat în brațe și au început să cânte. Weyrach și Tassilo de Tresckow s-au alăturat și ei corului.

Meum est propositum in taberna mori
ut sint vina proxima morientis ori;
Tunc cantabunt letius angelorum chori;
Sit Deus propitius huic potatori![1]

„Predestinarea mea este să-mi sfârșesc viața în cârciumă
Ridică la gură cana, toarnă vin, băiete,
Ca să spună îngerii ce stau aliniați:
«Să-i dea Domnul bețivanului odihna raiului!»"

Buko von Krossig făcea urât la băutură. Cu fiecare pahar era, în mod paradoxal, tot mai treaz, din toast în toast era tot mai mohorât și mai încruntat și – din nou paradoxal – mai palid. Ședea îmbufnat, strângând în mână paharul de liturghie și nu-l scăpa din ochii mijiți pe Szarlej.

Kuno Wittram a izbit cu cana în masă, Notker Weyrach cu mânerul stiletului. Woldan din Osiny își clătina capul bandajat și bolborosea ceva. Rymbaba și de Tresckow răcneau.

Bibit hera, bibit herus,
bibit miles, bibit clerus,
bibit ille, bibit illa,
bibit servus cum ancilla,
bibit velox, bibit piger,
bibit albus, bibit niger...

---

[1] Poem de Walter Map (denumit, conform altor surse, „Arhipoetul"); traducerea în limba poloneză a fragmentului de Edward Porębowicz, în *Wielka literatura powszechna*, ediția Trzaski, Evert și Michalski, Varșovia, 1933 (n. a.).

„Bea și doamna, bea și domnul,
Bea și prințul, cavalerul,
Bea și ăsta, bea și ăla,
Beau argatul, slujitoarea
Bea vioi sau bea apatic,
Bea cel alb și bea cel negru..."

— Hop! Hop!

— Buko, frățioare!

Paszko s-a răsucit și l-a luat pe după gât pe Buko, udându-l cu mustățile.

— Bem pentru tine! Să ne veselim! La naiba, asta e logodna mea cu tânăra Biberstein! Om m-am făcut! Și, pe onoarea mea, am să vă invit la nuntă și curând și la botez, atunci să vedeți chef!

Ei, vivat, vivat! pula mi se scoală
Cuibărindu-se cu drag în poală...[1]

— Fii cu băgare de seamă, i-a sâsâit Szarlej lui Reynevan, profitând impecabil de ocazie. Se pare că va trebui să o întindem.

— Știu, a răspuns în șoaptă Reynevan. În caz de ceva, ia-ți picioarele la spinare împreună cu Samson. Nu mă așteptați pe mine... Trebuie să mă duc după fată... În turn...

Buko l-a împins pe Rymbaba, dar Paszko nu s-a lăsat.

— Nu fi supărat, Buko! Ei, doamna Formoza a avut dreptate, ai făcut o prostie când ai răpit-o pe fiica lui Biberstein. Dar eu te-am scăpat de necaz. Acum este logodnica mea, curând voi fi însurat și treaba s-a rezolvat! Ha, ha, uite că am făcut și versuri, ca un poet. Buko! Să bem! Să ne veselim, hop, hop! *Ei, vivat, vivat! pula mi se scoală...*

Buko l-a împins la o parte.

---

[1] Cântec de alcov de Franciszek Ksawery Woyna, șambelan al regelui Stasio (a doua jumătate a secolului al XVIII-lea), *apud* Trembecki ș.a., KAW, Białystok, 1982 (n. a.).

— Te cunosc, i-a spus el lui Szarlej. Încă de la Kromolin mi s-a părut, acum sunt sigur și de loc, și de timp. Deși atunci aveai pe tine veșmântul franciscanilor, îți cunosc mutra, mi-am amintit de cum te-am văzut. În piața din Wrocław, anul '418, în lunea aceea de pomină din luna iulie.

Szarlej nu a răspuns, privindu-l îndrăzneț pe raubritter drept în ochi. Buko a răsucit în mână cupa de liturghie.

— Iar tu – s-a întors cu privirile rele spre Reynevan –, tu, Hagenau, sau cum te-o chema de adevărat, dracu' știe cine ești, poate că tot un bastard de călugăr sau preot, poate că domnul Jan Biberstein te-a aruncat în turnul din Stolz tot pentru răzmeriță și răscoală. Te-am bănuit tot drumul. Am văzut cum te uiți la fată, m-am gândit că pândești ocazia ca să te răzbuni pe Biberstein, s-o lovești în coaste pe fiică-sa. Ei, dar răzbunarea te privește, pe mine mă interesează cele cinci sute de grivne ale mele, am stat cu ochii pe tine, până să-ți faci tu mendrele, nu ți-ai mai fi găsit capul pe umeri.

— Dar acum, a rostit raubritterul printre dinți, mă uit la mutra ta și mă întreb – nu cumva m-am înșelat? Poate că nu o pândeai deloc și este vorba de sentimente? Poate vrei s-o salvezi, să o răpești din mâinile mele? Așa mă gândesc și crește fierea în mine când mă gândesc că îl crezi pe Buko von Krossig așa de nătăfleț. Și îmi vine să-ți tai gâtul! Dar mă stăpânesc. Deocamdată.

— Poate că – în vocea lui Szarlej era un calm absolut. Poate că am putea termina pentru astăzi? Ziua a fost bogată în atracții obositoare, toți simt aceasta în oase, iată, vă rog să priviți, domnul Woldan a adormit deja cu nasul în sos. Propun să amânăm continuarea discuției *ad cras*[1].

— Nu se va amâna nimic *ad cras*, a mârâit Buko. Eu voi anunța sfârșitul banchetului, atunci când va veni. Acum bea, fiu de călugăr, bastardule, când ți se toarnă! Și bea și tu, Hagenau! Știți ceva, poate că asta este ultima dată când beți. Până în Ungaria drumul

[1] „Până mâine", în lb. latină, în original (n. red.).

este lung și primejdios. Cine știe dacă mai ajungeți? Doar așa se spune: omul nu știe dimineața ce i se va întâmpla până seara.

— Cu atât mai mult, a adăugat mușcător Notker Weyrach, că domnul Biberstein a trimis cu siguranță călăreți pe drumuri. Probabil că este foarte furios pe cei care i-au răpit fiica.

— Nu ați fost atenți la ce v-am spus? a behăit Paszko Rymbaba. Biberstein nu mai contează. Doar mă însor cu fiica lui. Doar...

— Taci, l-a întrerupt Weyrach. Ești beat. Am găsit împreună cu Buko o rezolvare mai bună, o rezolvare mai bună și mai simplă a problemei cu Biberstein. Așa că mai slăbește-ne cu însurătoarea ta. Este absolut inutilă.

— Dar îmi place de ea... logodna... mersul în camera nupțială... *Ei, vivat, vivat, pula mi se...*

— Ține-ți gura!

Szarlej și-a desprins privirile de ochii lui Buko și s-a uitat la de Tresckow.

— Dar Domnia Voastră, domnule Tassilo, a întrebat el calm, lăudați planul tovarășilor voștri? Îl considerați bun?

— Da, a răspuns după o clipă de tăcere de Tresckow. Oricât mi-ar părea de rău, așa îl consider. Dar așa e viața. E ghinionul vostru că vă potriviți așa de bine în acest puzzle.

— Foarte bine, foarte bine, s-a băgat în vorbă Buko von Krossig. Și încă ce bine! Dintre cei care au luat parte la atac, cel mai ușor de recunoscut sunt cei care nu au avut coifuri. Domnul Szarlej. Domnul Hagenau, care a mânat cu atâta iscusință trăsura răpită! Iar slujitorul vostru Strâmbă-Lemne este dintre aceia care nu pot fi uitați. Vor recunoaște această mutră, ha, chiar dacă zace lângă cadavru. Căci toți, în treacăt fie spus, vor fi recunoscuți ca stârvuri. Și se va vedea cine a atacat convoiul. Cine a răpit-o pe tânăra Biberstein...

— Și cine a omorât-o? a terminat calm fraza Szarlej.

— Și a siluit-o, a zâmbit libidinos Weyrach. Să nu uităm de siluire.

Reynevan s-a ridicat de pe bancă, dar s-a așezat imediat la loc, sufocat de brațul greu al lui de Tresckow. În același moment,

Kuno Wittram l-a înşfăcat pe Szarlej de umăr, iar Buko i-a lipit demeritului stiletul de gât.

— E frumos ce faceţi? a bâiguit Rymbaba. Ei atunci ne-au salvat...

— Aşa trebuie, i-a tăiat vorba Weyrach. Ia sabia.

Pe gâtul lui Szarlej curgea un fir subţire de sânge de sub tăişul stiletului. Cu toate acestea, vocea lui Szarlej era calmă.

— N-o să vă reuşească planul. Nimeni n-o să vă creadă.

— Ba o să ne creadă, o să ne creadă, l-a asigurat Weyrach. Ai fi mirat să afli ce pot crede oamenii.

— Biberstein nu se va lăsa scos în câmp. Vă riscaţi capetele.

— Ce tot vrei să mă sperii, fecior de călugăr?

Buko s-a aplecat deasupra lui Szarlej.

— Când chiar ţie nu-ţi este dat să mai vezi zorile? Spui că Biberstein n-o să creadă? Poate. Îmi risc capul? Voia Domnului. Dar vouă tot vă tai gâturile. Măcar pentru *gaudium*, cum spune Sagar, fiul de curvă. Pe tine, Hagenau, te ucid chiar şi numai ca să-i fac în ciudă lui Sagar, pentru că eşti confratele lui, tot vrăjitor. Iar în ce te priveşte, Szarlej, să spunem că se numeşte dreptate. Istorică. Pentru Wrocław, anul '418. Alte căpetenii ale răscoalei şi-au dat capul călăului în piaţa din Wrocław, tu îl vei da în Bodak. Bastardule!

— Îmi spui bastard pentru a doua oară, Buko.

— Îţi spun şi pentru a treia oară. Bastardule! Şi ce ai să-mi faci?

Szarlej nu a apucat să răspundă. Uşa s-a deschis cu zgomot şi a intrat Hubercik. Mai exact, a intrat Samson al Mierii. Căruia îi deschisese uşa Hubercik.

În liniştea desăvârşită, în care se auzea hohotul unui huhurez zburând în jurul turnului, Samson l-a ridicat mai sus pe slujitorul pe care îl ţinea de guler şi de pantaloni. Şi l-a aruncat la picioarele lui Buko.

— Individul acesta – a rostit în liniştea încăperii Samson – a încercat să mă sugrume în grajd cu frâul. Spune că din ordinul stăpânului, domnule von Krossig. Binevoieşte domnul să-mi explice?

Buko nu binevoia.

— Ucideți-l! a urlat. Ucideți-l pe feciorul de curvă! Ardeți-l!

Printr-o mișcare de șarpe, Szarlej s-a eliberat din strânsoarea lui Wittram, l-a lovit cu cotul în gât pe de Tresckow. Tassilo a horcăit și i-a dat drumul lui Reynevan, care l-a lovit cu o precizie medicală pe Rymbaba în șoldul rănit, exact în locul dureros. Paszko a urlat și s-a frânt în două. Szarlej a ajuns la Buko, l-a lovit puternic în fluierul piciorului. Buko a căzut în genunchi. Mai departe Reynevan nu a văzut ce s-a întâmplat, căci Tassilo de Tresckow l-a lovit zdravăn în gât și l-a aruncat pe masă. A ghicit însă după zgomotul bufniturii, după scrâșnetul nasului rupt și după urlet.

— Să nu mă mai faci niciodată bastard, Krossig, a auzit glasul limpede al demeritului.

De Tresckow s-a repezit la Szarlej, Reynevan a vrut să-i sară în ajutor, dar nu a apucat – Rymbaba, schimonosit de durere, l-a înhățat de la spate și l-a îndoit în jos. Weyrach și Kuno Wittram s-au aruncat pe Samson; uriașul a înșfăcat banca, l-a lovit cu ea pe Weyrach în piept, l-a împuns pe Kuno, i-a răsturnat pe amândoi învârtind banca. Văzând că Reynevan se zvârcolește și se zbate în strânsoarea de urs a lui Rymbaba, a făcut un salt și l-a lovit cu palma desfăcută peste ureche. Paszko a străbătut toată lățimea sălii mergând într-o parte și s-a izbit cu fruntea de cămin. Reynevan a luat de pe masă un butoiaș de tablă și l-a izbit cu zgomot pe Notker Weyrach, care se căznea să se ridice.

— Fata, Reynevan! a strigat Szarlej. Fugi!

Buko von Krossig s-a ridicat de pe podea, urlând și împroșcând din belșug sânge din nasul spart. A smuls de pe perete o secure și a aruncat-o în Szarlej, demeritul s-a lăsat pe vine rapid, securea s-a frecat de umărul lui și l-a nimerit pe Woldan din Osiny, care tocmai se trezise și se ridica de la masă complet dezorientat. Woldan a zburat în spate, s-a izbit cu umerii de tapiseria flamandă, a alunecat în jos de-a lungul ei, s-a așezat și capul i-a căzut peste mânerul care îi ieșea din piept.

Buko a răcnit și mai tare și s-a repezit la Szarlej cu mâinile goale, ca un uliu cu aripile desfăcute. Szarlej l-a oprit cu un braț

întins, cu cealaltă mână l-a izbit în nasul spart. Buko a scos un răcnet și a căzut în genunchi.

De Tresckow a sărit pe Szarlej, pe Tresckow a sărit Kuno Wittram, pe Wittram – Samson, pe ei – Weyrach, peste ei – Buko plin de sânge, peste toți a sărit Hubercik. S-au rostogolit cu toții pe pardoseală, alcătuind un fel de imagine a lui Laocoon cu rudele cele mai apropiate.[1] Reynevan nu a mai văzut asta. Alerga din răsputeri pe scările abrupte ale turnului.

A găsit-o în fața unei uși scunde, într-un loc luminat de o torță înfiptă într-un suport de fier. Nu părea deloc surprinsă. Arăta exact ca și când l-ar fi așteptat.

— Nicolette...

— Aucassin.

— Vin să...

Nu a mai apucat să-i povestească de ce venise. O lovitură zdravănă l-a doborât la pământ. S-a rezemat în coate. A mai încasat una și a căzut.

— Eu îmi deschid inima în fața ta – a scrâșnit stând cu picioarele desfăcute deasupra lui Paszko Rymbaba. Eu îmi deschid inima, iar tu mă lovești în șold? În șodul rănit? Șarpe ce ești!

— Hei, tu! Uriașule!

Paszko s-a întors. Și a zâmbit larg și fericit văzând-o pe Katarzyna Biberstein, tânăra care îi plăcuse, cu care, așa cum credea el, era deja logodit și cu care se și vedea în visurile lui îmbrățișat în patul matrimonial. Dar, după cum s-a văzut, visurile lui erau exagerate.

Viitoarea logodnică l-a lovit scurt cu pumnul în ochi. Paszko și-a dus mâna la față. Ca să aibă mai multă libertate de mișcare, fata și-a ridicat *cotehardie* și l-a lovit zdravăn cu gheata între picioare. Viitorul logodnic s-a chircit, a inspirat aer șuierând, apoi a urlat sălbatic și a căzut în genunchi, strângându-și cu ambele

[1] Referire la grupul statuar grec *Laocoon și fiii săi* (secolul I î.H.), expus în Muzeul Pio Clementin (parte a Musei Vaticani) (n. red.).

mâini podoabele bărbăteşti. Nicolette şi-a ridicat fusta şi mai sus, arătându-şi picioarele zvelte, l-a lovit dintr-un salt cu piciorul în cap, s-a răsucit şi l-a izbit şi în piept. Paszko Rymbaba s-a rostogolit pe scara în spirală, făcând tumbe pe trepte.

Reynevan s-a ridicat în genunchi. Nicolette stătea în faţa lui calmă, nici măcar nu gâfâia, numai bustul i se ridica puţin şi doar ochii, arzând ca ai unei pantere, îi trădau emoţia. *S-a prefăcut*, îşi spunea Reynevan, *doar s-a prefăcut că este speriată şi sfioasă. I-a păcălit pe toţi, inclusiv pe mine.*

— Acum ce facem, Aucassin?

— Sus. Repede, Nicolette.

A luat-o la fugă alergând ca o căprioară, abia se putea ţine după ea. *Va trebui ca opiniile referitoare la slăbiciunea sexului ei să fie supuse unei verificări atente*, îşi spunea Reynevan.

Paszko Rymbaba s-a rostogolit până la baza scării, a ajuns cu avânt în sală, chiar în mijloc, aproape sub masă. A rămas culcat câteva clipe, trăgând aer în piept cu gura căscată ca un crap scos cu năvodul din apă, apoi a gemut, a icnit, a dat din cap ţinându-se de organele genitale. După care s-a aşezat.

În sală nu era nimeni, dacă nu punem la socoteală cadavrul lui Woldan cu securea înfiptă în piept. Şi pe Hubercik care stătea chircit de durere, lipindu-şi de burtă mâna vizibil ruptă. Slujitorul a întâlnit privirea lui Rymbaba, a arătat cu capul spre uşa care dădea în curte. Inutil, căci Paszko auzise mai înainte hărmălaia, strigătele, tropotele regulate care veneau de acolo.

O slujitoare şi un argat au aruncat uimiţi o privire în sală, aşa cum spune refrenul: *servus cum ancilla*. Au fugit imediat de cum s-a uitat la ei. Paszko s-a ridicat, a înjurat murdar, a smuls de pe perete o bardă cu mâner înnegrit, plin de găuri de carii. O clipă s-a zbătut între două gânduri. Deşi fierbea de o dorinţă rea de a se răzbuna pe prefăcuta tânără Biberstein, raţiunea îi spunea că trebuie să ajute *comitiva*.

Tânăra Biberstein nu va scăpa de răzbunare, îşi spunea el, *nu are cum să fugă din turn. Deocamdată*, şi-a zis el simţind cum i se

umflă ouăle, *îi voi arăta numai un dispreț superior. Mai întâi vor plăti ceilalți.*

— Așteptați, voi, mama voastră! a răcnit Rymbaba, șchiopătând spre ieșirea în curte unde se auzea zgomotul luptei. Vă arăt eu vouă!

Ușa turnului zbârnâia sub loviturile năprasnice. Szarlej a înjurat.

— Mai repede! a strigat. Samson!

Samson al Mierii a scos din grajd doi cai înșeuați. A răcnit înfricoșător la argatul care a sărit de sub tavan. Argatul a luat-o la fugă cât îl țineau picioarele.

— Ușa asta nu mai rezistă mult.

Szarlej a alergat în jos pe treptele de piatră, a luat frâiele de la el.

— Poarta, repede!

Samson vedea și el că ușa, care reușise să-i apere de Buko și de tovarășii acestuia, plesnise, și din ea mai căzuse încă o scândură. Fierul scrâșnea pe zid și pe metal, era clar că raubritterii turbați de furie încercau să scoată balamalele. Într-adevăr, nu era timp de pierdut. Samson a privit în jur. Poarta era proptită cu o bârnă, asigurată în plus și cu lacăt uriaș. Din trei sărituri, uriașul a ajuns la o grămadă de lemne de foc, a smuls dintr-un butuc un topor mare de tâmplărie, din alte trei salturi a fost lângă poartă. A icnit, a ridicat toporul și a izbit cu putere cu tăișul în lacăt.

— Mai tare! a țipat Szarlej, privind la ușa care zbura deja în toate părțile. Dă mai tare!

Samson a dat mai tare. Așa de tare, că s-a zguduit toată poarta și ghereta de pază de deasupra ei. Lacătul, probabil produs la Nürnberg, nu a cedat, dar scoabele care țineau bârna au ieșit pe jumătate din zid.

— Încă o dată! Acum!

Sub următoarea lovitură, lacătul de Nürnberg a pocnit, scoabele au ieșit, bârna a căzut cu zgomot.

— La subțiori.

Reynevan a luat pe degete unsoare din urciorul de lut, şi-a tras cămaşa de pe umeri şi i-a arătat cum trebuie să o aplice.

— Unge-te la subţiori. Şi pe gât, uite aşa. Mai mult, mai mult... Freacă bine... Repede, Nicolette. Nu avem prea mult timp.

Fata s-a uitat o clipă la el, în privirile ei se amesteca uimirea cu neîncrederea. Dar nu a rostit niciun cuvânt, a luat unsoarea. Reynevan a tras banca de lemn în mijlocul încăperii. A deschis larg fereastra, în atelierul vrăjitorului a pătruns aerul rece. Nicolette a tresărit.

— Nu te apropia de fereastră, a oprit-o Reynevan. Mai bine... nu privi în jos.

— Aucassin, s-a uitat la el. Înţeleg că luptăm să ne salvăm viaţa. Dar chiar ştii ce faci?

— Aşază-te călare pe bancă, te rog. Timpul ne presează. Aşază-te în spatele meu.

— Prefer în faţa ta. Strânge-mă de mijloc. Strânge-mă tare. Mai tare...

Era fierbinte. Mirosea a obligeană şi a mentă, parfumul nu fusese acoperit nici măcar de aroma specifică a mixturii lui Huon.

— Eşti gata?

— Sunt gata. N-o să-mi dai drumul? N-o să mă laşi să cad?

— Mai degrabă pier.

— Să nu pieri, a oftat Nicolette, întorcând capul, iar buzele lor s-au atins în treacăt. Te rog să nu pieri. Să trăieşti. Rosteşte vraja.

Weh, weh, Windchen
Zum Fenster hinaus
In omnem ventum!
Zdup de la fereastră
Nimic să n-atingi![1]

[1] Am îmbogăţit descântecele cu acest distih amuzant „absolut silezian", preluat din poezia lui Stanisław Wasylewski exact cu acest titlu: *Fik z okna*, din vol. *Baśnie polskie* (*Poezii poloneze*, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1968) (n. a.).

Banca a sărit și s-a încordat sub ei ca un cal nărăvaș. Cu toată stăpânirea ei de sine, Nicolette nu a reușit să-și înăbușe un strigăt de spaimă – ce e drept, nici Reynevan nu a reușit. Banca s-a ridicat de trei picioare în sus, s-a rotit ca un bârzăun turbat, atelierul lui Huon le-a pierit din fața ochilor. Nicolette și-a înfipt degetele în mâinile lui Reynevan care o îmbrățișau strâns, a țipat, dar Reynevan ar fi putut jura că mai mult de plăcere, decât de spaimă.

Banca a zburat drept pe fereastră în noaptea rece și neagră. Și imediat a pornit abrupt în jos.

— Ține-te bine! a strigat Reynevan.

Forța aerului i-a îndesat cuvintele înapoi în gât.

— Țineeee-teeee!

— Tu să te ții! O, Isuuuuseeee!

— Aaaaaa-aaaaa!

Lacătul de Nürnberg a cedat, bârna a căzut cu zgomot. În același moment a zburat cu un trosnet puternic și ușa care dădea în turn, raubritterii s-au împrăștiat pe scările de piatră, toți înarmați și furioși, atât de însetați de sânge, încât Buko von Krossig, care era primul, s-a împiedicat de trepte și a căzut direct în grămada de bălegar. Ceilalți s-au repezit la Szarlej și la Samson. Samson răgea ca un bivol, respingându-i pe atacatori cu lovituri sălbatice de secure, Szarlej, tot urlând, făcea gol în jurul lui cu o halebardă găsită lângă poartă. Dar superioritatea numerică – și a forței de luptă – era de partea raubritterilor. Dând înapoi în fața împunsăturilor mușcătoare și a tăișurilor ascuțite ale săbiilor, Samson și Szarlej se retrăgeau.

Până în momentul când au simțit în spate zidul.

Și atunci a sosit în zbor Reynevan.

Văzând cum lespezile din curte se apropie tot mai mult, Reynevan a țipat; a țipat și Nicolette. Țipătul, modulat de vântul sufocant într-un urlet înfricoșător, a avut efecte mult mai bune decât lupta în sine. În afară de Kuno Wittram, care tocmai atunci

se uita în sus, niciunul dintre călăreți nu a văzut banca zburătoare. Dar urletul a avut un efect psihologic înspăimântător. Weyrach a căzut în patru labe, Rymbaba a înjurat, s-a rostogolit și s-a întins la pământ; alături de el s-a prăbușit Tassilo de Tresckow, leșinat, singura victimă a atacului aerian – banca zburând în picaj l-a aruncat la pământ, lovindu-l în ceafă. Kuno Wittram și-a făcut cruce și s-a târât sub o căruță cu fân. Buko von Krossig s-a ghemuit la pământ când tivul hainei Nicolettei l-a plesnit peste ureche. Banca s-a ridicat brusc în sus, acompaniată de un al doilea strigăt, încă și mai răsunător al piloților. Notker Weyrach se uita cu gura căscată la zburători, dar a avut noroc și l-a zărit în ultima clipă cu coada ochiului pe Szarlej, evitând lovitura de halebardă.

Samson a aruncat securea, a apucat un cal de căpăstru și voia să-l apuce și pe al doilea. Buko a făcut un salt și l-a împuns cu pumnalul. Samson s-a ferit, dar nu suficient de repede. Pumnalul i-a sfâșiat mâneca. Și brațul. Buko nu a apucat să mai lovească a doua oară. A primit un pumn în gură și s-a prăbușit sub poartă.

Samson al Mierii și-a pipăit brațul, s-a uitat la palma însângerată.

— Ei, acum – a spus el rar și tare –, acum chiar că m-am supărat.

S-a apropiat de Szarlej și de Weyrach care se luptau cu halebarda. Și l-a izbit pe Weyrach în piept cu atâta forță, că bătrânul raubritter s-a transformat într-un țap impresionant. Pazko Rymbaba a ridicat barda cu gând să lovească, Samson s-a răsucit, i-a aruncat o privire. Paszko s-a dat repede înapoi doi pași.

Szarlej a prins caii, Samson i-a smuls unui paznic de la poartă scutul rotund de metal forjat.

— Pe ei! a răcnit Buko, ridicând sabia scăpată de Wittram. Weyrach! Kuno! Paszko! Pe ei! O, Hristoase...

Văzuse ce făcea Samson. Samson luase scutul și îl ținea ca un discobol și tot ca un discobol s-a învârtit de câteva ori în loc. Scutul a țâșnit din mâna lui ca dintr-o balistă, l-a ratat cu puțin pe Weyrach, a străbătut șuierând toată curtea și s-a izbit de contrafortul zidului, sfărâmându-l. Weyrach a înghițit în sec. Samson a smuls alt scut.

— Hristoase, a icnit Buko, văzând că uriașul începe din nou să se rotească. La adăpost!

— Pe țâțele Sfintei Agata! Să se salveze cine poate!

Raubriterii au luat-o la fugă, fiecare în altă parte, căci nu puteau să prevadă încotro va arunca Samson. Rymbaba s-a închis în grajd, Weyrach s-a ascuns în spatele grămezii de lemne de foc. Kuno Wittram s-a strecurat sub o căruță, Tassilo de Tresckow, care tocmai își recăpătase cunoștința, s-a întins din nou la pământ. Buko von Krossig a smuls în fugă din manechinul pentru antrenamente scutul lung, demodat și și-a acoperit cu el spatele.

Samson încheiase răsucirea în loc pe un picior, într-o poziție clasică demnă de dalta lui Myron sau Fidias. Scutul aruncat a pornit șuierând spre țintă și s-a izbit cu zgomot de scutul din spatele lui Krossig. Impactul l-a aruncat pe raubritter la o distanță de cel puțin zece picioare și l-ar fi aruncat și mai departe dacă nu ar fi fost zidul. O clipă părea că l-a strivit pe Buko și l-a împrăștiat pe zid. Dar nu, câteva secunde mai târziu, acesta a alunecat pe el la pământ.

Samson al Mierii s-a uitat în jur. Nu mai avea în cine să arunce.

— La mine! a strigat din poartă Szarlej, deja în șa. La mine, Samson! Pe cai!

Calul, deși vânjos, s-a lăsat puțin în jos sub greutatea lui. Samson al Mierii l-a liniștit.

Și au pornit la trap.

Capitolul 25

În care, la fel ca la Béroul și la Chrétien de Troyes, ca la Wolfram von Eschenbach și Hartmann von Aure, ca la Gottfried din Strassburg, la Guillem de Cabestany și Bertran de Born, este vorba despre iubire și despre moarte. Iubirea este frumoasă. Moartea – nu.

În fond, ar fi putut să fie adevărat ceea ce încercase să demonstreze unul dintre mentorii praghezi ai lui Reynevan, și anume că zborul vrăjitoarelor este supus controlului mintal, exercitat de unsoarea pentru zbor a vrăjitoarei sau a vrăjitorului. Iar obiectele pe care se zboară – mătură, vătrai, lopată, sau orice altceva – nu sunt decât obiecte fără viață, materie neînsufletită supusă voinței magicianului și întru totul dependentă de voința acestuia.

Aici trebuia să fie ceva, deoarece banca aceea cu care mergeau Reynevan și Nicolette țâșnise spre cerul nopții la înălțimea crenelurilor turnului castelului Bodak, se învârtise în jurul lui până când Reynevan văzuse că din castel ies doi călăreți, dintre care unul cu o statură uriașă inconfundabilă. Banca a pornit ușor în urma lor, ca și când ar fi vrut să-l asigure că nimeni nu este rănit grav și nu sunt urmăriți. Și ca și când ar fi simțit ușurarea lui, s-a învârtit încă o odată în jurul castelului Bodak, după care s-a ridicat în sus, în

cer, deasupra norilor scăldați în lumina lunii. Totuși Huon von Sagar avusese dreptate când afirmase că orice teorie este cenușie, deoarece concluziile doctorului praghez referitoare la controlul mintal se confirmau numai în măsură limitată. Ba chiar foarte limitată. După ce l-a liniștit pe Reynevan că Szarlej și Samson sunt în siguranță, banca zburătoare a încetat să mai depindă de voința lui. Mai exact, nu fusese absolut deloc dorința lui Reynevan să zboare așa de sus, încât avea impresia că poate atinge luna cu mâna și era atât de frig, încât și lui, și Nicolettei începuseră să le clănțănească dinții ca niște castaniete spaniole. Și la fel de departe de voința lui Reynevan era să zboare așa în cerc, ca un șoricar la vânătoare. Voința lui era să zboare după Samson și Szarlej, dar era clar că băncii zburătoare puțin îi păsa de dorința lui.

Și Reynevan nu avea nici cel mai mic chef să studieze geografia Sileziei din zborul păsării, dar nu se știe prin ce minune și sub influența cărui control mintal, mobila a coborât în zbor și a pornit în direcția nord-est, pe deasupra muntelui Reichenstein. După ce a lăsat în dreapta masivele Jawornik și Borówkowa, banca a trecut repede peste un castel înconjurat de un zid dublu cu turnuri ascuțite, care nu putea fi altul decât Paczków. Apoi s-a înălțat deasupra unui râu cu o albie șerpuitoare, a cărui apă strălucea argintie în lumina lunii. Preț de un moment, inima lui Reynevan a bătut într-un ritm accelerat, căci banca părea să aibă intenția să se întoarcă la Bodak. Dar nu, s-a răsucit brusc și a luat-o spre nord, planând deasupra văii. Curând a trecut pe sub ei complexul mănăstiresc Kamienice, iar Reynevan s-a neliniștit din nou. În fond, și Nicolette se dăduse cu aceeași mixtură de zbor și putea să-și impună voința asupra băncii. Poate că zburau direct spre Stolz – direcția părea să indice acest lucru –, spre castelul familiei Biberstein. Reynevan se îndoia că va fi bine primit acolo.

Dar banca a cotit puțin spre vest, a trecut peste un oraș, și Reynevan își pierdea treptat simțul orientării, nu mai recunoștea peisajul care îi trecea sub ochii înlăcrimați din cauza vântului.

Vârful peste care zburau nu era prea înalt, așa că aviatorii nu mai dârdâiau și nu mai clănțăneau din dinți. Banca zbura lin și

stabil, fără acrobaţii aeriene, unghiile Nicolettei încetaseră să se mai înfigă în palmele lui Reynevan, fata – simţea asta foarte clar – se relaxase puţin. Şi chiar şi el, ce să mai vorbim, respira mult mai liber, nu-l mai sufocau nici viteza aerului, nici adrenalina.

Zburau pe sub norii luminaţi de lună. În vale se mişcau câmpurile şi pădurile ca o tablă de şah.

— Aucassin..., a spus Nicolette, învingând forţa vântului. Ştii... unde...

A strâns-o mai tare la piept, ştiind că aşa trebuie, că asta aşteaptă.

— Nu, Nicolette, nu ştiu.

Nu ştia. Dar bănuia. Şi bănuia corect. Şi nici nu a fost deosebit de surprins, când strigătul înăbuşit al fetei i-a dat de ştire că au companie.

Vrăjitoarea din stânga, o femeie în floarea vârstei şi cu o bonetă bărbătească, zbura în mod clasic pe mătură; forţa vântului îi desfăcea pulpanele cojocului. S-a apropiat puţin în zbor şi i-a salutat, făcându-le semn cu mâna. După o clipă de ezitare, i-au răspuns la salut, iar vrăjitoarea i-a depăşit.

Cele două care zburau pe dreapta nu i-au salutat, poate că nici nu-i observaseră, atât de preocupate erau una de alta. Amândouă erau tinere, cu părul despletit, stăteau călare, una în spatele celeilalte, pe o tălpică de sanie. Se sărutau cu patimă şi lăcomie, iar prima parcă îşi sucea gâtul ca să ajungă cu buzele la buzele celeilalte, care şedea în spate. Iar aceasta era complet absorbită de sânii primei, scoşi de sub poalele cămăşii descheiate.

Nicolette a mormăit, a tuşit ciudat, s-a foit pe bancă, de parcă ar fi vrut să se tragă mai încolo, să se îndepărteze. Ştia de ce face aşa, îşi dădea seama că este excitat. De vină era nu numai imaginea erotică, cel puţin nu numai aceasta. Huon von Sagar îl prevenise că preparatul avea şi efecte secundare, Reynevan îşi amintea că şi la Praga i se spusese acelaşi lucru. Toţi specialiştii erau de acord că unsoarea pentru zbor frecată pe piele avea un puternic efect afrodiziac.

Cerul s-a umplut pe nesimţite de vidme zburătoare, pluteau într-un şir lung sau mai degrabă într-un stol în formă de V, al cărui capăt se pierdea undeva în luminiscenţa norilor. Vrăjitoarele,

bonae feminae[1] – dar în stol erau și câțiva vrăjitori de sex bărbătesc – zburau călare pe fel de fel instrumente, de la măturile și vătraiele clasice, la bănci, lopeți, furci, săpăligi, oiști, prăjini, pari din gard, până la cele mai obișnuite trunchiuri de copaci necurățate de crengi și bastoane. Înaintea și în urma vidmelor zburau lilieci, păpălude, bufnițe, huhurezi și ciori.

— Hei! *Confrater*[2]! Salut!

S-a întors. Și ce e de mirare este că nu s-a mirat.

Cea care îl interpelase purta o pălărie neagră de vidmă de sub care ieșea părul roșu ca focul. În spatele ei, ca o trenă, flutura un șal de lână verde-închis. Alături de ea, zbura cea care le prorocise atunci, vrăjitoarea cu chip de vulpe. Iar în urma lor se legăna pe vătrai Mioara cea smolită la față, se înțelege, nu foarte trează.

Nicolette a tușit zgomotos și s-a întors. A ridicat din umeri cu o mutră nevinovată. Roșcata a râs. Mioara a behăit.

Era noaptea echinocțiului de toamnă, numită în popor Noaptea Sfântă a Treierișului, începutul magic al anotimpurilor vântului care ușurau treieratul boabelor. La vrăjitoare și la triburile din vechime – Mabon, unul din cele șapte sabaturi ale anului.

— Hei! a strigat dintr-odată roșcata. Surioarelor! Confraților! Începem petrecerea?

Reynevan nu avea chef de petrecere, cu atât mai mult că nu știa în ce constă aceasta. Dar banca făcea deja în mod clar parte din turmă și făcea și ea ce făcea turma.

Au pornit cu escadra destul de numeroasă în jos, în direcția unde văzuseră că strălucește un foc. Aproape atingând vârfurile copacilor au ajuns strigând și chiuind deasupra unei poieni, a unui foc în jurul căruia stăteau vreo douăzeci de oameni. Reynevan vedea că aceștia se uită în sus, auzea exclamațiile lor emoționate. Unghiile Nicolettei i s-au înfipt din nou în trup.

Roșcata era cea mai îndrăzneață – pufnea, urla ca o lupoaică, zbura atât de jos, că mătura a ridicat un șuvoi de scântei din foc.

---

[1] „Femei bune", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Frate", în lb. latină, în original (n. red.).

După care toți au zburat drept în sus, în cer, urmăriți de strigătele celor de jos. *Dacă ar fi avut arbalete*, își spunea Reynevan, *cine știe cum s-ar fi terminat această petrecere.*

Stolul a început să coboare în direcția unui munte care se ridica din pădure și era acoperit de copaci. În mod clar, nu era Ślęża, așa cum presupusese Reynevan, care se așteptase ca Ślęża să fie destinația zborului. Muntele era prea mic pentru Ślęża.

— Grochowa, a spus Nicolette, uimindu-l. Este muntele Grochowa. Nu departe de Frankenstein.

Pe vârfurile muntelui ardeau focuri, dincolo de copaci se înălța o flacără galbenă de rășină, flăcările roșii luminau aburul magic care învăluia depresiunea. Se auzeau strigăte, refrene, țiuit de fluiere și bucium, răpăit de tamburină.

Nicolette tremura lângă el, și nu numai de frig. Și el simțea fiori pe spate, inima care îi bătea cu putere îi ajunsese până în gât, își înghițea cu greu saliva.

Lângă ei a aterizat și a coborât de pe mătură o ființă ciufulită cu ochi de flăcări și cu părul de culoarea morcovului. Labele ei, subțiri ca niște bețe, erau înarmate cu gheare încovoiate lungi de șase inci. Ceva mai departe vorbeau și strigau patru gnomi, cu bonete în formă de ghindă. Toți patru, după cum se pare, sosiseră în zbor pe o vâslă mare. În partea cealaltă mergea târșâindu-și picioarele și trăgând după ea o lopată de brutar o făptură îmbrăcată în ceva care amintea de un cojoc cu blana pe dinafară, dar ar fi putut să fie blana ei naturală. O vidmă care trecea pe alături într-o cămașă albă ca zăpada, desfăcută provocator, le-a aruncat o privire neprietenoasă.

La început, chiar în timpul zborului, Reynevan, plănuia să fugă imediat și chiar după aterizare se gândea să se îndepărteze cât mai repede, să coboare de pe munte și să dispară. Dar nu a reușit. Aterizaseră în grup, în mijlocul mulțimii, iar mulțimea îi ducea ca un șuvoi. Orice mișcare nepotrivită, orice pas în altă direcție ar fi sărit în ochi, ar fi fost remarcat, ar fi trezit suspiciuni. Și-a dat seama că este mai bine să nu trezească bănuieli.

— Aucassin, Nicolette s-a lipit de el, simțind evident la ce se gândește. Știi proverbul: din lac în puț?

— Nu te teme, a spus el, învingându-și nodul din gât. Nu te teme, Nicolette. Nu voi îngădui să ți se întâmple nimic rău. Te scot eu de aici. Și în niciun caz nu te părăsesc.

— Știu, a răspuns ea imediat și rostise cuvintele cu atâta încredere, atât de cald, încât și-a recâștigat imediat curajul și încrederea în sine; calități pe care, sincer vorbind, tocmai le pierduse în mare măsură.

A ridicat capul cu îndrăzneală, i-a oferit galant brațul fetei. Și a privit în jur. Cu o mină bună. Ba chiar insolent.

I-a depășit o nimfă care mirosea a scoarță umedă de copac, a trecut pe lângă ei, făcând o plecăciune, un pitic cu dinții ieșind de sub buza de sus, cu burta goală și strălucitoare ca un pepene verde, vizibilă de sub cămășuța prea scurtă. Reynevan mai văzuse ceva asemănător cândva. La cimitirul din Wąwolnice, la înmormântarea lui Peterlin.

Pe panta lină de deasupra prăpastiei aterizau alții, tot mai mulți aviatori și aviatoare; în curând s-a făcut înghesuială. Din fericire, organizatorii păstrau ordinea, cei desemnați de serviciu îi conduceau după aterizare în poiană, unde se depuneau într-un țarc special amenajat măturile și celelalte dispozitive de zbor. Acolo trebuia să stai câteva clipe la coadă. Nicolette l-a strâns mai tare de braț, când chiar în spatele lor s-a așezat la rând o făptură slabă, înfășurată într-un giulgiu și mirosind a sicriu. În fața lor stăteau nerăbdătoare, bătând nervoase din picior, două cantaride cu părul plin de spice uscate.

O clipă mai târziu, un pitic îndesat i-a luat lui Reynevan banca și i-a dat o chitanță – o cochilie de scoică de apă dulce pe care erau pictate ideograma magică și numărul roman CLXXIII.

— Aveți grijă să n-o pierdeți, i-a avertizat el din obicei. Nu am de gând să o caut după aceea prin toată parcarea.

Nicolette s-a strâns din nou și mai tare în el. De astă dată din motive mai concrete și mai vizibile. Reynevan le văzuse și el.

Deveniseră dintr-odată centrul unui interes deloc binevoitor. Câteva vidme îi priveau cu ochi răi. În comparație cu oricare din

ele, Formoza von Krossig ar fi putut trece drept tânără și miraculos de frumoasă.

— Ia te uită, ia te uită! a scrâșnit una din ele, care se deosebea prin hidoșenie chiar pe acest fundal de pocitanii. Trebuie să fie adevărat ce se spune, că acum poți să cumperi măselariță în orice spițerie din Świdnica! Acum toată lumea zboară: racul, peștele și târâtoarea! Ia uitați-vă, o să înceapă să vină în zbor peste noi toate călugărițele, toate clarisele din Strzelin! Trebuie să răbdăm așa ceva, vă întreb? Cine sunt ăștia?

— Ai dreptate! a rânjit arătându-și unicul dinte altă cotoroanță. Aveți dreptate, dragă doamnă Sprenger! Să ne spună cine sunt! Și cine le-a spus despre adunare!

— Ai dreptate, ai dreptate, dragă doamnă Kramer! a hârâit a treia, îndoită de la mijloc, care avea pe față o colecție impresionantă de negi. Să spună! Că poate sunt spioni!

— Ține-ți clonțul, croncănitoare bătrână, a spus roșcata cu pălărie neagră apropiindu-se. Nu mai face pe deșteapta. Iar pe aceștia doi îi cunosc eu. E suficient?

Distinsele Kramer și Sprenger au vrut să se opună și să se certe, dar roșcata a încheiat discuția arătând amenințătoare pumnul strâns, iar Mioara a tras concluziile printr-un behăit disprețuitor, răsunător și prelung, smuls, ai fi zis, chiar din străfundul măruntaielor. Apoi oponenții au fost despărțiți de șirul de vidme care urcau panta.

Roșcata, pe lângă Mioara, era însoțită și de fetișcana cu chip de vulpe și ten nesănătos, cea care prezisese atunci în pustietate.

Ca atunci, avea și acum în păr o cunună de verbină și trifoi. Ca atunci, avea ochii febrili și puternic încercănați. Și își pironea fără încetare privirile în Reynevan.

— Și alții vă privesc, a spus roșcata. Ca să evitați alte incidente, deoarece sunteți noi, trebuie să vă prezentați în fața dominei. Atunci nimeni nu va mai îndrăzni să vă sâcâie. Mergeți în spatele meu. Spre vârf.

— Pot avea încredere – a tușit Reynevan – că acolo nu ne amenință nimic?

Roşcata s-a întors şi l-a străpuns cu privirea verde.

— E cam târziu pentru temeri, a scrâşnit roşcata. Precauţia şi-ar fi avut locul atunci când v-aţi dat cu unsoare şi aţi încălecat pe bancă. Dragă confrate, nu vreau să fiu sâcâitoare, dar încă de la prima întâlnire am înţeles că eşti dintre aceia care îşi bagă întotdeauna nasul acolo nu e treaba lor şi se amestecă în ceea ce nu-i priveşte. Dar, aşa cum am spus, nu e treaba mea. Dacă vă ameninţă ceva din partea dominei? Depinde. Depinde de ceea ce ascundeţi în inimă. Dacă este răutate şi trădare...

— Nu, a negat imediat ce vrăjitoarea a coborât vocea. Te asigur.

— Atunci, a zâmbit ea, nu ai de ce să te temi. Să mergem.

Au trecut pe lângă focuri, pe lângă grupurile de vrăjitoare şi alţi participanţi la sabat care stăteau în jurul lor. Discutau, se salutau, se veseleau, se certau. Circulau căni şi cupe umplute din cazane şi oale, peste tot se răspândea amestecându-se cu fumul un miros plăcut de cidru, de rachiu de pere şi alte produse finale ale fermentaţiei alcoolice. Mioara a dat că cotească într-acolo, dar roşcata a oprit-o cu un cuvânt aspru.

În vârful muntelui Grochowa vuiau şi străluceau flăcările unei vetre enorme, miliarde de scântei zburau spre cerul negru ca nişte albine de foc. În apropierea vârfului era o mică depresiune, terminată cu o terasă. Acolo, sub un cazan cu trei picioare de fier ardea un foc mai mic, în jurul căruia se vedeau câteva siluete apărând şi dispărând. Pe panta din faţa terasei aşteptau – probabil în audienţă – câteva persoane.

S-au apropiat mai mult, atât de mult, încât dincolo de voalul aburului care se ridica din cazan, siluetele s-au transformat în trei femei, care ţineau mături împodobite şi seceri de aur. Lângă cazan se foia un bărbat foarte bărbos şi foarte înalt, care părea încă şi mai înalt datorită căciulii de blană cu coarne rămuroase de cerb fixate pe ea. Şi acolo, dincolo de foc şi de abur, mai era încă o figură neagră, neclintită.

— Domina – i-a explicat roşcata, când şi-au luat locul în şirul celor care aşteptau – probabil că nu vă va întreba nimic, curiozitatea nu face parte din obiceiurile noastre. Totuşi, dacă vă

întreabă, țineți minte, trebuie să vă adresați cu „domna". Și mai țineți minte că la sabat nu există nume, poate numai între prieteni. Pentru toți ceilalți, sunteți *joioza* și *bachelar*.

Petiționara din fața lor era o fată tânără, cu o coadă de păr blond care îi atârna pe spate. Deși era foarte frumoasă, era schiloadă – șchiopăta. Atât de caracteristic, încât Reynevan a reușit să-i pună diagnosticul de luxație congenitală de șold.

— Este nepoliticos să te uiți la cineva, și aici lucrul acesta nu este bine văzut, l-a certat roșcata pe Reynevan. Mergi. Domina așteaptă.

Reynevan știa că titlul de domina – sau Bătrâna – aparținea vrăjitoarei principale, care conducea adunarea și era preoteasa sabatului. Așadar, în fundul sufletului spera să vadă o femeie ceva mai puțin respingătoare decât doamnele Sprenger, Kramer și pocitaniile care le însoțeau; nu se aștepta să vadă o persoană decât de vârstă – relativ vorbind – înaintată. Dar ceea ce a văzut era Medeea. Circe. Herodiada. Întruchiparea femeii mature, periculos de atrăgătoare.

Era înaltă, zveltă, constituția trupului emana autoritate, un sentiment de putere. Fruntea înaltă deasupra sprâncenelor arcuite era împodobită cu o seceră de argint, semiluna strălucitoare cu coarne, la gât avea o cruce de aur ankh, *crux ansata*[1]. Linia gurii exprima fermitate, nasul drept amintea de Hera sau de Persefona de pe vasele grecești. Părul negru ca smoala cădea ca o cascadă șerpuitoare într-o dezordine divină pe gât, aluneca într-un val de pe umeri, unindu-se cu mantia neagră care îi acoperea spatele. Rochia care se vedea pe sub mantie își schimba culoarea în strălucirea focului, căpătând nuanțe de alb, arămiu, purpuriu.

În ochii dominei era înțelepciune, noapte și moarte.

Și-a dat seama imediat.

— Toledo, a rostit, iar vocea ei era ca vântul din munți. Toledo și nobila lui *joioza*. Prima dată printre noi? Fiți bine veniți!

— Te salutăm.

---

[1] Cruce care în locul brațului de sus are o buclă.

Reynevan a făcut o plecăciune, Nicolette a făcut o reverență.

— Te salutăm, domina!

— Aveți o rugăminte la mine? Aveți o dorință?

— Doresc numai să-și exprime omagiile, a vorbit din spatele lor roșcata. Ție, domina, și Marii Întreite.

— Le primesc. Mergeți în încăpere. Sărbătoriți Mabon. Lăudați numele Marii Mame.

— *Magna Mater!* Laudă ei! a repetat bărbosul de lângă ea, cu capul împodobit cu coarne de cerb și cu o blană care îi cădea pe spate.

— Slavă! au repetat și cele trei vidme care stăteau în spatele lui, ridicând măturile și secerile de aur. Eia!

Vâlvătaia s-a repezit în sus. Cazanul a aruncat un val de abur.

De astă dată, când au coborât panta pe șaua dintre vârfuri, Mioara nu s-a mai lăsat ținută și s-a îndreptat imediat cu pași mari spre locul de unde venea cea mai mare zarvă și cel mai puternic miros de băuturi distilate. Și-a făcut curând drum până la cadă și a început să soarbă din cidru, de mai-mai că se sufoca. Roșcata nu a mai reținut-o, a luat chiar și ea cu plăcere cana întinsă de părosul cu urechi lungi, semănând ca un geamăn cu Hans Mein Igel, cel care îi vizitase acum o lună în bivuac pe Reynevan și pe Zawisza cel Negru din Garbów. Luând cana, Reynevan a reflectat la curgerea timpului și la ceea ce schimbase acest timp în viața lui. Cidrul era tare, îi ieșea pe nas.

Roșcata avea mulți cunoscuți printre petrecăreți, atât printre oameni, cât și printre cei care nu erau oameni. A schimbat saluturi pline de efuziune cu zânele, driadele, ielele pădurii și zânele apelor, îmbrățișări și saluturi cu țărăncile vânjoase și rumene. A făcut schimb de saluturi rigide și plecăciuni distinse cu femei îmbrăcate în rochii cusute cu fir de aur și cu mantii bogate, cu fețele parțial acoperite de măști din atlas negru. Se turna din belșug cidru, rachiu de pere și șliboviță. Toți se înghesuiau și împingeau, iar Reynevan a cuprins-o cu brațele pe Nicolette. *Ar fi trebuit să poarte mască*, și-a spus Reynevan. *Katarzyna, fiica lui*

Jan Biberstein, domnul de la Stolz, trebuie să fie mascată. Ca celelalte doamne nobile.

Petrecăreții, după ce băuseră câte ceva, se apucaseră, firește, să bârfească și să ponegrească.

— Am văzut-o sus, la domina – roșcata a arătat-o din priviri pe șchioapa cu părul blond, cu fața umflată de plâns. Ce e cu ea?

— Un lucru obișnuit, o nedreptate obișnuită, a ridicat din umerii largi o morăreasă vânjoasă, care mai avea pe ici, pe colo urme de făină. Degeaba a mers la domina, degeaba s-a rugat. Domina i-a refuzat ce își dorea. Spune să se lase în seama timpului și a destinului.

— Știu. Și eu m-am rugat cândva.

— Și?

— Timpul a adus ce trebuia, roșcata a rânjit răutăcioasă. Iar destinului i-am dat o mână de ajutor.

Vidmele au izbucnit într-un râs care i-a ridicat lui Reynevan părul măciucă la ceafă. Era conștient că *bonae feminae* îl observă, îi era ciudă că stă ca un prost în fața atâtor ochi frumoși și că arată ca un primitiv înspăimântat. A înghițit în sec ca să-și facă curaj.

— Aici sunt..., a început el dregându-și vocea. Sunt neobișnuit de mulți reprezentanți ai Triburilor Vechi...

— Neobișnuit de mulți?

S-a întors. Nu e de mirare că nu-i auzise pașii. Cel care stătea chiar în spatele lui era un alp[1] înalt, cu pielea neagră, cu părul alb ca zăpada și urechi ascuțite. Alpii se mișcau fără zgomot, nu puteau fi auziți.

— Neobișnuit, spui? a repetat alpul. Poate ai să ajungi să vezi că asta este ceva obișnuit. Ceea ce numești Vechi poate fi Nou. Sau Înnoit. Vine o vreme a schimbării, multe se vor schimba. Se va schimba și ceea ce mulți – dintre care unii chiar prezenți aici – considerau de neschimbat.

---

[1] Personaj malefic de sex masculin din mitologia popoarelor germane, asociat adesea cu vampirul, vârcolacul etc.

— Şi consideră în continuare, a spus un personaj care se vede că ascultase foarte atent cuvintele alpului şi pe care Reynevan nu se aştepta câtuşi de puţin să-l vadă în această adunare, şi anume un preot cu tonsură. Şi în continuare consideră aşa, deoarece ştiu că anumite lucruri nu se vor mai întoarce niciodată. Nu intri de două ori în acelaşi râu[1]. Aţi avut vremea voastră, domnule alp, aţi avut epoca, era voastră, chiar eonul vostru. Dar ce să-i faci, *omnia tempus habent et suis spatiis transeunt universa sub caelo*, „totul îşi are timpul său şi ora sa şi totul este trecător". Iar ce a trecut nu se mai întoarce. În ciuda tuturor schimbărilor, care – în treacăt fie spus – ne aşteaptă pe mulţi dintre noi.

— Se vor schimba, a repetat încăpăţânat alpul, se vor schimba total înfăţişarea şi rânduiala lumii. Totul se va reforma. Vă sfătuiesc să întoarceţi privirile spre sud, spre Cehia. Acolo a căzut scânteia, de la ei se va aprinde flacăra, în foc se va purifica Natura. Vor dispărea din ea lucrurile rele şi bolnave. Din sud, din Cehia, va veni Schimbarea, se va pune capăt anumitor lucruri şi treburi. Şi în special cartea pe care o citaţi cu atâta plăcere va decădea la rangul de culegere de proverbe şi povestioare.

— De la husiţii cehi – a dat din cap preotul – să nu aşteptaţi prea mult, în anumite lucruri sunt mai sfinţi decât papa, ca să spun aşa. Din câte văd, reforma aceasta cehă nu va merge într-o direcţie bună pentru noi.

— Esenţa reformei – a spus cu voce sonoră una dintre nobilele doamne mascate – este tocmai faptul că schimbă lucruri aparent neschimbate şi imuabile. Că produce o ruptură într-o structură aparent intangibilă, zdrobeşte un monolit aparent compact şi dur. Iar dacă ceva poate fi dezvăluit, dărâmat, zdrobit... atunci poate fi transformat în praf şi pulbere. Husiţii cehi vor fi cana de apă care îngheaţă în interiorul stâncii. Şi care o sfărâmă.

---

[1] Aluzie la dictonul latin *Non bis in idem* atribuit lui Heraclit, care afirma că niciun om nu poate intra în apa aceluiaşi râu de două ori, deoarece nici râul, nici omul nu mai sunt la fel a doua oară.

— Același lucru s-a spus și despre catari, a strigat o voce din spate.

— Acelea au fost pietre pentru fortificații.

A început dezordinea. Reynevan încerca să se facă mic, puțin speriat de agitația pe care o stârnise. A simțit o mână pe braț. S-a întors și a tresărit, văzând o ființă înaltă de sex femeiesc, destul de atrăgătoare, dar cu ochi scânteietori ca fosforul, cu pielea verde și mirosind a gutuie.

— Nu te speria, i-a spus ființa. Sunt numai Tribul Vechi. O neobișnuință obișnuită.

— Schimbările nu vor putea fi oprite de nimeni, a continuat. Mâine va fi altfel decât Astăzi. Atât de diferit, încât oamenii vor înceta să mai creadă în Ieri. Și are dreptate domnul Alp, când vă sfătuiește să priviți spre sud, spre Cehia. De acolo vor veni războiul și uciderea. Și va veni *tempus odii*, „vremea urii".

— Și vremea răzbunării, a adăugat cu o voce plină de răutate, fata șchioapă cu păr blond.

— Spre binele nostru, a întins mâna una dintre vidme. Ne-ar prinde bine puțină mișcare!

— Timpul și destinul, a spus cu un aer cunoscător roșcata. Să ne lăsăm în seama timpului și a destinului.

— Și să ajutăm destinul pe cât putem, a adăugat morăreasa.

— Într-un fel sau altul – și-a îndreptat alpul silueta slabă – afirm că acesta este începutul sfârșitului. Rânduiala actuala se va prăbuși. Se va prăbuși acest cult ouat la Roma, lacom, arogant de înfumurat, măcinat de invidie. Și de altfel e de mirare că a rezistat atât de mult timp, deși este atât de lipsit de sens și, pe deasupra, absolut neoriginal. Tatăl, Fiul și Duhul! O triadă obișnuită, așa cum sunt cu duiumul.

— Cât despre Duh – a spus preotul –, cei apropiați aveau dreptate. Numai sexul l-au greșit.

— Nu l-au greșit, l-a contrazis făptura cu pielea verde și miros de gutuie. Dar au mințit! Poate că acum, în ceasul schimbării, vor înțelege în sfârșit, pe cine au pictat în icoane atâta timp. Poate că

în sfârșit își vor da seama pe cine reprezintă madonele din bisericile lor!

— Eia! *Magna Mater!* a strigat corul vidmelor.

La strigătul lor a izbucnit o explozie de muzică sălbatică, răpăit de tobe, strigăte și cântece venind și de la focurile din jur. Nicolette-Katarzyna s-a lipit de Reynevan.

— În poiană! a strigat roșcata. La Cerc!

— Eia! La Cerc!

— Ascultați, a strigat ridicând brațele vrăjitorul cu coarne de cerb pe cap. Ascultați!

Mulțimea adunată în poiană a fremătat emoționată.

— Ascultați cuvintele zeiței – a strigat vrăjitorul – ale cărei brațe și picioare îmbrățișează întreaga lume! Cea care la început a despărțit Apele de Ceruri și dansează pe ele! Din dansul căreia s-a născut vântul, iar din vânt răsuflarea vieții!

— Eia!

Alături de vrăjitor stătea domina, îndreptându-și semeață silueta de regină.

— Ridicați-vă! a strigat ea, întinzând mantia. Ridicați-vă și veniți la mine!

— Eia! *Magna Mater!*

— Eu sunt – a rostit domina, iar vocea ei suna ca vântul de la munte –, eu sunt frumusețea pământului verde, eu sunt luna albă în mijlocul miilor de stele, eu sunt secretul apelor. Veniți la mine, căci eu sunt spiritul naturii. De la mine izvorăsc toate lucrurile și la mine trebuie să se întoarcă, în fața chipului meu, venerat de zei și de muritori.

— Eiaaaa!

— Eu sunt Lilith, eu sunt prima din cele dintâi, eu sunt Astarte, Cibele, Hecate, eu sunt Rigatona, Epona, Rhiannon, Coșmarul Nocturn, iubita viforului. Aripile mele sunt negre, tălpile mele iuți ca vântul, palmele mele mai dulci decât roua dimineții. Leul nu știe încotro pășesc, nu-mi ia urma vânatul

câmpului și al pădurii. Căci cu adevărat vă spun vouă: eu sunt Taina, eu sunt Înțelegerea și Știința.

Focurile sâsâiau și aruncau limbi de flăcări. Mulțimea se legăna emoționată.

— Veneraţi-mă în adâncul inimilor voastre și în bucuria ritualului, aduceți jertfe din actul iubirii și al desfătării, pentru că această jertfă îmi este pe plac. Căci eu sunt fecioară neatinsă și sunt iubita arzând de poftă a zeilor și a demonilor. Și cu adevărat vă spun vouă: așa cum am fost cu voi la început, așa mă veți găsi la sfârșit.

— Ascultați, a strigat în încheiere vrăjitorul, ascultați cuvintele Zeiței, ale celei care cuprinde cu brațele și picioarele întregul Univers! Care la început a despărțit apele de ceruri și a dansat pe ele! Dansați și voi!

— Eia! *Magna Mater!*

Domina și-a aruncat cu o mișcare bruscă mantia de pe brațele goale. A pășit în mijlocul poienii, cu tovarășele în dreapta și în stânga ei.

S-au oprit toate trei, cu mâinile împreunate la spate, cu fețele spre exterior, cu spatele spre interior, așa cum sunt uneori reprezentate în pictură cele trei Grații.

— Magna Mater!

Celor trei li s-au adăugat alte trei vidme și trei bărbați, toți ținându-se de mână și au format un cerc. La strigătul lor prelung, la chemarea ademenitoare, s-au alăturat și ceilalți. Și stând la fel, cu fața spre exterior, cu spatele spre interior, spre centrul alcătuit din cei nouă, au format un alt cerc. Imediat s-a format alt cerc, apoi încă unul, altul și altul, fiecare cu spatele spre cel anterior și, firește, mai numeros. Cercul *nexus*[1] format de domina și tovarășii ei era alcătuit din nu mai mult de treizeci de persoane, în ultimul cerc, cel exterior, erau cel puțin trei sute. Reynevan și Nicolette, purtați de mulțimea înfierbântată, s-au trezit în penultimul cerc.

[1] „Legătură", „înlănțuire", în lb. latină, în original (n. red.).

Alături de Reynevan era una din doamnele nobile mascate. O făptură ciudată, îmbrăcată în alb, i-a strâns mâna Nicolettei.

— Eia!

— *Magna Mater!*

Următorul strigăt prelung și muzica sălbatică răsunând nu se știe de unde au dat semnalul - dansatorii s-au pus în mișcare, cercurile au început să se răsucească și să se rotească. Rotirea - tot mai rapidă și mai rapidă - se făcea alternativ, fiecare cerc în sens opus față de cel alăturat. Numai dacă te uitai și te apuca ameteala; inerția mișcării, muzica nebunească, țipetele frenetice completau tabloul. În ochii lui Reynevan sabatul se desfășura în pete de culoare ca un caleidoscop, i se părea că picioarele nu mai atingeau pământul. Își pierduse cunoștința.

— Eiaaa! Eiaaa!

— Lilith, Astarte, Cibele!

— Hecate!

— Eiaaa!

Nu a știut cât de mult a durat. S-a trezit pe pământ, alături de alții care zăceau și se ridicau încet. Nicolette era lângă el - nu-i dădea drumul la mână.

Muzica tot mai cânta, dar melodia se schimbase, acompaniamentul sălbatic și vizibil monoton al dansului rotit fusese înlocuit de note obișnuite, plăcute și săltărețe, în ritmul cărora vrăjitoarele se ridicau de jos și începeau să cânte, să murmure și să danseze. Cel puțin unele și unii dintre ei. Unii nu se ridicau din iarba în care căzuseră după dans. Fără să se ridice în picioare, se grupau în perechi - de cele mai multe ori, deoarece erau și grupuri de trei, de patru și chiar configurații mai mari. Reynevan nu-și putea lua ochii, stătea cu gura căscată și își lingea inconștient buzele. Nicolette - vedea că și ei îi ardeau obrajii nu numai de la dogoarea focului - îl trăgea fără cuvinte. Iar când a întors capul, a oftat.

— Știu că e de la unsoarea aceea..., și s-a lipit de șoldul lui. Unsoarea pentru zbor te înfierbântă așa. Dar nu te mai uita la ele. Mă supăr dacă te mai uiți.

— Nicolette..., i-a strâns mâna, Katarzyna...

— Prefer să fiu Nicolette, l-a întrerupt imediat. Dar ţie... ţie aş prefera totuşi să-ţi spun Reinmar. Când te-am cunoscut erai un Aucassin îndrăgostit, nu neg. Dar nu erai Aucassin pentru mine. Te rog, nu spune nimic. Cuvintele sunt inutile.

Flacăra focului din apropiere a ţâşnit în sus, un şuvoi de scântei s-a înălţat spre cer.

— S-au încins, aşa că n-o să-şi dea seama dacă plecăm, a murmurat. Şi poate că e momentul să dispărem...

A întors faţa spre el, lumina focului îi dansa pe obraji.

— Unde te grăbeşti?

N-a apucat să-şi revină din uimire când a auzit că se apropie cineva.

— Surioară şi confrate!

În faţa lor stătea roşcata, ţinând de mână o ţărăncuţă tânără cu faţă de vulpe.

— Avem o problemă.

— Vă ascult.

— Eliszka, fata aceasta, a zâmbit nonşalantă roşcata, s-a decis în sfârşit să devină femeie. I-am explicat că nu contează cu cine, sunt destui doritori aici. Dar s-a încăpăţânat ca o capră. Pe scurt: el şi numai el. Adică tu, Toledo.

Ţărăncuţa a lăsat în jos ochii încercănaţi. Reynevan a înghiţit în sec.

— Se ruşinează şi nu îndrăzneşte să întrebe de-a dreptul, a continuat *bona femina*. Şi se teme puţin şi de tine, surioară, să nu-i scoţi ochii. Dar noaptea e scurtă şi e păcat de timp să ne ascundem după deget, aşa că întreb de-a dreptul: cum stă treaba cu voi? Eşti pentru el *joioza*? El este pentru tine *bachelar*? Este liber sau proclami drepturi asupra lui?

— Este al meu, a tăiat-o Nicolette scurt şi fără ezitare, lăsându-l pe Reynevan mut de uimire.

— Atunci e clar, a dat din cap roşcata. Ce să-i faci, Eliszka, dacă nu poţi avea ceea ce îţi place... Haide, îţi găsim pe altcineva. Rămâneţi cu bine! Petrecere frumoasă!

— Este de la unsoarea aia!

Nicolette l-a strâns de braţ şi avea o voce care l-a făcut să tresară.

— Unsoarea e de vină. Mă ierţi? Poate că – nu l-a lăsat să-şi revină –, poate aveai poftă de ea? Ha, de ce mai întreb, sigur că aveai, unsoarea acţionează şi la tine la fel ca... Ştiu că acţionează. Iar eu te-am împiedicat, m-am băgat între voi. N-am vrut să te aibă. Dintr-o invidie obişnuită. Ţi-am luat ceva fără să-ţi dau nimic în schimb. Exact precum câinele grădinarului.

— Nicolette...

— Să ne aşezăm aici, l-a întrerupt Nicolette, arătându-i o mică peşteră în munte. Nu m-am plâns până acum, dar de la toate aceste distracţii abia mai stau pe picioare.

S-au aşezat.

— Doamne, a început ea, atâtea impresii... Când mă gândesc că atunci, după urmărirea aceea de la Stobrawa, când am povestit, nimeni nu m-a crezut, nici Elżbieta, nici Anka, nici Kaśka, niciuna n-a vrut să mă creadă. Dar acum? Când o să le povestesc despre răpire, despre zborul prin cer? Despre sabatul vrăjitoarelor? Poate că...

S-a înecat.

— Poate că n-o să le povestesc nimic.

— Foarte bine, a dat Reynevan din cap. Lăsând la o parte lucrurile incredibile, persoana mea nu ar arăta foarte bine în această povestire. Aşa este? De la ridicol spre oribil. Şi la puşcărie. Din nebun am devenit tâlhar...

— Dar nu din proprie voinţă, i-a tăiat vorba imediat Nicolette. Şi nu ca urmare a propriilor fapte. Cine poate şti mai bine decât mine? Eu i-am găsit la Ziębice pe tovarăşii tăi. Şi le-am spus că te vor duce la Stolz. Îmi imaginez ce a urmat şi ştiu că totul a fost din cauza mea.

— Nu e chiar aşa de simplu.

Au stat un timp în tăcere, privind focul şi siluetele care dansau în jurul lui, ascultând cântarea.

— Reinmar?

— Poftim?

— Ce înseamnă Toledo? Şi de ce ţi se spune aşa?

— La Toledo, în Castilia – i-a explicat – este o academie de magie vestită. Şi se obişnuieşte, cel puţin în anumite cercuri, să

fie numiți așa cei care au studiat arcana vrăjitoriei în universități, spre deosebire de cei care au puteri magice înnăscute și își transmit cunoștințele din generație în generație.

— Și tu ai studiat?

— La Praga. Dar pentru scurt timp și superficial.

— A fost suficient.

L-a atins ușor în palmă, apoi l-a apucat mai îndrăzneață.

— Se vede că ai fost sârguincios la învățătură. Nici nu am apucat să-ți mulțumesc. Cu un curaj pe care îl admir și cu cunoștințe deosebite m-ai salvat... de nenorocire. Mai înainte te compătimeam doar, eram fascinată de povestea ta, luată parcă direct din paginile lui Chrétien de Troyes sau Hartmann von Aue. Acum te admir. Ești curajos și înțelept, dragul meu Cavaler Celest al Băncii de Stejar Zburătoare. Vreau să fii cavalerul meu, magicul meu Toledo. Al meu și numai al meu. Și de aceea, din invidie pătimașă și egoistă, nu te-am lăsat să te dăruiești acelei fete. Nu am vrut să i te cedez nici măcar pentru o clipă.

— Tu – a bâiguit el fâstâcit – m-ai salvat de mai multe ori. Eu îți sunt îndatorat ție. Și nici eu nu ți-am mulțumit. Și ți-am jurat că atunci când te voi întâlni îți voi cădea la picioare...

— Mulțumește-mi, s-a lipit de el. Așa cum se cuvine. Cazi la picioarele mele. Am visat că mi-ai căzut la picioare.

— Nicolette...

— Nu așa. Altfel.

S-a ridicat în picioare. Din direcția focului se auzeau râsete și cântece sălbatice.

Veni, veni, venias,
ne me mori, ne me mori facias!
Hyrca! Hyrca!
Nazaza!
Trillirivos! Trillirivos! Trillirivos![1]

[1] „Carmina Burana", autor anonim, din culegerea numită *Carmina amatoria.*

„Vino, vino, o, ah, vino,
Nu mă lăsa să mor.
Hârța! Hârța!
Nazaza!
Trillirivos..."

A început să se dezbrace încet, fără grabă, fără să lase în jos ochii, care străluceau în întuneric. Și-a desprins *cotehardie*, despicată pe laturi, și-a scos corsetul sub care nu mai avea decât o *chemise* subțirică, albă. La *chemise* a șovăit puțin. Semnalul era descifrabil. S-a apropiat încet, a atins-o delicat. Cămașa – a simțit când a atins-o – era făcută dintr-o țesătură flamandă numită după numele inventatorului, Baptiste de Cambry. Descoperirea domnului Baptiste a avut o mare influență asupra dezvoltării țesăturilor. Și a sexului.

Pulchra tibi facies
Oculorum acies
Capiliorum series
O quam clara species!
Nazaza!

„Frumoși sunt obrajii tăi
Ochii tăi strălucitori
Părul tău este împletit,
Ce frumoasă ești, făptură!"

A ajutat-o cu grijă, învingându-i cu încă și mai mare grijă împotrivirea instinctivă, teama reflexă tăcută.

Când invenția domnului Baptiste a ajuns pe jos, peste celelalte haine, a oftat, dar Nicolette nu l-a lăsat să se desfete prea mult timp cu priveliștea. S-a lipit strâns de el, l-a cuprins cu brațele și îi căuta buzele cu gura. A ascultat-o. Iar ceea ce fusese răpit ochilor simțea acum cu mâinile. Îi aducea omagiu cu mâinile și degetele tremurătoare.

A îngenuncheat. I-a căzut la picioare. I-a adus omagiu. Ca Perceval în fața Graalului.

Rosa rubicundior,
Lilio candidior,
Omnibuz formosior,
Semper, semper in te glorior!

„Decât roza mai roșie,
Decât crinul mai albă,
Decât toți mai frumoasă,
Laudă, laudă ție în veci."

A îngenuncheat și ea și l-a îmbrățișat strâns.
— Iartă-mi lipsa de pricepere, a șoptit.

Nazaza! Nazaza! Nazaza!

Lipsa de pricepere nu îl deranja. Deloc.

Vocile și râsetele dansatorilor s-au îndepărtat puțin, au amuțit, a rămas numai încordarea. Brațele Nicolettei tremurau ușor, simțea și tresărirea coapselor care îl înconjurau. Vedea cum îi tremură pleoapele închise și cum își mușcă buza de jos.

Când în cele din urmă i-a îngăduit, a fost încântat. Și uimit. Ovalul feței ca la Campin[1], gâtul ca la madonele lui Parléř[2]. Și mai jos – *nuditas virtualis* – sânii mici, rotunzi, cu sfârcurile întărite de dorință. Talie subțire, șolduri înguste. Abdomen plat. Coapse contractate sfios, pline, frumoase, demne de cele mai alese complimente. Lui Reynevan îi vuia capul de complimente și de cuvinte frumoase. Căci era un erudit, un truver, un iubit – în adevăratul sens al cuvântului – de talia lui Tristan, Lancelot,

[1] Robert Campin (1375–1444), primul maestru al picturii flamande timpurii.

[2] Petr Parléř (1330–1399), arhitect și sculptor ceh, autorul Catedralei Sfântul Vit și al Podului Carol din Praga.

Paolo Malatesta, Guillem de Cabestany – cel puțin. Putea – și voia – să-i spună că este *lilio candidior*, mai albă decât crinul, și *omnibus formosior*, mai frumoasă decât toate. Voia – și putea – să-i spună că este *pulchra inter mulieres*. Voia – și putea – să-i spună că este *forma pulcherrima Dido, deas supereminet omnis, la regina savoroza, Izeult la blonda, Beatrice, Blanziflor, Helena, Venus generosa, herzliebez vrouwelîn, lieta come bella, la regina del cielo.*[1] Putea – și voia – să-i spună totul. Și nu era în stare să scoată un sunet din gâtlejul strâns.

Nicolette a observat. Știa. Cum putea să nu observe și să nu știe? Căci numai în ochii lui Reynevan, înmărmurit de fericire, putea să fie o fată, o fecioară care tremură, se lipește de el, închide ochii și își mușcă buza de jos într-un extaz dureros. Pentru orice bărbat înțelept – dacă ar fi fost vreunul prin preajmă –, treaba ar fi fost clară: nu este o tinerică speriată și nepriceputǎ, ci o zeiță care primește omagiul ce i se cuvine. Iar zeițele știu tot și observă tot.

Și nu așteaptă omagii sub formă de cuvinte.

A tras-o spre el. I-a întors ritualul. Rânduiala veșnică.

Nazaza! Nazaza! Nazaza!
Trillirivos!

Atunci, în poiană, cuvintele dominei nu ajunseseră foarte bine la el, vocea care era ca vântul din munți se pierdea în foșnetul pădurii, se îneca în tufișuri, dispărea în strigăte, cântece, muzică, în trosnetul focului. Acum, în alinarea blândă a iubirii împlinite, cuvintele se întorceau răsunătoare, limpezi. Clare. Le auzea pe deasupra vâjâitului sângelui din urechi. Dar oare le înțelegea?

---

[1] Reynevan recurge pe rând la complimente citând din Cântarea Cântărilor, *Eneida*, cântecele trubadurilor provensali, cântece din culegerea *Carmina Burana*, Walther von der Vogelweide și *Divina Comedie* a lui Dante.

Eu sunt frumusețea pământului verde, eu sunt Lilith, eu sunt prima din cele dintâi, eu sunt Astarte, Cibele, Hecate, eu sunt Rigatona, Epona, Rhiannon, Coșmarul Nocturn, iubita viforului.

Veneraţi-mă în adâncul inimilor voastre şi în bucuria ritualului, aduceţi jertfe prin actul iubirii şi al desfătării, pentru că această jertfă îmi este pe plac.

Căci eu sunt fecioară neatinsă şi sunt iubita arzând de poftă a zeilor, a demonilor. Şi cu adevărat vă spun vouă: aşa cum am fost cu voi la început, aşa mă veţi găsi la sfârşit.

Au găsit-O la sfârșit. Amândoi.

Focurile aruncau în cer explozii de scântei.

— Te rog să mă ierți, i-a spus privind la spatele ei. Pentru ce s-a întâmplat. Nu ar fi trebuit... iartă-mă...

— Poftim? a întors fața spre el. Pentru ce să te iert?

— Pentru ce s-a întâmplat. Am fost nechibzuit... M-am pierdut cu firea. Nu m-am purtat cum trebuie...

— Trebuie să înțeleg că îți pare rău? l-a întrerupt Nicolette. Asta ai vrut să spui?

— Da... Nu! Nu, nu asta... Dar ar fi trebuit... Ar fi trebuit să mă stăpânesc... Trebuia să fiu mai cumpătat...

— Așadar regreți, l-a întrerupt din nou. Ai remușcări, te simți vinovat. Crezi cu părere de rău că a fost ceva rău. Pe scurt, ai da foarte mult ca tot ce s-a întâmplat să poată fi șters cu buretele. Ca eu să nu fi existat.

— Ascultă...

— Dar eu...

Nu voia să asculte.

— Și când te gândești că eram gata să merg cu tine. Imediat, așa cum sunt. Acolo unde mergi tu. La capătul lumii. Oriunde, numai să fiu cu tine.

— Domnul Biberstein..., a bâiguit, lăsând privirile în jos. Tatăl tău...

— Clar, i-a tăiat vorba și de data aceasta. Tata va trimite o poteră. Și două potere pentru tine sunt prea mult.

— Nicolette... Nu m-ai înțeles.

— Te înșeli. Am înțeles.

— Nicolette...

— Nu mai spune nimic. Adormi. Dormi.

I-a atins buzele cu palma atât de repede, încât ochii nici au văzut mișcarea. S-a cutremurat. Și fără să-și dea seama când, a ajuns pe partea rece a dealului.

A adormit, i s-a părut că numai o clipă, dar când s-a trezit, nu mai era lângă el.

— Sigur, a spus alpul. Sigur că mi-o amintesc. Dar îmi pare rău. Nu am văzut-o.

Nimfa care îl însoțea s-a ridicat în vârful picioarelor, i-a șoptit ceva la ureche, apoi s-a ascuns în spatele lui.

— Este cam timidă, i-a explicat alpul, mângâindu-i părul țepos. Dar poate să ne ajute. Vino cu noi.

Au luat-o la vale pe pantă. Alpul fredona pe sub mustață. Nimfa mirosea a rășină și a scoarță udă de plop. Noaptea Mabon era pe sfârșite. Se apropiau zorile, grele și tulburi de ceață.

În grupul puținilor participanți de la sabatul de pe Grochowa, care mai rămăseseră să discute, au găsit făptura de sex femeiesc cu ochi scăpărători ca fosforul, cu pielea verde și miros de gutuie.

— Sigur că da, a încuviințat din cap Gutuia. Am văzut-o pe fată. Într-un grup de femei care coborau spre Frankenstein. Cu ceva timp în urmă.

— Stai!

Alpul l-a apucat pe Reynevan de braț.

— Fără grabă! Și nu pe acolo. În partea aceea muntele este înconjurat de Pădurea Budzowski; te rătăcești în ea așa cum doi și cu doi fac patru. Te conducem. De altfel, și noi mergem tot în partea aceea. Avem o treabă acolo.

— Merg și eu cu voi, a spus Gutuia. Am să vă arăt pe unde a luat-o fata.

— Vă mulțumesc, a spus Reynevan. Vă sunt foarte recunoscător. Nici nu ne cunoaștem... Și mă ajutați...

— Suntem obișnuiți să ne ajutăm unul pe altul.

Gutuia s-a întors, l-a străpuns cu privirea fosforescentă.

— Erați o pereche frumoasă. Și am mai rămas așa de puțini. Dacă nu ne ajutăm unul pe altul, vom pieri cu toții.

— Mulțumesc.

— Dar eu – a scrâșnit printre dinți Gutuia – nu mă gândeam deloc la tine.

Au pătruns în trecătoare, pe albia secată a pârâului, unde crescuseră sălcii. Din ceața din fața lor s-a auzit un descântec murmurat încetișor. Și, o clipă mai târziu, au zărit o femeie care ședea pe un buștean acoperit de mușchi și își scutura pietricelele din cizme. Reynevan a recunoscut-o imediat. Era morăreasa durdulie cu urme de făină pe ea, una dintre participantele la dezbaterea din jurul butoiașului cu cidru.

— Fata? a reflectat ea când au întrebat-o. Cea blondă? A, domnița nobilă care era cu tine, Toledo. S-a dus încolo. Spre Frankenstein. Cu un grup, erau câțiva. A trecut ceva timp.

— Au plecat încolo?

— Încolo. Stați puțin, stați puțin, vin și eu cu voi.

— Pentru că ai o treabă acolo?

— Nu. Pentru că acolo locuiesc.

Morăreasa nu era în cea mai bună formă, ca să ne exprimăm elegant. Pășea încet, gâfâind, mormăind și târându-și picioarele. Se oprea enervant de des ca să-și aranjeze toaleta. Într-un mod misterios, aduna pietriș în ghete, trebuia să se oprească și să-l scuture – și făcea aceasta enervant de încet. A treia oară, Reynevan era gata s-o ia pe babă în spinare, numai să grăbească ritmul.

— Nu s-ar putea ceva mai repede, mamaie? a întrebat dulceag alpul.

— Mamaie ești tu, s-a burzuluit morăreasa. Imediat sunt gata. Numai puțin... un moment...

A încremenit cu cizma în mână. A ridicat capul. A ciulit urechile.

— Ce este? a întrebat Gutuia. Ce...

— Liniște, a ridicat mâna alpul. Aud ceva. Ceva... Ceva se apropie.

Pământul s-a zguduit pe neașteptate, a bubuit. Din ceață a apărut o mulțime de cai, o herghelie întreagă, într-o clipă, în jurul lor, spațiul s-a umplut de tropot de copite, de coame și cozi răsfirate în aer, de dinți rânjiți și boturi înspumate, de ochi sălbatici. Abia au apucat să sară dincolo de bolovani. Caii au trecut într-un galop nebunesc și au dispărut la fel de brusc cum apăruseră. Pământul continua să vibreze de ropotul copitelor.

Până să-și vină în fire, din ceață s-a desprins încă un cal. Dar, spre deosebire de ceilalți, acesta ducea un călăreț. Călărețul din șa era în armură completă și cu mantie neagră. Mantia, depărtată în galop de umeri, arăta ca aripile unui vampir.

— *Adsumus! Adsuuuuumuuuus!*

Cavalerul a tras de frâu, calul s-a ridicat pe picioarele din spate, a bătut aerul cu copitele din față, a nechezat. Iar cavalerul a scos sabia și s-a repezit la ei.

Gutuia a strigat subțirel și, până să se încheie strigătul, s-a destrămat – da, acesta este cuvântul potrivit –, s-a destrămat într-un milion de fluturi de noapte, care s-au împrăștiat în aer și au dispărut. Nimfa s-a scufundat fără zgomot în pământ, într-o clipă s-a strâns și s-a acoperit cu scoarță de copac și frunze. Morăreasa și alpul, neavând la îndemână după cum se vede trucuri inteligente, au luat-o la sănătoasa în modul cel mai obișnuit. Reynevan se înțelege că i-a urmat. Atât de repede, încât i-a depășit. *Până și aici m-au găsit*, își spunea el febril. *Până și aici m-au găsit!*

— *Adsumus!*

Cavalerul negru a lovit cu sabia în nimfa transformată în copac, copacul a scos un urlet îngrozitor, a împroșcat cu sevă. Morăreasa, spre propria pieire, s-a întors să privească. Iar cavalerul a răsturnat-o cu calul, când a dat să se ridice, s-a aplecat din șa și a lovit-o cu sabia atât de tare, că lama a scrâșnit pe oasele craniului. Vrăjitoarea a căzut, chircindu-se și răsucindu-se printre ierburile uscate.

Alpul și Reynevan alergau cât îi țineau picioarele, dar nu se puteau pune cu un gal în galop. Cavalerul i-a ajuns repede. S-au despărțit, alpul a luat-o la dreapta, Reynevan la stânga. Cavalerul a pornit în galop după alp. O clipă mai târziu, din ceață s-a auzit un trosnet. Care arăta că alpul nu va mai apuca să vadă schimbările discutate și pe husiții cehi.

Reynevan alerga cât putea de repede, gâfâind și fără să privească înapoi. Ceața înăbușea sunetele, dar auzea mereu în spate tropotul copitelor și nechezatul calului – sau i se părea că le aude.

Și dintr-odată a auzit tropotul și nechezatul calului chiar în fața lui. S-a oprit, încremenit de spaimă, dar până să poată face ceva, din ceață a apărut o iapă plină de spumă, purtând în spinare o femeie scundă și voinică, cu un caftan bărbătesc. La vederea lui, femeia a strigat la iapă, dându-și la o parte de pe frunte părul blond împrăștiat în dezordine.

— Doamna Dzierżka..., a bâiguit el uluit. Dzierżka de Wirsing...

— Rubedenia mea?

Negustoreasa se uita la el nu mai puțin uimită.

— Tu? Aici? La naiba, nu sta în loc! Dă mâna și sari în spatele meu!

A apucat mâna întinsă. Dar era prea târziu!

— *Adsuuuumuuuus!*

Dzierżka a sărit din șa cu o grație și o agilitate uimitoare pentru constituția ei. La fel de agilă și-a luat arcul din spate și i l-a aruncat lui Reynevan. Iar ea a luat altul, agățat de șa.

— În cal! a strigat Dzierżka, aruncându-i săgeți și instrumentul pentru întins coarda. Țintește în cal!

Cavalerul negru s-a repezit spre ei cu sabia scoasă și cu mantia desfăcută, într-un galop atât de teribil, că de sub copite zburau în aer bucăți smulse din pământ. Lui Reynevan îi tremurau mâinile, cârligul din picior de capră nu voia cu niciun chip să treacă peste coardă și de lăcașul arcului. A blestemat disperat, asta l-a ajutat, iar cârligele au prins, coarda s-a fixat pe trăgaci. Cu mâna tremurând a fixat săgeata.

— Trage!

A tras. Şi a ratat. Pentru că în pofida ordinului, nu ţintise în cal, ci în călăreţ. A văzut că vârful săgeţii a făcut scântei, frecându-se de apărătoarea de umăr. Dzierżka a înjurat tare şi murdar, şi-a suflat părul din ochi, a ţintit şi a tras. Săgeata a nimerit în pieptul calului şi a intrat cu totul. Calul a urlat, a horcăit nechezând, a căzut în genunchi şi în cap. Cavalerul negru s-a prăbuşit din şa, s-a rostogolit, şi-a pierdut coiful şi sabia. Şi a dat să se ridice.

Dzierżka a înjurat din nou, acum amândurora le tremurau mâinile, amândurora cârligul le aluneca dintre degete, săgeţile le cădeau din lăcaş. Iar cavalerul negru se ridicase, desprinsese de la şa buzduganul mare şi pornise spre ei cu pas clătinat. Văzând chipul cavalerului, Reynevan şi-a înăbuşit un strigăt, apăsându-şi gura pe arc. Chipul cavalerului era alb, chiar argintiu, ca al unui lepros. Ochii înconjuraţi de cearcăne vineţii-roşcate erau sălbatici şi stinşi, dinţii îi străluceau în gura plină de spumă.

— *Adsuuumuuus!*

Corzile au vibrat, săgeţile au şuierat. Amândouă au nimerit, străpungând armura cu un trosnet puternic, amândouă s-au afundat până la pană – una prin apărătoarea pentru gât, cealaltă, prin pieptar. Cavalerul s-a clătinat, se împleticea rău, dar se ţinea pe picioare, spre uimirea lui Reynevan a pornit din nou spre ei, strigând ceva nedesluşit, scuipând spumă şi sânge din gură şi agitând buzduganul. Dzierżka a înjurat, a sărit într-o parte, încercând zadarnic să întindă din nou arcul, văzând că nu are timp, s-a ferit din calea loviturii, s-a împiedicat, a căzut şi, văzând cum bila cu ţepi vine spre ea, şi-a acoperit capul şi faţa cu braţele.

Reynevan a scos un urlet, iar urletul i-a salvat viaţa. Cavalerul s-a întors spre el, iar Reynevan a tras de aproape, ţintind în burtă. Săgeata a pătruns şi de astă dată până la pană, perforând cu un zgomot sec şorţul armurii. Forţa loviturii a fost considerabilă, săgeata rămăsese adânc înfiptă în măruntaie, dar cavalerul nu a căzut nici de astă dată, s-a clătinat, dar şi-a recăpătat echilibrul şi s-a năpustit repede la Reynevan, răcnind şi ridicând buzduganul ca să lovească. Reynevan s-a dat înapoi, căznindu-se să tragă coarda peste cârlig. A reuşit şi a întins arcul şi de abia atunci şi-a

dat seama că nu are săgeți. S-a împiedicat cu tocul de un bolovan, s-a așezat pe jos privind cu groază cum moartea se apropie de el – palidă, cu ochi sălbatici, scuipând bale și sânge pe gură. S-a acoperit ținând arcul cu ambele mâini.

— *Adsumus! Adsum...*

Pe jumătate șezând și pe jumătate culcată, Dzierżka de Wirsig a tras de arc și i-a înfipt o săgeată drept în ceafă. Cavalerul a scăpat buzduganul, a dat din mâini haotic și s-a prăbușit ca un bolovan, zguduind pământul. A căzut la jumătate de pas de Reynevan. Având în creier un vârf de fier și câțiva inci de lemn în trup – minune! –, tot nu murise. A mai horcăit câteva clipe lungi, a tremurat și a scormonit pământul. În sfârșit, a rămas nemișcat.

Dzierżka a rămas un timp în genunchi, sprijinită de brațele întinse. Apoi a vomitat violent. După aceea s-a ridicat în picioare. A întins arcul, i-a pus săgeată. S-a apropiat de calul cavalerului care horcăia și a tras de aproape. Coarda a zbârnâit, capul animalului s-a prăbușit fără viață la pământ, picioarele din spate au zvâcnit spasmodic.

— Iubesc caii, i-a spus Dzierżka lui Reynevan, privindu-l în ochi. Dar pe lumea aceasta, ca să supraviețuiești, uneori trebuie să sacrifici ceea ce iubești. Să ții minte asta, nepoțelule! Și data viitoare să tragi în ce spun eu!

A încuviințat din cap și s-a ridicat.

— Mi-ai salvat viața. Și ți-ai răzbunat fratele. Într-o oarecare măsură.

— Adică ei... cavalerii aceștia... l-au ucis pe Peterlin?

— Ei. N-ai știut? Dar nu e timp de povești, nepoate. Trebuie să fugim până nu ne găsesc tovarășii lui.

— M-au urmărit până aici...

— Nu pe tine, l-a contrazis calmă Dzierżka. Pe mine. Mi-au întins o capcană imediat după Bardo, lângă Potworów. Au împrăștiat herghelia, au gonit escorta, paisprezece cadavre zac pe drum. Aș fi fost și eu printre ei dacă nu... Prea multă vorbărie!

A băgat degetele în gură, a șuierat. O clipă mai târziu, pământul s-a zguduit de tropot de copite și din ceață a apărut la trap iapa

cenușie. Dzierżka a sărit în șa, uimindu-l încă o dată pe Reynevan cu grația și agilitatea ei de pisică.

— Ce aștepți?

I-a apucat mâna, a sărit în spatele ei pe iapă. Iapa a fornăit și a bătut din copite, a scuturat din cap și s-a dat înapoi din fața cadavrului.

— Cine a fost?

— Un demon, a răspuns Dzierżka, dând la o parte de pe frunte părul neascultător. Unul dintre cei care pășesc prin întuneric... Sunt curioasă cine m-a pârât...

— Hass'asin.

— Ce?

— Hass'asin[1], a repetat. Acesta de aici era sub influența unei substanțe erbacee halucinogene arabe numite haș'iș. Nu ai auzit de Bătrânul din Munți? Despre asasinii din cetatea Alamut? Din Horasan, în Persia?

— La dracu' cu Horasan al tău! s-a răsucit ea în șa. Și cu Persia. Dacă încă nu ai înțeles, suntem în Silezia, la poalele muntelui Grochowa, la o milă de Frankenstein. Dar după cum văd, încă nu ai aflat multe. Cobori pe coastele muntelui Grochowa în zorii zilei de după echinocțiul de toamnă. Și dracu' știe sub influența cărei substanțe arăbești. Dar că ne amenință moartea, asta ar trebui să pricepi. Așadar, închide gura și ține-te bine, că voi merge repede!

Dzierżka de Wirsig exagera - frica avea ochii mari, ca întotdeauna. Pe drum și în șanțul năpădit de buruieni zăceau numai opt cadavre, dintre care cinci făceau parte din escorta înarmată, care se apărase până la ultimul om. Aproape jumătate din grupul de paisprezece persoane se salvase, fugind în pădurile din apropiere. Dintre aceștia s-a întors unul sigur - un grăjdar, care fiind

[1] Ordinul Asasinilor - *Asasiyyun* (1090–1275) a fost întemeiat cu scopul de a-i ucide pe liderii musulmani și ulterior și pe creștinii considerați dușmani ai statului persan.

mai în vârstă nu fugise prea departe. Și pe care acum, când soarele se ridicase sus, l-au descoperit în buruieni cavalerii care mergeau pe drumul dinspre Frankenstein.

Cavalerii – suita lor împreună cu slujitorii numărau douăzeci și una de persoane – mergeau ca la război, în armură completă, cu steagurile desfășurate. Majoritatea fuseseră deja în luptă, majoritatea în mai multe. Cu toate acestea, mulți înghițeau acum în sec la vederea trupurilor crunt sfârtecate, chircite în nisipul înnegrit de sângele cu care se îmbibase. Și nimeni nu și-a bătut joc de paloarea bolnăvicioasă care se instalase la vederea acestei priveliști pe chipurile celor mai tineri și cu mai puțină experiență.

Soarele se înălțase sus, împrăștiase ceața, în lumina lui picăturile de apă care atârnau ca zmeura pe scaieții și pelinarița de pe margine străluceau ca niște rubine. Priveliștea nu trezea niciunui cavaler sentimente estetice sau poetice.

— Dar știu că i-au măcelărit, mama ei de viață! a spus scuipând Kunad von Neudeck. I-au tocat rău!

— Tăieturi de călău, a fost de acord și Wilhelm von Kauffung. Abator.

Din pădure au apărut și alți argați și grăjdari care scăpaseră cu viață. Deși palizi și pe jumătate morți de spaimă, nu își uitaseră îndatoririle. Fiecare ducea de căpăstru câțiva cai, dintre cei care se împrăștiaseră în timpul atacului.

Ramfold von Oppeln, cel mai vârstnic dintre cavaleri, s-a uitat de la înălțimea șeii la grăjdarul care tremura de frică printre călăreții din jurul lui.

— Cine v-a atacat? Vorbește, băiete! Liniștește-te! Ai supraviețuit. Nu te mai amenință nimic.

— M-a ferit Dumnezeu...

În ochii grăjdarului panica era încă vizibilă.

— Și Maica Domnului de la Bardo...

— Să dai pentru o slujbă. Iar acum vorbește. Cine v-a bătut?

— Păi, eu de unde să știu? Ne-au atacat... Erau în armură... De fier... Ca și voi...

— Cavaleri! a rostit înecându-se un lungan cu față de călugăr, care avea pe scutul roșu două leuci încrucișate. Cavalerii îi atacă pe negustori la drumul mare! Pe patimile Domnului, a venit timpul să terminăm cu acești raubritteri. E momentul să luăm măsuri drastice. Poate dacă vor zbura câteva scăfârlii pe eșafod, o să-și bage mințile în cap domnii din castele!

— Aveți dreptate, a încuviințat cu chip de piatră Wenzel de Hartha. Perfectă dreptate, domnule von Runge.

— Și de ce – a continuat investigația von Oppeln – v-au atacat? Ați luat ceva prețios?

— Da' de unde... Poate caii...

— Caii, a repetat îngândurat de Hartha. Ispititoare treabă, caii din Skałka. Din herghelia doamnei Dzierżka de Wirsing... Luminează-i, Doamne, calea...

S-a întrerupt, a înghițit în sec, nu-și putea dezlipi privirile de la chipul masacrat al unei femei care zăcea pe nisip, într-o poziție macabră nefirească.

— Nu e ea, a mormăit grăjdarul cu ochii stinși. Nu e doamna Dzierżka. Este nevasta grăjdarului... Uite, cel care zace acolo... Mergea cu noi la Kłodzko...

— Au greșit, a constatat rece Kauffung. Au luat-o pe rândășiță drept Dzierżka.

— Sigur că au luat-o, a confirmat calm grăjdarul. Pentru că...

— Pentru că ce?

— Arăta mai demn.

— Nu cumva – von Oppeln s-a îndreptat în șa. Nu cumva, domnule Wilhelm, sugerați că nu a fost un atac tâlhăresc? Că doamna de Wirsing...

— A fost ținta? Da. Sunt sigur de asta.

— A fost ținta, a adăugat, văzând privirile întrebătoare ale celorlalți cavaleri. A fost ținta, la fel ca Mikołaj Neumarkt. Jan Fabian Pfefferkorn... Ca și alții care, în ciuda interdicției de a face comerț cu... cu străinătatea...

— De vină sunt raubritterii, a spus ferm von Runge. Nu putem să dăm crezare poveștilor prostești, aiurelilor despre

comploturi și demoni nocturni. Toate acestea au fost și sunt atacuri tâlhărești obișnuite.

— Se mai poate – a spus cu glas subțirel tânărul Heinrich Baruth, care pentru a fi deosebit de toți ceilalți Heinrich din familie se numea Szpaczek – ca această crimă să fi fost comisă de evrei. Ca să obțină sânge de creștin, știți, pentru pască. O, uitați-vă la nefericitul acesta de aici. Nu a mai rămas în el nicio picătură de sânge...

— Cum să-i rămână – Wenzel de Hartha s-a uitat cu milă la tânăr – când nu i-a rămas nici capul...

— Puteau să săvârșească aceasta și vrăjitoarele acelea pe mături, care au căzut peste noi ieri-noapte când stăteam la foc! Pe tichia Sfântului Anton! Așa începe să se dezlege cu încetul enigma. Doar v-am spus că printre diavolițe era Reinmar von Bielau, că l-am recunoscut! Și e lucru sigur că Bielau e vrăjitor, pentru că s-a lăudat la Oleśnica mult cu magia neagră, că arunca descântece pe femei. Domnii de acolo pot să confirme!

— Eu nu știu nimic, a mormăit Ciołek Krompusz, privind la Benno Ebersbach.

Amândoi îl recunoscuseră în noaptea precedentă pe Reynevan printre vidmele zburătoare, dar preferau să nu se trădeze.

— Da, chiar așa este, a întărit Ebersbach. Noi mergem rar la Oleśnica. Nu plecăm urechea la bârfe...

— Astea nu sunt bârfe, ci fapte.

Runge s-a uitat la el.

— Bielawa făcea vrăji. Pe lângă aceasta, blestematul și-a ucis propriul frate, parcă e Cain, atunci când acesta a descoperit practicile lui vrăjitorești.

— E lucru sigur, a încuviințat și Eustachy von Rochow. Mi-a spus domnul von Reideburg, starostele din Strzelin. Au ajuns și la noi, la Wrocław, veștile acestea. De la episcop. Tânărul Reinmar de Bielau a înnebunit din cauza vrăjilor săvârșite, diavolul i-a luat mințile. Diavolul îi conduce mâna, îl împinge la omor. Și-a ucis propriul frate, l-a ucis pe domnul Albrecht Bart din Karczyn, l-a

omorât pe negustorul Neumarkt, pe negustorul Hanusz Throst, ba, se pare că a ridicat mâna și asupra preotului din Ziębica...

— A ridicat, a întărit Szpaczek. De aceea a fost trimis în turn. Dar a fugit. Fără îndoială, cu ajutorul diavolului.

— Dacă e lucrarea diavolului - Kunad von Neudeck a privit neliniștit în jur -, să plecăm mai repede de aici, cât mai suntem încă în viață... Până nu ne atinge și pe noi ceva rău...

— Pe noi?

Ramfold von Oppeln a lovit cu palma în scutul atârnat de șa, deasupra furcii de argint a blazonului, legat cu o panglică cu cruce roșie.

— Pe noi? Când avem acest semn? Doar am luat crucea, suntem cruciați, mergem împreună cu episcopul Konrad la cruciadă în Cehia ca să-i batem pe eretici. Să-l apărăm pe Dumnezeu și religia! Diavolul nu se poate apropia de noi. Pentru că suntem *milites Dei*, Miliția Angelică!

— Ca Miliție Angelică - a observat von Rochow - avem nu numai privilegii, ci și obligații.

— Ce vreți să spuneți?

— Domnul von Bichopsheim l-a recunoscut pe Reinmar din Bielawa printre vrăjitoarele care zburau spre sabat. Imediat ce ajungem la Kłodzko, la punctul de adunare a cruciaților, trebuie să-l denunțăm Sfântului Oficiu.

— Să raportăm? Domnule Eustachy! Suntem cavaleri!

— Când este vorba de vrăji și de erezie, denunțul nu pătează onoarea de cavaler!

— Întotdeauna pătează!

— Nu pătează!

— Pătează, a rostit Ramfold von Oppeln. Dar trebuie să denunțăm. Și vom denunța. Iar acum, mai departe la drum, domnilor! La Kłodzko! Nu este voie ca tocmai noi, Miliția Angelică, să întârziem la punctul de întâlnire.

— Ar fi o rușine - a spus încet Szpaczek - să pornească cruciada spre Cehia fără noi.

— Atunci la drum.

Kauffung a întors calul.

— Cu atât mai mult cu cât nu mai avem nimic de făcut pe aici. După cum văd, se ocupă altcineva de această chestiune.

Şi într-adevăr, pe drum se apropiau soldaţii primarului din Frankenstein.

— Uite, a spus Dzierżka de Wirsing oprind calul.

A oftat puternic, iar Reynevan, lipit de spinarea ei, a simţit oftatul.

— Uite şi Frankenstein. Podul de pe râul Budzówka. În stânga drumului este căminul Ordinului Sfântului Mormânt, Biserica Sfântul Gheorghe şi Turnul Nebunilor. În dreapta, morile şi dughenele vopsitorilor. Mai departe, dincolo de pod, este poarta oraşului, numită Kłodzka. Acolo este castelul principelui, acolo – turnul primăriei, acolo – parohia Sfintei Ana. Coboară.

— Aici?

— Aici. Nici prin cap nu-mi trece să mă arăt în preajma oraşului. Şi ar trebui să te mai gândeşti şi tu, nepoate.

— Eu trebuie.

— Aşa mă gândeam şi eu. Coboară.

— Şi tu?

— Eu nu trebuie.

— Am întrebat încotro te duci.

Dzierżka a suflat ca să-şi dea părul la o parte de pe frunte. S-a uitat la el. Reynevan a înţeles privirea şi nu a mai pus alte întrebări.

— Mergi sănătos, nepoate! La revedere.

— Să dea Domnul, în vremuri mai bune.

Capitolul 26

În care în oraşul Frankenstein se întâlnesc mulţi cunoscuţi vechi – deşi nu neapărat binevoitori.

Aproape în centrul pieţei, între stâlpul infamiei şi fântână, se întindea o baltă mare, duhnind a bălegar şi plină de spumă de la urina de cal. În ea se bălăceau mai multe vrăbii, de jur împrejur şedeau o mulţime de copii în zdrenţe, ciufuliţi şi murdari, care se tăvăleau în murdărie, se împroşcau unul pe altul, făceau hărmălaie şi dădeau drumul pe apă unor bărcuţe din scoarţă de copac.

— Aşa, Reinmar – Szarlej termina supa, scormonind cu lingura pe fundul străchinii. Trebuie să recunosc că zborul tău de noapte m-a impresionat. Ai zburat binişor; cineva ar putea spune chiar ca un vultur. Regele zburător. Mai ţii minte ce ţi-am prorocit după ce ai făcut levitaţia aceea la vidmele din pădure? Că vei deveni un vultur. Şi ai devenit. Deşi nu cred că ai fi reuşit fără ajutorul lui Huon von Sagar, dar oricum. Jur pe pula mea, băiete, ai făcut progrese mari de când eşti cu mine. Doar puţin să te mai străduieşti şi vei fi un adevărat Merlin. Şi o să ne construieşti un Stonehenge aici, în Silezia. Un asemenea Stonehenge, că acela din Anglia o să se ascundă de ruşine.

Samson a pufnit.

— Și ce s-a întâmplat cu domnița Biberstein? Ai lăsat-o în siguranță în fața porții castelului lui tăticu'?

— Nici vorbă. Reynevan a scrâșnit din dinți: Am căutat-o pe Nicolette fără succes toată dimineața în tot Frankensteinul, m-am uitat prin cârciumi, am stat la pândă la ieșirea de la slujba de la Sfânta Ana, m-am dus până la Poarta Ziębicka și la drumul care merge la Stolz, am întrebat, am cutreierat prin Sukiennice în piață. Și acolo – spre marea mea bucurie și ușurare – i-am găsit pe Szarlej și pe Samson.

— Cu siguranță că fata este deja acasă, a adăugat.

Așa spera, pe asta se bizuia. Castelul Stolz era la mai puțin de o milă de Frankenstein, drumul care ducea la Ziębice și la Opole era frecventat, pentru Katarzyna Biberstein ar fi fost suficient să spună cine este și orice negustor, orice cavaler sau călugăr i-ar fi dat ajutor și protecție. Așadar, Reynevan era aproape sigur că fata ajunsese cu bine acasă. Îl măcina numai gândul că nu o dusese el acolo. Și nu numai asta îl măcina.

— Dacă nu ai fi fost tu, domnița nu ar fi ieșit vie din castelul Bodak. Ai salvat-o.

— Și poate că și pe noi.

Szarlej lingea lingura.

— Bătrânul Biberstein cu siguranță a trimis o poteră și, dacă nu cumva ați observat, suntem mult mai aproape de locul atacului decât ieri-seară. Dacă ne-ar fi prins... Hmm... Poate că domnița, amintindu-și că ai salvat-o, ne va sări în ajutor, îl va implora pe tăticul ei să-i lase teferi pe toți membrii grupului nostru.

— Dacă va vrea, a remarcat circumspect Samson. Și dacă va reuși.

Reynevan nu a comentat. Și-a terminat supa.

— Și voi m-ați impresionat, a spus. La Bodak erau cinci raubritteri rebeli înarmați. Și v-ați descurcat cu ei...

— Erau beți, s-a strâmbat Szarlej. Dacă nu ar fi fost așa... Dar faptele sunt fapte, am privit cu o admirație sinceră isprăvile vitejești ale lui Samson al Mierii aici de față. Și dacă ai fi văzut,

Reinmar, cum a smuls poarta! Ha, zău așa, dacă regina Jadwiga ar fi avut pe cineva ca el de ajutor la poarta Wawelului, acum i-am fi avut pe tron pe Habsburgi... Iar după aceea Samson al nostru i-a bătut pe tâlharii filisteni. Pe scurt: datorită lui suntem amândoi în viață.

— Dar, Szarlej...

— Datorită ție trăim, nu mai fi așa modest. Punct. La răspântie, când a trebuit să alegem, am optat mai curând pentru Bardo, dar Samson s-a încăpățânat cu Frankenstein. A spus că are un presentiment. De regulă, iau în râs astfel de presentimente, dar în cazul de față, având de-a face cu o ființă supranaturală, cu cineva venit din altă lume...

— Mi-ai dat ascultare, i-a retezat vorba Samson, care, așa cum îi era obiceiul, nu se mai lăsa impresionat de zeflemele. Și după cum se vede a fost o decizie înțeleaptă.

— Asta nu se poate nega. Ei, Reinmar, ce m-am bucurat când te-am văzut în piața din Frankenstein, pe fundalul tarabei cu papuci, în umbra turnului primăriei. Ți-am mai spus deja cât de mult...

— Mi-ai spus.

— ...Bucuria mea când te-am văzut – nu s-a lăsat întrerupt demeritul – decurgea și din faptul că doream să-ți aduc la cunoștință câteva mici modificări din planurile mele. După ultimele tale isprăvi, mai ales după circul făcut cu Hayne von Czirne, după spectacolul de la turnirul din Zębica și pălăvrăgeala în fața lui Buko cu privire la perceptor, am jurat că, după ce vom ajunge în Ungaria, când vei fi în siguranță, te voi duce imediat ce vom sosi la Buda, te voi urca pe podul peste Dunăre și îți voi da un asemenea șut în cur, că ai să zbori în fluviu. Dar, fiind bucuros și emoționat, astăzi îmi schimb intențiile. Cel puțin, pe moment! Ei, ospătar! Bere! Repede!

Au fost nevoiți să aștepte, cârciumarul nu prea se grăbea. La început îl derutaseră mina și vocea îngâmfată a lui Szarlej, dar nu putuse să nu observe că, mai înainte, când comandaseră supa, oaspeții făcuseră un bilanț febril, scotocind după monede și bănuți în fundul pungilor și al buzunarelor. În cârciuma de sub

arcadă, vizavi de primărie, nu erau prea mulți clienți, dar cârciumarul avea o părere prea bună despre el însuși ca să reacționeze cu amabilitate exagerată la strigătele oricăror nepricopsiți.

Reynevan sorbea berea privind la copiii în zdrențe, care se bălăceau în balta gălbuie dintre stâlpul infamiei și fântână.

— Copiii sunt viitorul poporului, a rostit Szarlej observându-i privirea. Viitorul nostru. Deocamdată, nu pare interesant. În primul rând, sărac. În al doilea rând – urât mirositor, neglijent și neispititor până la dezgust.

— Așa este, a recunoscut Samson. Dar poate că s-ar putea face ceva. În loc să pufnești nemulțumit, să ai grijă de ei. Să-i speli. Să-i hrănești. Să-i educi. Și atunci viitorul este asigurat.

— Așa este. Am uitat.

Szarlej a aruncat o bucată de pâine muiată în restul de supă unui câine care dădea târcoale prin apropiere. Câinele era așa de slab, că părea îndoit ca un arc. Dar nu a mâncat pâinea, doar a mirosit-o, așa cum îl mirosise balena pe Iona.

— Sunt curios, amărâtul ăsta a văzut vreodată un os?

— Cu siguranță atunci când a avut laba ruptă, a spus demeritul ridicând din umeri. Dar, așa cum spune pe bună dreptate Samson, mie puțin îmi pasă. Nici eu nu am un viitor aici și chiar dacă aș avea, mi se pare mai căcăcios decât al acelor copii și mai jalnic decât al câinelui. Țara maghiarilor mi se pare în acest moment mai departe decât Ultima Thule[1]. Nu mă va amăgi idila de moment sub forma orășelului liniștit Frankenstein, cu berea, supa de fasole, pâinea și sarea. Imediat Reynevan va întâlni o domniță, și totul va fi ca de obicei. Iarăși va trebui să ne riscăm capetele, să fugim pentru ca în cele din urmă să rămânem undeva, într-o pustietate. Sau într-o companie dubioasă.

— Dar, Szarlej – Samson i-a aruncat și el câinelui o bucată de pâine – până la Opava sunt puțin mai mult de douăzeci de mile. Iar de la Opava în Ungaria sunt în total optzeci. Nu e chiar așa de mult.

---

[1] Denumire dată în secolul IV î.H. de exploratorul grec Pytheas unei insule pe care o credea ultima din nordul arhipelagului britanic, într-un fel „capătul lumii".

— Văd că în lumea cealaltă ai studiat și geografia marginilor de est ale Europei.

— Am studiat fel de fel de lucruri, dar nu despre asta este vorba. Problema este să gândim pozitiv.

— Eu gândesc întotdeauna pozitiv.

Szarlej a sorbit din bere.

— Rareori ceva poate să-mi zdruncine optimismul. Și atunci trebuie să fie ceva serios. Ca de pildă, să zicem perspectiva unui drum lung în lipsa totală a numerarului. Sau faptul că avem doi cai pentru trei oameni, dintre care unul cu copita bolnavă de laminită. Și faptul că unul dintre noi este rănit. Ce îți mai face brațul, Samson?

Uriașul nu a răspuns, ocupat cu berea, a mișcat numai din mâna bandajată, demonstrând că totul este în ordine.

— Mă bucur, a spus Szarlej privind spre cer. O problemă mai puțin. Dar celelalte nu vor dispărea.

— Ba vor dispărea. Cel puțin, parțial.

— Ce vrei să spui, dragul nostru Reinmar?

— De astă dată ne vor ajuta nu relațiile tale, ci relațiile mele, a spus Reynevan ridicând mândru capul. Am cunoștințe la Frankenstein.

— Nu cumva este vorba din întâmplare, îmi îngădui să întreb – s-a interesat Szarlej cu un chip ca de piatră –, de vreo nevestică?

— Glume proaste. Și temeri deșarte. Cunoscutul meu de aici este diacon la Înălțarea Sfintei Cruci. Dominican.

— Ha!

Szarlej a pus energic cana de bere pe masă.

— Dacă e așa, aș prefera încă o nevestică. Dragă Reinmar, nu simți din întâmplare dureri persistente de cap? Nu ai grețuri și vomă? Nu vezi dublu?

— Știu, știu ce vrei să spui, a dat din mână Reinmar. *Domini canes*, câini, păcat numai că sunt turbați. Totdeauna în slujba Inchiziției. Banal, dragul meu domn, banal. În plus, trebuie să știi că diaconul despre care este vorba are o datorie importantă de

recunoștință. Peterlin, fratele meu, l-a ajutat cândva, l-a scos din mari necazuri financiare.

— Și tu îți închipui că asta înseamnă ceva. Cum se numește acest diacon?

— Da' ce, îi știi pe toți?

— Îi știu pe mulți. Cum îl cheamă?

— Andrzej Kantor.

— Se pare că necazurile financiare sunt ceva ereditar în această familie. Am auzit despre Paweł Kantor, pe care jumătate din Silezia îl urmărea pentru datorii și înșelăciuni. Iar la carmeliți era cu mine Mateusz Kantor, vicarul din Długołęka. Pierduse la zaruri un ciboriu[1] și o cădelniță. Mi-e și teamă să mă gândesc la ce a pierdut diaconul tău.

— E poveste veche.

— Nu m-ai înțeles. Mi-e frică să mă gândesc ce a pierdut în ultima vreme.

— Nu înțeleg.

— Of, Reinmar, Reinmar. Te-ai întâlnit deja cu acel cantor, din câte îmi dau seama.

— Da, m-am întâlnit. Dar tot nu...

— Ce știe? Ce i-ai povestit?

— Practic, nimic.

— Prima veste bună. Să profităm deocamdată de această cunoștință comună și de ajutorul dominican. O să adunăm mijloacele de care avem nevoie în alt mod.

— Sunt curios cum.

— Ei, uite, să zicem, vânzând această cană de producție misterioasă.

— De argint. De unde o ai?

— M-am plimbat prin bazar, m-am uitat prin prăvălii, iar cana s-a trezit dintr-odată în buzunarul meu. Asta este – enigmă!

Reynevan a oftat. Samson s-a uitat în cană, privind cu jind la resturile de spumă. Szarlej, în schimb, îl urmărea pe cavalerul

[1] Vas liturgic folosit în ritualul catolic pentru a se păstra ostiile sfințite de preot.

care – ceva mai încolo sub arcadă – îl înjura cum îi venea la gură pe un evreu îndoit de mijloc în fața lui. Cavalerul purta un *chaperon* roșu și un *lentner*[1] bogat, împodobit în față cu un blazon reprezentând un grindei, adică o piatră de moară.

— În fond, părăsesc Silezia ca atare fără părere de rău, a spus demeritul. Spun „în fond", deoarece de un lucru îmi pare rău. De acele cinci sute de grivne, pe care le ducea perceptorul de taxe. Dacă nu ar fi fost acele împrejurări, banii ar fi putut fi ai noștri. Mă umple de ciudă, recunosc, gândul că și le-a însușit, întâmplător și pe nemeritate, vreun tâlhar de teapa lui Buko von Krossig. Cine știe, poate că tocmai acel Reichenbach care îl face porc râios pe izraelit? Sau poate vreunul din cei de lângă dugheana șelarului?

— Astăzi sunt aici excepțional de mulți cavaleri și soldați în armură.

— Mulți. Și uite, încă mai vin și alții...

Demeritul s-a întrerupt brusc și a rămas cu gura căscată. Dinspre Poarta Lochowa, coborând pe Strada Muntelui de Argint, intra chiar atunci în piață raubritterul Hayn von Czirne.

Szarlej, Samson și Reynevan nu au mai așteptat. Au sărit de pe bancă vrând să dispară în grabă, înainte să fie văzuți. Prea târziu. Îi văzuse chiar Hayn, îi văzuse Fryczko Nostitz, care călărea alături de Hayn, îi văzuse italianul Vitelozzo Gaetani. Acestuia din urmă, la vederea lui Szarlej, i-a pălit de furie fața încă umflată și marcată de o cicatrice recentă. În secunda următoare, piața orașului Frankenstein a răsunat de zgomote și de tropot de copite. O clipă mai târziu, Hayn și-a vărsat furia pe banca din cârciumă, sfărâmând-o cu securea.

— Prindeți-i! a răcnit la soldații lui. După ei!

— Acolo! a urlat Gaetani. Acolo au fugit!

Reynevan alerga cât îl țineau puterile, dar abia putea să se țină după Samson. Szarlej alerga în frunte și alegea drumul, cotind repede pe străzi tot mai înguste, apoi strecurându-se prin grădini. Tactica părea să dea rezultate. După un timp, tropotul copitelor

[1] Armură tip vestă, fără mâneci, purtată în secolul al XIV-lea.

și zgomotul urmăritorilor au încetat. Au nimerit pe Strada Băii de Jos, cu rigolele pline de clăbuci, și au cotit spre Poarta Zięb icka.

Dinspre Poarta Zięb icka, pălăvrăgind și clătinându-se alene în șa, veneau frații Stercza, însoțiți de Knobelsdorf, Haxt și Rotkirch.

Reinmar a încremenit ca țintuit în pământ.

— Bielau! a răcnit Wolfher Stercza. Te-am prins, fiu de cățea!

Înainte să se termine răcnetul, Reynevan, Szarlej și Samson traversaseră gâfâind din greu străduțele, săriseră peste garduri, se strecuraseră prin desișul grădinilor, se încurcaseră printre frânghiile cu cearșafuri puse la uscat. Auzind în stânga strigătele oamenilor lui Hayn și în spatele lor urletele fraților Stercza, au luat-o spre nord, în direcția din care tocmai începuse să se audă clopotul bisericii dominicane a Înălțării Sfintei Cruci.

— Domnișorule Reinmar! Aici! Pe aici!

În zid s-a deschis o ușiță în care stătea Andrzej Kantor, diaconul dominicanilor. Care avea o datorie de recunoștință față de frații Bielawa.

— Pe aici, pe aici! Repede! Nu e timp!

Și chiar că nu era. Au intrat în fugă într-o cămăruță strâmtă, care s-a cufundat în beznă și în duhoare de cârpe putrezite în momentul în care Kantor a încuiat ușița. Reynevan a răsturnat cu un zgomot de nedescris niște vase de tinichea, Samson s-a împiedicat și s-a rostogolit pe jos cu o bufnitură. Szarlej a nimerit și el peste ceva, pentru că a înjurat murdar.

— Pe aici! a strigat Andrzej Kantor, de undeva din față, de unde se vedea o lumină nedesluș ită. Pe aici! Aici! Aici!

Reynevan mai mult s-a rostogolit decât a coborât pe scara îngustă. În cele din urmă, a ajuns la lumina zilei, într-o curte mică înconjurată de ziduri pe care creștea iederă. Szarlej, care alerga în urma lui, a lovit cu piciorul un motan, acesta a mieunat furios. Înainte să se stingă mieunatul, de sub ambele arcade s-au năpustit la ei vreo douăzeci de oameni cu veșminte negre și tichii rotunde de pâslă.

Cineva i-a aruncat lui Reynevan un sac în cap, cineva i-a dat o lovitură cu piciorul și i-a îndoit genunchii. S-a prăbușit la

pământ. L-au prins, i-au răsucit mâinile. Auzea și simțea alături de el zgomot de încăierare, auzea înjurături furioase, ecouri de lovituri și strigăte de durere, care dovedeau că Samson și Szarlej nu se lăsau prinși fără să lupte.

— Sfântul Oficiu..., s-a auzit vocea tremurătoare a lui Andrzej Kantor.

— Sfântul Oficiu a prevăzut vreo recompensă pentru prinderea acestui eretic? Măcar una mică? *Significavit*-ul episcopului nu menționează, dar eu... Eu am probleme... Am probleme financiare mari... Tocmai de aceea...

— *Significavit*-ul este un ordin, nu un contract comercial, i-a explicat diaconului o voce răgușită și plină de răutate. Iar posibilitatea de a da ajutor Sfintei Inchiziții este suficientă răsplată pentru orice bun catolic. Oare nu ești un bun catolic, frate?

— Kantor..., a strigat hârâit Reynevan cu gura plină de praf și de scame din sac. Kantooor! Fiu de curvă ce ești! Corcitură bisericească! Futu-te-aș în cur...

Nu a mai apucat să termine. A încasat o lovitură în cap cu ceva dur și a văzut stele verzi. A mai primit una – durerea a fost paralizantă, degetele i-au amorțit în aceeași clipă. Cel care îl bătea l-a lovit încă o dată. Și încă o dată. Și încă o dată. Reynevan urla de durere, sângele îi zvâcnea în urechi și și-a pierdut cunoștința.

S-a trezit într-o beznă aproape totală, cu gâtul uscat ca iasca și limba înțepenită. Capul îi zvâcnea de durerea care îi cuprinsese tâmplele, ochii, chiar și dinții. A tras adânc aer în piept și era cât pe-aici să se înece, atât de rău putea în jur. S-a mișcat și paiele tocite de sub el au foșnit.

Nu departe cineva bombănea îngrozitor, altcineva tușea și gemea. Chiar alături susura ceva, curgea apă. Reynevan și-a lins buzele acoperite cu o mâzgă vâscoasă. A ridicat capul și a icnit de durerea provocată. S-a ridicat cu cea mai mare grijă, încet. O singură aruncătură de ochi i-a fost de ajuns ca să-și dea seama că se află într-o pivniță mare. În închisoare. Pe fundul unei fântâni adânci de piatră. Și că nu este singur.

— Te-ai trezit, a constatat Szarlej.

Stătea la câțiva pași de el și urina cu zgomot într-o găleată. Reynevan a deschis gura, dar nu a reușit să articuleze niciun sunet.

— E bine că te-ai trezit.

Szarlej s-a încheiat la pantaloni.

— Pentru că trebuie să-ți comunic că, în legătură cu podul peste Dunăre, revenim la conceptul inițial.

— Unde..., a horcăit în cele din urmă Reynevan, înghițindu-și anevoie saliva. Szarlej... unde... suntem?

— În sanctuarul Sfintei Dymphna[1].

— Unde?

— În spitalul pentru nebuni.

— Unde?

— Doar ți-am spus: în casa nebunilor. În *Narrenturm*.

[1] Martiră irlandeză din secolul al VII-lea, ocrotitoarea bolnavilor mintal.

Capitolul 27

În care Reynevan și Szarlej se bucură destul de mult timp de liniște, de îngrijire medicală, de alinare spirituală, de hrană regulată și de tovărășia unor oameni deloc de duzină, cu care pot conversa liber pe teme interesante. Într-un cuvânt, au parte de ceea ce există de obicei în casele de nebuni.

— Laudat fie Isus Hristos. Binecuvântat fie numele Sfintei Dymphna.

Locatarii Turnului Nebunilor au reacționat cu foșnet de paie și o rumoare haotică, foarte puțin perceptibilă. Cavalerul Ordinului Sfântului Mormânt se juca ușor cu bastonul, bătea cu el în palma stângă deschisă.

— Voi doi, le-a spus el lui Reynevan și Szarlej, sunteți noi în mica noastră turmă. Iar noi le dăm nume celor noi. Și pentru că astăzi îi cinstim pe mucenicii Corneliu și Ciprian, unul va fi Corneliu, celălalt Ciprian.

Nici Corneliu, nici Ciprian nu au răspuns.

— Iar eu sunt maestru spitalnic și administratorul Turnului, a continuat călugărul imperturbabil. Numele meu este fratele

Tranquilus. *Nome omen*[1]. Cel puțin atât timp cât nu mă supără cineva. Și trebuie să știți că mă supără cel care face zgomot, care se înfurie, face zarvă și scandal, se murdărește pe sine și în preajma lui, folosește cuvinte urâte, hulește pe Domnul și sfinții, nu se roagă și îi împiedică și pe alții să se roage. Și care păcătuiește, în general. Iar pentru păcătoși avem diverse mijloace. Ciomagul de stejar. Ciubărul cu apă rece. Cușca de fier. Și lanțul de perete. E clar?

— Clar, au răspuns la unison Corneliu și Ciprian.

— Atunci – fratele Tranquilus a căscat, s-a uitat la bastonul său, un lemn de stejar bine rindeluit și șlefuit –, începeți tratamentul. Și dacă veți dobândi prin rugăciune bunăvoința și grația Sfintei Dymphna, vă vor părăsi, așa să dea Domnul, nebunia și rătăcirea și vă veți întoarce lecuiți în sânul sănătos al societății. Dymphna este vestită printre sfinți pentru milostivirea ei, așa că aveți șanse mari. Dar să vă rugați necontenit. E clar?

— Clar!

— Atunci rămâneți cu Domnul.

Călugărul Sfântului Mormânt a urcat scările scârțâitoare care se încolăceau în jurul peretelui și se terminau undeva sus cu o ușă masivă, judecând după ecoul stârnit când s-a închis și s-a deschis. Abia se stinsese ecoul în fântâna de piatră, și Szarlej s-a ridicat în picioare.

— Ei, frați întru restriște – a spus el vesel –, vă salut oricine ați fi. Se pare că ne este dat să petrecem un timp împreună. Deși fără voia noastră, dar oricum. Poate că ar fi bine să facem cunoștință?

La fel ca și o oră mai înainte, i-au răspuns foșnetul și fâșâitul paielor, pufniturile, înjurături înfundate și alte câteva cuvinte și zgomote, în cea mai mare parte necuviincioase. Dar Szarlej nu s-a lăsat impresionat. A pornit hotărât spre unul dintre cele câteva zeci de bârloguri de paie înjghebate de-a lungul zidurilor turnului și în jurul resturilor de pilaștri și arcade ruinate care formau fundalul. Bezna era împrăștiată numai de puțina lumină care se

[1] „Nume prevestitor", în lb. latină, în original (n. red.).

strecura de sus, prin ferestrele mici din vârf. Dar ochii se obișnuiseră și se distingea câte ceva.

— Bună ziua! Eu sunt Szarlej!

— Cară-te de aici! s-a burzuluit omul din bârlog. Du-te lângă cei ca tine, smintitule. Eu sunt sănătos la cap! Normal!

Reynevan a deschis gura, a închis-o repede și a deschis-o din nou. Văzuse cu ce se ocupă cel care dorea să treacă drept normal și se ocupa cu manipularea energică a propriilor organe genitale. Szarlej a mormăit, a ridicat din umeri și a pornit mai departe, la următorul cuibar. Oul care zăcea în el nu se mișca, dacă nu punem la socoteală tresăririle ușoare și schimonoselile ciudate ale feței.

— Bună ziua! Eu sunt Szarlej...

— Bbb... bbuuub... vle-bleee... Blee...

— Așa mă gândeam și eu. Mergem mai departe, Reinmar. Bună ziua! Eu sunt...

— Stai! Unde mergi, idiotule! Calci pe desene? Nu ai ochi?

Pe pardoseala de lemn bătătorit tare ca piatra, în mijlocul paielor date la o parte, se vedeau figuri geometrice desenate cu creta, șiruri și coloane de cifre, deasupra cărora stătea aplecat un bătrân cărunt cu creștetul chel ca oul. Desenele, figurile și cifrele acopereau întregime și peretele de deasupra bârlogului său.

— Ah! Szarlej s-a dat înapoi: Scuze. Înțeleg. Cum am putut să uit: *Noli turbare circulos meos.*[1]

Bătrânul a ridicat capul, a rânjit la ei și și-a arătat dinții înnegriți.

— Cărturari?

— Oarecum.

— Atunci ocupați loc acolo, lângă pilastru. Lângă cel marcat cu omega.

Au ocupat loc, au adunat paie și și-au înjghebat bârloguri lângă pilastrul pe care era scrijelită litera grecească. Abia reușiseră să-și

[1] „Nu deranjați cercurile mele!" – frază atribuită matematicianului grec Arhimede, adresată soldaților romani care cuceriseră Siracuza și l-au întrebat cine este, în timp ce cărturarul desena și făcea calcule pe nisip.

termine treaba, când a apărut fratele Tranquilus, de astă dată însoțit de alți câțiva călugări în sutane cu cruce dublă. Paznicii mormântului de la Ierusalim au adus un cazan aburind, dar pacienților turnului li s-a îngăduit să se apropie cu strâchinile numai după ce au rostit în cor *Pater noster, Ave, Credo, Confiteor* și *Miserere*. Reynevan încă nu bănuia că acesta era începutul unui ritual la care va fi supus mult timp. Foarte mult timp.

— *Narrenturm*, a spus el, privind tâmp în fundul strâchinii, la resturile de cașei de mei. La Frankenstein?

— La Frankenstein, a spus Szarlej, scobindu-se în dinți cu un pai. Turnul este lângă Azilul Sfântul Gheorghe, condus de frații Sfântului Mormânt din Nysa. În afara zidurilor orașului, la Poarta Kłodzko.

— Știu. Am trecut pe lângă el. Ieri. Cred că ieri... Cum am ajuns aici? De ce ne-au considerat bolnavi mintal?

— Cel mai probabil – demeritul a pufnit în râs – cineva a supus analizei ultimele noastre isprăvi. Nu, dragă Ciprian, am glumit, nu am avut chiar atât de mult noroc. Acesta nu este numai Turnul Nebunilor, este și... temporar... închisoarea Inchiziției. Căci închisoarea dominicanilor locali este în reparații. Frankenstein are două închisori orășenești, dar amândouă sunt ca de obicei supraaglomerate. Și de aceea cei arestați din ordinul Sfântului Oficiu sunt închiși aici, în *Narrenturm*.

— Totuși acest Tranquilus ne tratează ca și când nu am fi întregi la minte, nu s-a lăsat Reynevan.

— Deformare profesională.

— Dar ce e cu Samson?

— Ce, ce?! a pufnit Szarlej. S-au uitat la mutra lui și i-au dat drumul. Ce ironie, nu? I-au dat drumul, crezând că este idiot. Iar pe noi ne-au băgat la răcoare. Sincer vorbind, nu am pretenții, numai eu sunt de vină. Îi interesai numai tu, Ciprian, nimeni altcineva, numai despre tine se menționa în *significavit*. Pe mine m-au băgat aici pentru că m-am opus, am spart câteva nasuri, ha, iar câteva șuturi au nimerit acolo unde trebuiau să nimerească, nu că mă laud... Dacă aș fi stat liniștit, ca Samson...

— Între noi fie vorba – a încheiat după o clipă de tăcere grea –, toată nădejdea mea este în el, în Samson. Că va inventa și va pune la cale ceva. Și asta repede. Altfel... Altfel putem avea necazuri.

— Cu Inchiziția? De ce ne acuză?

— Problema nu este de ce anume ne acuză, vocea lui Szarlej era deosebit de mohorâtă. Problema este ce anume recunoaștem.

Reynevan nu avea nevoie de explicații, știa despre ce este vorba. Ceea ce auzise la consfătuirea cistercienilor însemna condamnarea la moarte, o moarte precedată de torturi. Că trăseseră cu urechea nu putea să afle nimeni. Nu era nevoie de explicații pentru privirea grăitoare cu care demeritul i-a arătat pe ceilalți locatari ai Turnului. Reynevan știa și el că Inchiziția obișnuia să pună spioni și provocatori printre deținuți. Ce e drept, Szarlej promisese că îi va descoperi repede, dar recomandase precauție și atenție și față de ceilalți, chiar dacă erau aparent cinstiți. Nici chiar acestora nu trebuia să le facă confidențe. Nu trebuia să știe ceva și să aibă despre ce să vorbească, a decis el.

— Pentru că omul întins pe scripete vorbește, a adăugat el. Vorbește mult, spune tot, tot ce știe, vorbește despre orice. Pentru că, atât timp cât vorbește, nu-l prăjesc.

Reynevan s-a întristat. Atât de vizibil, că Szarlej a găsit de cuviință să-i dea curaj cu un ghiont prietenesc în spate.

— Capul sus, Ciprian, l-a consolat Szarlej. Încă nu ne-a venit rândul.

Reynevan s-a întristat și mai mult, iar Szarlej s-a lăsat păgubaș. Nu știa că Reynevan nu era îngrijorat că va spune sub tortură ce auzise la consfătuire. Că îl măcina de o sută de ori mai mult gândul că o va trăda pe Katarzyna Biberstein.

După ce s-au odihnit puțin, cei doi locatari din apartamentul „La Omega" au făcut alte cunoștințe. Le-a mers când bine, când rău. Unii dintre locatarii din *Narrenturm* nu au vrut să vorbească, alții nu puteau, fiind în starea pe care doctorii de la Universitatea din Praga o definiseră – după școala din Salerno – drept *dementia*

sau *debilitas*[1]. Alții au fost mai comunicativi. Dar nici aceia nu s-au grăbit să dezvăluie chestiuni personale, așa că Reynevan le-a dat în gând diverse porecle.

Vecinul lor cel mai apropiat era Tomasz Alfa – pentru că locuia lângă stâlpul marcat cu litera grecească alfa și ajunsese la Turnul Nebunilor în ziua Sfântului Toma de Aquino, pe 7 martie. De ce ajunsese aici și de ce stătea de atâta timp nu le-a spus, dar cel puțin lui Reynevan nu i-a făcut impresia că este nebun. Spunea că este descoperitor, dar Szarlej și-a dat seama după felul cum vorbea că era un călugăr evadat. Găsirea unei găuri în zidul mănăstirii, spunea el, nu poate pretinde să se numească adevărată descoperire.

Nu departe de Tomasz Alfa locuia Camaldula, sub litera „tau" și sub următoarea inscripție zgâriată pe zid: POENITEMINI. Acesta nu putea să ascundă statutul de cleric, pe tonsură încă nu-i crescuse părul. Altceva nu se știa despre el, deoarece tăcea ca un adevărat frate din Camaldoli. Și ca un adevărat camaldul[2], suporta fără să se plângă și fără să crâcnească posturile deosebit de frecvente din *Narrenturm*.

Pe partea cealaltă, sub inscripția LIBERA NOS DEUS NOSTER[3], stăteau unul lângă altul doi oameni care, prin ironia sorții, erau vecini și în libertate. Amândoi negau că sunt nebuni, amândoi se considerau victime ale unor intrigi țesute în mod perfid. Unul din ei, secretarul primăriei, botezat de cavalerii Sfântului Mormânt în ziua sosirii Bonaventura, dădea vina pentru întemnițare pe soție, care dorea să se distreze nestânjenită cu ibovnicul. Imediat după introducere, Bonaventura i-a servit pe Reynevan și pe Szarlej cu o prelegere lungă despre femei, – din naștere ticăloase, perverse, desfrânate, târfe, necinstite și trădătoare.

---

[1] „Nebunie... slăbiciune", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] Ordinul călugărilor camalduli *(Congregatio Monachorum Eremitarum Camaldulensium)* – ordin monastic benedictin, întemeiat de Sfântul Romuald în secolul al XI-lea, în localitatea Camaldoli din Toscana.

[3] „Izbăvește-ne, Dumnezeul nostru", în lb. latină, în original (n. red.).

Expunerea l-a cufundat pe Reynevan pentru mai mult timp în amintiri sumbre și într-o încă și mai sumbră melancolie.

Al doilea vecin a fost poreclit de Reynevan în gând Institor, deoarece își făcea mereu griji și se plângea neîncetat cu voce tare de *institorium* al său, adică o prăvălie bogată și profitabilă din piață. Îi răpiseră libertatea, spune el, denunțându-l, propriii copii, în scopul de a pune mâna pe prăvălie și pe profiturile ei. La fel ca și Bonaventura, Institor avea preocupări științifice - amândoi se ocupau ca amatori de astrologie și de alchimie. Amândoi au amuțit în mod straniu la auzul cuvântului „Inchiziție".

Nu departe de vecini, sub inscripția CUR, își avea bârlogul alt locuitor din Frankenstein, care nu-și ascundea identitatea, Mikołaj Koppirnig, francmason din loja locală și astronom amator, și în plus - din păcate - un individ puțin vorbăreț, morocănos și nesociabil.

Mai departe, lângă zid, ceva mai departe de enclava savanților, ședea Circulos Meos pe care l-am cunoscut mai devreme, pe scurt: Circulos. Ședea după ce adunase paie ca un pelican în cuib, impresia fiind întărită și de craniul chel și gușa mare de pe gât. S-a clarificat că nu era mecanic, ca Arhimede, schițele și desenele serveau altor scopuri. Tocmai din cauza lor, Circulos fusese băgat în casa de nebuni.

Lângă bârlogul lui Isaia, un om tânăr și apatic, numit astfel pentru că citea mereu cartea profetului, se afla o cușcă de fier care trezea groaza și care servea drept carceră. Cușca era goală, iar Tomasz Alfa, care stătea aici de cel mai mult timp, nu văzuse să fie cineva vreodată închis în ea. Supraveghetorul Turnului Nebunilor, fratele Tranquilus, i-a informat Alfa, este de fapt un călugăr liniștit și foarte rezonabil. Firește, asta atât timp cât nu-l enervează cineva.

Normalul, care îi ignora în continuare pe toți, era cel care nu demult îl „enervase" pe fratele Tranquilus. În timpul rugăciunii de dimineață, Normalul s-a dăruit ocupației sale preferate - joaca cu propriile organe. Lucrul nu a scăpat ochilor de vultur ai cavalerului Sfântului Mormânt și Normalul încasase o lovitură

zdravănă cu bastonul de stejar, pe care, după cum s-a văzut, Tranquilus nu-l ducea numai de frumusețe.

Zilele treceau, punctate de ritmul plicticos al meselor și al rugăciunilor. Treceau și nopțile. Acestea din urmă erau o tortură, atât din cauza frigului pătrunzător, cât și a corului neîncetat de sforăituri ale locatarilor. Zilele erau mai ușor de suportat. Cel puțin puteai să stai de vorbă.

— De răutate și invidie, Circulos și-a mișcat gușa și a clipit din ochii urduroși. Stau aici din cauza răutății oamenilor și a invidiei colegilor rataţi. Mă urau pentru că am realizat ceea ce ei nu au reușit să realizeze.

— Și ce anume? s-a interesat Szarlej.

— Ce să vă explic – Circulos și-a șters pe halat degetele murdare de cretă. Ce să vă explic eu vouă, niște profani, oricum nu veți înțelege.

— Pune-ne la încercare.

— Ei, dacă chiar vreți...

Circulos a mormăit, s-a scobit în nas, și-a frecat călcâiele unul de altul.

— Am reușit să fac un lucru deosebit. Am stabilit cu precizie data sfârșitului lumii.

— Nu cumva în anul 1420? a întrebat după o clipă de tăcere politicoasă Szarelj. Luna februarie, luni, după Sfânta Scolastica? Observ că nu e deosebit de original.

— Mă jigniți, și-a umflat restul de burtă Circulos. Nu sunt cine știe ce milenialist ignorant, un mistic pseudoînvățat, nu repet prostii după fanaticii chiliaști. Eu am studiat chestiunea *sine ira et studio*, pe baza surselor computului științific și matematic. Cunoașteți Apocalipsa Sfântului Ioan?

— Fără amănunte, dar oricum, da.

— Mielul a deschis șapte peceți, așa este? Și Ioan a văzut șapte îngeri, da?

— Absolut.

— Iar cei aleşi şi purtători de pecete erau o sută patruzeci şi patru de mii, aşa este? Şi bătrâni, două sute patru, aşa este? Şi doi martori au primit puterea de a proroci timp de o mie două sute şaizeci de zile, da? Dacă adunăm toate acestea şi înmulţim suma cu opt, numărul literelor din cuvântul „Apollyon", se calculează... Ei, ce să vă mai explic, şi aşa nu o să înţelegeţi. Sfârşitul lumii va veni în iulie. Mai exact, pe 6 iulie, *in octava Apostolorum Petri et Pauli*[1]. Vineri. La amiază.

— În ce an?

— Acesta, cel sfânt. 1425.

— Daaa, Szarlej şi-a frecat bărbia. După cum vedeţi este o mică hibă...

— Ce hibă?

— Suntem în septembrie.

— Asta nu înseamnă nimic.

— Şi este după-amiază.

Circulos a ridicat din umeri, după care a întors capul şi a acoperit demonstraţia cu paie:

— Ştiam eu că nu am ce discuta cu neofiţii. La revedere.

Mikołaj Koppirnig, francmason din Frankenstein, nu era vorbăreţ, dar răceala şi reţinerea lui nu l-au intimidat pe Szarlej, care era însetat de conversaţie.

— Aşa deci – nu s-a dat bătut demeritul – sunteţi astronom. Şi v-au băgat la răcoare. Ei, se confirmă faptul că un bun catolic nu se cuvine să privească prea atent cerul şi asta nu-i aduce niciun folos. Dar eu, preacinstite domn, ştiu că doi şi cu doi fac patru. Conjuncţia astronomiei cu închisoarea nu poate însemna decât un singur lucru: subminarea teoriei ptolemeice. Am dreptate?

— Dreptate, în ce anume? a mormăit Koppirnig. În privinţa conjuncţiei? Aveţi! Şi încă cum! Şi în ce priveşte restul, la fel. Observ că sunteţi dintre cei care au dreptate întotdeauna. Am mai văzut dintr-ăştia.

---

[1] „Octava apostolilor Petru şi Pavel", în lb. latină, în original (n. red.).

— Așa ca mine cu siguranță nu, a zâmbit demeritul. Dar asta nu contează. Contează cum este cu Ptolemeu, după părerea voastră? Ce este în centrul universului? Pământul? Sau Soarele?

Koppirnig a tăcut mult timp.

— N-are decât să fie orice, a spus în cele din urmă pe un ton amar. Eu de unde să știu? Ce fel de astronom sunt eu? Ce mă pricep eu? Retrag totul, recunosc totul. Voi spune ce mi se poruncește.

— Așa, s-a îmbujorat Szarlej. Deci am nimerit! Astronomia s-a ciocnit cu teologia? Și v-au amenințat?

— Cum așa? s-a mirat Reynevan. Astronomia este o știință exactă. Așadar, ce are teologia cu ea? Doi și cu doi fac întotdeauna patru...

— Așa credeam și eu, l-a întrerupt posomorât Koppirnig. Dar realitatea este alta.

— Nu înțeleg.

— Reinmar, Reinmar – a zâmbit cu milă Szarlej. Ești ca un copil. Faptul că doi și cu doi fac patru nu contrazice Scriptura, ceea ce nu se poate spune despre mișcarea corpurilor cerești. Nu se poate demonstra că Pământul se rotește în jurul Soarelui nemișcat, din moment ce în Scriptură scrie că Iosua a poruncit Soarelui să stea pe loc. Soarelui. Nu Pământului. De aceea...

— De aceea – a întrerupt încă și mai mohorât francmasonul – trebuie să ne conducem după instinctul de supraviețuire. În legătură cu cerurile, astrolabul și luneta pot greși, Biblia este infailibilă. Cerurile...

— Cel care trăiește deasupra crugurilor pământului – s-a băgat în vorbă Isaia, smuls din apatie la auzul cuvântului „Biblia" – a desfășurat cerurile ca o țesătură și le-a întins ca un cort de locuit.

— Poftim, a dat din cap Koppirnig. Nebun, dar știe.

— Tocmai.

— Ce tocmai? s-a înflăcărat Koppirnig. Ce tocmai? Sunteți așa de deștepți? Eu retractez totul. Numai să-mi dea drumul, confirm tot ce vor. Că Pământul este plat, că centrul lui geometric este Ierusalimul. Că Soarele face cercuri în jurul papei, care este centrul universului. În fond, poate că au dreptate? La naiba, instituția

lor există de aproape o mie cinci sute de ani. Fie și numai din acest motiv nu pot să se înșele.

— Dar de când vechimea vindecă prostia? a mijit ochii Szarlej.

— Să vă ia naiba! s-a enervat francmasonul. N-aveți decât să mergeți la tortură și pe rug! Eu retractez totul! Spun: și totuși NU se mișcă – *eppur NON si muove!*

— Și apoi ce știu eu? a spus el pe un ton amar după o clipă de tăcere. Ce fel de astronom sunt eu? Sunt un om simplu.

— Să nu-l credeți, domnule Szarlej, a intervenit Bonaventura, care tocmai se trezise din moțăială. Acum vorbește așa, pentru că s-a speriat de rug. Și toată lumea din Frankenstein știe ce fel de astronom este, pentru că în fiecare noapte stă cu astrolabul pe acoperiș și numără stelele. Și nu este singurul în familie, la ei, la Koppirnig, toți sunt știutori de stele. Chiar și cel mai tânăr, micuțul Mikołek, toți râd că la el primul cuvânt a fost „mama", al doilea „papa" și al treilea „heliocentrism".

Cu cât înserarea se lăsa mai devreme, cum atât se făcea mai frig și cu atât creștea numărul locatarilor care se adunau la discuții și dispute.

— O să-mi prăpădească *institorium*. O să risipească totul, o să se ducă la dracu', o să piardă totul. O să se ducă tot câștigul pe apa sâmbetei. Tineretul de astăzi!

— Și toate capetele albe, toate până la unul, curvele. Prin faptă sau voință.

— Va veni apocalipsa, nu va mai rămâne nimic. Absolut nimic. Dar ce mă apuc eu să vă explic vouă, unor profani.

— Dar eu vă spun, o să pierim mai curând. Va veni inchizitorul. Ne vor tortura, după aceea ne vor arde. Și așa ne trebuie, căci suntem niște păcătoși, l-am jignit pe Dumnezeu.

— Și așa după cum limba focului mistuie paiul și fânul dispare în flăcări, așa va putrezi rădăcina lor, iar vlăstarul lor va fi smuls ca un fir de praf și se va împrăștia, pentru că au respins Legea Domnului Înlocuitorilor...

— Auziți? Nebun, dar știe.

— Tocmai.

— Problema este că am gândit prea mult, a spus îngândurat Koppirnig.

— O, da, da, a confirmat Tomasz Alfa. Şi de aceea pedeapsa nu ne va ocoli.

— Vor fi adunaţi, închişi în beci; vor fi închişi în temniţă, după mulţi ani vor fi pedepsiţi.

— Auziţi? Nebun, dar ştie.

Lângă zid, în depărtare, cei care sufereau de *dementia* şi *debilitas* bombăneau şi delirau.

Normalul îşi luase armăsarul la babardeală, oftând şi gemând.

În octombrie s-a făcut şi mai frig. Şi atunci, pe şaisprezece – calendarul desenat de Szarlej pe zid cu cretă furată de la Circulos îl ajuta să ştie datele –, la *Narrenturm* a sosit un cunoscut.

Pe cunoscut l-au târât în Turn nu cavalerii Sfântului Mormânt, ci soldaţi cu glugi şi caftane brodate. A opus rezistenţă, aşadar a primit câteva lovituri peste ceafă şi a fost aruncat din capul scărilor. S-a rostogolit şi a rămas întins pe pardoseală. Locatarii, printre care şi Reynevan şi Szarlej, se uitau la el cum zace. Cum se apropie de el fratele Tranquilus cu bastonul.

— Astăzi este – a spus el salutând ca de obicei mai întâi în numele Sfintei Dymphna, patroana şi protectoarea bolnavilor mintal – ziua Sfântului Gallus. Dar au fost aici fel de fel de Gallus şi, ca să nu ne repetăm... Astăzi îl amintim şi pe Sfântul Mummolin. Aşa că, frate, te vei numi Mummolin. Clar?

Cel care zăcea pe jos s-a ridicat în coate, s-a uitat la cavalerul Sfântului Mormânt. O clipă a părut că va comenta ceva în cuvinte scurte şi bine alese. Tranquilus probabil se aştepta şi el la aşa ceva, căci ridicase bastonul şi se dăduse un pas înapoi ca să-şi ia mai bine avânt. Dar cel căzut a scrâşnit numai din dinţi şi a mestecat în el toate lucrurile nerostite.

— Ei bine, a dat din cap cavalerul Sfântului Mormânt. Înţeleg. Rămâi cu bine, frate.

Cel căzut s-a așezat în capul oaselor. Reynevan abia dacă îl mai recunoștea. Nu mai avea mantia cenușie, dispăruse catarama de argint, dispăruse *chaperon*-ul, îi dispăruse și a sa *liripipe*. Caftanul ajustat era plin de praf și de tencuială, rupt pe ambii umeri vătuiți.

— Bine ai venit!

Urban Horn a ridicat capul. Avea părul ciufulit, un ochi umflat, buza crăpată și umflată.

— Bine te-am găsit, Reinmar, a răspuns. Știi, nu mă mir deloc că te văd în *Narrenturm*.

— Ești teafăr? Cum te simți?

— Admirabil. De-a dreptul minunat. Strălucirea soarelui îmi radiază din cur. Uită-te și convinge-te. Că mie îmi vine greu.

S-a ridicat în picioare, frecându-și șoldurile. Și-a masat șalele.

— Mi-au omorât câinele, a spus rece. În bătaie. Pe Belzebub a meu. Îl ții minte pe Belzebub?

— Îmi pare rău.

Reynevan își amintea bine dinții dulăului la câteva degete de fața lui. Dar îi părea sincer rău.

— Asta nu le-o iert, a scrâșnit printre dinți Horn. Mă răfuiesc eu cu ei. Când am să scap de aici.

— Cu asta poate fi o problemă.

— Știu.

În timpul prezentărilor, Horn și Szarlej s-au privit lung unul pe altul, mijind din pleoape și mușcându-și buzele. Se vedea că se nimeriseră turcul cu pistolul și sacul cu peticul. Era așa de evident, că niciunul nu l-a întrebat nimic pe celălalt.

— Așadar, s-a luminat Horn la față, ne aflăm aici, la Frankenstein, azilul canonicilor obișnuiți, paznicii Mormântului de la Ierusalim. *Narrenturm*. Turnul Nebunilor.

— Nu numai, a strâns din pleoape Szarlej. Ceea ce stimatul domn fără îndoială știe.

— Stimatul domnul fără îndoială știe, a încuviințat Horn. Căci l-au băgat aici Inchiziția și *significavit*-ul episcopal. Ei, orice s-ar crede despre Sfântul Oficiu, închisorile sale de obicei sunt

îngrijite, spațioase și curate. Și aici, după cum îmi dau seama după miros, hârdaiele se golesc din când în când, iar locatarii nu se prezintă prea rău... Cavalerii Sfântului Mormânt au grijă de ei. Și cum e mâncarea?

— Proastă. Dar regulată.

— Asta nu e rău. Ultimul balamuc pe care l-am vizitat a fost Pazzeria din Florența, de la Santa Maria Nuova. Să-i fi văzut pe pacienții de acolo! Înfometați, plini de păduchi, cu bărbile crescute, murdari... Dar aici? Pe voi, după cum văd, vă scoate direct în curte... Ei, poate nu chiar imperială, poate nu e Wawel... Dar în Vilnius, să zicem, garantez că ați putea ieși așa cum sunteți, nu v-ați deosebi prea tare de ceilalți. Daaa... Aș fi putut nimeri mai rău, daa... Dacă nu ar fi aici și acești nenormali... Nebuni furioși sper că nu sunt? Și, Doamne ferește, sodomiți?

— Nu sunt, l-a liniștit Szarlej. Ne-a ferit Sfânta Dymphna. Numai aceștia, uite! Zac culcați, bolborosesc, se joacă întruna cu bărzoiul. Nimic deosebit.

— Admirabil. Ei, o să petrecem ceva timp împreună. Poate chiar mai mult timp.

— Poate mai scurt decât credeți, a zâmbit strâmb demeritul. Stăm aici de la Sfântul Corneliu. Și ne așteptăm să vină inchizitorul dintr-o zi în alta. Cine știe, poate chiar astăzi?

— Astăzi nu, i-a asigurat calm Urban Horn. Și nici mâine. Inchiziția are acum alte preocupări.

Deși presat, Horn le-a dat explicațiile de abia după masă. Pe care, în treacăt fie spus, a mâncat-o cu poftă. Și nu a disprețuit nici resturile pe care nu le mâncase Reynevan, care se simțea destul de rău și îi pierise apetitul.

— Preasfinția Sa Konrad, episcopul de Wrocław – le-a explicat Horn, strângând cu degetul ultimele firmituri de pe fundul străchinii –, a pornit împotriva Cehiei husite. Împreună cu domnul Puta din Častolovice, a invadat regiunile Nachod și Trutnov.

— Cruciada?

— Nu. Raid tâlhăresc.

— Păi, este exact același lucru, a zâmbit Szarlej.

— Oho, a izbucnit Horn. Voiam să-l întreb pe stimatul domn cu cine ține, dar nu mai întreb.

— Și bine faci. Ce fel de raid?

— Pretextul – dacă în general este nevoie de un pretext – a fost așa-zisul „jaf" comis de husiți împotriva perceptorului de taxe, săvârșit se pare pe 13 septembrie. Au jefuit atunci noaptea peste o mie cinci sute de grivne...

— Cât?

— Așa cum am spus: în timpul nopții, se pare. Nimeni nu crede. Dar ca pretext era bun pentru episcop. A ales cu grijă și momentul. A atacat atunci când oastea de câmp a husiților nu era la Hradec Králové. Hatmanul de acolo, Jan Čapek din Sano, plecase în Podještědí, tocmai la granița cu Luzacia. De unde reiese că episcopul are spioni de toată isprava.

— Da, cu siguranță că are, Szarlej i-a făcut chiar cu ochiul. Spuneți mai departe. Domnule Horn? Vorbiți, lăsați-i pe nebuni. O să aveți timp destul să-i priviți.

Urban Horn și-a luat privirea de la Normal, care se autosiluia cu entuziasm. Și de la unul dintre debili, care înălța concentrat un mic zigurat din propriile dejecții.

— Daaa... La care eu... Aha, episcopul Konrad și domnul Puta au intrat în Cehia pe drumul din Levín și Homole. Au pustiit și au jefuit regiunile Náchod, Trutnov și Vizmburk, au dat foc satelor. Au jefuit, au ucis pe oricine le-a căzut în mână fără deosebire, bărbați, femei. Au fost cruțați copiii care încăpeau sub burta cailor. Câțiva.

— Și pe urmă?

— Pe urmă...

Rugul se stingea încet, flăcările nu mai fâlfâiau și nu mai trosneau, se prelingeau numai pe grămada de lemne. Butucii nu arseseră în întregime, în primul rând pentru că era o zi umedă, în al doilea rând se luaseră lemne umede, pentru ca ereticul să nu ardă prea repede, să urle și să simtă cum trebuie gustul pedepsei care îl

aştepta în iad. Totuşi se exagerase, nu se ţinuse seama de respectarea principiului căii de mijloc, al măsurii şi al compromisului – pentru că fuseseră prea multe lemne ude, condamnatul nu arsese, dar se sufocase foarte repede cu fumul. Nici nu apucase să urle prea tare. Şi nici nu arsese ca lumea – trupul legat cu lanţ de stâlp îşi păstrase, în linii mari, forma omenească. Iar carnea însângerată, nearsă în multe locuri, se ţinea încă de schelet, pielea atârna în fâşii chircite, iar oasele dezgolite pe ici, pe colo erau mai mult roşii decât negre. Dar capul se copsese egal, pielea carbonizată căzuse de pe craniu. Dinţii albi, rânjiţi în gura strâmbată de rictusul morţii, confereau întregului ansamblu un aspect destul de macabru.

În mod paradoxal, compensa dezamăgirea provocată de tortura prea controlată şi prea puţin chinuitoare. Ce să mai vorbim, avea un efect psihologic mai bun. La locul autodafeului fuseseră adunaţi cehi prinşi din satul vecin, dar pe aceştia vederea unor jumări fără formă pe o vatră în mod sigur nu i-ar fi tulburat. Însă când şi-au dat seama că trupul nears până la capăt şi contorsionat era până nu demult al fostului lor predicator, cehii s-au pierdut total cu firea. Bărbaţii tremurau închizând ochii, femeile urlau şi se tânguiau, copiii se zbăteau sălbatic.

Konrad din Oleśnica, episcop de Wrocław, s-a îndreptat în şa, mândru şi energic, de i-a scrâşnit armura. Iniţial avusese intenţia să rostească o cuvântare în faţa prizonierilor, o predică, prin care să convingă gloata de răul ereziei şi să-i spună ce pedeapsă grea îi aşteaptă pe cei care se abat de la credinţă. Dar renunţase şi se mulţumise doar să privească, sugându-şi buzele. Ce să-şi mai bată gura? Gloata slavă şi aşa nu prea înţelegea nemţeşte. Şi despre pedeapsă şi erezie vorbeau mai bine şi mai convingător decât cuvintele rămăşiţele arse de pe rug. Cadavre ciopârţite, schilodite, de nerecunoscut, îngrămădite pe rugul din mijlocul miriştii. Focul care mistuia acoperişurile aşezării. Vălătucii de fum care se ridicau spre cer din alte sate arse din Metuje. Ţipetele care răzbăteau din grajd, scoase de fetele târâte acolo pentru desfătarea argaţilor din Kłodzko ai domnului Puta din Častolovice.

În mulțimea de cehi, făcea prăpăd și urla părintele Miegerlin. Înconjurat de soldați înarmați, împreună cu câțiva dominicani, preotul îi vâna pe husiți și pe simpatizanții acestora. Îl ajuta la vânătoare o listă de nume, pe care Miegerlin o primise de la Birkart Grellenort. Dar preotul nu îl considera pe Grellenort o autoritate și nici lista lui drept sacră. Afirmând că îl recunoaște pe eretic după ochi, după urechi și, în general, după expresia chipului, popa prinsese în timpul expediției de cinci ori mai mulți oameni decât erau pe listă. O parte fuseseră uciși pe loc. O parte fuseseră puși în lanțuri.

— Ce facem cu aceștia? a întrebat apropiindu-se mareșalul episcopal Wawrzyniec von Rohrau. Înălțimea Voastră? Ce porunciți să facem cu ei?

— Același lucru – Konrad din Oleśnica i-a aruncat o privire aspră – ca și celorlalți.

Văzând arcurile care se ridicau și pedestrașii care chiuiau, mulțimea de cehi a scos un urlet înfiorător. Câteva zeci de bărbați s-au eliberat și au luat-o la fugă, dar călăreții au pornit după ei, i-au ajuns, i-au tăiat și i-au sfârtecat cu săbiile. Alții se zbăteau, cădeau în genunchi, la pământ. Bărbații acopereau femeile cu trupurile lor. Mamele își acopereau copiii.

Arbaletrierii răsuceau manetele.

Ei, își spunea Konrad, *cu siguranță în mulțimea asta sunt și nevinovați, poate chiar buni catolici. Dar Dumnezeu își va recunoaște oițele.*

Așa cum le recunoscuse și în Languedoc. La Béziers, la Carcassonne, la Toulouse. La Montségur.

Voi intra în istorie, și-a spus, *ca apărător al adevăratei credințe, prigonitor al ereziei, Simon de Montfort al Sileziei. Posteritatea va menționa numele și onoarea mea. Ca pe Simon, de fapt, ca pe Schwenckefeld, ca pe Bernard Gui. Posteritatea. Dar poate că în legătură cu ziua de astăzi mă vor aprecia în sfârșit la Roma? Poate că în sfârșit Wrocławul va fi ridicat la rangul de arhidiecezăă, iar eu voi deveni arhiepiscop de Silezia și elector al Imperiului? Poate se va termina cu farsa aceasta, că formal dieceza face parte din provincia*

eclesiastică polonează și este subordonată formal – probabil în bătaie de joc – mitropolitului polonez, arhiepiscopului de Gniezno? E clar, mai degrabă mă ia dracu' decât să fiu nevoit să-l recunosc pe un polonez drept superior; ce umilire, să fiu subordonat unui asemenea Șoim! Care – Doamne, vezi asta! – cere cu nerușinare să i se accepte vizita pastorală! La Wrocław! Un polonez în Wrocław! Niciodată! Nimmermehr!

Au răsunat primele împușcături, au zbârnâit corzile arbaletelor, alți oameni care au încercat să fugă din încercuire au murit de sabie. Urletele celor omorâți urcau la cer. *Așa ceva* – își spunea episcopul Konrad, stăpânind calul speriat –, *așa ceva nu poate fi trecut cu vederea la Roma, nu se poate să nu fie apreciat. Că aici, în Silezia, la marginea Europei și a civilizației creștine, eu, Konrad Piast din Oleśnica, țin crucea sus. Că sunt un adevărat* bellator Christi, defensor[1] *și protector al catolicismului. Iar pentru eretici și apostați – pedeapsa și biciul lui Dumnezeu,* flagellum Dei.

Peste urletele celor asasinați s-au auzit dintr-odată țipete dinspre drumul ascuns după deal, după o clipă a năvălit de acolo în tropot de copite un grup de călăreți, mergând în galop spre răsărit, spre Lewin. În urma călăreților veneau huruind carele, vizitiii strigau, ridicându-se în picioare pe capră, biciuiau fără milă caii, silindu-i să alerge și mai repede. În urma carelor alergau mugind vacile, în urma vacilor alergau câinii, lătrând zgomotos. În mijlocul acestei zarve, episcopul nu înțelegea de ce țipă. Dar alții au înțeles. Pedestrașii care trăgeau în cehi s-au întors ca unul și au luat-o la goană după călăreți, după care, după pedestrime, umplând tot drumul.

— Încotro?! a răcnit episcopul. Opriți-vă! Ce e cu voi? Ce se întâmplă?

— Husiții! a urlat trecând călare pe lângă ei Otto von Borschnitz. Husiții, Sfinția Ta! Vin husiții peste noi! Carele husite!

— Prostii! Nu există armate de câmp la Hradec! Husiții au plecat în Podještědí!

[1] „Războinic al lui Hristos, apărătorul", în lb. latină, în original (n. red.).

— Nu toți! Nu toți! Vin! Vin după noi! Fugiiiți! Salvați-vă viața!

— Stați! a răcnit înroșindu-se Konrad. Stai pe loc, lașilor! Mergeți la luptă! La luptă, feciori de cățea!

— Salvează-te! a urlat, galopând pe alături Mikołaj Zedlitz, starostele din Otmucha. Husiiițiiiii! Vina peste noi! Husiiiițiiii!

— Domnul Puta și domnul Kodlitz au fugit deja! Se salvează cine poate!

— Stați pe loc..., episcopul încerca în zadar să strige mai tare decât oamenii dezlănțuiți. Domnilor cavaleri! Cum se poate...

Calul înnebunise sub el, s-a ridicat pe picioarele din spate, Wawrzyniec von Rohrau l-a apucat de căpăstru și l-a potolit.

— Să fugim! a strigat. Înălțimea Voastră! Să ne salvăm viața!

Pe drum galopau alți călăreți, arcași și luptători în armură, printre aceștia din urmă, episcopul i-a recunoscut pe Sander Bolz, Herman Eichelborn în mantie de ioanit, pe Hanusz Czenebis, Jan Haugwittz, pe unul din cavalerii Schaff, ușor de identificat după scuturile vizibile de departe *palé d'argent et de gueules*[1]. În urma lor, cu chipurile schimonosite de groază, alergau cât îi țineau puterile Markwart von Stolberg, Gunter Bischofsheim, Ramfold Oppeln, Miczko von Runge. Cavaleri, care până mai ieri se întreceau în lăudăroșenie, gata să atace nu numai Hradec Králové, dar chiar și Hradiště Hory Tábor. Iar acum fugeau cuprinși de panică.

— Salvați-vă care mai sunteți în viață! a strigat trecând în goană pe alături Tristram Rachenau. Vine Ambrož! Ambrooooż!

— Hristoase, ai milă! bâiguia preotul Miegerlin, alergând alături de calul episcopului. Hristoase, salvează-mă!

Un car încărcat cu pradă și cu o roată ruptă bloca drumul. L-au împins și l-au răsturnat, din el s-au revărsat cufărașe, cutii, butoiașe, plăpumi, covorașe, cojoace, ghete, bucăți de slănină, alte lucruri jefuite din satele incendiate. Alt car s-a poticnit și el, după acesta încă unul, vizitiii au coborât și au luat-o la goană pe jos. Drumul

[1] Descrierea (în lb. franceză, în original) a unui blazon de pe scut format dintr-o fâșie roșie verticală încadrată de margini argintii (n. red.).

era deja plin de prada luată de pedestrași. O clipă mai târziu, printre boccelele și traistele cu pradă, episcopul a văzut că erau aruncate platoșe, halebarde, securi, arbalete, chiar și arme de foc. Pedestrașii astfel despovărați alergau așa de repede, că îi ajungeau din urmă pe călăreți și pe luptătorii în armură. Neputând să treacă, urlau și țipau cuprinși de panică. Vacile mugeau, oile behăiau.

— Mai repede, mai repede, Preasfinția Voastră..., îl zorea cu voce tremurată Wawrzyniec von Rohrau. Să ne salvăm... Să ne salvăm... Măcar până la Homol... La graniță...

În mijlocul drumului, parțial îngropat în pământ, călcat în picioare de vite, acoperit de covrigi și cioburi de vase de lut sparte, zăcea un steag cu o cruce mare, roșie. Semnul cruciadei.

Konrad, episcopul de Wrocław, și-a mușcat buzele. Și a dat pinteni calului. Spre răsărit. Spre Homol și Trecătoarea Lewińska. *Salvează-te, care mai ești în viață! Mai repede. Cât mai repede. Pentru că vine...*

— Ambrož! Vine Ambrooooož!

— Ambrož, a clătinat din cap Szarlej. Fostul paroh de la Sfântul Duh. Am auzit de el. A fost alături de Žižka și de oamenii lui. Un radical periculos, un tribun charismatic al poporului, un adevărat conducător al mulțimilor. Calixtinii moderați se tem de el ca de foc, pentru că Ambrož consideră moderația drept trădare a idealurilor lui Hus și a Pocalului. Și la un singur gest al lui, se ridică mii de sulițe.

— Așa este, a confirmat Horn. Ambrož s-a înfuriat deja în timpul atacului precedent al episcopului, din anul '421. Atunci, dacă vă amintiți, s-a terminat cu încetarea focului, pe care au încheiat-o cu episcopul Konrad Hynek Krušina și Ceněk din Vartenberk. Preotul însetat de sânge i-a numit pe amândoi trădători și i-a acuzat că vor să tergiverseze, iar gloata s-a năpustit asupra lor cu sulițele, abia au reușit să fugă. De atunci Ambrož vorbește despre răzbunare... Reinmar? Ce e cu tine?

— Nimic.

— Arăți de parcă ai fi cu mintea dusă, a apreciat Szarlej. Nu cumva ești bolnav? Nu contează. Să ne întoarcem la raidul episcopului, dragă domnule Mummolin. Ce are asta de-a face cu noi?

— Episcopul a prins câțiva husiți, a explicat Horn. Se pare. Adică: se pare că erau husiți, pentru că de prins i-a prins în mod sigur. Ca și când ar fi avut o listă după care îi prindea. Am spus că are spioni buni?

— Ați spus, a încuviințat din cap Szarlej. Deocamdată Inchiziția este ocupată cu acești prizonieri, ca să stoarcă mărturisiri de la ei. Așadar, credeți că deocamdată nu va avea timp pentru noi?

— Nu cred. Știu.

Conversația la care trebuia să se ajungă a avut loc seara.

— Horn.

— Te ascult, băiete, cu cea mai mare atenție.

— Acum nu mai ai câine, oricât de mare păcat ar fi de animal.

— Ce să-i faci – ochii lui Urban Horn s-au încețoșat –, asta nu se poate schimba.

Reynevan a tușit zgomotos ca să-i atragă atenția lui Szarlej, care continua să joace șah cu Tomasz Alfa, cu figurine făcute din lut și pâine.

— Și nici nu poți să scapi de aici, a continuat Reynevan, cu niciun fel de scuze, umori sau fluide. Într-un cuvânt, cu nimic care ar putea să te salveze de necesitatea de a-mi răspunde la întrebări. Aceleași pe care ți le-am pus la Balbinów, în grajdul fratelui meu ucis. Mai ții minte ce te-am întrebat?

— Nu am probleme cu memoria.

— Excelent! Răspunsurile pe care mi le datorezi la întrebări nici nu-ți vor face probleme. Așa că te ascult. Vorbește, dar mai repede.

Urban Horn și-a pus mâinile la ceafă și s-a întins. După aceea l-a privit pe Reynevan drept în ochi.

— Ia te uită, ia te uită! a spus el. Ce aprig! Dar mai repede! Și dacă nu e mai repede, ce? Ce mă așteaptă dacă nu răspund la nicio întrebare? Pornind de la premisa oarecum corectă că nu îți datorez nimic. Ce se întâmplă atunci? Dacă îmi permiți să întreb?

— Atunci, Reynevan s-a asigurat dintr-o privire că Szarlej îl ascultă, ai putea să încasezi o bătaie. Şi nici nu apuci să spui *credo in Deum patrem omnipotentem*[1].

Horn a tăcut un timp, fără să-şi schimbe poziţia şi fără să-şi scoată mâinile împletite de sub ceafă.

— Am spus deja – a vorbit în cele din urmă – că m-am mirat când te-am văzut aici. În mod clar ai nesocotit avertismentele şi sfaturile canonicului Beess, nu le-ai ascultat nici pe ale mele, şi asta trebuia să se termine rău pentru tine; este un miracol că mai trăieşti. Dar eşti la puşcărie, băiete. Dacă nu ai observat, observă acum: eşti în Turnul Nebunilor. Şi îmi ceri mie răspunsuri la întrebări, vrei explicaţii. Doreşti să ştii. Şi ce intenţionezi să faci cu aceste informaţii? Pe ce te bizui? Că îţi vor da drumul de aici pentru cinstirea aniversării descoperirii relicvelor Sfântului Smaragdus? Că te va elibera cineva obligat drept penitenţă să facă fapte bune? Ei bine, nu, Reinmar din Bielawa. Te aşteaptă inchizitorul şi interogatoriul. Şi ştii tu ce este *strappado*? Ce crezi, cât vei rezista când îţi vor întinde mâinile răsucite la spate? După ce îţi vor atârna mai întâi de glezne greutăţi de patruzeci de pfunzi? Şi îţi vor pune torţe la subţiori? Ei? Cât va dura, după părerea ta, până când vei începe să ciripeşti? Îţi spun eu: nici cât să rosteşti *Veni Sancte Spiritus*.

— De ce l-au ucis pe Peterlin? Cine l-a ucis?

— Eşti încăpăţânat, băiete, mai ceva ca un berbec. Nu ai înţeles ce am spus? Nu-ţi spun nimic, căci ai putea să vorbeşti sub tortură. Jocul este prea serios şi miza foarte mare.

— Ce joc? s-a înfuriat Reynevan. Care miză? Mă doare undeva de jocurile voastre! Secretele tale au încetat de mult să mai fie secrete, cauza căreia îi slujeşti nu mai este nici ea un secret. Crezi că nu ştiu să pun la capăt doi cu doi? Şi află, de altfel, că puţin îmi pasă. Mă doare în fund de disputele şi scrierile religioase. Auzi, Horn? Nu-ţi cer să-ţi trădezi complicii, să-mi dezvălui alte ascunzători unde este păstrat Joannes Wicleph Anglicus, *doctor*

[1] „Cred în Dumnezeu, Tatăl Atotputernic", în lb. latină, în original (n. red.).

evangelicus super omnes evangelistas. Dar la naiba, trebuie să știu de ce, cum și de mâna cui a pierit fratele meu. Și ai să-mi spui. Chiar dacă va trebui să-ți smulg cuvintele cu forța.

— O, ia uitați-vă la el, cocoșelul!

— Ridică-te! Ai să încasezi imediat una în bot.

Horn s-a ridicat în picioare. Cu o mișcare rapidă, agilă, amintind de un râs.

— Calm, a sâsâit el. Calm, tinere domn von Bielau. Fără nervi. Furia îți strică frumusețea. Ești gata să te urâțești. Și să-ți pierzi succesul la femei măritate, vestit în toată Silezia.

Aplecându-se pe spate, Reynevan i-a dat un șut puternic sub genunchi, lovitură pe care o văzuse la Szarlej. Luat prin surprindere, Horn a căzut în patru labe. Dar din acel moment tactica lui Szarlej nu l-a mai ajutat. Horn a evitat lovitura care ar fi trebuit să-i spargă nasul, iar pumnul lui Reynevan i-a atins numai urechea. Horn a parat cu antebrațul croșeul larg și destul de haotic de stânga, s-a desprins ca un linx din clește și a sărit într-o parte.

— Ei, ei, a scrâșnit printre dinți, cine s-ar fi așteptat! Dar din moment ce ți-o dorești atât de mult, băiete... Îți stau la dispoziție.

— Horn – fără să se întoarcă, Szarlej a luat cu regina din pâine calul din pâine al lui Tomasz Alfa. Suntem la închisoare, cunosc obiceiul, nu mă amestec. Dar jur că tot ce îi faci lui, am să-ți fac eu ție îndoit. Inclusiv – și mai ales – luxațiile și fracturile.

S-a petrecut repede. Horn a sărit ca un adevărat linx lin și agil, ca la dans. Reynevan s-a ferit de prima lovitură, reușind chiar să-l nimerească, dar o singură dată. Restul loviturilor s-au irosit neputincioase în garda lui. Horn a lovit numai de două ori, foarte rapid. Amândouă la țintă. Reynevan s-a lovit zdravăn cu spatele de pardoseala de pământ bătătorit.

— Ca niște copii, a spus Tomasz Alfa, mutând regele. Exact ca niște copii.

— Turnul bate pionul, a spus Szarlej. Șah și mat.

Urban Horn stătea în picioare lângă Reynevan, lovindu-l peste ureche și peste obraz.

— Nu vreau să mai revin niciodată la această chestiune, a spus el rece. Niciodată. Dar ca să nu reiasă că ne-am păruit degeaba, am să-ți satisfac măcar puțin curiozitatea și am să-ți dezvălui câte ceva. Ceva care se referă la fratele tău Piotr. Ai vrut să știi cine l-a ucis. Nu știu cine, dar știu ce. Este mai mult ca sigur că Piotr a fost ucis de povestea ta romanțioasă cu Adela Sterczowa. Fiind un pretext, un pretext admirabil, aproape perfect pentru a masca adevăratele motive. Să nu-mi spui că nu te-ai gândit și tu la asta. Căci știi să pui lucrurile cap la cap.

Reynevan și-a șters sângele de sub nas. Nu a răspuns. Și-a lins buza umflată.

— Reinmar, a adăugat Horn, arăți rău. Nu cumva ai febră?

Un timp Reynevan a fost supărat. Pe Horn, din motive evidente; pe Szarlej, pentru că nu intervenise și nu-l bătuse pe Horn. Pe Koppirnig, pentru că sforăia, pe Bonaventura, pentru că puțea, pe Circulos, pe fratele Tranquilus, pe *Narrenturm* și pe întreaga lume. Pe Adela de Stercza, pentru că se purtase urât cu el. Pe Katarzyna Biberstein, pentru că se purtase el urât cu ea.

Și, colac peste pupăză, se simțea și rău. Avea guturai, era zgâlțâit de friguri, dormea prost, se trezea ud de transpirație și înghețat.

Îl chinuiau visele în care simțea necontenit mirosul Adelei, al rujului, al pomezii, al hennei – alternativ cu mirosul Katarzynei, cu feminitatea ei, cu transpirația feciorelnică, menta și obligeana din păr. În vis, degetele și palmele țineau minte atingerea și le comparau – le comparau necontenit.

Se trezea lac de sudoare. Și când era treaz, își amintea și continua să compare. Proasta lui dispoziție era întărită și de Szarlej, și de Horn, care de la producerea incidentului se împrieteniseră și stăteau mereu împreună, erau prieteni la toartă și se vedea că își găsise turcul pistolul și sacul peticul. Stând „La Omega", prietenii purtau conversații lungi. Iar dacă începeau un subiect, se învârteau apoi în cerc în jurul lui. Chiar dacă începeau de la ceva cu totul diferit – de pildă, de la diverse modalități de a scăpa din închisoare.

— Cine ştie, spunea încet Szarlej, rozându-şi absent unghia de la degetul mare. Cine ştie, Horn... Vezi, avem unele speranţe... Pe cineva dincolo de ziduri...

— Pe cine? Horn s-a uitat repede la el: Dacă se poate şti?

— Să ştii? Şi de ce? Ştii ce este *strappado*? Ce crezi, cât vei rezista când te vor trage de...

— Bine, bine, încetează. Uite, eram curios să ştiu dacă speranţa voastră nu este întâmplător iubita lui Reinmar, Adela de Stercza. Care în momentul de faţă, aşa cum ştiţi, se bucură de multă trecere şi influenţă printre Piaştii din Silezia.

— Nu, a negat Szarlej, vizibil amuzat de mina furioasă a lui Reynevan. Nu ne punem nădejdea în ea. Dragul nostru Reinmar are, desigur, mult succes la sexul frumos, dar asta nu este de niciun folos, în afară, firește, de plăcerea de scurtă durată a futaiului.

— Da, da, a spus Horn, căzând aparent pe gânduri. Numai succesul la femei nu este suficient, trebuie să mai ai şi noroc cu ele. Ca să folosesc un eufemism – să ai mână bună. Atunci ai şanse să te alegi nu numai cu necazuri şi iubiri ratate, ci şi cu un oarecare profit. Cel puţin într-o situaţie ca a noastră. Căci nimeni altcineva decât o domniţă îndrăgostită l-a eliberat din lanţuri pe Walgierz Wdały. O sarazină îndrăgostită l-a scos din robie pe Huon de Bordeaux. Cneazul lituanian Witold a fugit din închisoare în castelul Triki cu ajutorul soţiei iubitoare, prinţesa Anna... La naiba, Reinmar, chiar că arăţi rău.

— *...Ecce enim veritatem dilexisti incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi. Asperges me hyssopo et mundabar*... Hei! Să nu trebuiască să stropesc imediat pe cineva! *Lavabis me*... Ola! Nu mai căscaţi acolo! Da, da, Koppirnig, cu tine vorbesc! Şi tu, Bonaventura, ce te tot freci de zid ca un porc? În timpul rugăciunii? Respect, mai mult respect! Şi mă rog, aş vrea să ştiu cui îi put

picioarele așa de rău? *Lavabis me et super nivam dealbabor. Auditui meo dabis gaudium...*[1] Sfântă Dymphna... Acum ce mai este?

— Este bolnav.

Pe Reynevan îl durea spatele pe care zăcea. S-a mirat că stă culcat, căci mai adineauri stătea în genunchi la rugăciune. Pardoseala era rece, răceala pătrundea prin paie, avea senzația că zace pe gheață. Dârdâia de frig, tremura tot, clănțănea din dinți atât de tare, că îl dureau mușchii masticatori.

— Oameni buni! Arde precum cuptorul Molohului!

A dat să protesteze, nu văd că îngheață, că tremură de frig? A vrut să-i roage să-l acopere cu ceva, dar nu a reușit să scoată printre dinții care clănțăneau niciun singur sunet articulat.

— Stai culcat. Nu te mișca.

Alături cineva a horcăit, s-a auzit o tuse. *Circulos, probabil Circulos tușește așa*, și-a spus, dându-și seama cu o uimire bruscă de faptul că îl vede pe cel care tușea, deși aflat la numai doi pași, ca pe o pată fără formă, care se întinde. A clipit din ochi. Nu l-a ajutat. Simțea că cineva îi șterge fruntea și fața.

— Stai liniștit, a spus mucegaiul de pe zid cu vocea lui Szarlej. Stai culcat.

Era acoperit, dar nu-și amintea când îl acoperiseră. Nu mai dârdâia așa de tare, dinții nu-i mai clănțăneau.

— Ești bolnav.

Voia să spună că știe mai bine, în fond, este medic, a studiat medicina la Praga și știe să deosebească boala de un fior și o slăbiciune de moment. Spre marea lui uimire, din gura deschisă, în locul unor cuvinte înțelepte, a ieșit numai un scrâșnet jalnic. A tușit tare, gâtul îl durea și ardea. S-a forțat și a mai tușit o dată. Și și-a pierdut cunoștința din cauza efortului.

---

[1] „Dar Tu ceri ca adevărul să fie în adâncul inimii: / fă, dar, să pătrundă înțelepciunea înăuntrul meu! / Curăță-mă cu isop, și voi fi curat; [...] Spală-mă și voi fi mai alb decât zăpada. / Fă-mă să aud veselie și bucurie...", Psalmul 51, 6-8 (n. red.).

Delira. Visa. Pe Adela și pe Katarzyna. Avea în nări miros de pudră, ruj, mentă, henna, obligeană. Degetele și palmele țineau minte atingerea, moliciunea, tăria, netezimea. Când închidea ochii, vedea *nuditas virtualis* modestă, sfielnică – sânii mici, rotunzi, cu sfârcurile întărite de dorință. Talia subțire, șoldurile înguste. Abdomenul plat. Picioarele strânse pudic...

Nu mai știe care este care...

S-a luptat cu boala două săptămâni, până la sărbătoarea Tuturor Sfinților. După aceea, când s-a însănătoșit, a aflat că punctul culminat al crizei fusese în preajma zilei Sfântului Simon și Iuda, ca de obicei, în a șaptea zi. Și a mai aflat că fierturile de ierburi și infuziile care îl salvaseră fuseseră aduse de fratele Tranquilus. Și administrate de Szarlej și Horn. Care îl vegheaseră cu schimbul.

Capitolul 28

În care eroii noştri sunt în continuare, ca să folosim cuvintele profetului Isaia, *sedentes in tenebris* – mai omeneşte spus, şederea în *Narrenturm* continuă. Mai târziu, asupra lui Reynevan se fac presiuni. Cu ajutorul argumentelor, dar şi al instrumentelor. Şi naiba ştie cum s-ar fi terminat totul, dacă nu ar fi existat colegii din timpul studiilor.

Cele două săptămâni pe care boala le ştersese din biografia lui Reynevan nu schimbaseră prea multe. Iată, se făcuse încă şi mai frig, ceea ce după Ziua Morţilor nici nu mai merita denumirea de fenomen. În meniu a început să precumpănească heringul, ceea ce amintea de apropierea postului. În esenţă, dreptul canonic spunea să se postească numai patru săptămâni înainte de Crăciun, dar cei foarte evlavioşi – şi călugării Sfântului Mormânt făceau parte dintre aceştia – începeau postul mai devreme.

Printre alte evenimente, la puţin timp după Sfânta Ursula, Mikołaj Koppirnig a făcut nişte furuncule aşa de urâte şi de persistente, că a trebuit să-i fie tăiate în *medicinarium*[1] al călugărilor.

[1] Încăpere destinată păstrării unor leacuri şi acordării îngrijirilor medicale (n. red.).

După operație, astronomul a petrecut câteva zile în azil. Povestea apoi în imagini atât de impresionante despre confortul și mâncarea de acolo, încât ceilalți locatari s-au decis să se molipsească și ei. Zdrențele și paiele din bârlogul lui Koppirnig au fost împrăștiate peste tot, ca să se molipsească. Și într-adevăr, curând Institor și Bonaventura erau plini de ulcerații și de furuncule. Dar nu se comparau cu cele ale lui Koppirnig, și călugării Sfântului Mormânt nu au găsit că merită să fie operat și spitalizat.

Cu resturi de mâncare, Szarlej reușise să ademenească și să domesticească un șobolan, pe care l-au numit Marcin – așa cum am spus –, în onoarea papei în funcțiune. Pe unii dintre locatarii din *Narrenturm*, gluma aceasta i-a amuzat, alții au fost indignați. Atât împotriva lui Szarlej, cât și a lui Horn, care a comentat botezul șobolanului cu formula: *Habemus papam*[1]. Evenimentul a furnizat însă un nou subiect pentru conversațiile de seară – iar în această privință, de asemenea, nu se schimbaseră prea multe în Turn. În fiecare seară stăteau și discutau. Cel mai adesea în preajma bârlogului lui Reynevan, care era încă prea slăbit ca să se poată ridica și era hrănit în continuare de Paznicii Sfântului Mormânt cu supă de găină. Așadar, Urban Horn îl hrănea pe Reynevan, Szarlej îl hrănea pe șobolanul Marcin. Bonaventura își scărpina buboaiele, Koppirnig, Institor, Kameduła și Isaia ascultau. Tomasz Alfa perora. Dar subiectul inspirat de șobolan erau papii, papalitatea și vestita prorocire a Sfântului Malachia, arhiepiscopul din Armagh[2].

— Trebuie să recunoașteți, a spus Tomasz Alfa, că profeția aceasta se potrivește extrem de bine, atât de bine, că nu poate fi vorba de nicio întâmplare. Malachia trebuie să fi avut o revelație, însuși Dumnezeu trebuie să-i fi vorbit, dezvăluindu-i soarta creștinismului, inclusiv numele papilor, de la cel contemporan cu el, Papa Celestin al II-lea, până la acel Petre Romanul, al cărui pontificat se va termina

[1] „Avem papă" (în lb. latină, în original) – formulă prin care conclavul anunță alegerea unui nou papă (n. red.).

[2] Arhiepiscop irlandez (1132–1136) căruia i se atribuie, printre altele, prorocirea următorilor o sută doisprezece papi.

cu pierirea Romei, şi a papalităţii, şi a întregii credinţe creştine. Iar până acum prorocirile lui Malachia se împlinesc cuvânt cu cuvânt.

— Numai dacă le întinzi, a comentat rece Szarlej, punându-i lui Marcin firmituri de pâine sub botul mustăcios. Conform aceluiaşi principiu, poţi să încalţi şi ghete strâmte. Numai că nu poţi să mergi cu ele.

— Rostiţi un neadevăr, evident, din neştiinţă. Prorocirea lui Malachia îi prezintă pe toţi papii vii. Luaţi numai momentul recent al schismei, cel pe care prorocirea îl numeşte „Luna din Kosmedyn", cel care şi-a spus Benedict al XIII-lea, blestematul papă din Avignon, Pedro de, *nomen omen*[1], Luna, cândva cardinal la Maria din Kosmedyn. După el vine la Malachia *cubus de mixtione* „Cubul împreunării" – şi cine altul poate fi, dacă nu Bonifaciu al IX-lea, Pietro Tomacelli, care are o tablă de şah în blazon?

— Iar cel numit „Din cea mai bună stea", a intervenit Bonaventura, scărpinându-şi un buboi de pe picior, acesta este Grigore al XII-lea, Angelo Corraro, venetianul. Şi „Biciul soarelui"? Aceste nu este nimeni altul decât cretanul Pietro Filargo, Alexandru al V-lea, papă de la obedienţa din Pisa, care are în blazon soarele. Iar cel numit în prorocirea lui Malachia „Cerbul sirenei"...

— „Atunci şchiopul va sări ca un cerb şi limba muţilor va striga vesel. Căci vor ţâşni izvoarele de apă..."

— Taci, Isaia! Cerbul acela totuşi...

— Totuşi ce? a izbucnit Szarlej. Ştiu, ştiu că o să-l îndesaţi aici, ca un picior într-o cizmă strâmtă, pe Baldassare Cossa, Ioan al XXIII-lea. Dar acesta nu e papă, ci antipapă, nu se potriveşte deloc cu lista şi nu are nimic în comun nici cu cerbul, nici cu sirena. Cu alte cuvinte, aici Malachia a încurcat-o. Ca şi în multe alte locuri ale vestitei prorociri.

— Daţi dovadă de multă rea-voinţă, rea, domnule Szarlej! s-a burzuluit Tomasz Alfa. Căutaţi nod în papură peste tot. Nu aşa se abordează o prorocire. Trebuie să vezi în ea adevărul absolut şi să-l iei ca dovadă a adevărului întregii proroci. Iar ceea ce nu

[1] „Nume de augur", în lb. latină, în original (n. red.).

se potrivește, după părerea Domniei Voastre, nu e voie să proclamați fals, ci să vă arătați smerenia, căci, fiind un muritor mărunt, nu ați înțeles cuvântul Domnului, pentru că nu era de înțeles. Dar vremea adevărului va veni!

— Deși nu știu cât timp a trecut, nimic nu poate transforma prostiile în adevăr.

— Aici nu ai dreptate, Szarlej, a intervenit vorbă Urban Horn. Subestimezi timpul, o, subestimezi timpul.

— Sunteți profani, a rostit din bârlogul său Circulos, care trăgea cu urechea. Nu sunteți învățați. Toți. În mod sigur, ascult și aud: *stultus stulta loquitur*[1].

Tomasz Alfa a arătat spre el cu capul și s-a lovit grăitor în frunte. Horn a pufnit, Szarlej a fluturat din mână.

Șobolanul privea evenimentul cu ochi negri înțelepți. Reynevan s-a uitat la șobolan. Koppirnig s-a uitat la Reynevan.

— Dar ce spuneți despre viitorul papalității, domnule Tomasz? a întrebat pe neașteptate Koppirnig. Ce spune Malachia despre asta? Cine va fi papă după Sfântul Părinte Martin?

— Cu siguranță Cerbul sirenei, a spus zeflemitor Szarlej.

— Atunci șchiopul va țopăi ca un cerb.

— Taci odată, am spus, nebunule! Iar Domniei Voastre, domnul Mikołaj, vă răspund așa: va fi un catalan. După actualul Sfânt Părinte Martin, numit „Coloana perdelei de aur", Malachia vorbește despre Barcelona.

— Despre schisma de la Barcelona, l-a corectat Bonaventura, consolându-l pe Isaia, care plângea. Iar de aici ar reieși că este vorba de Ido Munoz, următorul schismatic după Luna, care își spune Clement al VIII-lea. În niciun caz în acest loc nu este vorba despre profeția succesorului lui Martin al V-lea.

— Ah, chiar așa? s-a mirat exagerat Szarlej. În niciun caz? Mă simt ușurat.

— Dacă îi avem în vedere numai pe papii romani, a conchis Tomasz Alfa, atunci la Malachia următorul este „Lupoaica celestă".

---

[1] „Prostul spune prostii", în lb. latină, în original (n. red.).

— Știam eu că până la urmă se va ajunge aici, a pufnit Horn. Curia Romana a fost vestită întotdeauna prin legile și obiceiurile de lupi, dar – Doamne apără și păzește – să ajungă chiar o lupoaică pe scaunul lui Petru?

— Și pe deasupra, și femelă! a spus batjocoritor Szarlej. Iarăși? Nu a fost suficientă o Ioana? Și spuneau că vor verifica mai strict dacă toți candidații au ouă.

— Au renunțat la verificare, a mormăit Horn spre el. Deoarece cădeau prea multe.

— Glume nelalocul lor, s-a încruntat Tomasz Alfa. Și în plus, cu iz de erezie.

— Ce urât, a adăugat posomorât Institor. Huliți. La fel și cu șobolanul vostru...

— Gata, gata, l-a potolit Koppirnig cu un gest. Să ne întoarcem la Malachia. Așadar, cine va fi următorul papă?

— Am verificat și știu – Tomasz Alfa a privit mândru în jur – un singur cardinal iese la socoteală. Gabriel Condulmer. Fostul episcop de Siena. Iar Siena, rețineți, are în blazon o lupoaică. Pe acest Condulmer – țineți minte cuvintele mele și ale lui Malachia – îl va alege conclavul după papa Martin. Să-i dea Domnul un pontificat cât mai lung!

— Nu mi se pare probabil, a dat din cap Horn. Sunt candidați mai puternici, despre care se vorbește mai mult, care fac o carieră strălucită. Albert Brand Castiglione și Giordano Orsini, amândoi membri ai Colegiului. Sau Ioan Cervantes, cardinal la Sfântul Petru în Lanțuri. Sau chiar și Bartolomeo Capra, arhiepiscopul de Milano...

— Gilles Charlier, vicarul de Cambrai, a rostit Szarlej. Cardinalul Juan de Torquemada. În sfârșit, Jan Stojković din Ragusa. După părerea mea, acest Condulmer – de care, ca să fiu sincer, nici nu am auzit – are puține șanse.

— Profeția lui Malachia, a întrerupt discuția Tomasz Alfa, este infailibilă.

— Ceea ce nu se poate spune despre interpretatorii lui, a ripostat Szarlej.

Șobolanul amușina prin strachina lui Szarlej. Reynevan s-a ridicat anevoie, s-a rezemat cu spatele de zid.

— O, domnilor, domnilor, a rostit el cu efort, ștergându-și sudoarea de pe frunte și înăbușindu-și tusea. Stați în Turn, într-o închisoare întunecoasă. Nu se știe ce va fi mâine. Poate ne vor duce la tortură și moarte. Iar Domniile Voastre vă certați pentru papa care va veni abia peste șase ani...

— De unde știți că peste șase ani? a rostit înecându-se Tomasz Alfa?

— Nu știu. Așa mi-a venit să spun.

În ajun de Sfântul Martin, pe 10 noiembrie, când Reynevan se refăcuse complet, au fost declarați vindecați și eliberați Isaia și Normalul. Fuseseră duși mai înainte de câteva ori la consultație. Nu se știe cine a fost, cine a efectuat-o, dar oricine ar fi fost considerase probabil că masturbarea neîntreruptă și comunicarea numai prin intermediul citatelor din cartea profetului nu dovedesc nimic și nu spun nimic dăunător despre sănătatea psihică a pacienților – în fond, și papa se întâmplă să citeze din Cartea lui Isaia, iar masturbarea este un lucru omenesc. Mikołaj Koppirnig era de altă părere în această chestiune.

— Pregătesc terenul pentru inchizitor, a anunțat el posomorât. Îndepărtează de aici pe cei zdruncinați la minte ca să nu-și piardă inchizitorul timpul cu ei. Îi lasă numai pe cei zdraveni. Adică pe noi.

— Și mie tot așa mi se pare, a încuviințat Urban Horn.

Circulos trăgea cu urechea la discuție. Curând s-a mutat de acolo. Și-a adunat paiele și a plecat țopăind, ca un pelican bătrân și chel, spre peretele opus, unde și-a înjghebat departe de ei un bârlog nou. Zidul și pardoseala s-au acoperit într-un ritm fulgerător de hieroglife și ideograme. Precumpăneau semnele zodiacale, pentagramele și hexagramele, nu lipseau nici spiralele și nici tetraktys-urile[1], se repetau literele-mamă: Alef, Mem și Shin

[1] Triunghi alcătuit din zece puncte așezate în patru rânduri: unu, două, trei și patru, simbol mistic al pitagoreicilor.

și ceva cu forma Arborelui sefirotic[1]. Și alte felurite simboluri și semne.

— Și ce părere aveți Domniile Voastre despre aceste lucruri diavolești?

Tomasz Alfa a arătat cu capul.

— Inchizitorul îl va lua primul, a prorocit Bonaventura. Ascultați ce vă spun eu.

— Mă îndoiesc, a spus Szarlej. Cred că, dimpotrivă, îi vor da drumul imediat. Dacă într-adevăr le dau drumul celor bolnavi la cap, el îndeplinește exemplar condițiile.

— Cred că vă înșelați în privința lui, a spus Koppirnig.

Și Reynevan era de aceeași părere.

În meniul de post, heringul domnea la modul absolut, în curând până și șobolanul Marcin a început să-l mănânce cu o silă vădită. Iar Reynevan s-a decis.

Circulos nu-i dădea atenție, nici măcar nu l-a băgat în seamă când s-a apropiat, căci desena pe perete Pecețile lui Solomon. Reynevan a tușit. O dată, apoi încă o dată mai tare. Circulos nu a întors capul.

— Nu-mi sta în lumină!

Reynevan s-a lăsat pe vine. Circulos a mâzgălit pe cercul care înconjura pecetea inscripției simetrice: AMASARAC, ASARADEL, AGLON, VACHEON și STIMULAMATON.

— Ce vrei?

— Cunosc aceste sigle și blesteme. Am auzit de ele.

— Daaa?

Circulos s-a uitat de abia atunci la el și a tăcut un timp.

— Iar eu am auzit despre provocatori. Pleacă de aici, viperă!

S-a întors cu spatele și a început să mâzgălească din nou. Reynevan a tușit, a tras aer în piept.

---

[1] În cabală, Sefirot este una din cele zece regiuni în care este împărțit universul și care alcătuiesc împreună Arborele sefirotic, Pomul vieții.

— *Clavis Salomonis*[1]...

Circulos a încremenit. A rămas o clipă nemișcat. Apoi a întors capul încet. Și și-a mișcat gușa.

— *Speculum salvationis*[2], a rostit cu o voce în care se simțeau în același timp suspiciunea și incertitudinea. Toledo?

— *Alma mater nostra.*

— *Veritas Domini?*[3]

— *Manet in saeculum.*[4]

— Amin.

Circulos de abia acum și-a arătat într-un zâmbet resturile de dinți înnegriți, uitându-se în jur să vadă dacă nu trage nimeni cu urechea.

— Amin, tinere confrate. Ce academie? Cracovia?

— Praga.

— Iar eu – Circulos a zâmbit și mai larg –, Bologna. Apoi Padova. Și Montpellier. Am fost și la Praga... I-am cunoscut pe doctori, pe magiștri, pe bacalaureați... Nu au omis să-mi amintească asta. În momentul arestării. Iar inchizitorul va dori să afle amănunte... Dar dumneata, tinere confrate? Ce te va întreba apărătorul credinței catolice care se grăbește să vină încoace? Pe cine ai cunoscut la Praga? Pe Jan Příbram? Pe cardinalul Jan? Pe Peter Payne? Pe Jakoubek din Stříbro?

— Eu – Reynevan și-a amintit avertismentul lui Szarlej – nu am cunoscut pe nimeni. Sunt nevinovat. Am nimerit aici din întâmplare. Printr-o neînțelegere...

— *Certes, certes*, a fluturat din mână Circulos. Cum altfel? Să fii convingător în sfânta ta nevinovăție și să dea Domnul să ieși teafăr de aici. Ai șanse. Spre deosebire de mine.

— Dar și Domnia Voastră...

---

[1] „Cheia lui Solomon", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Oglinda mântuirii", în lb. latină, în original (n. red.).

[3] „Adevărul Domnului", în lb. latină, în original (n. red.).

[4] „Rămâne pentru totdeauna", în lb. latină, în original (n. red.).

— Știu ce spun, i-a retezat vorba. Sunt recidivist. *Haereticus relapsus*, înțelegi? Nu rezist la torturi, mă afund singur... Rugul e garantat. De aceea...

A arătat cu mâna spre peretele plin de simboluri.

— De aceea, a repetat, combin, după cum vezi.

A trecut un timp până când Circulos a dezvăluit ce anume combină. Un timp în care Szarlej și-a exprimat clar dezaprobarea față de noua prietenie a lui Reynevan.

— Nu înțeleg deloc, a spus el încruntat, de ce îți pierzi timpul trăncănind cu țicnitul ăsta.

— Dar lasă-l în pace, i-a luat partea pe neașteptate Horn. Să stea de vorbă cu cine vrea. Poate are nevoie de o schimbare.

Szarlej a dat din mână.

— Hei! a strigat el în urma lui Reynevan care se îndepărta. Nu uita! Patruzeci și opt!

— Ce?

— Suma literelor din cuvântul „Apollon"! Înmulțită cu suma literelor din cuvântul „cretin"!

— Combin, a coborât Circulos vocea și s-a uitat precaut în jur. Combin ca să văd cum să o șterg de aici.

— Cu ajutorul magiei, nu-i așa?

Reynevan s-a uitat și el în jur.

— Altfel nu se poate, a spus calm bătrânul, ca o constatare a faptelor. Am încercat chiar la început să-i cumpăr. Am primit câteva bastoane. Am încercat să-i sperii. Am mai primit alte câteva. Am încercat să mă prefac complet idiot, dar nu s-au lăsat păcăliți. Am simulat, prefăcându-mă stăpânit de diavol, dacă inchizitorul ar fi fost tot bătrânul Dobeneck, priorul din Wrocław, de la Sfântul Adalbert, poate că aș fi reușit. Dar cu cel tânăr, o, acesta nu se lasă dus de nas. Atunci ce îmi rămâne?

— Tocmai. Ce?

— Teleportarea. Transportarea prin spațiu.

În ziua următoare, după ce a privit atent în jur să vadă dacă nu trage cineva cu urechea, i-a prezentat lui Reynevan planul, susținându-l – cum altfel – printr-o prelegere lungă de teorie a magiei negre și a goeției[1]. Teleportarea, a aflat Reynevan, este întru totul posibilă, ba chiar lesnicioasă, cu condiția – cum altfel – să fii ajutat de demonul corespunzător. Și – a mai aflat Reynevan – există câțiva astfel de demoni, orice carte bună de vrăji își prezintă tipurile sale. Astfel, conform Grimoarului papei Onoriu, demonul teleportării este Sargatanas, ajutat de demoni mai mici auxiliari: Zoray, Valefar și Farai. Dar invocarea acestora este deosebit de dificilă și foarte periculoasă. De aceea, Cheia Mică a lui Solomon recomandă invocarea altor demoni, cunoscuți sub numele de Bathin și Seere. După studii îndelungate, a aflat Reynevan, Circulos este înclinat totuși să respecte indicațiile din alte cărți de magie, și anume *Grimorium Verum*. Iar *Grimorium Verum* în chestiunea teleportării recomandă să fie invocat demonul Mersilde.

— Dar cum să-l invocăm? a prins curaj Reynevan. Fără instrumentar, fără *occultum*? *Occultum* trebuie să îndeplinească mai multe condiții pe care nu le putem crea în acest loc murdar...

— Ortodoxie! l-a întrerupt supărat Circulos. Îndoctrinare! Cât de dăunătoare e în lumea empirică și cât de mult îngustează orizontul! Fleacuri, *occulta*, dacă avem amuletă. E adevărat, domnule formalist? Adevăr evident. *Ergo*, iată și amuleta. *Quod erat demonstrandum*[2]. Privește!

Amuleta era o placă ovală din malahit, cam de mărimea unui groș, cu glife și simboluri sculptate și în relief, dintre care cel mai mult săreau în ochi un șarpe, un pește și un soare înscris într-un triunghi.

— Acesta este talismanul lui Mersilde, a spus mândru Circulos. L-am ascuns și l-am strecurat aici. Privește. Cu curaj!

---

[1] Practici care urmăresc invocarea îngerilor sau a demonilor.

[2] „Ceea ce era de demonstrat", în lb. latină, în original (n. red.).

Reynevan a întins mâna, dar a retras-o repede. Urmele uscate, dar încă foarte vizibile de pe talisman, trădau locul unde fusese ascuns.

— Voi încerca în noaptea aceasta, bătrânul nu s-a formalizat din cauza reacției. Urează-mi noroc, tânăr adept. Cine știe, poate cândva...

— Aș avea, Reynevan și-a dres vocea, încă o... ultimă... chestiune... Mai degrabă, o rugăminte. Aș vrea o explicație... Hmm... pentru o anumită întâmplare... eveniment...

— Vorbește!

A prezentat chestiunea repede, dar precis. Circulos nu l-a întrerupt. A ascultat până la capăt concentrat și în tăcere. Apoi a trecut la întrebări.

— În ce zi a fost? Data exactă?

— Ultima zi din august. Vineri. O oră înainte de vecernie.

— Hmmm... Soarele în semnul fecioarei, adică Venus... Geniu conducător ambiguu, caldeeanul Samas, ebraicul Hamaliel. Luna, după cum îmi reiese din calcule, era plină... Nu e bine... Ora Soarelui... Hmm... Nu e nici cel mai bine, dar nici cel mai rău... Un moment.

A luat un pai, a bătătorit pardoseala cu palma, a desenat pe ea simboluri și cifre, a adunat, a înmulțit, a împărțit, mormăind ceva despre ascendent, unghiuri, epiciclu, deferente și quincunxuri[1]. În cele din urmă, a ridicat capul și a mișcat vesel din gușă.

— Ai spus că s-au folosit descântece. Îți amintești care anume?

Reynevan a început să recite, amintindu-și cu greu. Nu a durat mult.

— Știu, l-a întrerupt Circulos. *Arbatel*, deși deformat pentru simplificare. De mirare că a avut efect. Și că nu a murit nimeni de moarte tragică. Nu contează. Viziuni au fost? Leul pluricefal? Călărețul pe un cal palid? Corbul? Șarpele de foc? Nu? Interesant. Și spui că acel Samson, când s-a trezit... Nu mai era el, da?

---

[1] Simbol astrologic sub forma unui model geometric constând din cinci puncte aranjate în cruce și al cincilea în mijloc, ca la zaruri sau la jocul de domino.

— Așa a afirmat. Și existau anumite... temeiuri. Tocmai despre asta este vorba, asta aș vrea să aflu. Dacă așa ceva este în general posibil?

Circulos a tăcut un timp, frecându-și călcâiele unul de altul. Apoi și-a suflat nasul.

— Cosmosul, a spus în cele din urmă, ștergându-și degetele de poală, este un ansamblu perfect ordonat și o ordine ierarhică perfectă. Aceasta este echilibrul dintre *generatio* și *corruptio*, dintre naștere și moarte, dintre creație și distrugere. Așa cum ne învață Augustin, cosmosul este *gradatio entium*, scara ființelor, a celor văzute și a celor nevăzute, a celor materiale și a celor nemateriale. Cosmosul este în același timp ca o carte. Și așa cum ne învață Hugon de la Sfântul Victor, ca să înțelegi cartea, nu este suficient să privești formele frumoase ale literelor. Cu atât mai mult, cu cât ochii noștri sunt adesea orbi...

— Am întrebat dacă se poate...

— Existența nu este numai substanță, ci și *accidens*, ceva ce se întâmplă neintenționat... Uneori magic... Magicul din om tinde să se unească negreșit cu magicul din univers... Există corpuri și lumi astrale... Invizibile pentru noi. Despre aceasta scrie Sfântul Ambrozie în *Hexaemeron*, Solinus în *Liber Memorabilium*, Rabanus Maurus în *De universo*... și Magistrul Eckhart...

— Se poate sau nu? l-a întrerupt brusc Reynevan.

— Se poate, cum să nu, a dat din cap bătrânul. Trebuie să știi că în această materie mă consider specialist. Practic, nu m-am ocupat de exorcisme, am aprofundat chestiunea din alte motive. Am evitat Inchiziția deja de două ori, băiete, făcând pe nebunul. Și ca să te prefaci bine trebuie să te pricepi. De aceea am studiat *Dialogus de energia et operatione daemonum*, a lui Mihail Psellos, *Exorcisandis obsessis a daemonio*, a papei Leon al III-lea, *Picatrix*, tradus din arabă...

— ...de Alfons cel Înțelept, regele din Leon și Castilia. Dar mai concret, în cazul de față, se poate?

— Se poate, și-a mușcat buzele vineții Circulos. Sigur că se poate. În cazul de față trebuie să ținem minte că fiecare vrajă, chiar și cea aparent mai puțin însemnată, reprezintă un pact cu demonul.

— Și atunci demonul?

— Sau *cacodaemon*, a ridicat din umerii slăbănogi Circulos. Sau ceva ce definim în mod convențional cu această denumire. Ce anume mai exact? Nu pot să spun. Mulți indivizi pășesc prin întuneric, nenumărate sunt *negotia perambulantia in tenebris*[1]...

— Așadar idiotul mănăstirii rătăcea în tenebre, s-a asigurat Reynevan. Și în învelișul lui temporar s-a întrupat *negotium perambulans*. Au făcut schimb între ei. Așa este?

— Echilibrul, a afirmat Circulos încuviințând din cap. Yin și yang. Sau... dacă îți este mai familiară cabala, Keter și Malkut. Dacă există culmea, înălțimea, trebuie să existe și abisul.

— Și se poate retrage? Să se întoarcă? Să facem în așa fel încât să se realizeze a doua schimbare? Să se întoarcă... Știți...

— Știu. Adică nu știu.

Au stat o clipă în tăcere și liniște, tulburată numai de sforăitul lui Koppirnig, de sughițatul lui Bonaventura, de bâiguiala debililor, de șoaptele vocilor care discutau „La Omega" și de Benedictus Dominus, bătut încetișor de Kameduła.

— El, a spus în cele din urmă Reynevan. Adică Samson... Se numește Rătăcitorul.

— Foarte potrivit.

Au tăcut un timp.

— Un astfel de *cacodaemon*, a rostit în cele din urmă Reynevan, fără îndoială că dispune de anumite puteri... supraomenești. Are anumite... calități...

— Îți storci prea mult creierii, a ghicit Circulos, dând dovadă de perspicacitate, poți aștepta izbăvirea de la el? Dacă este liber, nu a uitat de tovarășii întemnițați? Vrei să știi dacă poți conta pe ajutorul lui. Așa este?

— Așa este!

---

[1] „Lucrurile care se petrec în întuneric", în lb. latină, în original (n. red.).

Circulos a tăcut un timp.

— Eu nu aș conta, a declarat în cele din urmă cu o sinceritate crudă. De ce ar trebui demonii să se deosebească de oameni în această privință?

Aceasta a fost ultima lor convorbire. Dacă Circulos reușise să activeze amuleta ascunsă în cur și să-l convoace pe demonul Mersilde, a rămas și va rămâne în veci o enigmă. Din teleportare nu a ieșit nimic altceva decât o mare incertitudine. Circulos nu s-a transportat în spațiu. Era în continuare în turn. Zăcea pe spate în bârlog, întins, cu ambele mâini strânse la piept, cu degetele chircite și înfipte în haine.

— Preasfântă Fecioară..., a gemut Institor. Acoperiți-i fața...

Szarlej a acoperit cu o bucată de cârpă masca de stafie, deformată de paroxismul groazei și al durerii. Gura strâmbă acoperită cu spumă. Dinții rânjiți și ochii holbați, sticloși.

— Chemați-l pe fratele Tranquilus.

— Hristoase..., a gemut Koppirnig. Priviți...

Ceva mai departe de bârlogul răposatului zăcea cu burta în sus șobolanul Marcin. Chircit de durere, cu dinții galbeni în sus.

— Diavolul i-a sucit gâtul, a decis cu aer de cunoscător Bonaventura. Și i-a dus sufletul în iad.

— Da, negreșit, a întărit Institor. Desena drăcovenii pe pereți și se juca apoi cu ele. Doar vede orice prost: hexagrame, pentagrame, zodiacuri, cabale, sefire[1] și alte simboluri diavolești și evreiești. A chemat diavolul bătrânul farmazon. Spre propria-i pieire.

— Pfui, pfui, putere necurată... Trebuie să ștergem toate desenele acestea. Să le stropim cu apă sfințită. Să ținem o slujbă, ca să nu se agațe și de noi Cel Rău. Chemați călugării... De ce râdeți, Szarlej, se poate ști?

— Ghiciți.

— Adevărul este, a căscat Urban Horn, că ceea ce spuneți este de râs. Și emoția voastră. Cu ce altceva să vă excitați aici? Bătrânul

[1] Arborele Sefirot din ideologia iudaică.

Circulos a murit, a crăpat, a dat ortul popii, şi-a luat adio de la lumea asta, se plimbă pe luncile de asfodel. Să-i fie ţărâna uşoară şi *lux perpetua*[1] să-i lumineze. Şi cu asta *finis*[2], declar sfârşitul jeluirii. Şi diavolul? La dracu' cu diavolul!

— O, domnule Mommolin, a dat din cap Tomasz Alfa. Nu glumiţi cu diavolul. Pentru că isprăvile lui sunt vizibile aici. Cine ştie, poate încă mai dă târcoale pe aici, ascuns în întuneric. Deasupra acestui loc al morţii răsună chemările iadului. Nu simţiţi? Ce este aceasta după părerea voastră dacă nu pucioasă? Ei? Ce miroase aşa?

— Izmenele dumitale.

— Dacă nu diavolul, s-a înverşunat Bonaventura, atunci ce l-a ucis, după părerea voastră?

— Inima, a spus Reynevan, ce-i drept nu foarte sigur. Am învăţat despre asemenea cazuri. I-a plesnit inima. S-a produs *plethora*. Un surplus de fiere adus de pneuma a provocat o tumoare şi s-a produs sufocarea, adică infarctul. A urmat *spasmus*[3] şi s-a rupt *arteria pulmonalis*[4].

— Aţi auzit, a spus Szarlej, şi-a spus cuvântul ştiinţa. *Sine ira et studio. Causa finita*, totul e clar.

— Oare? a spus pe neaşteptate Kopprinig. Şi şobolanul? Ce l-a ucis pe şobolan?

— Heringul pe care l-a mâncat.

Sus s-a trântit uşa, au scârţâit scările, a duruit butoiaşul rostogolit pe trepte.

— Lăudat fie Domnul, fraţilor! A venit masa, fraţilor! Ei, haideţi la rugăciune! Şi după aceea cu castroanele după peşte!

Fratele Tranquilus a primit rugămintea de a se aduce apă sfinţită, de a se sluji o liturghie şi de a se efectua un ritual de

---

[1] „Lumina veşnică", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Sfârşit", în lb. latină, în original (n. red.).

[3] „Spasm", în lb. latină, în original (n. red.).

[4] „Artera pulmonară", în lb. latină, în original (n. red.).

exorcizare deasupra bârlogului răposatului cu o ridicare din umeri foarte ambiguă și o bătaie în frunte fără echivoc. Aceasta a însuflețit în mod deosebit discuțiile de după-amiază. Au fost elaborate și expuse teze și presupuneri îndrăznețe. Conform celor mai îndrăznețe, însuși fratele Tranquilus era eretic și închinător al diavolului, căci numai cineva ca acesta refuză credincioșilor apa sfințită și serviciile spirituale. Fără să observe că Szarlej și Horn râd cu lacrimi, Tomasz Alfa, Bonaventura și Institor au început să aprofundeze tema. Până în momentul când – spre perplexitatea generală – în discuție s-a amestecat persoana la care te-ai fi așteptat cel mai puțin. Și anume, Kameduła.

— Apa sfințită – tânărul preot își făcea auzită pentru prima oară vocea în rândul colegilor de închisoare –, apa sfințită nu v-ar fi de niciun folos. Dacă într-adevăr a fost diavolul pe aici. Apa sfințită nu are efect împotriva diavolului. Știu foarte bine, pentru că am văzut. Tocmai de aceea sunt aici.

După ce s-a potolit zarva iscată și a căzut o tăcere grea, Kameduła a explicat:

— Trebuie să știți că sunt diacon la Biserica Înălțării Preasfintei Fecioare Maria din Nemodlin, secretar al preacinstitului Piotr Nikisch, decanul colegiului. Lucrul despre care vă povestesc s-a întâmplat anul acesta, în luna august, *feria secunda post festum Laurentii martyris*[1]. Pe la prânz a venit la biserică preacinstitul domn Fabian Pfefferkorn, *mercator*, rudă îndepărtată cu decanul. Foarte agitat, a cerut ca preacinstitul Nikisch să-l spovedească repede, cât mai repede. Cum a fost acolo, nu pot spune, căci este vorba de spovedanie, iar despre cel mort, indiferent cum ar fi fost, spunem *de mortuis aut bene aut nihil*[2]. Dar vă spun numai că au început imediat să strige unul la altul lângă confesional. Ba au folosit chiar și anumite expresii, dar asta nu contează. Drept urmare, preacinstitul nu i-a dat iertarea păcatelor domnului Pfefferkorn,

[1] „Luni, după sărbătoarea martiriului Sfântului Laurențiu", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Despre morți (se vorbește) fie de bine, fie deloc" – Plutarh (n. a.).

iar domnul Pfefferkorn a plecat, rostind cuvinte foarte urâte despre preacinstit, hulind și credința, și Biserica de la Roma. Când a trecut în pridvor pe lângă mine, a strigat: „Să vă ia dracu' de popi!" Și chiar mi-am spus atunci, o, domnule Pfefferkorn, numai să nu fi vorbit într-un ceas rău. Și atunci s-a arătat diavolul.

— În biserică?

— Numai în pridvor, la intrare. A coborât de undeva, de sus. Mai curând a zburat, căci a venit în chip de pasăre. Vă spun adevărul! Dar s-a prefăcut imediat în ființă omenească. Avea o sabie strălucitoare, exact ca într-un tablou. Și cu sabia aceea l-a lovit pe domnul Pfefferkorn în față. Drept în față. Sângele a împroșcat podeaua...

Domnul Pfefferkorn – diaconul și-a înghițit zgomotos saliva – a dat din mâini, ai fi zis că e o păpușă. Iar mie, se vede că mi-a oferit atunci *auxilium* și curaj Sfântul Mihail, patronul meu, pentru că m-am dus la vasul cu apă sfințită, am luat în ambele mâini și l-am stropit pe diavol. Și ce credeți că s-a întâmplat? Nimic! S-a scurs ca pe gâscă! Diavolul a clipit din ochi, a scuipat ce-i nimerise în gură. Și s-a uitat la mine. Iar eu... eu am... mi-e rușine să recunosc, de spaimă, am leșinat. Când m-au readus în simțiri frații, totul se terminase. Diavolul dispăruse, fugise, domnul Pfefferkorn zăcea mort. Fără suflet, pe care Cel Rău fără îndoială că îl dusese în iad.

— Și nici de mine nu a uitat diavolul și s-a răzbunat. Nimeni nu voia să creadă ce văzusem. Au spus că sunt nebun, că mi-am pierdut mințile. Și când am povestit despre apa sfințită, mi-au spus să tac, m-au amenințat cu pedeapsa care îi așteaptă pe eretici și pe blasfematori. Între timp, vestea s-a răspândit, tot Wrocławul vorbea despre asta, inclusiv la curtea episcopală. Și a venit poruncă de la Wrocław să mi se închidă gura, să fiu ținut sub cheie ca un nebun. Iar eu știam cum arată *in pace* la dominicani. Era să mă las îngropat de viu? Am fugit din Niemodlin imediat. Și m-au prins lângă Henryków. Și m-au băgat aici.

— Ai reușit să-l vezi bine pe diavolul acela? s-a auzit în liniștea deplină vocea lui Horn. Ai putea să descrii cum arăta?

— Era înalt.

Kameduła și-a înghițit din nou saliva.

— Zvelt... Păr negru, lung până la umeri. Nasul ca un cioc de pasăre și ochi ca de pasăre... Foarte sfredelitori. Un zâmbet răutăcios. Diavolesc.

— Fără coarne? a strigat Bonaventura, vizibil decepționat. Nici copite? Nu avea nici coadă?

— Nu avea.

— Eeee! Ce ne tot îndrugi acolo!

Discuțiile despre diavoli, lucruri diabolice au continuat cu o intensitate diferită până pe 24 octombrie. Mai exact, până la ora mesei. Până la vestea pe care a anunțat-o locatarilor din *Narrenturm* fratele Tranquilus, maestrul și supraveghetorul turnului.

— Astăzi este o zi fericită, binecuvântată! Ne-a onorat cu vizita îndelung așteptată în dieceza noastră priorul Fraților Predicatori din Wrocław, vizitator al Sfântului Oficiu, *defensor et candor fidei catholicae*[1], Preasfinția Sa *inquisitor a Sede Apostolica*[2]. Câțiva dintre cei de aici – să nu credeți că nu știu – simulează un pic, sunt bolnavi de altă boală decât cea pe care obișnuim s-o tratăm în turnul nostru. De sănătatea și de starea lor se va ocupa acum Preasfinția Sa inchizitorul. Și îi va vindeca negreșit! Căci știu că Sfinția Sa inchizitorul a comandat de la primărie câțiva medici zdraveni și o mulțime de instrumente medicale. Așadar, să vă pregătiți sufletește, fraților, pentru că tratamentele vor începe dintr-un moment în altul.

Heringul din ziua aceea avea un gust încă și mai prost decât de obicei. Și în seara aceea nu s-a discutat în *Narrenturm*. A domnit liniștea.

Toată ziua următoare – era chiar duminică, ultima duminică înainte de postul Crăciunului – atmosfera din Turnul Nebunilor

---

[1] „Apărător al credinței catolice", în lb. latină, în original (n. red.).

[2] „Inchizitor al Scaunului Apostolic", în lb. latină, în original (n. red.).

era foarte încordată. În liniștea enervantă și apăsătoare în același timp, locatarii prindeau cu urechea orice zgomot venind de sus, dinspre ușă, orice bătaie sau scrâșnet, la fiecare începuseră să reacționeze în cele din urmă prin manifestări de panică și cădere nervoasă. Mikołaj Koppirnig s-a ascuns într-un colț. Institor a început să plângă, ghemuit în poziție fetală. Bonaventura stătea nemișcat, privind tâmp în fața lui. Tomasz Alfa tremura, îngropat în paie. Kameduła se ruga încet cu fața întoarsă spre perete.

— Vedeți? a izbucnit în cele din urmă Urban Horn. Vedeți cum acționează? Ce fac cu noi? Uitați-vă numai la ei!

— Te miri? a mijit din ochi Szarlej. Pune mâna pe inimă, Horn, și spune că te miri.

— Sesizez nonsensul. Ceea ce se întâmplă aici este rezultatul unei acțiuni planificate, pregătite cu precizie. Ancheta încă nu a început, încă nu se întâmplă nimic, dar Inchiziția a zdrobit deja moralul oamenilor, i-a adus la capătul degringoladei psihice, i-a transformat în animale, ghemuiți la auzul pocnetului biciului.

— Repet: te miri?

— Mă mir. Pentru că trebuie să luptăm. Să nu cedăm. Și să nu ne lăsăm înfrânți.

Szarlej a rânjit sălbatic.

— Sper că o să ne arăți cum se face, când va veni momentul. Să ne dai un exemplu.

Urban Horn a tăcut mult timp.

— Nu sunt erou, a spus în cele din urmă. Nu știu ce va fi când mă vor întinde și vor începe să strângă șuruburile și să bată piroanele. Când vor scoate cleștii din foc. Asta nu știu și nu pot să prevăd. Dar știu un lucru: nu mă va ajuta cu nimic nici dacă mă voi transforma într-o cârpă, nu mă vor ajuta nici plânsul, nici spasmele și nici dacă voi implora milă. Cu frații inchizitori trebuie să fii aprig.

— Oho!

— Chiar așa! Prea s-au obișnuit să vadă că oamenii tremură în fața lor de frică și se cacă pe ei numai când îi zăresc. Atotputernicii domni stăpâni ai vieții și ai morții se îmbată cu teroarea și

răspândesc groaza. Dar cine sunt cu adevărat? Niște nulități, corcituri din canisa dominicană, semianalfabeți, tirani și călăi, sunt niște lași, ignoranți superstițioși, perverși și lași. Da, da, Szarlej, nu da din cap, este ceva firesc la satrapi, tirani și călăi, sunt lași, iar lașitatea, combinată cu atotputernicia, trezește în ei bestialitatea, vulnerabilitatea, iar lipsa de apărare a victimelor o întărește și mai mult. Așa este și în cazul inchizitorilor. Sub glugile lor înfricoșătoare se ascund niște lași obișnuiți. Și nu trebuie să ne întindem la pământ în fața lor și să implorăm milă, pentru că aceasta generează din partea lor încă și mai multă bestialitate și atrocitate. Trebuie să-i privești dur în ochi! Deși, vă spun, aceasta nu aduce salvarea, dar îi putem cel puțin speria, le putem zdruncina aparenta siguranță de sine. Le putem aminti de Konrad din Marburg!

— De cine?

— Konrad de Marburg, a explicat Szarlej. Inchizitorul din Regiunea Renană, Turingia și Hessa. Când a supărat nobilimea din Hessa cu ipocrizia lui, cu provocările și atrocitățile, s-au năpustit împotriva lui și l-au prins. Cu toată suita. Nu a rămas nimeni în viață.

— Și vă garantez, a adăugat Horn, ridicându-se în picioare și îndreptându-se spre hârdău, că orice inchizitor se gândește necontenit la acest nume și la această întâmplare. Așadar, țineți minte sfatul meu!

— Ce crezi despre sfatul lui? a murmurat Reynevan.

— Am altul, a mormăit Szarlej. Când te înhață, vorbește! Recunoaște! Scuipă tot! Trădează! Colaborează! Și o să faci mai târziu pe eroul. Când o să-ți scrii memoriile.

Primul luat la cercetare a fost Mikołaj Koppirnig. Când i-a văzut pe zdrahonii Inchiziției îndreptându-se spre el, astronomul, care până atunci se străduise să-și țină firea, și-a pierdut capul complet. Mai întâi a luat-o la fugă fără rost – căci nu avea unde să fugă. Înhățat imediat, sărmanul de el urla, plângea, se zbătea și se răsucea, se zvârcolea în mâinile vlăjganilor ca un țipar. Firește, fără niciun efect, singurul lucru pe care l-a câștigat împotrivindu-se au

fost loviturile pe care le-a încasat. Printre altele, i-au spart nasul, pe care mugea foarte caraghios când l-au scos afară.

Dar nimeni nu râdea.

Koppirnig nu s-a mai întors. A doua zi, când zdrahonii s-au întors după Institor, acesta nu a făcut scene violente, a stat calm. Plângea numai și sughița, complet resemnat. Dar când au vrut să-l ia pe sus, s-a scăpat pe el. Considerând că aceasta este o formă de împotrivire, zdrahonii l-au snopit în bătaie înainte să-l scoată afară.

Nici Institor nu s-a mai întors.

Următorul – în aceeași zi – a fost Bonaventura. Prostit complet de spaimă, secretarul primăriei a început să-i înjure pe zdrahoni, să strige la ei și să-i amenințe cu relațiile lui. Zdrahonii, firește, nu s-au speriat de relațiile lui, îi durea într-o parte că secretarul juca pichet cu primarul, cu parohul, cu șeful monetăriei și cu maistrul breslei berarilor. Bonaventura a fost luat după ce i s-a administrat mai întâi o bătaie zdravănă.

Nu s-a mai întors.

Al patrulea pe lista inchizitorilor nu a fost, în pofida propriilor preziceri sumbre, Tomasz Alfa, care din acest motiv toată noaptea plânsese și se rugase alternativ, ci Kameduła. Kameduła nu a opus deloc rezistență, zdrahonii nici nu au avut nevoie să-l atingă. Murmurând încet rămas-bun spre colegii de temniță, diaconul din Niemodlin și-a făcut cruce și a pornit în sus pe scară cu capul plecat smerit în jos, dar cu un pas calm și sigur, de care nu s-ar fi rușinat nici primii martiri când pășeau în arena lui Nero sau Diocletian.

Kameduła nu s-a întors.

— Următorul voi fi eu, a rostit cu o convingere sumbră Urban Horn.

Se înșelase.

Reynevan a fost sigur de soarta lui în momentul în care ușa de sus a huruit, iar treptele luminate de razele piezișe ale soarelui au bubuit și au scârțâit sub tălpile zdrahonilor. Pe care de astă dată îi însoțea fratele Tranquilus.

S-a ridicat, i-a strâns mâna lui Szarlej. Demeritul i-a răspuns la strângerea de mână cu putere; pe chipul lui Reynevan a sesizat pentru prima dată ceva în sensul unei îngrijorări serioase, chiar foarte serioase. Expresia lui Urban Horn vorbea de la sine și foarte mult.

— Fii tare, frate, a murmurat el, strângându-i dureros mâna. Amintește-ți de Konrad din Marburg.

— Amintește-ți și de sfatul meu, a adăugat Szarlej.

Reynevan le ținea minte pe amândouă, dar nu se simțea deloc mai ușurat.

Poate din cauza expresiei de pe chipul lui, poate că făcuse el vreun gest din nebăgare de seamă, dar zdrahonii s-au repezit la el. Unul l-a înhățat de guler. Și i-a dat drumul foarte repede, încovoindu-se, înjurând și strângându-și cotul.

— Fără violență, l-a dojenit apăsat fratele Tranquilius, lăsând bastonul în jos. Fără agresiune. Oricum, în pofida aparențelor, aici este un spital. S-a înțeles?

Zdrahonii au mormăit ceva, dând din cap. Cavalerul Sfântului Mormânt i-a arătat lui Reynevan cu bastonul drumul spre scară.

Aerul înțepător și rece era cât pe-aici să-l dea jos din picioare, când l-a tras în plămâni; s-a clătinat, s-a împleticit năucit, ca și când ar fi băut un pahar de rachiu pe stomacul gol. Ar fi căzut fără îndoială, dar zdrahonii aveau experiență și l-au sprijinit ținându-l de sub brațe. Și în felul acesta a primit lovitura de grație planul lui de evadare. Sau de moarte în luptă. Târât de brațe, acum nu putea decât să-și miște picioarele.

Vedea azilul pentru prima dată. Turnul din care fusese scos închidea într-un *cul-de-sac*[1] . În partea opusă, la poartă, se îngrămădeau pe lângă zid clădirile – probabil că acolo erau spitalul și *medicinarium*. Și, de asemenea, deducând după miros, bucătăria. Șopronul de lângă zid era plin de cai care băteau cu copitele în

[1] „Fundătură", în lb. franceză, în original (n. red.).

mijlocul unei bălți de urină. Peste tot mișunau soldați înarmați. *Inchizitorul a venit cu o escortă numeroasă*, și-a spus Reynevan.

Din *medicinarium*, spre care se îndreptau, se auzeau strigăte ascuțite, disperate. Lui Reynevan i s-a părut că recunoaște vocea lui Bonaventura. Tranquilus i-a prins privirea, cu degetul la gură i-a poruncit să tacă.

În interiorul clădirii, într-o încăpere luminoasă, i s-a părut că visează. Visul a fost întrerupt de o lovitură, o durere în genunchi. A fost aruncat în patru labe în fața unei mese, la care ședeau trei călugări în sutane, un cavaler al Sfântului Mormânt și doi dominicani. A închis ochii, a dat din cap. Dominicanul care ședea în mijloc, un slăbănog cu o chelie presărată cu pete maronii și o tonsură subțire în formă de cunună, a luat cuvântul. Avea o voce neplăcută. Alunecoasă.

— Reinmar din Bielawa. Spune „Tatăl nostru" și „Ave".

A spus. Cu voce scăzută și puțin tremurătoare. În timpul acesta, dominicanul se scobea în nas și se concentra exclusiv la ceea ce scotea de acolo.

— Reinmar din Bielawa. Brațul laic are împotriva ta denunțuri și reclamații importante, vei fi predat puterilor laice spre cercetare și judecată. Dar mai întâi trebuie clarificată și evaluată *causa fidei*[1]. Ești acuzat de vrăjitorie și erezie. De faptul că mărturisești și afirmi lucruri împotriva celor pe care le recunoaște și îi învață pe oameni Sfânta Biserică. Îți recunoști vina?

— Nu recu..., Reynevan a înghițit în sec. Nu recunosc. Sunt nevinovat. Și sunt un bun creștin.

— Firește. Dominicanul a străbat disprețuitor din buze. Așa te crezi, din moment ce pe noi ne consideri răi și falși. Te întreb: recunoști sau ai recunoscut vreodată drept adevărată o credință, alta decât cea în care ne poruncește să credem și așa cum ne învață Biserica de la Roma? Spune adevărul!

— Spun adevărul. Cred în ceea ce ne învață Roma.

---

[1] „Cauza credinței", în lb. latină, în original (n. red.).

— Pentru că fără îndoială secta ta eretică are o sucursală la Roma.

— Nu sunt eretic. Pot să jur!

— Pe ce? Pe crucea şi pe credinţa mea, de care îţi baţi joc? Ştiu eu tertipurile voastre eretice! Mărturiseşte: Când te-ai alăturat husiţilor? Cine te-a atras în sectă? Cine ţi-a făcut cunoştinţă cu scrierile lui Hus şi Wycliffe? Când şi unde ai primit împărtăşania *sub utraque*?

— Niciodată nu...

— Taci! Minciunile tale îl jignesc pe Dumnezeu! Ai studiat la Praga? Ai cunoştinţe printre cehi?

— Da, dar...

— Deci recunoşti?

— Da, dar nu că...

— Taci! Scrieţi: a recunoscut că mărturiseşte.

— Nu mărturisesc!

— Retrage mărturisirea - gura dominicanului s-a strâmbat într-o grimasă plină de cruzime şi de bucurie totodată. Se pierde în minciuni şi născociri! Nu-mi trebuie mai mult. Pun concluzia să se folosească tortura, altfel nu vom ajunge la adevăr.

— Părintele Grzegorz, a rostit nesigur călugărul Sfântului Mormânt, a recomandat să ne abţinem... Vrea să-l interogheze chiar el...

— Pierdere de timp! a exclamat dominicanul. Şi, de altfel, dacă este înmuiat, va fi mai guraliv.

— În momentul de faţă probabil că nu este niciun loc liber, a intervenit celălalt dominican... şi ambii maiştri sunt ocupaţi...

— Alături este o gheată, nu e mare filosofie să răsuceşti şuruburile; poate să facă asta şi ucenicul. Şi dacă e nevoie, pot să mă ocup chiar eu. Haide, daţi-i drumul! Veniţi încoace! Luaţi-l!

Aproape mort de frică, Reynevan s-a trezit cuprins de labele tari, parcă turnate în bronz, ale zdrahonilor. L-au târât şi l-au aruncat în cămăruţa de alături. Până să-şi dea seama de gravitatea şi de grozăvia situaţiei, şedea deja pe un scaun de stejar, cu gâtul şi braţele în brăţări de fier, iar un torţionar ras în cap, purtând

un șorț de piele, îi monta pe piciorul stâng un dispozitiv înfiorător. Dispozitivul semăna cu o cutie de fier – era mare, greu, mirosea a fier și a rugină. Și a sânge învechit și carne putrezită. Duhoarea pe care o capătă butucii vechi din măcelării.

— Sunt nevinovaaat! a urlat. Nevinovaaat!

— Continuați, a dat din cap dominicanul slăbănog spre torționar. Faceți ce trebuie.

Torționarul s-a aplecat, ceva metalic a scrâșnit, ceva a hârâit. Reynevan a urlat de durere, a simțit cum plăcile de metal îi strâng și îi strivesc talpa. Și-a amintit brusc de Institor și nu s-a mai mirat de el. Nu era nici el departe de a se scăpa în pantaloni.

— Când te-ai alăturat husiților? Cine ți-a dat scrierile lui Wycliffe? Unde și de la cine ai primit împărtășania eretică?

Șuruburile au scrâșnit, torționarul a gemut. Reynevan a urlat.

— Cine este părtaș cu tine? Cu cine ai legătură în Cehia? Unde vă întâlniți? Unde ascundeți cărțile, scrierile și predicile eretice?

— Sunt nevinovaaaat!

— Mai strânge!

— Frate, a spus călugărul Sfântului Mormânt. Ai grijă. Totuși e nobil...

— Nu este cazul să vă luați rolul de avocat. Dominicanul slăbănog i-a aruncat o privire rea: Vă amintesc, trebuia să păstrați tăcerea și să nu vă amestecați. Mai strânge!

Reynevan era cât pe-aici să se înece cu propriul urlet.

Și absolut ca în basm, cineva a auzit acel răcnet și a reacționat.

— Doar v-am rugat, a spus acel cineva, oprindu-se în ușă.

Era un dominican înalt, în jur de treizeci de ani.

— Doar v-am rugat să nu faceți asta. Păcătuiești prin exces de zel, frate Arnulf. Și, ceea ce este încă și mai rău, prin neascultare.

— Eu... Sfinția Ta... Iertare...

— Pleacă! În capelă! Să te rogi și să aștepți în smerenie, și se va pogorî asupra dumitale grația dezvăluirii. Iar voi de acolo, eliberați deținutul. Și plecați, plecați cu toții. Toți!

— Sfinte părinte...

— Am spus toți!

Inchizitorul s-a așezat la masă, pe locul eliberat de fratele Arnulf, a dat la o parte crucifixul care îl stânjenea.

A arătat banca fără un cuvânt. Reynevan s-a ridicat, a gemut, a icnit, a șchiopătat, s-a așezat. Dominicanul și-a băgat mâinile în mânecile veșmântului alb, l-a privit îndelung pe sub sprâncenele stufoase, îmbinate amenințător.

— Te-ai născut cu căiță, Reinmar din Bielawa, a spus în cele din urmă.

Reinmar a făcut semn cu capul că știe. Nu putea să polemizeze.

— Ai avut noroc că tocmai treceam pe aici, a repetat inchizitorul. Încă două sau trei rotiri cu șurubul... Știi ce s-ar fi întâmplat?

— Pot să-mi imaginez...

— Nu. Nu poți, te asigur. Eh, Reynevan, Reynevan, unde ne-a fost dat să ne întâlnim! În camera de tortură! Deși puteam să prevăd aceasta, pe Dumnezeul meu și pe adevăr, încă de atunci, de pe vremea studiilor. Părerile libertine, înclinația spre petreceri și băutură, ca să nu mai vorbesc de femeile ușoare... La naiba, încă de atunci, de la Praga, când te vedeam în „La Dragon" pe strada Celetná, am prorocit că o să faci cunoștință cu călăul. Că preacurvia o să te piardă.

Reynevan tăcea, deși chiar el, pe Dumnezeu și pe adevăr, gândise și prorocise la fel atunci, acolo, la Praga, în Orașul Vechi, în „La Dragon", pe Celetná, în „La Barbora", pe Platnéřská, în cârciumile preferate de studenți și pe străduțele din spatele bisericilor Sfinților Nicolae și Valentin, unde Grzegorz Hejncze, student și curând după aceea magistru la Facultatea de Teologie a Universității Caroline, era un oaspete deosebit de frecvent și de vesel. Reynevan nu ar fi presupus niciodată că Grześ Hejncze, cel iubitor de plăceri, va rezista în veșmântul clerical. Dar iată că rezistase. *De fapt, spre norocul meu*, și-a spus, masându-și talpa și gamba. Pe care, dacă nu ar fi fost intervenția lui, gheata cu șuruburi ar fi reușit cu siguranță să le strivească și să le transforme într-o pastă sângerândă.

Cu toată ușurarea provocată de salvarea ca prin minune, o spaimă sălbatică îi făcea încă părul măciucă și îi încovoia umerii.

Era conștient că acesta nu este sfârșitul. Dominicanul zvelt, cu priviri pătrunzătoare, sprâncene stufoase și maxilarul bine conturat, nu era, în pofida aparențelor, Grześ Hejncze, tovarășul năzdrăvan din cârciumile și bordelurile pragheze. Era un cleric superior, prior - expresiile și plecăciunile călugărilor și ale torționarilor care ieșiseră din încăpere nu lăsau nicio urmă de îndoială. Vizitatorul Sfântului Oficiu care răspândea spaimă, *defensor et candor fidei catholicae*, Preasfinția Sa *inquisitor a Sede Apostolica* pe toată dieceza Wrocław. Acest lucru nu trebuia uitat. Gheata înfricoșătoare, duhnind a rugină și sânge, stătea la numai doi pași, acolo unde o aruncase torționarul. Acesta se putea întoarce în orice clipă dacă era chemat, iar gheata putea fi încălțată din nou. În această privință, Reynevan nu-și făcea niciun fel de iluzii.

— În orice rău e și un bine, a întrerupt Grzegorz Hejncze scurta tăcere. Nu plănuisem să folosesc tortura împotriva ta, camarade. Așadar, la întoarcerea în Turn nu ai fi avut nicio urmă, niciun semn. Dar așa, te întorci șchiopătând, schilodit îngrozitor de cumplita Inchiziție. Nu trezești suspiciuni. Și, dragul meu, nu trebuie să trezești suspiciuni.

Reynevan tăcea. Din toată conversația înțelesese ca o veste bună numai că se întoarce. Celelalte cuvinte ajungeau la el cu întârziere. Și trezeau groaza adormită pe moment.

— Am să îmbuc ceva. Poate că ți-e foame? Vrei un hering?

— Nu... hering nu... mulțumesc...

— Nu-ți propun nimic altceva. Suntem în post, iar în funcția mea trebuie să dau exemplu.

Grzegorz Hejncze a bătut din palme, a dat porunci. Postul ca postul, exemplul ca exemplul, dar peștii aduși lui erau mult mai grași și de două ori mai mari decât cei serviți locatarilor din Turnul Nebunilor. Inchizitorul a mormăit un scurt *Benedic Domine*[1] și, fără să mai zăbovească, a început să muște din hering, atenuând gustul sărat cu pâinea integrală tăiată în bucăți mari.

---

[1] „Binecuvântat fie Domnul", în lb. latină, în original (n. red.).

— Să trecem așadar la subiect, a început el, fără să se întrerupă din mâncat. Ai necazuri, camarade. Ai necazuri mari. Am reușit să opresc ancheta în problema vrăjitoriei legată de atelierul din Oleśnica; în fond, te cunosc, sprijin și eu dezvoltarea medicinei, iar spiritul Domnului suflă încotro dorește, nimic nu se face fără voia Lui, așadar, nici dezvoltarea medicinei. Cât despre celelalte crime lumești ale tale, îmi permit să nu le cred. Doar te cunosc.

Reynevan a răsuflat adânc. Prea devreme.

— Dar mai rămâne *causa fidei*, Reynevan. Problema religiei și a credinței catolice. Nu sunt sigur dacă nu împărtășești părerile răposatului tău frate. Am să-ți explic, este vorba de *Unam Sanctam*[1], de supremația și infailibilitatea papei, de sacramente și de transsubstanțiere. Împărtășania *sub utraque specie*. Așadar, conform Bibliei, pentru mulțime, confesiunea auriculară și existența purgatoriului. Și așa mai departe.

Reynevan a deschis gura, dar inchizitorul l-a redus la tăcere cu un gest.

— Nu știu, a spus el scuipând un os, dacă la fel ca fratele tău îi citești pe Ockham, Waldhauser, Wycliffe, Hus și Jeroným, dacă la fel ca fratele tău răspândești scrierile sus-numiților în Silezia, în Marcă și în Wielkopolska. Nu știu dacă urmezi exemplul fratelui tău și acorzi adăpost emisarilor și spionilor husiți. Pe scurt: dacă ești eretic. Presupun – și am și cercetat puțin chestiunea – că nu. Că nu ai nicio vină. Cred că în toate necazurile te-a băgat întâmplarea, firește, în măsura în care aceasta este o definiție corectă pentru ochii mari și albaștri ai Adelei Stercza. Și pentru slăbiciunea ta, pe care eu o cunosc, pentru astfel de ochi mari.

— Grzegorz...

Reynevan articula anevoie cuvintele prin gâtlejul umflat.

— Adică, mă iertați... Sfinte Părinte... Vă asigur că nu am nimic de-a face cu erezia. Iar fratele meu, garantez, a fost victima unei crime...

---

[1] „Unul Sfânt", în lb. latină, în original (n. red.).

— Cu garanția pentru fratele tău, mai ușor, l-a întrerupt Grzegorz Hejncze. Ai fi mirat să afli câte denunțuri au fost împotriva lui, și nu fără temei. Ar fi stat acum în fața tribunalului. Și i-ar fi denunțat pe complicii lui. Sunt convins că tu nu ai fi fost printre ei.

A aruncat scheletul de hering, și-a lins degetele.

— Dar activității nesăbuite a lui Piotr de Bielau – a spus el luând al doilea pește – i-a pus capăt nu justiția, nu o cercetare juridică, nu *peonitentia*[1], ci crima. Și m-aș bucura să-i văd pedepsiți pe cei care au comis această crimă. Și tu la fel, nu-i așa? Văd că da. Află atunci că vor fi pedepsiți, și asta curând. Iar faptul că știi aceasta trebuie să te ajute să iei o decizie.

— Ce... Reynevan a înghițit în sec: Ce decizie?

Hejncze a tăcut o clipă, rupând o bucată de pâine. L-a smuls din gânduri un strigăt care venea de undeva din străfundul clădirii, un răcnet sălbatic, cumplit, al unui om căruia cineva îi produce o durere. O durere foarte puternică.

— Fratele Arnulf – a arătat cu capul inchizitorul –, după cum aud, s-a rugat foarte repede, a terminat și s-a întors la treabă. Foarte zelos omul acesta, foarte zelos. Exagerat de zelos. Dar îmi amintește că am și eu niște obligații. Așa că să trecem la concluzii.

Reynevan s-a făcut mai mic. Și pe bună dreptate.

— Dragă Reynevan, ai fost atras într-o treabă urâtă. Te-au transformat într-un instrument. Te compătimesc. Dar din moment ce ești un instrument, ar fi un păcat să nu profităm de tine, mai ales într-o cauză bună spre lauda Domnului, *ad maiorem Dei gloriam*. Vei fi eliberat. Te voi scoate din Turn, te voi proteja și te voi apăra împotriva celor care te pândesc, căci aceștia s-au înmulțit, s-au cam înmulțit. Din câte știu, îți doresc moartea fratii Stercza, prințul Jan Ziębicki, amanta lui Jan, Adela Sterczowa, raubritterul Buko von Krossig și, de asemenea – din motive pe care urmează de abia să le lămuresc, nobilul Jan von Biberstein... Ha, fără îndoială, ai motive să te temi pentru viața ta. Dar, așa

[1] „Pocăința", în lb. latină, în original (n. red.).

cum ți-am spus, te iau sub ocrotirea mea. Nu pe gratis, firește. Ceva contra ceva. *Do ut des*. Sau, mai degrabă: *ut facias*[1].

— Voi aranja – inchizitorul a început să vorbească mai repede, ca și când ar fi recitat un text învățat pe dinafară. Voi aranja totul în așa fel încât în Cehia, unde vei pleca, să nu trezești nimănui suspiciuni. În Cehia vei stabili legături cu husiții, cu oamenii pe care ți-i indic eu. Nu ar trebui să ai greutăți în stabilirea legăturilor. Ești fratele lui Piotr din Bielawa, pe care husiții îl cunosc și care se bucură de merite în ochii lor, creștin adevărat, martir al cauzei, asasinat de blestemații de papistași.

— Trebuie să fiu..., a rostit sugrumat Reynevan. Trebuie să fiu spion?

— *Ad maiorem*, a ridicat din umeri Hejncze, *Dei gloriam*. Fiecare trebuie să slujească așa cum poate.

— Nu mă pricep... Nu, nu. Grzegorz, numai asta nu. Nu sunt de acord. Nu.

— Știi care este alternativa – inchizitorul l-a privit drept în ochi.

Cel torturat în adâncurile clădirii a urlat, imediat după aceea a răcnit și s-a înecat cu răcnetul. Reynevan știa și fără asta care este alternativa.

— Nici nu-ți vine să crezi, i-a confirmat Hejncze presupunerea, câte lucruri ies la iveală din confesiunile făcute sub tortură. Câte secrete sunt dezvăluite. Chiar și secrete de alcov. Într-o anchetă condusă de cineva atât de sârguincios ca fratele Arnulf, de exemplu, delincventul, după ce recunoaște și povestește tot despre el însuși, începe să povestească și despre alții... Uneori este de-a dreptul jenant să asculți astfel de mărturisiri... Să afli cine cu cine, când, cum... Și uneori este vorba despre clerici. Despre călugărițe. Despre soții considerate credincioase. Pe Dumnezeu, cred că oricine are secretele lui. Trebuie să fie foarte umilitor când durerea te silește să le dai pe față. Unuia ca fratele Arnulf. În prezența călăilor. Ce, Reinmar? Nu ai și tu asemenea secrete?

---

[1] „Dau dacă dai"; aici este parafrazat: ... *ut facias*, adică „Dau dacă faci".

— Nu mă lua așa, Grzegorz. Reynevan a strâns din dinți: Am înțeles tot.

— Mă bucur. Chiar mă bucur.

Cel torturat a urlat.

— Pe cine torturează acolo? furia îl ajuta pe Reynevan să-și învingă teama. Din ordinul tău? Pe care dintre cei cu care am stat în Turn?

— Interesant că întrebi – a ridicat privirile inchizitorul. Pentru că este o ilustrare exemplară a concluziilor mele. Printre deținuți era secretarul primăriei din Frankenstein. Știi despre cine e vorba? Știu că știi. Acuzat de erezie. Ancheta a demonstrat repede că acuzația era falsă, făcută din motive personale, delatorul era amantul nevestei lui. Am poruncit să fie eliberat, iar ibovnicul să fie arestat, numai așa, ca să verificăm dacă este vorba doar de grațiile din Białogłowo. Iar ibovnicul, imaginează-ți, numai când a văzut instrumentele, a mărturisit că nu este prima nevastă pe care o jefuiește sub pretexte amoroase. S-a cam încurcat în mărturisiri, așa că s-au folosit câteva dintre instrumente. Ei, am auzit o mulțime de lucruri atunci despre alte soții din Świdnica, din Wrocław, din Wałbrzych, despre poftele lor sălbatice și despre modalități interesante de a le satisface. Iar în timpul percheziției s-au găsit la el o cărțulie care îl defăima pe Sfântul Părinte, o poză în care papei îi ies de sub veșmintele pontificale gheare de diavol; cu siguranță ai văzut așa ceva.

— Am văzut.

— Unde?

— Nu-mi amin...

Reynevan s-a înecat, a pălit. Hejncze a pufnit.

— Vezi cât este de ușor? Îți garantez că *strappado* ți-ar împrospăta memoria. Nici ibovnicul nu mai ținea minte de unde primise cărțulia și poza cu papa, dar și-a amintit repede. Iar fratele Arnulf, după cum auzi, verifică dacă memoria lui nu ascunde cumva și alte lucruri interesante.

— Dar pe tine – în mod paradoxal, spaima îi dădea un curaj disperat lui Reynevan. Pe tine te amuză. Nu așa te-am cunoscut,

domnule inchizitor. La Praga râdeai și tu de fanatici! Și astăzi? Ce este pentru tine acest post? O profesie sau o pasiune?

Grzegorz Hejncze și-a încruntat sprâncenele stufoase.

— În funcția mea, a spus el rece, nu trebuie să existe nicio diferență. Și nu există.

— Exact.

Deși dârdâia și scrâșnea din dinți, Reynevan a continuat.

— Mai spune-mi ceva despre lauda Domnului, despre scopul suprem și sfânta înflăcărare. Sfânta voastră înflăcărare, asta e bine! Tortură pentru orice suspiciune, pentru orice denunț, pentru orice cuvânt auzit pe furiș sau obținut prin provocare. Rugul pentru vinovăția mărturisită prin tortură. Husitul care pândește după fiecare colț! Și nu demult am auzit un preot important care declara fără ocolișuri că pe el îl interesează numai bogăția și puterea, dacă nu ar fi asta, n-ar avea decât să se împărtășească și cu clistirul, lui nu i-ar păsa. Iar tu, dacă nu ar fi fost asasinat, l-ai târî în temniță pe Peterlin, l-ai tortura și l-ai sili să mărturisească, după care, fără îndoială, că l-ai arde pe rug. Și pentru ce? Pentru că a citit niște cărți?

— Ajunge, Reinmar, s-a strâmbat inchizitorul, ajunge! Temperează-ți exaltarea și nu fi trivial. Ești gata să mă amenințe peste o clipă cu soarta lui Konrad de Marburg.

— Te vei duce în Cehia, a spus el ferm după o clipă. Vei face ce poruncesc. Vei sluji cauza. În felul acesta îți vei salva pielea. Și răscumperi parțial vina fratelui tău. Pentru că fratele tău a fost vinovat. Și nu numai pentru că a citit niște cărți.

— Și să nu-mi reproșezi mie fanatismul, a continuat. Pe mine, imaginează-ți, nu mă deranjează cărțile, nici chiar cele false sau eretice. Consider, imaginează-ți, că niciuna nu trebuie arsă, că *libri sunt legendi, non comburendi*. Că până și opiniile greșite și absurde pot fi respectate, ba poate chiar, dacă abordăm o atitudine puțin mai filosofică, vom observa că nimeni nu are monopolul adevărului, multe teze proclamate cândva false astăzi sunt considerate adevărate și invers. Dar credința și religia pe care le apăr eu nu reprezintă numai teze și dogme. Credința și religia pe

care le apăr înseamnă ordine socială. În lipsa ordinii, apar haosul și anarhia. Și numai răufăcătorii doresc haos și anarhie. Iar răufăcătorii trebuie pedepsiți.

— Concluzia: Piotr Bielau și prietenii lui disidenți n-au decât să-i citească sănătoși pe Wycliffe, Hus, Arnold de Brescia și Ioachim din Fiore. Pe Ioachim din Fiore da, dar nu pe Fra Dolcino, dar nu *ciompi*[1] și nici *jaqueria*[2]. Wycliffe da, dar nu Wat Tyler. Aici ia sfârșit toleranța mea, Reinmar. Nu voi permite să se răspândească aici *fratricelli* și picarzii. Îi voi zdrobi din față pe unii ca Tyer și John Ball, îi voi strivi de cum scot capul din nou pe unii ca Dolcino, Cola di Rienzo, Peter de Bruys, Koranda, Želivský, Loquis și Žižka.

— Iar scopul, a adăugat după o clipă de tăcere, scopul sfințește mijloacele. Și cine nu este cu mine este împotriva mea – *qui non est mecum, contra me est*. Și încă – Ioan, cincisprezece, șase: „Dacă nu rămâne cineva în Mine, este aruncat afară, ca mlădița neroditoare, și se usucă; apoi mlădițele uscate sunt strânse, aruncate în foc, și ard." Ard. Ai înțeles? Văd că ai înțeles.

Cel torturat nu mai urla de mult. Cu siguranță că mărturisise. Vorbise. Recunoscuse cu glas tremurător tot ce îi ceruse fratele Arnulf.

Hejncze s-a ridicat în picioare.

— Vei avea puțin timp să cumpănești la această chestiune. Trebuie să mă întorc urgent la Wrocław. Am să-ți dezvălui un anumit lucru: credeam că voi asculta aici mai ales nebuni, dar iată, am dat peste o comoară. Unul dintre colegii tăi de temniță, preotul de la colegiul din Niemodlin, l-a văzut cu ochii lui pe demon și a reușit să-l descrie și să-l recunoască. Pe cel care atacă la miezul zilei, dacă îți amintești psalmul corespunzător. Așadar, abia aștept

---

[1] Răscoală din Florența, inițiată în 1378 de muncitorii din țesătorii – *ciompi* – clasa cea mai radicală și cea mai săracă de lucrători, care nu erau reprezentați de nicio breaslă.

[2] Mișcare socială a țăranilor din Franța (1358), denumită astfel de la numele batjocoritor pe care îl dădeau nobilii țăranilor.

să aranjez o mică confruntare. Când mă voi întoarce – și mă voi întoarce curând, cel mai târziu de Sfânta Lucia –, voi aduce un nou locatar în *Narrenturm*. I-am promis cândva, iar eu mă țin de cuvânt. Iar tu, Reinmar, gândește-te bine. Cumpănește ce este pro și contra. Când mă întorc, aș vrea să știu care este decizia ta și să-ți aud declarația. Aș vrea să fie cea corectă. Să fie o declarație de colaborare și serviciu loial. Pentru că, dacă nu este așa, deși am fost prieteni în universitate, vei fi pentru mine o mlădiță uscată. Te las la dispoziția fratelui Arnulf, iar eu nu mă voi mai ocupa de tine. Te las singur cu el.

— Firește, a adăugat după o clipă, după ce îmi vei mărturisi mie personal ce ai făcut pe muntele Grochowa în noaptea echinocțiului de toamnă. Și cine era femeia cu care ai fost văzut. Se înțelege că îmi vei mărturisi și cine este preotul care a glumit despre clistir. Mergi cu bine, Reynevan.

— Aha, s-a întors din prag. Încă ceva. Bernhard Roth vel Urban Horn. Transmite-i salutări din partea mea. Și repetă-i că acum...

— ...Că acum – a repetat cuvânt cu cuvânt Reynevan – nu are timp să se ocupe de tine așa cum se cuvine. Nu ar vrea să o facă oricum, la repezeală și de mântuială. Ar dori să-ți dedice împreună cu fratele Arnulf suficient timp și efort, așa cum meriți. Și se va ocupa de aceasta imediat ce se va întoarce, cel mai târziu de Sfânta Lucia. Te sfătuiește să-ți organizezi bine cunoștințele de care dispui, căci va trebui să le împărtășești Sfântului Oficiu.

— Fecior de curvă! a scuipat Urban Horn pe paie. Mă înmoaie. Mă lasă să mă perpelesc. Știe ce face. I-ai vorbit despre Konrad din Marburg?

— O să-i spui tu singur.

Cei care mai rămăseseră dintre locatarii Turnului ședeau în tăcere, cuibăriți în bârloguri. Unii sforăiau, alții plângeau, alții se rugau încet.

— Ce e cu mine? a rupt tăcerea Reynevan. Ce trebuie să fac?

— Tocmai tu ești îngrijorat, i-a retezat-o Szarlej. Tocmai tu! Horn are în perspectivă o anchetă dureroasă. Eu, cine știe, poate

chiar mai rău, poate o să putrezesc aici în vecii vecilor. Iar tu ai o problemă - mă faci să râd! Inchizitorul, prietenul tău din facultate, îți oferă libertatea pe tavă, cadou...

— Cadou?

— Păi cum? Semnezi declarația de fidelitate și pleci.

— Ca spion?

— Nu există trandafiri fără spini.

— Dar nu vreau. Mi-e silă de asemenea procedeu. Nu-mi permite conștiința. Nu vreau...

— Strânge din dinți, a ridicat din umeri Szarlej. Și forțează-te!

— Horn?

— Ce e cu Horn? Cel incriminat s-a întors brusc: Vrei un sfat? Vrei sprijin moral? Atunci ascultă: O trăsătură înnăscută a firii umane este împotrivirea. Împotrivirea față de rău. Lipsa consimțământului pentru necinste. Respingerea consensului pentru rău. Acestea sunt trăsături înnăscute, imanente ale omului. *Ergo*, nu opun rezistență decât oamenii total lipsiți de simțul umanității. Numai creaturile josnice devin vânzători de frica torturii.

— Și după aceea?

— După aceea, Horn, fără să clipească măcar din ochi, și-a împletit degetele mâinilor pe piept. Și după aceea semnezi declarația de loialitate, ești de acord să colaborezi. Te duci în Cehia, așa cum ți se poruncește. Iar acolo... acolo opui rezistență.

— Nu înțeleg...

— Nu? a pufnit Szarlej. Chiar așa? Reinmar, prin prelegerea despre firea omenească morală și pură, prietenul nostru prefațează o ofertă foarte imorală. Îți propune să devii un așa-numit „agent dublu", să lucrezi pentru ambele părți - și pentru Inchiziție, și pentru husiți. Că este el însuși emisar și spion al husiților, asta știe toată lumea, poate cu excepția debililor mintali care se jeluiesc acolo în paie. Așa este, Urban Horn? Sfatul tău pentru Reynevan al nostru nu pare prost, dar are o hibă. Și anume, husiții, care au mai avut prilejul să aibă de-a face cu spionajul, au mai văzut și agenți dubli. Au constatat că sunt adesea chiar agenți tripli. De aceea, pe cei nou-veniți nu numai că nu-i

lasă să aibă acces la chestiuni confidențiale, ci dimpotrivă, îi spânzură, asta, firește, după ce i-au forțat în prealabil să facă mărturisiri sub tortură. Așadar, cu sfatul tău, îi pregătești o soartă tristă lui Reynevan, Urban Horn. Dar poate că... Poate că îi dai un contact bun, de încredere, în Cehia. O parolă secretă... Ceva în care cred husiții. Dar...

— Continuă.

— Nu-i vei da așa ceva. Pentru că nu știi dacă nu a semnat deja declarația de loialitate. Și dacă despre spionajul pentru ambele părți nu i-a vorbit deja colegul lui de facultate, inchizitorul.

Horn nu a răspuns. S-a mulțumit doar să zâmbească. Viclean, numai cu colțurile gurii, fără să clipească din ochii reci ca gheața.

— Trebuie să plec de aici, a spus încet Reynevan, stând de unul singur în mijlocul închisorii. Trebuie să plec de aici. Altfel o pierd pe Nicolette cea Blondă, pe Katarzyna Biberstein. Trebuie să fug de aici. Și am un mijloc pentru asta.

Szarlej și Horn au ascultat planul calm, fără să-l întrerupă, au așteptat ca Reynevan să termine. Abia atunci Horn a izbucnit în râs, a dat din cap și s-a îndepărtat. Szarlej a rămas serios. Mortal de serios, s-ar putea spune.

— Că ți s-au tulburat mințile de spaimă, a spus el mortal de serios, asta pot să înțeleg. Și pot să te compătimesc. Dar nu-mi insulta inteligența, băiete.

— Pe perete a rămas *occultum*, a repetat răbdător Reynevan, au rămas glifele și siglele lui Circulos. În plus, poftim, am și amuleta lui, am reușit s-o subtilizez neobservat. Circulos mi-a dezvăluit vraja care o activizează, mi-a transmis modul de invocare, mă pricep și eu cât de cât la invocări, am învățat... Recunosc, șansele sunt minime, dar există. Există! Nu înțeleg rezerva ta, Szarlej! Te îndoiești de magie? Dar Huon von Sagar? Dar Samson? Doar Samson...

— Samson este un șarlatan, i-a retezat-o demeritul. Un tovarăș simpatic, deloc prost, agreabil. Dar este un escroc și un șarlatan. Ca majoritatea celor care recurg la farmece și la vrăjitorii. Dar

asta nu are importanță. Reinmar, am văzut destule ca să nu mă îndoiesc de magie. Nu de magie mă îndoiesc, ci de tine. Am văzut cum levitezi și găsești drumurile, dar dacă este vorba de banca zburătoare, acolo te-a urcat fără îndoială von Sagar, singur nu ai fi reușit să zbori. Însă până la adevărata evocare a demonilor, băiete, mai ai mult. Dar cred că știi și tu asta. Trebuie să înțelegi că hieroglifele acestea mâzgălite aici de cretin, pentagramele și alte hocus-pocus dintr-astea nu sunt bune de nimic. Și amărâta asta de amuletă nu este decât o tinichea nenorocită de iarmaroc. Ești și tu conștient de toate acestea. De aceea – repet – nu-mi insulta inteligența, nici pe a mea, nici pe a ta.

— Nu am altă soluție, a strâns din dinți Reynevan. Trebuie să încerc. Pentru mine este singura șansă.

Szarlej a ridicat din umeri și a ridicat privirile în sus.

Occultum al lui Circulos se prezenta mai rău decât jalnic, Reynevan era nevoit să recunoască. Era murdar, iar toate cărțile magice vorbeau despre sanctuare ideale, perfect curate, sterile. Cercul goetic desenat pe perete nu era chiar egal, iar regulile din Sacra Goetia precizau importanța acurateței desenului. Reynevan nu era foarte sigur nici de corectitudinea vrăjilor incluse în Cerc.

Ceremonialul invocării ca atare trebuia să se desfășoare nu la miezul nopții, așa cum cereau grimoarele, ci în zori, căci la miezul nopții întunericul făcea imposibilă orice acțiune în Turn. Și, de asemenea, nici nu putea fi vorba de lumânări negre, așa cum cerea ritualul – de niciun fel de lumânări, indiferent de ce culoare. Din motive lesne de înțeles, nebunilor din *Narrenturm* nu li se dădeau lumânări, felinare, lămpi și niciun fel de alte mijloace care ar fi putut provoca un incendiu.

În esență, se gândea Reynevan amărât, apucându-se de treabă, *sub un singur aspect sunt în conformitate cu litera grimoarelor: magul care dorește să evoce sau să invoce trebuie să se abțină o perioadă destul de îndelungată de la relațiile sexuale. În această privință, sunt de o lună și jumătate abstinent absolut, deși nu de bunăvoie.*

Szarlej și Horn îl priveau de departe, păstrând tăcerea. Tăcea și Tomasz Alfa, mai ales pentru că fusese amenințat că va fi ucis dacă îndrăznește să se amestece în vreun fel.

Reynevan a terminat de aranjat *occultum*, a desenat în jurul lui un cerc magic. A tușit, a desfăcut brațele.

— Ermites! a început cu o voce cântată, privind fix la glifele din Cercul goetic. Pancor! Pagor! Antor!

Horn a pufnit încetișor. Szarlej doar a oftat.

— Aglon, Vaycheon, Stimulamaton! Ezphares, Olyaram, Irion! Mersilde! Tu, a cărui privire străpunge abisul! *Te adoro, et te invoco!*[1]

Nu se întâmpla nimic.

— Esytion, Eryon, Onera! Mozm, Soter, Helomi!

Reynevan și-a lins buzele umflate. În locul în care răposatul Circulos repetase de trei ori inscripția: VENI MERSILDE a pus amuleta cu șarpele, peștele și soarele înscris într-un triunghi.

— Ostrata! a început vraja de activizare. Terpandu!

— Ermas! a repetat, aplecându-se și modulându-și vocea în conformitate cu indicațiile din *Lemegeton, Cheia mică a lui Solomon*. Pericatur! Beleuros!

Szarlej a înjurat, atrăgându-i astfel atenția. Aproape fără să-și creadă propriilor ochi, Reynevan a văzut cum inscripțiile din cerc scrijelite cu creta încep să strălucească cu o lumină fosforescentă.

— Pe pecetea Basdathei! Mersilde! Tu, a cărei privire străpunge abisul! Vino! Zabaoth! Escwerchie! Astrachios, Asach, Asarca!

Inscripțiile din cerc străluceau tot mai puternic, luminând straniu peretele. Zidurile turnurilor au început să vibreze sesizabil. Horn a înjurat. Tomasz Alfa a scâncit. Unul dintre debili a început să plângă zgomotos și să țipe. Szarlej a sărit în sus ca un arc – cu un pumn repezit scurt în tâmplă l-a aruncat înapoi în bârlog, l-a redus la tăcere.

— Bosmoletic, Jeysmy, Eth.

---

[1] „Te ador și te invoc!", în lb. latină, în original (n. red.).

Reynevan s-a aplecat, a atins pentagrama cu fruntea. Apoi s-a îndreptat, a apucat vârful rupt de cui șlefuit, ascuțit pe piatră. Cu o mișcare energică și-a tăiat pielea de pe buricul degetului mare, și-a atins fruntea cu degetul însângerat. A tras aer în piept, conștient că ajunge la momentul cel mai riscant și cel mai primejdios. Când sângele a început să curgă din belșug, a desenat cu el un semn în mijlocul cercului.

Semnul Scirlin, tainic, interzis, care trezea groaza.

— *Veni* Marsilde! a strigat, simțind cum fundația Turnului Nebunilor începe să se zgâlțâie și să se cutremure.

Tomasz Alfa a scâncit din nou, dar a amuțit imediat, când Szarlej i-a arătat pumnul. Turnul se zgâlțâia tot mai tare.

— Taul! a invocat Reynevan, răgușit și din gât, așa cum indicau grimoarele. Varf! Pan!

Cercul goetic strălucea și mai puternic, locul luminat de el pe perete a început să prindă formă și contururi. Contururi de oameni. Nu chiar de oameni. Oamenii nu aveau nici capete așa de mari, nici mâini așa de lungi, nici coarne mari, care creșteau de pe frunțile modelate ca la boi.

Turnul se cutremura, debilii urlau pe tonuri diferite, Tomasz Alfa le ținea zgomotos isonul. Horn a sărit în sus.

— Ajunge! a strigat, acoperind hărmălaia. Reynevan! Încetează! Oprește naibii vrăjitoria asta diavolească! O să pierim din cauza ta!

— Varf! Clemialh!

Următoarele cuvinte ale evocării i s-au oprit în gât. Silueta luminoasă de pe perete era atât de clară, încât puteai să privești în ochii ei de șarpe. Văzând că silueta nu se mulțumește să privească, ci întinde și mâna, Reynevan a urlat de spaimă. Groaza l-a paralizat.

— Seru... geath! a bâiguit, conștient că plânge. Ariwh...

Szarlej a făcut un salt, l-a apucat de ceafă și de gât, cu cealaltă mână i-a astupat gura, l-a tras răpus de spaimă și l-a așezat pe paie, în colțul cel mai îndepărtat, între debili. Tomasz Alfa a fugit pe scări, strigând ajutor cu un urlet sfâșietor. Horn – după cum se vedea, complet disperat – a smuls un hârdău de jos și i-a vărsat

conținutul peste toate: pe *occultum*, pe cerc, pe pentagramă și pe apariția care se clătina pe zid. Răcnetul care a răsunat i-a făcut pe toți să-și astupe urechile cu palmele și să se ghemuiască pe paie. Dintr-odată a suflat o rafală cumplită, un vârtej cumplit de paie și praf le-a intrat în ochi, orbindu-i. Focul de pe perete s-a stins, înăbușit de jeturile de abur puturos, a sâsâit și apoi s-a stins de tot.

Totuși acesta nu era sfârșitul. Dintr-odată s-a auzit un bubuit, un bubuit înspăimântător, dar nu dinspre zidul cu *occultum* acoperit de fumul împuțit, ci de sus, din vârful scărilor, de la ușă. Ploua cu moloz, o adevărată grindină de pietre ascuțite, într-un nor alb de ghips și mortar. Szarlej l-a apucat de braț pe Reynevan și a sărit împreună cu el sub arcada scărilor. Chiar la timp. Sub ochii lor, o scândură groasă cu ferecături de fier desprinsă din ușă a căzut de sus și l-a lovit pe unul din debilii cuprinși de panică drept în cap, cojindu-l ca pe un măr.

În avalanșa de moloz a căzut de sus și un om, cu mâinile și picioarele desfăcute în formă de cruce.

Narrenturm *se prăbușește*, i-a trecut prin cap lui Reynevan. *Se sfărâmă în ruine* turris fulgurata, *turnul lovit de trăsnet. Sărmanul măscărici cade odată cu fragmentele desprinse din Turnul Nebunilor, zboară în jos, spre pieirea lui. Eu sunt acel măscărici, eu cad, zbor în jos, spre fund. Pieire, haos și distrugere, de care eu sunt de vină. Măscărici și nebun, am chemat demonul, am deschis porțile iadului. Simt duhorea pucioasei infernale...*

— E praf de pușcă..., i-a ghicit gândul Szarlej, care stătea ghemuit lângă el. Cineva a aruncat ușa în aer cu praf de pușcă... Reinmar... Cineva...

— Cineva ne eliberează! a strigat Horn, ridicându-se din moloz. Salvarea! Ai noștri! Osana!

— Ei, băieți! a strigat cineva de sus, dinspre ușile aruncate în aer, de unde venea lumina puternică a zilei și aer proaspăt. Ieșiți afară! Sunteți liberi!

— Osana! a repetat Horn. Szarlej, Reinmar! Ieșim în viață! Ai noștri! Cehii! Repede, sus, pe scări! A alergat primul fără să mai aștepte. Szarlej a luat-o la fugă după el. Reynevan a aruncat o

privire la *occultum*, acum stins, dar care tot mai radia, la debilii chirciți în paie. A pornit în grabă pe scară, pășind peste rămășițele lui Tomasz Alfa, căruia explozia care aruncase în aer ușa îi adusese nu libertatea, ci moartea.

— Osana!

Ajuns sus, Urban Horn îi saluta deja pe eliberatori.

— Osana, fraților! Salut, Halada! Pe Dumnezeul meu, Raabe! Tybald Raabe! Tu ești?

— Horn? s-a mirat Tybald Raabe. Tu, aici? Trăiești?

— Hristoase, sigur că da! Cum așa? Deci nu din cauza mea...

— Nu din cauza ta, s-a amestecat cehul numit Halada, cu un pocal mare și roșu pe piept. Mă bucur să te văd teafăr, Horn, da. Dar preotul Ambrož se va bucura... Însă am atacat Frankenstein din alt motiv. Pentru ei.

— Pentru ei?

— Pentru ei, a întărit, făcându-și loc printre cehii înarmați un uriaș cu o mantie vătuită care îl făcea să pară și mai mare. Szarlej. Reinmar. Salut.

— Samson...

Reynevan simțea cum emoția îi strânge gâtlejul.

— Samson... Prietene! Nu ne-ai uitat...

— Păi cum se poate uita – a zâmbit larg Samson al Mierii – o pereche ca voi doi?

Capitolul 29

În care eroii eliberați din *Narrenturm* sunt liberi – dar, după cum se vede, nu de tot. Iau parte la evenimente istorice; mai exact afumă câteva sate și orășele. Apoi Samson salvează ce poate, se petrec diverse lucruri, până când, în cele din urmă, eroii pleacă. Drumul lor, ca să folosim o metaforă poetică, duce *in parte ove non é che luca*[1].

Zăpada de pe acoperișuri înțepa ochii cu albul ei orbitor. Reynevan s-a clătinat și cu siguranță că ar fi căzut de pe scări, dacă nu ar fi fost brațul lui Samson. Dinspre azil se auzeau hărmălaie și zgomot de luptă. Clopotul bisericii călugărilor spitalnici bătea jalnic, băteau alarma și clopotele tuturor lăcașurilor de cult din Frankenstein.

— Mai repede! a strigat Halada. Spre poartă! Și la adăpost! Trag în noi!

Trăgeau. O săgeată din arbaletă le-a șuierat pe deasupra capului și a desprins o scândură. Au străbătut curtea ghemuiți. Reynevan s-a împiedicat și a căzut în genunchi în noroiul amestecat cu

[1] *„[Din lina zare-n noapte frământată / și-ajunsei]* unde-n veci nimic nu luce", Dante Alighieri, *op. cit.*, Cântul IV, 150-151, p. 91.

sânge. În apropierea porții și lângă spital zăceau morții – câțiva cavaleri ai Sfântului Mormânt, câțiva soldați ai Inchiziției, lăsați probabil de Grzegorz Hejncze.

— Mai repede! i-a grăbit Tybald Raabe. Pe cai!

— Aici! a strigat lângă ei un ceh înarmat, cu o făclie în mână, negru și plin de funingine ca un diavol. Mai repede, mai repede!

S-a răsucit, a înfipt făclia în acoperișul șopronului. Făclia a alunecat pe paiele ude, a sâsâit în noroi. Cehul a înjurat.

Peste tot era fum și foc, deasupra acoperișului grajdului a țâșnit o flacără, câțiva cehi au scos de acolo caii care băteau din picioare. S-au auzit un vâjâit de săgeți trase și hărmălaie; după cum se putea deduce, se dădeau lupte lângă biserica spitalnicilor; chiar din lăcaș, din ferestruicile turlei și ale corului se trăgea cu arbaleta și cu pușca cu cârlig, țintindu-se în tot ce mișca.

La intrarea în clădirea în flăcări a *medicinarium*-ului stătea rezemat de zid un călugăr al Sfântului Mormânt. Era fratele Tranquilus. Veșmântul ud se lipise de el și scotea aburi. Călugărul se ținea cu ambele mâini de burtă, iar printre degete sângele curgea abundent. Avea ochii deschiși, privea drept înainte, dar probabil că nu vedea nimic.

— Ucideți-l! i-a strigat Halada.

— Nu! strigătul subțire al lui Reynevan i-a oprit pe husiți. Nu! Lăsați-l!

— A făcut..., a adăugat mai încet, văzând privirile amenințătoare și furioase. Dați-i voie să moară în pace.

— Cu atât mai mult cu cât timpul ne zorește, a strigat călărețul plin de funingine, nu are rost să-l irosim pentru un om pe jumătate mort.

Reynevan, parcă pe jumătate adormit sau în transă, a sărit în șaua calului oferit. Szarlej, care călărea alături, l-a lovit cu genunchiul. În fața lui avea umerii largi ai lui Samson, iar în partea cealaltă pe Urban Horn.

— Ai grijă cu cine te înhăitezi, i-a șoptit Horn. Aceștia sunt Orfanii din Hradec Králové. Cu ei nu e de glumă...

— Era fratele Tranquilus...

— Știu cine era.

Au ieșit pe poartă, direct în fum. Moara călugărilor spitalnici și șoproanele din jurul ei trosneau cuprinse de flăcări. În oraș continuau să bată clopotele, pe ziduri era plin de oameni.

Li s-au alăturat și alți călăreți, conduși de un mustăcios cu *cuir-boulli*[1] și glugă de zale.

— Acolo, a arătat mustăciosul spre biserică, ușa de la pridvor este aproape smulsă, și acolo avem ce jefui! Frate Brazda! Încă trei *Pater noster* și s-a terminat totul!

— Încă două – cel numit Brazda, plin de funingine, a arătat spre zidurile orașului – și o să-și dea seama câți suntem cu adevărat. Atunci se vor repezi și ne vor termina la fel de repede. Pe cai, frate Velek!

Au pornit la galop, împroșcând cu noroi și zăpadă topită. Reynevan își revenise destul ca să-i poată număra pe cehi – și a constatat că Frankenstein fusese atacat de douăzeci de oameni. Nu știa dacă să admire mai mult bravura și îndrăzneala sau să se mire de dimensiunile distrugerilor provocate de o mână de oameni – în afară de clădirea azilului și a morii spitalului, focul mistuise dughenele vopsitorilor și hambarele chiar de lângă Poarta Kłodzka.

— La revedere!

Cel numit Velek, mustăciosul cu *cuir-boulli*, s-a întors și i-a amenințat cu pumnul pe orășenii adunați pe ziduri.

— La revedere, papistașilor! Ne mai întoarcem aici!

Dinspre ziduri i-a răspuns o salvă de săgeți și împușcături. Un zgomot foarte combativ și îndrăzneț, căci locuitorii orășelului reușiseră să-i numere pe husiți.

Alergau să-și frângă gâtul, nu alta, nu-și cruțau deloc caii. Deși părea o prostie nemaipomenită, aceasta – după cum s-a văzut – făcea parte din plan. Străbătând într-un timp record o distanță de

[1] Piele tratată cu apă pentru a se întări și a se modela în același timp, folosită în locul platoșei de metal, mai ales de pedestrime, deoarece era mult mai ușoară.

aproape o milă și jumătate, au ajuns în Munții Bufniței acoperiți de zăpadă, dincolo de Muntele de Argint, unde într-o poiană îi așteptau cinci tineri husiți și cai de schimb. Pentru foștii deținuți din *Narrenturm* s-au găsit haine și echipament. S-a găsit și puțin timp – printre altele, pentru conversație.

— Samson? Cum ne-ai găsit?

— Nu a fost simplu. Uriașul a strâns cureaua șeii. După arestare ați dispărut ca un vis. Am încercat să aflu unde, dar în zadar, nimeni nu voia să stea de vorbă cu mine. Nici nu știu de ce. Din fericire, dacă nu voiau să stea de vorbă cu mine, vorbeau față de mine, prezența mea nu-i stânjenea deloc. Unele zvonuri spuneau că v-au dus la Świdnica, altele, la Wrocław. Și atunci s-a nimerit acolo domnul Tybald Raabe, cunoscut din Kromolin. A durat un timp până am reușit să ne înțelegem, la început m-a luat drept, ha, drept înapoiat mintal. Adică pe jumătate idiot.

— Lăsați asta, domnule Samson, a spus cu un oarecare repros goliardul. Am discutat deja chestiunea aceasta, de ce să mai revenim. Dar arătați, vă rog să mă iertați, ca...

— Știm cu toții, l-a întrerupt rece Szarlej, scurtând curelușa scării, cum arată Samson. Să auzim ce s-a întâmplat după aceea.

— Domnul Tybald Raabe – gura de prostănac a lui Samson s-a strâmbat într-un zâmbet – nu a contrazis stereotipul. Pe de o parte, a refuzat disprețuitor să stea de vorbă cu mine, pe de alta, a nesocotit persoana mea în așa măsură, încât a vorbit de față cu mine. Cu diverși oameni despre diverse lucruri. M-am orientat repede cine este domnul Tybald Raabe. Și i-am dat de înțeles că știu. Și cât știu.

— Așa a fost, tinere domn, a roșit goliardul stânjenit. O, atunci mi s-a făcut frică... Dar lucrurile s-au... s-au lămurit repede.

— Ne-am lămurit, l-a întrerupt calm Samson, că domnul Tybald are cunoștințe. Printre husiții de la Hradec Králové. Căci lucrează pentru ei, așa cum desigur v-ați dat seama, ca iscoadă și emisar.

— Ce coincidență, Szarlej a rânjit arătându-și dinții. Și ce farmec...

— Szarlej, i-a tăiat vorba de pe calul său Urban Horn. Nu schimba vorba. E bine?

— Da, bine, bine. Spune mai departe, Samson. Cum ai ştiut unde să ne cauţi?

— Asta e chiar interesant. Acum câteva zile, în hanul de la Broumov, s-a apropiat de mine un tânăr. Destul de ciudat. Ştia în mod clar cine sunt. Din păcate, la început nu a reuşit să spună nimic altceva în afară de fraza – citez: „Să scoţi din temniţă pe cei legaţi şi din prinsoare pe cei ce locuiesc în întuneric."

— Isaia! s-a mirat Reynevan.

— Desigur, capitolul 42, versetul 7.

— Nu despre asta e vorba. Aşa se numea... Aşa l-am numit... Şi el v-a indicat... Turnul Nebunilor?

— Nu voi spune că m-a mirat prea tare.

— Şi atunci, a spus Szarlej după o clipă, apăsat şi cu înţeles, husiţii din Hradec au năvălit vitejeşte în ţinutul Kłodzko, până la Frankenstein, aflat la şase mile de graniţă, au incendiat jumătate din oraş, au luat cu asalt azilul cavalerilor Sfântului Mormânt şi *Narrenturm*. Şi toate acestea, dacă înţeleg bine, numai pentru noi doi. Pentru mine şi pentru Reynevan. Zău aşa, domnule Tybald Raabe, nu ştiu cum să vă mulţumesc.

— Motivele se vor lămuri îndată, a mormăit goliardul. Răbdare, domnule.

— Răbdarea nu face parte dintre virtuţile mele cele mai mari.

— Trebuie să mai lucraţi puţin la această virtute, a spus rece cehul numit Brazda, comandantul cetei, apropiindu-se de ei şi oprindu-şi calul în dreptul lor. Motivele pentru care v-am scos din temniţă se vor lămuri când va veni vremea. Nu mai curând.

Brazda, ca majoritatea cehilor din ceată, avea pe piept un pocal decupat din postav roşu. Dar era singurul care îşi pusese emblema husită direct pe blazonul vizibil – două tulpini negre de pipirig încrucişate pe un câmp auriu.

— Eu sunt Brazda din Klinštejn, din neamul Ronovic, a spus el mândru. Iar acum, gata cu conversaţiile, la drum! Timpul ne goreşte. Iar aici este teritoriul duşmanului.

— Într-adevăr, a fost de acord zeflemitor Szarlej, aici este periculos să porți pocalul pe piept.

— Dimpotrivă, acest semn protejează și apără.

— Chiar așa?

— Dacă veți avea ocazia, veți vedea singuri.

Ocazia s-a ivit chiar repede.

Cu caii odihniți, ceata a ajuns repede la Trecătoarea de Argint, a trecut de ea, a ajuns în împrejurimile satului Ebersdorf și a dat direct peste armata compusă din luptători în armură grea și trăgători. Grupul avea cel puțin treizeci de oameni și mergea sub steagul roșu împodobit cu un cap de berbec, blazonul familiei Haugwitz.

Și într-adevăr, Brazda din Klinštejn avusese perfectă dreptate. Haugwitz și oamenii lui rămăseseră pe loc numai până în momentul în care înțeleseseră cu cine au de-a face. După aceea, trăgătorii și cavalerii întorseseră caii și fugiseră la galop, împroșcând noroi de sub copitele cailor.

— Și ce spuneți despre semnului Pocalului? s-a întors Brazda spre Szarlej. Nu acționează rău, așa este?

Mergeau la galop, silind caii să facă un efort susținut. Din cauza vitezei, înghițeau fulgii de zăpadă care începuseră să cadă.

Reynevan era sigur că merg spre Cehia, că imediat după coborârea în valea Ścinawka vor coti și vor porni în susul râului, spre graniță, pe drumul care duce direct la Broumov. S-a mirat când ceata a trecut în galop prin vale în direcția Munților Mesei, spre sud-est. Nu numai el s-a mirat.

— Unde mergem? a strigat Urban Horn acoperind zgomotul galopului și al ninsorii. Hei! Halada! Domnule Brazda!

— Radkov! a răspuns scurt Halada.

— De ce?

— Ambrož!

Radkov, pe care Reynevan nu îl cunoștea, pentru că nu mai fusese aici, era un orășel foarte simpatic, pitoresc, așezat la poalele unor munți împăduriți. Dincolo de inelului zidului se înălțau acoperișuri roșii; deasupra lor țâșnea spre cer turnul zvelt al

bisericii. Priveliştea ar fi fost încântătoare, dacă deasupra oraşelului nu s-ar fi ridicat un nor gros de fum.

Radkov fusese ţinta unei invazii.

Armata adunată lângă Radkov număra peste o mie de luptători, mai ales pedestrime, înarmaţi în special, aşa cum se vedea, cu felurite arme de lemn – de la simple suliţe la un sistem complicat de ghizarme[1].

Cel puţin jumătate din luptători aveau arbalete şi arme de foc. Era şi artilerie. Chiar în faţa porţii oraşului fusese instalată o bombardă de dimensiuni medii, ascunsă în spatele parapetului înălţat, iar în spaţiile dintre bârnele transversale se aflau falconete şi *hufnice*[2].

Armata, deşi avea un aspect înfricoşător, stătea ca încremenită, ca fermecată, într-o tăcere neclintită. Sugera în ansamblu o asociere cu un tablou pictat, cu un *tableau* – singurul accent de mişcare fiind dat de punctele negre ale ciorilor care se roteau pe cer. Norul de fum care se boltea deasupra oraşului era străpuns pe ici, pe colo de limbile roşii ale flăcărilor. Au trecut la trap printre care. Reynevan vedea pentru prima dată de aproape vestitele care de luptă husite, le-a examinat cu interes, admirând construcţia ingenioasă din scânduri groase lăsate în jos pe laturi care, în caz de necesitate, se ridicau transformând vehiculul într-un adevărat bastion.

Au fost recunoscuţi.

— Domnul Brazda, l-a salutat trist un ceh în semiarmură, cu căciulă de blană şi cu pocalul roşu pe piept, obligatoriu pentru rangurile înalte. Nobilul domn Brazda a binevoit în sfârşit să vină

---

[1] Armă compusă dintr-un mâner lung de lemn şi un vârf de fier iniţial în formă de coasă, folosită în Europa în lupta de aproape începând din secolul al XI-lea (Anglia). Face parte din armele derivate din uneltele de muncă.

[2] Tun semiportabil cu ţeavă scurtă, inventat de husiţi şi folosit în luptele de câmp în secolele al XV-lea – al XVI-lea, în special pentru a trage în grupuri de persoane, de unde îi derivă şi numele (în lb. cehă *houf/huf* – „mulţime, grup de oameni").

împreună cu elita cavaleriei sale nobile. Ei, mai bine mai târziu decât niciodată.

— Nu credeam că va merge totul așa de repede, a ridicat din umeri Brazda din Klinštejn. S-a terminat totul? S-au predat?

— Dar ce crezi? Sigur că s-au predat. Cine și cu ce era să se apere aici? A fost suficient să aprindem câteva acoperișuri, și au început imediat să negocieze. Acum sting focurile, iar preacinstitul Ambrož primește solia lor. De ceea trebuie să așteptați.

— Dacă trebuie, trebuie. Descălecați, băieți.

Până la comandamentul armatei husite s-au dus pe jos, erau un grup mic, dintre cehi erau cu ei numai Brazda, Halada și mustăciosul, Velek Chrastický. Îi însoțeau de asemenea, se înțelege, Urban Horn și Tybald Raabe.

Au ajuns chiar la sfârșitul negocierilor. Solia din Radkov tocmai pleca, orășenii palizi și înspăimântați se retrăgeau privind în jur cu teamă și frământându-și căciulile în mână. După expresiile lor se putea deduce că nu obținuseră prea mult.

— Va fi ca de obicei, a spus încet cehul cu căciulă de blană. Femeile și copiii vor fi eliberați de îndată. Bărbații, ca să iasă, vor trebui să se răscumpere. Și să plătească răscumpărarea și pentru oraș, căci altfel se preface în praf și pulbere. În plus...

— Vor mai trebui să-i predea pe toți preoții papistași, a încheiat Brazda, care se vedea că are și el experiență. Și pe toți fugarii din Cehia. Ha, se vede că nu trebuia să mă grăbesc. Plecarea femeilor și strângerea răscumpărării vor dura ceva timp. Nu plecăm foarte curând de aici.

— Mergeți la Ambrož!

Reynevan își amintea de discuțiile pe care le purtase cu Szarlej și Horn despre fostul paroh din Hradec Králové. Își amintea că îl descriseseră ca pe un fanatic extremist și radical, care se distingea prin fanatism și asprime chiar și printre cei mai radicali și mai fanatici taboriți. Se aștepta, așadar, să vadă un tribun mărunțel, slab ca un țâr și cu ochi de foc, care dă din mâini și strigă la cei de față, împroșcându-i cu scuipat, având manifestări de demagogie. Dar a văzut un bărbat solid cu mișcări reținute, într-o haină

neagră, care amintea de veşmintele călugăreşti, dar mai scurtă, lăsând să se vadă cizmele înalte. Bărbatul avea o barbă lată ca o lopată, care îi ajungea aproape până la brâu, unde îi atârna sabia. În afară de această sabie, preotul husit părea mai degrabă binevoitor. Şi jovial. Poate datorită frunţii înalte şi bombate, sprâncenelor stufoase şi acelei bărbi care îl făceau pe Ambrož să arate puţin ca Dumnezeu Tatăl din icoanele bizantine.

— Domnul Brazda, i-a salutat el destul de prietenos. Ei, mai bine mai târziu decât niciodată. Expediţia, după cum văd, s-a încheiat cu succes? Fără pierderi? Bravo, bravo! Şi fratele Urban Horn? Din ce nor a căzut aici?

— Negru, a răspuns acru Horn. Mulţumesc pentru salvare, frate Ambrož. A venit exact la timp.

— Mă bucur, mă bucur, a dat din barbă Ambrož. Şi alţii se vor bucura. Pentru că te-am plâns deja când s-a răspândit vestea. E greu să scapi din ghearele episcopului. Mai uşor scapă şoarecele din ghearele pisicii. Într-un cuvânt, bine că s-a întâmplat aşa... Deşi este adevărat că nu după tine am trimis oamenii la Frankenstein.

Şi-a îndreptat privirile spre Reynevan, iar Reynevan a simţit un fior rece între umeri. Preotul a tăcut mult timp.

— Tânărul domn Reinmar din Bielawa, a spus în cele din urmă. Frate bun cu Piotr din Bielawa, un adevărat creştin, care a făcut atât de mult pentru cauza Pocalului. Şi care şi-a dat viaţa pentru cauză.

Reynevan s-a înclinat fără un cuvânt. Ambrož a întors capul, l-a privit mult timp intens pe Szarlej. A durat câtva timp până când Szarlej a lăsat din nou ochii în jos şi se putea vedea că făcuse asta numai din diplomaţie.

— Domnul Szarlej, a spus în cele din urmă parohul din Hradec. Care nu te lasă la greu. Când Piotr din Bielawa a murit de mâna papistaşilor răzbunători, domnul Szarlej l-a salvat pe fratele acestuia, fără să-i pese de primejdia la care se expunea el însuşi. Fără îndoială, un exemplu rar de onoare în zilele noastre.

Și de prietenie. Pentru că bine spune vechiul proverb ceh: *v nouzi poznáš přítele.*[1]

— Și apoi tânărul domn Reinmar – a continuat Ambrož – din câte am auzit, dă dovadă clară de iubire frățească, călcând pe urmele fratelui și mărturisind adevărata credință, opunându-se cu curaj rătăcirilor și nedreptăților Romei. Ca orice om credincios și drept, se așază de partea Pocalului și respinge Roma coruptă ca pe diavol. Se va ține seama de aceasta, Reinmar și domnule Szarlej. Când fratele Tybald mi-a adus la cunoștință că diavolii v-au îngropat în temniță, nu am șovăit nicio clipă.

— Multe mulțumiri...

— Mulțumirile vi se cuvin vouă. Căci banii pentru cauza voastră, cu care episcopul din Wrocław, tâlharul și ereticul, voia să cumpere moartea noastră, vor sluji cauzei noastre bune. Căci îi veți dobândi din ascunzătoare și ni-i veți da nouă, adevăraților creștini? Ei? Sau nu?

— Ba... Banii? Care bani?

Szarlej a oftat încetișor. Urban Horn a tușit. Tybald Raabe a mormăit. Chipul lui Ambrož s-a încordat.

— Vă bateți joc de mine?

Reynevan și Szarlej au făcut semn negativ cu capul, și din ochii lor răzbătea o asemenea sfântă nevinovăție, că preotul s-a înmuiat. Dar numai puțin.

— Atunci trebuie să înțeleg că nu voi...? Că nu voi ați jefu... Nu voi ați executat o operațiune de luptă împotriva colectorului de dări? Pentru cauza noastră? Ha! Așadar, nu voi. Atunci cineva trebuie să dea aici explicații. Să se justifice. Domnule Raab!

— Păi... nu am spus..., a bâiguit goliardul, că neapărat ei și că în mod sigur ei l-au jefuit pe colector. Am spus că este posibil... Că este probabil...

Ambrož s-a îndreptat. Ochii i-au scăpărat sălbatic, în locurile neacoperite de barbă fața i s-a înroșit ca mărgelele curcanului. Un moment, preotul din Hradec nu arăta ca Dumnezeu Tatăl, ci ca

[1] „Prietenul la nevoie se cunoaște", în lb. cehă, în original.

Zeus, Stăpânul Fulgerelor. Toți s-au făcut mai mici, în așteptarea trăsnetului. Dar preotul s-a calmat repede.

— Ai spus cu totul altceva, a scrâșnit el din dinți. O, m-ai păcălit, frate Tybald, m-ai indus în eroare! Ca să trimit călăreți la Frankenstein. Pentru că știai că altfel nu i-aș fi trimis!

— *V nouzi poznáš přítele*, a intervenit în șoaptă Szarlej.

Ambrož l-a măsurat cu privirile, dar nu a spus nimic. Apoi s-a întors spre Reynevan și goliard.

— Prieteni, s-a răstit el, ar trebui să poruncesc să fiți supuși la torturi, căci în toată treaba aceasta cu colectorul și banii lui ceva îmi miroase tare rău. Și voi toți îmi păreți, iertat să fiu, niște șarlatani. Cu siguranță, trebuie să vă dau pe mâna călăului pe toți cei care stați aici.

— Dar – preotul și-a pironit privirea asupra lui Reynevan – în amintirea lui Piotr din Bielawa nu voi face aceasta. E greu, îmi pare rău de banii episcopului, dar se vede că nu mi-au fost destinați. Dar cu voi sunt chit. Plecați din ochii mei. Duceți-vă la toți dracii!

— Preacinstite frate, și-a dres vocea Szarlej. Lăsând la o parte neînțelegerea... noi contam...

— Pe ce anume? a izbucnit în barbă Ambrož. Că o să vă permit să veniți cu noi? Că vă iau sub aripa mea? Că vă duc în siguranță de partea cehilor, în Hradec? Nu, domnule Szarlej. V-a întemnițat Inchiziția. Cine a stat în temniță poate fi influențat. Pe scurt, puteți fi spioni.

— Ne insultați.

— Mai bine pe voi, decât inteligența mea.

— Frate, a dezamorsat tensiunea apropiindu-se de ei una din căpeteniile husite, un grăsun cu înfățișare de perceptor sau de cârnățar. Frate Ambrož...

— Ce este, frate Hlušička?

— Orășenii au depus răscumpărarea. Acum ies, așa cum a fost înțelegerea. Mai întâi femeile și copiii.

— Fratele Velek Chrastický – a dat din mână Ambrož – a luat calul și patrulează în împrejurimile orașului, ca să nu se furișeze nimeni. Restul cu mine, toți. Am spus toți. Domnului din

Klinštejn îi încredințez temporar supravegherea... oaspeților noștri. La drum, plecăm!

Pe poarta orășelului Radkov ieșea o coloană de oameni, pășind cu spaimă și cu fereală prin rândurile de husiți înarmați cu săbii. Ambrož și căpeteniile lui stăteau ceva mai departe, examinându-i pe cei care ieșeau. Foarte atenți. Reynevan simțea cum i se face părul măciucă la ceafă. Presimțea ceva cumplit.

— Frate Ambrož, a întrebat Hlušička, rostiți o cuvântare?

— Pentru cine?

Preotul a ridicat din umeri.

— Pentru gloata asta nemțească? Nu înțeleg limba noastră, iar eu nu am chef să le vorbesc în limba lor, pentru că... Hei! Acolo! Acolo!

A arătat spre o femeie înfășurată într-un caftan lung fără mâneci care ducea în brațe un copil. Copilul se zbătea și urla spasmodic. Soldații s-au năpustit, au împrăștiat mulțimea cu mânerele ghizarmelor, au prins femeia și i-au smuls caftanul.

— Nu e femeie! E bărbat îmbrăcat în fustă. Preotul! Papistașul! Papistașul!

— Aduceți-l aici!

Târât și aruncat în genunchi, preotul tremura de spaimă și ținea încăpățânat capul în jos. L-au obligat cu de-a sila să-l privească pe Ambrož în față. Dar chiar și atunci a strâns pleoapele și buzele i se mișcau rostind încet o rugăciune.

— Ia te uită, ia te uită! Ambrož și-a pus mâinile în șolduri: Ce enoriași iubitori! Ca să-și salveze popa, i-au dat nu numai boarfe femeiești, dar și un prunc. Ce devotament! Cine ești, popă?

Preotul a strâns și mai tare pleoapele.

— Este Mikołaj Megerlein, a răspuns unul dintre țăranii care îi însoțeau pe căpeteniile husite. Parohul parohiei de aici.

Husiții au murmurat. Ambrož a roșit, a inspirat zgomotos.

— Părintele Megerlein, a spus el tărăgănat. Ca să vezi! Ce noroc! Visam această întâlnire. De la ultima călătorie a episcopului în ținutul Trutnov. Ne promiteam multe lucruri de la această întâlnire.

— Fraților! s-a îndreptat el. Priviți! Iată câinele ținut în lanț de târfa Babilonului. Instrumentul criminal din mâinile episcopului

de Wrocław! Cel care a persecutat adevărata credință, i-a supus la cazne și torturi pe bunii creștini! Iar la Vizmburk a vărsat cu mâna lui sânge nevinovat! Domnul ni l-a dat în mână! Ne-a încredințat nouă pedepsirea răului și a nelegiuirii!

— Auzi, popă blestemat? Ucigașule? Ce, închizi ochii în fața adevărului? Îți astupi urechile, ca aspida din Biblie? Ha, porc eretic, cu siguranță că nu cunoști Scriptura, nu ai citit, nu ai alt oracol decât pe episcopul tău curvar, Roma vândută și pe papa antihrist! Și chipurile tale eretice aurite! Am să te învăț imediat, porcule, cuvântul Domnului! Apocalipsa lui Ioan, paisprezece, nouă: „Dacă se închină cineva fiarei și icoanei ei și primește semnul ei pe frunte sau pe mână, va bea și el din vinul mâniei lui Dumnezeu, turnat neamestecat în paharul mâniei Lui; și va fi chinuit în foc și în pucioasă!" Cu foc și pucioasă, papistașule! Hei, veniți încoace! Luați-l! Și pârliți-l! Așa cum am făcut cu călugării de la Beroun și Prachatice!

Câțiva husiți l-au înhățat pe preot. Acesta a văzut ce aduc alții și a început să urle. A primit o lovitură cu coada securii în față, a tăcut, a rămas atârnând în mâinile care îl țineau.

Samson a dat să se năpustească, dar Szarlej și Horn l-au înhățat imediat. Văzând că cei doi nu-l dovedesc, Halada s-a grăbit să le vină în ajutor.

— Taci, a sâsâit Szarlej. Pentru numele lui Dumnezeu, taci, Samson...

Samson a întors capul și l-a privit în ochi.

Preotul Megerlein a fost acoperit cu patru snopi de paie. După ce s-au mai gândit au mai pus încă doi, astfel că acum și capul preotului era complet acoperit de paie. Apoi au legat totul bine cu un lanț. I-au dat foc din câteva părți. Reynevan a simțit că i se face rău. S-a întors cu spatele.

A auzit un răcnet sălbatic, neomenesc, dar nu a văzut cum manechinul de paie aleargă clătinându-se pe zăpada alunecoasă între cele două șiruri de husiți care îl împungeau cu sulițele și cu halebardele. Cum cade în cele din urmă, rostogolindu-se și aruncând fum și scântei împrejur.

Paiele care ard nu dezvoltă o temperatură suficient de mare pentru a ucide un om. Dar degajă suficientă pentru a transforma omul în ceva care seamănă prea puțin a om. În ceva care se zbate în convulsii și urlă inuman, deși nu mai are gură. Ceva ce trebuie în cele din urmă redus la tăcere prin lovituri miloase de măciucă și de secure.

În mulțimea locuitorilor din Radkov femeile țipau, copiii plângeau. Din nou s-a produs agitație și, o clipă mai târziu, în fața lui Ambrož a fost târât și aruncat în genunchi următorul popă, un bătrânel slăbuț. Acesta nu era travestit. Și tremura ca frunza. Ambrož s-a aplecat deasupra lui.

— Încă unul? Acesta cine mai este?

— Părintele Straube, s-a grăbit slugarnic să dea explicații țăranul delator. A fost paroh aici mai înainte. Înaintea lui Megerlein...

— Aha. Așadar, popă *emeritus*[1]. Așa, tătucă? Văd că ți-ai trăit viața trecătoare. Nu e momentul să te gândești la cea veșnică? Să renunți și să renegi rătăcirile și păcatele papistășești? Dar nu vei fi izbăvit, dacă vei stărui în ele. Ai văzut ce a pățit confratele tău. Primește Pocalul, jură pe cele patru articole. Și vei fi liber. Astăzi și în veci.

— Stăpâne! a bâiguit bătrânul, căzând în genunchi. Preabunule stăpâne! Milă! Cum așa? Să mă dezic? Dar aceasta este credința mea... Doar... pentru... Până a cântat cocoșul... Nu pot... Doamne, ai milă de mine... Nu pot nicicum!

— Înțeleg, a dat din cap Ambrož. Nu te laud, dar te înțeleg. Ei, Dumnezeu ne privește pe toți. Să fim milostivi. Frate Hlušička!

— Aici sunt!

— Să fim milostivi! Fără suferință.

— Poruncă!

Hlušička s-a apropiat de unul dintre husiți și i-a luat îmblăciul de luptă. Iar Reynevan a văzut pentru prima oară în viață în acțiune acest instrument asociat acum la modul general cu husiții. Hlušička l-a învârtit cu toată forța și l-a lovit în cap pe părintele

[1] „Retras", în lb. latină, în original (n. red.).

Straube. Sub lovitura bilei de fier, craniul a pocnit ca un urcior de lut, împroşcând în jur sânge şi creier.

Reynevan a simţit cum i se înmoaie genunchii, a văzut cum Samson al Mierii păleşte la faţă, cum mâinile lui Szarlej şi Urban Horn se încleştează din nou pe umerii uriaşului.

Brazda din Klinštejn nu-şi dezlipea ochii de la rămăşiţele preotului Megerlein, care ardeau mocnit, scoţând fum.

— Miegerlin, a spus dintr-odată, împingând bărbia în sus. Miegerlin. Nu Megerlein.

— Ce?

— Popa care a fost cu episcopul Konrad în atacul din Trutnov se numea Miegerlin. Iar acesta de aici era Megerlein.

— Şi ce-i cu asta?

— Înseamnă că preotul acesta este nevinovat.

— Nu contează, s-a auzit pe neaşteptate glasul înfundat al lui Samson al Mierii. Nu face nimic, Dumnezeu va şti să-i deosebească fără greş. Lăsăm asta în seama Lui.

Ambrož s-a răsucit brusc, şi-a înfipt privirile în el s-a uitat la el mult timp. Apoi s-a uitat la Reynevan şi la Szarlej.

— Fericiţi cei săraci cu duhul, a spus. Îngerul vorbeşte uneori prin gura nebunilor. Dar aveţi grijă cu el. Cineva ar putea să creadă că idiotul ştie ce spune. Şi dacă acel cineva va fi mai puţin înţelegător decât mine, se va sfârşi rău pentru el. Atât pentru el, cât şi pentru cei care îl hrănesc.

— Şi, în general, a adăugat, hăbăucul are dreptate. Dumnezeu va judeca, va alege pleava de boabe, pe cei vinovaţi de cei nevinovaţi. Şi, de altfel, niciunul dintre aceşti preoţi papistaşi nu este nevinovat. Orice slujitor al Babilonului merită pedeapsa. Iar mâna creştinului credincios...

Glasul creştea, răsuna tot mai puternic, bubuia deasupra capetelor soldaţilor, parcă zbura deasupra fumului care, deşi focurile fuseseră stinse, încă se mai vălătucea deasupra orăşelului. Din care, după ce plătiseră răscumpărarea, ieşeau şirurile lungi ale fugarilor.

— Mâna creştinului credincios nu poate să tremure când îl pedepseşte pe păcătos! Căci ogorul este lumea, seminţele bune sunt

fiii împărăției, buruienile sunt fiii Răului. Așadar, așa cum se plivesc buruienile și se ard în foc, așa va fi până la sfârșitul lumii. Fiul Omului își va trimite îngerii săi: aceștia vor aduna din împărăția Lui toate stricăciunile și pe cei care fac nelegiuiri și îi vor arunca în cuptorul încins; acolo va fi plâns și scrâșnire a dinților.

Mulțimea husiților a urlat și a strigat, halebardele ridicate în sus au sclipit, *sudlice*[1], furci și îmblăcie s-au clătinat în valuri.

— Și fumul suferințelor lor, a tunat Ambrož, arătând spre Radkov. Fumul suferințelor lor se va ridica la cer în vecii vecilor și nu vor avea odihnă nici ziua, nici noaptea, închinătorii la Bestie și la chipul ei!

S-a întors cu spatele. Deja mai liniștit.

— Iar voi, le-a spus lui Reynevan și Szarlej, acum aveți ocazia să mă convingeți de adevăratele voastre intenții. Ați văzut ce facem cu popii papistași. Vă garantez că aceasta este o glumă, în comparație cu ceea ce îi așteaptă pe spionii episcopului. Pentru aceștia nu există îndurare, chiar dacă sunt frați buni cu Piotr din Bielawa. Așadar, cum stăm? Tot mai cereți ajutor, tot mai doriți să vă alăturați nouă?

— Nu suntem spioni, a izbucnit Reynevan. Bănuielile voastre ne jignesc. Și nu vă cerem deloc ajutorul. Dimpotrivă, noi putem să vă ajutăm. Măcar în amintirea fratelui meu, despre care se vorbește mult aici, dar cu siguranță sunt vorbe goale! Dacă doriți, poftim, am să vă dovedesc că sunt mai apropiat de voi decât de episcopul din Wrocław. Ce veți spune despre informația că se pregătește o trădare? O conspirație?! Atentate?! La viața voastră, printre altele...

Ambrož a mijit ochii.

— La viața mea? Printre altele? Și printre care altele, dacă îmi este îngăduit să întreb?

---

[1] Armă de retezat și de străpuns inventată de husiți, prin transformarea uneltelor de muncă agricolă. Era alcătuită dintr-o lamă de coasă cu un vârf în sus, fixată pe un mâner lung de lemn.

— Știu – Reynevan s-a prefăcut că nu vede privirile și expresia derutată a lui Szarlej – despre o conspirație cu scopul de a-i ucide pe capii de la Tábor. Urmează să fie dați morții: Bohuslav din Švamberk, Jan Hvězda din Vícemilice...

Căpeteniile lui Ambrož au început să murmure brusc. Preotul nu-și dezlipea privirile de la Reynevan.

— Desigur, a spus în cele din urmă. Interesantă informație. Desigur, tinere domn din Bielawa, meriți să fii luat la Hradec.

În timp ce armata husită se ocupa cu jefuirea activă și intensă a orașului Radkov, Brazda din Klingštejn, Velek Chrastický și Oldřich Halada le-au explicat lui Reynevan și Szarlej despre ce era vorba.

— Jan Hvězda din Vícemilice, hatmanul din Tábor, a spus Bradza, s-a despărțit de această lume în ultima zi a lunii octombrie, le-a mai explicat el. Iar succesorul lui, nobilul domn Bohuslav din Švamberk, și-a dăruit sufletul Domnului acum mai puțin de o săptămână.

— Să nu-mi spuneți că amândoi au fost victimele unor ucigași necunoscuți.

— Au murit amândoi în urma rănilor primite în luptă. Hvězda a fost rănit de o săgeată în față, lângă Mladá Vožice, în ajun de Sfântul Luca, și a murit puțin mai târziu. Domnul Bohuslav a fost rănit în lupta pentru orașul austriac Retz.

— Atunci nu sunt atentate, a făcut o mutră zeflemitoare Szarlej, ci o moarte aproape naturală pentru husiți.

— Nu întru totul. Cum spuneam: și unul, și altul au murit la un anumit timp după ce au fost răniți. Poate că s-ar fi făcut bine? Dacă nu cumva le-a dat cineva otravă? Trebuie să recunoașteți, este o coincidență curioasă: doi conducători taboriți, amândoi moștenitori ai lui Žižka, mor unul după altul, în răstimp de nici o lună...

— Pentru Tábor este o pierdere grea, a intervenit Velek Chrastický. Iar pentru dușmanii noștri un mare folos, atât de mare, încât au fost bănuieli și mai înainte... Iar acum, după

dezvăluirile tânărului domn Bielawa... chestiunea trebuie să se lămurească până la capăt. Să se explice exact.

— Firește, a dat din cap Szarlej, aparent serios. Este atât de necesar, încât, dacă va fi cazul, tânărul domn Bielawa va fi supus la torturi. Căci se știe, nimic nu clarifică mai bine chestiunile dubioase decât fierul înroșit.

— Ce tot spuneți? a zâmbit Brazda, dar cumva nu prea convingător. Nu se gândește nimeni la așa ceva!

— Doar domnul Reinmar, a adăugat la fel de puțin convingător Oldřich Halada, este fratele domnului Piotr! Iar domnul Piotr era unul de-ai noștri! Iar voi, de altfel, sunteți tot de-ai noștri...

— În acest caz, a intervenit Urban Horn, sunt liberi, nu-i așa? Dacă doresc, pot să plece unde doresc? Chiar imediat? Poftim? Domnule Brazda?

— Asta..., s-a bâlbâit hatmanul cavaleriei din Hradec. Asta... Nu. Nu pot. Am alte porunci. Pentru că, vedeți...

— Aici este periculos, a rostit răgușit Halada. Trebuie să vă... Hmm... Să vă păzim bine.

— E clar. Trebuie.

Chestiunea fusese lămurită. Ambrož nu se mai interesa de ei și nu le dădea atenție, dar erau ținuți fără întrerupere de soldații husiți sub observație și control. Se bucurau de o aparentă libertate, nimeni nu-i tulbura, dimpotrivă, erau tratați ca niște camarazi - ba chiar primiseră arme și fuseseră incluși în corpul cavaleriei ușoare a lui Brazda, care număra acum, după ce se unise cu forțele principale, peste o sută de călăreți. Dar erau sub pază și acest lucru nu putea fi negat. La început, Szarlej scrâșnise din dinți și înjurase încet, dar în cele din urmă a fluturat din mână.

Mai rămânea chestiunea atacului împotriva colectorului de dări și nici Szarlej, nici Reynevan nu intenționau să o dea uitării. Nici să o treacă sub tăcere.

Deși Tybald Raabe evita mereu discuția, în cele din urmă a fost pus cu spatele la zid, adică la un car.

— Şi ce era să fac? s-a stropşit el, când i-au dat voie în sfârşit să vorbească. Domnul Samson mă presa! Trebuia să combin ceva! Credeţi că, dacă nu ar fi fost treaba cu banii, Ambrož ar fi trimis soldaţii? Nici vorbă! Ar trebui aşadar să-mi mulţumiţi, în loc să vă răţoiţi la mine! Dacă nu ar fi fost ideea mea, aţi fi stat şi acum în *Narrenturm* să-l aşteptaţi pe inchizitor!

— Ideea ta ar fi putut să ne coste viaţa. Dacă Ambrož ar fi fost mai lacom.

— Dacă, dacă! Haida, de!

Goliardul şi-a îndreptat gluga boţită de Szarlej.

— Dar ce, eu nu ştiam cât respect avea pentru domnul Piotr? Eram sigur că nu se va atinge de domnişorul Reinmar. Asta una la mână, iar doi...

— Care doi?

— Chiar am crezut...

Tybald Raabe şi-a dres vocea de câteva ori.

— Ce să mai vorbim... Eram aproape sigur că voi l-aţi jefuit pe colector în Ściborowa Poręba.

— Şi cine l-a jefuit?

— Păi, nu voi?

— Parcă ţi-e dor de un şut în fund, frăţioare. Bine, spune cum ai reuşit să scapi din atac?

— Cum? s-a încruntat goliardul. Cu fuga! Am luat-o la fugă cât mă ţineau picioarele. Şi nu m-am uitat înapoi, deşi cei din spate strigau: „Ajutor!"

— Învaţă, Reinmar.

— Învăţ în fiecare zi, i-a retezat-o Reynevan. Şi ceilalţi, Tybald? Ce s-a întâmplat cu ceilalţi? Cu colectorul? Cu franciscanii? Cu cavalerul Stietencron? Cu... Cu fiica lui?

— Ţi-am mai spus, domnişorule. Nu m-am uitat înapoi. Nu mă mai întrebaţi.

Reynevan nu a mai întrebat.

S-a lăsat înserarea, dar, spre marea uimire a lui Reynevan, armata nu a instalat tabăra. În marş de noapte, husiţii au ajuns la

satul Ratno, iar în bezna nopții au strălucit focurile. Apărătorii castelului din Ratno au disprețuit ultimatumul lui Ambrož, au tras cu arbaletele în negociatori, așa că la lumina colibelor incendiate a pornit asaltul. Cetatea s-a apărat cu înverșunare, dar a căzut chiar înainte de ivirea zorilor. Apărătorii au plătit pentru încăpățânare – au fost bătuți crunt.

Următorul marș a fost executat la lumina zilei, iar Reynevan înțelesese deja că raidul lui Ambrož în ținutul Kłodzko avea caracter de represalii pentru Nachod și Trutnov, pentru măcelul pe care armata episcopului de Wrocław și a lui Puta din Častolovice îl făcuseră în Vizmburk și în satele de pe râul Metuje. După Radkov și Ratno a plătit pentru Vizmburk și Metuje Ścinawka. Ścinawka îi aparținea lui Jan Haugwitz, iar acesta participase la „cruciada" episcopului. Ścinawka a fost pedepsită pentru aceasta – a fost arsă până în temelii. Cu două zile înainte de sărbătoarea Sfintei Barbara dispăruse în fum biserica închinată acesteia. Preotul a reușit să fugă, salvându-și astfel capul de îmblăciu.

Cu biserica în flăcări în spatele lui, Ambrož slujise Sfânta Liturghie – căci, întâmplător, era duminică. O liturghie tipică husită, sub cerul liber, pe o masă obișnuită.

Cehii se rugau cu voce tare. Samson al Mierii, neclintit ca o statuie antică, stătea și privea prisaca incendiată, focul care mistuia acoperișurile de paie ale stupilor.

După liturghie, lăsând în urmă ruinele fumegânde, husiții au pornit spre răsărit, au străbătut valea dintre spinările înzăpezite ale munților Goliniec și Kopiec, iar spre seară au ajuns la Wojbórz. Acestea erau averile neamului von Zeschau. Furia cu care husiții s-au năpustit împotriva satului mărturisea că cineva din acest neam trebuie să fi fost împreună cu episcopul la Vizmburk. Nu a rămas întreagă nicio casă, niciun grajd, niciun hambar, nici măcar o colibă.

— Suntem la patru mile de graniță, a rostit exagerat de tare și demonstrativ Urban Horn. Și la numai o milă de Kłodzko. Fumul acesta se vede de departe, iar veștile se răspândesc repede. Intrăm în vizuina leului.

Au intrat. După ce armata husită a terminat jaful și a plecat din Wojbórz, la răsărit a apărut un detașament de vreo sută de călăreți. Între ei erau mulți ioaniți, dar blazoanele de pe steaguri atestau și prezența membrilor familiilor Haugwitz, Muschen și Zeschau. Numai când i-au văzut pe husiți, au luat-o la fugă, cuprinși de panică.

— Unde e leul acela? a întrebat zeflemitor Ambrož. Frate Horn? Unde sunt fălcile? Înainte, creștini! Înainte, luptători ai Domnului! Înainte, maaarș!

Nu exista nicio îndoială – ținta husiților era Bardo. Dacă un timp Reynevan mai avusese unele îndoieli, căci Bardo era totuși un oraș mare și o provocare importantă chiar și pentru cineva ca Ambrož, acestea s-au risipit repede. Armata a făcut popas peste noapte într-o pădure de lângă Nysa. Topoarele au bătut până la miezul nopții. Se pregăteau țepușele – amintind de blazonul familiei Ronovice –, trunchiuri de copaci cu resturi de crengi, unelte simple, ușor de mânuit, ieftine și foarte eficiente pentru escaladarea zidurilor de apărare.

— O să-l luați cu asalt? a întrebat fără ocolișuri Szarlej.

Se așezaseră împreună cu hatmanii cavaleriei lui Ambrož în jurul cazanului cu mazăre și îi devorau conținutul, suflând în linguri. Îi însoțea și Samson al Mierii, foarte tăcut în ultimul timp, mai exact de la Radkov încoace. Uriașul nu-l interesa pe Ambrož, astfel că acesta se bucura de o libertate deplină, de care profita – o, minune! – ca să ajute benevol la bucătăria de campanie, deservită de femei și fete din Hradec Králové, posomorâte, tăcute, inaccesibile și asexuate.

— Veți lua cu asalt Bardo, și-a dat singur asigurări Szarlej, când la întrebarea sa nu a primit drept răspuns decât plescăituri și suflat în linguri. Aveți și acolo ceva răfuieli personale?

— Ai ghicit, frățioare, s-a tras de mustăți Velek Chrastický. Cistercienii din Bardo au tras clopotele și au slujit liturghii pentru zbirii episcopului Konrad, care s-au dus în septembrie în ținutul Nachod ca să jefuiască, să incendieze și să omoare femei și copii.

Trebuie să le arătăm că nu scapă așa ușor cu una ca asta. Trebuie să dăm un exemplu de groază.

— Și, pe lângă aceasta - a lins lingura Oldřich Halada –, Silezia aplică blocada comercială împotriva noastră. Trebuie să le arătăm că putem să spargem embargoul, că nu merită. Trebuie să le dăm și ceva curaj negustorilor care fac comerț cu noi și care sunt înspăimântați de atacurile teroriste. Trebuie să le insuflăm curaj rudelor celor uciși, să le arătăm că răspundem cu teroare la teroare, iar ucigașii ascunși nu scapă nepedepsiți. Așa este, tinere domn din Bielawa?

— Ucigașii ascunși, a repetat înfundat Reynevan, nu pot să rămână nepedepsiți. În această privință, țin cu voi, domnule Oldřich.

— Dacă vreți să țineți cu noi, l-a corectat fără insistență Halada, trebuie să spuneți „frate", și nu „domnule". Și puteți să demonstrați mâine cu cine țineți. Fiecare sabie este de folos. Lupta promite să fie crâncenă.

— Și, firește - Brazda din Klištejn, care tăcuse până atunci, a arătat cu capul spre oraș –, ei știu de ce am venit cu adevărat aici. Și se vor apăra.

— La Bardo, s-a auzit vocea zeflemitoare a lui Urban Horn, sunt două biserici cisterciene, amândouă foarte bogate. Îmbogățite de pe urma pelerinajelor.

— Spui întotdeauna lucrurilor pe nume, Horn, a pufnit Velek Chrastický.

— Așa sunt eu.

Topoarele din tabără au amuțit. A răsunat în schimb scrâșnetul ascuțit, regulat al cremenii și al tocilei, care îți trezea fiori. Armata lui Ambrož își ascuțea săbiile.

— Stai cu fața spre mine, a poruncit Szarlej, când au rămas singuri. Arată-te. Ha! Încă nu ți-au cusut pocalul pe piept? Țin cu voi, sunt cu voi? Ce vorbe sunt astea, Reynevan? Ești sigur că nu îți intri prea bine în rol?

— Ce vrei să spui?

— Știi foarte bine. Nu vreau să încep o dispută și nici să-ți reproșez că ai trăncănit prea mult în fața lui Ambrož în legătură cu conspirația din Dębowiec, cine știe, poate că ne va prinde bine să ne adăpostim un timp sub protecția husiților. Dar binevoiește, la naiba, să-ți amintești cel puțin că Hradec Králové nu este destinația noastră, ci numai un popas în drum spre Ungaria. Iar cauza husită este pentru noi o prostie care nu face nici cât o ceapă degerată.

— Cauza lor nu este pentru mine o ceapă degerată, a protestat rece Reynevan. Peterlin a crezut în ceea ce cred ei. Aceasta îmi este de ajuns, căci l-am cunoscut pe fratele meu, știu ce fel de om era. Dacă Peterlin s-a dăruit cauzei lor, dacă s-a dedicat ei, aceasta înseamnă că nu poate fi rea. Taci, taci, știu ce vrei să spui. Am văzut și eu ce au făcut cu preoții din Radkov. Dar aceasta nu schimbă cu nimic lucrurile. Repet, Peterlin nu ar fi sprijinit o cauză rea. Peterlin știa ceea ce știu eu astăzi: în fiecare religie, printre oamenii care o mărturisesc și luptă pentru ea, la unul ca Francisc de Assisi există o legiune de frați Arnulfo.

— Cine este fratele Arnulfo nu pot decât să-mi imaginez, a ridicat din umeri demeritul. Dar înțeleg metafora, cu atât mai mult cu cât nu dezvăluie prea mult. Dacă este ceva ce nu înțeleg... Oare tu, măi băiete, ai trecut la credința husită? Și dacă este așa, ca orice neofit, te-ai apucat să-i convertești și pe alții? Dacă este așa, te rog să-ți înfrânezi înflăcărarea evanghelizatoare. Pentru că o îndrepți într-o direcție total greșită.

— Fără îndoială, s-a strâmbat Reynevan. Pe tine nu este nevoie să te convertesc. Ar fi oricum prea târziu.

Ochii lui Szarlej s-au îngustat ușor.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Optsprezece iulie, anul '418, a spus Reynevan după o clipă de tăcere. Wrocław, Orașul Nou, Lunea Însângerată. Canonicul Beess te-a trădat cu parola pe care ți-am dat-o atunci, la carmeliți. Iar Buko Krossig te-a recunoscut și te-a demascat atunci, noaptea, la Bodak. Ai luat parte, și chiar în mod activ, la răscoala din Wrocław, din iulie, *Anno Domini* 1418. Și ce v-a pus atunci în mișcare și v-a indignat, dacă nu moartea lui Hus și a lui Jeroným?

De partea cui ați fost, dacă nu a begarzilor și wycliffiților prigoniți? Ce ați apărat, dacă nu dreptul liber la împărtășanie în ambele feluri? Declarându-vă *iustitia popularis*[1], împotriva cărui lucru ați pornit, dacă nu împotriva bogăției și a depravării clerului? Pentru ce ați năvălit pe străzi, dacă nu pentru reforma *in capite et in membris*? Szarlej? Cum a fost?

— Cum a fost a fost, a răspuns după o clipă de tăcere demeritul. S-a petrecut acum șapte ani. Cu siguranță vei fi mirat, dar unii oameni știu să învețe din greșeli și să tragă învățăminte.

— Când ne-am cunoscut, la început, a spus Reynevan, atât de demult că parcă ar fi trecut câteva secole, mi-ai servit, îmi amintesc, următoarea sentință: „Creatorul ne-a creat după chipul și asemănarea lui, dar a avut grijă și de trăsăturile individuale. Eu, Szarlej, nu tai cu o linie trecutul și îmi plătesc toate datoriile, cu dobânda corespunzătoare. Iar de la Hradec Králové este mai aproape până în Silezia decât de la Buda..."

— Și ți-a plăcut modul în care își încheie socotelile Ambrož, preotul paroh din Hradec. Nu am avut dreptate, Samson, că este un neofit?

— Nu până la capăt.

Samson se apropiase în așa fel, încât Reynevan nici nu-l observase, nici nu-l auzise.

— Nu până la capăt, Szarlej. Aici este vorba despre altceva. Și anume despre domnița Katarzyna Biberstein. Probabil că Reinmar al nostru s-a îndrăgostit din nou.

Înainte de zorile geroase, a venit momentul despărțirilor.

— Rămâi cu bine, Reinmar, i-a strâns mâna Urban Horn. Dispar. Și așa, prea mulți mi-au văzut chipul, în meseria mea acesta este un lucru periculos. Și am intenția să-mi fac meseria mai departe.

---

[1] „Dreptate pentru popor", în lb. latină, în original (n. red.).

— Episcopul din Wrocław știe în mod sigur de tine, l-a avertizat Reynevan. Știu cu siguranță și călărețiii în negru care strigă *Adsumus*.

— Va trebui să mă ascund și să aștept. Printre oameni binevoitori. Așa că mă duc mai întâi la Głogówek. Și după aceea în Polonia.

— În Polonia nu ești în siguranță. Ți-am povestit ce am auzit la Dębowiec. Episcopul Zbigniew Oleśnicki...

— Polonia nu este numai Oleśnicki, l-a întrerupt Horn. Dimpotrivă, Polonia este în foarte mică măsură Oleśnicki, Łaskarz sau Elgot. Polonia, băiete, este... Sunt alții. Europa, băiete, se va schimba în curând. Și asta tocmai din cauza Poloniei. Rămâi cu bine, băiete!

— Cu siguranță, ne vom mai întâlni. După cum te cunosc, te vei întoarce în Silezia. Și eu mă voi întoarce acolo. Mai am câteva chestiuni de rezolvat.

— Cine știe, poate le rezolvăm împreună. Dacă vom avea ocazia. Și ca să se poată întâmpla așa, te rog să primești un sfat binevoitor, Reinmar din Bielawa: nu mai chema demonii. Nu te mai ocupa de asta.

— Nu mă voi mai ocupa.

— Al doilea sfat: dacă te gândești serios la o viitoare colaborare pentru rezolvarea problemelor noastre, exersează mai mult sabia. Stiletul. Arbaleta.

— Voi exersa. Mergi cu bine, Horn.

— Rămâi cu bine, domnișorule, s-a apropiat și Tybald Raabe. Și mie mi-a venit vremea. Trebuie să lucrez pentru cauză.

— Ai grijă de tine.

— Așa voi face.

Deși Reynevan era într-adevăr gata să stea alături de husiți cu arma în mână, asta nu i-a fost dat. Ambrož a cerut categoric să stea împreună cu Szarlej în timpul asaltului de la Bardo alături de el, între căpeteniile lui. Reynevan și Szarlej – strict supravegheați de escortă – au rămas așadar cu conducerea, în timp ce armata

husită a trecut Nysa pe ninsoare și într-o ordine desăvârșită a ocupat poziții în fața orașului. Dinspre nord se ridicau deja spre cer nori de fum – în cadrul unei acțiuni de diversiune, călăreții lui Brazda și Chrastický reușiseră să dea foc morii și colibelor din afara zidurilor orașului.

Bardo era gata de apărare, pe ziduri mișunau soldații, fluturau steaguri, se auzeau strigăte. Răsunau clopotele de la ambele biserici, cea cehă și cea germană.

În fața zidurilor, în mijlocul unor cercuri negre de moloz și cenușă, se aflau nouă stâlpi carbonizați. Vântul aducea un miros acru de carne arsă.

— Husiți, a explicat unul dintre cei douăzeci de săteni denunțători, care însoțeau servili armata lui Ambrož. Husiți, cehi prinși, begarzi și un evreu. Ca amenințare. Când au aflat că veniți încoace, Înălțimea Voastră, i-au scos pe toți din temniță și i-au ars. Pentru eretici... adică, iertare... pentru voi, ca amenințare și în semn de dispreț.

Ambrož a dat din cap. Nu a spus niciun cuvânt. Avea chipul ca de piatră.

Husiții au ocupat poziții repede și corect. Pedestrimea a așezat și a sprijinit bârnele și parapetele. S-a pregătit și artileria. De pe ziduri se striga și se aruncau insulte, uneori răsuna câte o împușcătură, uneori cădea și câte o săgeată.

Ciorile speriate croncăneau și se băteau pe cer, stăncuțele săgetau în sus și în jos dezorientate.

Ambrož s-a urcat pe un car.

— Creștini adevărați! a strigat el. Cehi credincioși!

Armata s-a liniștit. Ambrož a așteptat până s-a făcut liniște deplină.

— Am văzut, a strigat el, arătând spre stâlpii înnegriți și resturile de ruguri, suflete ucise sub altar pentru Cuvântul Domnului și pentru mărturisirea credinței pe care o aveau. Și strigau cu glas răsunător: Până când, stăpâne sfânt și adevărat, nu îi vei judeca și nu îi vei pedepsi pentru sângele nostru pe cei care locuiesc pe pământ?

— Am văzut îngerul stând în soare! Și a strigat cu glas răsunător către toate păsările care zburau în mijlocul cerului: Mergeți, adunați-vă întru preamărirea Domnului, ca să mâncați hoiturile căpeteniilor și hoiturile celor puternici, hoiturile cailor și ale celor care îi călăresc! Și am văzut Bestia!

Dinspre ziduri s-a auzit zarvă, au răsunat blesteme și înjurături. Ambrož a ridicat mâna.

— Iată, a strigat, păsările Domnului de deasupra voastră vă arată drumul! Și iată, acolo, în fața voastră: Bestia! Iată Babilonul îmbătat de sângele martirilor! Iată cuibul păcatului și al răului, preamărit în vrăji, ascunzătoarea slujitorilor lui Antihrist!

— Pe ei! a răcnit cineva din mulțime. Moaaaarte!

— Căci iată că vine ziua arzătoare ca un cuptor, a strigat Ambrož, și toți cei trufași și toți făcătorii de rău vor fi paie, ziua care vine îi va arde în așa fel, încât nu va rămâne în urma lor nici rădăcină, nici rămurică!

— Să-i ardeeem! Moaaaarte! Lovește! Omoară! Pe ei!

Ambrož a ridicat ambele mâini, mulțimea a tăcut imediat.

— Ne așteaptă lucrarea Domnului! a strigat. Lucrare la care trebuie să purcedem cu inima curată, după rugăciune! Să ne rugăm!

Armata a îngenuncheat cu clinchete și zăngănituri în spatele zidului alcătuit din scuturi și parapete.

— *Otče náš*, a început tare Ambrož , *jenž jsi na nebesích, buď posvěceno tvé jméno...*[1]

— *Přiď tvé království!* a rostit într-un singur glas armata îngenuncheată. *Staň se tvá vůle! Jako v nebi, tak i na zemi!*[2]

Ambrož nu a pus mâinile pe piept și nici nu a lăsat capul în jos. Se uita la zidurile orașului Bardo și în privirea lui ardea ura. Avea dinții rânjiți sălbatic, iar pe buze îi apăruse o spumă.

---

[1] „Tatăl nostru [...] / Care ești în ceruri, / Sfințească-Se numele Tău...", în lb. cehă, în original.

[2] „Vie împărăția Ta! [...] / Facă-se voia Ta! / Precum în cer, așa și pe pământ.", în lb. cehă, în original.

— „Iartă-ne nouă greşelile noastre"! a strigat. „Aşa cum iertăm şi noi"...

Cineva dintre cei îngenuncheaţi în primul rând, în loc să ierte, a tras cu puşca spre ziduri. De la ziduri a venit răspunsul, crenelurile s-au acoperit de fum, gloanţele şi săgeţile şuierau, zornăiau ca grindina în scuturi.

— „Şi nu ne duce" - răcnetul husiţilor se ridica deasupra vâjâitului săgeţilor - „pe noi în ispită!"

— *Ale vysvoboď nás od zlého!*[1]

— Amin! a strigat Ambrož. Amin! Iar acum înainte, cehi credincioşi! *Vpřed, boží bojovníci!*[2] Moarte slugilor lui Antihrist! Moarte papistaşilor!

— Pe ei!

Tunurile şi *hufnice*-le scuipau foc şi plumb, archebuzele şi tunurile de mână bubuiau, săgeţile vâjâiau, rafalele de lovituri ucigătoare i-au măturat pe apărători de pe zid. A doua salvă, de astă dată cu săgeţi incendiare, s-a năpustit peste acoperişurile caselor ca un stol de păsări de foc. Din spatele parapetului înălţat a explodat un obuz, acoperind toată poarta cu un fum gros şi urât mirositor. Poarta nu a rezistat în faţa obuzului de piatră de cincizeci de pfunzi şi s-a sfărâmat în bucăţele. Prin spărtură, atacatorii au năvălit înăuntru. Alţii, ca nişte furnici, se căţărau pe ziduri cu ajutorul cângilor. Sentinţa de condamnare la moarte a oraşului Bardo a fost decisă în câteva minute. Numai execuţia a mai întârziat. Dar nu mult.

— Pe ei! La moaaaarteee!

Urletul sălbatic, strigătele, răcnetele îţi făceau părul măciucă.

Bardo era pe moarte. Murea în bătaia clopotelor proprii. Clopotele din Bardo, care cu câteva clipe mai înainte răsunau anunţând alarma, chemând trufaşe la luptă, se tânguiau acum jalnic, chemând parcă ajutor. Până când s-au transformat în

---

[1] „Ci ne izbăveşte de cel rău!", în lb. cehă, în original.

[2] „Luptători ai Domnului", în lb. cehă, în original - denumire pe care şi-o dădeau husiţii.

gemetele spasmodice, haotice, tremurătoare ale celor care le trăgeau. Iar când aceştia au amuţit, s-au înecat, au tăcut sugrumate. În cele din urmă au tăcut, au amuţit complet. Şi aproape în acelaşi moment, ambele clopotniţe au fost învăluite în fum, s-au înnegrit pe fundalul flăcării. Al flăcării care se repezise spre cer – ai fi zis – sufletul oraşului care murise.

Pentru că oraşul Bardo murise. Incendiul furios nu mai era decât rugul funerar. Iar ţipetele celor ucişi – epitaful.

Ceva mai târziu, din oraş a ieşit un şir de fugari – femei, copii şi cei cărora husiţii le îngăduiseră să plece. Fugarii erau cercetaţi riguros cu privirile de sătenii denunţători. Din când în când, cineva era recunoscut. Scos din rând. Şi masacrat.

În faţa ochilor lui Reynevan, o săteancă într-un caftan fără mâneci le-a arătat husiţilor un tânăr. A fost tras din rând, iar când i-au dat jos gluga, tunsoarea la modă l-a dat de gol pe cavaler. Ţăranca le-a spus ceva lui Ambrož şi Hlušička. Hlušička a dat un ordin scurt. Îmblăciele s-au ridicat şi au lovit. Cavalerul s-a prăbuşit la pământ, cel căzut a fost străpuns cu furcile şi cu sulițele.

Ţăranca şi-a dat jos gluga, care a scos la iveală o coadă groasă de păr blond. Şi s-a îndepărtat, şchiopătând. Într-un mod atât de caracteristic, încât Reynevan a reuşit să pună diagnosticul de displazie congenitală de şold. Îndepărtându-se, femeia i-a aruncat o privire plină de înţeles. Îl recunoscuse.

Din Bardo s-a luat prada, din infernul incendiului şi al vălătucilor de fum a ieşit o procesiune de cehi împovăraţi cu diverse bunuri. Prada a fost încărcată în căruţe. Au fost mânaţi caii şi vacile.

Chiar la sfârşitul procesiunii a ieşit din oraş Samson al Mierii. Era negru de funingine, pârlit pe ici, pe colo, nu mai avea sprâncene şi gene. Ducea în braţe un pisoi mic, cu blana alb cu negru zbârlită, cu ochi mari, sălbatici şi îngroziţi. Pisoiul se ţinea cu ghearele încleştate de mâneca lui Samson, iar din când în când deschidea boticul fără să scoată niciun sunet.

Chipul lui Ambrož era ca de piatră. Reynevan și Szarlej tăceau. Samson s-a apropiat de ei și s-a oprit.

— Ieri-seară mă gândeam la salvarea lumii, a spus el foarte blând și cald. Astăzi de dimineață, la salvarea omenirii. Dar ce să-i faci, trebuie să-ți potrivești intențiile în funcție de putere. Și să salvezi ce se poate.

După ce a terminat de jefuit Bardo, armata lui Ambrož s-a îndreptat spre vest, spre Broumov, lăsând o urmă lată și neagră în zăpada proaspătă, albă.

Călărimea a fost împărțită. O parte din ea, sub comanda lui Brazda din Klinštejn, a plecat mai înainte în așa-numitul *předvoj*, adică avangarda. Restul, trei sute de cai, sub comanda lui Oldřich Halada, a constituit ariergarda. Aici se aflau și Reynevan, Szarlej și Samson.

Szarlej fluiera, Samson tăcea. Reynevan călărea alături de Halada și asculta sfaturi, dobândea obiceiuri bune, se descotorosea de cele rele. Dintre acestea, i-a spus destul de sever Halada, face parte și folosirea denumirii „husiți", deoarece așa vorbesc numai dușmanii, papistașii și, în general, oamenii care nu ne sunt binevoitori. Trebuie să spui „drept-credincioși", „buni cehi" sau „luptători ai Domnului". Armata de câmp de la Hradec Králové, i-a spus mai departe hatmanul luptătorilor Domnului, este brațul înarmat al Orfanilor, adică al drept-credincioșilor rămași orfani în urma marelui Jan Žižka, cel de neuitat. Cât timp Žižka a fost în viață, e clar, Orfanii încă nu erau Orfani, se numeau Taborul Nou sau Taborul Mic, pentru a se deosebi de Taborul Vechi, adică de taboriți. Taborul Nou sau Mic a fost întemeiat de Žižka pe baza orebiților, adică a drept-credincioșilor care s-au adunat pe muntele Oreb, nu departe de Třebechovice, spre deosebire de taboriți, care s-au adunat pe muntele Tábor, pe râul Lužnice și și-au construit acolo *hradiště*[1]. Nu trebuie să-i confundăm pe orebiți cu taboriții – a explicat sever hatmanul Orfanilor din Taborul

[1] „Cetate", „fortăreață", în lb. cehă, în original.

Nou – și este de-a dreptul ilegal să se facă o legătură între oricare dintre aceste grupuri și calixtinii din Praga. Dacă în Orașul Nou din Praga încă mai poți întâlni adevărați drept-credincioși – îl învăța orebitul de pe muntele de lângă Třebechovice –, în schimb, Orașul Vechi este cuibul împăciuitoriștilor moderați, care își spun „calixtini" sau „utracviști", iar cu aceștia bunii cehi nu vor și nu trebuie să fie confundați. Dar nici praghezilor nu trebuie să li se spună „husiți", așa vorbesc numai dușmanii.

Reynevan picotea dând din cap în șa și mai spunea din când în când că înțelege, dar nu era adevărat. Începuse să ningă din nou, dar ninsoarea s-a transformat repede în viscol.

Dincolo de pădure, la răspântie, nu departe de orașul incendiat Wojbórz, se afla o cruce de piatră a ispășirii, una din numeroasele amintiri din Silezia ale uciderii și pocăinței. Cu o zi înainte, când incendiaseră Wojbórz, Reynevan nu observase crucea. Era seară, în amurg, și ningea. Multe lucruri puteau trece neobservate.

Crucea avea brațele terminate sub formă de trifoi. Lângă ea stăteau două căruțe, nu de luptă, ci obișnuite, dintre cele care serveau la transportul mărfurilor. Una dintre ele era foarte mult înclinată într-o parte, sprijinită în butucul roții cu obada complet ruptă. Patru oameni se străduiau în zadar să ridice căruța, pentru ca alți doi să poată scoate roata ruptă și să o pună pe cea de rezervă.

— Ajutați-ne! a strigat unul din ei. Fraților!

— Descărcați căruța! a strigat Halada. O să fie mai ușor!

— Nu e numai roata, a răspuns vizitiul. S-a rupt și protapul, nu mai avem cum să înhămăm! Să întoarcă una din căruțele din față! Transferăm marfa...

— La naiba cu marfa! Nu vedeți ce viscol este? Vreți să rămâneți în urmă?

— Păcat de animale!

— Și de curul tău nu e păcat? Poate că suntem urmăriți...

Vocea i-a murit în gâtlej lui Halada. Pentru că rostise aceste cuvinte într-un ceas rău, foarte rău.

Caii au fornăit, din pădure a ieşit un şir de cavaleri în armură completă. Erau cam treizeci, în cea mai mare parte ioaniţi.

Mergeau în ritm constant, drept, disciplinat, niciun cal nu scotea botul din rând.

Din partea cealaltă a drumului a ieşit dintre copaci un alt detaşament, la fel de puternic. Sub steagul cu capul de berbec al familiei Haugwitz. Cavalerii îi înconjuraseră corect, luându-i prin surprindere şi le tăiaseră Orfanilor calea de retragere.

— Să trecem prin ei! a strigat unul dintre călăreţii mai tineri. Frate Oldřich! Să ne facem loc!

— Cum? s-a stropşit Halada. Printre suliţe? Ne taie ca pe nişte pui de găină! Descălecarea! Între căruţe! Nu ne vindem ieftin pielea!

Nu era timp de pierdut, cavalerii care îi înconjurau îndemnau deja caii la trap, ioaniţii zăngăneau vizierele, aplecau suliţele. Husiţii au sărit jos de pe cai, s-au ascuns în spatele căruţelor, unii s-au strecurat chiar sub ele. Cei care nu mai găsiseră loc de adăpost îngenunchează cu arbaletele încordate. În căruţe, după cum s-a constatat, pe lângă obiectele liturgice prădate, printr-o întâmplare fericită erau şi arme, cele mai multe cu mâner de lemn. Cehii şi-au împărţit într-o clipă între ei halebardele, partizanele[1] şi ghizarmele. Cineva i-a îndesat în mână lui Reynevan o lance cu un vârf subţire, lung şi ascuţit ca o sulă de cizmărie.

— Fii gata! a răcnit Halada. Vin!

— Am căzut într-un căcat fără fund! a spus Szarlej încordând arcul şi punând săgeata. Şi câte îmi promisesem să fac în Ungaria! Şi ce poftă aveam, 'tu-i mama ei de treabă, de un *bográcsgulyás*[2].

— Dumnezeule şi Sfinte Gheorghe!

Ioaniţii şi oamenii lui Haugwitz au pornit cu caii în şarjă. Şi s-au năpustit peste căruţe cu zgomot.

— Acum! a răcnit Halada. Acum! Trage! În ei!

---

[1] Halebardă specific poloneză, având lamă cu tăiş dublu şi două ramificaţii în formă de aripi la mâner, folosită în secolul al XV-lea ca armă a pedestrimii.

[2] Ciorbă de vită cu slănină şi găluşte.

Corzile au zbârnâit, o grindină de săgeți a răpăit pe scuturi și armuri. Câțiva cai au luat-o la fugă, câțiva călăreți au căzut. Restul au năvălit peste apărători. Sulițele lungi au atins ținta. Trosnetul scândurilor rupte și urletele celor nimeriți au ajuns până la cer. Reynevan a fost împroșcat de sânge, a văzut chiar lângă el cum unul dintre vizitii se chircește în convulsii, străpuns dintr-o parte în alta, cum în partea cealaltă unul dintre călărețiii trimiși în grabă de Halada se luptă cu un vârf de săgeată înfipt în piept, cum pe altul îl ridică în suliță și îl aruncă plin de sânge în zăpadă un cavaler zdravăn cu cârligul de undiță al neamului Oppelen pe scut. A văzut cum trăgea Szarlej cu arbaleta, înfigând de aproape săgeata în gâtul unui sulițaș, cum altuia Halada îi sfărâmă coiful și capul cu barda, cum al treilea, prins între două ghizarme, cade între căruțe și moare, împuns și străpuns. Un bot de cal plin de spume se rânjea chiar deasupra lui; a zărit strălucirea sabiei; fără să gândească a împuns cu lancea, vârful cu trei muchii a străpuns ceva și s-a înfipt. Reynevan era cât pe-aici să cadă sub presiunea ei și a văzut cum ioanitul pe care îl lovise se clatină în șa. A apăsat mai tare pe mâner, ioanitul s-a îndoit spre spate, invocând în șoaptă sfinții. Dar nu a căzut, sprijinit de spătarul înalt al șeii. Unul dintre Orfani l-a ajutat, lovindu-l pe ioanit cu halebarda. Sprijinul spătarului nu mai era suficient și cavalerul a fost măturat din șa. Aproape în aceeași clipă, cehul a primit în cap o lovitură de buzdugan care i-a îndesat coiful până la bărbie, de sub coif a izbucnit sângele. Reynevan s-a repezit la cel care îl lovise urlând blesteme și l-a dat jos din șa. Alături a căzut de pe cal al doilea, străpuns de săgeata lui Szarlej. Al treilea, tăiat de sabia mânuită cu două mâini, s-a prăbușit cu fruntea pe coama calului și a împroșcat-o cu sânge. În jurul căruțelor s-a creat spațiu gol. Luptătorii în armură se retrăseseră, stăpânindu-și anevoie caii înnebuniți.

— Foarte bine! a răcnit Oldřich Halada! Foarte bine, fraților. Le-am arătat noi lor! Așa le trebuie!

Stăteau în mijlocul sângelui și al cadavrelor. Reynevan a constatat cu uimire că mai rămăseseră în viață numai vreo cincisprezece, dintre care numai zece se puteau ține pe picioare. Majoritatea

celor care stăteau în picioare erau și ei plini de răni. A înțeles că erau în viață numai pentru că sulițașii din șarjă se împiedicaseră unul de altul, căci numai o mică parte puteau lupta lângă căruțe. Iar acea parte plătise un preț cumplit pentru acest privilegiu. Căruțele erau înconjurate de un cerc de oameni morți și de cai răniți, care fornăiau.

— Pregătește-te, a strigat Halada. Vor lovi din nou împreună...

— Szarlej?

— Sunt în viață.

— Samson?

Uriașul a tușit, și-a șters de pe sprâncene sângele care îi curgea din rana de pe frunte. Fusese înarmat cu un buzdugan cu țepușe și o pavăză, împodobită de un artist casnic cu un miel, o ostie radiantă și inscripția: BŮH PÁN NÁŠ[1].

— Fii gata! Uite-i că vin!

— De astă dată, a constatat printre dinți Szarlej, nu avem șanse să supraviețuim.

— *Lasciate ogni speranza*[2], a încuviințat calm Samson. Am avut noroc că nu am luat cu mine pisoiul acela.

Cineva i-a înmânat lui Reynevan o archebuză – clipele de răgaz le permiseseră Orfanilor să încarce câteva. A sprijinit țeava de căruță, agățând cârligul de loitră, a încercat să aprindă fitilul ca să tragă.

— Sfinte Gheorgheeee!

— *Gott mit uns!*[3]

Sosea în ropot de copite a doua șarjă, apropiindu-se din toate părțile. Tunurile și archebuzele au bubuit, salva de săgeți din arbaletă s-a ascuns în fum. Și o clipă mai târziu erau acolo sulițele lungi, petele de sânge și strigătele deznădăjduite ale celor străpunși. Pe Reynevan l-a salvat Samson, protejându-l cu pavăza pe

---

[1] „Dumnezeu, Domnul nostru", în lb. cehă, în original.

[2] „Să lase-orice speranță cine-a-ntrat", Dante Alighieri, *op, cit.*, Cântul III, 9, p. 79. Vers făcând parte din inscripția de deasupra intrării în Infern.

[3] „Dumnezeu cu noi!", în lb. germană, în original (n. red.).

care se vedea ostia cu miel. Un moment mai târziu, pavăza l-a salvat de la moarte pe Szarlej – uriașul mânuia pavăza uriașă cu o singură mână, ca pe un scut ușor, și respingea loviturile nimicitoare ale sulițelor ca pe niște păpădii.

Ioaniții și cavalerii lui Haugwitz au pătruns printre căruțe, se ridicaseră în picioare în scări, tăiau cu săbiile și securile, loveau cu buzduganele în mijlocul urletelor și al răcnetelor. Husiții mureau. Mureau unul după altul, mușcând ca niște câini, trăgând în sulițași drept în față din arbalete și catapulte de mână, tăind și străpungând cu ghizarme și halebarde, lovind cu ghioaga, străpungând cu lancea. Răniții se târau sub căruțe și tăiau chișița cailor, provocând și mai multă larmă, haos și învălmășeală.

Halada a sărit pe o căruță, cu o lovitură de secure l-a răsturnat din șa pe un ioanit, apoi s-a îndoit la rândul lui, străpuns de un vârf de lance. Reynevan l-a apucat și l-a tras. Doi luptători în armură grea s-au ridicat deasupra lor, ridicând săbiile. Le-a salvat viața din nou Samson și BŮH PÁN NÁŠ de pe pavăză. Unul dintre cavaleri, Zedlitz, judecând după catarama de pe scut, s-a prăbușit împreună cu calul, căruia i se tăiase chișița. Pe al doilea, călare pe un cal argintiu cu armură, Samson l-a lovit în cap cu securea pe care o scăpase din mână Halada. Coiful a căzut, cavalerul s-a îndoit, umplând de sânge marginea *crinet*-ului. În același moment, Szarlej a fost atacat și doborât de un călăreț. Reynevan l-a străpuns pe călăreț cu lancea, vârful acesteia a rămas înfipt în platoșă. Reynevan a lăsat lancea din mână, s-a aplecat, s-a ghemuit pe vine, peste tot erau cavaleri în armură, de jur împrejur domneau un haos de coifuri ascuțite monstruoase, sclipiri de cruci și blazoane pe scuturi, un uragan de săbii strălucitoare, un vârtej de dinți, piepturi și copite de cai. *Narrenturm*, și-a spus febril, *este tot Narrenturm, rătăcire, nebunie, sminteală.*

A alunecat pe sânge, a căzut. Peste Szarlej. Szarlej avea în mână arbaleta. S-a uitat la Reynevan și a mormăit. Și a tras. Drept în sus. Drept în burta calului care se ridicase deasupra lor. Calul a țipat. Iar Reynevan a primit o lovitură de copită într-o parte a capului. *Acesta e sfârșitul*, și-a spus.

— Doamne ajutăăăă! a auzit ca prin vis, paralizat de durere și de slăbiciune. Ajutorul! Ajutorul!

— Ajutorul, Reinmar! a strigat înghiontindu-l Szarlej. A venit ajutorul! Trăim!

S-a ridicat în patru labe. Lumea dansa și se clătina în fața ochilor lui. Dar faptul că trăiau nu putea fi trecut cu vederea. A clipit.

De pe câmpul de luptă răzbăteau strigăte și scrâșnete, ioaniții și cavalerii lui Haugwitz se încleștaseră cu luptătorii în armură completă care veniseră în ajutor. Lupta nu a durat mult - pe drumul dinspre vest năvăleau la trap, urlând cât îi țineau plămânii, călăreții lui Brazda, în urma lor, urlând încă și mai tare, venea în mare grabă pedestrimea husită cu îmblăciele de luptă ridicate. Văzându-i, ioaniții și oamenii lui Haugwitz au întors spatele, luând-o la goană spre pădure unul după altul și în grupulețe. Husiții s-au luat după ei, lovind și tăind fără milă, de se auzea ecoul luptei până peste dealuri.

Reynevan s-a așezat în capul oaselor. Și-a pipăit capul și șoldurile. Era tot plin de sânge, dar, după cum se pare, al altcuiva. Ceva mai departe, tot cu pavăza în mână, ședea rezemat de căruță Samson al Mierii cu capul însângerat - picături grele îi cădeau din ureche pe umăr. Câțiva husiți s-au ridicat anevoie de jos. Unul dintre ei plângea. Altul a vomitat. Altul, strângând cu dinții o curea, încerca să oprească sângele care îi curgea șuvoi din mâna retezată.

— Trăim, a repetat Szarlej. Trăim! Hei, Halada, auzi...

S-a întrerupt. Halada nu auzea. Nu mai putea să audă.

Brazda din Klinštejn și luptătorii în armură din trupele de întărire s-au apropiat de căruțe. Deși strigau înfierbântați de luptă, au tăcut și s-a făcut liniște când sub copitele cailor a început să plescăie noroiul amestecat cu sânge. Brazda a evaluat din ochi masacrul, a privit în ochii sticloși ai lui Halada, nu a spus nimic.

Căpetenia luptătorilor nou-sosiți l-a examinat pe Reynevan, mijind din ochi. Se vedea că se străduiește să-și aducă aminte. Reynevan l-a recunoscut imediat, și nu numai după trandafirul din blazon - era raubritterul din Kromolin, protectorul lui Tybald Raabe, polonezul, Błażej Poraj Jakubowski.

Cehul care plângea a lăsat capul în piept și a murit. În tăcere.

— E de mirare, a spus în cele din urmă Jakubowski. Ia uitați la ăștia trei! Nici nu sunt prea rău răniți. Ai naibii norocoși! Sau veghează vreun demon asupra voastră.

Deși abia se ținea pe picioare, Reynevan s-a apucat imediat să îngrijească răniții. Între timp, pedestrașii husiți îi lichidau pe ioaniți și pe sulițașii lui Haugwitz și le luau armele. Scoteau armurile celor uciși când au început certurile, fiecare voia cele mai bune arme și cele mai scumpe armuri; s-au luat la pumni.

Unul dintre cavalerii care zăceau sub o căruță, aparent mort la fel ca ceilalți, s-a mișcat brusc, armura i-a scrâșnit și el a gemut adânc de sub coif. Reynevan s-a apropiat, a îngenunchеat, i-a ridicat viziera. S-au privit lung în ochi.

— Mai departe..., a horcăit cavalerul. Omoară-mă, ereticule. Mi-ai omorât fratele, omoară-mă și pe mine. Și să te înghită iadul...

— Wolfher Stercza.

— Să crăpi, Reynevan Bielau!

Doi husiți se apropiau cu cuțitele însângerate. Samson s-a ridicat și le-a tăiat drumul, iar în ochii lui era ceva care i-a făcut pe husiți să se retragă repede.

— Omoară-mă, a repetat Wolfher Stercza. Pe toți dacii! Ce aștepți?

— Nu l-am omorât pe Niklas, a spus Reynevan. Știi bine. Dar tot nu știu sigur ce rol ați jucat voi în asasinarea lui Peterlin. Dar să știi, Stercza, eu am să mă întorc aici. Și am să mă socotesc cu cei vinovați. Să știi asta și să o repeți și altora. Reinmar din Bielawa se va întoarce în Silezia. Și va cere socoteală. Pentru tot.

Chipul aspru al lui Wolfher s-a înmuiat, s-a îmblânzit; Stercza făcea pe viteazul, dar de abia acum înțelesese că are șanse să supraviețuiască. Dar, cu toate acestea, nu a rostit niciun cuvânt și a întors capul.

Călăreții lui Brazda se întorceau din urmărire și din recunoaștere. Strunită de căpetenii, călărimea a încetat să-i mai jefuiască pe cei căzuți, a format ordinea de marș. Szarlej s-a apropiat cu trei cai.

— Plecăm, a spus el scurt. Samson, poți să călărești?
— Pot.

Au plecat de abia o oră mai târziu. Lăsând în urma lor crucea de piatră a pocăinței, una din numeroasele amintiri din Silezia ale masacrului și ale pocăinței întârziate. Acum, în afară de cruce, răspântia era marcată și de un gorgan, sub care fuseseră înmormântați Oldřich Halada și douăzeci și patru de husiți, Orfani din Hradec Králové. Pe gorgan Samson a înfipt pavăza. Cu ostia radiantă și cu pocalul.

Și cu inscripția BŮH PÁN NÁŠ.

Armata lui Ambrož mărșăluia spre vest, spre Broumov, lăsând în urma ei o fâșie lată de noroi, brăzdată de roțile carelor și de cizme. Reynevan s-a răsucit în șa.

— Eu mă voi întoarce aici, a spus.

— De asta mă temeam, a oftat Szarlej. De asta mă și temeam, Reinmar. Că vei spune asta. Samson?

— Poftim?

— Mormăi pe sub nas, în plus și pe italienește, deși, din câte deduc, din nou Dante Alighieri.

— Deduci bine.

— Și fără îndoială un fragment care se potrivește cu situația noastră? Cu locul spre care ne îndreptăm?

— Chiar așa.

— Hmm... *Fuor de la queta*... Așadar, după părerea ta mergem... Nu voi fi prea îndrăzneț dacă te voi ruga să traduci?

— Nu vei fi.

„Din lina zare-n noapte frământată
Și-ajunsei unde-n veci nimic nu luce."[1]

[1] Dante Alighieri, *op. cit*, Cântul IV, 150-151, p. 91.

Pe versantul vestic al muntelui Goliniec, în locul unde se văd ca în palmă valea și armata care mărșăluiește, un fluturaș-de-stâncă s-a așezat pe o creangă de molid, scuturând zăpada de pe ace. Pasărea a întors capul, ochiul ei neclintit părea să caute pe cineva printre cei care mergeau.

Probabil că observase ce dorise să vadă, pentru că a deschis ciocul și a țipat, iar în țipătul acela era o chemare. Și o amenințare cumplită.

Munții se înecau într-un sfumato cețos al zilei mohorâte de iarnă.

A început din nou să ningă. Zăpada acoperea urmele.

Sfârșitul primului tom

Nota autorului[1]

În Capitolul 2, autorul explică puriștilor lingviști și altor pătimași cărora le place să repete că „pe atunci nu se vorbea așa" că denumirea „cholera" în sensul de boală a fost folosită de Hipocrat cu referire la bolile de stomac. Dar lumea este lume, oamenii înjurau „de boli", așadar, chiar de pe vremea lui Hipocrat, cuvântul „cholera" putea fi folosit ca înjurătură. Lipsa dovezilor nu înseamnă că nu a fost așa.

În Capitolul 6 apar diverse toponime – în legătură cu denumirile de localități respect sursele istorice și, în conformitate cu acestea, în exemplul dat, actualul Przylesie k. Brzegu se numea în secolul al XV-lea Konradswaldau, actualul Skarbimierz – Hermsdorf, actualul Kruszyna – Schönau. Denumirea Jankowice este pentru acea perioadă istorică mai corectă decât cea germanizată (ulterior) Jenkwitz. În continuare în text, uneori – pentru ca cititorul să nu se rătăcească complet – folosesc totuși denumirile contemporane, chiar dacă aceasta păgubește întru câtva adevărul istoric. De altfel, în mod cu totul relativ.

---

[1] Prezentăm aici notele extinse referitoare la diverse probleme spinoase din text, așa cum au fost ele explicate de către Andrzej Sapkowski în ediția princeps a cărții (n. red.).

În Capitolul 22 – în descrierea figurii lui Konrad, din ramura de Oleśnica a familiei Piast, episcop al Wrocławului în anii 1417–1447, am respectat strict spusele cronicarului – în ceea ce privește trăsăturile de caracter, mai ales înclinația episcopului spre băutură și spre sexul opus, despre care Długosz vorbește fără ocolișuri. Mi-am permis totuși o oarecare dezinvoltură în descrierea persoanei ca atare, a trăsăturilor ei fizice. În primul rând, descrierea lui Długosz („...un bărbat negricios; rău... scund de statură... cu trupul gras... avea ochi urduroși... în vorbire se poticnea și se bâlbâia...") nu mi se potrivea pentru narațiune. În al doilea rând, Dumnezeu știe cine are dreptate – Długosz reușea să facă portrete foarte urâte și nu întru totul fidele pentru persoanele pe care nu le agrea sau care îl puseseră cumva în pericol. Iar pentru episcopul din Wrocław este absolut sigur că nu nutrea nicio simpatie.

DESCOPERĂ PLĂCEREA LECTURII ȘI ONLINE!
Urmărește-ne și pe canalele noastre de social media, ca să fii la curent cu noutățile editoriale și cu știri despre scriitorii și cărțile **NEMIRA**

Website | nemira.ro

facebook | facebook.com/ed.nemira

Instagram | @edituranemira

BLOG NEMIRA | blog.nemira.ro

Postează ce mai citești și intră în comunitatea noastră:

#EdituraNemira
#PlăcereaLecturii

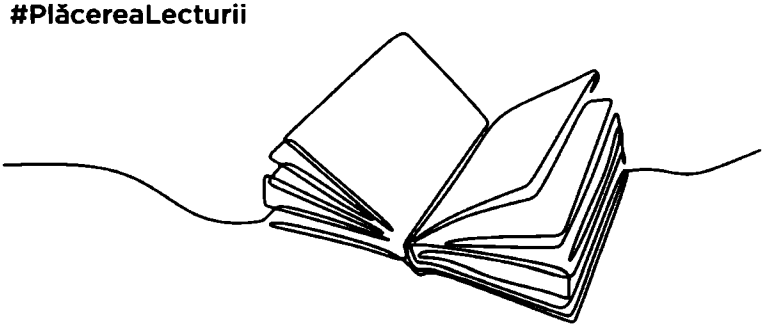

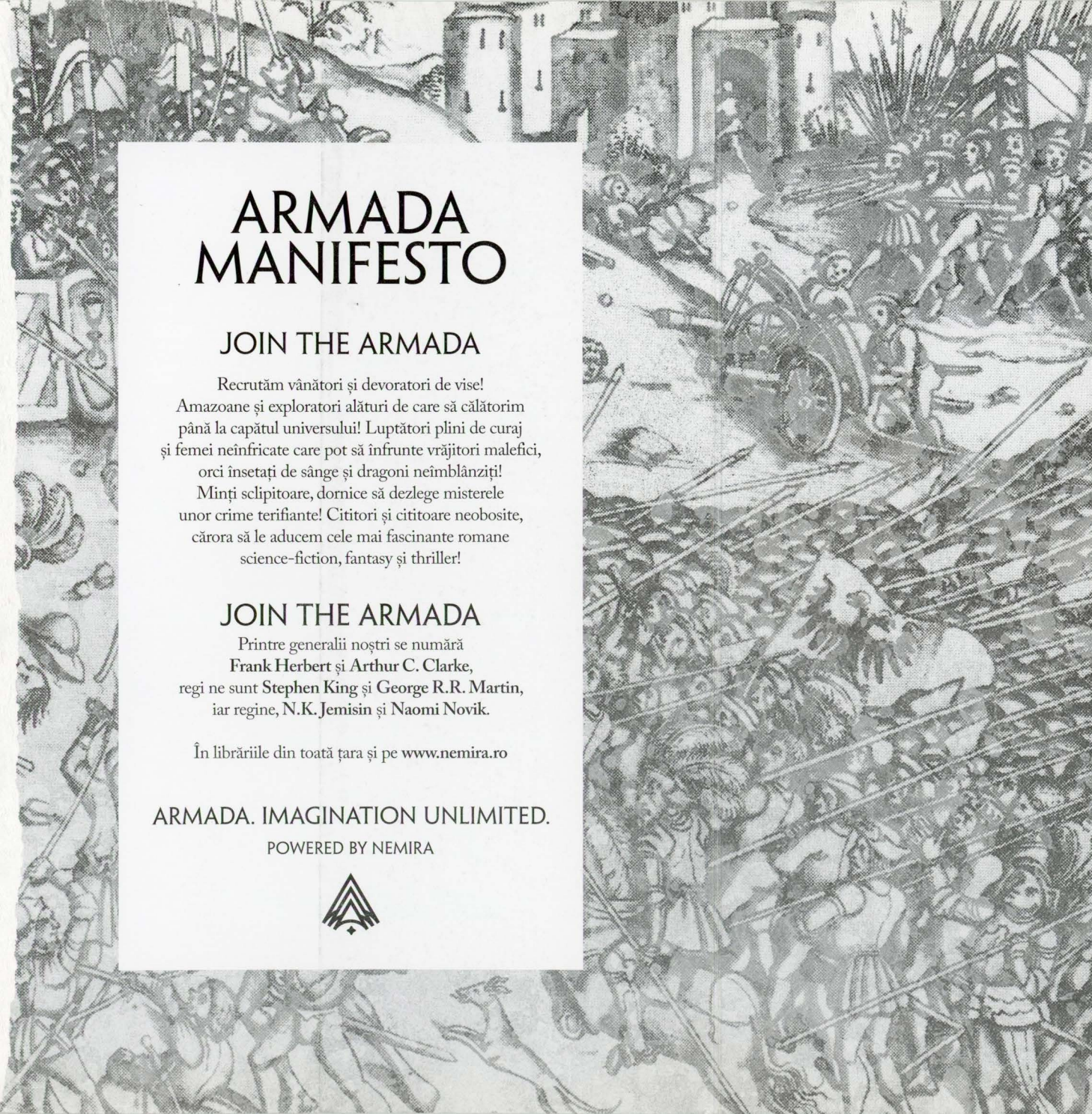

ARMADA MANIFESTO

JOIN THE ARMADA

Recrutăm vânători și devoratori de vise!
Amazoane și exploratori alături de care să călătorim
până la capătul universului! Luptători plini de curaj
și femei neînfricate care pot să înfrunte vrăjitori malefici,
orci însetați de sânge și dragoni neîmblânziți!
Minți sclipitoare, dornice să dezlege misterele
unor crime terifiante! Cititori și cititoare neobosite,
cărora să le aducem cele mai fascinante romane
science-fiction, fantasy și thriller!

JOIN THE ARMADA

Printre generalii noștri se numără
Frank Herbert și **Arthur C. Clarke**,
regi ne sunt **Stephen King** și **George R.R. Martin**,
iar regine, **N.K. Jemisin** și **Naomi Novik**.

În librăriile din toată țara și pe **www.nemira.ro**

ARMADA. IMAGINATION UNLIMITED.

POWERED BY NEMIRA

ARM
MAN

JOIN TH

Recrutăm vână
Amazoane și explorat
până la capătul unive
și femei neînfricate care
orci însetați de sâ
Minți sclipitoare,
unor crime terifiante
cărora să le aducem
science-ficti

JOIN TH

Printre gene
Frank Herbe
regi ne sunt Stephen
iar regine, N.K.

În librăriile din toa

ARMADA. IMAG

POWE

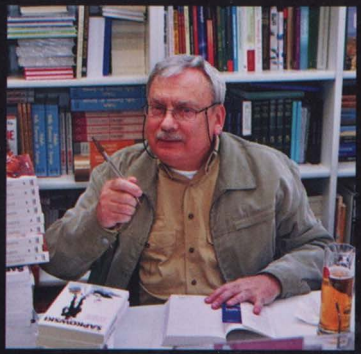

©Wojciech Koranowicz

ANDRZEJ SAPKOWSKI

s-a născut la 21 iunie 1948, în orașul polonez Łódź. A devenit celebru datorită seriei WIEDŹMIN (VRĂJITORUL). Saga care l-a consacrat cuprinde volumele de povestiri *Ostatnie życzenie* (1993; *Ultima dorință*, Armada, 2019) – publicată inițial cu titlul *Wiedźmin*, în 1990 – și *Miecz przeznaczenia* (1993; *Sabia destinului*, Armada, 2019), precum și romanele *Krew elfów* (1994; *Sângele elfilor*, Armada, 2019), *Czas pogardy* (1995; *Vremea disprețului*, Armada, 2019), *Chrzest ognia* (1996; *Botezul focului*, Armada, 2019), *Wieża jaskółki* (1997; *Turnul Rândunicii*, Armada, 2020), *Pani Jeziora* (1999; *Domnița Lacului*, Armada, 2021) și *Sezon burz* (2013; *Anotimpul furtunilor*, Armada, 2021).

De un imens succes s-a bucurat și TRILOGIA HUSITĂ, o serie de romane istorice cu elemente fantastice: *Narrenturm* (2002; *Turnul Nebunilor*, Armada, 2022), *Boży bojownicy* (2004) și *Lux perpetua* (2006), ambele în pregătire în Armada.

ARMADA // science-fiction / **fantasy** / thriller

ANDRZEJ SAPKOWSKI

TRILOGIA HUSITĂ · CARTEA I

TURNUL NEBUNILOR

Autorul fenomenului WITCHER ne propune o serie nouă, al cărei protagonist pornește într-o aventură de proporții epice prin Boemia secolului al XV-lea, în plină epocă a Războaielor Husite.

Reinmar din Bielawa, cunoscut și ca Reynevan, e, potrivit unora, un vraci și un vrăjitor fără pereche sau, conform altora, doar un mare șarlatan. Când o neghiobie de proporții îl silește să-și părăsească orașul, se trezește că pe urmele lui pornesc nu doar vrăjmașii săi care vor răzbunare, ci și oamenii Inchiziției.

Într-o perioadă în care tensiunile dintre husiți și Biserica Catolică ating apogeul, iar războiul e pe punctul de a izbucni, peregrinările sale îl poartă pe Reynevan spre Turnul Nebunilor, un azil pentru cei care au luat-o razna sau care doar gândesc altfel și pun la îndoială orânduirea socială.

În curând, Reynevan va descoperi că, probabil, nu e nimic mai dificil decât să nu-și piardă mințile.

„O poveste fascinantă, țesută cu sarcasm și plină de sex, moarte, magie și nebunie."
Joe Abercrombie

„Așa trebuie scris un *fantasy* istoric!"
Publishers Weekly

ARMADA powered by NEMIRA

CITIT DE RADIO GUERRILLA

e-BOOK DISPONIBIL NEMIRA.RO

ISBN 978-606-43-1275-4